

തിരുവിതാംകൂർ സർവ്വകലാശാല

ഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി—നൂതു.

തന്ത്രസമുച്ചയം ഭാഷാവ്യാഖ്യാനസഹിതം (രണ്ടാംഭാഗം)

[൫ മുതൽ ൮ വരെ പടലങ്ങൾ]

ഗ്രന്ഥകർത്താ

ചേന്നാസ്സമനസ്സൽ നാരായണൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്.

വ്യാഖ്യാതാ

കുഴിയ്ക്കാട്ടു മഹേശ്വരൻ ഭട്ടതിരിപ്പാട്.

പ്രസാധകൻ:

വൈദ്യശാസ്ത്രനിപുണൻ, എൽ. ഏ. രവിവർമ്മ,
ജ്ഞാനറിഡയറക്ടർ, ഓറിയൻറൽ മാനസ്ക്രിപ്റ്റ്സ്
ലൈബ്രറി, യൂനിവേഴ്സിറ്റി ഓഫ് ട്രാവൻകൂർ,

തിരുവനന്തപുരം.

തിരുവനന്തപുരം:

തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാർ കൂടത്തിൽ അച്ചടിച്ചത്:

൧൯൪൨—൧൧൧൭

പകർപ്പവകാശം]

[വില്പന ക. ൧; ൩. ൮.

UNIVERSITY OF TRAVANCORE.

MALAYĀLAM SERIES No. 66.

THE
TANTRASAMUCCAYA.

with Malayālam commentary

(PART II)

[5 to 8 Patalās].

AUTHOR :

Cōnnās Manakkal Nārāyaṇan Nampūtīrīppād.

COMMENTATOR :

Kuzhikkāṭṭu Mahēśvaran Bhaṭṭatīrīppād.

EDITED BY

Vaidyaśāstranipūṇaḥ, L. A. Ravi Varmā,
Honorary Director, Oriental Manuscripts Library,
University of Travancore,
Trivandrum.

TRIVANDRUM :

PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS,

1942.

All Rights Reserved.

[Price—Rs. 1-8-0.]

മുഖവുര.

ഭാഷാവ്യാഖ്യാനത്തോടുകൂടിയ “തന്ത്രസമുച്ചയ”ത്തിന്റെ രണ്ടാംഭാഗമാണ് ഇപ്പോൾ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നത്. ഇതിൽ മുമ്പ് വ്യവരെയുള്ള നാലു പട്ടലങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ബാക്കി നാലുപട്ടലങ്ങൾ ൩-ാംഭാഗമായി വഴിയേ പുറപ്പെടുമ്പതാണ്. ഗ്രന്ഥകർത്താവിനേയും മറ്റുംപറ്റി, ഒന്നാംഭാഗത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്, ഇവിടെ ആവർത്തിക്കുന്നില്ല. ഇതിന്റെ പൂർവ്വഭാഗം ‘തിരുവിതാംകൂർ ഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി’ നൂറ്-ാം നമ്പരായി പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.

ഹസ്തലിഖിതഗ്രന്ഥശാലാ,
തിരുവനന്തപുരം,
൨൦-൧൧-൧൧൭.

ഭാനുനാഥ ഡയറക്ടർ,

ഡോക്ടർ എൽ. ഏ. രവിവർമ്മ.

ശ്രീ

തന്ത്രസമുച്ചയം

(രണ്ടാംഭാഗം)

ഭാഷാവ്യാഖ്യാനസഹിതം

പഞ്ചമപടലം

അനന്തരം അദ്ധ്യായത്തെ പടലംകൊണ്ടു ഗ്രാന്ഥധിവാസത്തെ പറയുന്നു: —

സ്തോതാ ഗുരുഃ കൃതദിനാന്തവിധിഃ സുവാസാഃ
സ്വാചമ്യ നവ്യവസനേന കൃതോത്തരീയഃ
ബിംബാഗ്രതഃ സമുപവിശ്യ പവിത്രപാണി-
വന്ദേത സാഞ്ജലിരഥോ ഗുരുവിപ്ലരാജാൻ.

൧

ഗുരുഃ സ്തോതാ - ആചാര്യൻ തദത്ഥമായിട്ട് മന്ത്രസ്തോത
ത്തേച്ചെയ്യ്, കൃതദിനാന്തവിധിഃ - വയുന്നേരത്തേ സന്ധ്യാവന്ദനാ
ദിനിത്യകർമ്മത്തേച്ചെയ്താൽ, സുവാസാഃ സ്വാചമ്യ - കോടിവസ്ര
ത്തേ ഉടുത്തു് മന്ത്രാചമനത്തേയും ചെയ്യു, നവ്യവസനേന കൃതോ
ത്തരീയഃ - കോടിവസ്രംകൊണ്ടു് ഉത്തരീയത്തേയുമിട്ടു്, ബിംബാ
ഗ്രതഃ സമുപവിശ്യ - ദേവന്റെ മുമ്പിൽ തെക്കഭാഗത്തായിട്ടു് [സ്വാ
സനത്തുകൽ വടക്കോട്ടുവെച്ചാൽ കിഴക്കോട്ടായിത്താനിരുന്ന്];
പവിത്രപാണിഃ - തദത്ഥമായി സ്വർണ്ണപവത്രത്തേ കൈയിന്മേൽ
ധരിച്ചു്, സാഞ്ജലിഃ ഗുരുവിപ്ലരാജാൻ വന്ദേത - അഞ്ജലിമുദ്ര
കൊണ്ടു ശിവാദികളായിരിക്കുന്ന ഗുരുക്കന്മാരേയും ഗണപതിയേയും
പരമാത്മാവിനേയും വന്ദിച്ചു. ശിവാദിശ്രീഗുരുഭ്യോ നമഃ; ശ്രീമ
ഹാഗുരുഭ്യോ നമഃ; ഗംഗണപതയേ നമഃ; പരപരമാത്മനേ നമഃ
ഇങ്ങനെ ശിരോഽവൃദ്ധവാമദക്ഷിണസ്തനഽവൃദ്ധയങ്ങളിൽ ഗുരുവന്ദ
നയുടെ മന്ത്രങ്ങൾ.

ദശാപാ സ്വാസ്രഹതാശക്തപുതലപുഷ്പാപകേനാഭിതോ
മുലവ്യപകതോപരൈ മനമയൈ ഹസ്തൈ സമുൽപാദ്യ ച
ബ്രഹ്മാണാംഗതരംഗിതാസ്രപരിഭിപ്ലാഗ്രേണ ഹസ്തദപയേ-
നാസ്രോണാതനയാത് ത്രിതാലദശഭിഗ്ബന്ധാഗ്നിസാലോഭയാൻ.

[൨

സ്വാസ്രഹതാശക്തപുതലപുഷ്പാപകേന ഹസ്തൈ
ദശാപാ - തന്റെ തന്റെ അസ്രമന്ത്രമയമാകുന്ന അഗ്നിതേജസ്സ
കൊണ്ടു കൈകളുടെ അഗ്രത്തും ചുറ്റത്തും വ്യാപകങ്ങളെച്ചെയ്ത്
[മുൻപുള്ള] ഹസ്താഗ്രങ്ങൾ ദഗ്ദ്ധങ്ങളായി കല്പിച്ചു, അഭിതഃ
മുലവ്യപകതഃ അപരൈ മനമയൈ ഹസ്തൈ സമുൽപാദ്യ ച -
തന്റെ മുലംകൊണ്ടു ഹസ്താഗ്രങ്ങളിൽ ചുറ്റും വ്യാപകം ചെയ്ത്
മന്ത്രമയങ്ങളായിട്ടു വേച്ചേറേ ഹസ്താഗ്രങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കിയ പ്രകാ
രവും ധ്യാനിച്ചു; ബ്രഹ്മാണാംഗതരംഗിതാസ്രപരിഭിപ്ലാഗ്രേണ
ഹസ്തദപയേന - മുകളിൽ കരസ്യാസത്തുടൽ പറയുന്നതുപോലെ
മുലാക്ഷരങ്ങളും തദംഗങ്ങളും ബ്രഹ്മാണാംഗങ്ങളിൽ അസ്ര
മന്ത്രത്തെയും ബ്രഹ്മാണാംഗങ്ങളിൽ തച്ചെത്തന്തുംകൊണ്ടു ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന
കൈകൾ രണ്ടിനേയും കൊണ്ടു, ത്രിതാലദശഭിഗ്ബന്ധാഗ്നിസാ
ലോഭയാൻ ആതനയാത് - താലത്രയത്തേയും കിഴക്കു തുടങ്ങി
പത്തുദിക്കിലും ദിഗ്ബന്ധനത്തേയും അസ്രാഗ്നികൊണ്ടു വൃത്താ
കാരമായ അഗ്നിപ്രാകാരം മൂന്നിനേയും ചെയ്തു.

മാതാഗണ്ഡാചരതാരജാപപവനായാമക്രമോന്മേഷിതേ
സ്വസ്തിൻ ഭൂമനി നാമരൂപഭവനസ്തർജാസമഷ്ട്യാത്മനി
ആസ്ഥായാസ്രസമീരയാമവിധിനാ സംശോദ്ധ്യ നാഡീത്രയം
താരാംശത്രിതയാസുരോധവിധിനാ വാ/മാത്മശുദ്ധിം ചരേത്. ന

മാതാഗണ്ഡാചരതാരജാപപവനായാമക്രമോന്മേഷിതേ -
(കുറഞ്ഞപക്ഷം) പന്ത്രണ്ടു ഉരു പ്രണവം ജപിച്ചു പ്രാണായാമം
ചെയ്ത് (അതിന്റെ ക്രമത്താൽ) പ്രകാശമാക്കിയിരിക്കുന്ന, നാമ
രൂപഭവനസ്തർജാസമഷ്ട്യാത്മനി തസ്തിൻ ഭൂമനി ആസ്ഥായ -
ശബ്ദാത്മമയമായിരിക്കുന്ന ഭവനത്തിന്റെ വർദ്ധനമായി സമഷ്ടി
സ്വരൂപമായിരിക്കുന്ന തന്റെ ആത്മാവിങ്കൽ (ഐശ്വര്യത്തിശ
യത്തിങ്കൽ) സ്ഥിതിചെയ്തെന്ന് ധ്യാനിച്ചു; അസ്രസമീരയാമ
വിധിനാ വാ താരാംശത്രിതയാസുരോധവിധിനാ വാ - അസ്രമന്ത്ര

പ്രാണായാമംകൊണ്ട് എങ്കിലും പ്രണവാക്ഷരപ്രാണായാമം കൊണ്ടെങ്കിലും, നാഡീത്രയം സംശ്ലാഘ്യം - പിംഗലഭേദം ഇന്ദ്രിയേയും സൂക്ഷ്മഭേദം ഈ മൂന്നു നാഡികളേയും ശുദ്ധി വരുത്തിയാൽ, അഥ ഏതമശുദ്ധിം ചരേത് - പിന്നെ ജീവാത്മാവിന്നു പരമാത്മസംയോഗം വരുന്ന ശുദ്ധിഭേദം ചെയ്തു.

നാഡീശുദ്ധിയെ പറയുന്നു:—

നാഡ്യാ ദക്ഷിണയാ ത്രിവാർദ്ധിതേനാമാ വിമുച്ഛാനിലം
ഋദ്ധപാരേണ തയാ പ്രപൃച്ഛ പരികംഭ്യ ദ്വാദശാവർത്തിനാ
വ്യാമുഞ്ചേദിധയാ തഥൈവ പരിശോഭ്യേന്ധാമമാ മാരുതം
മുഞ്ചേത് പിംഗലയാ തത്സമുദഭയേനാപൂരയേദീരണം. ൪

ത്രിവാർദ്ധിതേന അഥ ദക്ഷിണയാ നാഡ്യാ തന്നിലം വിമുച്ഛ - അഥ എന്നു മൂന്നു ജപിച്ച് പ്രാണായാമം ചെയ്ത് പിംഗലാഗ്രമാകുന്ന വലത്തേ മൂക്കിൽ കൂടെ ശ്വാസത്തേക്കുളഞ്ഞു്, ഋദ്ധപാരേണ തയാ പ്രപൃച്ഛ - അഥ എന്നുതന്നെ ആറു് ഉരു ജപിച്ചു വലത്തേമൂക്കിൽ ശ്വാസം കരേററി, ദ്വാദശാവർത്തിനാ പരികംഭ്യ - അഥ എന്നു പന്ത്രണ്ടു് ഉരു ജപിച്ച് പിംഗലയിൽ കുങ്കിച്ച്, ഇന്ധയാ വ്യാമുഞ്ചേത് - ഇന്ധാഗ്രമാകുന്ന ഇടത്തേ മൂക്കിൽ കൂടെ ശ്വാസത്തേക്കുളവു. തഥ ഏവ ഉമാ ഇന്ധാം പരിശോഭ്യ - അപ്രകാരം തന്നെ ഉം എന്നു മൂന്നു ജപിച്ചു ഇടത്തേ മൂക്കിൽ ശ്വാസം കുളഞ്ഞു് ആറു കരേററി പന്ത്രണ്ടു ജപിച്ചു കുങ്കിച്ച്, പിംഗലയാ മാരുതം മുഞ്ചേത് - വലത്തേ മൂക്കിൽ കൂടെ ശ്വാസത്തേക്കുളവു. തത്തദഭയേന ഹാരണം ആപൂരയേത - പിന്നെ വലത്തേതിൽ അഥ എന്നും ഇടത്തേതിൽ ഉം എന്നും ആറുരു ജപിച്ച് ശ്വാസത്തേക്കുരേറു.

നാഡീദമ്പന്ദപാദിപൂണ്ണം മരുതമുഭയമാർഗ്ഗാനരോധാത്സു ചുറ്റും
സുഷ്യാമാകൃഷ്ട തദേന്ദമിത് പരിജപനംഗവാർദ്ധ പ്രപൃച്ഛ
സന്ധ്യാദിതവാർദ്ധ വിഭലിതൻചിത്രഗ്രന്ഥികാം പ്രാമനാഡീ
മപ്യേവം ശോധയിതവാ ബഹിർമ മരുതം രേചയേദ്യത്യേന.

[൫

നാഡീദമ്പന്ദപാദിപൂണ്ണം മരുതം - രണ്ടു നാഡികളിലും കരേററിപ്പിരിക്കുന്ന വായുവിനെ, ഉന്മേൽഗ്ഗാനരോധാത് സുഷ്യാ സുഷ്യാം ആകൃഷ്ട - രണ്ടുമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും അനുസരിച്ചു സുഷ്യാ

നാഡിയുടെ മൂലത്തുകലേ സുഷിരത്തിൽ വരത്തി, തദപത് മം
 ഇതി അംഗവാരം പരിജപൻ പ്രപുതു - മുന്തിലേപ്പോലെ മം
 എന്ന് ആരു ജപിച്ച് സുഷുപ്തിയിൽ കരേറി, ആദിത്യവാരം
 സന്ധാതു - മം എന്നു പന്ത്രണ്ടു ജപിച്ചു കൂടിച്ചിട്ട്, വിദലിത
 നിഖിലഗ്രന്ഥികം ബ്രഹ്മനാഡീം അപി ഏവ ശോധയിതപാ -
 ബ്രഹ്മനാഡീയാകലേ ഷഡാധാരചക്രഗ്രന്ഥികളേ ഭേദിച്ച ശുദ്ധ
 മായിരിക്കുന്ന പ്രകാരം കല്പിച്ച്, ബഹിഃ വൃത്യയേന മരതം രേച
 യേത് - പുറത്തു വലത്തേതിൽ കയറിയത് എടുത്തായിട്ടും എടു
 ത്തേതിൽ കയറിയതു വലത്തായിട്ടും ശ്വാസത്തേക്കുളവു.

പ്രഭഞ്ജനം പിംഗലയാ ബഹിസ്ത്വജേ -
 ദികാരസംഖ്യൈ പ്രണവൈരഥേഡയാ
 പ്രപുരയേത്തദ്ദിഗുണൈശ്ചതുർഗുണൈഃ
 പ്രപുരിതം ബ്രഹ്മപഥേ പ്രകുഞ്ജയേത്.

ന

വികാരസംഖ്യൈ പ്രണവൈഃ പ്രഭഞ്ജനം പിംഗലയാ
 ബഹിഃ ത്വജേത് - ചതിനാരു പ്രണവം ജപിച്ചു പ്രാണായാമ
 ഏതാച്ചയ്ക്ക് ശ്വാസത്തേ വലത്തേ നാസികയിൽക്കൂടി കളവു. ഇതു
 രേചകം. അഥ ഇ ഡയാ തദ്ദിഗുണൈഃ പ്രപുരയേത് - പിന്നെ
 പ്രണവം മുപ്പത്തിരണ്ടു ജപിച്ചു പ്രാണായാമം ചെയ്ത് ഇടത്തേ
 നാസികയിൽ കൂടെ ശ്വാസത്തേ കേറുക. ഇത് പൂരകം. ചതുർ
 ഗുണൈഃ പ്രപുരിതം തം ബ്രഹ്മപഥേ പ്രകുഞ്ജയേത് - പ്രണവം
 അറുപത്തിനാലു ജപിച്ച് പ്രാണായാമം ചെയ്തു നിറച്ചിരിക്കുന്ന
 ശ്വാസത്തേ സുഷുപ്തിനാഡിയിൽ കൂടിച്ചു. ഇതു കുഞ്ജകം.

ഈ രേചകപൂരകകുഞ്ജകങ്ങളുടെ താൽപര്യത്തെ പറയുന്നു:-

ശുദ്ധബ്രഹ്മപഥപ്രസാരിപരമാത്മാർച്ചിഷ്ണുലാപാത (!)ജ-
 ന്യാത്മോദ്ബോധവിരോധിമോഹനമിഷ്ടദൃഷ്ടനാപദസനം
 കൃതപാ രേചകകർമ്മ പൂരക(2)മപി ജ്ഞാനാഭിസന്ധാദകം
 തസ്യൈവം വിദധീത ഭൂമനി സുധീരാസ്ഥാപകം കുഞ്ജകം. ൭

1. 'മതാജാഗ്രന്തിപപുനർവിമോഹ' 2. 'വിധൗ സ്വസ്ഥാൻമാത്മഭയേ
 ചൈത്യവം കുഭേകർമ്മണാ സ്വപർക്കമശ്ചതും സധർമ്മാഭ
 യേത്' മുദ്രിതപാദം.

ശുദ്ധബ്രഹ്മപഥപ്രസാരിപരമാത്മാർച്ചിഷ്ഠലാപാതജന്ത്വാ
 ത്തോദ്ബോധവിരോധിമോഹനമിഷ്ടദാസനാപാസനം രേചക
 കർമ്മകൃതപാ - പ്രാണായാമംകൊണ്ടു ശുദ്ധിവന്നിരിക്കുന്ന സുഷുപ്താ
 നാഡിയിൽ പ്രസരിക്കശീലമായിരിക്കുന്ന പരമാത്മാവിന്റെ
 തേജഃകലയുടെ പതനം ഫേതുവായിട്ടു ജന്മമായിരിക്കുന്ന ആത്മ
 ബോധത്തിന്റെ വിരോധിയായി മോഹനത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു
 മിഷ്ഠനിയായിരിക്കുന്ന ദാസനയുടെ അവസാനമാകുന്ന രേചക
 കർമ്മത്തെയ്തു കഴിച്ച്, ജ്ഞാനാദിസ്വന്യാദികൾ പൂരകം അപി - ജ്ഞാ
 നാദിയേ സന്യാസിക്കുന്ന പൂരകത്തെയും ചെയ്ത്, സുധീര തന്ത്ര ഭൂമനി
 ആസ്ഥാപകം കർമ്മം ച വിദധീത - പ്രസന്നബുദ്ധിയായിരിക്കുന്ന
 ആചാര്യൻ ആത്മാവിന്ന് പരമാത്മസമാനമായ ഐശ്വര്യത്തേ
 ഉറപ്പിക്ക എന്നു സങ്കല്പിച്ച് കർമ്മത്തെയും ചെയ്യും.

ഉന്നീയ ഹംസമനനാധരചക്രതസ്ത-
 മക്താംബുജസ്ഥപരമാത്മനി സംഗമയു
 വ്യാഖ്യാസ്യമാനവിധിനാ വസുധാദിതത്ത്വ-
 ജാതം വിലാപ്യ തന്യയാത്തനുശോഷണാദ്യം. വ

ഹംസമനനാ അധരചക്രതഃ തം ഉന്നീയ - 'ഓം ഹംസഃ'
 എന്നു ജപിച്ചു ത്രികോണമായിരിക്കുന്ന മൂലാധാരചക്രത്തുകൽ
 നിന്ന് ആ ജീവാത്മാവിനേ ഉയർത്തിച്ച്, അക്താംബുജസ്ഥപരമാ
 ത്മനി സംഗമയു - സുഷുപ്താഗ്രസ്ഥിതമായിരിക്കുന്ന ചാടത്താ
 പത്മത്തുകൽ പരമാത്മാവിൽ യോജിപ്പിച്ച്, വ്യാഖ്യാസ്യമാന
 വിധിനാ വസുധാദിതത്ത്വജാതം വിലാപ്യ - ഇവിടെ ധ്യാനാധി
 വാസത്തുകൽ പറയുന്നപോലെ പൃഥ്വിപ്രാദികളായ പഞ്ചവിംശ
 തത്ത്വങ്ങളേ സംഹരിച്ച്, തനുശോഷണാദ്യം തന്യയാത് - സ്ഥൂല
 ശരീരത്തുകലേ ശോഷണദഹനപ്ലാവനങ്ങളേ ചെയ്യും.

സ്വപസ്വാർഹനാഡ്യാ റൂപദന്തവണ്ണ-
 സംഖ്യാസമഭ്യസ്തനിജാർഹം(1) ബീജഃ
 കർത്യാത് ക്രമാദ്രേചകപൂരകൈര ച
 സകർമ്മൈര ശോഷണപൂർവ്വകേഷു. ന്

ശോഷണപൂർവ്വകേഷു - ശോഷണദഹനപ്ലാവനങ്ങളിൽ,
 സ്വപസ്വാർഹനാഡ്യാ - തന്റെ തന്റെ നാഡികളുടെ, റൂപദന്ത

വണ്ണ സംഖ്യാസമഭ്യസ്തനിഷാർഹബീജഃ - പതിനാറും മുപ്പത്തി രണ്ടും അറുപത്തിനാലും ഉരുവായിട്ട് തന്റെ തന്റെ ബീജങ്ങളേക്കൊണ്ടു പ്രാണാധാരമങ്ങളേച്ചെയ്ത്, കൂറാത് രേചകപുരകൈരുകൾക്കുകൂ ച കൂർച്ചാത് - ക്രമേണ പതിനാറു ജപിച്ച് രേചകത്തേയും മുപ്പത്തിരണ്ടു ജപിച്ച് പുരകത്തേയും അറുപത്തിനാലു ജപിച്ച് കർകത്തേയും ചെയ്തു. ഇവിടെ വണ്ണശബ്ദം അറുപത്തിനാലാകുന്നു

ഇന്ദ്രാമുഖേ നാഭിസരോരുഹേ ച
ധൂമ്രം വിചിന്ത്യാനിലമണ്ഡലേ യം
സംയോജ്യ തദ്യോഗജവായുനാഗം
സംശോച്യ തം പിംഗലയാ പ്രമുഞ്ചേത്. ൧൦

ഇന്ദ്രാമുഖേ നാഭിസരോരുഹേ ച - ഇന്ദ്രാമുഖമാകുന്ന ഇടത്തേ നാസികയിങ്കലും നാഭിയിങ്കലും, അറുപതിമണ്ഡലേ ധൂമ്രം യം - വായുമണ്ഡലത്തുകൽ ധൂമ്രവണ്ണമായിരിക്കുന്ന 'യം' ബീജത്തേ ധ്യാനിച്ച് രേചകം ചെയ്ത് സംയോജ്യ - ആ വായുമണ്ഡലങ്ങളേ അന്യോന്യം യോജിപ്പിച്ചു പുരകത്തേച്ചെയ്ത്, തദ്യോഗജവായുനാഗം സംശോച്യ - തദ്യോഗജനിതവായുക്കളേക്കൊണ്ടു സ്ഥൂലശരീരത്തേ ശോഷിപ്പിച്ച്; തം പിംഗലയാ പ്രമുഞ്ചേത് - പിംഗലയിലൂടെ ശ്വാസത്തേ പുറത്തു കളവു.

ഏതന്മുഖേ ഏതീകമലേ ച വരേഹൻ-
ബിംബേരുണം രം സുമതിവിചിന്ത്യ
സംയോജ്യ തദ്യോഗജവഹ്നിനാഗം
സന്ദമ്യ മുഞ്ചേദിധയാ ചഹിസ്മം. ൧൧

ഏതന്മുഖേ ഏതീകമലേ ച - പിംഗലാമുഖമാകുന്ന വലത്തേ നാസാഗ്രത്തുകലും ഏതേയത്തുകലും - വരേഹഃ അരുണേ ബിംബേ - അഗ്നിയുടെ രക്തവണ്ണമായ ബിംബത്തുകൽ, രം വിചിന്ത്യ - രം എന്ന് അഗ്നിബീജത്തേ ധ്യാനിച്ച് രേചകം ചെയ്ത്, സംയോജ്യ - ആ അഗ്നികളേ യോജിപ്പിച്ച് പുരകത്തേയും ചെയ്ത്, തദ്യോഗജവഹ്നിനാഗം സന്ദമ്യ - തദ്യോഗവഹ്നിക്കൊണ്ട് സ്ഥൂലശരീരത്തേ ദഹിപ്പിച്ച്, ഇന്ദ്രയാ ബഹിഃ തം മുഞ്ചേത് - ഇന്ദ്രയിലൂടെ ശ്വാസത്തേ പുറത്തു കളവു.

ഇന്ദ്രാമുഖേർക്കാംബുരുഹേ ച ബിംബേ
സൗധാച്ചിഷേ വം പരിചിന്ത്യ ശുഭ്രം
സംയോജ്യ തസ്താത് പരചിത്സുധാംബു-
പൂരം പ്രവർഷേദ് ഭവനാപ്തവാർഹം.

൧൨

ഇന്ദ്രാമുഖേ അർക്കാംബുരുഹേ ച - ഇന്ദ്രാമുഖത്തുകലും ദ്വാദശാ
ശാന്തപത്മത്തുകലും, സൗധാച്ചിഷേ ബിംബേ - അമൃതമയമായി
രിക്കുന്ന ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തുകൽ, ശുഭ്രം വം പരിചിന്ത്യ - ധ്വജമായി
രിക്കുന്ന വം എന്ന അമൃതബീജത്തേ ധ്വാനിച്ച്, സംയോജ്യ -
അച്ചുരൂമണ്ഡലങ്ങളേ യോജിപ്പിച്ച്, തസ്താത് ഭവനാപ്തവാർഹം
പരചിത്സുധാംബുപൂരം പ്രവർഷേത് - ആ ദ്വാദശാശാന്തചന്ദ്ര
മണ്ഡലത്തുകൽനിന്ന് സ്ഥൂലഭേദാപ്താവനയോഗ്യമായിരിക്കുന്ന
പരചൈതന്യരൂപമായിരിക്കുന്ന അമൃതവർഷത്തേയും ധ്വാനിപ്പൂ.

കാരിന്ദ്രസ്രീകരണേ വിധായ
സ്വബീജതഃ സോഽഹമിതി ബ്രുവാണഃ
ആയോജ്യ ജീവം തദപാധിതത്വ-
സൃഷ്ട്യബുവുല്യാദിവിധിം വിദല്യാത്.

൧൩

സ്വബീജതഃ കാരിന്ദ്രസ്രീകരണേ വിധായ - കം എന്നും
ഹം എന്നും ഇരുപത്തഞ്ചുരു പ്രാണായാമം ചെയ്ത് കാരിന്ദ്ര
ത്തേയും സൃഷ്ടീകരണത്തേയും ചെയ്താൽ, സോഽഹം ഇതി
ബ്രുവാണഃ ജീവം ആയോജ്യ - സോഽഹം എന്നു ജപിച്ചു ജീവനേ
ഹൃദയത്തുകൽ യോജിപ്പിച്ച്, തദപാധിതത്വസൃഷ്ട്യബുവുല്യാദി
വിധിം വിദല്യാത് - ആ ജീവൻ ആശ്രയമായിരിക്കുന്ന തത്ത്വ
സൃഷ്ടിയേയും സംവത്സരോഷിതത്തേയും അണ്ഡഭേദത്തേയും
ചെയ്യൂ.

ലിപ്താ നിയത്യാസുമിനാബ്ജമല്യാ-
ഭാദ്യണ്ണരൂപാമൃതവാരിധാരാം
സ്വപ്നോത്തമാംഗേ പരിപാത്യ ഭേദ-
മാപ്താപ്യ തനപീത തയാ ശരീരം.

൧൪

ലിപ്താ അസും നിയമ്യ - ലിപികൊണ്ടു മൂന്നുരു പ്രാണായാമ
ത്തേച്ചെയ്ത്, ഇനാബ്ജമല്യാത് - ദ്വാദശാശാന്തപത്മത്തുകൽനിന്ന്,
അദ്യണ്ണരൂപാമൃതവാരിധാരാം സ്വപ്നോത്തമാംഗേ പരിപാത്യ -

അകാരാദ്യക്ഷരരൂപമായിരിക്കുന്ന അമൃതജലധാരയേ തന്റെ ശിരസ്സുകൾ പതിപ്പിച്ച്, ദേഹം ആപ്താവ്യ-ശരീരത്തേ നിറച്ച്, തയാ ശരീരം തനപീത - അതുകൊണ്ട് ലിപിമയമായ ശരീരത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ.

ഇവിടെ ഒരു പക്ഷഃഭേദത്തെപ്പറയുന്നു:—

ഭൂതാനി പഞ്ച പരമാത്മനി സംവിലാപ്യ
ശോഷാദിപഞ്ചകവിധിം പ്രവിധായ ജീവം
ആയോജ്യ ചാത്മന ഇമാനി വിയന്മുഖാനി
സൃഷ്ടവാ ലിപിന്യസനപശ്ചിമമാചരേദവാ. ൧൫

പഞ്ചഭൂതാനി പരമാത്മനി സംവിലാപ്യ - തത്ത്വപരമാരം ചെയ്ക്കേടത്തു് പൃഥ്വിയാദി പഞ്ചഭൂതങ്ങളേ സംഹരിച്ച്, ശോഷാദി പഞ്ചകവിധിം പ്രവിധായ - ശോഷണദഹനപ്ലാവനകാഠിന്യസൃഷ്ടീകരണങ്ങളേ അഞ്ചിനേയും ചെയ്തു, ജീവം ആയോജ്യ - ജീവനേ ഹൃദയത്തുകൾ യോജിപ്പിച്ച്, വിയന്മുഖാനി ഇമാനി സൃഷ്ടവാ - ആകാശാദികളായ ഈ അഞ്ചിനേയും സൃഷ്ടിച്ച്, ലിപിന്യസനപശ്ചിമം ആചരേദ് വാ - ലിപിന്യാസാവസാനത്തോളം ചെയ്തിലുമാം.

പൃച്ഛോക്തരേചകമുഖൈഃ പരമാത്മഭാവ-
മാലംബ്യ ശോഷദഹനാപ്ലാവനം യഥോക്തം
ആധായ ചിന്തയസ്യധാംബുഭിരാത്മഭേദം
കവീത വാ ലിപിമയം ലഘുസംപ്രയോഗേ. ൧൬

പൃച്ഛോക്തരേചകമുഖൈഃ പരമാത്മഭാവം ആലംബ്യ - മുമ്പിലത്തെ രേചകപുരകകാലികങ്ങളേക്കൊണ്ടു് പരമാത്മഭാവത്തേ ആശ്രയിച്ചാൽ, യഥോക്തം ശോഷദഹനാപ്ലാവനം ആധായ - യഥാ പ്രകാരം പറഞ്ഞ ശോഷണദഹനപ്ലാവനങ്ങളേ ചെയ്തു്, ചിന്തയസ്യധാംബുഭിഃ ലിപിമയം ആത്മഭേദം കവീത വാ - അക്ഷരാമൃത ജലങ്ങളേക്കൊണ്ടു് ലിപിമയമായിരിക്കുന്ന ജീവഭേദത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയുമാം. ഇങ്ങനെ മൂന്നുപ്രകാരം പക്ഷഭേദങ്ങളേപ്പറഞ്ഞു.

അന്നന്തരം ലിപി ന്യാസം ചെയ്യുന്നു:--

ഷഡ്ഭിർഭാസ്കലപൃഷ്ഠപാർശ്വയുഗളേ വ്യവ്യ വൃതിമാരതോ
ജ്യേഷ്ഠാദ്യംഗുലിഷു സ്വരൈരപി പരൈഃ സവ്യാപസവ്യക്രമാത്
തർജ്ജന്യാദിതദന്ത്ഥം നൃസതു പദ്യാഗ്രേഷു കാദീൻ മരള-
ക്ഷാണാനി പ്രഥമായുഗേ യുഗപദഗോനി പ്രസിദ്ധക്രമാത്. ൧൭

ഭാസ്കലപൃഷ്ഠപാർശ്വയുഗളേ ഷഡ്ഭഃ സ്വരൈഃ വൃതി
മാരതഃ വ്യവ്യ - കൈകളുടെ അകത്തും പുറത്തും രണ്ടുപുറത്തും
കൂടിയും, 'അന്നമഃ ആന്നമഃ ഇന്നമഃ ഇയന്നമഃ ഉന്നമഃ ഉയന്നമഃ'
ഈ ആറ് അച്ചുകളേ വലത്തും ഇടത്തും ആയിട്ട് വ്യാപകമായി
നൃസിച്ഛാൽ, ജ്യേഷ്ഠാദ്യംഗുലിഷു പരൈഃ സ്വരൈഃ സവ്യാപസവ്യ
ക്രമാത് - അംഗുഷ്ഠാദികളായ വിരലുകളിൽ 'ഈന്നമഃ' എന്നു തുടങ്ങി
'അം നമഃ' എന്നു കഴിവോളമുള്ള പത്തു അച്ചുകളേ വലത്തും
ഇടത്തുമായിട്ടും നൃസിച്ഛു. തർജ്ജന്യാദിതദന്തിം പദ്യാഗ്രേഷു
കാദീൻ - വലത്തേക്കെയിന്മേൽ തർജ്ജനി തുടങ്ങി ഇടത്തുകയ്ക്ക്
മേൽ തർജ്ജനി അവസാനമായി എട്ടുവിരലുകളുടേയും മടക്ക
മുന്നിലും അഗ്രത്തുകലും നന്നാലു് അക്ഷരങ്ങളായി 'കന്നമഃ' എന്നു
തുടങ്ങി 'സന്നമഃ' എന്നു കഴിവോളമുള്ള മുപ്പത്തിരണ്ടിനേയും,
പ്രഥമായുഗേ യുഗപദ് മരളക്ഷർണാനി - ചെരുവ് രലയൽ
രണ്ടിലും ഒരമിച്ചു, ഹന്നമഃ, ഉന്നമഃ, ക്ഷന്നമഃ ഈ മൂന്നിനേയും
ചുവട്ടിലും നടുവിലും അഗ്രത്തിലും നൃസിച്ഛു, പ്രസിദ്ധക്രമാത്
അംഗാനി ച നൃസതു, അംഗുഷ്ഠാദിതലാന്തം പ്രസിദ്ധക്രമേണ
ലിപിയുടെ അംഗങ്ങളേയും നൃസിച്ഛു.

ആദ്യാം ദോർദ്വ്യാം സ്വരസ്സർശവ്യാപകാഖ്യഭിദാ ക്രമാത്
ആകേശാദാപദാംഭോജം ലിപ്യാ സംവ്യാപയേത്തന്തേ. ൧൮

ആദ്യാം ദോർദ്വ്യാം - ഈ കൈകളേക്കൊണ്ടു്, സ്വരസ്സർശ
വ്യാപകാഖ്യഭിദാ - അകാരാദി പതിനാറാകാണ്ടും ക എന്നു
തുടങ്ങി മ എന്നു കഴിവോളമുള്ള ഇരുപത്തിയഞ്ചു കൊണ്ടും, യ
എന്നു തുടങ്ങി ശേഷം പത്തുകൊണ്ടും, ക്രമാത് - ക്രമേണ, തന്തേ
ആകേശാത് ആപദാംഭോജം ലിപ്യാ സംവ്യാപയേത് - ശരീര
ത്തുകൽ തലയിൽ തുടങ്ങി പാദാഗ്രത്തോളം ലിപികൊണ്ടു മൂന്നു
വ്യാപകത്തേച്ചെയ്വു.

ബ്രഹ്മസൂത്രം കാണുന്നതു ക്കൂവണനോഗണ്ഡേഷു ദന്തപയീ-
മൂർദ്ധ്വേഷു കരാംബ്രിസന്ധിഷു സഹാഗ്രേഷു ക്രമാന്തകാം-
പാർശ്വപദപസ്പഷ്ടനാഭിജന്മേ ഹൃതകക്ഷപശ്വാഭ്ഗളേ
സദ്യു കക്ഷതലേ ഹൃദാഭികരപാദാത്മാനനേ മന്ത്രവിത്. മൻ

കാണുന്നതു ക്കൂവണനോഗണ്ഡേഷു ദന്തപയീമൂർദ്ധ്വ-
േഷു - ശിരസ്സുകൾ മുഖവുത്തതുകൾ കണ്ണു രണ്ടിലും കർണ്ണ-
രണ്ടിലും നാസിക രണ്ടിലും കവിർത്തടം രണ്ടിലും അധരങ്ങൾ
രണ്ടിലും ദന്തപങ്ക്തി രണ്ടിലും ശിരസ്സുകൾ ആസ്പത്തുകൾ
ഇ ന്നെ അച്ച് പതിനാറിനേയും, കരാംബ്രിസന്ധിഷു സഹാ-
ഗ്രേഷു - കൈകൾ രണ്ടിന്റേയും കാലുകൾ രണ്ടിന്റേയും സന്ധി-
കളിലും അഗ്രത്തിലുമായിട്ട് ഇരുപത് അക്ഷരങ്ങളേയും, പാർശ്വ-
പദപസ്പഷ്ടനാഭിജന്മേ - പാർശ്വം രണ്ടിലും പൃഷ്ഠത്തുകൾ
നാഭിയിങ്കൾ വയറിലും, ഹൃതകക്ഷപശ്വാഭ്ഗളേ - ഹൃദയത്തു-
കൾ കക്ഷത്തുകൾ കഴുത്തിന്റെ പിറകിലും, സദ്യു കക്ഷതലേ -
ഇടത്തേ കക്ഷത്തുകൾ ഹൃദാഭികരപാദാത്മാനനേ ച - ഹൃദ-
യത്തുകൾ തടങ്ങി കൈകൾ രണ്ടിലും കാലുകൾ രണ്ടിലും ഹൃദ-
യാഭി ലിംഗാന്തവും ഹൃദയാഭി മുഖാന്തവും, മന്ത്രവിത് മാതൃകാം-
ബ്രസതു - മന്ത്രജ്ഞനായ ആചാര്യൻ ലിപിയേ ന്യസിച്ചു.

അനപുംസകവിഷമസമസ്വരഷ്ട്കയുഗാന്തരസ്ഥഷഡ്വ്യഗ്ഗ്ഃ
അംഗാനി ബ്രഹ്മാ ഗായത്രീ യുഷ്യാദ്യാസ്സരസ്വതീ ചാസ്യാഃ. ൨൦

അനപുംസകവിഷമസമസ്വരഷ്ട്കയുഗാന്തരസ്ഥഷഡ്വ്യ-
ഗ്ഗ്ഃ അംഗാനി - ഋ ഋ ണ ണ ഈ നാലും കൂടാതെയുള്ള
അച്ചുകൾ പന്ത്രണ്ടിൽ ഈരണ്ടു് അക്ഷരങ്ങളുടെ നടുവിൽ
കകാരാദിവർഗ്ഗങ്ങൾ ആരും കൂട്ടി അംഗങ്ങൾ ഭവിക്കും. അം-
ക ച ഗ ഘ ങ, ആം ഹൃദയായനമഃ, ഇം ച ഛ ജ ധ ഞ,
ഈം ശിരസേ സ്വാഹാ, ഉം ട ഠ ഡ ണ, ഊം ശിഖായൈ
വഷ്ട്, ഐം തഥ ദധന, ഐം കവചായ ഹും, ഓം പ ഫ
ബ ഭ മ, ഔം നേത്രത്രയായ വൈഷ്ട്, അം യ ര ല വ ശ ഷ
സ ഹ ഉ ള അഃ അസ്രായഫട്; ഇങ്ങനെ അസ്രുങ്ങൾ.

ബ്രഹ്മാ ഗായത്രീ സരസ്വതീ ച അസ്യാഃ ഋഷ്യാദ്യാഃ -
ബ്രഹ്മാ ഋഷിഃ, ഗായത്രീ ക്ഷുദ്രഃ സരസ്വതീ ദേവതാ. ഇങ്ങനെ ഋഷി-
ക്ഷുദ്രോദേവതകൾ.

നിജവിഹിതസരണ്യം നന്ദി സാംഗാദികാം താം
 പ്രജപതു ലിപിമേനാം വിപ്ലവീജാദികം ച
 തദനു പവനയാമാദ്യച്ചനാശ്വാസ്യമാനം
 ക്രമത ഇഹ മന്ത്രകതാ ഭാവനാ ഭാവയേത

൨൧

നിജവിഹിതസരണ്യം സാംഗാദികാം താം നൃസ്യ -
 തനിക്കു പറഞ്ഞ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ലിപിയേയും തദംഗങ്ങളേയും
 നൃസിച്ച്, ഏനാം ലാപം വിപ്ലവീജാദികം ച പ്രജപതു - മാന
 സപൂജയും ചെയ്ത് മൂന്നു ലിപിയേയും 'ഗണമഃ' എന്നും 'ഗണാ
 നാന്തപാ' എന്നു ഗുണം ഭക്തിയുടെ മൂലമന്ത്രം രണ്ടും ജപിച്ച് ലിപി
 യുടെ അംഗന്ത്യാസവും ചെയ്തു. തദനു പവനയാമാദ്യച്ചനാശ്വാ
 സ്യമാനക്രമതഃ - പിന്നെ മന്ത്രോദയപ്രാണായാമാദികൾ പൂജാ
 പടലത്തിങ്കൽ പറയുന്നപോലെ ചെയ്ത്, മന്ത്രകതാ ഭാവനാ
 ഭാവയേത - തത്ത്വമൂലമന്ത്രന്ത്യാസാദി ക്കെയും കൂടെ ചെയ്തു.

അത്ര സുഞ്ജിതി വിഷ്ണുഭാവനാം ചാഭധീത നിജഭാവനോപരി
 ശംഖപൂരണമഥാത്മഗുവിഭാസ്യോച്ഛനാനി ച കരോതു സർവ്വതഃ.

[൨൨

അത്ര സുഞ്ജിതി - ഈ ധ്യാനാധിവാസത്തുങ്കൽ ഭക്തി
 കൽ, നിജഭാവനോപരി വിഷ്ണുഭാവനാം ച ആഭധീത - തനിക്കു
 വേണ്ടുന്ന ഭേദശുദ്ധി ചെയ്താൽ വൈഷ്ണവാഷ്ടാക്കന്ദരം കൊണ്ടും
 കൂടെ ഭേദശുദ്ധിയേച്ചെയ്തു. സർവ്വതഃ ശംഖപൂരണം ആത്മ
 ഗുവിഭാസ്യോച്ഛനാനി ച കരോതു - പിന്നെ എല്ലാ ദേവന്മാരിലും
 ശംഖപൂരണത്തെയും ആത്മാരാധനയേയും ഗുരുഗണപതിപൂജ
 യേയും ചെയ്തു.

അനന്തരം ധ്യാനാധിവാസത്തെ പറയുന്നു:—

കൃതപാ പാണിതലേ ജലം പ്രണവമാവർത്ത്യാഷ്ടശോ/മാമുനാ
 ബിംബം പ്രോക്ഷ്യ ഫഡനപിതേന പരിരക്ഷ്യാസ്മൃതിതാലാദിനാ
 ഭൂയഃ പ്രോക്ഷ്യ തഥാഭിമുശ്ര ഏദയേ ജപ്തപാഷ്ട്വാദാരം വ്രവം
 ജീവവ്യാപ്തിമിഹാനയേദചിലതോ വിദപാൻ വികൃഷ്ടാംഗതഃ. ൨൩

പാണിതലേ ജലം കൃതപാ അഷ്ടാശഃ പ്രണവം ആവർത്ത്യ -
 കൈയിൽ വെള്ളത്തേ എടുത്ത് എടുത്ത പ്രണവത്തേ ജപിച്ച്,
 ഫഡനപിതേന അമുനാ ബിംബം പ്രോക്ഷ്യ - ഫഡന്തപ്രണവം

കൊണ്ടു ബിംബത്തേന്നുളിച്ച്, അസ്രുത്രാതാലാഭിനാ പരിരക്ഷ്യ - അസ്രുതകൊണ്ടും താലത്രാലാഭികൊണ്ടും രക്ഷിച്ച്, ഭൂയഃ തഥാ പ്രോക്ഷ്യ - പിന്നെയും അപ്രകാരംതന്നെ ജപിച്ചു തളിച്ച്, ഹൃദയേ അഷ്ടവാതം ഗ്രവം ജപ്തം - ഹൃദയത്തുകൾ പല്ലുകൊണ്ടുതൊട്ട് എട്ടു പ്രണവത്തേ ജപിച്ച്, അഖിലതഃ അംഗതഃ വികൃഷ്ട - സമചലവചതുസ്തന്ദ്രിനാമാകർഷിച്ച്, ജീവവ്യാപ്തിം ഇഥ ആനയേത് - ജീവചൈതന്യത്തെ ഹൃദയത്തുകലാക്കൂ.

നാഡീസന്ധാനകൃത് സ്വാത്മനി കസുമയുജാ ദോര്യുജാ ബ്രഹ്മ
[നാഡ്യാ
തച്ചൈതന്യം പ്ലുതേന പ്രണയതു മപരേണോൽക്രമച്ചാണ
[ബിംബാത്
താരേണായച്ച വായം സമരസമിദമാകല്പയേത്തത്ര തന്ദ്രിൻ
ബിംബേ സ്വേപാപാധിതത്വപ്രവൃദ്ധവിലയവിശുദ്ധാദികം ചാഭധീത.
[൨൪

നാഡീസന്ധാനകൃത് - പിന്നെ ത്രിമാത്രപ്രണവം ജപിച്ച് ബിംബത്തിന്റെ പിംഗലയും തന്റെ ഇന്ദ്രിയം ഒന്നാക്കിക്കല്പിച്ചു. ബിംബത്തിന്റെ ഇന്ദ്രിയം തന്റെ പിംഗലയും ത്രിമാത്രപ്രണവം കൊണ്ടു ഒന്നാക്കൂ. ചതുർമാത്രപ്രണവം ജപിച്ച് സുഷുപ്തകളു മൊന്നാക്കൂ. ഇതു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്:—

“ബിംബപിംഗലയാ സ്വേപയാ ബിംബേന്ദ്രാ ച സപയാന്യയാ
സുഷുപ്തയാ സുഷുപ്താം ച സന്ദധീതധിയാ ഗുരുഃ.
ത്രിമാത്രപ്രണവേനൈക്യം ഇന്ദ്രാപിംഗാ യോർഭവയോഃ
ചതുഷ്ഠന്ദ്രാഭിമാത്രേണ സന്ധാനം സ്വാത്മസുഷുപ്തയോഃ.”

ഇങ്ങനെ, നാഡീസന്ധാനത്തേച്ചെയ്താൽ, കസുമയുജാ ദോര്യുജാ - രണ്ടു കൈയിലും ഗന്ധപഷ്പാക്ഷതത്തേ ചുട്ടത്തുംകൊണ്ടു, ബ്രഹ്മ നാഡ്യാ - സുഷുപ്താനാഡിയിൽകൂടെ, പ്ലുതേന മപരേണ - പ്ലുതമാക്കിരിക്കുന്ന പ്രണവംകൊണ്ടു, തച്ചൈതന്യം ഉൽക്രമയ സ്വാത്മനി പ്രണയതു - ദേവന്റെ ഹൃദയഗതമായിരിക്കുന്ന ചൈതന്യത്തേ ഉദാപിച്ച് തന്റെ ഹൃദയത്തുകൾ യോജിപ്പിച്ചു. താരേണ വായം ആയച്ച തത്ര ഇദം സമരസം ആകല്പയേത് - പ്രണവപ്രാണായാമചെയ്ത് ഈ ചൈതന്യത്തേ സ്വഹൃദയത്തുകൾ യോജിപ്പിച്ചു. തന്ദ്രിൻ ബിംബേ സ്വേപാപാധിതത്വ

വൃജവിലയവിശുദ്ധാദികം ച ആദയീത - പിന്നെ ബിംബത്തു
ങ്കൽ ആശ്രയമായിരിക്കുന്ന തത്ത്വസംഹാരത്തെയും ശോഷണാദി
യേയും ചെയ്തു.

പാദാഗ്രനാഭിഹൃദയാബ്ജശിരോധിതാല-
ഭേദശസ്ഥിതാനി പൃഥിവീപ്രമുഖാനി പഞ്ച
താലുൽപത്തൗ ചതുരംഗുലകാദിക്തേഷു-
സ്ഥാനേഷു കല്പയതു ചാത്ര മനോമുഖാനി. ൨൫

പാദാഗ്രനാഭിഹൃദയാബ്ജശിരോധിതാലഭേദശസ്ഥിതാനി -
പാദാഗ്രത്തുകൾ നാഭിയിങ്കലും ഹൃദയപത്മത്തുകൾ കണ്ഠത്തു
ങ്കലും താലുഭേദത്തുകൾ, പൃഥിവീപ്രമുഖാനി പഞ്ച - പൃഥിവീ
യേയും അപ്പിന്നേയും തേജസ്സിന്നേയും വായുവിന്നേയും ആകാശ
ത്തേയും ഈ പഞ്ചഭൂതഭേദേ പല്ലാറാണ്ടു തൊട്ടുകല്പിച്ച്, താലു
ൽപത്തു ചതുരംഗുലകാദിക്തേഷുസ്ഥാനേഷു മനോമുഖാനി ച
കല്പയതു - പിന്നെ താലുവിങ്കൽനിന്നു താലുവിരലു മുകളിൽ
തുടങ്ങി മേല്പോട്ടു മനസ്സിന്നേയും അഹരംകാരത്തേയും ബുദ്ധിയേയും
പ്രാണനേയും കല്പിച്ചു.

പ്രാണോപസ്ഥസൂരശരഗുണാഡ്യാം ധരിത്രീം സജിഹ്വാ-
പായുദന്വദ്ഗുണമുദകമക്ഷ്യംപ്രിഹവ്യാദ്ഗുണാഡ്യാം
തേജസ്തപശോർദ്ധിഗുണസഹിതം മാരുതം ശ്രോത്രവാഗ്ദ്വ്യാം
യുക്തം ശബ്ദൈകഗുണമപി ഖം കല്പയേത്സഞ്ജിഹീർഷ്യഃ. ൨൭

സഞ്ജിഹീർഷ്യഃ - തത്ത്വസംഹാരത്തേ ചത്താൻ ഇച്ഛിച്ചി
രിക്കുന്ന ആചാര്യൻ, ധരിത്രീം പ്രാണോപസ്ഥസൂരശരഗുണാ
ഡ്യാം - പൃഥിവീയേ പ്രാണത്തോടും ഉപസ്ഥത്തോടും ശബ്ദസ്വർ
രൂപരസഗന്ധങ്ങളാകുന്ന അഞ്ചിന്നോടും കൂടിയിരിക്കുന്നു എന്നും,
ഉദകം സജിഹ്വാപായുദന്വദ്ഗുണം - അപ്പിന്നേ ജിഹ്വയോടും
പായുവിന്നോടും ശബ്ദസ്വർരൂപരസങ്ങൾ നാലിന്നോടും കൂടീട്ടും,
തേജഃ അക്ഷ്യംപ്രിഹവ്യാദ്ഗുണാഡ്യാം - തേജസ്സിന്നേ ചക്ഷു
സ്സിന്നോടും പാദത്തോടും ശബ്ദസ്വർരൂപത്തോടും കൂടീട്ടും, മാരുതം
തപശോർദ്ധിഗുണസഹിതം - വായുവിന്നേ തപ്തകിന്നോടും രോസ്സി
ന്നോടും ശബ്ദസ്വർശങ്ങളോടും കൂടീട്ടും, ഖം ശ്രോത്രവാഗ്ദ്വ്യാം
യുക്തം ശബ്ദൈകഗുണം - ആകാശത്തേ ശ്രോത്രത്തിന്നോടും
വാക്കിന്നോടും ശബ്ദം ഒന്നിന്നോടും കൂടീട്ടും കല്പിച്ചു.

പഞ്ച പ്രാഞ്ച്യം പഞ്ചതത്ത്വമനുബീജാദ്യൈഃ പൃഥിവ്യാത്മനേ
 ഹുംഫട് പൂർവ്കമന്ത്രൈഃ സ്വഗുണസംഖ്യാതോ നിയത്യാനിലം
 തന്മാത്രാസു വിലാപ്യ തത്ത്വമനുഭിഃ സംഹാരതോ വ്യാപയം -
 സ്തന്മാത്രാശ്ച വിലാപയേത്വം സ്വജനകേ തത്ത്വേ പക്വമാൻമന്ത്രവിത്.

[൨൭]

അഥ മന്ത്രവിത് - അനന്തരം മന്ത്രജ്ഞനായിരിക്കുന്ന
 ഗുരു, പഞ്ചതത്ത്വമനുബീജാദ്യൈഃ - തന്റെ തന്റെ പഞ്ചത
 ത്വത്തിന്റെ ബീജങ്ങൾ ഓരോന്നിനോടും 'നമഃ പരായ' എന്നും
 ആദിക്കുകയും, പൃഥിവ്യാത്മനേ ഹുംഫട് പൂർവ്കമന്ത്രൈഃ - പൃ
 ഥിവ്യാത്മനേ ഹുംഫട്, അബാത്മനേ ഹുംഫട, തേജഃആത്മനേ
 ഹുംഫട്, വായ്യാത്മനേ ഹുംഫട്, ആകാശാത്മനേ ഹുംഫട്
 ഇങ്ങനെ അഞ്ചു മന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടും, പ്രാഞ്ചി പഞ്ച - ആദ്യങ്ങ
 ളായ പഞ്ചഭൂതങ്ങളേ, സ്വഗുണസംഖ്യാതഃ അനിലം നിയമ്യ -
 തന്റെ തന്റെ ശബ്ദാഭിഗുണങ്ങളുടെ സംഖ്യയേ അനുസരിച്ച്
 പ്രാണായാമങ്ങളെച്ചെയ്ത്, തന്മാത്രാസു വിലാപ്യ - ഗന്ധതന്മാത്രാ
 ദികളിൽ ലയിപ്പിച്ച്, തത്ത്വമനുഭിഃ സംഹാരതഃ വ്യാപയൻ -
 അതതു പഞ്ചതത്ത്വംകൊണ്ടു സംഹാരക്രമേണ വ്യാപകംചെയ്ത്,
 തന്മാത്രാഃ സ്വജനകേ തത്ത്വേ പക്വമാൻ വിലാപയേത് - ഗന്ധ
 തന്മാത്രാദികളേ തൽകാരണമായിരിക്കുന്ന തത്ത്വത്തിങ്കൽ
 ലയിപ്പിപ്പു. ഇങ്ങനെ പൃഥിവ്യാദികളോടുകൂടി ഗന്ധതന്മാത്രാദി
 കളേയും ശ്രോത്രാദിജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളേയും വാഗാദികമേന്ദ്രിയ
 ങ്ങളേയും സംഹരിപ്പു.

തത്ത്വദ് ബീജോർദ്ധ്വം സ്ഥപ്യ പ്രണതിയുതപരായാർണ്ണവത്താഖി

[ലേഛോ]

തത്ത്വാവൃത്തിപ്രജപ്തസ്വമനുരഭിമിതൈകാസുയാമക്രിയാ ച
 തത്ത്വത്തത്ത്വാസ്പദസ്തക് പ്രചരതു പവനായാമമത്രോക്തക്തപ്തോ
 തത് സ്ഥാനാദുർദ്ധ്വം തത്ത്വാസ്പദചരമമപിവ്യാപകം ദോഷ്യഗേന.

[൨൮]

അത്ര തത്ത്വദ് ബീജോർദ്ധ്വം സ്ഥപ്യ പ്രണതിയുതപരായാ
 ണ്ണവത്താ - അതതു ബീജങ്ങളുടെ മുകളിൽ 'നമഃ പരായ' എന്നു
 ജ്ഞ അക്ഷരത്തോടുകൂട്ടിച്ചൊല്ലുക, അഖിലേഛോ - എല്ലാ മന്ത്രങ്ങ
 ലിലും വേണം. തത്ത്വാവൃത്തിപ്രജപ്തസ്വമനുഃ - ഇരുപത്തഞ്ചുരു
 അതതു മന്ത്രം ജപിക്കുന്നത്, ഏകാ അസുയാമക്രിയാ ച - ഒരു

പ്രാണായാമമാകുന്നു. തത്തത്തത്തപാസ്വദസ്വക് പവനായാമം പ്രചരതു - അതതു തത്തപത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു പുൽകൊണ്ടുതൊട്ട് പ്രാണായാമത്തെയ്തു ചെയ്തു. ഉദാതകുന്ദപ്താ തത്സ്ഥാനാത് - പറഞ്ഞ സ്ഥാനക്രമേണ തത്തൽ സ്ഥാനത്തുകൽനിന്നു തുടങ്ങി, ഉദാതപത്തപാസ്വദചരമം - മേലേ തത്തപത്തിന്റെ സ്ഥാനം അവസാനമായിരിക്കുംവണ്ണം, ദോഷഗേന വ്യാപകം ച - കൈകൾ രണ്ടും കൂട്ടി മേല്പോട്ടു വ്യാപകത്തെയും ചെയ്തു.

അനന്തരം സംഹാരക്രമേണ പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളേ പറയുന്നു:—

വിഷ്ണു സർവ്വനിവൃത്തിവിശ്വപുരുഷാൻ പഞ്ചപ്രതീപക്രമാ-
ദത്രാഹഃ പരമേഷിനം ച സചതുർത്വാത്മാനി തത്ത്വാനി തു
ഭൂതാർണാനി വിയത്പദോല്പസിതമജ്ഞാനി ദ്വിതീയാന്തിമാ-
നന്താദ്യോജ്ജ്വലാതാനി തേഷു സലവാന്യുക്താനി ബീജാനി തു.

[പൻ

വിഷ്ണു പ്രതീപക്രമാത് - വിഷ്ണുവിങ്കൽ സംഹാരക്രമേണ, സർവ്വനിവൃത്തിവിശ്വപുരുഷാൻ പരമേഷിനം ച സചതുർത്വാത്മാനി പഞ്ച തത്ത്വാനി - സർവാത്മനേ, നിവൃത്യാത്മനേ, വിശ്വാത്മനേ, പുരുഷാത്മനേ, പരമേഷ്വാത്മനേ ഇങ്ങനെ പഞ്ചതത്ത്വങ്ങൾ. വിയത്പദോല്പസിതമജ്ഞാനി ഭൂതാർണാനി ദ്വിതീയാന്തിമാനന്താദ്യോജ്ജ്വലാതാനി ബീജാനി തു - ലാം വഃ രാം യം ഷോ ഇതു അഞ്ചും തത്ത്വങ്ങളുടെ ബീജങ്ങൾ. ലാംനമഃ പരായ സർവാത്മനേ നാരായണായ നമഃ എന്നു വരും. മുർത്തിമന്ത്രങ്ങൾകൂടെ വേണമെന്നു മേൽപറയും. നാരായണായ നമഃ, അനിരുദ്ധായ നമഃ, പ്രദ്യുക്തായ നമഃ, സംകഷ്ണായ നമഃ, വാസുദേവായ നമഃ ഇത് അഞ്ചും മുർത്തിമന്ത്രങ്ങൾ.

സർവ്വരൂപാ നിവൃത്തിന്യഥോ വിശ്വയാ
പൌരുഷീ ശ്രോഷുയാ ചാപി ശക്ത്യാത്മനാ
വിഷ്ണുതത്ത്വപാകതബീജൈസ്തഥോമാശ്രിതൈഃ
സംഹൃതൈ പഞ്ചതത്ത്വാനി സുഭദപിഷി.

൩൪

സുഭദപിഷി - ദർശയിങ്കൽ, സംഹൃതൈ - സംഹാരത്തുകൽ, ഔമാശ്രിതൈഃ വിഷ്ണുതത്ത്വപാകതബീജൈഃ - ഔകാരത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന വിഷ്ണുവിങ്കലേ പഞ്ചതത്ത്വബീജങ്ങളോടുകൂടി

കൂടിട്ട്, ലെം വെം രെം യെം ഷെം ഇങ്ങനെ ബീജങ്ങളും നമഃ പരായ എന്നും ചൊല്ലിയാൽ; സർവ്വരൂപ നിവൃത്തിന് വിശ്വരൂപ പൗരൂഷീ ശ്രേഷ്ഠയാ ച ശക്ത്യാത്മനാ പഞ്ചതത്ത്വാനി - സർവ്വരൂപാ ശക്ത്യാത്മനേ നമഃ നിവൃത്തിരൂപാ ശക്ത്യാത്മനേ നമഃ വിശ്വരൂപാ ശക്ത്യാത്മനേ നമഃ പൗരൂഷീ ശക്ത്യാത്മനേ നമഃ ശ്രേഷ്ഠാ ശക്ത്യാത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളും. ലെന്നമഃ പരായ സർവ്വരൂപാ ശക്ത്യാത്മനേ നമഃ ഇത്യാദി അഞ്ചും ചൊല്ലൂ.

ഹ്ളാം ഹപീം ഹ്രൂം ഹൈം ഹൌം നിവൃത്തിഃ പ്രതിഷ്ഠാ
വിദ്യാ ശാന്തിഃ ശാന്ത്യതീതാത്മനേന്താഃ
ഈശേ ബീജാനീതി തത്ത്വാനുപീതൌ
യോജ്യം ചൈതേഷാം പരാംശേ ശിവാർണം. ന.മ

ഈശേ അപീതൌ - ശിവങ്കൽ സംഹാരത്തുകൽ, ഹ്ളാം ഹപീം ഹ്രൂം ഹൈം ഹൌം ഇതി ബീജാനി, നിവൃത്തിഃ പ്രതിഷ്ഠാ വിദ്യാ ശാന്തിഃ ശാന്ത്യതീതാ ആത്മനേന്താഃ ഇതി തത്ത്വാനി - ഇങ്ങനെ ബീജങ്ങളും തത്ത്വങ്ങളും ഭവിക്കും. ഏതേഷാം പരാംശേ ശിവാർണം - ഈ തത്ത്വങ്ങളുടേ് ക്കെയും പര എന്നു് ഉള്ളടത്തു് ശിവ എന്നു വേണം. അപ്പോൾ ഹ്ളാംനമഃ ശിവായ നിവൃത്താത്മനേ നമഃ ഇത്യാദി പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളും വരും.

മൂലാണുദിതബീജമജ്ഭിരസമൈർവിക്ലീബകൈർഭേദിതം
ബീജം ശാസ്ത്രഗണേശയോഗ്ഗീവഹരൌ തൽസാജിതം
[കീർത്തിതം
മൂലാണാനി ഗുഹേ മഹേശവിഹിതാനുവൈഷ്യ തത്ത്വാനുഗ്രഹ
സ്വഃ സദ്യാദിവദിനവിഷ്ണുവിഹിതാനുക്താനി ശർവാപ്യതേ.
[ന.മ

ശാസ്ത്രഗണേശയോഃ - ശാസ്താവികളും ഗണപതിയികളും വിക്ലീബകൈഃ അസമൈഃ അജ്ഭിഃ ഭേദിതം. ഏ ഏ ഞ ഞ ഈ നാലും കൂടാതെയുള്ള അച്ചുകൾ പന്ത്രണ്ടിൽ ഒറ്റപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അച്ചുകൾ അഞ്ചിനോടുകൂടിട്ട് മൂലത്തുകലേ ബീജങ്ങൾ ബീജങ്ങളായിരിക്കും. അപ്പോൾ ശാസ്താവികൾ ശ്രീം ശ്രീം ശ്രീം ശ്രീം ശ്രീം ഇങ്ങനെ അഞ്ചും, ഗണപതിയികൾ ഗം ഗിം ഗും

ഗോം ഗോം ഇങ്ങനെ അഞ്ചും പഞ്ചതത്ത്വബീജങ്ങൾ. ശിവഹ
രതത്ത്വസാജിതം കീർത്തിതം - ശങ്കരനാരായണകൽ ആ മുലത്തു
ങ്കലേ ബീജാക്ഷരത്തിൽ വിഷ്ണുവിങ്കലേ തത്ത്വങ്ങളുടെ ബീജംകൂട്ടി
ചൊല്ലുന്നു. അപ്പോൾ ഹം ലാം ഹിം വഃ ഹ്രം രാം ഹോം ങം
ഹോം ധോം ഇങ്ങനെ ഇരുണ്ട ബീജങ്ങളായി വരും. ഇഹേ
മുലാർണാനി - സുബ്രഹ്മണ്യകൽ വം യം ഭം വേം നം ഇങ്ങനെ
അഞ്ചു മുലാക്ഷരങ്ങൾ ബീജങ്ങൾ. ഏഷു തത്ത്വാനി മഹേശ
വിഹിതാനി ഏവ - ഈ നാലു ദേവന്മാരിലും ശിവകൽ പറഞ്ഞ
നിവൃത്തിഃ പ്രതിഷ്ഠാ വിദ്യാ ശാന്തിഃ ശാന്ത്യതീതാ ച ആത്മനേനാഃ
ഈയഞ്ചുംതന്നെ തത്ത്വങ്ങൾ. അപ്പോൾ ശാസ്താവിങ്കൽ പ്രം
നമഃ പരായ നിവൃത്യാത്മനേ നമഃ ഇത്യാദി അഞ്ചും ഗണപതി
യിങ്കൽ ഗം നമഃ പരായ നിവൃത്യാത്മനേ നമഃ ഇത്യാദി അഞ്ചും
സുബ്രഹ്മണ്യകൽ വം നമഃ പരായ നിവൃത്യാത്മനേ നമഃ ഇത്യാദി
അഞ്ചും തത്ത്വങ്ങൾ. ശിവാച്യുതേ - ശങ്കരനാരായണകൽ, സദ്യാ
ദിവിഭിന്നവിഷ്ണുവിഹിതാനി ഉക്താനി - സദ്യോജാതായ വാമദേ
വായ അഹോരായ തത്ത്വപുഷ്പായ ഈശാനായ ഈ അഞ്ചു
മുർത്തിമന്ത്രങ്ങളോടുകൂടി വിഷ്ണുവർണ്ണ തത്ത്വങ്ങളും കൂട്ടിച്ചൊല്ലു.
അപ്പോൾ ഹം ലാം നമഃ പരായ സർവ്വാത്മനേ സദ്യോജാതായ
നാരായണായ നമഃ ഇത്യാദി പഞ്ചതത്ത്വങ്ങൾ ഭവിക്കും.

ചിത്താഹംകൃതിപൂർവ്വകേഷു കവചാസ്രാന്തോ മനസ്സാരകോ
ഹ്രംഫട് കാരയുതാഃ സ്വകീയമനവോ വാ വായുസംരോധനേ
പ്രാണായാമവധിസ്തകൃത് സകൃദിഹ സ്യാന്മാനസാദ്യപ്യയേ
സർവ്വസ്തിന്നിഹ ഹാർദ്ദമുദ്രിതവിരാമോ വ്യാപകേ താരകഃ. ൩൨

ചിത്താഹംകൃതിപൂർവ്വകേഷു - മനോഹംകാരബുദ്ധിപ്രാണങ്ങ
ളിൽ, വായുസംരോധനേ - പ്രാണായാമത്തുകൽ, കവചാസ്രാന്തഃ
താരകഃ മനഃ-ഓം ഹ്രം ഫട് എന്നുതന്നെ മന്ത്രം നാലിനമാകുന്നു.
ഹ്രംഫട് കാരയുതാഃ സ്വകീയമനവഃ വാ - ഹ്രംഫഡന്തമായിരിക്ക
ുന്ന തത്ത്വമന്ത്രങ്ങളുമാം. ആ പക്ഷത്തുകൽ പന്നമഃ പരായമന
ആത്മനേ ഹ്രംഫട് ഫന്നമഃ പരായാഹംകാരാത്മനേ ഹ്രംഫട്
ഖന്നമഃ പരായ ബുദ്ധ്യാത്മനേ ഹ്രംഫട് ഭന്നമഃ പരായ പ്രാണാ
ത്മനേ ഹ്രംഫട് ഇങ്ങനെ വരും. ഇഹ മാനസാദ്യപ്യയേ പ്രാണാ

യാമവിധിഃ സകൃത് സകൃത് സ്യാത് - ഇവിടെ മനസ്സത്തപാദികളുടെ സംഹാരത്തുകൾ പ്രാണായാമം ഒരോന്നായിട്ടുതന്നെ ഭവിക്കും. സർവ്വീൻ വ്യാപകേ - എല്ലാവ്യാപകത്തിലും, ഫാർദ്ദമുദ്രിതവിരാമഃ താദകഃ - നമോന്തമായിരിക്കുന്ന പ്രണവംതന്നെ ഓം നമഃ എന്നു വരും.

സംഹൃത്യേവം ഭവം വാരി തദനല ഇമം മാതരിശപന്ത്രമും ഭവേ തച്ചിത്തേ തതു ഗദ്യേ തചധിയിധിയമവ്യാകൃതേ തത് പരസ്തിൻ പ്രാണായാമൈഃ ക്രിയാദിത്രിതയമപിവിലാപ്യാദിക്തൈഃ പൈസ്സത
[സ്തം
സ്വാത്മാനം സുപ്രശാന്തം പുരുഷമപി ബുധോ ഭാവയേതാപി
[ലേഖ്യ. നമഃ

അഖിലേഖ്യ - എല്ലാ ദേവന്മാരും, ഏവം ഭവം വാരി - ഈ പരാന്തപ്രകാരം ഭൂമിയേ അപ്പുകയും, തത് അനലേ - അപ്പിനേ തേജസ്സുകയും, ഇമം മാതരിശപനി - തേജസ്സിനേ വായുവിങ്കലും, അമുഖേ - വായുവിനേ ആകാശത്തുകയും, തച് ചിത്തേ - ആകാശത്തേ മനസ്സുകയും, തദ് ഗദ്യേ - മനസ്സിനേ അഹംകാരത്തുകയും, തം ധിയി - അഹംകാരത്തേ ബുദ്ധിയിങ്കലും, ധിയം അവ്യാകൃതേ - ബുദ്ധിയേ പ്രാണകലും, തത് പരസ്തിൻ - പ്രാണനേ ജീവകലും, സംഹൃത്യ - സംഹരിച്ചിട്ട്, ആദിക്തൈഃ പ്രാണായാമൈഃ ക്രിയാദിത്രിതയം അപി വിലാപ്യ - മൂന്നു പ്രണവപ്രാണായാമങ്ങളേക്കൊണ്ടു ക്രിയയേയും ജ്ഞാനത്തേയും ഇച്ഛയേയും സംഹരിച്ചാൽ, ബുധഃ തം സ്വാത്മാനം സുപ്രശാന്തം പുരുഷം ഭാവയേത - ബുധനായിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ ആ ജീവനേ സ്വാത്മാരാമനായി സുപ്രശാന്തനായിരിക്കുന്ന വിരാട് പുരുഷനാക്കിട്ട് ധ്യാനിച്ചു.

അവ്യാകൃതാന്തേ പുരുഷാദിതത്ത്വ-
ജാതം വിലാപ്യാഥ ശിവേ പരസ്തിൻ
പ്രാഗപത് ക്രിയാദിത്രിതയം ച ഹൃതപാ
ശിവേ ശിവം കേവലമാദധീത.

നമഃ

ശിവേ അവ്യാകൃതാന്തേ - ശിവങ്കൽ പ്രാണതത്ത്വസ്ഥാനത്തേ ഇണപ്രകൃതിതത്ത്വത്തോടെ പുരുഷതത്ത്വത്തുകയും പിന്നെ പുരുഷാദിതത്ത്വങ്ങളേ പരമനാന്നിനേയും ക്രമേണ മേല്പോട്ടു സംഹരിച്ചു. പുരുഷാദിതത്ത്വജാതം ശിവേ വിലാപ്യ - ഒട്ടക്കത്തേ ശക്തി

തത്ത്വത്തെ ശിവതത്ത്വത്തുകൾ ലയിപ്പിച്ചിട്ട്, പ്രാഗ്ധർമ്മ ക്രിയാ
ദിത്രമായ ച ഹൃതപാ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ പറഞ്ഞപോലെ പ്രണവ
പ്രാണായാമത്രയംകൊണ്ട് ക്രിയാജ്ഞാനേകകളേ സംഹരിച്ച്,
കേവലം ശിവം ആദയിത - നിർവികാരമായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മ
സ്വരൂപമായിട്ടു ധ്യാനിച്ചു.

*ശോഷപ്ലോഷാപ്തവനമഥ കർത്തൃഭ്രമോക്തം സ്വബീജൈ-
ശ്ശർവസ്സന്ദാദിഷു ഹരികമാർത്ത്യോസ്തു വിദ്വാനപീതൈ
ശോഷപ്ലോഷാപ്തവനമവനേഃ ശോഷഭാമൈത തതോർപാം
ശോഷാ വഹേനസ്സദന സുഷിരീകാരമീരസ്യ കർത്താത്. നന്ദ

അഥ ശർവസ്സന്ദാദിഷു - ശിവൻ സുബ്രഹ്മണ്യൻ ശങ്കര
നാരായണൻ ഗണപതി ശാസ്താവ് ഈ അഞ്ചു ദേവന്മാരിലും,
സ്വബീജൈഃ യഥോക്തം ശോഷപ്ലോഷാപ്തവനം കർത്താത് - യം
രം വം ഈ മൂന്നു ബീജങ്ങളെക്കൊണ്ട് പ്രാണായാമങ്ങളെച്ചെയ്ത്
യഥോക്തമായ ശോഷണത്തെയും ദഹനത്തെയും പ്ലാവനത്തെയും
ചെയ്തു. വിദ്വാൻ ഹരികമാർത്ത്യോഃ അപീതൈഃ തു - വിദ്വാനായി
രിക്കുന്ന ആചാര്യൻ വിഷ്ണുവിന്ദനയും ഭക്തയുടേയും സംഹാരത്തു
കൽ തന്നെ, അവനേ ശോഷപ്ലോഷാപ്തവനം - പൃഥ്വിമന്ത്രം
കൊണ്ടു പ്രാണായാമം അഞ്ചും ചെയ്ത് ശോഷണദഹനപ്ലാവന
ങ്ങളും ചെയ്ത് നാഭ്യന്തം വ്യാപകം ചെയ്ത് പൃഥ്വിവിയേ അപ്പകൽ
സംഹരിച്ചു. അപാം ശോഷഭാമൈത - അപ്പിനേ സംഹരിക്കു
മ്പോൾ ശോഷണദഹനത്തെയും ചെയ്തു വ്യാപകം ചെയ്ത്
അപ്പിനേ സംഹരിച്ചു. വഹേനഃ ശോഷം - തേജസ്സിനേ സംഹ
രിക്കുന്നേടത്തു സ്വമന്ത്രപ്രാണായാമങ്ങൾ മൂന്നും ശോഷണവും
ചെയ്തു തേജസ്സിനേ സംഹരിച്ചു. തദന ഹരസ്യ സുഷിരീകാരം
അപ. കർത്താത് - പിന്നെ വായുവിനേ സംഹരിക്കുന്നേടത്തു തന്മ
ന്ത്രപ്രാണായാമം രണ്ടും ഹരം എന്ന പ്രാണായാമം ചെയ്തു സുഷിരീ
കരണവും കല്പിച്ച് വായുവിനേ ആകാശത്തുകൽ സംഹരിച്ചു.
പിന്നെ ആകാശാദി പ്രാണതത്ത്വാന്തം സംഹരിച്ച് ക്രിയാജ്ഞാ
നേകളേയും സംഹരിച്ച് സുപ്രശാന്തനായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മ
യിട്ടു ധ്യാനിച്ചു. പിന്നെ സംഹാരസ്വഭാവത്തെ ബിംബത്തുകൽ
സൃഷ്ടിക്കുകയും വേണം.

* 'മുരളീശാസ്തരി' ഇത്യാദി പദ്യമാണ് ഭൂമിതപാഠത്തിൽ.

തത്ത്വസിദ്ധിസ്താരസമീരരോധനൈ-
 രിച്ഛാമയിം ജ്ഞാനമയിം ക്രിയാമയിം
 തിസ്രോ/സ്യ ശക്തീരനയോർവിഭാവയേത്
 പരേഷു താഃ പ്ലാവനകർമ്മതഃ പരം.

൩൭

തത്ത്വ ത്രിഭിഃ താരസമീരരോധനൈഃ - പിന്നെ മൂന്നു പ്രാണാ
 യാമങ്ങളേച്ചെയ്ത്, അസ്യ ഇച്ഛാമയിം ജ്ഞാനമയിം ക്രിയാമയിം
 തിസ്രഃ ശക്തീഃ വിഭാവയേത് - ഈ പരമാത്മാവിന്ന് സൃഷ്ട്യാരംഭ
 ഇതുകലേ ഇച്ഛാശക്തിയേയും ജ്ഞാനശക്തിയേയും ക്രിയാശക്തി
 യേയും ധ്യാനിച്ചു. പരേഷു - ശിവാദി അഞ്ചു ദേവന്മാരിലും, പ്ലാ
 വനകർമ്മതഃ പരം താഃ വിഭാവയേത് - ശോഷണഹനപ്ലാവ
 നാനന്തരം പ്രണവപ്രാണായാമംകൊണ്ട് ഇച്ഛാജ്ഞാനക്രിയാശ
 ക്തികളേ സൃഷ്ടിച്ചു.

ഏകദവിത്രിപതഃശീലീമുഖമിതാൻ പ്രാണാനരോധാംശ്ചരൻ
 മുർത്യന്തൈരിഷ്യതത്ത്വപരൈസ്സൃജതു മുതീർവാസുദേവാദികാഃ
 പൂർണ്ണജ്ഞാനകൃതേഃ പ്രജാപതിസമാഖ്യാനാത്തു നാരായണാ-
 ഭംഭോപുർവ്വമയം സൃജേത് പ്രണവതോ ലക്ഷ്മീശസുംഭദപിഷോഃ.

[൩൮

ലക്ഷ്മീശസുംഭദപിഷോഃ-വിഷ്ണുവിങ്കലും ഭർഗ്വഹികലും, മുർത്യ
 ന്തൈഃ ഇഷ്യതത്ത്വപരൈഃ - വാസുദേവാദി പഞ്ചമുർത്തികളോടു കൂ
 ടിയിരിക്കുന്ന പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളേക്കൊണ്ട്, സൃഷ്ടിക്രമേണ; ഏകദവി
 ത്രിപതശ്ശീലീമുഖമിതാൻ പ്രാണാനരോധാൻ ചരൻ - ഒന്നാമത്തേ
 തത്ത്വംകൊണ്ട് ഒന്നും - രരിഷലും - രണ്ടാം തത്ത്വംകൊണ്ട്
 രണ്ടും മൂന്നാം തത്ത്വംകൊണ്ട് മൂന്നുംനാലാം തത്ത്വംകൊണ്ട്
 നാലും അഞ്ചാം തത്ത്വംകൊണ്ടു അഞ്ചും പ്രാണായാമങ്ങളേച്ചെയ്ത്,
 വാസുദേവാദികാഃ മുതീഃ സൃജതു - വാസുദേവസങ്കല്പപ്രഭുവാ
 നിജനാരായണന്മാരാകുന്ന അഞ്ചു മുർത്തികളേയും ഉണ്ടാക്കൂ.
 പൂർണ്ണജ്ഞാനകൃതേഃ പ്രജാപതിസമാഖ്യാനാത് നാരായണാത് -
 പൂർണ്ണജ്ഞാനക്രിയകളോടും കൂടി പ്രജാപതി എന്നു പേരോടും കൂടി
 യിരിക്കുന്ന നാരായണൻപോക്കൽനിന്ന്; പ്രണവതഃ അപൂർവ്വം
 അർഭഃ സൃജേത് - പ്രണവപ്രാണായാമം ചെയ്ത് കാരണജലത്തേ
 ഉണ്ടാക്കൂ.

തയോരപുവാംഭസി ഭൂമിബീജതഃ

പരേഷപപി പ്ലാവനവാരി ഭാവയേത

തദ്ബുദ്ബുദാഭം ജഗണ്യമുത്ഥിതം

ഭൂതാത്മകം തദ്ബൃതിമലിരണ്മയം.

൩൯

തയോഃ അപുവാംഭസി - വിഷ്ണുവിങ്കലും ഭർഗയിങ്കലും അ
ക്കാണജലത്തുങ്കലും, പരേഷ പ്ലാവനവാരി അപി - ശിവാഭി
അഞ്ചു ദേവന്മാരിലും പ്ലാവനജലത്തുങ്കലും, ഭൂമിബീജതഃ - ലം
ബീജംകൊണ്ട് അഞ്ചു പ്രാണായാമങ്ങളേ ചെയ്ത്, തദ്ബുദ്ബു
ദാഭം - ആ ജലത്തുങ്കലേ കമളപോലെ, ഭൂതാത്മകം ബൃതിമത് -
പഞ്ചഭൂതാത്മകമായി ഏററവും പ്രകാശത്തോടുകൂടി, ഹിരണ്മയം
ജഗണ്യം - സ്വർണമയമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മാണപത്തേ, ഉത്ഥിതം
ഭാവയേത് - ഉണ്ടായപ്രകാരം ധ്യാനിപ്പു.

തദേതദണ്ഡം പ്രണവേന ബിംബം

പ്രകല്പ്യ തേനൈവ നിജാത്മനീതാം

തജ്ജീവശക്തിം പ്രതിസംക്രമയ

സതാരശക്ത്യാ പ്രണയേത്തദൈക്യം.

൪൦

ഇവിടെ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിന്റെ പഞ്ചഭൂതങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കുന്ന
തിന്ന് തന്റെ തന്റെ പഞ്ചതത്വങ്ങളേക്കൊണ്ട് ഏകദിഗ്വി
ചതുഷ്പഞ്ചപ്രാണായാമങ്ങളേച്ചെയ്ത് പഞ്ചഭൂതങ്ങളേ സൃഷ്ടിക്കുന്നു
ചിലർ പിന്നെ; തത് അണ്ഡം ഏതദ്ബിംബം പ്രണവേന പ്ര
കല്പ്യ - പിന്നെ ഒരിക്കൽ പ്രണവപ്രാണായാമത്തേച്ചെയ്ത് ആ
ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തേ ഈ ബിംബമായി കല്പിപ്പു. പിന്നെയും ഫം
എന്നു പ്രാണായാമം ചെയ്ത് സുഷിരീകരണത്തേയും കല്പിപ്പു.
തേന ഏവ നിജാത്മനീതാം തജ്ജീവശക്തിം പ്രതിസംക്രമയ -
പിന്നെ ബിംബവൃദ്ധയത്തുങ്കൽ പത്മമാത്രം പീഠം കല്പിച്ച് പൂത
പ്രണവങ്ങളേക്കൊണ്ട് ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതങ്ങളേ കൈയിലെടുത്തു
മുമ്പിൽ തങ്കൽ യോജിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ബിംബശക്തിയേ ബിംബ
ത്തുങ്കൽ യോജിപ്പിച്ച് വ്യാപകാംഗവും നൃസിച്ച്, സതാരശക്ത്യാ
തദൈക്യം പ്രണയേത് - പ്രണവയുക്തയായ ഭവനേശ്വരികൊ
ണ്ട് പ്രാണായാമത്തേച്ചെയ്ത് ആ ജീവശക്തിയേ ബിംബത്തുങ്കൽ
യോജിപ്പു.

ജീവാദ്യൈഃ സകലേഷു ശുലിനി ശിവാദ്യൈർവ്യാകൃതമാണക്രമാ-
തത്തത്സർഗ്ഗധിയാ നിയമ്യ മരുതം സൈപസ്തൂത്തപമന്ത്രൈഃ

[പ്രഥമം]

തൽസ്ഥം ജീവമവാപ്തകാൽക്കരണോന്മേഷം വിഭാവ്യാഥ തം
ഷഷ്ട്വാഡൃത്രിശതധ്രവാസുയമനേനാബ്ജോഷിതം ഭാവയേത്.

[൪൧]

സകലേഷു ജീവാദ്യൈഃ - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും ജീവതത്ത്വം
തൂടങ്ങിട്ടും, ശുലിനി ശിവാദ്യൈഃ - ശിവൻ ശിവതത്ത്വം തൂടങ്ങി
ട്ടും, വക്ത്രമാണക്രമാത് - ഇവിടെ പറയുന്ന ക്രമേണ, തത്തത്സർഗ്ഗ
ധിയാ സൈപസ്തൂത്തപമന്ത്രൈഃ പ്രഥമം അനിലം നിയമ്യ - ശതത
ത്ത്വങ്ങളെ - സൃഷ്ടിയെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് തന്റെ തന്റെ തത്ത്വ
ങ്ങളേക്കൊണ്ട് ഒക്കെയും വെച്ചേറേ ഓരോരോ പ്രാവശ്യം പ്രാണായാ
മങ്ങളെച്ചെയ്ത് തത്ത്വങ്ങളേ ഒക്കെയുമുണ്ടാക്കിയാൽ, തൽസ്ഥം ജീ
വം അവാപ്തകാൽക്കരണോന്മേഷം വിഭാവ്യ - ആ ബിംബഗതജീവ
നേ പ്രാപ്തസർവ്വവായവമായി ധ്യാനിച്ചു, ഷഷ്ട്വാഡൃത്രിശതധ്രവാ
സുയമനേന അബ്ജോഷിതം ഭാവയേത് - മുന്തററി അരപത്ത്
ഉരുപണവപ്രാണായാമത്തെയ്ത്ത് സംവത്സരോഷിതത്തെയും
കല്പിച്ചു.

ഫട്കാരാന്തനിരഞ്ജനേന പരിഭിദ്യാണ്യം സുരേദ്രോദസീ

ചോഭേ തച്ഛകലേ തദന്തരവിരാജന്തം പ്രജാനാം പതിം
ഏനം വിശ്വജനീനമേവ പുരുഷം ധ്യാതവാ നിയമ്യാനിലം

ലിപ്യാ നൃസ്യ മന്ത്രദയാദിനിജപീന്ത്യാസനിയും ചരേത . ൪൨

ഫട്കാരാന്തനിരഞ്ജനേന അണ്യം പരിഭിദ്യ - ഓം ഫട്
എന്നു ജപിച്ച് അണ്യഭേദത്തെ കല്പിച്ച്, തച്ഛകലേ ഉഭേ രോദ
സീസുരേത്, അണ്യത്തിന്റെ ശകലങ്ങളേ രണ്ടിനേയും ദ്വാവാപ
ഥിവികളായിട്ടു കല്പിച്ചു. തദന്തരവിരാജന്തം ഏനം - അവ
റ്റിന്റെ ഉള്ളിൽ ബാലാകൃതിയായിട്ടു ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന ദേവനേ,
പ്രജാനാം പതിം വിശ്വജനീനം പുരുഷം ഏവ ധ്യാതവാ - പ്രജാ
ക്കണകർത്താവും പ്രപഞ്ചസൃഷ്ടികർത്താവും ആയിരിക്കുന്ന പുരുഷ
നായിട്ടുതന്നെ ധ്യാനിച്ചു, ലിപ്യാ അനിലം നിയമ്യ നൃസ്യ - ലിപി
പ്രാണായാമവും ലിപിന്ത്യാസവും ചെയ്ത്, മന്ത്രദയാദിനിജപീന്ത്യാ
സനിയും ചരേത് - പൂജാപടലത്തിൽ പറയുന്നപോലെ മന്ത്രോ
ദയപ്രാണായാമവും പീന്ത്യാസവും ചെയ്തു.

മൂലാണനാസ്യ¹നിയമം പ്രവിധായ തേന
 വ്യാപയ താരപുടിതേന ²തതസ്ത്രിവാരം
 നൃസ്യോണ്ണതത്ത്വമനുവണ്ണതദംഗകാനി
 യോഗാസനാർച്ചനമപി പ്രകരോതു തന്മിൻ. ര ന

മൂലാണനാ അസുനിയമം പ്രവിധായ - പിന്നെ മൂലംകൊണ്ട് ഒരു പ്രാണായാമത്തെയ്യ്, താരപുടിതേന തേന ത്രിവാരം വ്യാപയ - പ്രണവപുടിതമായിരിക്കുന്ന മൂലമന്ത്രംകൊണ്ട് മൂന്നു വ്യാപകത്തെയ്യ്, തതഃ അർന്നതത്ത്വമനുവണ്ണതദംഗകാനി നൃസ്യ - പിന്നീട് മൂലപുടിതലിപിന്യാനവും തത്ത്വന്യാനവും മൂലാക്ഷരന്യാസവും അഗന്യാസവും ചെയ്ത്, ഏതന്മിൻ യോഗാസനാർച്ചനം അപി പ്രകരോതു - ആ ബിംബത്തുകൽ പീഠപൂജയേയും ചെയ്തു. ഇവിടെ തത്ത്വസൃഷ്ടികഴിഞ്ഞാൽ സൃഷ്ടിതത്ത്വമോമത്തിന്റെ സത്യാതം ബിംബത്തുകൽ സ്പർശിച്ച് ഒരിക്കൽ തത്ത്വന്യാസവും ചെയ്യണം.

ബിംബേ സ്വമുത്തീയജി തത്ര പൃഥഗ് പ്രസുനൈ-
 സ്തത്ത്വാനി താനി മനുവിത് ക്രമശോഭിവാഹ്യ
 വ്യാപയ തത്ത്വമനുനാ വിതനോതു തേന
 തേന പ്രസുനയജനം സുസമാഹിതാത്മാ. ര ന

മനുവിത് സുസമാഹിതാത്മാ - മന്ത്രജ്ഞനായിരിക്കുന്ന ആ ചാർജ്ജ് സമാഹിതാത്മാവായിട്ട്, സ്വമുത്തീയജി തത്ര ബിംബേ - മുർത്യാവാഹനയേ ചെയ്തു പൂജിച്ച് അർച്ചപുഷ്പാഞ്ജലി ചെയ്താൽ, വിദ്യാമുർത്തിയേയും ആവാഹിക്കണമെന്നു പക്ഷമുണ്ടെങ്കിൽ ആവതാനേ ആവാഹിച്ചുപൂജിച്ചിരിക്കുന്ന ബിംബത്തുകൽ, താനി തത്ത്വാനി ക്രമശഃ അഭിവാഹ്യ എല്ലാവർക്കും ജീവതത്ത്വം തുടങ്ങിയുള്ള തത്ത്വങ്ങളേയും ശിവന്നു ശിവതത്ത്വം തുടങ്ങിയുള്ള തത്ത്വങ്ങളേയും ക്രമേണ ഓരോന്നായിട്ട് ആവാഹിച്ച്, തേന തത്ത്വമനുനാ വ്യാപയ - ആ തത്ത്വംകൊണ്ട് വ്യാപകത്തേയും ചെയ്ത്, തേന പ്രസുനയജനം ച വിതനോതു - ആ തത്ത്വംകൊണ്ട് പുഷ്പങ്ങളേ ആരാധിച്ചു.

1. 'അനന്ത' മുദ്രാപാഠം. 2. 'സുധീ' മു.പാ.

തത്ത്വചര്യങ്ങളുടെ പരമ്പര: —

തത്ത്വാനിഷ്ടക്രിമിതാനി ശിവേ ശിവശ്ച

ശക്തിഃ സദാശിവയുതേശപരശുദ്ധവിദ്യേ

മായാ ച കാലനിയതീ ച കലാപുശുദ്ധ-

വിദ്യാ ച രാഗപുരുഷൗ ച ഇണപ്രകൃത്യാ. ൪ ൭

ശിവേ ഷ്ടക്രിമിതാനി തത്ത്വാനി - ശിവങ്കൽ മുപ്പത്തിയാറു തത്ത്വങ്ങൾ ഭാവിക്കും. അവയ്ക്കു പരമ്പര: ശിവഃ ശക്തിഃ - ശാവാന്മനേനമഃ, ശക്ത്യാത്മനേനമഃ; സദാശിവയുതേശപരശുദ്ധവിദ്യേ - സദാശിവാത്മനേനമഃ ഈശ്വരാത്മനേനമഃ ശുദ്ധവിദ്യാത്മനേനമഃ; മായാ കാലനിയതീ - മായാത്മനേനമഃ കാലാത്മനേനമഃ നിയത്യാത്മനേനമഃ; കലാ അശുദ്ധവിദ്യാ - കലാത്മനേനമഃ അശുദ്ധവിദ്യാത്മനേനമഃ; രാഗപുരുഷൗ - രാഗാത്മനേനമഃ പുരുഷാത്മനേനമഃ, ഇണപ്രകൃത്യാ ച - ഇണപ്രകൃത്യാത്മനേനമഃ ഇങ്ങനെ പതിമൂന്നു തത്ത്വങ്ങൾ.

സഞ്ചല്യാനുകാരമനാസി മാത്രാ-

ജ്ഞാനക്രിയാതേന്ദ്രിയപഞ്ചകാനി

ഭൂതാനി പഞ്ചതി സമീരിതാനി

താനീഹ മാത്രാദിഗണാൻ വദാമി.

൪ ൮

സഞ്ചല്യാനുകാരമനാസി - ബുദ്ധാത്മനേനമഃ, അഹംകാരാത്മനേനമഃ, മന ആത്മനേനമഃ ഇതു മൂന്നും പിന്നെ; മാത്രാഃ - ശബ്ദാദിത മാത്രകൾ അഞ്ചും, ജ്ഞാനക്രിയാതേന്ദ്രിയപഞ്ചകാനി - പിന്നെ ശ്വാദിജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങൾ അഞ്ചും, വാഗാദികമേന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും; ഭൂതാനി പഞ്ച - ആകാശാദി പഞ്ചഭൂതങ്ങളും ഇങ്ങനെ ഇരുപതു. ഇതി താനി സമീരിതാനി - ഇപ്രകാരം തത്ത്വങ്ങളുടെ ക്രമം പറയപ്പെട്ടു. മാത്രാദിഗണാൻ വദാമി - ഇനി തന്മാത്രാദി അയ്യഞ്ചനേയും പറയുന്നു:—

ശബ്ദസ്पर्ശരൂപം രസഗന്ധൗ ചാപി തന്മാത്രാഃ

ശ്വാത്രതപശ്ചക്ഷുരഥോ ജിഹ്വാ ശ്രോണം ച ബുദ്ധികരണാനി.

[൪ ൯]

വാക്പാണിപാദപായുപസ്ഥാശ്ചാനീഹ കർമ്മകരണാനി

ആകാശവായുതേജാഃസ്പാഷഃ പൃഥിവീ ച പഞ്ചഭൂതാനി. ൪ ൧൦

ശബ്ദസ്തർഗ്ഗം - ശബ്ദതന്മാത്രാത്മനേ നമഃ സ്തർഗ്ഗതന്മാ
ത്രാത്മനേ നമഃ, രൂപം - രൂപതന്മാത്രാത്മനേ നമഃ, രസഗന്ധ
മ - രസതന്മാത്രാത്മനേ നമഃ ഗന്ധതന്മാത്രാത്മനേ നമഃ, അപി
പഞ്ചതന്മാത്രാഃ - ഇത് അഞ്ചും തന്മാത്രകളായവ. ശ്രോത്രത്വം
ചക്ഷുഃ - ശ്രോത്രാത്മനേ നമഃ തപശാത്മനേ നമഃ ചക്ഷുരാത്മനേ
നമഃ, അഥാ ജിഹ്വാ ഗ്രാണം ച - പിന്നെ ജിഹ്വാത്മനേ നമഃ
ഗ്രാണാത്മനേ നമഃ; ഇത് അഞ്ചും, ബുദ്ധികരണാനി - ജ്ഞാനേ
ന്ദ്രിയങ്ങളായവ. വാക്പാണിപാദചാലുപസ്ഥാഖ്യാനി - വാഗ്ഗാ
ത്മനേ നമഃ പാഞ്ചാത്മനേ നമഃ പാദാത്മനേ നമഃ പാസ്താത്മനേ
നമഃ : പസ്ഥാത്മനേ നമഃ, ഇഹ കർമ്മകരണാനി - ഇവിടെ ഈ
അഞ്ചും കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളായവ. ആകാശവായുതേജാഃസി - ആ
കാശാത്മനേ നമഃ വായ്വാത്മനേ നമഃ തേജ ആത്മനേ നമഃ;
ആപഃ പൃഥ്വിഃ ച - അമ്പാത്മനേ നമഃ, പൃഥ്വിയാത്മനേ നമഃ;
ഇതി പഞ്ചഭൂതാനി - ഇങ്ങനെ പഞ്ചഭൂതങ്ങളായവ.

ഈ തത്വങ്ങളിൽ ആദി പഞ്ചമൂന്നു തത്വങ്ങളിൽ ചക്ഷുഃജ്ഞാപരസ്ഥനഃ---

നാഭം ബിന്ദുസദാശിവൈ പ്രഥമതോതഃ ശുദ്ധവിദ്യാഭിധം
തത്ത്വം പഞ്ചമമാത്മതത്ത്വം മായാകാലതത്ത്വം കലാം
തത്ത്വാന്യത്ര സമാമനന്തി നിയതിം ചാശുദ്ധവിദ്യാം പര
രാഗാധ്യക്ഷതഗുണാത്മകാന്യഥ ച ബുദ്ധാഭിത്രയോവിശതിം.

[൪൯]

പരേ - മറ്റു ചില ആചാര്യന്മാർ, അത്ര പ്രഥമതഃ - ഈ
തത്ത്വത്തുകൾ ആദിയുടേ, നാഭം - നാഭാത്മനേ നമഃ, ബിന്ദുസദാശി
വൈ - ബിന്ദുവാത്മനേ നമഃ സദാശിവാത്മനേ നമഃ - അതഃ ശുദ്ധ
വിദ്യാഭിധം തത്ത്വം - പിന്നെ ശുദ്ധവിദ്യാത്മനേ നമഃ, പഞ്ചമം
ആത്മതത്ത്വം - അഞ്ചാമത്തേത് ആത്മതത്ത്വാത്മനേ നമഃ, അഥ
മായാകാലതത്ത്വം - പിന്നെ മായാത്മനേ നമഃ കാലതത്ത്വാത്മ
നേ നമഃ, കലാം - കലാത്മനേ നമഃ, നിയതിം - നിയത്യാത്മനേ
നമഃ, അശുദ്ധവിദ്യാം - അശുദ്ധവിദ്യാത്മനേ നമഃ, രാഗാധ്യക്ഷത
ഗുണാത്മകാനി - രാഗാത്മനേ നമഃ അധ്യക്ഷതാത്മനേ നമഃ ഗുണപ്രകൃ
ത്യാത്മനേ നമഃ - അഥ ബുദ്ധാഭിത്രയോവിശതിം - ആദി പതി
മൂന്നു കഴിഞ്ഞാൽ ബുദ്ധാധികാരാദിപൃഥ്വിചൂഢം; തത്ത്വാനി ആ
മനന്തി - തത്ത്വങ്ങളേ ഇങ്ങനെ കല്പിക്കുന്ന ചിലർ.

അനന്തരം തത്ത്വങ്ങളുടെ ബീജാക്ഷരങ്ങളെ പറയുന്നു:—

നാദഃ ശിവേ അധികപശ്ചിമാനി
ശേഷേഷു ബീജാന്യഥവാ/ണവർണ്ണൈഃ
ശുദ്ധേഷു ഹെയം ശ്രീമജപാഹസൗ ച
അദ്വൈതസ്രൈശ്ശുണികേ ത്രിദീർഘം. ൫൦

ശിവ നാദഃ - ശിവതത്ത്വത്തിന്നു ഹെയം എന്ന് പ്രാസം ദമന്ത്രം ബീജം. ശേഷേഷു അധികപശ്ചിമാനി - പിന്നെ ശകുചി തത്ത്വം തുടങ്ങി പൃഥ്വിതത്ത്വം കഠിവാളമുള്ള മുപ്പത്തിയഞ്ചു തത്ത്വങ്ങൾക്കു് ക്ഷം ഉം ഹം എന്നു തുടങ്ങി കീഴ്പ്പോട്ട് ഗം ഖം കം എന്നു കഠിവാളമുള്ള മുപ്പത്തിയഞ്ച് അക്ഷരങ്ങൾ ബീജ ഛേദം. അഥവാ - എന്നിയേ പക്ഷാന്തരം; ശുദ്ധേഷു അണവർണ്ണൈഃ ഹെയം ശ്രീം സം ഹസൗ ച - ശുദ്ധവിദ്യയാകുന്ന അഞ്ചാമത്തേ തത്ത്വത്തോളം നാ ഹെയം മാ ശ്രീം ശിം നം വാം ഹം ഹം സഃ ഇങ്ങനെ പഞ്ചാക്ഷരത്തിന്റെ അക്ഷരങ്ങളോടും കൂടി ഹെയമുടിച്ചി അഞ്ചു ബീജങ്ങൾ. അന്യതഃ ഷാദി - പിന്നെ മാന്മാതത്ത്വം തുടങ്ങി മുപ്പത്തിയൊന്നിനും ഷം എന്നു തുടങ്ങി കം എന്നു കഠിവാളം മുമ്പിൽ പറഞ്ഞതുതന്നെ. ത്രൈശ്ശുണികേ ത്രിദീർഘം - ഗുണപ്രകൃതിയ്ക്കു് ഭാം ഭീം ഭ്രം എന്നു മൂന്നു ദീർഘച്ചകൾ കൂടീട്ടു വേണം.

ജീവപ്രാണൈ പുംസ് പ്രകൃത്യന്യസഞ്ജൈ
ബുദ്ധ്യാദീനി സൃഷ്ടയോവിശതിശ്ച
തത്ത്വാദീത്യന്യേഷു തത്ത്വാന്വിതാനി
ബീജാന്യേഷാം മാദികാന്താക്ഷരാണി. ൫൧

അന്യേഷു - വിഷ്ണു മുതലായി ആറു ദേവന്മാരിലും, പുംസ് പ്രകൃത്യന്യ - ജൈതേ ജീവപ്രാണൈ - പുരുഷതത്ത്വത്തിന്റേയും പ്രകൃതിതത്ത്വത്തിന്റേയും വേറായിട്ടു ജീവതത്ത്വവും പ്രാണതത്ത്വവും ആദിക്കു വരും. ജീവാത്മനേ നമഃ പ്രാണാത്മനേ നമഃ എന്നു തത്ത്വങ്ങൾ. ബുദ്ധ്യാദീനി രൂപോവിശതിഃ ച സൃഷ്ട - പിന്നെ ബുദ്ധ്യാത്മനേ നമഃ എന്നു തുടങ്ങി, പൃഥ്വിയാത്മനേനമഃ എന്നു കഠിവാളം ഇഷ്ടപത്തിമൂന്നു തത്ത്വങ്ങളും ഭവിക്കും. ഇതി

തത്ത്വപാഥിതാനി തത്ത്വാനി - ഇപ്രകാരം ഇരുപത്തിയഞ്ചു തത്ത്വങ്ങൾ. ഏകാം മാദികാന്താക്ഷരാണി ബീജാനി - ഈ തത്ത്വങ്ങൾക്ക് മറ്റൊന്നു തുടങ്ങി കീഴ്പോട്ടു ക്കു ഏന്നു കഴി വോളം ഇരുപത്തിയഞ്ചു ബീജങ്ങളും ഭവിക്കും. ഈ തത്ത്വ ങ്ങൾക്ക് ബീജാന്തത്തുകൾ 'നമഃ പരായ' എന്ന് എല്ലാവരിനും വേണം. ശിവങ്കൽ നമഃ ശിവായ എന്ന് വേണം. പിന്നെ തത്ത്വങ്ങളും കൂട്ടിക്കൊള്ളണം.

ഏത്പുണ്ഡരീകമിതശം ഫം സം രമിതാനി മണ്ഡലാന്യഖിലേ സ്വഃ സൃഷ്ടസോമചമന്ത്യാദിന്ദ്രാർക്കവികാരദിക്കലാവന്തി. ൭൨

അഖിലേ - സർവ്വഭവന്മാരിലും, ഇതശം ഏത്പുണ്ഡരീകം- ശം നമഃ പരായ ഏത്പുണ്ഡരീകാത്മനേ നമഃ; ഫം സം രം ഇതാനി സൃഷ്ടസോമചമന്ത്യാദിനി മണ്ഡലാനി അർക്കവികാരദിക്ക ലാവന്തി സ്വഃ - ഫം നമഃ പരായ സൃഷ്ടമണ്ഡലായ ഭാഗശകലാ ത്മനേ നമഃ, സം നമഃ പരായ സോമമണ്ഡലായ ഷോഡശകലാ ത്മനേ നമഃ, രം നമഃ പരായ വഹ്നിമണ്ഡലായ ഭാഗശകലാത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ നാലു തത്ത്വങ്ങൾ ഭവിക്കും. ശിവങ്കൽ നമഃ ശിവായ എന്ന്കൂടി കൂട്ടിക്കൊള്ളണം.

പ്രാഞ്ചേവ പഞ്ച പരമേഷ്വിമുഖാനി വിഷ്ണുത
സേശാദികാനി ശിവശാർങ്ഗിണി താന്ത്വഥ സ്വഃ
ശ്രേഷ്ഠാദികാനി മഹിഷഭിഷി ശാന്ത്യതീതാ-
ഖ്യാദിനി ശേഷവിബുധേഷ്വിഹ തത്ത്വകാനി. ൭൩

വിഷ്ണുത പ്രാഞ്ചി പരമേഷ്വിമുഖാനി - വിഷ്ണുവിങ്കൽ 'ഷോന്നമഃ പരായ പരമേഷ്വരാത്മനേ' ഇത്യാദി മുഖിൽ പറഞ്ഞ പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളും, ശിവശാർങ്ഗിണി സേശാദികാനി താനി - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ 'ഭോം ഹൈം ഷോം നമഃ പരായ ഇശാ നായ പരമേഷ്വരാത്മനേ' ഇത്യാദി അഞ്ചും, മഹിഷഭിഷി ശ്രേഷ്ഠാദികാനി - ഭർഗ്ഗയിങ്കൽ 'ഷോന്നമഃ പരായ ശ്രേഷ്ഠാശ കത്യാത്മനേ' ഇത്യാദി അഞ്ചും, ശേഷവിബുധേഷ്വി - തന്റെ തന്റെ ബീജങ്ങളോടുകൂടി ശാന്ത്യതീതാത്മനേ ഇത്യാദി ശിവാദി നാലു ഭേവന്മാരിലും പഞ്ചതത്ത്വങ്ങൾ, ഇഹ തത്ത്വാനി സ്വഃ - ഇവിടെ തത്ത്വങ്ങൾ ഭവിക്കും.

സാഗ്നിമനുസപരബിന്ദുസ്സരിതാന്ത്യർണ്ണൈകബീജമജിതാദൈ
കഥചിത് കോപമയം ച സ്യാദന്തേ നാരസിംഹമപി തത്ത്വം.

[൫൪]

അജിതാദൈ കഥചിത് - വിഷ്ണുവിങ്കലും ഭർഗ്ഗയിങ്കലും ശങ്കരനാരായണങ്കലും, അന്തേ - ഒട്ടകത്തു്, സാഗ്നിമനുസപര ബിന്ദുസ്സരിതാന്ത്യർണ്ണൈകബീജം - രേഘുത്താടം ഔകാരത്താടം അനുസപാരത്താടം കൂടിയ ഒട്ടകത്തേ അക്ഷരം 'കണ്ഠൌമ' എന്ന ബീജാക്ഷരയുക്തമായി; കോപമയം നാരസിംഹമപി തത്ത്വം സ്വാത് - 'കണ്ഠൌമ'നമഃ പരായ കോപതത്ത്വാത്മനേ നൃസിംഹായ നമഃ' എന്നു കോപതത്ത്വം ഭവിക്കും.

സ്വമൂലഘഷ്ടവർണേന യുക്തം ക്ഷേത്രജ്ഞസംജ്ഞിതം
പഞ്ചതത്ത്വാന്തരോ യോജ്യം തത്ത്വം ശരവണ്ണോദ്ഭവേ. ൫൫

ശരവണ്ണോദ്ഭവേ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ, പഞ്ചതത്ത്വാന്തരഃ - പഞ്ചതത്ത്വത്തിന്റെ ഒട്ടകത്തുങ്കൽ, സ്വമൂലഘഷ്ടവർണേന യുക്തം - മന്നമഃ പരായ എന്നും, ക്ഷേത്രജ്ഞസംജ്ഞിതം തത്ത്വം യോജ്യം - ക്ഷേത്രജ്ഞതത്ത്വാത്മനേ നമഃ എന്നും കൂട്ടിക്കൊള്ളണം.

തത്ത്വാപോദ്ബലകേന സ്വകീയമഹസാ സുയോജ്യ മൂലേന
ത്രിവ്യാപ്യ തത്ത്വകാനി സ്വമൂലവർണാംഗകാനി ച നൃസ്യേത്.

[൫൯]

തത്ത്വാപോദ്ബലകേന സ്വകീയമഹസാ മൂലേന സുയോജ്യ - ഈ തത്ത്വങ്ങളേ ആവാഹിച്ചിരിക്കുന്ന ചൈതന്യത്തോടു തന്റെ തന്റെ മൂലമാവാഹിച്ചു് ആവാഹനമുദ്രകളേ കാട്ടി, ത്രിഃ വ്യാപ്യ തത്ത്വകാനി സ്വമൂലവർണാംഗകാനി ച നൃസ്യേത് - മൂന്നു വ്യാപകങ്ങളെച്ചെയ്തു് ഈ തത്ത്വങ്ങളേയും മൂലാക്ഷരാംഗങ്ങളേയും നൃസിപ്പു.

സവാംഗീണം പ്രകൃതിചരമം ബലിപൂർവ്വതയം ഹൃ-

ന്മദ്ധ്യേ ശബ്ദാദികളുണഗണം കാന്യഹൃദ്ഗുഹ്യപത്മം.

സ്വീയേ സ്വീയേ നൃസതു ച പദേ ശ്രോത്രവാഗാദികാഷ്ഠം -
ഗ്രാമം വ്യാമാദി നമപി ഗണം കാന്യ ഹൃദ്ഗൃഹ്യപത്സു. ൫

പ്രകൃതിചരമം സർവാംഗീണം-ശിവങ്കൽ പ്രകൃതിത്തത്വം കഴിവോളമുള്ള പതിമൂന്നു തത്വങ്ങളും, വിഷ്ണുവിങ്കൽ പ്രാണതത്വം രണ്ടും വ്യാപകമായി സർവ്വത്തുകയും നൃസിപ്പു. ഹൃദയേ ബുദ്ധിപൂർവ്വതയം-ഹൃദ്യാവർണം ഹൃദയത്തുകൽ ബുദ്ധിമൂന്നു തത്വങ്ങളേയും, കാന്യഹൃദ്ഗൃഹ്യപത്സു ശബ്ദാദിഗുണഗണം - ശിരസ്സിലും മുഖത്തിലും ഹൃദയത്തിലും ഗുഹ്യത്തിലും പാദാഗ്രങ്ങളിലും ശബ്ദസ്സർഗാദി അഞ്ചിനേയും, സ്വീയേ സ്വീയേ പദേ ശ്രോത്രവാഗാദികാഷ്ഠഗ്രാമം - തന്റെ തന്റെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ശ്രോത്രാദിജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളും വാഗാദികേന്ദ്രിയങ്ങളും, കാന്യഹൃദ്ഗൃഹ്യപത്സു - വ്യാമാദികം ഗണം അവി ച നൃസതു - ശിരോവദനഹൃദയഗുഹ്യപാദാഗ്രങ്ങളിൽ ആകാശാദി അഞ്ചിനേയും നൃസിപ്പു.

ഹൃത്പുണ്ഡരീകാദിചതുഷ്കമത്ര

ഹൃദീഷുതത്ത്വാനി ച കാദികാനി

കോപാണനാ വ്യാപക മതദരേ

ക്ഷേത്രജ്ഞതത്തേപന ഗുഹേ ച ക്ഷയാത്. ൫ വ

ഹൃദി - ഹൃത്പുണ്ഡരീകാദിചതുഷ്കം - ഹൃദയത്തുകൽ ഹൃത്പുണ്ഡരീകാദി നാലുതത്വങ്ങളേയും, കാദികാനി ഇഷുതത്ത്വാനി - ശിരോവദനഹൃദയഗുഹ്യപാദാഗ്രങ്ങളിൽ പഞ്ചതത്വങ്ങളേയും നൃസിപ്പു. ഏതദരേ കോപാണനാ വ്യാപകം-വിഷ്ണവാദി മുഖകം കോപതത്ത്വംകൊണ്ട് വ്യാപകത്തേയും, ഗുഹേ ക്ഷേത്രജ്ഞതത്തേപന ച ക്ഷയാത് - സൂര്യചന്ദ്രനുകൽ ക്ഷേത്രജ്ഞതത്താകൊണ്ട് വ്യാപകത്തേയും ചെയ്തു.

തന്മിൻ വ്യാസസമാസാരമകൈർനിജൈഃ പഞ്ചതത്ത്വകൈർ

[മന്ത്രി

പരികല്പ ലിംഗദേഹം വ്യാപ്യ കരോയു സ്വമന്ത്രമഹിതമപി.

[൫൯

മന്ത്രി - വ്യഷ്ട്യാവാഹനയുടേയും സമഷ്ട്യാവാഹനയുടേയും മന്ത്രങ്ങളേ ഉപദേശക്രമേണ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ,

തന്ത്രിൻ - സ്ഥൂലാത്മകമായിരിക്കുന്ന തത്ത്വപാദാഹാരന ചെയ്തിരിക്കുന്ന ബിംബത്തുകൽ, വ്യാപ്തസമാസാത്തമകൈ നിജൈ പഞ്ചതത്ത്വകൈ നിഗേഷദാഹം പരികല്പ - വൃഷ്ടിസ്വപരൂപമായിട്ടും സമൃദ്ധിസ്വപരൂപമായിട്ടും ഇരിക്കുന്ന തന്റെ പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളെക്കൊണ്ട് സൂക്ഷ്മശരീരമായിട്ട് ആവാഹനകളേച്ചെയ്ത്, വ്യാപ്ത സ്വപരൂപമിതമപഃ കരോതു - വ്യാപകമന്ത്രാകൊണ്ട് വ്യാപകവും മൂലാക്ഷരന്ത്യാസങ്ങളും ചെയ്ത് വെറുപ്പേറേ പൂജിച്ചു അർച്ചപുഷ്പാഞ്ജലിയും ചെയ്തു.

താരോപചാരസാമിത്തേന നിജേന മൂലേ-

നാവാഹ്യ തത്ര പരിദർശ്യ തദീയമുദ്രാഃ

വ്യാപ്താമുനാ നൃസതു മൂലാക്ഷരലപകാദ്യം

സംപൂജയേച്ച കഥയാമി ഷഡലപന്ത്രാഫലം നൂറ

തത്ര താരോപചാരസാമിത്തേന നിജേന മൂലേന ആവാഹ്യ-
ആ ബിംബത്തുകൽ പ്രണവരൂപോപചാരങ്ങളോടുകൂടിയ തന്റെ മൂലകൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു, തദീയമുദ്രാഃ പരിദർശ്യ - ആവാഹനാദി മുദ്രകളേയും കാട്ടി, അമുനാ വ്യാപ്ത - മൂലകൊണ്ട് വ്യാപകരൂപത്തേച്ചെയ്ത്, മൂലാക്ഷരലപകാദ്യം നൃസതു സംപൂജയേത് ച-
തന്റെ തന്റെ മൂലമന്ത്രാധാരമായിരിക്കുന്ന ഷഡലപന്ത്യാസാദിയേ ചെയ്ത് അർച്ചാലുപചാരങ്ങളേക്കൊടുത്ത് സപരിവാരമായി പൂജിച്ചു നിഃവദിച്ചു പ്രസന്നപൂജനേയും ചെയ്തു. അഥ ഷഡലപനഃ കഥയാമി - അനന്തരം ഞാൻ ഷഡലപന്ത്യാസത്തെ പറയുന്നു. ഇങ്ങനെ ധ്യാനാധിവാസക്രിയ.

ആത്മാഃ കലാതത്ത്വജഗത്സ്വപരൂപാഃ

ശാബ്ദാസ്രൂപോ വർണ്ണപദാണരൂപാഃ

ഏതേ ഷഡലപാന ഇമാഖിലേഷപ-

• മൈ മകൈഃ സ്മൃതാസ്തത്ത്വകലാക്രമാന്തേ. നൂറ

കലാതത്ത്വജഗത്സ്വപരൂപാഃ - കലകളും തത്ത്വങ്ങളും ഭൂവനങ്ങളും ഈ മൂന്നും, ആത്മാഃ - അത്മപ്രധാനങ്ങൾ. വർണ്ണപദാണരൂപാഃ രൂപാഃ ശാബ്ദാഃ - വർണ്ണങ്ങളും പദങ്ങളും മന്ത്രവും ഈ മൂന്നും ശബ്ദപ്രധാനങ്ങൾ. ഏതേ അഖിലേഷപ ഷഡലപാനഃ സ്മൃതാഃ - ഇവയാരും സകലഭേദന്മാരിലും ഷഡലപാക്കളായി

പറയപ്പെട്ടു. അഥ ഏകൈഃ തേ തത്ത്വകലാക്രമാത് സൂതാഃ -
ചില ആചാര്യന്മാരാൽ ആ ഷഡദ്ധിപാക്കൾ തത്ത്വം കലാ
ഇങ്ങനെ ക്രമമായിട്ടും പറയപ്പെട്ടു.

ഐശ്വര്യശേഷതത്ത്വപ്രഥമകഥിതബിജൈഃ ക്രമാക്ലാന്ത്യതീതാം
ശാന്തിം വിദ്വാം പ്രതിഷ്ഠാം നൃസതു ച സകലാദ്യാത്മനേ ഹൃന്തി
[വൃത്തിം

കാദിസ്ഥാനേ കലാദ്ധായമഖിലവിബുധേഷു ക്രമാത് പഞ്ചകം ത-
ന്നാഭാത്മാദ്യൈർനതേഃ പ്രാങ്നരകജിതി യുതം വാസുദേവദിഭി-
[ശ്ച. നൃവ.

അഖിലവിബുധേഷു - സകലദേവന്മാരിലും, ഐശ്വര്യശേഷ
തത്ത്വപ്രഥമകഥിതബിജൈഃ - ഐശ്വര്യം ഹൈന്ദവം ശ്രീം ഹിം
ഹ്യാം ഇങ്ങനെ ശിവന്റെ പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളിൽ പഞ്ച ബിജ
ങ്ങളോടുകൂടിട്ട്, ശാന്ത്യതീതാം ശാന്തിം വിദ്വാം പ്രതിഷ്ഠാം
നിവൃത്തിം സകലാദ്യാത്മനേ ഹൃത് - ശാന്ത്യരീതകലാത്മനേ നമഃ
ശാന്തികലാത്മനേ നമഃ വിദ്യാകലാത്മനേ നമഃ പ്രതിഷ്ഠാകലാ
ത്മനേ നമഃ നിവൃത്തികലാത്മനേ നമഃ ഈ അഞ്ചിനേയും
കാദിസ്ഥാനേ നൃസതു - ശിരോവദനാദൃദയോഽഹ്വപാദാഗ്രങ്ങളിൽ
നൃസിദ്ധ. അതും കലാദ്ധായം-ഇതു കലാദ്ധായം. നരകജിതി തത്
പഞ്ചകം നതേഃ പ്രാക് നാഭാത്മാദ്യൈഃ വാസുദേവദിഭിഃ ച
യുതം - വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഈ അഞ്ചിനേയും നാഭാത്മാദികളോടും
വാസുദേവദികളോടും കൂടി നൃസിക്കണം. ഐശ്വര്യ ശാന്ത്യരീതക
ലാത്മനേ നാഭാത്മനേ വാസുദേവായ നമഃ ഹൈന്ദവ ശാന്തികലാ
ത്മനേ ബിന്ദവാത്മനേ സങ്കഷ്ണായനമഃ ശ്രീം വിദ്യാകലാത്മനേ
മകാരാത്മനേ പ്രദ്യുക്തായ നമഃ ഹിം പ്രതിഷ്ഠാകലാത്മനേ ഉകാ
രാത്മനേ/നിരലായ നമഃ ഹ്യാം നിവൃത്തികലാത്മനേ അകാ
രാത്മനേ നാരായണായ നമഃ; ഈ അഞ്ചിനും നമഃ പറയ
എന്നു കൂട്ടിട്ടും പക്ഷമുണ്ട്.

തത്ത്വാനാം രസകൃത്യാ ശരകൃത്യാ വാ/ത്ര തത്ത്വാദ്ധ്യാ
വണ്ണാദ്ധ്യാ ച സമിഷ്ടഃ പഞ്ചാശദപർണ്ണവിന്യാസഃ. നൃവ.

തത്ത്വാനാം രസകൃത്യാ ശരകൃത്യാ വാ അത്ര തത്ത്വാദ്ധ്യാ-
ഇവിടെ ശിവങ്കൽ മുപ്പത്തിആറു തത്ത്വങ്ങളുണ്ടെന്നും ശേഷ
മെല്ലാവർക്കും പഞ്ചവിംശതിതത്ത്വങ്ങളുണ്ടെന്നുമുള്ള തത്ത്വ
ന്യാസം തന്നെ തത്ത്വാദ്ധ്യാവ് ആകുന്നത്. പഞ്ചാശദപർണ്ണവി

സ്വാസഃ വർണാഭാപാ ഹ സമീപഃ - മുലപുടിതമായ ലിപിസ്വാസം തന്നെ വർണാഭാപാവ് ആകുന്നത്.

ഗാം ഗീം ഗ്രം ഗണരാജ! വരണിഭവി വാം വീം വും പ്രഭാവല്ലഭേ ഹ്രാം ഹ്രീം ഹ്രേ മിതി വർണ്ണകർമ്മപരഞ്ജരീശ്വരേ/ഖിലേ വാ/ഥ

[തൈ

പ്രാപ്തം പ്രാപ്യത ഭൂർഭുവഃ സ്വപിതി മന്ത്രാനന്ത ഭാഗകാത്മനേ എല്ലാകാത്മനേ പരമാവിവദന ചപലൈപസ ഭാഗകാത്മകഃ.

[നൃ

ഗണരാജി ഗാം ഗീം ഗ്രം - ഗണപതിയിങ്കൽ ഗാം ഗീം ഗ്രം എന്നും, വരണിഭവി വാം വീം വും - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ വാം വീം വും എന്നും, പ്രഭാവല്ലഭേ ഹ്രാം ഹ്രീം ഹ്രേ - (ശാസ്ത്രാധിപ്തം ഹ്രാം ഹ്രീം ഹ്രേ) എന്നും, ഈശ്വര മഹാപരഞ്ജര വർണകർമ്മ - ശിവങ്കൽ അം ഉം മം എന്നും ഉള്ള പ്രണവംകൾ അടങ്ങിയവയായിട്ടുമാണ്. ഈ ബീജങ്ങളോടു കൂടിട്ട് 'ഭാഗകാത്മനേ എല്ലാകാത്മനേ ഭൂർഭുവഃ സ്വപി' ഇതി മന്ത്രാൻ - അം ഭൂർഭാഗകാത്മനേ നമഃ, ഉം ഭൂവർഭാഗകാത്മനേ നമഃ, മം സ്വർഭാഗകാത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ മൂന്നു മന്ത്രങ്ങളേ; ചരണാന്തരാവിവദനേഷു വ്യാപ്തം പ്രാപ്യത - കാലമേലും കട്യാദികണ്ഠാന്തവും മുഖത്തുടലും വ്യാപകമായിട്ടു നൃസിപ്പൂ. ഗണപതിക്ക് ഗാം ഭാഗകാത്മനേ ഇത്യാദി. സുബ്രഹ്മണ്യൻ വാം ഭാഗകാത്മനേ ഇത്യാദി. ശാസ്ത്രാധിപ്തം പ്രാം ഭാഗകാത്മനേ ഇത്യാദിയുമാണ്. ഏഷ ഭാഗകാത്മകഃ അഭാപാ - ഇതു ഭവനാഭാപാവ്. ഇതു കഴിഞ്ഞാൽ വർണ്ണാഭാപാവിനെ പരഞ്ഞപോലെയും നൃസിക്കണം.

നൃസ്യേത് കടിദൃശസജാനജംഘാ-

ഗുഹ് ഫാഗുലീപാദതലേചപവിദ്യാം

തഥാ സുനിദ്യാം ച മഹാരസാദ്യാം

തലാനി പാതാളമപി ക്രമേണ.

നൃ

കടിദൃശസജാനജംഘാഗുഹ് ഫാഗുലീപാദതലേച - കടി ദയപാർപ്പത്തുകയും തുട രണ്ടിലും മുട്ടു രണ്ടിലും ജംഘ രണ്ടിലും കാൽമുഖട്ട രണ്ടിലും വിരചകൾ രണ്ടിലും ഉള്ളകാല രണ്ടിലും കൂടെ ഏഴു സ്ഥാനങ്ങളിൽ, അവിദ്യാം സുനിദ്യാം മഹാരസാദ്യാം തലാനി പാതാളം അപി ക്രമേണ നൃസ്യേത് - അതലായ

നമഃ വിതലായ നമഃ സുതലായ നമഃ നിതലായ നമഃ മഹാതലായ നമഃ രസാതലായ നമഃ പാതാളായ നമഃ ഇങ്ങനെ ഏഴിനെയും ക്രമേണ നൃസിപ്പൂ.

ഭൂരാദിസത്യചരമാനപി സപ്തലോകാ-

നാധാരനാഭിഹൃദയേഷു ഗളാസ്യയോശ്വ

മദ്ധ്യേഭ്യേ മുർദ്ധനി ച വിന്യസതു ദപിസപ്ത-

ലോകാലപകോ/യമജിതേ കപചിദന്യതശ്ച. നൃണ

ആധാരനാഭിഹൃദയേഷു ഗളാസ്യയോഃ ച മദ്ധ്യേഭ്യേ മുർദ്ധനി. ച - മൂലാധാരത്തുകയും നാഭിയിങ്കലും ഹൃദയത്തുകയും കഴുത്തുകയും മുഖത്തുകയും ഭൃമദ്ധ്യത്തുകയും തലയിലും ഈ ഏഴു സ്ഥാനങ്ങളിൽ, ഭൂരാദിസത്യചരമാൻ സപ്തലോകാൻ അപി വിന്യസതു - ഭൂപ്ലോകാത്മനേ നമഃ ഭുവപ്ലോകാത്മനേ നമഃ സ്വപ്ലോകാത്മനേ നമഃ മഹർപ്ലോകാത്മനേ നമഃ ജനലോകാത്മനേ നമഃ തപോലോകാത്മനേ നമഃ സത്യലോകാത്മനേ നമഃ ഈ ഏഴു ലോകങ്ങളേയും നൃസിപ്പൂ. അജിതേ അന്യതഃ കപചിത് ച അയം ദപിസപ്തലോകാലപകഃ - വിഷ്ണുവിങ്കലും ഭർഗയിങ്കലും ശങ്കരനാരായണങ്കലും ഈ ചതുർഭുവനങ്ങളേ നൃസിക്കണം.

തൂരീയപൂർവാണി ഹരാവുമേശേ

വ്യാമാണജാതാനി നിസുംഭഹന്ത്രാം

ജാതാദിജാതാനി പദാലപനി സ്വഃ

പദാനി ശേഷേഷു ജിനാർണജാനി.

നൃണ

ഹരൗ തൂരീയപൂർവാണി - വിഷ്ണുവിങ്കൽ തൂരീയപദാത്മനേ ഇത്യാദി നാലും, ഉമേശേ വ്യാമാണജാതാനി - ശിവങ്കൽ മഹാവ്യാമവ്യാപിയുടെ പദങ്ങളും, നിസുംഭഹന്ത്രാം ജാതാദി ജാതാനി - ഭർഗയിങ്കൽ ജാതവേദസേ ഇത്യാദിയുടെ പദങ്ങളും, ശേഷേഷു ജിനാർണജാനി പദാനി - ശേഷം ശങ്കരനാരായണാദികളിൽ തന്റെ ഗായത്രിയുടെ പദങ്ങളും, പദാലപനി സ്വഃ - പദാലപാവിങ്കൽ ഭവിക്കും.

പാദാജീവപരാത്മശക്തിമപരം കട്ടാ ഹൃദഃ കണ്ഠതോ

ജാഗ്രത്സപ്തസുഷുപ്തിഭിഃ സഹ തൂരീയേണാപി യുക്തം ക്രമാത്

സുന്ദ്രോപ്യ പദാത്മന്യേർണമനിരുദ്ധാദ്യൈശ്ചതർമ്മീനമോ-

നിഷ്ഠൈശ്ചേതി ലയേ തൂരീയമനപൂർവ്വേഷ്വാദയേ/യം ക്രമഃ. നൃവ

ജീവപരാത്ഥശക്തിമപരം-ഓം ഹ്രീം ഹംസഃ സോഹം സ്വാഹാ എന്ന് ആത്മാപ്യാക്ഷരമന്ത്രം. ഇതിന്റെ ഈരണ്ട് അക്ഷരങ്ങളോടുകൂടി ഇരിക്കുമാറ്; ജാഗ്രത്സ്വപ്നസുഷുപ്തിഭിഃ തുരയേണ അപി യുക്തം - ജാഗ്രത് എന്നും സ്വപ്ന എന്നും സുഷുപ്തി എന്നും തുറിയ എന്നുംകൂടി, പദാത്മനേ അണ്ണം - പിന്നെ ഈ നാലിനാ പദാത്മനേ എന്നും കൂടി, ചതുർത്ഥീനമോനിഷ്ഠൈഃ അനിരുദ്ധാഭൈഃ ച - ഒന്നിരുപായ, പ്രപ്തമായ, സങ്കർഷണയേ, വാസുദേവായ ഈ നാലും നമോന്മതമായി കൂട്ടു. ഓം ഹ്രീം ജാഗ്രത് പദാത്മനേ നിരുദ്ധായ നമഃ, ഹംസഃ സ്വപ്നപദാത്മനേ പ്രപ്തമായ നമഃ, സോഹം സുഷുപ്തിപദാത്മനേ സങ്കർഷണായ നമഃ, സ്വാഹാ തുറിയപദാത്മനേ വാസുദേവായ നമഃ ഈ നാലുമന്ത്രങ്ങളേ - പാദാത് കട്ടാഃ ഏദഃ കണ്ഠേ വ്യാപ്ത സ്വസ്വത് - കാൽമുഖത്തിൽ തുടങ്ങി അരയിങ്കലേക്കും അരയിൽ തുടങ്ങി ഏദയത്തോളവും ഏദയത്തിൽ തുടങ്ങി കണ്ഠത്തോളവും കൃത്തിൽ തുടങ്ങി മേല്പോട്ടും വ്യാപകമായി നൃസിപ്പു. ഇതി ലയേ - ഇപ്രകാരം സംഹാരത്തുകയും, തുറിയമനുപൂർവ്വം ഉദയേ ച - സ്വാഹാ തുറിയ പദാത്മനേ വാസുദേവായ നമഃ എന്നു തുടങ്ങി കീഴ്പോട്ടു സൃഷ്ടിയിങ്കലും നൃസിപ്പു. അയം ക്രമഃ - ഇങ്ങനെ വിഷ്ണുവിങ്കൽ ക്രമം ഭവിക്കും.

കേ പ്രാച്യാദിദിശാസു ഫാലചിബ്ദദിശ്രൂണഃകപോലാസ്യകേ കാന്യാത്മാന്യപദദപയേഷു കരപത്സന്ധ്യഗ്രശാഖാസു ച വാമേ കശ്രാവണാംസപാർശപകടിഷു വൃൽക്രാമത്തോന്ത്രത ദേവപത്സപ്തപാർനസി കേ ച ദോഷ്ഠജി പദൈവ്യാമാണജൈവിന്ദ്ര-
[സേത്. നന്

കേ പ്രാച്യാദിദിശാസു - ശിരസ്സുകലും ശിരസ്സിന്റെ മുമ്പിൽ തുടങ്ങി നാലുദിക്കുകളിലും ഫാലം = നെററി, ചിബ്ദ = താടി, ദിശ് = കണ്ണുണ്ടിലും, ശ്രൂത് = ശ്രവണം രണ്ടിലും, നഃ = നാസിക രണ്ടിലും, കപോലം = കവിർത്തടം രണ്ടിലും, ആസ്യകേ = വായു കലും ഇങ്ങനെ പതിനാറും; കാന്യാത്മാന്യപദദപയേഷു - ശിരസ്സിലും മുഖമദ്ധ്യത്തിലും ഏദയത്തിലും, അന്ധ = ലിംഗദേശത്തും പാദാഗ്രങ്ങളിലും; കരപത്സന്ധ്യഗ്രശാഖാസു ച - കൈകൾ രണ്ടിന്റേയും കാലുകൾ രണ്ടിന്റേയും മടക്കുകൾ അഞ്ചിലും വിരലുകൾ അഞ്ചിലും കൂടി നാല്പതു സ്ഥാനങ്ങൾ. വാമേ കശ്രാവണം സപാർശപകടിഷു - പിന്നെ ഇടത്തുഭാഗത്തു് ശിരസ്സിലും ചെവി

യിലും തോളിലും പാർപ്പാഗത്തും കടിപ്രദേശത്തും; അന്യത്ര
വൃൽക്രാമതഃ - വലത്തു ഭാഗത്തു് മേൽപ്പോട്ടായിട്ടും കടിപ്രദേശ
ത്തും പാർപ്പത്തുകലും തോളിലും ചെവിയിലും ശിരസ്സിലും ഇങ്ങനെ
എടത്തും വലത്തും അയ്യഞ്ചു്; ദോഷപത്വ - പിന്നെ വലത്തു കൈ
യിന്മേലും ഇടത്തുകൈയിന്മേലും വലത്തുകാലിന്മേലും ഇടത്തുകാലി
ന്മേലും, ഉരവോഃ - തുടകളിൽ രണ്ടിലും, നസി കേ ച - നാസി
കയിലും ശിരസ്സിലും, ദോഷ്വജി - കൈയിന്റെ തലത്തിൽ രണ്ടിലും,
ഇങ്ങനെ ഒട്ടക്കത്തേ പത്തും; വ്യോമാണുജൈ പദൈഃ വിന്യ
സേത് - ഇങ്ങനെ ശിവങ്കൽ വ്യോമവ്യാപിമന്ത്രത്തിന്റെ പദങ്ങ
ളേക്കൊണ്ടു് എൺപത്തിയൊന്നു സ്ഥാനങ്ങളിൽ നൃസിപ്പു.

മുർദ്ധാളികാക്ഷിയുഗകണ്ണയുഗോഷ്വജിഹ്വാ-
കണ്ഠേഷു കക്ഷഹൃദി കക്ഷികടീതടേ ച
ആഗ്രാപദാനി സശിവോരുസജാനജംഘാ-
പാദേഷു വിന്യസതു മന്ത്രിതമഃ ക്രമേണ. ൭൦

മന്ത്രിതമഃ - ആചാര്യപരൻ, ആഗ്രാപദാനി - ജാതവേദസേ
നമഃ ഇത്യാദിനമോന്തമായിരിക്കുന്ന ത്രിഷ്ടുപ്പിന്റെ പദങ്ങ
ളുടെ, മുർദ്ധാളികാക്ഷിയുഗകണ്ണയുഗോഷ്വജിഹ്വാകണ്ഠേഷു - ശിര
സ്സുകളും നെറ്റിയിങ്കലും കണ്ണു രണ്ടിലും ചെവി രണ്ടിലും അധര
ത്തുകളും ജിഹ്വയിലും കഴുത്തുകളും, കക്ഷഹൃദി - കക്ഷത്തുകളും
ഹൃദയത്തുകളും, കക്ഷികടീതടേ ച - വരദരിലും കടിപ്രദേശത്തും,
സശിവോരുസജാനജംഘാപാദേഷു - ലിംഗസ്ഥാനത്തും തുടകളിലും
മുട്ടകളിലും ജംഘകളിലും പാദാഗ്രങ്ങളിലും ഇങ്ങനെ പദങ്ങൾ
പതിനെട്ടിനേയും നമോന്തമായിട്ടു്, വിന്യസതു - പതിനെട്ടു
സ്ഥാനങ്ങളിൽ നൃസിപ്പു. കക്ഷാദിസ്ഥാനങ്ങൾ ഒന്നായിട്ടു് ആക
യാൽ രണ്ടു കൈയുംകൂടി നൃസിപ്പു.

കേ ഫാലദേശേ മുഖകണ്ഠനാഭാ-
വൃരുദപയേ ജാനുപദപയേ ച
നൃസ്യേത് പദാനൃഷ്ട യഥാ ക്രമേണ
തത്തജ്ജിനാസ്താണു സമുദ്ഭവാനി. ൭൧

കേ - ശിരസ്സിലും, ഫാലദേശേ - നെറ്റിമേലും, മുഖകണ്ഠ
നാഭൌ - മുഖത്തുകളും കഴുത്തിലും നാഭിയിങ്കലും, ഉരുദപയേ - തു
ടകളിലും, ജാനുപദപയേ ച - മുട്ടകളിലും കാൽചവട്ടിലും ഈ
എട്ടു സ്ഥാനങ്ങളിൽ, തത്തജ്ജിനാസ്താണുസമുദ്ഭവാനി അഷ്ട

പദാനി യഥാ ക്രമേണ നൃത്യേത് - അവരവരുടെ ഗായത്രിയുടെ
 ചുറ്റു പദങ്ങളെ ക്രമേണ നൃത്യാപ്തു.

കാളികപാസ്കരകേണ്ഡേഃ - ശാസ്ത്രീയും നൈറീയികയും
 ജാനദായാംബ്രിപുഷ്പേ കകുദി ഗണാനാം പദൈർനൃത്യേന് ഗ-

[ണപേ. ൭൨

കാളികപാസ്കരകേണ്ഡേഃ - ശാസ്ത്രീയും നൈറീയികയും
 തുവ്വൈകയുഗ്മേഃ വലത്തൈച്ചവിയിലും ഇടത്തൈച്ചവിയിലും,
 ആസ്യാനളാംസാത്മനാഭിപുഷ്പേ - മുഖത്തിലും കണ്ണത്തിലും വല
 ത്തേ തോളിലും ഏടത്തേത്തോളിലും ഹൃദയത്തുങ്കലും നാഭിയി
 ന്നലും ഗുഹ്യത്തുങ്കലും, ജാനദായാംബ്രിപുഷ്പേ - മുട്ടുകളിലൊന്നാ
 യിട്ടും കാൽമുഖട്ടിൽ രണ്ടിലും പൃഷ്ഠത്തിലും, കകുദി - കഴുത്തിന്റെ
 പിറകിലും ഇങ്ങനെ പതിനേഴുസ്ഥാനങ്ങളിൽ; ഗണാനാം
 പദൈഃ - ഗണാനാം നമഃ തപഃ നമഃ ഇത്യാദി പതിനേഴുപദങ്ങ
 ലേക്കൊണ്ട്, ഗണപേ നൃത്യേത് വി - ഗണപതിയിങ്കൽ നൃത്യാ
 ക്കിലുമാം.

അനുസ്മരണ യാതാവാതം അർത്ഥം മനുഷ്യാവിനേ പറയുന്നു:-

മനുഷ്യാ പൗരുഷൈസ്സ പരമജിതി ഗിരിശേ പഞ്ചഭിർബ്രഹ്മ-

[ഭിസ്തൈ-

ശ്ശാർങ്ഗീശേ ജാതപുവൈർമഹീഷജിതി തമവ്ന്തമാദ്യൈഃ ക-

[മാരേ

ഭൂതേശേ യാത ഇത്യാദിഭിരഥ ഗണരാജേ ഗണാനാം പുരോ

[ഗൈർ-

ഗായത്ത്വം മുന്തിമന്ത്രൈരപി പരമജിത്പൂർവ്വകേഷു സ്വ-

[കീയൈഃ. ൭൩

മുരജിതി പൗരുഷൈഃ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ പുരുഷസൂക്തങ്ങ
 ലേക്കൊണ്ടും, ഗിരിശേ പഞ്ചഭിഃ ബ്രഹ്മഭിഃ - ശിവങ്കൽ പഞ്ചബ്ര
 ഹ്മങ്ങളേക്കൊണ്ടും, ശാർങ്ഗീശേ തൈഃ - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ
 പഞ്ചബ്രഹ്മങ്ങളേക്കൊണ്ടും, മഹീഷജിതി ജാതപുവൈഃ - ഭഗ്ഗ
 യിൽ 'ജാതവേദസേ' ഇത്യാദിപഞ്ചഭുഗ്ഗകൊണ്ടും, കമാരേ
 തമവ്ന്തമാദ്യൈഃ സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ തമവ്ന്തന്നസാനസി
 ക്കിതാദി അഞ്ച് പൂജകളേക്കൊണ്ടും, ഭൂതേശേ യാത ഇത്യാദിഭിഃ -
 ശസ്താവീങ്കൽ 'യാതാവാതാവിരവമാന്താപരമാ', ഇത്യാദി അഞ്ചു

കൊണ്ടും, ഗണരാജേ ഗണാനന്ദപുരോഗ്രഹം - ഗണപതിയിങ്കൽ
'ഗണാനന്ദപാ ഗണപതിം ഹവാമഹേ' ഇത്യാദി അഞ്ച് ഋക്ക
കൊണ്ടും, പുരമുരജിത് പൂർവ്വകേഷു ഗായത്ത്ത്വാ സ്വകീയൈഃ മുന്തി
മന്ത്രൈഃ അഹി - ശങ്കരനാരായണാദികളിൽ തന്റെതന്റെ
ഗായത്ത്രികൊണ്ടും മുന്തിമന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടും, മന്ത്രാദ്ധ്യാ
സ്പാത് - മന്ത്രത്യാസം ഭവിക്കും.

വാമാംഗാദ്യം കരചരണജാന്തരയുഗ്മേഷു നാഭൌ
ഏതകണ്ഠാംസദപിതയവദനാക്ഷ്യത്തമാംഗേഷു മന്ത്രീ
പുണ്യകേതാതൈമർന്യസതു മനുഭിഃ സംഹൃതൌ ശീർഷപൂർവ്വം
സൃഷ്ടൌ നാഭിപ്രഭൃതിഹൃദയാന്തം സ്ഥിതൌ ച ക്രമേണ. ൭൪

മന്ത്രീ പുണ്യകേതാതൈഃ മനുഭിഃ - ആചാര്യൻ പുരുഷ
സൂക്തഭവങ്ങളായ പതിനാറ് ഋക്കളേക്കൊണ്ടും, സംഹൃതൌ -
സാഹാരമായി നൃസിക്കുമ്പോൾ, വാമാംഗാദ്യം - ഏകത്തുവശം
മുമ്പായിട്ട്, കരചരണജാന്തരയുഗ്മേഷു - കൈകൾരണ്ടിലും പാദാ
ഗ്രന്ഥരം രണ്ടിലും മുട്ടരണ്ടിലും തുടകൾരണ്ടിലും, നാഭൌ - നാഭി
യിങ്കലും, ഏതകണ്ഠാംസദപിതയവദനാക്ഷ്യത്തമാംഗേഷു - ഹൃദയ
ത്തുങ്കലും കഴുത്തിലും തോളുരണ്ടിലും മുഖത്തുങ്കലും കണ്ണുകൾ ഒന്നാ
യിട്ടും ശിരസ്സിലും, നൃസതു - ഈ പതിനാറുസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഓരോ
ഋക്കളേ നൃസിപ്പൂ. ശീർഷപൂർവ്വം സൃഷ്ടൌ - പിന്നെ ശിരസ്സിൽ
തുടങ്ങി ഇടത്തേക്കായിൽ അവസാനമായി കീഴ്പോട്ട് സൃഷ്ടി
യായിട്ടും; നാഭിപ്രഭൃതിഹൃദയാന്തം സ്ഥിതൌ ച നൃസതു - സ്ഥിതി
യിൽ നാഭി തുടങ്ങി കീഴ്പോട്ട് ഒമ്പതിന്നേ നൃസിച്ച് ശിരസ്സിൽ
തുടങ്ങി ഹൃദയത്തോളം ഏഴിന്നേയും നൃസിപ്പൂ. ഇങ്ങനെ വിഷ്ണു
വിങ്കൽ മൂന്നുപ്രകാരം മന്ത്രത്യാസം.

നൃത്യേന്നിജാൻ വൈദികപഞ്ചമന്ത്രാൻ
കാസ്യാത്മഗുഹ്യാംശ്രിയശേഷപശേഷേ
കേന്ദ്രാക്ഷിസോമാപ്യമുഖേഷപപീശാ-
നാഭീഞ്ചരിവേംഗേഷുമുഖാംഗുലീഭിഃ.

൭൫

അശേഷേ-ശിവാദി ആരദേവന്മാരിലും, കാസ്യാത്മഗുഹ്യാം
ശ്രിയശേഷ - ശിരസ്സിലും മുഖത്തുങ്കലും ഹൃദയത്തുങ്കലും ഗുഹ്യ
ത്തുങ്കലും പദാഗ്രങ്ങളിലും, നിജാൻ വൈദികപഞ്ചമന്ത്രാൻ
നൃത്യേത്-തന്നിക്ക തന്നിക്ക് ഇവിടെ പറഞ്ഞ വേദമന്ത്രങ്ങളേ
അഞ്ചിന്നേയും നൃസിപ്പൂ. ശിവേ കേന്ദ്രാക്ഷിസോമാപ്യമുഖേഷ -

ശവകൽ മുക്തലം കഴിഞ്ഞു തെക്കു വടക്കു പടിഞ്ഞാറുള്ള
മുഖങ്ങളിൽ. അഗ്രാധാരാലിഖിതം - അഗ്രാധാരികളായ അഞ്ചു
വിരലുകളെക്കൊണ്ട്, ഇവ ശരീരം - ഈശാനാദിപഞ്ചബ്രഹ്മ
ങ്ങളേയും. തദംഗങ്ങളായ ഗുണമൂലഭാവതകളേയും ക്രമം
നൃസിപ്പു.

ദിക്ഷപ്രാഗ്യാചാരീധ്വജപരിജ്ജ്വാലൈരവാരാക്ഷിരാജ്ഞാം
ഹൃദ്ഗ്രീവാംസദപിനാഭ്യദരചരമവക്ഷസ്സ ഗുഹ്യാണ്ഡയോശ്വ
ഊർദ്ധ്വാനേപാസ്സജഃഖാസ്സപുഷ്പകടിപാർശ്വേഷു പദ്മോസ്ത
[ലേഖ്യ
പ്രാണേ കഞ്ചാഹയഗ്ദ്ധേ നൃസിപു മന്ദനവിത്തസ്കലാം സ്വാം-
[ഇലിഭിഃ. ന നൃ

മനവിത് - അദ്ധ്യത്രിശരണികളെക്കൊണ്ടു അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാ-
ര്യൻ, സ്വാംഗലിഭിഃ - അഗ്രാധാരികളായ അഞ്ചുവിരലുകളെക്കൊ-
ണ്ട്, പ്രാഗ്യാചാരീധ്വജപരിജ്ജ്വാല - ദിക്ഷ - ശിരസ്സിന്റെ
കിഴക്കും തെക്കും പടിഞ്ഞാറും വടക്കും മുകളിലും ഈ അഞ്ചു
ദിക്ഷകളിൽ ഈശാനകളെക്കൊണ്ടു അറിഞ്ഞിനേയും; ഐരവാരാക്ഷിരാ-
ജ്ഞാം ദിക്ഷ - ചിന്നെയും ശിരസ്സിന്റെ കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറും
തെക്കും വടക്കും ഈ നാലുദിക്ഷകളിൽ തൽപുരുഷകളെ നാലി-
നേയും, ഹൃദ്ഗ്രീവാംസദപിനാഭ്യദരചരമവക്ഷസ്സ - ഹൃദയത്തിലും
കണ്ഠത്തിലും വലത്തും ഇടത്തും രണ്ടുതോളുകളിലും നാഭിയിങ്കലും
വയറിലും ഏകദേശം മൂന്നു ഇങ്ങനെ എട്ടുസ്ഥാനത്തു്
അലോകനകളെ എട്ടിനേയും, ഗുഹ്യാണ്ഡയോഃ - ലിംഗത്തുകലും
പുഷ്പത്തുകലും, ഊർദ്ധ്വം ജാനേപാഃ - തുടകൾ രണ്ടിലും മുട്ടു-
രണ്ടിലും, സജംഖാസ്സിഗുഭയകടി പാർശ്വേഷു - ജംഘകൾ രണ്ടിലും,
സ്തിക - ആസനം രണ്ടിലും, അരയിൽ ഒരുമിച്ചും, പാർശ്വ-
ഭാഗം = വലത്തും ഇടത്തും ഇങ്ങനെ പതിമൂന്നു സ്ഥാനങ്ങളിൽ
വാമദേവകളെ പതിമൂന്നിനേയും, പദ്മോസ്തലേഖ്യ - ഉള്ളം
കാലുരണ്ടിലും കരകൾ രണ്ടിലും, പ്രാണേ - നാസികയിങ്കലും,
കഞ്ചാഹയഗ്ദ്ധേ - ശിരസ്സുകലും കൈകൾ രണ്ടിലും ഇങ്ങനെ
എട്ടുസ്ഥാനങ്ങളിൽ സദ്യോപാതകളെക്കൊണ്ടും, തത്കലാം നൃസിപു -
ഇങ്ങനെ പന്ത്രണ്ടാംപടലത്തിൽ പറയുന്നതുപോലെ കലകളെ
മുപ്പത്തിയെട്ടിനേയും നൃസിപ്പു.

സ്പ്രത്യേകതജ്ഞിനാർണ്യത്വം ത്രിപദാഭിപ്രായം ക്രമാത്
മുഖാധാരേ ച ഏവേ ഭൂമധ്യേ വാ/ഥ മുർധനി വാ. ൭ ൭

മന്ത്രവിത് - മന്ത്രജ്ഞനായ ഗുരു, മുഖാധാരേ ഏവേ ഭൂ
മധ്യേ - മുഖാധാരത്തുകയും ഏവേത്തുകയും ഭൂമധ്യത്തുകയും, തത്ത്വ
ജ്ഞാനാർണ്യത്വം ത്രിപദാഭിപ്രായം ക്രമാത് - അവരവരുടെ ഗായത്രി
യുടെ പാദങ്ങളെ മുൻനിന്നേയും സ്പ്രത്യേകം. അഥ മുർധനി വാ -
എന്നിയെ ഒട്ടക്കത്തേ പാദം മുർദ്ധാവിതലായിട്ടുമാം.

സ്പ്രത്യേകതജ്ഞി താരഹൃദ്ഭഗവതേർഭൈർവാസുഭേവാഭികാ-
നന്ത്യാഃ കാദിഷു മുത്തയോ ഹരിഹരേഭേന്തോ നമോന്താഃ ക്രമാത്
കൃതൈകദപിചതുർത്ഥാൻ സ്പ്രത്യേകം ദത്താൻ വജ്രതുണ്ഡം തഥാ
ഹേരംബം ച മഹാണബീജപരതോ വാഹ്ലേ/പി വാ കേവലാൻ.

[൭ ൮]

ഹരിഹരേ സ്പ്രത്യേകതജ്ഞി-ശങ്കരനാരായണാൽ പഞ്ച
ബ്രഹ്മങ്ങൾ സ്പ്രത്യേകം, കാദിഷു - ശിവോവദനഹൃദ്യഹൃപാദ
ങ്ങളിൽ, താരഹൃദ്ഭഗവതേർഭൈർവാസുഭേവാഭികാ മുത്തയഃ
ഭേന്താഃ നമോന്താഃ ക്രമാത് സ്പ്രത്യേകം - ഓം നമോ ഭഗവതേ
വാസുഭേവായനമഃ ഓം നമോ ഭഗവതേ സങ്കർഷണായനമഃ ഓം
നമോ ഭഗവതേപ്രദ്യുക്തായനമഃ ഓം നമോ ഭഗവതേ/നിഷ്ഠായ നമഃ
ഓം നമോഭഗവതേ നാരായണായ നമഃ ഈ അഞ്ചു മുത്തുകളെയും
സ്പ്രത്യേകം വാഹ്ലേ - ഗണപതിയിങ്കൽ ശിവോവദനഹൃദ്യഹൃ
ഹൃപാദങ്ങളിൽ, മഹാണബീജപരതഃ - ഓം ശ്രീം ശ്രീം ശ്രീം ഹ്രീം
ഗം ഈ ബീജങ്ങളോടുകൂടി, ഏകദപിചതുർത്ഥാൻ ദത്താൻ - ഏ
കദന്തഗണപതയേ വരവര സർവ്വനം മേ വശമാനായ സ്വാഹാ
ദപിദന്തഗണപതയേ വരവര ഇത്യാദി പതർദന്തഗണപതയേ
വരവര ഇത്യാദി; വജ്രതുണ്ഡം ഹേരംബം ച വജ്രതുണ്ഡഗണപ
തയേ വരവര ഇതി ഹേരംബഗണപതയേ വരവര ഇത്യാദി അ
ഞ്ചിനം അഭിഷേ ബീജങ്ങളോടുകൂടി സ്പ്രത്യേകം. അഥ വാ കേവ
ലാൻ - ശ്രീം ഏകദന്തായ നമഃ ശ്രീം ദപിദന്തായ നമഃ ക്ലീം പതർ
ദന്തായ നമഃ ഹ്രീം വജ്രതുണ്ഡായ നമഃ ഗം ഹേരംബായ നമഃ
ഈങ്ങനെയും സ്പ്രത്യേകം.

ഷഡ് പാദശാഫലമനുസന്ധനാദ്യമത്ര
 സ്വാശ്വാസ്യമാനന്ദജനകമതോ/വഗമ്യം
 അന്തേ/ഖിലേഷു നിജമുലമന്ത്രപദിഷ്ഠാം
 ന്യാസാൻ സമാചരതു ചേതി ഷഡദ്ധപക്തപിഃ. ൭൯

അതു ഷഡ് പാദശാഫലമനുസന്ധനാദ്യം - ഇവിടെ ഷണ്മ
 ന്ത്രന്യാസം പാദശമുത്തന്യാസം ഇത്യാദി അവരവക്, സ്വാശ്വഃ
 സ്യമാനജനകമതഃ അവഗമ്യം - പുജാപടലത്തുകൽ പറയുന്ന
 തിനേയും അറിഞ്ഞു ഇവിടെ നൃസിക്കണം. അഖിലേഷു അന്തേ -
 പിന്നെ എല്ലാ ദേവന്മാർ, ലം ഒട്ടക്കും, നിജമുലമന്ത്രപദിഷ്ഠാൻ
 ന്യാസാൻ ച സമാചരതു - തന്റെ തന്റെ മൂലമന്ത്രവിധാനമായി
 ട്ടുള്ള അഷ്ടരന്യാസത്തെയും ദശാധിന്യാസത്തെയും അംഗന്യാസ
 ത്തെയും ആയുധഭൂഷണങ്ങളുടേയും ന്യാസങ്ങളെച്ചെയ്തു. ഇതി
 ഷഡദ്ധപക്തപിഃ - ഇങ്ങനെ ഷഡദ്ധപന്യാസത്തിന്റെ പ്രകാരം.

യേന യേന മനനാ മനുബിരേണി
 ദേവദേവജനം കൃതമത്ര
 തേന തേന തദഭക്തപരിക്തപ്തേ
 മണ്ഡലേ സ്വവഹിതേ ച യജേതം. ൮൦

അതു മനുബിരേണി യേന യേന മനനാ ദേവദേവജനം കൃതം -
 ഇവിടെ ശയോഗതമായ മൂലനിബന്ധത്തുകൽ ഏതേതു മന്ത്രംകൊ
 ണ്ടു് ഈശ്വരനെ പുജിക്കപ്പെട്ടു (?) എന്നാൽ, തദഭക്തപരിക്തപ്തേ
 പ്തേ - ശയ്യയുടെ വടക്ക് ഉണ്ടാക്കിയ സ്വവഹിതേ മണ്ഡലേ -
 തന്റെ തന്റെ മണ്ഡലപത്മത്തുകൽ, തേന തേന തം യജേത് -
 അതതു മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു് ആ മൂല ദേവനേതന്നെ പുജിക്കണം.

ചക്രാബ്ജേ പ്രയജേദപിണ്ണേ
 ദർശായാം ശക്തിദണ്ഡകേ
 ഭദ്രകേന്ദ്രേഷു സേനാന്യാം
 പ്രത്യക് പ്രാഗുക്തഷഡഭലേ. ൮൧

വിഷ്ണു ചക്രാംബുജേ പ്രയമേത് - വിഷ്ണുവിങ്കൽ ചക്രാംബുജപത്മത്തുകൽ ചക്രാംബുജപത്മമേ ചൈവ വ്യ. ഏകാ യാം ശക്തിഭണ്ഡകേ - ഏകാ യങ്കൽ ശക്തിഭണ്ഡാകന്ന പത്മത്തുകൽ ഏകായയും, അത്യേഷ ഭദ്രക - ശിവദി നാലു ദേവന്മാർക്കും ഭദ്രകപത്മം തന്നെ അതത്ഭുവനംകൊണ്ട് പൂജിച്ചു. സേനാനാഥം പ്രത്യേക പ്രാഗുത്ഭവധർമ്മേ സുഗ്രാമണ്യതൽ ശത്രുയുടെ പടിഞ്ഞാറു കൈമാറു വശം പൂജിച്ചു എന്നൊക്കെ അധർമ്മപത്മത്തിങ്കൽത്തന്നെ മണ്ഡലപൂജയേച്ചതു വ്യ.

ചക്രാംബുജപത്മ പാത്രം: --- ആ ചക്രം ദൈവതലിമംപൂരണാത്മാരായനകുളയും മരുണമെ വിപുലമേവ ചൈവ ജാതം;

പദ്മാഭർപ്പാക്കതനമുദിതകുടുംബപ്രാ സ്വമഭ്യർച്ച പാരം ചക്രാംബുജേ തദനു പരികല്പ്യ തത് കാലചക്രം പ്രാഗാഭ്യേഷ പ്രഥമേഷ അതു പ്രാണപൂർവാണി തത്ത്വപാത്രാന്തർബാഹ്യക്രമവിനിമയേനാവനീപശ്ചിമാനി. വൃ

ചക്രാംബുജേ - ചക്രാംബുജപത്മത്തുകൽ, ഉദിതകുടുംബപ്രാ പദ്മാഭർ അർപ്പാക്കതനം സ്വപരീം സ്വമഭ്യർച്ച - ആധാരശക്ത്യാദി അനന്താവസാനമായുള്ള പീഠത്തുങ്ങൾ പത്തൊമ്പതുകൊണ്ട് ജലഗന്ധാദികൊണ്ട് പീഠത്തേ പൂജിച്ചാൽ, തദനു അതു കാലചക്രം പരികല്പ്യ - പിന്നെ അവിടെ 'ഓ കാലചക്രായ നമഃ, എന്ന് ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു കാലപുരുഷരൂപമായി കല്പിച്ചു, പ്രാഗാഭ്യേഷ പ്രഥമേഷ അന്തർബാഹ്യക്രമവിനിമയേന - അരങ്ങമുളുടെ പുറത്തുള്ള നേമികളിൽ കിഴക്കുതടങ്ങി അകത്തും പുറത്തും ഇടപകൻ വരുമാറ്, പ്രാണപൂർവാണി അവനീപശ്ചിമാനി തത്ത്വപാനി യജതു - പ്രാണതത്ത്വം തുടങ്ങി പ്രഥമവിതത്ത്വം കഴിവോളമുള്ള ഇരുപത്തനാലു തത്ത്വങ്ങളേയും നേമികളിൽ ജലഗന്ധപുഷ്പധൂപദീപാന്തമായി പൂജിച്ചു.

മദ്ധ്യേന വിനപുനസകസ്വരഹമാ സൂര്യം സമേതം ക്രമാന്വേഷാദ്യാത്മയുതം സ്വധാതുമുഖമുർത്വദ്ഭേദിതം വായജേത് ബീജാന്തസ്ഥനമഃപരായപദപൂർവ്വതപം തഥൈവാത്മനേ-നത്യന്തതപമശേഷചക്രമനുഷ്ട ജേതേയം ബുധൈസ്തപവത്.

[വൃ

[illegible]

யாருமுமறிதராது வணக்கமேனோ வாய்ப்பதிரயுதா:
புண்ணியபுண்ணியனா பாயுது வாய்நெய் துத்தையோ/து ரவா:

[൧൪]

ധാത്ര്യമമിത്യാഖ്യാഃ - ധാത്രേ നമഃ അത്ഥമ്ണേ നമഃ
മിത്യായ നമഃ, വജ്രണാംശഭഗാഃ - വജ്രണായ നമഃ അംശഭവേ നമഃ
ഭഗായ നമഃ, വിവസ്വതഃസുരുതാഃ - വിവസ്വതേ നമഃ ഇന്ദ്രായ
നമഃ, പുഷാഥപരപർജന്യത - പുഷ്ണേ നമഃ പർജന്യായ നമഃ,
തപശ്വീ വിഷ്ണുഃ ച - തപശ്വേ നമഃ വിഷ്ണവേ നമഃ; അത്ര രവേഃ
മുത്തരഃ - ഇവിടെ പരാമർശം ചെയ്ത പാദശാഭിത്വമന്ത്രങ്ങൾ മേഷാഭി
ക്രമേണ ഭവിക്കും.

പിന്നെ അ.കെ.രണ്ടാം പന്ത്രണ്ടാം വയസ്സിലാണ് അദ്ദേഹം ഏകാമിതം എഴുതുന്നത്.

മൂലാദ്രാഗ്രമചക്രമന്തമനുവൃദ്ധശ്വാമൃദമഗ്രാകം
 സർഗാദ്രാഗ്രമചക്രമന്തമനുവൃദ്ധശ്വാമൃദമഗ്രാകം
 സോമം തത്ര സ്തിതാപിതപ്രത്യാപനോത്ഥനമഹ്വര്യമൃദോ
 മദ്ധ്യേന്ദ്രം തമമാകലാത്തകമലാപ്രേന്നനമിതം പ്ര.ർ.പ്ര.ർ.വൃ.ഓ

അനപരം - അരങ്ങരം തോരം, അഭിതം - പാറുമായിട്ട് മൂലാ
 ദ്വാഗ്രം - ചുവട്ടിൽ തുടങ്ങി തലയ്ക്കുലോളവും, അനുവൃതത്വം - ക്രമേ
 ണ, ആദ്യമന്തം - അ എന്ന തുടങ്ങി അം എന്ന കഴിവോളവും
 പതിനഞ്ചും, അഗ്രാദികം ആമുഖം - പിന്നെ തലയ്ക്കൽ തുടങ്ങി ചുവ
 ടിലോളവും, സ്വർഗാദ്വാന്തം - അ എന്ന തുടങ്ങി ആ എന്ന അവ
 സാനമായിട്ട്, അപരമേണ - കീഴ് പട്ടായിട്ട് പതിനഞ്ചും,
 സതാ സംബീജകേന - ഇങ്ങനെ അപ്പോളോളത്തിൽ കിടന്ന സം
 ബീജത്തോടുകൂടിട്ട് സിതാസിതാപാപദാഗ്യാത്മാനം ഡോമം
 ഇഷ്ടാ - ശുക്ലപ്രതിപദം തുടങ്ങി പതിനഞ്ചിനേയും കൃഷ്ണപ്രതി
 പദം തുടങ്ങി പതിനഞ്ചിനേയും പൂജിച്ചു; മാത്യം - അരമദ്ധ്യ
 ത്വകൽ, ആദ്യേന അഥാ അനപരം അമാകലാത്മകം തം പ്രാ
 ച്യയേത് - ആദ്യമായ അപ്പോളോളത്തിൽ സംബീജം പട്ടി അമാകലാ
 ത്വനേ നമഃ എന്നും പൂജിച്ചു. ഇവിടെ പന്ത്രണ്ടു പരായ സോമായ
 ശുക്ലപ്രതിപദാത്മനേ നമഃ സാന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ല
 ദ്വിതീയാത്മനേ നമഃ സാന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ലതൃതീയാ
 ത്മനേ നമഃ സീന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ലചതുർത്ഥാത്മനേ
 നമഃ സുന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ലപഞ്ചമ്യാത്മനേ നമഃ
 സുന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ലഷഷ്ഠ്യാത്മനേ നമഃ സുന്നമഃ
 പരായ സോമായ ശുക്ലസപ്തമ്യാത്മനേ നമഃ സുന്നമഃ പരായ
 സോമായ ശുക്ലാഷ്ടമ്യാത്മനേ നമഃ സുന്നമഃ പരായ സോമായ
 ശുക്ലനവമ്യാത്മനേ നമഃ സുന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ലദശ
 മ്യാത്മനേ നമഃ സുന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ലൈകാദശ്യാ
 ത്മനേ നമഃ സുന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ലപദാശ്യാത്മനേ
 നമഃ സോന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ലത്രയോദശ്യാത്മനേ നമഃ
 സുന്നമഃ പരായ സോമായ ശുക്ലചതുർദശ്യാത്മനേ നമഃ സുന്ന
 മഃ പരായ സോമായ ശുക്ലപഞ്ചദശ്യാത്മനേ നമഃ.

ഇങ്ങനെ ചുവട്ടിൽ തുടങ്ങി ചുരുളലോളം പതിനഞ്ചും; സം
നമഃ പരായ സോമായ കൃഷ്ണപ്രാപിപദാത്മനേ നമഃ സതന്നമഃ പ
രായ സോമായ കൃഷ്ണദപതിയാത്മനേ നമഃ സോന്നമഃ പരായ
സോമായ കൃഷ്ണതൃതീയാത്മനേ നമഃ സൈന്നമഃ പരായ സോമായ
കൃഷ്ണപതുത്യാത്മനേ നമഃ ഭേന്നമഃ പരായ സോമായ കൃഷ്ണപ
ഞ്ചമ്യാത്മനേ നമഃ സ്തന്നമഃ പരായ സോമായ കൃഷ്ണഷഷ്ഠ്യാ
ത്മനേ നമഃ സ്തന്നമഃ പരായ സോമായ കൃഷ്ണസപ്തമ്യാത്മനേ
നമഃ സ്തന്നമഃ പരായ സോമായ കൃഷ്ണാഷ്ടമ്യാത്മനേ നമഃ സ്ത
ന്നമഃ പരായ സോമായ കൃഷ്ണനവമ്യാത്മനേ നമഃ സുന്നമഃ
പരായ സോമായ കൃഷ്ണദശമ്യാത്മനേ നമഃ സുന്നമഃ പരായ
സോമായ കൃഷ്ണകാദശ്യാത്മനേ നമഃ സീന്നമഃ പരായ സോ
മായ കൃഷ്ണദപാദശ്യാത്മനേ നമഃ സീന്നമഃ പരായ സോമായ കൃഷ്ണ
ത്രയോദശ്യാത്മനേ നമഃ സന്നമഃ പരായ സോമായ കൃഷ്ണപതുർ
ദശ്യാത്മനേ നമഃ സന്നമഃ പരായ സോമായ കൃഷ്ണപഞ്ചദശ്യാ
ത്മനേ നമഃ ഈ പതിനഞ്ചും തലയ്ക്കൽ തുടങ്ങി ചുവട്ടിലോ
ളവും; സം നമഃ പരായ സോമായ മാകലാത്മനേ നമഃ ഇതു നടു
വിലും ഇങ്ങനെ മുപ്പത്തിയൊന്നു മന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ട് മേഷാദി
പന്ത്രണ്ടരങ്ങളിലും സോമനേ പൂജിച്ചു.

പ്രാതർമാദ്ധ്യന്ദിനതൃതീയാഹ്യാനി സവനാന്യഥ
അന്തരാദി യജേന്നാദിത്രയേ/മാദ്യക്ഷരൈശ്ശ്രീഭിഃ. വൃണ

നാദിത്രയേ അന്തരാദി - പിന്നെ സത്ത്വപരജസ്തമസ്സായ
നാദിത്രയത്തിൽ അകത്തു തുടങ്ങി, അമാദ്യക്ഷരൈഃ ശ്രീഭിഃ -
അം ഉം മം എന്ന ബീജങ്ങളോടുകൂടി, പ്രാതർമാദ്ധ്യന്ദിനതൃതീ
യാഹ്യാനി സവനാനി യജേത് - അന്നമഃ പരായ പ്രാതസ്സവനാ
ത്മനേ നമഃ ഉന്നമഃ പരായ മാദ്ധ്യന്ദിനസവനാത്മനേ നമഃ
മന്നമഃ പരായ തൃതീയസവനാത്മനേ നമഃ ഈ മൂന്നു മന്ത്രങ്ങളേ
പൂജിച്ചു.

തതഃ കോപതത്ത്വം പ്രപൂജ്യാക്ഷഭേശ്വേ
മനസ്സത്ര പദ്മം ദിക് പീഠശേഷം
തഥാ ജീവതത്ത്വം ച തത്കർണികയാ
മിഥാവാഹ്യ മൂലേന ദേവം യജേച്ഛു.

തതഃ അക്ഷഭേദം കോപതത്ത്വം പ്രപുജ്യ - പിന്നെ ചക്രത്തിന്റെ അക്ഷസ്ഥാനത്തു് കോപതത്ത്വത്തേ ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു; പുനഃ തത്ര പദ്മാദികം പാദശേഷം ച - പിന്നെ പത്മായ നമഃ എന്നു തുടങ്ങി സമഷ്ടുനമായ പീഠമന്ത്രങ്ങളേകൊണ്ടു് പീഠശേഷത്തെയും പൂജിച്ചു്, തത് കർണികായാം ജീവതത്ത്വം ച - പിന്നെ നടുവിൽ ജീവതത്ത്വത്തേ ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു അർദ്ധ്യ പഷ്ടാഞ്ജലിയും ചെയ്തു്, ഇഹ മുലേന ദേവം ആവാഹ്യ യജേത് ച - പിന്നെ നടുവിൽ അഷ്ടാക്ഷരകൊണ്ടു ദേവനേ ആവാഹിച്ചു് ലിപിതത്ത്വത്വാസാദികൊണ്ടു് സകളീകരിച്ചു പൂജിച്ചു.

അർദ്ധ്വാഭി ഭത്താ സകളീകൃതായ
സംപൂജ്യ ചാംഗാവരണാവസാനം
വിഷ്ണുപാദികാസ്തത പരിതോരസംസ്ഥാ
മുത്തര്യജേദ്വാദശവർണബലൈഃ.

൧൮൮

സകളീകൃതായ അർദ്ധ്വാഭി ഭത്താ - സകളീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ദേവനായിക്കൊണ്ടു് അർദ്ധ്വാഭികളായ ഉപഹാരങ്ങളേകൊടുത്തു്, അംഗാവരണാവസാനം സംപൂജ്യ - അംഗാവരണം കഴിവോളമുള്ള മുത്തിപൂജകളേ ചെയ്തൽ, ദ്വാദശവിഷ്ണുബീജൈഃ - ദ്വാദശാക്ഷരത്തിന്റെ ഹരോരാഅക്ഷരങ്ങൾ ബീജമായി കൂട്ടിക്കൊണ്ടു്, അരസംസ്ഥാഃ വിഷ്ണുപാദികാഃ മുർത്തിഃ യജേത് - മേഷാഭി പന്ത്രണ്ടരങ്ങളിലും വിഷ്ണുവേ നമഃ ഇത്യാദി ദ്വാദശനാമങ്ങളേകൂടെ പൂജിച്ചു.

വിഷ്ണുസമധൂസുദനോ ച ത്രിവിക്രമോ വാമനാഭിയാനോ/ഥ
സശ്രീധരോ ഹൃഷീകേശാഖ്യോർതഃ പദ്മനാഭശ്ച. പുൻ
ഭാമോദരോ/ഥ കേശവനാരായണമായവാഃ സുഗാവിന്ദാഃ
ദ്വാദശമുത്തയ ഉക്താ വിദ്യേശാസ്തപഷ്ഠ താസു പൂർവ്വാകന്താഃ.ൻ ൪

വിഷ്ണുവേ നമഃ മധുസൂദനായ നമഃ ത്രിവിക്രമായ നമഃ വാമനായ നമഃ ശ്രീധരായ നമഃ ഹൃഷീകേശായ നമഃ പദ്മനാഭായ നമഃ ഭാമോദരായ നമഃ കേശവായ നമഃ നാരായണായ നമഃ മാധവായ നമഃ ഗോവിന്ദായ നമഃ ഈ പന്ത്രണ്ടി

അതുകൊണ്ട് നമ്മുടെ ഗതാഗത സൗകര്യം എന്നതിന്റെ ഓരോ
അക്ഷരം ബീജമായിട്ടു കൂട്ടണം. പാദശമുത്തം ഉപയോഗം - പത്ര
ങ്ങളിൽനിന്നു നോക്കി വെച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. താഴെ പൂർവ്വകാലം അപ്പോ
വിദ്യേശം - ഇതിൽനിന്നു കൂടി ആദ്യം പറഞ്ഞ വിഷയം
എഴുതുമ്പോൾ വിദ്യേശപരകലശലാൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്.

ഭൂതോ യഥാർത്ഥം ഗതാഗതശേഷം-
വൃത്തി നമുദ്യുതി നിവേദനം സ്മൃ
പ്രസന്നപൂർവ്വം സവിദ്യുതം
ദിതീരത്വം ചക്രിണി ചക്രപൂജം.

നമ

ഭൂതോ യഥാർത്ഥം ഗതാഗതശേഷം വൃത്തി നമുദ്യുതി
പൂജ - പിന്നെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ചൈതന്യം നിർമ്മാലയായുവ
സാനമായ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി പൂജിച്ചു, താഴെ നിവേദനം -
ഭവനായ്ക്കൊണ്ടു നിവേദനത്തെച്ചെയ്തു, പ്രസന്നപൂജം അപ
സവിദ്യുതം - പ്രസന്നപൂജയ്ക്കും ചെയ്തു രക്ഷിച്ചു. ഇതി
ചക്രിണി ചക്രപൂജം ഇതിനാൽ - ഇപ്രകാരം ചക്രപൂജ
പറയപ്പെട്ടു.

പീഠപ്രാർത്ഥനാർത്ഥം

പീഠം ബ്രഹ്മശിലായുതം കൃതജ്ഞാവാസാൻതമുക്തക്രമാത്
സീക്തപാ ഗന്ധജലാഭിപൂർണകലശൈർസ്മൃതശ്ച ശയ്യാന്തരേ
സംസ്ഥാപ്യ വാസാസമിതി സ്ഥപതിനാ ഗർഭാലയേ

[ഗൗരവേ

സിദ്ധേദ്വാർത്ഥവാരിണാ സലിലവാസോഭ്യേതോ ഭേദികഃ. നമ

ഭേദികഃ - ആചാര്യൻ, ബ്രഹ്മശിലായുതം പീഠം
ഉക്തക്രമാത് കൃതജ്ഞാവാസാൻതം കൃതപാ - നപുണ്യശിലയേയും
പീഠത്തേയും മുഖ്യ ബിംബത്തോടുകൂടി പരിഗ്രഹിച്ച ശോധനയും
കൂടെച്ചെയ്ത് ജലാധിവാസവും ചെയ്തു നവകം താൻ പഞ്ചകം
താൻ പീഠത്തിന്നും ഒരക്കലശം നപുണ്യശിലയ്ക്കും, ഗന്ധജലാ
ഭിപൂർണകലശം സീക്തപാ ശയ്യാന്തരേ സ്മൃതശ്ച - അപ്പോ
ജലം നിറച്ച ശക്തിപ്രണവങ്ങളോടുകൂടി ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു
ആടി ആവാഹനാദിചെയ്തു പഞ്ചോപഹാരങ്ങളും കൊടുത്തു
മണ്ഡപത്തിൽ വേറെ ശയ്യയിൽ സ്മരിച്ചു. ഗൗരവേ സതി -
പീഠവും നപുണ്യശിലയും വലുതായിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ, സ്ഥപതി

നായമാന്ധിതി ഗർഭാലയ സംസ്ഥാപ്യ - ശല്യീഭേദകോണ്ടതന്നെ പ്രതിഷ്ഠാസ്ഥാനത്തു വേണ്ടവസ്തുക്കളെയും ഉറപ്പായിട്ടുവെച്ച് പ്രാസാദത്തോടുകൂടെ പരിമുഹിച്ച് ശോഭനയും ചെയ്ത്, സമീപവാസോദ്ദേശത്തു വാത്സനവാരീണാ സിദ്ധേന്ദ്ര - ജലധിവാസത്തുകൽ വരുന്നതേ പൂജിച്ച് ജലദ്രുണിവെച്ചുകൊണ്ടു കഴുകി ബിംബശുദ്ധീകരണങ്ങളുമാടി പൂജാധാരണം ചെയ്ത് അറിടെത്തന്നെവെച്ച് ധ്യാനാധിവാസത്തേയും ചെയ്തു.

ഹാമാഭിബീജപവനാ മനാദിക്തപ്താ
ഭൂതാനി പഞ്ച പരമാത്മനി സംവിശ്വപ്യ
ശോഷാദികം ച സുവിധായ ധരാവധീനി
സൃഷ്ടാർഥം താനി തന്മയാലിപിഭാവനാം ച. ന്ന

ഹാമാഭിബീജപവനായമനാദിക്തപ്താ പഞ്ചഭൂതാനി പരമാത്മനി സംവിശ്വപ്യ - ഹാമാ ഭൂതം ഫട് രപിം ഹും ഫട് ഇത്യാദി പഞ്ചഭൂതബീജങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഗുണസംഖ്യാപ്രാണായാമങ്ങളെച്ചെയ്തു പഞ്ചഭൂതബീജങ്ങളെ സംഹരിച്ചു പരമാത്മാവിങ്കൽ റോജിപ്പിച്ച്, ശോഷണാദികം ച സുവിധായ - ശോഷണാദി അഞ്ചിനേയും ചെയ്ത്, ധരാവധീനി സൃഷ്ടാ - ഹെതുന്നമഃ ഇത്യാദികൊണ്ടു പ്രാണായാമങ്ങളെ ചെയ്ത് ആകാശാദിപ്രഥിവ്യന്തര പഞ്ചഭൂതങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ച് ലിപിഭാവനാം തന്മയാത് - ലിപി പ്രാണായാമാദിയേ ചെയ്തു.

വിപിത്യാനക്രമത്തേയും പറയുന്നു:—

മദ്ധ്യേ താരം സ്വരാൻ ഷോഡശ തമു പരിതസ്തദ്ബഹിർവൃഞ്ജ-
[നാണാൻ
നൃന്ദ്രേത്പർജന്യകോഷാദികമഥ ച ഹർഷാക്ഷരം മദ്ധ്യഭാഗേ
തത്തച്ഛക്തൃത്തബീജാഹിതപവനാനിരോധേന സമ്പാദ്യ മന്ത്രം
ഭാവം പീഠീയമന്ത്രാൻ നൃസതു വിശദയാത് തത്ര തത്പീഠം

പൂജാം. ന്ന

മദ്ധ്യേ താരം - നടുവിൽ പ്രണവത്തേയും, തമു പരിതഃ - ആ പ്രണവത്തിന്റെ ചുറ്റും, സ്വരാൻ - അത് നമഃ എന്നു തുടങ്ങി അഃ എന്നു കഴിവാളവും, തദ്ബഹിഃ പർജന്യകോഷാദികം - അതിന്റെ പുറത്തു പർജന്യപദം തുടങ്ങി ഈശകോണം അവസാനമായി, വൃഞ്ജനാർണാൻ - കന്നമഃ എന്നുതുടങ്ങി - സന്നമഃ

എന്നു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മുപ്പത്തൊന്നു കൊല്ലങ്ങളായും, മദ്ധ്യഭാഗം
 ഹജ്ജ് ക്ഷേത്രം ചെല്ലുമ്പോൾ - നടുവിൽ റന്നമഃ ഉന്നമഃ ക്ഷ
 നമഃ ഈ മുന്നിനെയും ഇങ്ങനെ പിപിനേ നൃസിപ്പു. തത്ത
 ക്ഷേത്രത്തിന്റെ പേര് നീരോധന മാത്രം ഭാവം സമ്പാദ്യ-
 പിന്നെ വിഷ്ണുവിനു ശ്രീം എന്നും ശേഷം ദേവന്മാരിൽ ശ്രീം
 എന്നും പേരുകൾ കൊണ്ടു പ്രാണായാമ ചെയ്ത് മന്ത്രമയമാക്കി,
 പീഠീകമന്ത്രം നൃസതു തത്ര പീഠപൂജാം ച വിതന്യതേ - ആ
 ധാരശക്ത്യാദി പീഠമന്ത്രങ്ങളെ പീഠപൂജാദിസ്ഥാനത്തു നൃസി-
 പ്പാൽ അവയെ പീഠപൂജയേയും ചെയ്തു.

ആവാഹ്യാന്തിജ്ഞാതിബീജേന ശക്തിം

സ്വാംഗൈഃ സാങ്ഗീകൃത്യ തേനാച്ഛയേത

ബ്രഹ്മഗ്രാഹ്ണോ ഭൂതശുദ്ധാദി കൃതപാ

താരേണാവാഹ്യാമുനാ പൂജയേത.

൯൭

അന്തിൽ ശക്തിബീജേന ശക്തിം ആവാഹ്യ - പി-
 നെ പീഠത്തുകൽ തന്റെ ശക്തിബീജംകൊണ്ടു ശക്തിയേ
 ആവാഹിച്ചു, സ്വാംഗൈഃ സാങ്ഗീകൃത്യ - ശക്തിബീജത്തിന്റെ
 അംഗങ്ങളെ നൃസിച്ച് ശക്തികൊണ്ടുതന്നെ പൂജിച്ചു. ബ്രഹ്മഗ്രാ-
 ഹ്ണോ ഭൂതശുദ്ധാദി കൃതപാ - നപുംസകശിലയ്ക്കു ഭൂതസംഹാരാ-
 ദിചെയ്തു, താരേണ ആവാഹ്യ അമുനാ പൂജയേത - ഇപ്രകാരമാ-
 കയും ചെയ്തു പ്രണവമാവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു.

നിവേദ്യകാലേ വിനിവേദ്യ ചാഹ്വം

പ്രസന്നപൂജാമുദയോവിധായ

ആഹ്ലാദ്യ നവ്യേന പടപയേന

തഥാധിവാസ്യ ദ്വിതയം സുരക്ഷേത്.

൯൮

ഉദയോഃ നിവേദ്യകാലേ - രണ്ടിടത്തും നിവേദ്യസ്ഥാ-
 നത്തു, അർഹ്യം വിനിവേദ്യ - അർഹ്യത്തേയും മാനസപൂജയേയും
 നിവേദ്യമായി കല്പിച്ച്, പ്രസന്നപൂജാം വിധായ - പ്രസന്നപൂജയേ-
 യും ചെയ്തു, നവ്യേന പടപയേന ആഹ്ലാദ്യ - രണ്ടു കോടിവസ്ത്രം
 കൊണ്ട് മുടി, തഥാ ദ്വിതയം അധിവാസ്യ രക്ഷേത് - അപ്രകാരം
 രണ്ടിനേയും അധിവസിച്ചു രക്ഷിച്ചു സമ്പാതമുണ്ടായാൽ സ്വർഗ്ഗി-
 കയും വേണം.

അനന്തരം കിരസ്തുമ്പഹോമത്തെ പറയുന്നു:—

കൃതപാ സ്വകല്പവിധിനാ/ഗ്നിമുഖം യഥാശ-

കത്വാജ്യാഹുതിം വിതന്യാജ്ജനിതേ കൃശാണേ.

സൃഷ്ടികൃമേണ കഥിതൈരഥ തത്ത്വമന്ത്രൈ-

മന്ത്രീ സമിത് പ്രഭൃതിഹോമവിരാമമത്ര. ന് 9

മന്ത്രീ ജനിതേ കൃശാണേ സ്വകല്പവിധിനാ അഗ്നി മുഖം കൃതപാ - ആചാര്യൻ അഗ്നിജനനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന കണ്ഡത്തുകൾ സ്വപരണംപോലെ അനാധിനാദിതാൻ ജ്യാഹുതി പന്ഥാനാദിതാൻ ഹോമം തുടങ്ങി ഇയ്ക്കത്തോളം ചെയ്ത് പീഠപൂജാദി നിവേദ്യകാലത്തോളം പൂജയും ചെയ്ത് ഇയ്ക്കാദി അഗ്നി മുഖാന്തരം ഹോമിച്ച് പ്രണവവ്യാഹുതിപീഠപൂജാമന്ത്രംകൊണ്ട് ആജ്യാഹുതിയും ചെയ്ത് പക്ഷഹോമവും പൂജാമന്ത്രവും മൂലാജ്യാഹുതിയും ചെയ്ത്, കഥിതൈരഥ തത്ത്വമന്ത്രൈഃ സൃഷ്ടികൃമേണ യഥാശക്തി ആജ്യാഹുതിം വിതന്യാത് - ധ്യാനാധിവാസത്തുകൾ പറഞ്ഞ തത്ത്വങ്ങളേക്കൊണ്ട് ഒക്കെയും സംഹാരമായിട്ട് ഒരു പ്രാവശ്യം ഹോമിച്ചു സന്ധാരം വേറെ വച്ച് അഗ്നിയിങ്കൽ തന്നെ സൃഷ്ട്യർത്ഥത്തേ പ്രാർത്ഥിച്ച് ജീവാദിതത്ത്വങ്ങളേക്കൊണ്ട് വെച്ചേറേ എട്ടെട്ടുതാൻ ഇരുപത്തെട്ടിതാൻ നൂററട്ടിതാൻ ആജ്യാഹുതിയും ചെയ്തു. അത്ര സമിത് പ്രഭൃതിഹോമവിരാമം ചെയ്ത പിന്നെ സമിദാജ്യഹവിരാജ്യങ്ങളും നൂററിയെട്ടിതു ഹോമിച്ച് സപിഷ്ടകൃദാദിഹോമം മുടിച്ച് പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു വ്യാകീയാശാധിപ്പു.

തത്ത്വഹോമാവസാനേ തത്സന്ധാരം മന്ത്രബിംബകേ സമർപ്പ്യ തന്മന്ത്രാസം കൃതപാ പഷ്ഠാർച്ചനം ചരേത്. ന് 10

തത്ത്വഹോമാവസാനേ-ഇങ്ങനെ തത്ത്വഹോമം ചെയ്താൽ, മന്ത്രബിംബകേ തത്സന്ധാരം സമർപ്പ്യ - ധ്യാനാധിവാസത്തുകൾ തത്ത്വസംഹാരം ചെയ്താൽ സംഹാരസന്ധാരത്തേ സ്പർശിപ്പു. തത്ത്വസൃഷ്ടികഴിഞ്ഞാൽ സൃഷ്ടിസന്ധാരത്തേയും സ്പർശിച്ച്, തന്മന്ത്രാസം കൃതപാ പഷ്ഠാർച്ചനം ചരേത് - ഒരിക്കൽ തത്ത്വന്ത്രാസം ചെയ്ത് പഷ്ടങ്ങളേ ആശാധിപ്പു.

പ്രതിഷ്ഠാഹോമത്തെ പറയുന്നു—

പ്രാഗഷ്ടാർദ്ധപസഹസ്രമാജ്യമധുദശാകതാൻ ദപിജേതദംബരാ-
ശ്ചതമപ്രോതമസമിത്തിലാൻ പ്രജ്ജഹയാദ് ഭൂരാദിമന്ത്രൈഃ കൃ-
[മാത്

ഗോസപ്തിർനിജപീഠമൂലമനുഭിഃ ശവാദിഭിശ്ചാഷ്ടഭിഃ
ശവേ സപാവരണാണഭിശ്ച സകലൈഃ സമ്പാതമപ്യുച്യേത്.

[ൻൻ

പ്രാക് - അധിവാസഹോമത്തിനു മുമ്പിൽ, ശവേ - ശവങ്കൽ
തലോടി വ്ളാകി പരിസ്കരിച്ചു വ്ളാകി ആജ്യസംസ്കാരവും അഗ്നൃ-
ലംകാരവും ചെയ്ത്, പീഠപൂജാദിന്യസിക്കാൻ; ദപിജേതദംബരാശ്ച-
തമപ്രോതമസമിത്തിലാൻ - നെയ്യും തേനും പാലും കൂടിയ ത്രിമ-
ധുരത്തിൽ മുക്കി പ്ലാശ്തംചെയ്യും അത്തിച്ചതയും അരയാൽച്ച-
തയും എള്ളും, അഷ്ടാർദ്ധപസഹസ്രം പ്രജ്ജഹയാത് - ആയി-
രത്തിഎട്ടിച്ച് ഉരു ഹോമിപ്പു. നിജപീഠമൂലമനുഭിഃ ശവാദിഭിഃ
അഷ്ടഭിഃ സകലൈഃ സപാവരണാണഭിഃ ച ഗോസപ്തിഃ ക്രമാത്
പ്രജ്ജഹയാത് - പീഠമന്ത്രംകൊണ്ടും മൂലംകൊണ്ടും ശവാദി എട്ടു-
കൊണ്ടും പരിവാരമന്ത്രങ്ങളേകൊണ്ടും നെയ്യ് ഓരോ ഉരു ഹോ-
മിച്ച് ഹോമം മുടിച്ചു പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്ത് വ്ളാകിയാരാ-
ധിപ്പു. സമ്പാതം അപി അപ്യേത് - സമ്പാതത്തെ ബിംബത്തു-
ങ്കൽ അംഗപൂർത്തിയാക്കിക്കൊണ്ട് സ്പർശിപ്പു. ഈ പ്രതിഷ്ഠാ-
ഹോമം ഇയ്മവും പകപവും കൂട്ടിട്ടുവേണമെന്നും പക്ഷമുണ്ട്
ഗണപതിയ്ക്കും ശാസ്താവിനും ശങ്കരനാരായണനും ഈ പ്രതി-
ഷ്ഠാഹോമം ചെയ്യാറുണ്ട്.

അധിവാസഹോമത്തെ പറയുന്നു—

ശ്രീശേശാജിതസുന്ദജിത്വ ചതസൃഷ്ടാശാസു ഷാബ്ദാതുരേ
ഷ്ട്വസപീശാഗ്നിദിഗന്യായാത്തദിതരേഷ്ചാഷ്ടസു വാ ദിക്ഷപപി
കർമ്മമുത്തിധരാശ്ച ഹോമമധിവാസാഖ്യം ശിരസന്നിധാ-
വാചാതുശ്ച സ ഏവ തത്ര ലഘുക്രത്യേ മുഖ്യതോ വാ ഹുനേത്.

[മം

ശ്രീശേശാജിതസുന്ദജിത്വ - വിഷ്ണുവിങ്കലും ശങ്കരനാരായ-
ണങ്കലും ഭഗ്വതിങ്കലും, ചതസൃഷ്ട ആശാസു - കിഴക്കു തുടങ്ങി
നാലുദിക്കുകളിലും, ഷാബ്ദാതുരേ ഈശാഗ്നിദിഗന്യായാത് - ഈശ

കോണിലും അഗ്നികോണിലും കൂട്ടി നാലുദിക്കുകളിലും ആയിട്ട് ആരും, തദിതരേഷു ചതസ്യഷു അഷ്ടാസു വാ ദിക്ഷു അപി - ശിവനും ഗണപതിക്കും ശാസ്താവിനും നാലുദിക്കുകളിൽതന്നെ എങ്കിലും, കിഴക്കു തുടങ്ങി എട്ടുദിക്കുകളിലും ആയിട്ട് നാലെങ്കിലും എട്ട് എങ്കിലും, മുത്തീധരാ - പരികർമ്മികളും, ശിരസ്സുന്നിയൊ ആചാര്യഃ ച - ശിരസ്സമാനകണ്ഡത്തിൽ ആചാര്യനുംകൂടി, അധിവാസാവ്യം ഹോമം കർച്ചഃ - അധിവാസഹോമങ്ങളെച്ചെയ്തു. ലഘുക്രത്യേ സ ഏവ മുച്യതഃ വാ ഹുനേത് - ഏറ്റവും ചുരുക്കി ചെയ്യുന്നേടത്തു ആചാര്യൻ തന്നെ വടക്കു മുഖ്യപദത്തുകൽ ഒരു കണ്ഡത്തിങ്കൽ തന്നെയായിട്ടും ഹോമത്തെ ചെയ്യാം.

കണ്ഡാനി ശ്രുതികോണപിപ്പലദലാർദ്ധേന്ദ്രപാകൃതിര്യത്രിമ-
ദ്വുത്താകാരഃ ഷഡശ്രപങ്കജനിഭാഷ്ടാശ്രാണി പൂർവാദിതഃ
അഷ്ടാശാവിഹിതാനി തേഷു നിജഹോമാർഹാണി കർത്വാദിഹ
ത്വത്വം സോമദിഗാശ്രിതം നിഗദിതഃ ദുഗ്ഗാഹരീശേഷജേ.

[൧ ൦ ൧]

പൂർവാദിതഃ - കിഴക്കു തുടങ്ങിട്ട്, ശ്രുതികോണം - ചതുരശ്രം, പിപ്പലദലം - അരയാലിന്റെ ഇല, അർദ്ധേന്ദ്രപാകൃതി - അർദ്ധചന്ദ്ര നേപ്പോലെ, ത്ര്യത്രിമത് - ത്രികോണായിരിക്കുന്നത്; വുത്താകാരം - വട്ടത്തിലുള്ളത്; ഷഡശ്രം - ആറുകോണായിരിക്കുന്നത്; പങ്കജനിഭം - അഷ്ടദലമായിരിക്കുന്നത്, അഷ്ടാശ്രം - എട്ടു കോണായിരിക്കുന്നത്; അഷ്ടാശാവിഹിതാനി കണ്ഡാനി - ഇങ്ങനെ എട്ടു ദിക്കുകളിലും ക്രമേണ വിധിച്ചിരിക്കുന്ന കണ്ഡങ്ങൾ. ഇഹ തേഷു നിജഹോമാർഹാണി കർത്വാ - ഈ ദിക്കുണ്ഡങ്ങളിൽ തന്നിക്ക ഹോമം വേണ്ടുന്ന ദിക്കുകളിലേയ്ക്കു വിധിച്ച കണ്ഡങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കിക്കൊള്ളൂ. ഇഹ ദുഗ്ഗാഹരീശേഷജേ - ഇവിടെ ദുർഗയ്ക്കും ശങ്കര നാരായണങ്കലും സുബ്രഹ്മണ്യങ്കലും വടക്കേ ദിക്കിൽ ത്രികോണായിരിക്കുന്ന കണ്ഡത്തെ ഉണ്ടാക്കൂ. അഷ്ടദലകണ്ഡം വേണ്ടാ. ഇവക്കു എട്ടു ദിക്കിലും ഹോമമുള്ളേടത്തു മുമ്പിൽ പറഞ്ഞപോലെതന്നെ വേണം.

ശോഷാദി കൃതപാ പരികല്പിതോല്പേ-

ഖാദ്യേഷു തേഷപർച്ചിതശക്തികേഷു

ആചാര്യകണ്ഡാത് പരികണ്ഡകേഷു

പ്രാഗാദി വഹ്നിം പ്രണയേത് ക്രമേണ ൧ ൦ ൨

ശോഷാദി കൃതപാ - പരിഹാമക്കാരുടെ ഭേദത്തുല്പാദി ഗണപതിപൂജാത്തം ചെയ്ത് സ്വകണ്ഡങ്ങളിൽ ശോഷണാദി അഞ്ചും ദഹനവും ചെയ്ത്, പരകല്പിതോല്പേഖാദ്യേഷ അംഗീതശക്തികൾ - കീറിത്തളിച്ചു പീഠപൂജയും ശക്തിആവാഹനയും തത്പൂജയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു, തേഷു പരകണ്ഡേഷ - ആ പരകണ്ഡങ്ങളിൽ, ആചാര്യക്കണ്ഡാത് പ്രാഗാദി ക്രമേണ വഹ്നിം പ്രണയേത് - ആചാര്യൻ ശിരസ്സമാനത്തേ സ്വകണ്ഡത്തുകൽ നിന്നു തീരേ വേവിട്ടു ശകവങ്ങളിൽ കത്തിച്ച് എടുത്തുകൊണ്ടു പോയി കിഴക്കായി കണ്ഡങ്ങളിൽ കൊടുപ്പു. ഹോമക്കാർ തീയാനേ വാങ്ങിച്ചു കണ്ഡങ്ങളിൽ ഇട്ടുകൊള്ളു.

അഗ്നി വിമലേണ ത്ത പറയുന്നു: -

അഗ്നിപുതമുവാ നിജാനലമുപസ്ഥായാഗ്നിമിളേ/ന്നനാ
ദുഗ്ദ്ധായാജിതേ/ഗ്നിനാരയിമുവാ പ്രാമ്യേ തപമഗ്നേദ്യഭിഃ
യാമ്യേ/ഗ്നിം പ്രണയേദ് ദപയേർവരണദിക് സംസ്ഥേ/ഗ്നആയാ
[ഹൃദാ
കണ്ഡേ സോമഗതേ/ഗ്നിമഗ്നിമിതി ശേഷേഷു സ്വഹോമാണഭിഃ.

[൧൦൩

അഗ്നിന്ദൂതം ഋചാ, നിജ നലം ഉപസ്ഥായ - ആചാര്യൻ അഗ്നിന്ദൂതം വൃണീയമേ, എന്ന ഋക്കുകൊണ്ടു് തന്റെ കണ്ഡത്തു ക്ഷേപ അഗ്നിയാടുതൊഴുതു പ്രാത്ഥിച്ച് പ്രാമ്യേ കണ്ഡ - കിഴക്കേ കണ്ഡത്തുകൽ, ദുർഗ്ദ്ധായാം അഗ്നിമിളേ/ന്നനാ - ദുർഗയിങ്കൽ 'അഗ്നിമിളേ പുരോഹിതം' എന്ന ഋക്കുകൊണ്ടും, അജിതേ അഗ്നിനാരയിമുവാ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ 'അഗ്നിനാരയി: ശ്നവത്,' എന്ന ഋക്കുകൊണ്ടും, ദപയോഃ യാമ്യേ-ദുർഗയ്ക്കും വിഷ്ണുവിനും തെക്കേക്കണ്ഡത്തിൽ, തപമഗ്നേദ്യഭിഃ, 'തപമഗ്നേദ്യഭിസ്തപമാത്തുതക്ഷണിഃ' എന്ന ഋക്കുകൊണ്ടും, വരണദിക സംസ്ഥേ 'അഗ്ന ആയാഹൃചാ' രണ്ടിടത്തു പടിഞ്ഞാറേ കണ്ഡത്തിൽ 'അഗ്ന ആയാഹി വീതയേ' എന്ന ഋക്കുകൊണ്ടും, സോമഗതേ അഗ്നിമഗ്നിം ഇതി - വടക്കേക്കണ്ഡത്തുകൽ 'അഗ്നിമഗ്നിം ഹവിമഭിഃ' എന്ന ഋക്കുകൊണ്ടും, അഗ്നിം പ്രണയേത് - അഗ്നിയേ വിഹരിപ്പു. ശേഷേഷു സ്വഹോമാണഭിഃ - ശേഷം ശിവാദി അഞ്ചുഭേവന്മാരിലും അതതുകണ്ഡത്തുകൽ ദ്രവ്യഹോമത്തിനു പറയുന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു് അഗ്നിയെ വിഹരിപ്പു. അവിടെ ഉപസ്ഥാനത്തിനു പ്രണവം,

കേചിസപ്തത ഇത്യുപസ്ഥിതിവിധൗ താത്ത്വീയതുത്വാപ്തമ-
 ന്വനാനാദിമസൃക്കതഗാൻ വിഹരണേ മന്ത്രാൻ ഷഡ്യാഹുഃ ക്രമാത്
 അഗ്നിഷ്ടതമഥാഗ്നിമഗ്നിമിതി ച സ്ഥാണൗ ഹരീശേ സമൃത-
 സ്താഃ ശാസ്തരി ചാഗ്നിമീള ഇതി മന്ത്രോ ഗ്യാഹുതൗ വ്യാഹുതിഃ
 [൧൦൪]

സ്ഥാണൗ കേചിത്: ശിവങ്കൽ ചില ആചാര്യന്മാർ, ഉപ-
 സ്ഥാപിവിധൗ സപ്തത ഇതി ആചാര്യകാണ്ഡത്തുങ്കൽ ഉപസ്ഥാന-
 ത്തുങ്കൽ 'സപ്ത തേ അനേ സമീധഃ സപ്തജിഹ്വാഃ' എന്നും, വിഹര-
 ണേ താത്ത്വീയതുത്വാപ്തമന്വനാൻ ആദിമസൃക്കതഗാൻ ഷട-
 മൂന്നാമത്തേതും നാലാമത്തേതും എട്ടാമത്തേതും ഋക്കകർകൃടാതെ-
 യുള്ള ആദിസൃക്കത്തുങ്കലേ ഋക്കകർ 'അഗ്നിമീളേ പുരോഹിതം'
 'അഗ്നിഃ പൂർവ്വേദിരൂഷിഭിഃ' 'അഗ്നിർഹോതാ കവിക്രതുഃ' 'യദംഗ-
 ദാശുഷേ തപം' 'ഉപ തപാഗേ ദിവേദിവേ 'സ നഃ പിതേവ സുന-
 വേ' 'ഇ ദദന് ആരം; അഗ്നം ദൃതം അഗ്നമഗ്നം ഇതി - 'അഗ്നിം
 ദൃതം വൃണീമഹേ,' 'അഗ്നമഗ്നിം ഹവീമഭിഃ,' ഈരണ്ടും; ഇങ്ങനെ
 പ്രാഗാദികണ്ഡങ്ങളിലേ അഗ്നിവിഹാരമന്ത്രങ്ങൾ എട്ടും, ഹരീശേ-
 താഃ സൃതഃ - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ പ്രണവംകൊണ്ടു വിഹരിപ്പു.
 ശാസ്തരി സർവ്വത്ര അഗ്നിമീള ഇതി മന്ത്രഃ. ശാസ്താവിങ്കൽ എല്ലാ-
 ടവും എല്ലാക്കണ്ഡത്തിലും, 'അഗ്നിമീളേ പുരോഹിതം' എന്നതു-
 കൊണ്ടു വിഹരിപ്പു. അഗ്യാഹുതൗ വ്യാഹുതിഃ സ്മൃതഃ - തീയ്
 ഇടുന്നതിനു വ്യാഹുതിയും കൂടെ വേണം.

പ്രാരബ്ധാഗ്നിമുഖാഃ സ്വഗൃഹ്യവിഹിതേനാഹാരവദപർത്ഥനാ
 പ്രാഗിയ്മാൽ സുസമീഷ്ടവിഷ്ണുരനിവിഷ്ടം ദേവമാരാധ്നയുഃ
 നിർവൃത്തേ വിധിനാജ്യഭാഗചരമേ സംപൂജ്യ യോഗാനന്ദം
 തത്സമൃത്തിസമർച്ചനാന്തമഥവാ കവന്തു തേ സ്വാഗ്നിഷു.

[൧൦൫]

തേ സ്വാഗ്നിഷു-ഹോമം ചെയ്യുന്ന ആ ഗൃഹ്യമുന്തിപന്മാർ
 സ്വഗൃഹ്യവിഹിതേന ആഹാരവദപർത്ഥനാ പ്രാരബ്ധാഗ്നിമുഖാഃ-
 തന്റെ തന്റെ ഗൃഹ്യത്തുങ്കൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപേലെ
 അനപാധാനാദിതാൻ ജ്യേഷ്ഠാപസ്ഥാനാദിതാൻ ഹോമം തുടങ്ങി
 ഇധ്മത്തോളം ചെയ്തു. ഇധ്മാൽ പ്രാക് സുസമീഷ്ടവിഷ്ണുരനി-
 വിഷ്ടം ദേവമാരാധ്നയുഃ - ഇധ്മത്തിന്നു മുമ്പിൽ ഹോമത്തുങ്കൽ
 പീഠം പൂജിച്ച് ആചാരിച്ച് മുന്തിപൂജാന്തം ചെയ്തു. വിധിനാ

ആജ്ഞാഗവരമേ നിർവൃണേ - വ്ധിക്ഷതക്കവണ്ണം ഇധ്വം
 ആചാരപക്ഷികളും ചെയ്താൽ, യോഗാസനം സന്ദൃജ്യ തത്ത
 ന്തർത്തിസമർത്ഥനാൽ കർവന്തു - പരം പൂജിച്ച് ആവാഹിച്ച്
 മുൻനിപൂജയും ചെയ്വൂ. അഥവാ - ഇങ്ങനെയുമാം.

താരവ്യാഘ്രതിയോഗപീഠമനുദിർഘതപാജ്യമേകൈകശഃ
 പുന്സാ പകപമുമാപാതൗ മഹിഷമന്ത്ര്യാം ജുഹപതു ത്രിഷ്ടഭാ
 ഗായത്ത്ര്യാ നാജഭേതരേഷു സഹഭൂരാഗ്യാ പ്രഭേശേന്ദ്രം
 സപ്തഃ സൈപത്ത്യജനാനുദിശ്വ ഹവന്യേശേഷേ മതോന്യം ക്രമഃ.

[ച ൦ ന]

താരവ്യാഘ്രതിയോഗപീഠമനുദിഃ ഏകൈകശഃ ആജ്യം
 ഘതപാ.പ്രണവവ്യാഘ്രതികൊണ്ടും പീഠപൂജാമന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടും
 ഓരോ ഉരു നെയിനേ ഹോമിച്ചാൽ, ഉമാപതൗ പുന്സാ പകപം-
 ശിവങ്കൽ 'തൽപുരഷായ വിദ്മഹേ' എന്ന ഗായത്ത്രികൊണ്ടു
 പകപത്തേയും, മഹിഷമന്ത്ര്യാം ത്രിഷ്ടഭാ പകപം-ഭർഗ്ഗയിങ്കൽ
 'ജാതവേദസേ' ഇത്യാദികൊണ്ടും, ഇതരേഷു നിജഗായത്ത്ര്യാ -
 ശേഷം വിഷ്ണുപാദി അഞ്ചു ദേവന്മാർക്കും തന്നെ തന്നെ ഗായത്ത്രി
 കൊണ്ടും പകപത്തേ ഹോമിച്ചു. പ്രഭേശേന്ദ്രസഹഭൂരാഗ്യാ അനന്യാ-
 ശാസ്താവീങ്കൽ വ്യാഘ്രതിയോടുകൂടി തന്നെ ഗായത്ത്രികൊണ്ടു
 പകപത്തേ ഹോമിച്ച്, സൈപത്ത്യജനാനുദിഃ ച സപ്തഃ ജുഹപതു-
 പിന്നെ പൂജാമന്ത്രംകൊണ്ട് ഒരിക്കൽ നെയിനേ ഹോമിച്ചു.
 അശേഷേ ഹവന്യേ അയം ക്രമഃ മതഃ-താന്ത്രികമായിട്ടുള്ള ഹോമ
 ത്തുകൾ എല്ലാടവും ഈ ക്രമംതന്നെ ഇഷ്ടമായി ഭവിക്കും.

വ്യാമവ്യാപിദശാക്ഷരേണ ഗിരിശേ മന്ത്രേണ വൗഷഡപതാ
 വിഷ്ണൗ ദ്വാദശവണ്ണകേന നിജമുലേനാന്യദേവേഷപവി
 പൂണ്ണം ശാസ്തരി ഭൂർഭുവഃസ്വപതിതി മന്ത്രേണാപി ജുഹപതപമീ
 തത്തദ്ഭവ്യമനുപ്രദേവാരതൗ ഹോമേഷു സർവേഷപിഥ.

[ച ൦ ഐ]

ഗിരിശേ വൗഷഡപതാ വ്യാമവ്യാപിദശാക്ഷരേണ -
 ശിവങ്കൽ 'ഓം ആം ഇം ഉം വ്യാമവ്യാപിനേ ഓം' വൗ
 ഷദ് ഈ വ്യാമവ്യാപി ദശാക്ഷരം കൊണ്ടും, വിഷ്ണൗ വൗഷ
 ഡപതാ ദ്വാദശവണ്ണകേന - വിഷ്ണുവിങ്കൽ വൗഷഡപതമായ ദ്വാ
 ദശാക്ഷരം കൊണ്ടും, അന്യദേവേഷു നിജമുലേന - മറ്റുള്ള ദേവ
 ന്മാരിൽ വൗഷഡപതമായിരിക്കുന്ന തന്നെ മുഖം കൊണ്ടും ശാ

സ്തരി ഭൂർഭുവഃ സ്വഃ ഇതി മന്ത്രേണ അപി പൂർണ്ണാ ജഹപതു -
താസ്താപികൽ ഭൂർഭുവഃ സ്വഃ വെഷ്ട്ഃ ഈ മന്ത്രംകൊണ്ടും പൂർണ്ണാ
ഇതിയേച്ചെയ്തു. സവേഷ്ട ഹോമേഷ്ട തത്തദ്ഭുവമനുപ്രഭേ
ഭവിരതേ - എല്ലാ ഹോമങ്ങളിലും ഹോമഭുവം മാരുനോളം
ഹോമമന്ത്രം മാരുന്വോളം പൂർണ്ണാഇതിയേ ചെയ്യണം.

അനന്തരം പ്രവൃദ്ധോമക്രമത്തേ ചപയേറെ പറയുന്നു:—

പഞ്ചബ്രഹ്മതദംഗകൈഃ പശുപതേ സേപജ്യോതിതാശാക്രമോ-
പാത്തൈർജഹപതു തേ സമിദ്ഘൃതചരൂൻ ലാജാൻ സരാജീ-
[തിലാൻ
വർമ്മാത്തൈർയവശാലി സക്തഘൃതയുക്താൻ വാസുദേവാഭിഭി-
ർമൂലേനാപി തിലം യവം ച വിനിമയൈതാനസക്തൻ ഹരേത.
[ഛോദ

പശുപതേ തേ-ശിവങ്കൽ ആ ഹോമകർത്താക്കന്മാർ, സേപ-
ജ്യോതിതാശാക്രമോപാത്തൈഃ പഞ്ചബ്രഹ്മതദംഗകൈഃ - തന്റെ
പൂജയിങ്കൽ പറയുന്ന ക്രമത്തേ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്ന പഞ്ചബ്ര
ഹ്മംകൊണ്ടും തദംഗങ്ങളേക്കൊണ്ടും, വർമ്മാത്തൈഃ - കവചാന്തങ്ങളേ
യ്ക്കായിട്ട് അപ്പോൾ നടുവിൽ ഈശാനൻ കിഴക്കു തൽപുരുഷൻ
അഗ്നികോണിൽ പഞ്ചബ്രഹ്മവൃദ്ധയമന്ത്രം തെക്കു അഘോരൻ
നിളതിയിങ്കൽ ശിഖാമന്ത്രം പടിഞ്ഞാറു സഭ്യാജാതൻ വായുവി
ങ്കൽ കവചമന്ത്രം വടക്കു വാമദേവൻ ഈശകോണിൽ ശിരോ
മന്ത്രം ഇങ്ങനെ ക്രമമായിട്ട്; സമിദ്ഘൃതചരൂൻ-ചമതയും നെയ്യും
ഹവിസ്സും, ലാജാൻ-മലരും, സരാജീതിലാൻ-കടുകും എള്ളും, യവ
ശാലിസക്തഘൃതയുക്താൻ - യവവും നെല്ലും അരിവരുത്തുപൊടി
ച്ചതും നെയ്യും ഈ പത്തുകൂട്ടവും നൂറൊട്ടീതു ഹോമിപ്പു. ഹരേത
വാസുദേവാഭിഭിഃ മൂലേന അപി - വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഭിക്ഷകളിൽ
വാസുദേവസങ്കർഷണപ്രല്യമ്നാനിരലന്മാരേക്കൊണ്ടും നടുവിൽ
മൂലംകൊണ്ടും, തിലം യവം ച വിനിമയ - തിലയവങ്ങളേ യവ
തലമായി മാറിയും, അസക്തൻ ഏതാൻ ച ജഹപതു അരിവ
രുത്തപൊടി കൂടാതെ ഈ പറഞ്ഞ ഭുവുങ്ങളേതന്നെ ഹോമിപ്പു.
അപ്പോൾ ചമത നെയ്യ് ഹവിസ്സ് മലർ കടക് യവം എള്ളു
നെല്ല് നെയ്യ് ഇങ്ങനെ വെട്ടു ഭുവുങ്ങളേ ഹോമിപ്പു.

ദിക്ഷു സ്യുഃ സമീയഃ പലാശഖദിരാശപത്ഥോത്ഥിതാ ധൂർജ്ജതേ
പ്ലാക്ഷീ രോഹിണജാ ച ബിലപതജ്ജാ ചൈദംബരീ കാശ്മരീ
ശ്രീശേ തോരണഭാരജാസ്തു ചതസ്രഷ്ടാശാസു വാ ബ്രഹ്മജാ-
സ്താ വാ ശുലിനി പഞ്ചഹോമസമയേ ബ്രാഹ്മീ സദാന്തർദ്വയോഃ.

[൧൦൯]

ധൂർജ്ജതേ - ശിവങ്കൽ, ദിക്ഷു - കിഴക്കു തുടങ്ങി ക്രമേണ
ഏട്ടദിക്കുകളിലും, പലാശഖദിരാശപത്ഥോത്ഥിതാഃ - പ്ലാശും
കരിക്കാലിയും അരയാലും, പ്ലാക്ഷീ രോഹിണജാ - ഇത്തിയും പേ-
രാലും, ബിലപതജ്ജാ - കൂവളവും, ചൈദംബരീ - അത്തിയും, കാശ്മ-
രീ ച - കമ്പിളും, സമീയഃ സ്യുഃ - ചമതകൾ ഭവിക്കും. ശ്രീശേ ചത-
സ്രഷ്ടാശാസു തോരണജാഃ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ കിഴക്കു തുടങ്ങി നാലു
ദിക്കുകളിൽ തോരണങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞ അരയാലും അത്തിയും
പേരാലും ഇത്തിയും ചമതകൾ, ബ്രഹ്മജാഃ വാ - എല്ലാടവും പ്ലാശു-
തന്നെയുമാം. ശുലിനി പഞ്ചഹോമസമയേ താഃ - ശിവങ്കൽ
അഞ്ചു ഹോമമാകുമ്പോൾ ഇത്തി അത്തി പേരൽ അരയാൽ
ഇതും പ്ലാശുമാം. ദ്വയോഃ അന്തഃ സദാ ബ്രാഹ്മീ - രണ്ടിടത്തും
ആചാര്യകണ്ഡത്തിൽ എല്ലായ്പ്പോഴും പ്ലാശുതന്നെ ചമതകൾ
ഭവിക്കും.

ശങ്കരനാരായണകവേ ഹോമദ്രവ്യങ്ങളെപ്പറ്റി പറയുന്നു.

ദിക്ഷണ്ഡേഷു സമീദ്ധവഹ്നിഷു തതോ വേദാഭിമന്ത്രൈഃ ക്രമാത്
പാലാശേയ്മഹൃതേ ചരം ച സഹൃതം ഹൃതപാഥ ഭൂരാഭിഭിഃ
ശാർങ്ഗീശേ തിലസംഖ്യാൻ സഹായവാൻ ലാജാൻ ഹൃതം
[ചാന്തതഃ]

സദ്യേ ജുഹ്വതു മൃഗതസ്തദഖിലം മൃഗാനലേ ച സ്വയം. ൧൧൦

ശാർങ്ഗീശേ സമീദ്ധവഹ്നിഷു ദിക്ഷണ്ഡേഷു - ശങ്കരനാ-
രായണങ്കൽ മൃഗാഷ്ടാജ്യാഹൃത്യന്തം ചെയ്തിരിക്കുന്ന ദിക്കുകളിലേ-
കണ്ഡങ്ങളിൽ എല്ലാടവും, വേദാഭിമന്ത്രൈഃ ക്രമാത് പാലാശേ-
യ്മഹൃതേ ചരം ച സഹൃതം ഹൃതപാ - എല്ലാവരും 'അഗ്നിമീളേ'
എന്നതുകൊണ്ട് പ്ലാശുഞ്ചമതയും 'ഇഷ്ടേ തപാ' എന്നതുകൊണ്ട്
നെയ്യും 'അഗ്ന ആയാഹി' എന്നതുകൊണ്ട് ഹവിസ്സും 'ശന്നോഭേ-
വീഃ' എന്നതുകൊണ്ടു നെയ്യും ഹോമിച്ചാൽ, അഥ ഭൂരാഭിഭിഃ തില-
സംഖ്യാൻ സഹായവാൻ ലാജാൻ ച - വ്യാഹൃതി നാലുകൊണ്ട്
എങ്കിലും കടക്കും അവയും മലരും ഈ നാലു ദ്രവ്യങ്ങളേയും ഹോമിച്ചു

അന്തഃ മൂലതഃ പുതം ച - ഒട്ടക്കം മൂലംകൊണ്ടുതന്നെ നെ
 യിനേയും, സർവ്വേ ജാപതു - എല്ലാവരും ഹോമിപ്പൂ. മൂലാനന്തരേ
 തത് അഖിലം സ്വയം ച - ആചാര്യക്കന്ധത്തുടലും ഈ സ്വേദതു
 ദ്രവ്യങ്ങളേ അതതുമന്ത്രംകൊണ്ട് ഗുരുവും ഹോമിപ്പൂ.

ദർഗ്ഗാഭിഷേ സകൃത് സകൃത് ഘൃതഹൃതിം കൃതപാത്രം മദ്ധ്യതോ
 ബ്രാഹ്മീവേദമുഖൈർദിശാസു സമീധോ ബ്രഹ്മോദ്ഭവാഃ പൈ-

[പ്രലീഃ

തപത് വാദിരബിലപജാശ്ച ജ്വഹയുസ്തേ ത്രിഷ്ടഭാജ്യം ച നം
 ദർഗ്ഗായാം സ്വയം സശാലിതിലസഭാത്ഥം സദുവാഗ്രകം. ൧൧൧

ദർഗ്ഗായാംതേ - ദർഗ്ഗയിങ്കൽ ആ ഹോമക്കാർ എല്ലാവരും,
 ദർഗ്ഗാഭിഃ സകൃത് സകൃത് ഘൃതഹൃതിം കൃതപാ - പഞ്ചദർഗ്ഗകളേ
 കൊണ്ട് ഒരു ഉരു ആജ്യാഹൃതിയേച്ചെയ്ത്, മദ്ധ്യതഃ ആദ്യം
 ബ്രാഹ്മീഃ - നടുവിൽ 'ജാതവേദസേ' എന്നു കേൾക്കുകൊണ്ട് പല്ലാ
 ശിഷ്യമതയേയും-ദിശാസു വേദമുഖൈഃ ബ്രഹ്മോദ്ഭവാഃ പൈപ്പ
 ലീഃ വാദിരബിലപജാഃ ച സമീധഃ - കിഴക്ക് 'അഗ്നിമീളേ' എന്നതു
 കൊണ്ട് പല്ലാശിനേയും തെക്ക് 'ഇഷേ തപാ' എന്നതുകൊണ്ട്
 അയാലിനേയും പടിഞ്ഞാറ് 'അഗ്ന ആയാഹി' എന്നതുകൊണ്ട്
 കരിങ്ങാലിയേയും വടക്ക് 'ശന്നോ ദേവീഃ' എന്നതുകൊണ്ട് കൂവള
 തേയും ചമതകൾ ഹോമിച്ച്, ത്രിഷ്ടഭാ - എല്ലാവരും ത്രിഷ്ട
 പ്കൊണ്ടു ; ആജ്യാ ചതാ - നെയ്യിനേയും, ഹവസ്സഭനയും, സ്വ
 വം - യവദന്തയും, സശാലിതിലസഭാത്ഥം - നെല്ലിനേയും എ
 ജ്ജിനേയും കടുകിനേയും, സദുവാഗ്രകം - കരകയേയും - ജ്വഹ
 യഃ - ഈ ഏഴു ദ്രവ്യങ്ങളേ ഹോമിപ്പൂ.

ഷാതുതേപാത്ര സനതകുമാരകമുഖൈരായം ഉഹേച്ഛാക്രമാ-
 ദിക്കണ്ഡാധിതതൈസ്സപമുലയഗച്ഛധ്വപന്ദപാഹപയൈശ്വൈകശഃ
 തത്തന്മൂർത്തൃണനാ ദിശാസു ജ്വഹർമൂലേന ചാന്ദ്രം ന മി-
 ത്സപ്തീർദ്ദിവിലാജകാംസ്തീലയവാൻ സിലാത്വകാശ്ച ക്രമാത്.

[൧൧൨

അതു ഗുഹേ - ഇവിടെ സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ, അർച്ചാക്രമാത്
 ദിക്കണ്ഡാധിതതഃ സനതകുമാരകമുഖൈഃ - ഏജപികൽ പറ
 യുന്ന ക്രമാപാലെ അതതു ദിക്കുകളിലേ സനതകുമാരാദിമന്ത്ര

ങ്ങളേകൊണ്ടും നടുവൽ മുറുകൊണ്ടും, ഷട്കൃതപഃ ആജ്ഞാജ്ഞാ - ആര്യനെന്തിനേ ഹോമിപ്പി. അവിടെ കിഴക്കു സന്തകമാരായ, അഗ്നിപിതൽ ഭവപുത്രായ, തെക്കു സ്കന്ദായ, പടിഞ്ഞാറു ബാണായ, വടക്കു ഹേമചൂഡായ, ഇതരകോണിൽ ഭദ്രസേനായ ഇങ്ങനെ മന്ത്രക്രമങ്ങൾ; സ്വമുഖയുഗം ചന്ദ്രപാഥപയൈ ച ഏകശഃ - പിന്നെ മുലംകൊണ്ടും ഉപചാരംകൊണ്ടും സ്കന്ദായനമഃ ഇത്യാദി പാദശനാമങ്ങളേകൊണ്ടും ഓരോ ഉരു നെയ്തിനേ ഹോമിപ്പി, ദിശാസു തത്തന്മുതൽപ്പണനം. കിഴക്കു തുടങ്ങി ദിക്കുകളിലേയ്ക്കു പറഞ്ഞ അതതു മന്ത്രങ്ങളേകൊണ്ടും, അന്തഃ മുലേന - നടുവൽ മുലംകൊണ്ടും, സമിത് സപ്തിർദ്വീപിലാജകാൻ - ചമതയേയും നെയ്തിനേയും ഹവാസ്തിനേയും മലരിനേയും, തിലയവാൻ - എള്ളിനേയും യവത്തയും, സിലാത്മകാൻ - കടകിന്നയും, ക്രമേണ ജ്ഞാ - ക്രമേണ എല്ലാക്കണ്ഡങ്ങളിലും ഹോമിപ്പി.

ബ്രഹ്മദ്രുഖദിരഭോധിപക്ഷവദോഭവരോദ്ഭവാഃ സമിധഃ പ്രാഗാദിദിക്കമാസ്യഃ സ്കന്ദേ ബൈലപ്യഃ കദംബജാ വാ/ന്തഃ [ചമന

സ്കന്ദേ പ്രാഗാദിദിക് ക്രമാത് - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ കിഴക്കു തുടങ്ങി ആറു ദിക്കുകളിലേയും കണ്ഡങ്ങളിൽ, ബ്രഹ്മദ്രുഖലാശം ഖദിരം = കരിങ്ങാ ിബോധി = അരമാലി പ്ലക്ഷഃ = ഇത്തി വടം = പേരാലി, ഉദംബരഃ = അത്തി, ഉരുവങ്ങരം = ഈ വൃക്ഷങ്ങളിലുണ്ടായവ, സമിധഃ സ്യഃ - ചമതകൾ ഭവിക്കും അന്തഃ ബൈലപ്യഃ കദംബജാ വാ - ആചാതുക്കണ്ഡത്തിൽ ക്രമമെങ്കിലും കടമ്പ് എങ്കിലും ഒരു കൂട്ടം എടുത്തുകൊള്ളൂ.

ഷണ്മന്ത്രേണ സകൃത്സകൃത് ഘൃതഹൃതിം കൃതപാ ഗണേശേ നി [ജൈ- രഷ്ടാശാധിക്രതൈർഗണജയമുചൈർമന്ത്രഃ സമിത്സർപ്പിഷി സർവ്വേ ജ്ഞാപതു ചാണലാജപ്രഥു കാഖ്യൻ ലഡ്ഡുകാവുപ - ഞമഷ്കല്യാജമമുനി മുഖമന്നാ ഭവ്യാണി മദ്ധ്യേ ഗുരഃ. ചമൻ

ഗണേശേ സർവേ ഗുരഃ ച - ഗണപതിയിങ്കൽ എല്ലാ ഹോമക്കാരും, നിജൈഃ ഷണ്മന്ത്രേണ സകൃത്സകൃത് ഘൃതഹൃതിം കൃതപാ - തന്റെ വിഷ്ണായ നമഃ ഇത്യാദി ഷണ്മന്ത്രങ്ങളേകൊണ്ടും ഓരോ ഉരു ആജ്ഞാഹോമത്തെയ്ക്കു, അഷ്ടാശാധിക്രതൈഃ ഗണ

ജയമുഖൈഃ മന്ത്രൈഃ - ഗം ഗണജനായ നമഃ ഇത്യാദി പൂജയിൽ പറയുന്ന അതതു ദിക്കുകളിലേ മന്ത്രംകൊണ്ട് അതതു ദിക്കു ണ്ടങ്ങളിലും, മൂലമനനാ മദ്ധ്യേ ച - മൂലമന്ത്രംകൊണ്ട് നടുവിലേ കണ്ഡത്തിലും, സമിത് സർപ്പിഷീ - ചമതയും നെയ്യും, അന്നമഃജ പൃഥുകാഖ്യാൻ - ഹവിസ്സും മലരും അവലും, ലഡ്ഡുകാപുഷ്പം - എള്ളുണ്ടയും അപ്പവും, ശഷ്കല്യാജ്യം - ശഷ്കലി=വസനം നെയ്യും, അമുനി ദ്രവ്യാണി ജുഹവതു - ഈ വെച്ച് ദ്രവ്യങ്ങളേയും ഹോമിപ്പൂ.

പലാശഖദിരാശപത്മശമീദൃസമിധഃ സ്മൃതാഃ

ദിക്ഷു ബിലപഭവാ മദ്ധ്യേ വിദിക്ഷു ച ഗണേശപരേ. ൧൧൭

ഗണേശപരേ - ഗണപതിയിങ്കൽ ദിക്ഷു പലാശഖദിരാശപത്മശമീദൃസമിധഃ - കിഴക്കു പ്ലാശും, തെക്കു കരിങ്ങാലിയും, പടിഞ്ഞാറു അരയാലും, വടക്കു വഹ്നിയും ചമതകൾ. മദ്ധ്യേ വിദിക്ഷു ച ബിലപഭവാഃ സ്മൃതാഃ - നടുവിലും കോണു നാലിലും കൂവളച്ചമതകൾതന്നെ ഉക്കങ്ങളായിരിക്കുന്നു.

ഷട്ഷഡപിംശതിനാമദിർഘതമഥാത്യേ മൂലതോന്തസ്സമിത് - സർപ്പിർദ്വീദിവിലാജശാലിയവസിലാർത്ഥമാംസ്തിലാൻ ജുഹവതു ദിക്ഷു ദ്രവ്യവശൈസ്സപമൂലജിനവർണ്ണാഭാം ഏദാ ശാസ്ത്രനാ-
 ദ്ധാത്വേഷ്യേന ഭവാഭിധേന ശരമന്ത്രേണ സ്വദിക പാണ്ണനാ.

[൧൧൩

അഥ ആത്യേ - അനന്തരം ശാസ്താവിങ്കൽ എല്ലാ ഹോമക്കാരും, 'ഷട്ഷഡപിംശതിനാമദിഃ ഘൃതം - രേവന്താദിഷണ്മന്ത്രം കൊണ്ടും ആയുശാസ്ത്രാദി ഷഡപിംശതിനാമന്ത്രങ്ങളേ കൊണ്ടും നെയ്യിനെ ഒരിക്കൽ ഹോമിച്ചാൽ, അന്തഃ മൂലരഃ സമിത് സർപ്പിർദ്വീദിവിലാജശാലിയവസിലാർത്ഥമാൻ തിലാൻ ച ജുഹവതു - ആചാര്യകണ്ഡത്തിൽ മൂലംകൊണ്ടുതന്നെ ചമതയും നെയ്യും ഹവിസ്സും മലരും നെല്ലും അവവും കടകം എള്ളും ഈ എട്ടു ദ്രവ്യങ്ങളേ ഹോമിപ്പൂ. ദിക്ഷു ദ്രവ്യവശാത് - പ്രാഗാദിക ണ്ടങ്ങളിൽ എട്ടിലും, ദ്രവ്യക്രമേണ സ്വമൂലജിനവർണ്ണാഭാം - മൂലം കൊണ്ടു ചമതയും ഗാഢത്രികൊണ്ടു നെയ്യും, ഏദാ . രേവന്തായ ഏദായ നമഃ എന്നതുകൊണ്ടു ഹവിസ്സും, ശാസ്ത്രനാദ്ധാ - ശാസ്ത്ര

നാമമന്ത്രം കൊണ്ടു മലരും, ആയുർവ്വേദന - ആയുർവ്വേദനം കൊണ്ടു
 റ്റെല്ലും, ഭവദീപ്യേന - ഭവമന്ത്രം കൊണ്ടു യവവും, ശരമന്ത്രേണ -
 ശരമന്ത്രം കൊണ്ടു കടുകും, സ്വദീപ്യേന - അതതു ദീപ്യപാല
 മന്ത്രം കൊണ്ടു മുളകും, ഇങ്ങനെ പ്രവൃത്തിക്കേ എല്ലാവരും ഹോ
 മിപ്പൂ.

അഥ ശാസ്ത്രഗോപ്തഭൂതാധിപതിപദം ണേനമോനപിതം ച
 [പ്രഥമക്
 പ്രണാതിസ്വാഹാന്തോയം ശാസ്ത്രേണരോമാദികേ സമുദിഷ്ടഃ.

[ച മ ഐ

ഓം ആദികഃ - പ്രണവം ആദിയായി, പ്രഥമക് ശാസ്ത്ര
 ഗോപ്തഭൂതാധിപതിപദം ണേനമോനപിതം ച - ശാസ്ത്ര നമോ
 ഗോപ്തേ നമോ ഭൂതാധിപതയേ നമഃ; പ്രണാതിസ്വാഹാന്തഃ -
 ഒട്ടക്കം നമഃ സ്വാഹാ എന്നും ചൊല്ലിയതേ, ശാസ്ത്രേണ സമുദി
 ഷ്ടഃ - ഇരുപത്തിയൊന്നക്ഷരമായ ശാസ്ത്രമന്ത്രം ഉക്തമായി
 ഭവിക്കും.

ആയുധ വിശ്വഗോപ്തേ സേനാഞ്ജനേ നന്ദിയഗംഗാജായന്ത്യഃ
 താരാദിഭ്യമന്ത്രഃ സംപ്രേക്ഷേതാ ലിഖ്യതേ/പ്ര ഭവമന്ത്രഃ. ച മ വ

താരാദിഃ - ഓം എന്ന് ആദിയായി, ആയുധ വിശ്വ
 ഗോപ്തേ സേനാഞ്ജനേ നന്ദിയഗംഗാജായന്ത്യഃ - ഒട്ടക്കം നമഃ
 ധ്യാനരണ്ടും സ്വാഹാ എന്നും കൂട്ടിക്കൊള്ളൂ. ഓം ആയുധ വിശ്വ
 ഗോപ്തേ സേനാഞ്ജനേ നമോ നമഃ സ്വാഹാ ഇങ്ങനെ. ആയുധ
 മന്ത്രം സമുദാകർഷ - ആയുധമന്ത്രം ചൊല്ലിപ്പെട്ടു. അഥ ഭവമന്ത്രം ലി
 ഖ്യതേ - അനേകരും ഭവമന്ത്രം രേഖനം ചെയ്തുപ്പെട്ടു.

ഓം നമസ്തേ ഭവപത്രായ ഭവതുലബ്ധലായ ച
 വരദായ നമസ്തേ/സ്ത ഭക്തപ്രിയഹിതായ വൈ" സ്വാഹാ. ച മ ന
 ഇങ്ങനെ ഭവമന്ത്രം.

ഓം ശരായ നമസ്തേ/സ്ത നമഃ കർഷകേതവേ
 നമസ്തേ നീലരൂപായ നീലാംബരധരായ ച.

ച മ ഐ

സനതിഭക്തയസ്വാഹാന്തോയം സ്വാക്ഷരമന്ത്രകഃ
 വദാമി പ്രാശംഗീശാണമമനാന്ത്യാൻ സമുന്നയേത്. ച മ ച

ഓം ശരമന്ത്രകഃ സനതിദിതയസ്വാഹാനഃ സ്വാത് - ഓം ശരായ നമസ്തേ/സ്ത എന്നു തുടങ്ങി നീലാംബരയായ ച ഇത്രയും ചൊല്ലിയാൽ 'നമോനമഃ സ്വാഹാ' എന്നും കൂടിച്ചൊല്ലൂ. അപ്പോൾ ശരമന്ത്രം ഭവിക്കും. അഥ പ്രാഗ്വിഗീശം ണം വദാമി - അനന്തരം കിഴക്കേ ദിക്കിലേ ഇന്ദ്രന്റെ മന്ത്രത്തേ പറയുന്നു. അമൃതാ അന്ത്യാൻ സമുന്നയേത് - ഈ ഇന്ദ്രന്ത്രംകൊണ്ട് അഗ്യാദിമന്ത്രങ്ങളേ ഉദ്ധരിച്ചു ചൊല്ലൂ. ഇന്ദ്രമനഃ...

ഓമിന്ദ്രായ സുരാധിപതയേ ഇതി സങ്കീർത്ത്യ സായുധാർണ്ണാനേ വദതു സവാഹനപരിവാരായേരി നമോന്തമിന്ദ്രമനുരക്തഃ. ൧൨൨

ഓ ഇന്ദ്രായ സുരാധിപതയേ ഇതി സങ്കീർത്ത്യ - ഓമിന്ദ്രായ സുരാധിപതയേ എന്നു ചൊല്ലിയാൽ, സായുധാർണ്ണാനേ സവാഹനപരിവാരായ ഇതി - സായുധ എന്നും സവാഹനപരിവാരായ എന്നും, നമോന്തമഃ - ഒട്ടക്കം നമഃ എന്നും, ഇന്ദ്രമനഃ ഉക്തഃ - ഇന്ദ്രന്റെ മന്ത്രം ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ഓമിന്ദ്രായ സുരാധിപതയേ സായുധവാഹനപരിവാരായ നമഃ എന്നു വരും. അഗ്നയേ തേ ജോധിപതയേ സായുധവാഹനപരിവാരായ നമഃ ഇത്യാദി. പരിവാരമന്ത്രങ്ങളിൽനിന്ന് യഥാഭിമന്ത്രങ്ങളേ അറിഞ്ഞുകൊള്ളണം.

മദ്ധ്യേ പാലാശ്വഃ സ്യഃ പരിതോഥ പലാശഖദിരചലദലജാഃ പ്ലക്ഷവടോദംബരജാഃ സമീധോ ബൈപൃശ്വ മാർഗജാശ്ചാത്ര.

[൧൨൩

അത്ര ശാസ്തരി - ഇവിടെ ശാസ്താവികൽ, മദ്ധ്യേ പാലാശ്വഃ - നടുവിൽ പ്ലാശിൻചമതയും, അഥ പരിതഃ പലാശഖദിരചലദലജാഃ - പിന്നെ കിഴക്കു തുടങ്ങി ചുറ്റും ക്രമേണ പ്ലാശും കുരിങ്ങാലിയും അരയാലും, പ്ലക്ഷവടോദംബരജാഃ - ഇത്തിയും പേരായും അത്തിയും, ബൈപൃശ്വ മാർഗജാഃ ച സമീധഃ സ്യഃ - കൂവളവും കടലാടിയും ചമതകൾ ഭവിക്കും.

ശാസ്താവികൾ അഞ്ചുഹോമാകമ്പോളത്തേ വിഷശേഷത്തേ പറയുന്നു:-

1. ആയുർന്തശ്ച ചതുർദിശാസു ച കൃതേ തപാഖ്യാഹ്തേ മുഖത്തേ വാ ലാജാന്തചതുഷ്കസർഷപയവാ ഹോമ്യാസ്തിലാശ്ചാജ്യകം

1. "മധ്യേ ദിക്ഷപഥി വാ" - ഇത്യാദി, മുക്തിതപസ്സുകളിൽ വേദാപരം.

ദിക്ഷു സ്വഃ സമീശോ/ത്ര വിപ്ലവവടപ്ലക്ഷാഖ്യശമ്യാകജാ
ലാജാദ്യേഷു തിലാന്തിമേഷു മനഃവാ/ത്രാത്യാദയോ വാ ക്രമാത്.

[൧൨൪]

ആദ്യേ അന്തഃ ചതുർദിശാസു ച - ശാസ്താവികൽ നട്ട
വിലം നാലു ദിക്ഷുകളിലുംകൂടി ഹോമിക്കുമ്പോൾ, ആഖ്യാഹുതേ
കൃതേ തു - ഷണ്മന്ത്രംകൊണ്ടും ഷഡപിംശതിനാമങ്ങൾകൊണ്ടും
ആജ്യാഹുതികളേ ചെയ്താൽ, മൂലതഃ ലാജാന്തചതുഷ്കസർഷപ
യവാഃ തിലാഃ ആജ്യകം ച ഹോമ്യാഃ - എല്ലാക്കണ്ഡത്തിലും മൂലം
കൊണ്ടുതന്നെ ലാജാന്തമായ ചമതയും നെയ്യും ഫവിസ്സും മലരും
ഈ നാലും കടുകും യവവും എള്ളും നെയ്യും ഈ എട്ടു ദ്രവ്യങ്ങളേ
ഹോമിക്കണം. അത്ര ദിക്ഷു വിപ്ലവവടപ്ലക്ഷാഖ്യശമ്യാകജാഃ -
ഇവിടെ കിഴക്കാദിയായി നാലു ദിക്ഷുകളിലും അരയാലും പേരാ
ലും ഇത്തിയും കൊന്നയും ചമതകൾ. നട്ടവിൽ പ്ലാശുതന്നെ.
ലാജാദ്യേഷു തിലാന്തിമേഷു അത്ര ആത്യാദയോ വാ ക്രമാത് മന
വഃ - ഇവിടെയും ലാജത്തിന് ആത്മന്ത്രവും കടുകിന്ന ഭവമന്ത്രവും
യവത്തിന്ന ശരമന്ത്രവും എള്ളിന്ന ദിക്പാലമന്ത്രവും ആയിട്ടുമാം.
ശേഷം ഒക്കെയും മൂലംതന്നെ.

ഹൃതേപത്യാഷ്ടശതാദിസംഖ്യമുദിതദ്രവ്യാണക്തപ്ലാവിലേ
സന്ധാതം മനുബിംബകേ സമുപസിച്യ സ്വസ്വമന്ത്രാൻ ജപേത്
തത്തദ്ദ്രവ്യഹുതൌ ക്രമേണ ശരജേ പഞ്ചാനനോർഗൃഹ്യകേ
നാഭീവ. പശിരശ്ശിഖാസു വാധിവത് സന്ധാതമപ്യർപ്പയേത്.

[൧൨൫]

അഖിലേ - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും, ഇതി ഉദിതദ്രവ്യാണ
ക്തപ്ലാ - ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ട്
തത്തന്മന്ത്രംകൊണ്ട്, അഷ്ടശതാദിസംഖ്യം ഹൃതാ - നൂറ്ററിയെട്ടു
താൻ ആയിരത്തിയെട്ടുതാൻ ഉപയോഗിച്ച് ഹോമിച്ചാൽ, സ്വസ്വ
ഹോമാന്തതഃ സന്ധാതം മനുബിംബകേ സമുപസിച്യ - തന്റെ
തന്റെ ഹോമം കഴിഞ്ഞാൽ തത്സന്ധാതം ഒക്കെയും ഒന്നായി
കൂട്ടി കൂച്ചാഗ്രംകൊണ്ടു ബിംബത്തുകൽ സ്पर्ശിച്ചു ഹോമമന്ത്രങ്ങളേ
തൊട്ടു ജപിപ്പൂ. സന്ധാതശേഷത്തേ കുംഭേശനിദ്രാകലശാദിക
ളിലും സ്पर्ശിച്ചു മൂലം ജപിപ്പൂ. ശരജേ തത്തദ്ദ്രവ്യഹുതൌ - സു
ബ്രഹ്മണ്യകൽ അതതു ദ്രവ്യങ്ങൾ ഓരോന്നും ഹോമിച്ച് പൂർണ്ണാ

ഹൃതിപെയ്ക്കാൽ, ക്രമേണ പഞ്ചാനനോഃ ഗുഹ്യകേനാഭിവത്സശിര
 ശ്ലിഖാസു വിധിവത് സമ്പാതം അർപ്പയേത് - പാദാഗ്രത്തുങ്കലും
 മുട്ടുകുളിവും ഗുഹ്യദേശത്തും നാഭിയിങ്കലും ഹൃദയത്തുങ്കലും ശിര
 സ്സങ്കലും ശിഖയിങ്കലും ഈ ഏഴ് സ്ഥാനങ്ങളിൽ സമ്പാതത്തെ
 സ്ഥിരീകരിച്ചു ഹോമമന്ത്രത്തെ തൊട്ടു ജപിപ്പൂ.

അനന്തരം ആചാര്യകണ്ഡത്തിൽ ശാന്തിഹോമത്തോടു ചുറ്റും പ്രാർത്ഥനയും
 കൂടിയ കർമ്മയുമാം. രണ്ടുപ്രകാരവും പറയുന്നുണ്ട്.

ത്ര്യക്ഷേ മുത്യജിതാ ജുഹോതു ദധിമധപാജ്യം ഗണാനാമുചാ
 വിഷ്ണുശേഷായുതം ശതം മധുഘൃതക്ഷീരാണി ശേഷേഷപഥ
 ഭൂരാദ്യൈഃ ക്രമശോ ഘൃതം ദധി പയോ മധപാജ്യശോ മൂലതഃ
 സർവ്വം ചാപി ഗൃഹേ പയോദധിമധുന്യാജ്യം ച ഭൂരാദിഭഃ

[൧൨൩]

ത്ര്യക്ഷേ മുത്യജിതാ - ശിവങ്കൽ മുത്യജയമന്ത്രം കൊണ്ട്,
 ദധിമധപാജ്യം - തൈരിനേയും തേനിനേയും നെയ്യിനേയും ആറൊ
 ദ്വീതു ഹോമിപ്പൂ. വിഷ്ണുശേഷ - ഗണപതിയിൽ, ഗണാനാം ഗുഹ്യ
 മധുഘൃതക്ഷീരാണി - 'ഗണാനാന്തപാ' എന്ന ഗ്രന്ഥംകൊണ്ട് തേനി
 നേയും നെയ്യിനേയും പാലിനേയും, അഷ്ടയുതം ശതം ജുഹോതു -
 ആററിയെട്ടീതു ഹോമിപ്പൂ. അഥ ശേഷേഷ ശേഷം - വിഷ്ണുദർശനം
 ഹരീശശാസ്താകന്മാരിൽ, ഭൂരാദ്യൈഃ - വ്യാഹൃതികൾകൊണ്ട്;
 ക്രമശഃ ഘൃതം = നെയ്യിനേയും ദധി = തൈരിനേയും പയഃ = പാലി
 നേയും മധു = തേനിനേയും, മൂലതഃ സർവ്വം ച - മൂലംകൊണ്ട് ഈ
 നാലുംകൂടിയതിനേയും, അഷ്ടശഃ - എട്ടെട്ട് ഉരു ഹോമിപ്പൂ. ഗൃഹേ
 ഭൂരാദിഭഃ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ വ്യാഹൃതികൾകൊണ്ടും, പയോദധി
 മധുനി ആജ്യം ച - പാലിനേയും തൈരിനേയും തേനിനേയും നെ
 യ്യിനേയും എട്ടെട്ട് ഉരു ഹോമിപ്പൂ. ഇങ്ങനെ ശാന്തിഹോമം.

പഞ്ചദ്രവ്യഭവം സ്രുവേണ പദനാഭീഹൃക്ഷീരസ്സുപർപ്പയേൽ
 സമ്പാതം സകലാംഗകേപി മനുബിംബേ സ്വസ്വപഹോമാന്തതഃ
 പദ്ഗുഹ്യാത്മമുഖേ ക്രമേണ ച ചതുർദ്രവ്യോദ്ഭവം ത്ര്യുദ്ഭവം
 ത്രിസ്ഥാനേ പ്രതജേച്ച കിഞ്ചന ഔഥക് പ്രക്ഷാളയേച്ച സ്രുവം.

[൧൨൪]

പഞ്ചദ്രവ്യഭവം സമ്പാതം സ്രുവേണ പദനാഭീഹൃ
 ക്ഷീരസ്സു സകലാംഗകേ അപി സ്വസ്വപഹോമമന്തതഃ മനുബിംബേ
 അർപ്പയേത് - വിഷ്ണുപാദികൾക്ക് അഞ്ചുകൂട്ടം ദ്രവ്യം ഹോമിച്ചു.

ടത്തേ പൂർണ്ണാഹുതികളുടെ സമ്പാതം സൂചത്തിലാക്കി ഓരോന്നു കഴിയുമ്പോൾ സൂചംകൊണ്ടു പാദത്തുകയും നാഭിയിലും ഹൃദയത്തുകയും ശിരസ്സുകയും കേശാദിപാദാന്തം ഉല്പാദവും സമർപ്പിച്ചു സൂചം കഴുകണം. ചതുർഭുവോദ്ഭവം ക്രമേണ മനുബിംബേ പദ്ഗുഹ്യാത്മമുഖേ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ നാലുകൂട്ടം ഭൂവുഹതസമ്പാതത്തേ സൂചത്തിലാക്കി പാദത്തുകയും ഗുഹ്യാത്തുകയും ഹൃദയത്തുകയും മുഖത്തുകയും സ്പർശിച്ചു സൂചം കഴുകൂ. തുല്യഭവം ത്രിസ്ഥാനേ - ശിവനും ഗണപതിക്കും മൂന്നു ഭൂവുഹതസമ്പാതത്തേ മൂലാധാരഹൃദയഭൂമദ്ധ്യങ്ങളിൽ സ്പർശിപ്പൂ. കിഞ്ചന പ്രയജേത് സൂചം പ്രജാജായത് ച - സമ്പാതം സ്പർശിച്ചാൽ തന്മന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു് ആരാധിപ്പൂ. ഇടയിലൊക്കെയും സൂചത്തെ കഴുകണം.

സർവ്വേഷ്വിമ സോദിതശക്തിബീജതഃ

ശിവേ/ഛോമാവസുവർണതോ ഘൃതം

ആഹുത്യ പീഠോം/ഘ്രൂപലേ ധ്രുവേണ തത്

സമ്പാതമാസിച്യ തഥാ/ധിവാസയേത്.

൧൨൮

ഇഹ സർവേഷു - ഈ ആചാര്യകണ്ഡത്തുകൽ എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും ശ്രീം എന്നതുകൊണ്ടു വിഷ്ണുവിങ്കൽ ശ്രീം എന്നതുകൊണ്ടും, അഥവാ ശിവേ ഉമാവസുവർണതഃ - മൂന്നിയേ ശിവങ്കൽ ഓം ശ്രീമിത്യാദി ഔമേയാഷ്ടാക്ഷരംകൊണ്ടും നൂററിയെട്ടുതാൻ ഇരുപത്തിയെട്ടുതാൻ, ഘൃതം ആഹുത്യ - നെയ്യിന്നേ മോമിച്ച് പീഠത്തുകയും, ധ്രുവേണ അഘ്രൂപലേ ച-പ്രണവംകൊണ്ടു് അപ്രകാരം മോമിച്ച് നപുംസകശിലയിലും, തത്സമ്പാതം ആസിച്യ - തത്സമ്പാതം രണ്ടിന്നേയും സ്പർശിച്ച്, തഥാ അധിവാസയേത് - മുമ്പിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം രണ്ടിന്നേയും അധിവസിപ്പൂ; പ്രാസാദത്തിന്നു ഭൂതസംഹാരാദിയെ പീഠത്തേപ്പോലെ അധിവസിപ്പണം.

പകേചാപദിഷ്ടമനുനാ/ഷ്ടശതാദിസംഖ്യം

രത്നാർത്ഥമാജ്ഞാമഹ ചൈവ തഥാ ജ്ഞോതു

സൈശ്ചാഷ്ടബന്ധവിധയേ നവശക്തിമന്ത്രൈഃ

സമ്പാതയുഗ്മചി രക്ഷതു തദ്യുതാത്തം.

൧൨൯

ഇഹ വാ - ഈ ആചാര്യകണ്ഡത്തിൽ താൻ വേർപെട്ടു കീറിത്തീയിട്ടുതാൻ, പകേചാപദിഷ്ടമനുനാ - എല്ലാവർക്കും പകു

ഹോമത്തിനു പറഞ്ഞ ഗായത്ര്യാദിമന്ത്രംകൊണ്ട്, രത്നാനി ആജ്ഞാശതാദിസംഖ്യം - ത്വേത്യാസത്തിനായികൊണ്ട് നെയിന്നേന്തറിയെടുത്താൻ ഇരുപത്തയെടുത്താൻ ഹോമിപ്പു. അഷ്ടബന്ധവിധയേ സൈപഃ നവശക്തിമന്ത്രഃ ച - അഷ്ടബന്ധത്തിനായികൊണ്ട് തന്റെ നവശക്തിമന്ത്രങ്ങളേകൊണ്ട് വെച്ചേറേ എടുത്തു, ജുഹോതു - ആജ്ഞാഹൃതികളേച്ചെയ്തു. തദ്യുതാത്തം സമ്പാതയുഗം അപി രക്ഷതു - ആ സമ്പാതത്തേ രണ്ടിന്നേയും ശത്യാസമീപത്തുവെച്ചു സൂക്ഷിപ്പു.

ഗായത്ര്യാജ്ഞാഹൃതാനേ ഗുഹേ ഹനേദ് ബ്രഹ്മസോമവസുരുദ്രാൻ രത്നാനി ബീജലോഹാൻ ധാതുനക്തപൗഷധീശ്വരത്നഹൃതേ.

[൧൩൦

ഗുഹേ രത്നഹൃതേ ഗായത്ര്യാ ആജ്ഞാഹൃതാനേ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ രത്നഹോമത്തുകൽ ഗായത്രികൊണ്ട് ആജ്ഞാഹൃതികളേച്ചെയ്താൽ, ബ്രഹ്മസോമവസുരുദ്രാൻ - ബ്രഹ്മണേ സ്വാഹാ സോമായ സ്വാഹാ വസുഭ്യഃ സ്വാഹാ രുദ്രഭ്യഃ സ്വാഹാ; രത്നാനി ബീജലോഹാൻ - രത്നേഭ്യഃ സ്വാഹാ ബീജേഭ്യഃ സ്വാഹാ ലോഹേഭ്യഃ സ്വാഹാ; ധാതുൻ പൗഷധീഃ ച - ധാതുഭ്യഃ സ്വാഹാ പൗഷധീഭ്യഃ സ്വാഹാ ഇതി ഉക്തപാ ഹനേത - ഇങ്ങനെ മന്ത്രങ്ങളേകൊണ്ടും ആജ്ഞാഹൃതികളേ ചെയ്യണം.

കൃതപാ സപിഷ്ടകൃദാദ്യം സ്വകല്പവിധിനാ പ്രസാദ്യ വിഭുമന്തേ സർവ്വേ/പി പരിസമൂഹനപത്യുഷ്ണപൃവ്വകഃ ക്രിയഃ കത്യഃ.

[൧൩൧

സഭവ് അപി സ്വകല്പവിധിനാ സപിഷ്ടകൃദാദ്യം കൃതപാ - പിന്നെ ഹോമക്കാൽ എല്ലാവരുമൊരുമിച്ചു സ്വചരണം പോലെ സപിഷ്ടകൃദാദിഹോമത്തേ ചെയ്താൽ, അന്തേ വിഭു പ്രസാദ്യ - ഒട്ടക്കം ഹോമത്തുകൽ പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്ത്, പരിസമൂഹനപത്യുഷ്ണപൃവ്വകഃ ക്രിയഃ കത്യഃ - തലോടിവളാകി അഗ്നിയേ അലങ്കരിച്ച് ഗണപതി വിസർജനത്തേയും ചെയ്തു.

മണ്ഡപബാഹ്യേ വാച്യാം യേന്തർഗംഗാഹപയാം തഥാ യമനാം ഗോഭാവരീം സരസ്വത്യാഖ്യാം ചാസ്ഥാപ്യ നാമഭിഃ പ്രയജേത്.

[൧൩൨

മണ്ഡപബാഹ്യേ അവാച്യാം - പിന്നെ അധിവാസമണ്ഡപത്തിന്റെ തെക്കു വാതുകൽ, ഗംഗാഹപയാം തഥാ യമനാം

ഗോദാവരീം സരസ്വത്യാഖ്യാം ച യേന്തഃ ആസ്ഥാപ്യ നാമഭിഃ
പ്രയജേത് - ഗംഗേ ആഗച്ഛ യമുനേ ആഗച്ഛ ഗോദാവരി ആഗച്ഛ
സരസ്വതി ആഗച്ഛ ഇങ്ങനെ നാലു പശുക്കളേക്കൊണ്ടിറുത്തി
പേരിട്ടാൽ ഗംഗായെ നമഃ യമുനായെ നമഃ ഗോദാവരെയ്
നമഃ സരസ്വതേയെ നമഃ ഈ നാമങ്ങളേക്കൊണ്ടു നാലിനേയും
ജലഗന്ധാദികളേക്കൊണ്ടു പൂജിപ്പൂ.

ദശലപാ ഗായത്ര്യാ താഃ ശ്രീരമണേ താരകേണ ദർഗായാം
ആദ്യാമേവ മനുദ്യാമനയോഃ സ്വാഗ്നൗ പയശ്ചരം ശ്രവയേത്.

[മന ൩

ശ്രീരമണേ ഗായത്ര്യാ താഃ ദശലപാ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ സ്വഗാ
യത്രികൊണ്ടു് ആ പശുക്കളേ നാലിനേയും കറന്നു പാലു്
എടുപ്പൂ. ദർഗായാം താരകേണ - ദർഗയിങ്കൽ പ്രണവംകൊണ്ടു്
കറപ്പൂ. അനയോഃ ആദ്യാം മനുദ്യാം ഏവ - ഈ വിഷ്ണുദർഗകളിൽ
ഈ മന്ത്രംകൊണ്ടുതന്നെ സ്വാഗ്നൗ പയശ്ചരം ശ്രവയേത് -
ആചാര്യകണ്ഡത്തിൽ പാൽ വച്ചു അരിയുമിട്ടു വേകിച്ചു പാൽപാ
യസത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ.

ഇഷ്ടാ തഥൈവ ബിംബേ നിവേദയേന്മണ്ഡലേ ച ഹവിരർദ്ധം
ഹൃതപാംശേന നിജാഗ്നൗ സദക്ഷിണം ഭോജയേദദഗപിപ്രാൻ.

[മന ൪

ബിംബേ മണ്ഡലേ ച തഥാ ഏവ ഇഷ്ടാ - ബിംബത്തു
ങ്കലും മണ്ഡലപൂജ ചെയ്തിടത്തും വിഷ്ണുദർഗകൾക്കും ഗായത്രി
കൊണ്ടും പ്രണവംകൊണ്ടും പൂജിച്ചു്, ഹവിരർദ്ധം നിവേദയേത് -
ഈ പാൽപായസത്തിൽ പാതി എടുത്തു നിവേദിപ്പൂ. അംശേന
നിജാഗ്നൗ ഹൃതപാ - ശേഷമുള്ളതിൽ പാതികൊണ്ടു ഈ മന്ത്രം
കൊണ്ടു ആചാര്യകണ്ഡത്തിൽ ഹോമിച്ചു്, ഉദഗ വാപ്രാൻ സദ
ക്ഷിണം ഭോജയേത് - ശേഷം ഹവിസ്സു വിളമ്പി വടക്ക് മണ്ഡപ
ത്തിൽ ബ്രാഹ്മണരേ ഭജിപ്പിച്ചു ദക്ഷിണയും ചെയയ വൂ.

ആദ്യാശ്ചേതി ബഹിർദിക്ഷു വൃക്ഷേഷപിതി വിദിക്ഷപപി

വിനായകാ ഇതി ഹരേദഷ്ടാംശാസ്വപനയോർബലിം.

മന ൫

അനയോഃ - വിഷ്ണുവിങ്കലും ദർഗയിങ്കലും, ബഹിഃ ദിക്ഷു
ആദ്യാശ്ച - ഇനി മണ്ഡപത്തിന്റെ പുറത്തു കിഴക്കു തുടങ്ങി,
'ആദ്യാശ്ച കർമ്മജാശ്ച' എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടും, വിദിക്ഷു വൃക്ഷേഷ

ഇതി അന്യാദികോണുകളിൽ 'വൃക്ഷേഷു പർവതാഗ്രേഷു' എന്നതു കൊണ്ടും, അഷ്ടാശാസു വിനായകാ ഇതി - പിന്നെ കിഴക്കുതടങ്ങി, എട്ടുദിക്കുകളിലും "വിനായകാഃ ക്ഷേത്രപാലാഃ" എന്നതുകൊണ്ടും ബലിം ഹരേത് - നിവേദ്യശേഷംകൊണ്ട് ബലിയേത്തുക.

"ആദ്യാശ്ച കർമ്മജാശ്ചൈവ യേ ഭൂതാഃ പ്രാശിശി സ്ഥിതാഃ പ്രസന്നാഃ പരിതുഷ്ടാസ്തേ പ്രതിഗൃഹ്ണന്തപിമം ബലിം." എന്നു ഇങ്ങനെ ദിക്കുകളിലേ മന്ത്രം.

പ്രാഗിതി പ്രാഗ് പദേന്ത്യാസു ദക്ഷിണേ പശ്ചിമേ പദേ ഉത്തരേ ച പദം പ്രോച്യ വാച്യോ ദിഗ്ബലിമന്ത്രകഃ. എന്നു

പ്രാഗ് ഇതി - കിഴക്ക് ഇങ്ങനെ ബലിമന്ത്രം. അന്ത്യാസു പ്രാഗ് പദേ - മറ്റുള്ള ദിക്കുകളിൽ പ്രാഗ് എന്നുള്ള പദത്തുകൾ, ദക്ഷിണേ എന്നും പശ്ചിമേ എന്നും ഉത്തരേ എന്നും, പദം പ്രോച്യ - പദത്തേച്ചൊല്ലി, ദിഗ്ബലിമന്ത്രകഃ വാച്യഃ - ദിഗ്ബലിമന്ത്രങ്ങളേച്ചൊല്ലൂ. യേ ഭൂതാ ദക്ഷിണേ സ്ഥിതാഃ - എന്നു തെക്ക്, യേ ഭൂതാഃ പശ്ചിമേ സ്ഥിതാഃ - എന്നു പടിഞ്ഞാറ്, യേ ഭൂതാ ഉത്തരേ സ്ഥിതാഃ എന്നു വടക്ക്. ഇങ്ങനെ ദിഗ്ബലി മന്ത്രങ്ങൾ.

"വൃക്ഷേഷു പർവതാഗ്രേഷു യേ വിദിക്ഷു ച സംസ്ഥിതാഃ ഭൂമൗ വ്യോമ്നി സ്ഥിതാ യേ ച തേ/പി ഗൃഹ്ണന്തപിമം ബലിം." [എന്നു

ഇതു കോണുകളിലേ ബലിമന്ത്രങ്ങൾ.

"വിനായകാഃ ക്ഷേത്രപാലാ യേ ചാന്യേ ബലികാക്ഷിണഃ പൂർവാദ്യാഃ പാഷ്ഠാഃ സർവ്വേ തേ/പി ഗൃഹ്ണന്തപിമം ബലിം." [എന്നു

ഇതു മൂന്നാംപ്രദിക്കണത്തിന്റെ എട്ടു ദിക്കിലേയും മന്ത്രം.

സാമാന്യദശാസിദ്ധം പായസമന്യേഷു മൂലമന്ത്രേണ ഇഷ്ടാ നിവേദ്യ ഹൃതവാ വിപ്രാൻ സംഭോജ്യ കിരതു ബലിമേവം. [എന്നു

അന്യേഷു - ശിവനും ശങ്കരനാരായണനും സുബ്രഹ്മണ്യനും ഗണപതിക്കും ശാസ്താവിനും, സാമാന്യദശാസിദ്ധം പായസം - സാമാന്യമായ പശുവിന്റെ പാല് ഉണ്ടാക്കി അതിലരിയുമിട്ട് സാമാന്യാഗ്നിയിൽ വേകിച്ച് പായസമുണ്ടാക്കി ബിംബത്തുകയും

മണ്ഡലത്തുകയും ദേവന്റെ മൂലംകൊണ്ടു പുജിച്ചു പായസം നിവേദിച്ചു, ഇതാ വിപ്രൻ സംഭോജ്യ - ആചാര്യകണ്ഡത്തിൽ മൂലംകൊണ്ട് ഹോമിച്ചു ബ്രാഹ്മണരേയും ശേഷംകൊണ്ടു ഭജിപ്പിച്ചു ഭക്ഷിണയും ചെയ്തു, ബലിം കിരതു - ബലിയേയും തുക.

“ദേവം തദ്രം പുരസ്തത്യേമം ബലിം പ്രതിഗ്രഹണത്തു സവ്ഭൂതാനി പൈശാചാന്തം യജാമഹേ.”

ഇങ്ങനെ ശിവങ്കലേ ബലിമന്ത്രം.

അമൃതാ മന്തനാഷ്ടാശാസേപകാവൃത്താ ബലിം കരോതു ശിവേ തദ്രപദസ്ഥാനഗതസപസപദേനാപി തേന ശേഷേഷു. ൧൪൧

ശിവേ അമൃതാ മന്തനാ - ശിവങ്കൽ ഈ മന്ത്രംകൊണ്ടു തന്നെ, അഷ്ടാശാസു ഏകാവൃത്താ ബലിം കരോതു - കിഴക്കുതട്ടി എട്ടുദിക്കുകളിലും ഒരു പ്രദക്ഷിണംകൊണ്ട് ബലിയേച്ചെയ്തു. ശേഷേഷു തദ്രപദസ്ഥാനഗതസപസപദേന തേന - ശേഷം ശങ്കരനാരായണഗണപതിശാസ്താക്കന്മാരിൽ തദ്ര എന്നുള്ളതത്ത് തന്റെ നാമംകൂടി ചുറ്റുകൊണ്ടുതന്നെ എട്ടു ദിക്കിലും ബലിയേച്ചെയ്തു. ദേവം വിഷ്ണു പുരസ്തത്യ ശാർങ്ഗീശ്വരം പുരസ്തത്യ ഭൂതനാഥം പുരസ്തത്യ ഇങ്ങനെ ആദിയ്ക്കു ഭേദംകൂട്ടു.

“ഇമം സ്കന്ദം പുരസ്തത്യ യേ ദേവാ യേ ച രാക്ഷസാഃ യേ ഭൂതായേ സുരാസ്സവേ പിശാചാഃ കിന്നരാസ്തഥാ. ൧൪൨ ഗന്ധവാഃ പന്നഗാ നാഗാ ഋഷയശ്ച ഖഗാ അപി യക്ഷാശ്ച മാതരഃ സവേ ചാരകാഃ പരമാത്മനഃ. ൧൪൩ തേ സവേ പ്രതിഗ്രഹണത്തു തേഭ്യസ്താഭ്യോ നമോ നമഃ.”

ഇതയും സുബ്രഹ്മണ്യങ്കലേ ബലിമന്ത്രം.

ഇത്യഷ്ടദിക്ഷു വികിരേദ് ബലിം ക്രൗഞ്ചനിഷ്ടദനേ. ൧൪൪

ക്രൗഞ്ചനിഷ്ടദനേ ഇതി അഷ്ടദിക്ഷു ബലിം വികിരേത - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ ഈ മന്ത്രംകൊണ്ടുതന്നെ എട്ടുദിക്കിലും ഒരു പ്രദക്ഷിണമായി ബലിയേ തുക.

ആചമ്യ നൈവേദ്യവിസർജ്ജനാദ്യം സർവ്വ നിവർത്യ സമുക്ത-
[നീത്യാ
പ്രസന്നപൂജാമപി സംവിധായ പ്രജപ്യ മന്ത്രാൻ പ്രകരോതു
[രക്ഷാം. മ ര ഐ

സർവ്വ ആചമ്യ - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും പറഞ്ഞപോലെ
ബലിതുകിയാൽ കാലം കഴുകി ആചമിച്ച് നൈവേദ്യവിസർജ്ജ
നാദ്യം നിവർത്യ - നിവേദ്യവിസർജ്ജനാദിയേ രണ്ടിടത്തും ചെയ്ത്,
സമുക്തനീത്യാ പ്രസന്നപൂജാം അപി സംവിധായ - പറഞ്ഞിരിക്ക
ുന്നപ്രകാരം പ്രസന്നപൂജയേയും ചെയ്ത്, മന്ത്രാൻ പ്രജപ. രക്ഷാം
പ്രകരോതു - പ്രതിഷ്ഠാനന്തരം ജപിപ്പാൻ പറയുന്ന മന്ത്രങ്ങളേ
ജപിച്ചു രക്ഷിപ്പൂ.

രത്നാദികം ച ശയനേ വിനിധായ വായു-
വഹ്യാദിബീജപവനായമനൈർവിശോദ്ധ്യ
സംപൂജ്യ ച സ്വഫവനോദിതമന്ത്രകേണ
താരേണ വൈഷ്ണു സകലേഷ്വധിവാസ്യ രക്ഷേത്. മ ര ന്ന

ഏഷ സകലേഷു - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും, ശയനേ രത്നാദികം
ച വിനിധായ - ശയ്യയിങ്കൽ നപുംസകശിലയിങ്കൽ നൃസിപ്പാനുള്ള
രത്നാദിദ്രവ്യങ്ങളേ ഒരു പാത്രത്തിലാക്കിവെച്ച്, വായുവഹ്യാദിബീ
ജപവനായമനൈഃ വിശോദ്ധ്യ - ശോഷണദഹനപ്ലാവനങ്ങളേ
ചെയ്തു ശുദ്ധമാക്കി, സ്വഫവനോദിതമന്ത്രകേണ താരേണ വാ
ഇഷ്ടാ - പകപഹോമമന്ത്രംകൊണ്ടുതാൻ പ്രണവംകൊണ്ടുതാൻ
പൂജിച്ച്, അധിവാസ്യ രക്ഷേത് - വസ്ത്രംകൊണ്ട് മൂടി അധിവ
സിച്ച് രക്ഷിപ്പൂ.

ഇതിഹാസപുരാണഗുണഗീതാദിഭിരാഘോഷ്യ മഹോത്സവം
[സമന്താത്
രജനീമപി ജാഗ്രദേവ ശേഷാം ഗമയേത്തത പദസംഖ്യമർശി-
[ചേതാഃ. മ ര ഐ

സമന്താത് - മണ്ഡപത്തിന്റെ ചുറ്റും വിളക്കുകളും വെച്ച്,
ഇതിഹാസപുരാണഗുണഗീതാദിഭിഃ മഹോത്സവം ആഘോഷ്യ -
ഭാരതാദിപുരാണഗുണങ്ങളേക്കൊണ്ടും കൊട്ട് പാട്ട് ഗുണം

ഇത്യാദികൊണ്ടും ഉത്സവം പോലെ പോഷിച്ചു, തത്പദസംവി-
മർശിച്ചതും - ആചാര്യൻ ദേവന്റെ സ്വരൂപത്തെ മനസ്സിൽ
ധ്വാനിച്ചുകൊണ്ട്, ശോഭന രജനീം ജാഗ്രദേവ ഗമയേത് -
ശേഷമുള്ള രാത്രിയേ ഉറങ്ങാതെ ശയ്യാസമീപത്തുകൽ ഇരുന്നു
കഴിപ്പു.

പുതി തന്ത്രസമുച്ചയേ സമാപ്തിം സമവാപ്തി പടലോത്ര പഞ്ച-
[മോദ്രൂത്
നിജഭാവനമന്ത്രബിംബപീഠാഭ്യധിവാസാർച്ചനതദ്യുതാഭിയുക്തഃ.
[മർവ

അതു തന്ത്രസമുച്ചയേ - ഈ തന്ത്രസമുച്ചയമാകുന്ന ഗ്രന്ഥ
മുതൽ, നിജഭാവനമന്ത്രബിംബപീഠാഭ്യധിവാസാർച്ചനതദ്യുതാഭി-
യുക്തഃ - തന്റെ ദേഹാതുല്യമായിട്ടും മന്ത്രബിംബത്തിന്റെ പീഠ-
ത്തോടും നപുംസകശിലയുടേ ധ്വാനായിവാസത്തോടും തത്പൂജ-
കളോടും ഫോമത്തോടും കൂടിയിരിക്കുന്ന, പഞ്ചമഃ പടലഃ - അഞ്ചാ-
മത്തെ പടലം, ഇതി സമാപ്തിം സമവാപ്തി അഭൂത് - ഇപ്രകാരം
സമാപ്തിയേ ഗമിച്ചതായി ഭവിച്ചു.

ഇതി തന്ത്രസമുച്ചയോഷാധാരം
പഞ്ചമഃ പടലഃ സമാപ്തഃ.

അഷ്ടപടലം.

അനന്തരം ആറാമത്തെ പടലംകൊണ്ട് പ്രതിഷ്ഠയേപ്പറയുന്നു:—

പ്രത്യുഷ ഏവ കൃതസാന്ദ്രതികക്രിയോഽഥ
പീഠാധിവാസസമയേ വിഹിതാധിവാസം
സംശോഭ്യ ഗമേവപുഷം പുഷം വിഭുഷ്യ
സംസ്ഥാപ്യ സാധു മഹിതം വിതനോതു മന്ത്രീ. ൧

അഥ മന്ത്രീ പ്രത്യുഷ ഏവ കൃതസാന്ദ്രതികക്രിയഃ - ധ്വാനായി
വാസാനന്തരം പിറേറദിവസം ആചാര്യൻ ഉദയത്തിനു മുമ്പിൽ
തന്നെ കളിച്ച് സന്ധ്യാവന്ദനാദിനിത്യകർമ്മങ്ങളേച്ചെയ്ത്, പീഠാ-

വിവാസസമയേ വിഹിതാധിവാസം പ്രദാനപുഷ്പം പുഷ്പം സം-
ശോധ്യ തലേദിവസം പീഠാധിവാസം ചെയ്യുമ്പോൾ പ്രാസാദ
ത്തിന്നു ഭൂതസംഹാരവും ശോഷണാദിയും ഭൂതസൃഷ്ടിയും ലിപി
നാസവ്യാമനോദയപീഠന്യാസവും ചെയ്തു പൂജിച്ച് സമ്പാതസ്തർ
നവും ചെയ്ത് അധിവസിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രാസാദമുത്തിയാകുന്ന
ദേവനേ മുഷ്ട്യാദിധൂപദീപാന്തമായ പ്രാസാദശുദ്ധിയേച്ചെയ്ത്,
വിഭുഷ്യ - വസ്ത്രാദികൊണ്ട് അലങ്കരിച്ച്, സാധു സംസ്ഥാപ്യ
മഹിതം വിതനോതു - സോപാനത്തുകലിരുന്ന് പീഠം പൂജിച്ച്
തൊട്ടു ജപിച്ചു പ്രാസാദത്തേ മനസാ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു ആവാഹിച്ചു
പൂജിപ്പു. ശിവൻ ഹെതും എന്നു പ്രാസാദമന്ത്രം. ശേഷമെല്ലാ
വർക്കും തന്റെ മൂലാന്തനെ പൂജിപ്പാൻ.

ഇ ചിന്ത ശിവങ്കുല വിശേഷാൽ പറയുന്നു:—

സ്മരജിതി മനലിംഗേ മണ്ഡലേ ചാർച്ചയിത്യാ
ദധിമധുപുതമിത്രം പായസാന്നം നിവേദ്യ
ബലമപി പരിതോഷ്ഠാശാക്രമാത് സമ്പ്രദായ
പ്രചരതു ഗൃഹയാഗം ദേവദേവം പ്രസാദ്യ. ൨

സ്മരജിതി - ശിവങ്കൽ, മനലിംഗേ മണ്ഡലേ ച അർച്ചയി-
ത്യാ, ശയ്യയിങ്കലേ ശിവലിംഗത്തുകലും മണ്ഡലത്തുകലും പീഠപൂജ
ചെയ്ത് ആവാഹിച്ചു മുത്തിപൂജയും ചെയ്താൽ, ദധിമധുപുതമിത്രം
പായസാന്നം നിവേദ്യ - തയിരും തേനും നെയ്യും കൂടിയ പായസ
ത്തേ നിവേദിച്ച്, പരിതഃ അഷ്ടാശാക്രമാത് ബലിം സമ്പ്രദായ -
മണ്ഡപത്തിന്റെ ചുറ്റും എട്ടു ദിക്കിലും തക്ഷ്കഷംകൊണ്ടു ബ
ലിയേയും തുകി കാലും കഴുകി, ദേവദേവം പ്രസാദ്യ - നിവേദ്യം
വിടിച്ച് പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്താൽ, ഗൃഹയാഗം പ്രചരതു - പര
ഞ്ഞപോലെ മുഷ്ട്യാദിശോധനകളേച്ചെയ്ത് പ്രാസാദത്തേ പ്രതി
ഷ്ഠിച്ചു.

ദേവഭൂതപിശാചാശ്ച ഗന്ധർവാ യക്ഷസംജ്ഞകാഃ

പിശിതാശാശ്ച നാഗാശ്ച കാംക്ഷന്തേ മാതരോ ബലിം. ൩

ദേവഭൂതപിശാചാഃ - ദേവഗ്രഹേഭ്യോ നമഃ ഭൂതഗ്രഹേഭ്യോ
നമഃ പിശാചഗ്രഹേഭ്യോ നമഃ, ഗന്ധർവാഃ യക്ഷസംജ്ഞകാഃ ..

നാഗഗ്രഹോദ്യോ നമഃ, നാഗഗ്രഹോദ്യോ നമഃ; റിശിതാശാഃ -
 രാഷ്ട്രഗ്രഹോദ്യോ നമഃ, നാഗാഃ - നാഗഗ്രഹോദ്യോ നമഃ മാതരഃ -
 മാതൃഗ്രഹോദ്യോ നമഃ, ബലിം കാംക്ഷന്തേ - ഈ ഗ്രഹങ്ങൾ ബലി
 യേ പ്രതിഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നു പറയുകയാണ് ഉണ്ടെന്നു മന്ത്രങ്ങൾ.
 ഈ ശ്ലോകം കൊണ്ടുതന്നെ എട്ടു ദിക്കിലും തൂകുന്നു ചിലർ.

അനന്തരം തൊട്ടടുത്ത പാഠമെന്നു -

ആചാര്യോസൗ നവവസനധൃഗ്ഗർഭഗേഹോപവിഷ്ടഃ
 സ്വിഷ്ടാത്മാഭ്യർച്ചിതഗുരുഗണാധീശനാഭീസുപര്യാ
 കൃതപാപപുണ്യാഹമിഹ കൃതരത്നാപ്തബന്ധാനബന്ധം
 പാംപ്രജ്ഞാമരതു രചിതേ പച്ഛിലാസ്ഥാനഗതേ. ൪

അസൗ ആചാര്യഃ നവവസനധൃഗ് - പിന്നെ ഈ ആചാ
 യ്യൻ കോടിവസ്ത്രത്തേ ഉടുത്തു ഉത്തരീയവുമിട്ട് കാലം കഴുകി
 ആവമിച്ചാൽ, ഗർഭഗേഹോപവിഷ്ടഃ - ഗർഭഗൃഹത്തിൽ ചെന്നു
 പൂജാസ്ഥാനത്ത് ഇരുന്നു, സ്വിഷ്ടാത്മാ - ദേഹശുദ്ധി സംബപൂരണാ
 ത്താരാധനകളെ ചെയ്ത്, അഭ്യർച്ചിതഗുരുഗണാധീശനാഭീസുപ
 പര്യാ - ഗുരുവിനേയും ഗണപതിയേയും ചൂജിച്ചു നിവേദിച്ചു നാഭീ
 മുഖമായി നാലു ദാനങ്ങളെ ചെയ്ത് തദ്ദേവതകളേയും പ്രസാദിപ്പി
 ച്ചാൽ, ഇഹ കൃതരത്നാപ്തബന്ധാനബന്ധം പുണ്യാഹം കൃതപാ -
 ഇവിടെ രത്നാദിദ്രവ്യങ്ങൾക്കും അപ്തബന്ധത്തിനും കൂടി "രത്നാപ്ത
 ബന്ധഭേദതാഃ പ്രിയന്താം" എന്നുകൂട്ടി പുണ്യാഹപ്രാക്ഷണത്തെ
 ചെയ്ത്, പച്ഛിലാസ്ഥാനഗതേ - നപുംസകശിലയേ വയ്ക്കുന്ന കുഴി
 യിൽ പ്രതിഷ്ഠാസ്ഥാനത്ത്, പാംപ്രജ്ഞാമരതു - പീഠപൂജയേ
 ചെയ്തു.

ഇഷ്ടപാ ബ്രഹ്മശിലാം സുധിഃ പ്രണവതോ
 നൃസ്പാർത്ഥയേത്തപം സ്ഥിതം-
 മന്ത്രാഭ്യാം പ്രഥമാർത്ഥിതാമവരതോ
 നൃസ്യേത്തദാ സ്ഥാപിതാം
 മന്ത്രേണ പ്രഥമേന വാർത്ഥന്തേ തദ്-
 ഗതന്താൻ ഹരൈ ശോധയേദ്
 ഗവൈർഗന്ധജലൈശ്ച വസപിനലിപി-
 ഭ്യാം മൂലതോദ്ന്വേഷപതഃ. ൫

സുധിഃ - നല്ലബുദ്ധിയായിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ, ബ്രഹ്മശിലാം
 പ്രണവതഃ ഇഷ്ടപാ - നപുംസകശിലയേ പ്രണവംകൊണ്ട് ആചാ

മിച്ചു പൂജിച്ചാൽ, നൃന്ദ തപം സ്ഥിതം മന്ത്രാഭ്യാം അത്ഥയേത് - പ്രണവംകൊണ്ടു പ്രതിഷ്ഠിച്ചു യുവാഭ്യൗരിത്യാദി ജപിച്ചു പിന്നെയും പ്രണവംകൊണ്ടു ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു 'തപമേവ പരമാ' എന്നും 'സ്ഥിതാ ചരാചരം' എന്നും രണ്ടു മന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടു പ്രാർത്ഥിച്ചു. . പ്രഥമാത്ഥിതാം അവരതഃ നൃന്ദേത് വാ - തപമേവ എന്നതുകൊണ്ടു പ്രാർത്ഥിച്ചു സ്ഥിതം ചരാചരം എന്നതുകൊണ്ടു പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പൂജിക്കിച്ചുമാം. തദാ സ്ഥാപിതം പ്രഥമേന മന്ത്രേണ അത്ഥയതു വാ - 'സ്ഥിതം ചരാചരം' എന്ന തുകൊണ്ടു പ്രതിഷ്ഠിച്ചു 'തപമേവ പരമാ' എന്നതുകൊണ്ടു പ്രാർത്ഥിച്ചു പൂജിക്കിച്ചുമാം. ഇങ്ങനെ നപുംസകശിലയേ പ്രതിഷ്ഠിച്ചാൽ, ഹരൈ വസപിനലി പി ഭ്യാം ഗച്ഛൈഃ ഗന്ധജലൈഃ ച തദ്ഗതന്താന ശരേധയേത് - വിഷ്ണുവിങ്കൽ അഷ്ടാക്ഷരംകൊണ്ടും പഞ്ചഗവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടും ദ്വാദശാക്ഷരങ്ങളേക്കൊണ്ടും അഷ്ടഗന്ധജലംകൊണ്ടും നപുംസക ശിലയിങ്കലേ കുഴികളേ കുഴിച്ചു. അന്വേഷ-ശിവാദികൾക്കു്, മൂലതഃ മൂലംകൊണ്ടുതന്നെ ഗവ്യഗന്ധജലങ്ങളേക്കൊണ്ടു കുഴിച്ചു.

തപമേവ പരമാ ശക്തിസ്തപമേവാസനയാരികാ
ദേവാജ്ഞയാ തപയാ ദേവി! സ്ഥാതവ്യമിഹ സർവദാ. ന
സ്ഥിതം ചരാചരം യന്ത്യാം രത്നാനാം നിധിരവ്യയഃ
സാ തപം ബ്രഹ്മശിലാരൂപാ തിഷ്ഠാതു ധരണീ സ്ഥിരാ. ഐ

ഇതു രണ്ടും ഇവിടെ പറഞ്ഞ മന്ത്രങ്ങൾ.

പരിതോഷ്ടസു ദിക്ഷു തത്ര ഗതന്താൻ പ്രവിധായാവരണക്രമാത്
[തദനുഃ
അപരം ച നപുംസകാശ്ശനീഹ സ്വഹൃതാജ്യോജ്ജപലമർപ്പയേദ-
[മൂനി. വ

ഇഹ നപുംസകാശ്ശനി - ഈ നപുംസകശിലയിങ്കൽ, പരിതഃ അഷ്ടസു ദിക്ഷു ആവരണക്രമാത് - ചുറ്റും എട്ടു ദിക്കുകളിലും ദ്രവ്യന്യാസക്രമംപോലെയും, തദന്തഃ അപരം ച ഗതന്താൻ പ്രവിധായ - അതിന്റെ നടുവിൽ വേറെ ഒന്നും കുഴികളേ ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നേടത്തു്, അമൂനി സ്വഹൃതാജ്യോജ്ജപലം അർപ്പയേത - ഈ വക്ഷ്യമാണങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങളേ ഗായത്രീസമ്പാതത്തോടുകൂടുംവണ്ണം നൃന്ദിച്ചു.

രത്നാനീശാരാജ സബീജമണിയാതുസപണ്ണപൂർവാഞ്ചലോ
 ഭർഗാശാസ്രജിതേഷു താനി ഗണനാഥേ രത്നബീജകുമാത്
 ഗൗരീശേ മണിയാതുബീജസവുഷാസ്രസ്തോമലോഹകുമാത്
 സേനാന്യാം മണിയാതുലോഹഗണബീജാസ്രകുമാഭിന്യസേത് . ന്

ഈശ്വരേശ്വര രത്നാനി - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ രത്നങ്ങളേ
 തന്നെയും, ഭർഗാശാസ്രജിതേഷു സബീജമണിയാതുസപണ്ണപൂ-
 വ്വാണി - ഭർഗയിങ്കലും ശാസ്താവിങ്കലും വിഷ്ണുവിങ്കലും ബീജങ്ങ-
 ലേയും രത്നങ്ങളേയും ധാതുക്കളേയും സപർണ്ണാദിലോഹങ്ങളേയും,
 ഗണനാഥേ രത്നബീജകുമാത് താനി - ഗണപതിയിങ്കൽ രത്നങ്ങ-
 ലേയും ബീജങ്ങളേയും ധാതുക്കളേയും ലോഹങ്ങളേയും, ഗൗരീശേ
 മണിയാതുബീജസവുഷാസ്രസ്തോമലോഹകുമാത് - ശിവങ്കൽ രത്ന-
 ങ്ങളേയും ധാതുക്കളേയും ബീജങ്ങളേയും വുഷാദികളായ ആയുധ-
 ങ്ങളേയും ലോഹങ്ങളേയും, സേനാന്യാം മണിയാതുലോഹഗണബീ-
 ജാസ്രകുമാത് - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ രത്നങ്ങളേയും ധാതുക്കളേയും
 ലോഹങ്ങളേയും ബീജങ്ങളേയും ആയുധങ്ങളേയും, വിന്യസേത് -
 ഇങ്ങനെ ഭവ്യങ്ങളേ നൃസിപ്പൂ.

ശ്രീശേ മൂലാർണ്ണമൂലൈർന്യസതു നവസു ദിക്ഷു ക്രമാദന്തരന്ത-
 സ്തപത്താരേണ താനി സ്തരമുരദമനേ തേന സംഗൃഹ്യ വിഷ്ണു
 മൂലേനാന്വേഷ്യ തേനൈവ തു മഹിഷരിപാവാദ്യയാ തത്ര ദിക്ഷു
 ഭവ്യാണീശേതരേഷു പ്രഥമഥ ശിവേ ഭവ്യമന്ത്രാശ്ച വക്ഷ്യേ.

[൧൦

ശ്രീശേ മൂലാർണ്ണമൂലൈഃ നവസു ദിക്ഷു അന്തഃ അന്തഃ
 താനി ന്യസതു - വിഷ്ണുവിങ്കൽ മൂലാക്ഷരംകൊണ്ടു പുറത്തു്
 എട്ടുദിക്കിലും മൂലംകൊണ്ടു നടുവിലും ഇങ്ങനെ ഐതു ദിക്കുക-
 ളിലും അകത്തു് ഒട്ടക്കമായിട്ട് ആ ഭവ്യങ്ങളേ നൃസിപ്പൂ. സ്തരമു-
 രദമനേ താരേണ തപത് - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ പ്രണവംകൊണ്ടു്
 വിഷ്ണുവിങ്കൽ പറഞ്ഞപോലെ നൃസിപ്പൂ. വിഷ്ണു തേന
 സംഗൃഹ്യ മൂലേന - ഗണപതിയിങ്കൽ പ്രണവംകൊണ്ടു ഭവ്യങ്ങളേ
 എടുത്തു് മൂലംകൊണ്ടു നൃസിപ്പൂ. അന്വേഷ്യ - ശാസ്താവിങ്കലും
 സുബ്രഹ്മണ്യങ്കലും, തേന ഏവ - മൂലം കൊണ്ടുതന്നെ നൃസിപ്പൂ.
 മഹിഷരിപൈ തത്ത്വദിക്ഷു ആദ്യയാ - ഭർഗയിങ്കൽ പുറത്തു്
 എട്ടുദിക്കുകളിൽ ത്രിഷ്ടുപ്കൊണ്ടും - നടുവിൽ മൂലംകൊണ്ടും

ദ്രവ്യങ്ങളേ സൃഷ്ടിച്ചു. പ്രഥമം ഈശ്വരരൂപ ദ്രവ്യാണി - മന്വിൽ ശിവനേക്കാതെയുള്ള ദേവന്മാരുടെ ദ്രവ്യങ്ങളേയും, അഥ ശിവേ ദ്രവ്യമന്ത്രാൻ ച വക്ഷ്യേ - പിന്നെ ശിവന്റെ ദ്രവ്യങ്ങളേയും സൃഷ്ടിക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങളേയും പറയും.

ഭഗ്വാശാർദ്ദഗുരുതോർത്വസേവിഹ യവബ്രിഹി സന്നിഷ്ഠാവകൌ ബീജാനഃ ക്രമശഃ പ്രിയംഗുതിലമാഷാംശ്ചപി നീവാർകാൻ ശാലീസർഷപശാലിനസ്തിലപദശ്യാമാൻ ഗണാധീശപരേ ശാലീരാജിമുചോഽഥ വൈണവവതോ മദ്ധ്യേ വിലാംശ്ചാത്മകേ.

[ച ച

ഇഹ ഭഗ്വാശാർദ്ദഗുരുതോഃ - ഇവിടെ ഭർഗ്ഗയിങ്കലും ശങ്കരനാരായണങ്കലും, യവബ്രിഹി സന്നിഷ്ഠാവകൌ - യവവും നെല്ലും തുഖരയും, പ്രിയംഗുതിലമാഷാൻ - തിനയും എള്ളും ഉഴുന്നും, നീവാർകാൻ - വരിനെല്ലും, ശാലീസർഷപശാലിനഃ - നെല്ലും കടുകും ഇവരേ വെത്തിനേയും സൃഷ്ടിച്ചു. ഗണാധീശപരേ തിലപദശ്യാമാൻ - ഗണപതിയിങ്കൽ അഞ്ചാമത്തേ എള്ളവേണ്ട. അവിടെ ചാമവേണം. ആത്മകേ ശാലീരാജിമുചഃ-ശാസ്താവിങ്കൽ ഒട്ടക്കത്തേ നെല്ലും കടുകും വേണ്ടാ. വൈണവവതഃ മദ്ധ്യേ അവിലാൻ ച - എട്ടാമത്തേതു മുളനെല്ലും വെന്താമതു നടുവിൽ എല്ലാം കൂടെയും വേണം. ക്രമശഃ ബീജാനി സൃസതു - ഇങ്ങനെ ക്രമേണ ബീജങ്ങളേ സൃഷ്ടിച്ചു.

രത്നധാതുനവകം നിജഗർഭന്ത്യാസദിഷ്ടമിഹ വിഷ്ണുഗണേശേ രത്നകാനി നവ വിഷ്ണുസമുക്താന്യേവ ശാസ്തരി ച സുന്ദ -

[രിപൌ ച. ച

ഇഹ വിഷ്ണുഗണേശേ - ഇവിടെ വിഷ്ണുവിങ്കലും ഗണപതിയിങ്കലും, രത്നധാതുനവകം നിജഗർഭന്ത്യാസദിഷ്ടം - രത്നങ്ങൾ വെന്തും 'ധാതുക്കൾവെന്തും' തന്റെ ഗർഭന്ത്യാസത്തുകൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു തന്നെ. അവിടെ 'സ്രവേണമനോഹരം' ഇത്യാദി ധാതുക്കൾ; വജ്രം മൗകതികമിത്യാദിരത്നങ്ങൾ; ശാസ്തരി സുന്ദരപൌ ച രത്നകാനി നവ വിഷ്ണുസമുക്താനി ഏവ - ശാസ്താവിങ്കലും ഭർഗ്ഗയിങ്കലും രത്നങ്ങൾ വെന്തും വിഷ്ണുവിങ്കൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു തന്നെ.

പുളകം വിദ്രുമമഞ്ജനസംജ്ഞം ശ്യാമം സസീസകം നൃസതു
 ആയുക്തമായുക്തം സമനശ്ശിലഹരിതാലം സഗൈരികം സരസം. ചന്ദ്ര

ആയുക്തമായുക്തം - ശാസ്താവ്കലും ഭഗ്നയികലും, പുളകം -
 പവിട്രക്കൊട്ട, വിദ്രുമം - പവിട്രം, അഞ്ജനസംജ്ഞം - അഞ്ജന
 കല്ല്, ശ്യാമം - പച്ച, സീസകം - ഈയം, മനശ്ശിലാഹരിതാലം -
 മനയോലയും അരിതാരവും. ഗൈരികം - കാവിക്കല്ല്, സരസം -
 രസത്തോടുകൂടിയതും ഇവ വൈതു ധാതുക്കളേ നൃസപ്ത.

ഭർഗ്ഗായുവിഷ്ണുബലവിദിപി ജാതരൂപം
 രൂപം ചതാമുകമയസ്രുപ പശ്ചിമാന്തം
 നൃസൃജിതേ നൃസതു ശേഷദിശാസു സീസം
 സ്വപ്നോദ്ഭവം കമംശംഖപയോരഹം ച. ചന്ദ്ര

ഭർഗ്ഗായുവിഷ്ണുബലവിദിപി - ഭഗ്നയികലും ശാസ്താവ്ക
 ലും ഗണപതിയികലും, (വിഷ്ണുവികലും) ജാതരൂപം - പൊന്നി
 നേയും, രൂപം - വെള്ളയേയും, ചതാമുകം - ചെമ്പിനേയും, അയഃ -
 ഇരിമ്പിനേയും, സ്രുപ - ചെമ്പ്രാകൊട്ടയേയും, പശ്ചിമാന്തം
 നൃസൃ - ഈ അഞ്ചിനേയും പടിഞ്ഞാറേ ദിക്കിലോളം ഒരുപോലെ
 നൃസിച്ചാൽ, പിന്നെ വേറെ തന്നെ നൃസിക്കണം: - അജിതേ
 ശേഷദിശാസു - വിഷ്ണുവികൽ വായുക്കോണിൽ തുടങ്ങി, സീസം -
 ഈയത്തേയും സ്വപ്നോദ്ഭവം കമംശംഖപയോരഹം ച
 ന.സതു - പൊന്നുകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയ ആമയേയും ശംഖിനേയും
 താമരപ്പൂവനേയും നൃസപ്ത.

സീസം താർക്ഷ്യാരകൂടാവിതരദിശി ദരാരിഷ്ടചാപാസിശ്ശലം
 പാശം ദണ്ഡം ച മദ്ധ്യേ മഹിഷജിതി സസീസാരകൂടം ച

[കാംസ്യം

സ്വപ്നം ചായുസ്സുദിക്ഷു ദിഗ്ദവരമുദയോദാരകൂടം സുപിതം
 കാംസ്യം നൃസ്യേൽ ത്രിദിക്ഷു സ്വപ്നേകമം ചാഷാഞ്ചജം ഹൈമമ -

[അഃ ചന്ദ്ര

മഹിഷജിതി ഇതരദിശി - ഭർഗ്ഗയികൽ വായുപാദി മൂന്നു
 ദിക്കുകളിൽ, സീസം - ഈയത്തേയും, താർക്ഷ്യാരകൂടം - ഗന്ധ

ശിലയേയും ആരകൂടത്തേയും നൃസിച്ച്, മദ്ധ്യേ ദരാരിഷ്ടചാപാസി
 ശുലം പാശം ഭണ്ഡം ച - ശംഖിനേയും ചക്രത്തേയും ശരത്തേയും
 വില്ലിനേയും വാളിനേയും ശുലത്തേയും കയറിനേയും ഭണ്ഡത്തേയും
 ഈ ഏറ്റിനേയും പൊന്നുകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കി നൃസിപ്പു. ആയു
 അന്യദിക്ഷു - ശാസ്താവക്തൽ വാസ്താദി ദിക്ഷകളിലും നടുവിലും,
 സസീസാരകൂടം ച കാംസ്യം ച സ്വപ്നം ച - ഈയത്തേയും ആര
 കൂടത്തേയും വെള്ളോടിനേയും സ്വപ്നത്തേയും നൃസിപ്പു. ചിരദ
 വരമുഖേ ത്രിദിക്ഷു - ഗണപതിയിങ്കൽ വായപാദിമൂന്നുദിക്ഷകളിൽ
 ആരകൂടം സുപാത്ഥം കാംസ്യം - ആരകൂടത്തേയും പിള്ളയേയും
 വെള്ളോടിനേയും നൃസിച്ച്, അന്തഃ ഹൈമം സ്വരദകമംചാഷാ
 ബ്ജം ച നൃസ്യേത - പൊന്നുകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയ തന്റെ കൊ
 വിനേയും ആമയേയും എലിയേയും താമരപ്പൂവിനേയും നൃസിപ്പു-

ഇന്ദ്രനീലമണിഗാരുഡവൈഡ്യുത്പാഖ്യമേതകം കസവിഭൂമവജ്രം
 പശ്യരാഗമപി ദിക്ഷു ഹരീശേ നൃസി വിനസതു കാഞ്ചനമ
 [അ. മനു.

ഹരീശേ ദിക്ഷു - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ കിഴക്കുതുടങ്ങി എട്ടു
 ദിക്ഷകളിലും, ഇന്ദ്രനീലം - അതുതന്നെ, മണി - മാണിക്യം, ഗാ
 രൂഡം - ഗരുഡശില, വൈഡ്യുതും - അതുതന്നെ, മേതകതികം -
 മുത്ത, സവഭൂമവജ്രം - പവിഴവും വൈരവും, പശ്യരാഗം -
 അതുതന്നെയും, (നൃസ്യ) നൃസിച്ച്, അന്തഃ കാഞ്ചനം വിനൃ
 സതു - അകത്തു സ്വപ്നത്തേ നൃസിപ്പു.

നൃസ്യതു ത്താനി ഗുഹേ വജ്രം വൈഡ്യുതുമിന്ദ്രനീലം ച
 ശംഖം സ്തദികം പശ്യം മുശാഫലവിഭൂമാബ്ജരാഗം ച. മ

ഗുഹേ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ, വജ്രം - വൈരം, വൈഡ്യുതും -
 അതുതന്നെ, ഇന്ദ്രനീലം - അതുതന്നെ, ശംഖം - അതുതന്നെ,
 സ്തദികം - അതുതന്നെ, പശ്യം - പശ്യരാഗം, മുശാ
 ഫലം - മുത്ത, വിഭൂമം - പവിഴം, അബ്ജരാഗം - പത്മരാഗം,
 ത്താനി - ഈ വെട്ടു രത്നങ്ങളേയും ചുറ്റും അകത്തും ആയിട്ടു
 നൃസിപ്പു.

ധാതുൻ മനശ്ശിലാമിഹ ഹരിതാലം ചാഞ്ജനം തഥാ ശ്യാമം
സൗരാഷ്ട്രീം സഹ ഗോരോചനമാക്ഷികഗൈരികം നൃസേത്

[സരസം. ൧൮

ഇഹ മനശ്ശിലാം - മനയോലയേയും, ഹരിതാലം - അരി
താരത്തേയും, അഞ്ജനം - അഞ്ജനക്കല്ലിനേയും, ശ്യാമം - പച്ച
യേയും, സൗരാഷ്ട്രീം - തിരുവട്ടപ്പുഴയേയും, ഗോരോചനമാക്ഷി
കഗൈരികം - ഗോരോചനയേയും മാക്കീരക്കല്ലിനേയും കാവിക്ക
ല്ലിനേയും, സരസം - രസത്തോടുകൂടി, ധാതുൻ തഥാ നൃസേത് -
ഈ ധാതുക്കളേ വെത്തിനേയും അകത്തു ഒടുക്കമായിട്ടു നൃസിപ്പു.

സ്വപ്നം രജതം താമ്രം പിത്തളസംജ്ഞം രൂപ നൃസേത് തദപത്
സീസായസീ സകാംസ്യേ ദിക്ഷപശ്ചാസ്വപന്തരഷ്ടലോഹാനി. ൧൯

തദപത് അപ്താസു ദിക്ഷ - മുന്തിലത്തേ എട്ടുദിക്കുകളിൽ,
സ്വപ്നം - പൊന്നു്, രജതം - വെള്ളി, താമ്രം - ചെമ്പു്, പി
ത്തളസംജ്ഞം - പിള്ള, രൂപ - ചെമ്പ്രാങ്കൊട്ടി, സീസായസീ -
ഈയവും ഇരിമ്പും, സകാംസ്യേ - ഓടും ഇവ എട്ടിനേയും നൃസി
ച്ചാൽ, അന്തഃ അഷ്ടലോഹാനി - നടുവിൽ ഈ ലോഹങ്ങളേ
എട്ടിനേയുംകൂടി, നൃസേത് - നൃസിപ്പു.

യവഗോധുമകമാഷാൻ സഹ തിലമുദഗപ്രിയംഗുസിലാത്മാൻ
ശാലീമപി വിനൃസ്യേദിക്ഷപശ്ചാസു മദ്ധ്യേതോഷ്ടബീജാനി. ൨൦

അപ്താസു ദിക്ഷ - എട്ടു ദിക്കുകളിൽ, യവഗോധുമകമാ
ഷാൻ - യവത്തേയും ഗോതമ്പിനേയും ഉഴുന്നിനേയും, തിലമുദഗ
പ്രിയംഗുസിലാത്മാൻ - എള്ളിനേയും ചെറുപയറിനേയും തിന്ന
യേയും കടുകിനേയും, ശാലീം അപി വിനൃസ്യേത - നെല്ലിനേയും
നൃസിപ്പു. മദ്ധ്യേതഃ അഷ്ടബീജാനി - നടുവിൽ ഈ ബീജങ്ങളേ
എട്ടിനേയും കൂടി നൃസിപ്പു.

പദ്മം ഗജം മയൂരം ശക്തിം വജ്രം ച കർക്കടം ചാപി
അന്തർനൃസ്യതു ഹൈമാൻ ദ്രവ്യനൃസനം ഗുഹേ

[വിധേയമിതി. ൨൧

അന്തഃ ഹൈമാൻ - പിന്നെ നടുവിൽ പൊന്നുകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന, പദ്മാ - താമരപ്പൂവിനേയും, ഗജം - ആനയേയും, മയൂരം - മയിലിനേയും, ശക്തിം - വേലിനേയും, വജ്രം - വജ്രത്തേയും, കർക്കടം - കോഴിയേയും, നൃന്ദ്യത - നൃസിപ്പു. ഇതിഗൃഹേ ദ്രവ്യസന്തം വിധേയം - ഇങ്ങനെ സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ ദ്രവ്യസന്തത്തെ വിധിച്ചിരിക്കുന്നു.

അനന്തരം ശിപന്റെ ദ്രവ്യസന്തേയും മന്ത്രത്തേയും കൂടാ ചെയ്യുന്നു:—

സദ്യോജാതകലാഭിരഷ്ടഭിരിഹോദ്രാഭീശനീഷും ശിവേ
വജ്രം മൗക്തികപുഷ്പരാഗഹരിനീലഖ്യാന്യഥ സ്താദികം
വിന്യസ്യേച്ച വിധൂരജം മരതകം നീലോപലം ച ക്രമാ-
ന്മധ്യേ നൃന്ദ്യത പദ്മരാഗഹരി സദ്യോജാതവിദ്യാം ജപൻ. ൨൨

ഇഹ ശിവേ - ഇവിടെ ശിവങ്കൽ, സദ്യോജാതകലാഭിഃ അഷ്ടഭിഃ - സദ്യോജാതകലകൾ എട്ടുകൊണ്ടും, ഇന്ദ്രാഭീശനീഷും - കിഴക്കുതട്ടങ്ങി ഈശകോൺ അവസാനമാകുംവണ്ണം, വജ്രം - വൈരത്തേയും, മൗക്തികപുഷ്പരാഗഹരിനീലഖ്യാനി - മുത്തിനേയും പുഷ്പരാഗത്തേയും ഇന്ദ്രനീലത്തേയും, സ്താദികം - സ്ഫടികത്തേയും, വിധൂരജം - വൈധൂര്യത്തേയും, മരതകം - മരതകത്തേയും, നീലോപലം - നീലരത്തത്തേയും, ക്രമാത് നൃന്ദ്യത് - ക്രമേണ നൃസിപ്പു. അഥ മധ്യേ സദ്യോജാതവിദ്യാം ജപൻ പദ്മരാഗം അപി - പിന്നെ നടുവിൽ സദ്യോജാതമന്ത്രത്തെ ജപിച്ച് പദ്മരാഗത്തേയും നൃസിപ്പു.

അഥ മനോഹപാം ഹരിതാലകം നൃന്ദ്യത്
സൗരാഷ്ട്രികം വിഭ്രമരോചനേ പുനഃ
പ്രവാളകം സാഞ്ജനമാക്ഷികം രസം
കലാസമസ്താത്മകവാമവിദ്യയാ.

൨൩

കലാസമസ്താത്മകവാമവിദ്യയാ അഥാ - ദിക്കുകളിൽ വാമദേവകൾക്കും എട്ടുകൊണ്ടും, ശേഷം കലകൾ അഞ്ചും വാമദേവ മന്ത്രപുറംകൊണ്ട് നടുവിലും, മനോഹപാം - മനയോലയേയും, ഹരിതാലകം - അരിതാരത്തേയും, സൗരാഷ്ട്രികം - തിരുവട്ടപ്പുഴയേയും, വിഭ്രമരോചനേ - പവഴത്തേയും ഗോരോചനയേയും,

പ്രവാളകം - പവിഴക്കൊടിയേയും, സാഞ്ജനമാക്ഷികം - അഞ്ജനക്കല്ലിനേയും മാക്കീരക്കല്ലിനേയും, രസം - നടുവിൽ രസത്തേയും, ന്യസേത് - ഈ വെന്തിനേയും ന്യസിപ്പു.

ശാലിയവൗ ഗോധുമപ്രിയംഗുമാഷാംസ്തിലം ച നീവാരം
നിഷ്ഠാവസർഷപൗ ച നൃസതു തതഃ സകലഭീമമന്ത്രേണ. ൨൪

തതഃ സകലഭീമമന്ത്രേണ - പിന്നെ അഘോരകലകളെ കൊണ്ട് എടുക്കുകകളിലും അഘോരനേക്കൊണ്ടു നടുവിലും, ശാലിയവൗ - നെല്ലിനേയും യവത്തേയും, ഗോധുമപ്രിയംഗുമാഷാംസ് - ഗോതമ്പിനേയും തിന്നയേയും ഉഴുന്നിനേയും, തിലം നീവാരം ച - എള്ളിനേയും വരിനെല്ലിനേയും, നിഷ്ഠാവസർഷപൗ ച നൃസതു - തുവരയേയും കടുകിനേയും ഈ വെന്തിനേയും ന്യസിപ്പു.

കലാഭിർനാരീഭിർവൃഷപരശുരുദ്രാക്ഷവലയം

ത്രിശുലം ദിക്ഷപന്തഃ കമലം ച പുംസാ കനകജം

വിദിക്ഷെപശാനീഭിർനൃസതു രജതായസ്രൂപ യഥാ-

ക്രമം താമ്രം മദ്ധ്യേ സകലമന്ത്രാ കാഞ്ചനമപി. ൨൫

ദിക്ഷു നാരീഭിഃ കലാഭിഃ - പിന്നെ കിഴക്കുതുടങ്ങി നാലുദിക്കുകളിൽ തൽപുരുഷകലകൾ നാലുകൊണ്ടും, കനകജം - പൊന്നുകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കിയ, വൃഷപരശുരുദ്രാക്ഷവലയം ത്രിശുലം - കാളയേയും വെണ്മഴുകിനേയും രുദ്രാക്ഷമാലയേയും ത്രിശുലത്തേയും ന്യസിച്ച്, അന്തഃ പുംസാ കമലം അപി - അകത്തു പൊന്നുകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കിയ താമരപ്പവിനേ തൽപുരുഷനേക്കൊണ്ട് ന്യസിപ്പു. വിദിക്ഷെ പശാനീഭിഃ രജതായസ്രൂപ താമ്രം ച യഥാക്രമം - അഗ്യാദികോണുകളിൽ ഈശാനകലകളിൽ നാലുകൊണ്ട് വെള്ളിയേയും ഇരുമ്പിനേയും ചെമ്പ്രാങ്കൊട്ടിയേയും ചെമ്പിനേയും ക്രമേണ ന്യസിച്ച്, മദ്ധ്യേ സകലമന്ത്രാ കാഞ്ചനം അപി നൃസതു - നടുവിൽ ഒട്ടക്കത്തേ കലയും ഈശാനനും കൂട്ടിക്കൊണ്ട് പൊന്നിനേയും ന്യസിപ്പു. ഇങ്ങനെ ശിവങ്കലേ രത്നാസം.

സന്ധാതദോഷ്ണാ ഫവനാണനാഭിമുശ്യാണിമാദ്യഷ്ടകരൂപമേതത്
ഇഷ്ടാഭിനാസ്പോപരി പീഠമിഷ്ടം സംസ്ഥാപയേത സാശുഗത-

[അപശക്ത്യാ. ൨൩]

സമ്പാതദോഷാ ഹവനാണനാ അഭിമുശ്യ - പിന്നെ ഗായത്രി സമ്പാതത്തേ കൈയിൽ രണ്ടിലും പിരട്ടി ഹോമമന്ത്രം ജപിച്ചു നപുംസകശിലാരത്തങ്ങളേ തൊട്ട്, അണിമാദ്യഷ്ടകരൂപം ഏതത് - അണിമാദികളായ അഷ്ടൈശ്വര്യങ്ങളോടുകൂടിയ ഇതിനെ, ആദിനാ ഇഷ്ടപാ-പ്രണവംകൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ച് മാനസ പൂജയും ചെയ്തു നീരാജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞാൽ, അന്യ ഉപരി - ഈ നപുംസകശിലയുടെ മുകളിൽ, ഇഷ്ടം പീഠം - പീഠത്തുകൽ ശക്തിയെ ആവാഹിച്ചു തത്പൂജയും ചെയ്തിരിക്കുന്ന പീഠത്തേ, സാശുഗതതപശക്ത്യാ സംസ്ഥാപയേത് - പ്രണവശക്ത്യാദിപീഠ മന്ത്രവും ശക്തിപുടിതപഞ്ചതത്ത്വവും ശക്തിപ്രണവങ്ങളും ജപിച്ച് പീഠത്തേ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പ്രണവവ്യാപകം ചെയ്ത്, ധ്രുവാ ഭ്രൗരിത്യാദിസൂക്തം ജപിപ്പൂ.

ശക്തിം സ്വബീജകസുമാർപ്പണത്തോ/ന്നവേശ
 നൃസ്യാർണ്ണപീഠമനുബീജതദംഗകാനി
 ഇഷ്ടപാ പ്രതിഷ്ഠിതികൃതേ പരിപൂജ്യ പീഠം
 ബീജാർച്ചിതം പരിവൃതം വസനേന രക്ഷേത്. ൨൭

സ്വബീജകസുമാർപ്പണതഃ ശക്തിം അനുവേശ, - പിന്നെ തങ്ങളുടെ പീഠശക്തിയെ ആവാഹിച്ച്, അർണ്ണപീഠമനുബീജതദംഗകാനി നൃസ്യ ഇഷ്ടപാ - ആവാഹനമുദ്ര കാട്ടിയാൽ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞപോലെ ലിപിഗ്രാസവും ധർമാദിപീഠമന്ത്രഗ്രാസവും ശക്തിബീജവും തദംഗഗ്രാസവും ചെയ്തു അർച്ചാദി പൂജിച്ച് അർഘ്യം വീർത്തി മാനസപൂജയും ചെയ്താൽ, പ്രതിഷ്ഠിതികൃതേ പീഠം പരിപൂജ്യ - ബിബേപ്രതിഷ്ഠാത്മമായിട്ടു നപുംസകശിലയിങ്കൽ ലിപിപങ്കജമന്ത്രംകൊണ്ടും പീഠത്തുകൽ പീഠമന്ത്രംകൊണ്ടും പീഠത്തേ പൂജിച്ച്, ബീജാർച്ചിതം വസനേന പരിവൃതം രക്ഷേത് - ശക്തിയെ ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചാൽ രക്തവസ്രംകൊണ്ടു പീഠത്തേ മൂടി താലത്രയാദികൊണ്ടു രക്ഷിപ്പൂ.

രത്നനാസക്രമസുമാഹിതേ സ്ഥാപിതേ സ്ഥാപനാത്മം
 ബ്രഹ്മഗ്രാവ്ണി പ്രചരതു ശിവേ പീഠപൂജാം യഥോക്താം
 പീഠേ യന്ത്രോപരി പരിഗതേ ച സ്വപീഠീയശക്തിം
 സങ്കല്പേതത് സമുദിതദിശാ നൃസ്യ സന്ധ്യ രക്ഷേത്. ൨൮

തീയേ - ശിവജലേ വിശേഷം. രത്നന്ത്യാസക്രമസുമഹിതേ
സ്ഥാപിതേ ബ്രഹ്മഗ്രാഹ്ണി - രത്നന്ത്യാസങ്ങളും പുജയും ചെയ്തു
പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്ന നപുംസകശിലയിങ്കൽ, സ്ഥാപനാത്മം
യഥോക്താം പാപുജാം പ്രചരതു - ലിംഗപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കായി പറഞ്ഞ
വിവിധപുജയും പീഠപുജയും ശക്തിപുജയും ചെയ്തു.
യന്ത്രോപരിപരിഗതേ പീഠേ ച - അവിടെ തന്നെ മുകളിൽ
യന്ത്രത്തിൽ ചൊരിച്ചിരിക്കുന്ന പീഠത്തുങ്കൽ, സ്വപീഠീയ
ശക്തിം സങ്കല്പ ഏതത്സമുദിതദിശാ നൃന്ദ്യ സന്ധുജ്യ രക്ഷേത്.
ശക്തിയെ ആരാധിച്ച് ലിപിന്ത്യാസാദി കൈയും ചെയ്ത്
പൂജിച്ച് രക്ഷിപ്പൂ.

അനന്തരം വിഷ്ണുവിങ്കൽ പരിഹോമം ചെയ്യാൻ പറയുന്നു.

പ്രാസാദം പരമോഷ്ടദിക്ഷു സികതാക്തേഷ്വേഷപഥ

[സ്ഥണ്ഡിലേ-

ഷപായാജിതപാവകം ശിഖിമുഖം കൃതപാ സകുഭാർച്ചനം
ജഗഥപതപ്തശതം പലാശസമീധോ മുലേന താവദ് ഛതം
ഗായത്ത്ര്യാ ച ഹരിത്ക്രമാദിഹ സമിദ്ഭേദോഽഥവാ ഗൃഹ്യതാം.

[൨൯

പ്രാസാദം പരിതഃ - പ്രാസാദത്തിന്റെ ചുറ്റും, അഷ്ട
ദിക്ഷു സികതാക്തേഷ്വേഷ സ്ഥണ്ഡിലേഷു - കിഴക്കുതടങ്ങി എട്ടു
ദിക്ഷുകളിലും മണലിട്ട് മെഴുകി കീറിയാൽ, അജിതപാവകം
ആധായ - ഒരിടത്ത് അഗ്നിജനനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന തീയേ
ത്താൻ ആചാര്യകണ്ഡത്തിലേ തീയേ കുറഞ്ഞൊന്നു എടുത്തു
കൊണ്ടുതാൻ കത്തിച്ചു എട്ടുദിക്കിലുമായി വിഭജിച്ചു ഇട്ടാൽ, സകു
ഭാർച്ചനം ശിഖിമുഖം കൃതപാ-ആജ്യസംസ്കാരം കഴിഞ്ഞാൽ തെക്കു
സ്വസ്തികത്തിൽ ഓരോ കലശത്തേയും പൂജിച്ച് അഗ്നിയേ അലങ്ക
രിച്ചു ഹോമത്തുങ്കൽ പീഠപുജാദി നിവേദ്യത്തോളം ചെയ്തു ചാഞ്ച
മത ഇട്ടു പ്രണവപ്രാഹുതി തുടങ്ങി മൂലാഷ്ടാജ്യാഹുതി കഴിഞ്ഞാൽ,
മുലേന പലാശസമീധഃ അഷ്ടശതം - മൂലംകൊണ്ടു പ്ലാശ്തംചമത
യെ നൂറൊട്ടീതാ, ഗായത്ത്ര്യാ താവദ് ഛതം ച ജഗഥപത - ഗായ
ത്ത്രികൊണ്ടു നൂറ്റിമെട്ടു നെയ്യിനേയും ഹോമിച്ചു വ്യാഹുതി
പ്രണവാദിഹോമം മുടിച്ച് പ്രസന്നപുജയുംചെയ്തു വ്ളാക! ആരാ
ധിച്ച് ഉദപസിച്ച് സംപാതം കലശത്തിലാക്കൂ. ഇഹ ഹരിത്
ക്രമാത് സമിദ്ഭേദഃ അഥവാ ഗൃഹ്യതാം - ഇവിടെ ശിവന്റെ

അധിവാസമോമത്തുകൽ ദിക്കുകളിലേക്കു പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ചമ തകളെ ഹോമിക്കിലുമാം. അനപാധാനാദിയായി ഇയ്‌മവും പകുപവും കൂടിയ വലിയ ഹോമംപോലെയെങ്കിലുമാം.

ഏവം ശാർങ്ഗധരേ വിധായ പരിഹോമാംസ്താമുക്തം പരം തത്സമ്പാതഘടോദകൈഃ സമഭിപുത്യാഷ്വാർണ്ണവർണ്ണൈഃ ക്രമാത് ഏകീഭൂതചിതിം സ്വമൂലമനനാ സങ്കല്പ്യ തന്മിൻ വിഭം പ്രാച്യവേഷ്യ നവാംശുകേന കരഹ്വം മണ്ഡപാന്തർനയേത്.

[൩൦

ശാർങ്ഗധരേ ഏവം പരിഹോമാൻ വിധായ - വിഷ്ണുവി കൽ ഇപ്രകാരം പരിഹോമത്തെച്ചെയ്ത്, തത്സമ്പാതഘടോദകൈഃ അഷ്വാർണ്ണവർണ്ണൈഃ ക്രമാത് പരം താമുക്തം പരിപുതു - തത്സമ്പാതയുക്തമായ കലശങ്ങൾ എട്ടിനേയും മൂലാക്ഷരംകൊണ്ട് ക്രമേണ, വേർവിട്ട ഒരു ചെമ്പുകടത്തെ പുജിച്ചു തങ്കൽ നിറച്ച്, തന്മിൻ സ്വമൂലമനനാ ഏകീഭൂതചിതിം വിഭം സങ്കല്പ്യ - ആ കലശത്തിൽ ഒന്നായി കല്പിച്ചു മൂലംകൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു പുജിച്ചു നിവേദിച്ച് പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്ത്, നവാംശുകേന ആവേഷ്യ കരഹ്വം തം മണ്ഡപാന്തഃ നയേത് - വസ്ത്രംകൊണ്ട് മൂടി രക്ഷിച്ച് ആ കലശത്തെ മണ്ഡപത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി സ്വസ്തികപത്മത്തിൽ പീഠം പുജിച്ചുവയ്ക്കും.

അഥാധിബിംബം പരിപൂജ്യ പീഠം-

മാവാഹ്യ മൂലേന കൃതാംഗക്ട്വപ്ലിഃ

അർഘ്യാദി ഭത്ത്വാ പരിഹോമസിദ്ധ-

തോയേന സിഞ്ചേത് സ്തപനേ ധ്രുവേണ.

൩൧

സദ്യേഷ്യ തത്തന്മനഭിഃ സമുക്ഷ്യ

വിദ്യേശകംഭോപഭൂതാഭിമർദ്ഭിഃ

സംസ്താപ്യ വാ താഭിരഥാംശുകാഭ്യൈഃ

സംഭ്രൂഷ്യ സംപൂജയതുപഥാമൈഃ.

൩൨

അഥ അധിബിംബം പീഠം പരിപൂജ്യ - പിന്നെ ബിംബത്തുകൽ പീഠത്തെ പുജിച്ച്, മൂലേന ആവാഹ്യ - മൂലംകൊണ്ട്¹ദേവന്മാരിലും സ്താനകാലത്തു വിദ്യേശപരകലശജലങ്ങളേക്കൊണ്ടും

1, ഇവിടെ കുറച്ചു വിട്ടുപോയതായി തോന്നുന്നു.

അതതു മന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടും പ്രോക്ഷിപ്പു. താഭിഃ സംസ്താപ്യ വാ-
 എന്നിങ്ങനെ ബിംബം എടുത്തു ഭദ്രപീഠത്തുകൽ എഴുന്നള്ളിച്ച്
 തന്മൂലംകൊണ്ട് ആടുകിലുമാം. അഥ അംശുകാദ്യൈഃ സഭ്രൂഷ്യ
 ഉപഹാരൈഃ സമ്പൂജയതു - പിന്നെ വസ്ത്രാദികളേക്കൊണ്ട് അല-
 കരിച്ച ജലഗന്ധാദി ഉപഹാരങ്ങളേക്കൊണ്ടു പൂജിച്ച് നിവേ-
 ദിച്ചു, പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു.

തതോ മണ്ഡലേ ദീപ്യമാനേ ച വഹ്നൗ

വിധായ പ്രസൂനാഞ്ജലിം പ്രീണയിതവാ

ചിതിം തോരണാദിസ്ഥിതാം കണ്ഡസംസ്ഥാം

സമുദപാസയേന്മണ്ഡലസ്ഥാം ച ബിംബേ.

൩൩

തതഃ മണ്ഡലേ ദീപ്യമാനേ വഹ്നൗ ച പ്രസൂനാഞ്ജലിം
 വിധായ - പിന്നെ മണ്ഡലപൂജ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ദേവകലും കത്തി-
 ച്ചിരിക്കുന്ന ആചാതുക്കണ്ഡാഗ്നിയിങ്കലും പൂർണ്ണപുഷ്പാഞ്ജലിയെ
 ചെയ്ത് പ്രസാദിപ്പിച്ചു; തോരണാദിസ്ഥിതാം കണ്ഡ സംസ്ഥാം
 മണ്ഡലസ്ഥാം ചിതിം ബിംബേ സമുദപാസയേത് - തോരണങ്ങളു-
 ടേയും ധ്വജങ്ങളുടേയും ദ്വാരകലശാദികളുടേയും മണ്ഡപത്തി-
 നേറയും പ്രാഗാഭി ദിക്കുകളുടേയും ആചാതുക്കണ്ഡത്തുകലേയും
 മണ്ഡലത്തുകലേയും ചൈതന്യത്തേ ബിംബത്തുകൽ ഉദാസിപ്പു.

കുന്ദേശനിദ്രാഘടയോർവിധായ

പുഷ്പാഞ്ജലിം തദ്രായപീഠശക്തിം

ഭവയോഃ സമുദപാസ്യ ലയാംഗകൃത് ദൈവ

നീരാജ്യ സുധാതു ച മുത്തിപാത്യാം.

൩൪

കുന്ദേശനിദ്രാഘടയോഃ പുഷ്പാഞ്ജലിം വിധായ - പിന്നെ കുന്ദേശ-
 ശകലശത്തുകലും നിദ്രാകലശത്തുകലും പുഷ്പാഞ്ജലികളെച്ചെയ്ത്;
 തദ്രായപീഠശക്തിം ഭവയോഃ സമുദപാസ്യ - അതു രണ്ടിനേറയും
 പീഠശക്തിയെ അവറിലുദാസിച്ച്, ലയാംഗകൃത് നീരാജ്യ- ലയാം-
 ഗന്ധാസത്തേച്ചെയ്ത് നീരാജനമുഴിഞ്ഞു, ദൈവ മുത്തിപാത്യാം
 സുധാതു ച - ആ കലശങ്ങളേ രണ്ടിനേയുമെടുത്തു രണ്ടു പരികർമ്മി-
 കളുടെ കൈയിൽ കൊടുത്തു കർക്കര്യേയും നീരാജനം ഉഴിഞ്ഞു
 ഏകീകരിച്ചു.

ഘൃതാദിപാത്രാണി പരൈർവിധാതു ച
 ദപിജൈസ്തോ മംഗലബീജരോഹഗാം
 ശയോഗതാം ചാപി വിലാപ്യ ചേതനാം
 വ്യാപയ ബിംബേ വിലയാംഗമാചരേത്.

൩൭

പരൈഃ ദപിജൈഃ ഘൃതാദിപാത്രാണി വിധാതു - വേറെ ബ്രാഹ്മണരേക്കൊണ്ട് ഘൃതാദിപാത്രങ്ങളേയും അഷ്ടമംഗലങ്ങളേയും മെടുപ്പിച്ചു, തത്ത്വം മംഗലബീജരോഹഗാം ശയോഗതാം ച അപി ചേതനാം ബിംബേ വിലാപ്യ - പിന്നെ ബീജാങ്കുരപാത്രശക്തികളേയും ശയോഗതമായ ശക്തിയേയും ബിംബത്തുകൽ ലയിപ്പിച്ചു, വ്യാപയ വിലയാംഗം ആചരേത് - വ്യാപകത്തെയുള്ള ലയാംഗത്തേയും നൃസിപ്പു.

നീരാജ്യാർഘ്യമപി പ്രദായ ശയനാദന്തിഷ്ടമന്ത്രം ജപ-
 ന്തഥാപ്യ പ്രതിമാം നിധായ മനുവിദ്യാനേ വിനിർഗത്യ ച
 വാദ്യൈഃ ശാകനജാപകേ പരിജപൻ സ്വസ്ത്വാദിയുക്തേ തഥാ-
 തോദേവാദി നിജം പ്രദക്ഷിണഗതിഃ പ്രാസാദമാസാദയേത്. ൩൮

നീരാജ്യ അർഘ്യം അപി പ്രദായ - പിന്നെ നീരാജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞ അർഘ്യത്തേക്കൊടുത്ത് പഷ്ടാഞ്ജലിയും ചെയ്ത്, ഉന്തിഷ്ടമന്ത്രം ജപൻ പ്രതിമാം ശയനാത് ഉത്ഥാപ്യ - "ഉന്തിഷ്ട ബ്രാഹ്മണസ്തേ" ഇത്യാദി ജപിച്ചു ബിംബത്തേ ശയ്യയിങ്കൽ നിന്ന് എടുത്തു, മനുവിത് യാനേ നിധായ - തദ്യോഗ്യമന്ത്രത്തേ ജപന്നായിട്ടു രഥാഭിയാനത്തുകൽ ഉറപ്പായിട്ടുവെച്ച് ബ്രാഹ്മണരേക്കൊണ്ട് എടുപ്പിച്ചു. വാദ്യൈഃ ശാകനജാപകേ സ്വസ്ത്വാദിയുക്തേ പരിജപൻ - വാദ്യഘോഷങ്ങളോടുകൂടി കനിമുദിത്യാദി ശാകനസൂക്തങ്ങളും സ്വസ്തിസൂക്തത്തേയും ജപിച്ചു, തഥാ അതോദേവാദി നിജം ച - അതോദേവാദി തന്റെ തന്റെ സൂക്തങ്ങളേയും ജപിച്ചു, പ്രദക്ഷിണഗതിഃ - നാലമ്പലം പ്രാസാദം ഇവറിന്നു പ്രദക്ഷിണമായി ഗമിച്ചു, പ്രാസാദം ആസാദയേത് - പ്രാസാദത്തിന്റെ നടുവിൽ വരൂ.

സ്വാനീരാജനമഗ്രതഃ കരകധാരാർഘ്യം വഹൻ ദേശികോ
 ബിംബസ്വപാപമടൈഃ ഘടേശയജമാനൈഃ ചേതി യാനേ ക്രമേ
 ഭക്തപാ ദ്വായുപചാരതോർഘ്യമുപനീയ നൃന്ദ്യ ഭദ്രാസനേ
 പശ്യാത് ത്രിഃ കരകോദകേന പരിഷിഞ്ചേദ് ബിംബത്തത് -

[പീഠിക. ൩൭

നാനേ - ബിംബത്തേക്കൊണ്ടുപോകുന്നേടത്തു്, അഗ്രതഃ നീരാജനം - മുമ്പിൽ നീരാജനം, കരകധാരാ - പിന്നെ കർക്കരിവെള്ളം വിത്തുന്ന ആളു്, അർദ്ധ്യം വഹൻ ദേശികഃ - പിന്നെ അർദ്ധ്യത്തേ എടുത്തുപോണ്ടു് ആചാര്യൻ, ബിംബസ്വാർഥമയഃ - പിന്നെ ബിംബത്തിന്റെ പാർശ്വങ്ങളിൽ ഘൃതാദിപാത്രങ്ങളും അഷ്ടമംഗലങ്ങളും പിന്നെ നിദ്രാകലശം, ഘടേശയജമാനേ - പിന്നെ കുടേശകലശം പിന്നെ ഉരരാളൻ, ഇതി ക്രമഃ സ്യാത് - ഇങ്ങനെ ക്രമമായിട്ടു ഗമിക്കണം. ദ്വാരി ഗതവാ - പ്രാസാദത്തിന്റെ നടയിൽ ചെന്നാൽ, ഉപചാരതഃ അർദ്ധ്യം ഭത്തവാ - ഉപചാരം കൊണ്ടു ദേവനു് അർദ്ധ്യം കൊടുത്തു്, ഉപനീയ - അകത്തു് എഴുന്നള്ളിച്ചു്, ഭദ്രാസനേ നൃന്ദ്യ-പീഠത്തിന്റെ പിറകിൽ പീഠം പുജിച്ചിരിക്കുന്ന ഭദ്രപീഠത്തുകൽ ബിംബത്തേ വച്ചു കുടേശ നിദ്രാകലശങ്ങളേയും സ്വസ്തികങ്ങളിൽ പീഠം പുജിച്ചേടുത്തു മാരാതെ വയ്യിച്ചു്, പശ്ചാത് കരകോദകേന ബിംബത്തു് പീഠഭക്ത്രഃ പരിഷിഞ്ചേത് - പിന്നെ, കർക്കരിധാരകൊണ്ടു് ബിംബത്തെയും പീഠത്തെയും പുറത്തേയും ചുറ്റായിട്ടു മൂന്നുപ്രാവശ്യം ജലധാരയേ ഒഴുക്കൂ.

അനന്തരം പ്രാർത്ഥനകളേത അഞ്ചുശ്ലോകംകൊണ്ടു ഒരുമിച്ചു പറയുന്നു:—

തത്രോപവിശ്വ സകളീകൃതചർച്ചിതാത്മാ
സമ്പ്രീണിതസ്വപതഃപര്യഗണാധിനാഥഃ
വിപ്രാൻ പ്രതർപ്യ തപനീയഗവാദി ഭത്തവാ
മൌഹൂർത്തികോത്തമസമുക്തവിവിക്തലഗ്നേ. ൩൮

മൂലാഭിഹൂതിലിപിതത്ത്വപക്ഷധർമ്മപാദി-
ന്ത്യാസാർച്ചനാസുമഹിതം മനുബിംബമേതത്
ധ്യാതവാ വിരാജമപി ഖം ച തഥൈവ പീഠം
ബീജാർച്ചിതം പ്രകൃതിരൂപമിളാത്മകം ച. ൩൯

സേവനേജസാ തദഭയം വൃതിഷജ്യ തിഷ്യ-
നീരാജ്യ ചാസ്മാഹുതപീഠപദോ/ഗ്രസംസ്ഥഃ
തത്തത് പ്രതിഷ്ഠിതിസമുക്തമനുപ്രജാപീ
കൃതവാ പരിഭ്രമണമാതതനോപരി ത്രിഃ. ൪൦

ദോർഭ്യം ഗൃഹീതമനുബിംബമിദം സ്വപീരോ
 നൃസ്യേന്നപുസകശിലാകലിതാബ്ജനാളം
 പ്രാക് പ്രഷ്ടപാർഷ്ണികനിജാണുണാദിഹൃതി-
 മൂലാഹിതാപഘനഭാവിതപാരമാത്മ്യം.

ര ഫ

സൂത്രദശാർഹമനുപഞ്ചദശാഭിവാഹ-
 വ്യാപ്തിസ്വമൂലമഹിതീകൃതിജാഗരൂകം
 താരോപചാരമനുതത്ത്വമുഖഃ പ്രതിഷ്ഠാ-
 മന്ത്രോഽനുരൂപശരതത്ത്വമനുസ്രവാന്തഃ.

ര ഫ

തത്ര ഉപവിശ്യ നുകളീകൃതചർച്ചിതാത്മാ - ആ ഗർഭഗൃഹം
 തുങ്കൽ പൂജാസ്ഥാനത്തു് ഇരുന്നു ദോഹശുദ്ധിയും ആത്മാരാധനയും
 ചെയ്തു, സമ്പ്രീണിതസ്വതത്വവർഗ്ഗഗണാധിനാഥഃ - ഗുരുവിനേയും
 ഗണപതിയേയും വന്ദിച്ചു പ്രസാദിപ്പിച്ചു്, പ്രാക്പ്രഷ്ട
 പാർഷ്ണികനിജാണുണാദിഹൃതിമൂലാഹിതാപഘനഭാവിത പാര
 മാത്മ്യം - മുമ്പിൽതന്നെ, പ്രഷ്ടം - മുമ്പു, പാർഷ്ണികം - പിറകു്,
 മുമ്പിലും പിന്നിലും തന്റെ മൂലത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന പ്രണ
 വരയംകൊണ്ടു പരാവാഹനയെ ചെയ്തു ബിംബത്തുങ്കൽ യോജി
 പ്പിച്ചു് തന്റെ മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു വ്യാപകാംഗങ്ങളെ നൃസിച്ച്
 പൂജിച്ചു് അർഘ്യപുഷ്പാഞ്ജലികളേച്ചെയ്തു. പ്രണവോപചാര
 മൂലവും മൂലപടിതപ്രണവരായവും പാരമാത്മന്നാഗർഹ്യ ഇത്യാദിയും
 ആവാഹനമന്ത്രം.

സൂത്രദശാർഹമനുപഞ്ചദശാഭിവാഹവ്യാപ്തിസ്വമൂലമഹിതീ
 കൃതിജാഗരൂകം - അവസ്ഥാവാഹനയോഗ്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന മന്ത്ര
 ങ്ങൾ അഞ്ചുകൊണ്ടും ചെപ്പേറെ തുരീയാതീതാദിക്രമേണ ജാഗ്ര
 ദ്വസ്ഥാനം അഞ്ചും ആവാഹിച്ചു മൂലാംഗന്യാസാദി ചെയ്തു
 പൂജിച്ചു് അർഘ്യപുഷ്പാഞ്ജലിയും ചെയ്തു. അവസ്ഥാവാഹന
 മന്ത്രങ്ങളേ മുകളിൽ പറയും. മൂലാഭിഹൃതിലിപിതത്ത്വപര്യായപ
 കാദിന്യാസാർച്ചനാസുമഹിതം - പിന്നെ തന്റെ മൂലംകൊണ്ടു
 മന്ത്രവാഹനയെ ചെയ്തു് ലിപിതത്ത്വന്യാസാദിതാൻ ഷഡ്ഘപ
 ന്യാസാദിതാൻ ചെയ്തു അർഘ്യാദികൊടുത്തു പൂജിച്ചു് മാനസ
 പൂജയും ചെയ്തു.

ഏതത് മനുബിംബം - ഈ ആവാഹനങ്ങളേ ചെയ്തിരി
 ക്കുന്ന മന്ത്രബിംബത്തെ വിരാജം ഖം ച ശ്യാത്വം - ബ്രഹ്മസ്വരൂപ

മായും ആകാശാത്മകമായും ധ്യാനിച്ച്, തഥാ ഏവ ബീജാർച്ചിതം
 പീഠം - അപകാരം ശക്ത്യാവാഹനം തത്പൂജയും ചെയ്തു
 പീഠത്തേ, പ്രകൃതീരൂപം ഇച്ഛാത്മകം ച ധ്യാതാ - മായാസ്വരൂപ
 പമായിട്ടും ഭൂത്മാത്മകമായിട്ടും ധ്യാനിച്ച്, മെഴുത്തുത്തികോത്തമ
 സമുക്തവിവിക്തലഗ്നേ - ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധനായ മുഹൂർത്തക്കാര
 നാൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ശുഭലഗ്നത്തുകൽ, തപനീയഗവരദി
 ഭത്താവിപ്രാൻ പ്രതാപ്യ - സ്വപ്നദാനംകൊണ്ടും പശുദാനം
 കൊണ്ടും വസുഭൂമിദാനംകൊണ്ടും ബ്രാഹ്മണരെ സന്തോഷി
 പിച്ചു മുഹൂർത്തദക്ഷിണയും ചെയ്ത് സുമുഹൂർത്തം പറഞ്ഞാൽ,
 സ്വേദന ഓജസാ തഥാഭരം വൃതിഷജ്യ - പരചാർയൻ മനസ്സുകൊണ്ടു
 ബിംബത്തേയും പീഠത്തേയും അന്യോന്യം യോജിപ്പിക്കുമാറു
 ധ്യാനിച്ച് തിഷ്ഠൻ, നീരാജ്യ - എഴുന്നേറ്റുനിന്നു നീരാജനത്തേ
 ഉഴിഞ്ഞു, അഗ്രസംസ്ഥഃ അസ്രഹൃതപാഠപടഃ - നേരേനിന്ന് അസ്ര
 മന്ത്രംകൊണ്ടു പീഠം മുടിഞ്ഞു വസുത്തേ എടുത്തുമാറി, ഭോദ്യാം
 ഗൃഹീതമനുബിംബം - രണ്ടുകൈകളേക്കൊണ്ടും ബിംബത്തേ എ
 ടുത്ത് എല്ലാവരുംകൂടി പൊക്കയാൽ, തത്തത് പ്രതിഷ്ഠിതിസമുക്ത-
 മനുപ്രജാപി ആയതനോമരം ത്രിപരിഭ്രമണം കൃതാ - അതതു
 ബിംബങ്ങളുടെ പ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രങ്ങളേ ജപിച്ചു പീഠത്തിന്റെ മുക
 ലിൽ വലത്തുട്ടു മൂന്നുപ്രാവശ്യം പ്രദക്ഷിണഗതിയായി കൊണ്ടു
 വന്ന്, നപുംസകശിലാകലിതാബ്ജനാളം ഇദം സ്വപീഠേ
 നൃസ്യേത് - നാളത്തിന്റെ മുഖട്ടു നപുംസകശിലയിങ്കൽ രത്ന
 ന്യാസംചെയ്തു കഴിയിൽതൊട്ടു ഇരിക്കുമാറ് ബിംബത്തേ സാവ
 ധാനമായി പ്രതിഷ്ഠിച്ചു.

താരോപചാരമനുതത്ത്വമുഖഃ അനുരൂപശരതത്ത്വമനുഗ്ര
 വാന്തഃ പ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രഃ - പ്രണവം ഉപചാരം മൂലം മൂന്നുരൂപം
 ജീവാദിതത്ത്വങ്ങൾ ക്ഷേയം ആദിയായി മൂലപുടിതപഞ്ചതത്ത്വ
 ങ്ങളും മൂലവും പ്രണവവും ഒട്ടാകുമായിട്ടും നടുവിൽ പ്രതിഷ്ഠാ
 മന്ത്രവും കൂടിയാൽ ബിംബപ്രതിഷ്ഠയുടെ മന്ത്രം ഭവിക്കും.

താരാദിപഞ്ചനിജതത്ത്വകദേന്തമുന്ത്യാ-

ത്മാന്തസ്ഥശാന്തമുഖബീജപരഗ്രുവാംശൈഃ

ദേന്തസ്വരൂപിമനുശിഷ്ടനമോന്തതുത്യാ-

തീതാദിജാഗരപരൈശ്ച ദശാണവഃ സ്വഃ.

ര ന

താരാദിപഞ്ചനിജതത്വപകടേനമുത്യാത്മാന്തസ്ഥശാന്ത
മുഖബീജപരസ്രവാംശൈഃ - പ്രണവത്രയം ഉപചാരം പ്രണവം
ആദിയായിരിക്കുന്ന പഞ്ചതത്വങ്ങളിൽ തന്റെ മുന്തിമന്ത്രങ്ങൾ
അഞ്ചുംകൂട്ടിച്ചൊല്ലിയാൽ, ശാന്താത്മനേ ശക്ത്യാത്മനേ നാഭാ
ത്മനേ ബിന്ദുപാത്മനേ ബീജാത്മനേ ഈ അഞ്ചുംകൂട്ടി ദൈന്തസ്വ
രൂപിമനുശിഷ്ടനമോന്തയ്യുതീതാദിജാഗർപശൈഃ ച - പിന്നെ
തൂരിയാതീതസ്വരൂപിണേ, തൂരിയസ്വരൂപിണേ, സുഷുപ്തിസ്വരൂ
പിണേ, സ്വപ്നസ്വരൂപിണേ, ജാഗ്രത്സ്വരൂപിണേ, ഈ അഞ്ചും
കൂട്ടി നമോ നാരായണായ നമഃ ഇത്യാദി മൂലം നമോന്തമായി
അഞ്ചിനും കൂട്ടി ഇതി ദശാണവഃ സ്വഃ - ഇങ്ങനെ അവസ്ഥാവാഹ
നമന്ത്രങ്ങൾ അഞ്ചും ഭവിക്കും. അവിടെ വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഓം ഷോ
നമഃ പരായ പരമേഷ്വരാത്മനേ വാസുദേവായ ശാന്താത്മനേ
തൂരിയാതീതസ്വരൂപിണേ നമോ നാരായണായ നമഃ ഇങ്ങനെ
ആദിയിലത്തേ മന്ത്രം. ശേഷം നാലും ഉപഹരിച്ച് ചൊല്ലിക്കൊള്ളൂ.

ശങ്കരനാരായണങ്കൽ ഈശാനവാസുദേവായ ശാന്താത്മനേ
ഇത്യാദി. ഭർഗ്ഗയിങ്കൽ പ്രണവത്രയോപചാരപ്രണവദയാന്തത്തു
ങ്കൽ ഷോനമഃ പരായ ശ്രേഷ്ഠശക്ത്യാത്മനേ സേം ഭഗ്ഗായൈ
ശാന്താത്മനേ തൂരിയാതീതസ്വരൂപിണൈ ഭഗ്ഗായൈ നമഃ
ഇത്യാദി പഞ്ചമന്ത്രങ്ങൾ കൂട്ടൂ. സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ പഞ്ചതത്വാ
ന്തത്തുങ്കൽ ഷഷ്ഠയേ, വിശാഖായ, ഇന്ദ്രായ, സുന്ദായ, സനൽകമാ
രായ ഈ അഞ്ചും കൂട്ടിക്കൊള്ളൂ. ഗണപതിയിങ്കൽ പഞ്ചതത്വാ
ന്തത്തുങ്കൽ വരദായ ശാന്താത്മനേ തൂരിയാതീതസ്വരൂപിണേ ഗം
ഏകദന്തായ നമഃ, ശുഭായ ശക്ത്യാത്മനേ തൂരിയസ്വരൂപിണേ ഗം
ഭിദന്തായ നമഃ, വീരായ നാഭാത്മനേ സുഷുപ്തിസ്വരൂപിണേ ഗം
ചതുർദ്ദന്തായ നമഃ, വിനായകായ ബിന്ദുപാത്മനേ സ്വപ്നസ്വരൂ
പിണേ ഗം വജ്രതുണ്ഡായ നമഃ, വിഷ്ണായ ബീജാത്മനേ ജാഗ്രത്
സ്വരൂപിണേ ഗം ഹേരംബായ നമഃ ഇങ്ങനെ ഗണപതിയിങ്കൽ
അഞ്ചുമന്ത്രങ്ങളിലും ഒട്ടക്കവും പഞ്ചമന്ത്രങ്ങൾ കൂട്ടണം.

ശാസ്താവിങ്കൽ പഞ്ചതത്വാന്തത്തുങ്കൽ ദീപ്ത്രേ, പ്രഭവേ,
ഗോപ്ത്രേ, മഹാശാസ്ത്രേ, രേവന്തായ, ഈ പഞ്ചമന്ത്രങ്ങൾ കൂട്ടി
ഒട്ടക്കം അഞ്ചിനും നമഃ പരായ ഗോപ്ത്രേ നമഃ എന്നും കൂട്ടി
ക്കൊള്ളൂ. തൂരിയാതീതാത്മൻ ഇത്യാദി എല്ലാവർക്കും വേണം.

ആദിക്ഷ പ്രണവോപചാരപ്രണവവും വേണം. ഇങ്ങനെ അവ സ്ഥാപാഹനമന്ത്രങ്ങൾ.

യജ്ഞായജ്ഞാദിപുംസുകതകമവി ശിവനാരായണേ

[പെരുതക്ഷാഖം

തൈലോക്യാണർജിനാർണാദിരവി മുരരിപെരു താരകാര്യ

[ധ്രുവാണം

ദർശാസുകതം കമാർത്ഥം ദ്വിരദവരമുഖേ ബീജമുക് ച പ്രതിഷ്ഠാ-
മന്ത്രോ ബ്രഹ്മാണി പഞ്ച സൂരജിതി വിഹിതോ ഗോപ്തസം

[ജ്ഞഃ പ്രഭേദേ. ര് ര്

ശിവനാരായണേ യജ്ഞായജ്ഞാദിപുംസുകതകം-ശങ്കരനാ-
രായണകൽ യജ്ഞായജ്ഞാ വോ അഗ്നയേ ഇത്യാദിസുകതവും പുരു-
ഷസുകതവും, മുരരിപെരു പെരുതക്ഷാഖം ജിനാർണാദിഃ തൈലോ-
ക്യാണഃ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ പുരുഷസുകതവും ഗായത്രിഷഡക്ഷരദപാദ-
ശാക്ഷരാഷ്ടാക്ഷരങ്ങളും തൈലോക്യവിക്രാന്തായ ഇത്യാദിയും, താര-
കാര്യ ധ്രുവാണം - സുബ്രഹ്മണ്യകൽ ധ്രുവം ട്രൈശിത്യാദി മൂന്ന്
ഈക്കും, കമാർത്ഥം ദർശാസുകതം - ദർശിങ്കൽ പഞ്ചദശയും, ദ്വിരദ-
വരമുഖേ ബീജം ഏക ച - ഗണപതിയിങ്കൽ ഗംബീജവും ഗണാ-
നാത്പാ ഗണപതിം ഇത്യാദി ഏക്കും, സൂരജിതി പഞ്ച ബ്രഹ്മാണി-
ശിറകൽ പഞ്ചബ്രഹ്മവും, പ്രഭേദേ ഗോപതൃസംജ്ഞഃ - ശാസ്താ-
വിങ്കൽ ഗോപ്താരം വിശ്വഗോപ്താരം ഇത്യാദിയും, പ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രഃ
വിഹിതഃ - പ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രം വിധിക്കപ്പെട്ടു.

ശിവപ്രതിഷ്ഠയിങ്കലവിശേഷം പഠിക്കുന്നു:-

ആദായാഞ്ചിതമന്ത്രലിംഗകമജേനാസ്ഥാപ്യ വാമാണനാ
ബ്രഹ്മഗ്രാവ്ണ്യഥ തന്നിരോധവിധിമപ്യാധായ ഘോരാണനാ
സാന്നിദ്ധ്യം പ്രണമൻ സമർപ്പ്യ പുരുഷേണേശേന സുനാച്ഛനം
കർമ്മാലേതി ശിവപ്രതിഷ്ഠിതിവിധൗ കർമ്മക്രമഃ കീർത്തിതഃ. ര് ര്

ശിവപ്രതിഷ്ഠിതിവിധൗ - ശിവലിംഗത്തെ പ്രതിഷ്ഠിക്കു-
മ്പോൾ, അഞ്ചിതമന്ത്രലിംഗകം അജേന ആദായ-പരാവാഹനയും
അവസ്ഥാവാഹനയും മന്ത്രാവാഹനയും തത്പൂജകളും ചെയ്തി-
രിക്കുന്ന ശിവലിംഗത്തെ സദ്യോജാതമന്ത്രംകൊണ്ട് എല്ലാവരും
കൂടി എടുത്തു, വാമാണനാ ബ്രഹ്മഗ്രാവ്ണി ആസ്ഥാപ്യ-മൂലപുടി

തവാമദേവമന്ത്രം ചൊല്ലി നപുംസകശിലയിങ്കൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ച്,
ചോരാണനാ തന്നിരോധവിധി അപി ആധായ - അമോര
മന്ത്രംകൊണ്ടു സന്നിരഭോ ഭവ എന്ന മുദ്രയും കാട്ടി, പ്രണമൻ
പുരുഷേണ സാന്നിദ്ധ്യം ധമത്വ-മനസാ നമസ്കരിച്ചു തത്പുരുഷ
മന്ത്രംകൊണ്ടു സാന്നിദ്ധ്യം കരു കരു എന്ന മുദ്രയും കാട്ടി സാന്നി
ദ്ധ്യത്തെ പ്രാർത്ഥിച്ച്, ഈശനെ സ്മരിച്ചു കർത്താ - ഈശാനനെ
ക്കൊണ്ടു പൂർണ്ണപുഷ്പാഞ്ജലിയേയും ചെയ്തു. ഇവിടെ ശേഷം
സാമാന്യമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങൾ ഒക്കെയും വേണം.
ഇതി കർമ്മക്രമഃ കീർത്തിതഃ - ഇപ്രകാരം ക്രിയകളുടെ ക്രമം
പറയപ്പെട്ടു.

ഓം ത്രൈലോക്യവിക്രാന്തായ ത്രിവിക്രമായ വിഷ്ണവേ നമഃ
ഇതു വിഷ്ണുവിങ്കലെ പ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രം.

ഗോപ്താരം വിശ്വഗോപ്താരം ശാസ്താരം ശാഭാരം പ്രഭം
അമേയമതുഭുതം ശാന്തം സ്ഥാപയാമുഹമച്യുതം. ര ന

ഇതു ശാസ്താവിങ്കലെ പ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രം.

തല്പംബസുത്രേണ സമം പ്രകല്പ്യ

ഭോദ്യം സ്പശൻ ബിംബപദാബ്ജപീഠം

ജപൻ ശ്രവാദ്യേരിതി സുപ്രതിഷ്ഠം

കൃതപാത്രതോ വിശ്വപഥനം പരേച്ച. ര ഞ

തത് ബിംബം ലംബസുത്രേണ സമം പ്രകല്പ്യ - ആ
ബിംബത്തെ കെട്ടുകെട്ടിയ നാഴ്ചരട്ടുകൊണ്ടു അളന്നു നേരേ
നിർത്തിയാൽ, ഭോദ്യം ബിംബപദാബ്ജപീഠം സ്പശൻ - കൈ
കൾ രണ്ടുകൊണ്ടും ബിംബത്തിന്റെ പാദാഗ്രവും പീഠവും ഒന്നായി
തൊട്ടുകൊണ്ട്, ശ്രവാദ്യേഃ ഇതി ജപൻ സുപ്രതി(ഷ്ഠിതം?ഷ്ഠം)
കൃതപാ - ശ്രവാദ്യേഃ എന്നു തുടങ്ങി മൂന്നു ഋക്കും, ആതപാ
ഹാഷം ഇത്യാദി സൂക്തവും ജപിച്ച്, അന്യോന്യയോഗത്തെ
ഉറപ്പായി കല്പിച്ച്, അത്രയും വിശ്വപഥനം പരേത് ച - മുമ്പിൽ
തൊഴുതു നിന്നു വിശ്വപതശ്ചക്ഷുഃ എന്ന ഋക്കുകൊണ്ടു സ്മരിച്ചു.

ബ്രഹ്മഗ്രാവ്ണി സ്ഥാപയിതേപാകതനീത്യാ

ലിംഗം സ്ഥാണൈ സ്ഥാപയേച്ച സ്വപീഠം

തത്രോമാ ശക്തീഷ്വതത്തപാദിനാഷ്ടാ-

ർണൈനൈമേയേനാന്തവാമധ്രുവേണ. ര വ

സ്ഥാണു ലിംഗം ഉക്തനീത്യാ ബ്രഹ്മഗ്രാഹ്ണി സ്ഥാപ
 യിതവാ - ശിവങ്കൽ, ലിംഗത്തെ പറഞ്ഞ ക്രമപോലെ, നപുംസ
 കശിലയിങ്കൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ച് ഈശാനനേക്കൊണ്ടു പുഷ്പാഞ്ജലി ചെ
 യ്താൽ, തത്ര ഓമാ ശക്തിഷ്ഠതത്ത്വാദിനാ ഔമേയേന അഷ്ടാ
 ണ്ണേന അന്തവാമധ്യവേണ സ്വപീഠം സ്ഥാപയേത് - പ്രണവത്ര
 യത്തോടുകൂടി ശക്തിബീജവും ശക്തിപുടിതപഞ്ചതത്ത്വവും
 ഔമേയാഷ്ടാക്ഷരവും ഒട്ടക്കം വാമദേവമന്ത്രവും പ്രണവവും
 ജപിച്ചു പിറത്തെ സാവധാനമായി ലിംഗത്തെ മുട്ടാതെ ഇറക്കി
 ത്താത്തു സ്വസ്ഥാനത്തു വയ്ക്കൂ.

സദ്യേന സ്വഹൃദംബുജാഭ്രമ സമാഭായ പ്രസൂനാഞ്ജലിം

കവൻ സ്ഥാപിതലിംഗകേ ശിവമഹഃ പ്രാവേശ്യ വാമാണനാ
 മുദ്രാമാകലയന്നിരോധനമഘോരാഖ്യാണനാ സന്നിധിം

പുംസാധായ ശിവാത്മകേന മനനാ മന്ത്രീ സമഭ്യർച്ചയേത്.

മൻ

അഥ മന്ത്രീ - അനന്തരം ആചാര്യൻ, സദ്യേന സ്വഹൃ
 ദംബുജാത് ശിവമഹഃ സമാഭായ - സദ്യോജാതമന്ത്രംകൊണ്ടു പ്ര
 ണവോപചാരമൂലസഹിതമായി ശിവചൈതന്യത്തെ ഗന്ധ
 പുഷ്പാക്ഷതങ്ങളുടേക്കൊണ്ടു സ്വഹൃദയത്തുകൽ നിന്ന് ആവാഹിച്ചു,
 സ്ഥാപിതലിംഗകേ വാമാണനാ പ്രസൂനാഞ്ജലിം കവൻ പ്രാ
 വേശ്യ - പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്ന ശിവലിംഗത്തുകൽ വാമദേവമന്ത്രം
 കൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു പുഷ്പങ്ങളെ അർപ്പിച്ചു തച്ചൈതന്യത്തെ
 ശിവലിംഗത്തുകൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു, അഘോരാഖ്യാണനാ നിരോ
 ധനം മുദ്രാം ആകലയൻ - അഘോരമന്ത്രം ജപിച്ചു സന്നിരഭോ
 വേ എന്നു മുദ്രകാട്ടി സ്ഥിരീകരണത്തെ കല്പിച്ചു, പുംസാ സന്നിധിം
 ആധായ - തത്പുരുഷനേക്കൊണ്ടു സാന്നിദ്ധ്യം കരു കരു എന്നു
 മുദ്രകാട്ടി സാന്നിദ്ധ്യത്തെ പ്രാർത്ഥിച്ചു, ശിവാത്മകേന മനനാ സമ
 ഭ്യർച്ചയേത് - ഈശാനനേക്കൊണ്ടു പുഷ്പാഞ്ജലിയേയും ചെയ്വു.
 യുവാദി തൊട്ടുജപിപ്പൂ. ഈ മന്ത്രങ്ങൾ അഞ്ചും മൂലപുടിത
 മായി വേണമെന്നും പക്ഷമുണ്ട്.

അനന്തരം അഷ്ടബന്ധം ഇടുന്തടിക്കു പറയുന്നു:—

ബീജേന പീഠം പ്രകൃതിസ്വരൂപം

മൂലേന ബിംബം പുരുഷാത്മകം ച

ഇഷ്ടപാഷ്ടബന്ധം സകലേഷു കർത്വാൽ
സ്ഥേമദ്യേ മിഥഃ സങ്കലനസ്യ ധാദ്യോഃ.

൭൦

സകലേഷു ബീജേന പ്രകൃതിസ്വരൂപം പീഠം മൂലേന
പുരുഷാത്മകം ബിംബം ച ഇഷ്ടപാ - ഏല്യാ ദേവന്മാരിലും തത്ത്വ-
കൃതിബീജംകൊണ്ട് മൂലപ്രകൃതി സ്വരൂപമായിരിക്കുന്ന പീഠ-
ത്തെയും മൂലംകൊണ്ട് വിരാട് പുരുഷസ്വരൂപമായ ബിംബത്തെയും
വെച്ചേറേ ആചാരിച്ചു വ്യാപകാംഗാദിചെയ്തു ഉപഹാരങ്ങളെ
കൊടുത്തു പൂജിച്ച്, മാനസപൂജയും ചെയ്ത്, ധാദ്യോഃ മിഥഃ സങ്ക-
ലനസ്യ സ്ഥേമദ്യേ - ആ തേജസ്സുകളുടെ അന്യോന്യം യോജിച്ചിരി-
ക്കുന്നതിന്റെ ഉറപ്പിന്നായിക്കൊണ്ട്, അഷ്ടബന്ധം കർത്വാൽ -
അഷ്ടബന്ധത്തെ ഇടണം.

സന്ധാതം നവശക്തിജം സുമഹിതേ സിക്തപാഷ്ടബന്ധേ തഥാ
രത്നൈസ്തദപിവരം സഹോമസികതൈരാപൂർവ്വം തത്രാപി ച
വസ്ട്രാദ്യൈഃ പരിഭൃഷ്യ ശക്തിപുരുഷൈഃ താരോപചാരാസനാ-
ഭീജ്യാശക്തിമനശ്രൂവേണ കലയേത അത്രാഷ്ടബന്ധം ദൃഢം. ൭൧

സുമഹിതേ അഷ്ടബന്ധേ - മുഖിൽതന്നെ പൂണ്യാഹം
തളിച്ചിരിക്കുന്ന അഷ്ടബന്ധത്തിനെ തളിച്ചു രക്ഷിച്ചു ശോഷ-
ണാദി മൂന്നും നവശക്തികൊണ്ട് പ്രാണായാമവും വ്യാപാരവും
നവശക്തികൊണ്ട് പൂജയും ചെയ്തിരിക്കുന്ന അഷ്ടബന്ധത്തു-
ങ്കൽ, നവശക്തിജം സന്ധാതം സിക്തപാ - നവശക്തികൂടതസന്ധാ-
തത്തെ സ്पर्ശിച്ച്, സഹോമസികതൈഃ രത്നൈഃ തദപിവരം അപൂ-
ർവ്വം തത്ര അപി - മണലുകൊണ്ടും സ്വർണ്ണനവരനങ്ങളെക്കൊണ്ടും
നാളത്തിന്റെ ഇടയെ നിറച്ച് അവിടെയും സന്ധാതശോഷത്തെ
സ്पर्ശിച്ച്, ശക്തിപുരുഷൈഃ വസ്ട്രാദ്യൈഃ പരിഭൃഷ്യ - ശക്തിപുരു-
ഷാത്മകങ്ങളായ പീഠബിംബങ്ങളെ വസ്ട്രാഭരണമാല്യങ്ങളെ
കൊണ്ട് അലങ്കരിച്ചു ദാനംചെയ്തു നീരാജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞു;
തത്ര താരോപചാരാസനാഭീജ്യാശക്തിമനശ്രൂവേണ അഷ്ടബ-
ന്ധം ദൃഢം കലയേത - പ്രണവം ഉപചാരം മൂലം പീഠപൂജാ-
മന്ത്രം നവശക്തി ശക്തിബീജം പ്രണവം ഇത്രയും ജപിച്ച്, അഷ്ട-
ബന്ധത്തെ നാളത്തിൻചുറ്റുമിട്ടു ഉറപ്പായിട്ടു ചേർപ്പൂ.

കൃതപാ യുവാത്മമനമർന്നമാദിനാഭി-

വ്യാപ്യ ദപിധാ പ്രകൃതിപുരുഷയോവിഭാവ്യ

അന്യോന്യസങ്കലനമാതന്തയാത് സ്വമുല-
മന്ത്രാഭിവാഹനസമാവയവിക്രിയാദ്യം.

൫൨

ധ്രുവാത്മമനമർന്നം കൃതപാ - പിന്നെ അഷ്ടബന്ധത്തെ
ഞാട്ടു ധ്രുവാദ്യോരിത്യാദി ധ്രുവസൂക്തത്തെ ജപിച്ച്, ആദി
നാ ദിയാ അഭിപ്യാപ്യ - പ്രണവംകൊണ്ടു മേൽപ്പൊട്ടും
കീഴ്പൊട്ടും വ്യാപകത്തെച്ചെയ്ത്, പ്രകൃതിപുരുഷയോഃ അന്യോ
ന്യസങ്കലനം വിഭാവ്യ - പ്രകൃതിപുരുഷനാരുടെ അന്യോന്യസം
യോഗത്തെ സ്ഥിരമായി കല്പിച്ച്, സ്വമുലമന്ത്രാഭിവാഹനസമാ
വയവിക്രിയാദ്യം ആതന്തയാത് - മൂലംകൊണ്ടു ദേവനെ ആവാ
ഹിച്ചു ലിപിതത്വപത്യാസാദി ചെയ്തു സകളീകരിച്ച് സ്താനാന്ത
മായ ഉപഹാരങ്ങളേയും കാട്ടു. വസ്ത്രാദികൊടുത്തു പൂജിച്ച്
അർച്ചപുഷ്പാഞ്ജലിയും ചെയ്യണം.

നീരാജ്യ മുർധ്നി കൃതഹേമ്നി ഘടേശ്വരേണ
സിക്തപാ ത്രിതത്വപമനുവിന്യസനം ച കൃതപാ
നിദ്രാഘടേന ച തഥാഖിലതത്വപമുലൈ-
രാസിച്യ തന്യസനചർച്ചിതമാതനോതു.

൫൩

നീരാജ്യ കൃതഹേമ്നി മുർധ്നി - പിന്നെ ബിംബത്തിന്റെ
ശിരസ്സിൽ സ്വപ്നത്തെ വെച്ചു നീരാജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞു, ഘടേശ്വ
രേണ സിക്തപാ - പ്രണവോപചാരമൂലങ്ങളും ത്രിതത്വങ്ങളും
ചൊല്ലി കുండേശകലശത്തെ ആടി, ത്രിതത്വപമനുവിന്യസനം ച
കൃതപാ - പ്രണവപുരൂഷവും ത്രിതത്വപത്യാസവും മൂലാക്ഷരാംഗ
ത്യാസവും ചെയ്തു മൂലംകൊണ്ടു പൂജിച്ച് അർച്ചപുഷ്പാഞ്ജലിയേ
ചെയ്തു. തഥാ ഖിലതത്വപമുലൈഃ നിദ്രാഘടേന ച ആസി
ച്യ - അപകാരം പ്രണവോപചാരമൂലങ്ങളും അഖിലതത്വപമുല
പ്രണവങ്ങളും ജപിച്ച് നിദ്രാകലശത്തെ ആടി, തന്യസനചർച്ചി
തമാ ആതനോതു - തത്വപത്യാസവും മൂലാക്ഷരാംഗത്യാസവും
ചെയ്തു പൂജിച്ചു അർച്ചപുഷ്പാഞ്ജലിയേയും ചെയ്തു.

തതോ മധുക്ഷീരസുസംഭൂതാഭ്യാം
നീരാജയേൻമുർധ്നി ശിവേ ഘടാഭ്യാം
ഭൂവാങ്കുരൈഃ കാദിഷു സ്പ്തിരാദീൻ
സമപ്തയേത്തന്മനദിർമുരാതൈ.

൫൪

തതഃ ശിവേ മധുക്ഷീരസുസംഭൃതാഭ്യാം ഘടാഭ്യാം
മൂക്യന്തി നീരാജയേത് - പിന്നെ ശിവങ്കൽ തേനും നെയ്യും രണ്ടു
പാത്രത്തിൽ നിറച്ചു കൊണ്ടുവന്ന് അതിന്നേ കൈയിലെടുത്തു
ബിംബശിരസ്സുകൽ മൂന്നു പ്രാവശ്യം ഉഴിവു. ഗണപതിക്കും
സുബ്രഹ്മണ്യനും കൂടെ ഇങ്ങനെ ഉഴിയണം. മൂരാശെ കാദിഷു
ഭൂവാങ്കരൈഃ സപ്തിരാദീൻ തന്മന്ദിഃ സമഗ്ഗന്തേത് - വിഷ്ണുവിങ്കൽ
ശിരസ്സു തുടങ്ങി അഞ്ചു സ്ഥാനങ്ങളിലും വച്ചിരിക്കുന്ന നെയ്യു
തുടങ്ങിയവ അഞ്ചിന്നേയും കറുകയുടെ അഗ്രങ്ങളെക്കൊണ്ടും
പഞ്ചതന്ത്വം കൊണ്ടും തളിപ്പൂ. അപ്രകാരം എല്ലാ ദേവന്മാരിലും
തന്റെ തന്റെ ഉപഹാരപാത്രത്തെ കൊണ്ടുവന്നു അതതു മന്ത്രം
കൊണ്ടു പ്രോക്ഷിപ്പൂ.

സ്ഥൂലാവാരാഹനമുദയ്ക്കു മുമ്പിൽ ജീവാവാഹന ചെയ്യണമെന്നു പന്ത്രണ്ടാം
പടലത്തിൽ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവിടെ ഇത്രപദേശക്രമംപോലെ ജീവാ
വാഹനവും പ്രണവസ്ത്രാസങ്ങളും പുയ്യങ്കാദിത്വംസവും ചെയ്തു പൂജിച്ചാൽ
സ്ഥൂലാവാരാഹനയെ ചെയ്യാൻ പറയുന്നു -

സ്ഥൂലാത്മകം ത്രിതന്നസമ്പുടിതേന രൂപ-

മാവാഹ്യ മൂലമന്നനാ മനുബിംബകേഫ്ലം

വിന്യസ്യ തത്തദണ്ഡസിലാഷഡാലപകാഭ്യാം

സ്വസ്വപാണനാ സുഹൃതികൃതമാതനോതു. ൫൫

അഥ - ജീവാവാഹന ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം, ത്രിതന്ന
സമ്പുടിതേന മൂലമന്നനാ - പ്രണവപുടിതമായിരിക്കുന്ന മൂലംകൊ
ണ്ടു്, മനുബിംബകേ സ്ഥൂലാത്മകം രൂപം ആവാഹ്യ - ബിംബത്തു
ങ്കൽ പ്രണവോപചാരവും സ്ഥൂലാത്മന്നാഗച്ഛ ഇത്യാദിയും കൂട്ടി
സ്ഥൂലമുത്തിയെ ആവാഹിച്ചു ആവാഹനമുദ്ര കാട്ടി, തത്തദണ്ഡ
സിലാഷഡാലപകാഭ്യാം വിന്യസ്യ - അതതു മൂലമന്ത്രവിധാനമായ
ഷഡാലപന്ത്യാസാദിയെച്ചെയ്തു്, സ്വസ്വപാണനാ സുഹൃതികൃതം ആ
തനോതു - തന്റെ തന്റെ മൂലമന്ത്രവിധാനമായി മുത്തിപൂജയും
ചെയ്തു അർഘ്യം കൊടുത്തു മാനസപൂജയും ചെയ്തു.

സ്തോത്രാവാരാഹനമാചരേദഥ ശിവേ യസ്യേതിപൂർവാണനാ

സേനാന്ത്യാമപി ശീഘ്രമാദിമന്നനോമാവാഹയാമുനപിതം

ആയാതപിത്യദിതപ്രതിജ്ഞിതിവിധേഃ പ്രാശേവ വേമാർജ്ജകേ

ശ്രീശേ ബിംബവിശുദ്ധിവിധ്യവസിതൈ വാവാഹയാമ്വാ

[ഭിന്നാ. ൫൬

അഥ ശിവേ യസ്യേതിപൂർവാണനാ സ്തോത്രാവാഹനം
 ആചരേത് - സ്ഥൂലാവാഹന ചെയ്താൽ ശിവങ്കൽ “യസ്യസിം
 ഹാ രഥേ യുക്താ” ഇത്യാദി മന്ത്രങ്ങളേകൊണ്ടു രണ്ടുകൈയിലും
 പൂഷ്പങ്ങളെ എടുത്തു ആവാഹിച്ചു ലിംഗമൂർദ്ധ്വാവിങ്കൽ ആരാ
 ധിച്ചു. സേനാനൃം - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ ഇവിടെത്തന്നെ, ഓമാ
 വാഹയാമൃതപിതം ശീഘ്രമാഭിമനനാ അപ - ഓം ആവാഹയാമി
 എന്ന് ഒടുക്കംകൂടി ഇരിക്കുന്ന “ശീഘ്രമായാതു ഭദ്രം” ഇത്യാദികൊ
 ണ്ടു ആവാഹിച്ചു. ആയുർകേ ഉദിതപ്രതിഷ്ഠിതിവിധേഃ പ്രാക് വാ
 ഇഹ വാ ആയാതു ഇതി - ശാസ്താവിങ്കൽ പ്രതിഷ്ഠക്കു മുമ്പിലെ
 കിലും ഇവിടെയെങ്കിലും “ആയാതു ശാസ്താ സഗണോ മുദേ ന”
 ഇത്യാദി മന്ത്രംകൊണ്ടു ഓം ആവാഹയാമി എന്നുകൂടി ആവാ
 ഹിച്ചു. ശ്രീശേ ബിംബവിശുദ്ധിവിധ്യവസിതൈ വാ ഇഹ വാ
 ആവാഹയാമിത്യാദിനാ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ ബിംബശുദ്ധി ആടിക്കഴി
 ഞ്ഞാൽ അവിടെത്തന്നെ എങ്കിലും ഇപ്പോളെങ്കിലും, ആവാഹ
 യാമൃതമരവൃന്ദനതാംപ്രിയശം ഇത്യാദികൊണ്ടു ആവാഹിച്ചു
 എല്ലാടവും ബിംബമൂർദ്ധ്വാവിങ്കൽ പൂഷ്പങ്ങളെ ആരാധിച്ചു. ദൃഗ്
 യികലും ശങ്കരനാരായണങ്കലും ഗണപതിയിങ്കലും സ്തോത്രാവാ
 ഹനമന്ത്രം പറയായികൊണ്ടു മൂലംകൊണ്ടുതന്നെ ചെയ്തു.

അനന്തരം മൂന്നു മന്ത്രങ്ങളെ പറയുന്നു—

യസ്യ സിംഹാ രഥേ യുക്താ വ്യാഘ്രഭൂതാസ്തഥാസനഗാഃ
 ഗൃഷയോ ലോകപാലാശ്ച ദേവസ്തന്മഥാ വൃഷഃ
 പ്രിയാ ഗണോ മാതരശ്ച സോമോ വിഷ്ണുഃ പിതാമഹഃ
 നാഗാ യക്ഷാഃ സഗന്ധവാ യേ ച ദിവ്യാ നഭശ്ചരാഃ
 തഥാമം ത്ര്യക്ഷമീശാനം ദേവം സ്ഥാണമുമാപതിം
 ആവാഹയാമി സഗണം സപത്നീകം വൃഷഭാപജം
 ആഗച്ഛാഗച്ഛ ഭഗവൻ സ്ഥിരോ ഭവ ശിവോ ഭവ
 ധ്രുവോ ഭവ പ്രസന്നോ ഭവ നമോസ്തു തേ.

ഇത്രയും ചൊല്ലി ആവാഹിച്ചു ഓം ഹേതം നമഃ ശിവായ.
 ഓം ജം സഃ. ശിവ സർവാത്ര സാന്നിദ്ധ്യം കരു കരു അധിഷ്ഠായ
 തിഷ്ഠ സ്വാഹാ. നിരോധനം ച നോ ഭവ പൂജാം പ്രതിഗ്ര
 ഹ്ണാതു ഭവാൻ. മന്ത്രപൂർവ്വിദമർഘ്യമിദം പാദ്യമിദമാഹമനീയ
 മിദമേതദാസനം ബ്രഹ്മണാ വിഹിതം സ്വയം സ്വാഹാ. ഇതി.

സുബ്രഹ്മണ്യൻ:—

ശീശുമാനാതു ഭദ്രം ഭരണ സുകുമാര സുചന്ദ്ര
 മയൂരപ്രഭുക്കന്ദവ വാരണാസഭരണ ഗുഹാ: ൩൦
 അന്ന ദ്രുപദശീലസ്തു ശക്തിനോമരവജ്രധൂഷ
 കാർത്തികേയ സുരഭോഷ്ണ അസുരേഭൂപമർദ്ദന. ൩൧
 ഓം ആവാഹരണാമി; ഇത്രയും ആവാഹരണമന്ത്രങ്ങൾ.

ശാസ്താവിങ്കൽ:_____

ആയാതു ശാസ്ത്രം സഗഭം മേലേ നോ
 ഹമേന നാഗാനുചരേണ ശീശ്രൂം
 ഭവാത്മജോ വാനിനിധീശചരോഽയം
 സ കേതുനാ ശ്രുണിമിഭന ശോഷാ.

സമ

ഓം ആവാഹയാമി; ഇത്രയും ആവി ഹനമത്രം.

വിഷ്ണുവിങ്കൽ: _____

ആചാര്യമഹാശ്വരണതംപ്രിയം
 ലക്ഷ്മീപതിം ഭവനകാരണമപ്രമേയം
 ആദ്യം സനാതനതന്ത്രം പ്രണവാസനസ്ഥം
 പൂണ്ണേന്ദ്രഭാസ്കരമുതാശസഹസ്രഭാസം. നൃപ
 ധ്യേയം പരം സകലതത്ത്വവിദാം ച വേദം
 വാരാഹകാപലധൃതേസരിസൈന്യമുത്തിം
 ശ്രീവത്സകൌസ്തുഭമഹാമണിഭൂഷിതാംഗം
 കൌമോദകീകമലശംഖരഥാംഗഹസ്തം. നൃപ
 സർവ്വശോഭി ഭഗവൻ കില യദൃചി തപഃ
 മാവാഹമാമി ഹി തഥാ വൃജനേന വായം
 ബ്രഹ്മണൈവ ഭാരതോ മഥനാഭവൈതി
 ശ്യാവാഹിതോപി ഹി തഥാ തപമവൈതി
[ചാ. ൧൦. നൃപ]

மாலாயராஜ்யத் திலே பரமாத்மனே
 , சுவர்க்கத் து நாம பரமேஸ்வர சுவர்க்கத் து!
 அருகத்தி மெ க்கு கையா ப்ருதிமா க் ஜெஸ்ப
 பூஜா க்ருஹா ன மகனக்ருஹகாமயாஜி. நுநு

ഓം ആവാഹരണമിഹ ഇതിഹാസം. ദുർഗയുടെ
ഗണപതിക്കും ശങ്കരനാരായണനും പ്രണവോപചാരമുഖങ്ങളെ
കൊണ്ടുതന്നെ ഇപ്രകാരം സ്തോത്രാവാരണത്തെച്ചെയ്യൂ.

ഇതി സംസ്ഥാപ്യ വിശേഷം

വശപതഞ്ചങ്കുരാദിഭിഃ

ഉപതിഷ്ഠേത ലോകാദി-

മന്ത്രൈശ്ച സ്വാഗതമോദിതൈഃ.

ന 6

വിശേഷം ഇതി സംസ്ഥാപ്യ - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും
ഇപ്രകാരം സ്തോത്രാവാരണത്തെച്ചെയ്ത മുഖാംശം ന്യസിച്ചു പൂജി
ച്ചു മാനസപൂജയും ചെയ്ത്, വിശപതഞ്ചങ്കുരാദിഭിഃ സ്വാഗതമോദി
തൈഃ ലോകാദിമന്ത്രൈഃ ച ഉപതിഷ്ഠേത - പൂർണ്ണപുഷ്പാഞ്ജലി
യെച്ചെയ്ത്, വശപതഞ്ചങ്കുര ഇത്യാദി രണ്ടും ആഗമോക്ത
ങ്ങളായ ലോക ദിമന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടും ദേവനെ സ്തുതിപ്പൂ.

ലോകാനുഗ്രഹഭേദപത്മം സ്ഥിരീഭവ സുഖായ നഃ
സാന്നിദ്ധ്യം ച തഥാ ദേവ പ്രത്യേകം പരിവർദ്ധ. നവ
മാ ഭൂത് പ്രജാപതിഭ്യഃ ശാന്തം ഭജമാനഃ സമുഖ്യതാം
സദ്രൂപാം തഥാ രാജ്ഞം സർവ്വോപദ്രവവർജ്ജനം നൃൻ
ക്ഷേമേണ വൃദ്ധമരുതം സുഖം ക്ഷേമശീനതാം
പൂജാം ഹൃദമാണ സതതം മാമുഖം നമോസ്തു തേ. 9 0

ഇതു മൂന്നും ലോകാദിമന്ത്രങ്ങൾ.

ശിവങ്കൽ രണ്ടുകൊണ്ടുകൂടെ സ്തുതിപ്പാൻ പറയുന്നു—

സർവമന്ത്രാദിസംയുക്തോ ലോകാനുഗ്രഹകാമ്യതാ
അത്ര ലിംഗേ മഹാദേവ ഹന്നിധൗ ഭവ സർവഭാ. 9 1
യാവച്ഛുഭുവ സൃഷ്ടൗ യാവത്തിവൃതി മേദിനീ
താവത്പയാത്ര ലോകേശ സ്ഥാതാപ്രഥിമ സർവഭാ. 9 2

ഇതു രണ്ടും ശിവനു വിശേഷമുള്ളതു്.

ശ്രീസുകതം ത്രിഷ്ടുബം

പുണ്യകതരഥന്തരാഖ്യഗായത്രാണി

ശാകപരശിവസങ്കല്പേ

ദ്യോതാം പാണ്ഡേൽ പ്രതിഷ്ഠാസിയതം.

9 3

ഒർഗ്ഗാനം - ഒർഗ്ഗാനിക്സ്, ഹീസൂക്തം - ഹിരണ്യവണ്ണം
ഇത്യാദിയും, ത്രീമുഖം - ജാതദൈവം എന്നും, പുണ്യകൃത
രഥന്തരാഗ്രഗാത്രം - പുണ്യകൃതവും അഭി തപാ ശുഭ നോ
നമഃ - ഇത്യാദിയും പിന്നെ സോമചിദ്ര ഇത്യാദിയും, ശാകപരശി
വസകല്ലെ - വിഭാ മലവൻ ഇത്യാദിയും സാമങ്ങൾ യേനേദം
ഭൂമിത്യാദി ശിവസകല്പസകൃതവും, പ്രതിഷ്ഠാസിയുതം - പ്രതിഷ്ഠാ
സി പ്രതിഷ്ഠാവത ഇത്യാദി രജസ്സം ഇവ മന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു,
പാഠേ ത് - ആചാര്യൻ താൻ പഠിപ്പിക്കുകയെന്നുള്ളതാണു് താൻ
സ്തുതിപ്പിക്കണം. ഇവിടെ ത്രീമുഖം എന്നു പറഞ്ഞതതു പഞ്ച
ഒർഗ്ഗവേണം.

മൂലേനോപാധാരോപചാരാനപിതേന

മന്ത്രി മന്ത്രാവാരാനം സംവിധായ

തത്സാക്ഷ്യം മാതൃകാതത്ത്വമന്ത്ര-

വർണ്ണാശ്വത്യാസാദിഭിഃ കല്പ യച്ച.

൭൪

ഓങ്കാരോപചാരാനപിതേന മൂലേന മന്ത്രി മന്ത്രാവാരാനം
സംവിധായ — പിന്നെ ആചാര്യൻ പ്രണവോപചാരമൂലങ്ങളേ
കൊണ്ടു സാമാന്യമായ മന്ത്രാവാരാനമെച്ചെയ്യും. മാതൃകാതത്ത്വ
മന്ത്രവണ്ണാശ്വത്യാസാദിഭിഃ തത്സാക്ഷ്യം കല്പയേത് ച - ആവാ
ഹനമുദ്രയും വ്യാപകവും ചെയ്തു, വിചിത്രം തത്ത്വങ്ങളും അക്ഷരാം
ഗായുധങ്ങളും നൃസിച്ഛ സകളസ്വപ്രവരായി ധ്വനിപ്പൂ.

തതഃ ക്രമേണ പ്രസമർച്ച മന്ത്രി

പാദ്യാദിതത്ത്വദിഹിതോപഹാരാൻ

സമർച്ച ഭേദം പരമാന്നമാണ്യ

നിവേദ്യ ഭക്ത്യാ പരിതോഷയേച്ച.

൭൫

തതഃ മന്ത്രി പാദ്യാദിതത്ത്വദിഹിതോപഹാരാൻ
ക്രമേണ സമർച്ച — പിന്നെ ആചാര്യൻ പാദ്യാദികളായി
തന്നിന്ന തന്നിന്ന പഠത്തിരിക്കുന്ന ഉപഹാരങ്ങളെ കൊടുത്തു,
ഭേദം സമർച്ച - പിന്നെ മുത്തിപൂജയും ചെയ്ത്, അണ്യ പര
മാന്നം നിവേദ്യ - ഈ ഭേദനായിക്കൊണ്ടു മധുരമായിരിക്കുന്ന
പായസത്തെ നിവേദിച്ചു, ഭക്ത്യാ പരിതോഷയേത് ച - നല്ല
ഭക്തിശ്രദ്ധയുക്തനായിട്ടു പ്രസന്നപൂജയേയും ചെയ്യും.

ആരാധ്യ ഭോഗകമലം നിയമാർത്ഥനാർത്ഥ-

മാധവ്യ മൂലമനനാ സകലം വിഭാവ്യ

ഭവം സമസ്തപരിപാതിതമേതം

ഭക്ത്യാ സ്വകല്പകൃതമിഹമേതം ഭജേത.

നെ

നിയമാർത്ഥനാർത്ഥം ഭോഗകമലം ആരാധ്യ - പിന്നെ നിത്യപൂജയ്ക്കായിക്കൊണ്ടു ഇവിടേ സമസ്തമായ മന്ത്രങ്ങളെ കൊണ്ടു വിറഞ്ഞു പൂജിച്ചു, മൂലമനനാ ആരാധ്യ - പ്രണവോപചാരമുഖങ്ങളാക്കി ആരാധിച്ചു, സകലം വിഭാവ്യ - ഷഡലപത്യാസാദിക്കൊണ്ടു സകലീകരിച്ചു, സമസ്തപരിപാതിതമേതം ഏതം ഭവം സ്വകല്പകൃതമിഹമേതം ഭജേത - ധ്യാനിച്ചു ഉപഹാരങ്ങളെയും കൊടുത്തു, സകലപരിപാതിമന്ത്രങ്ങളോടുകൂടി ഉരിക്കുന്ന ഭവനെ തന്റെ തന്റെ കല്പത്തിൽ പറയുന്ന ക്രമം പോലെ ഭക്തിയോടുകൂടി മുതിർപ്പുജയെ ചെയ്തു.

നിവേദ്യം വ്യക്തം ബഹു വിധം സാദിതം

ഭവാനേ സന്തർപ്പ്യ തത്പരിഭാഷാ

പാസ്ഥദികാംസ്തേ പരിപാരിവാരമുഖ്യാ-

നദ്രർച്ച്യ തേഭ്യഃ വികിരേഭ് ബലിം ച.

നെ

ഭവാനേ പാസ്ഥസാദിതം വ്യക്തം ബഹു നിവേദ്യ - ഭവനായിക്കൊണ്ടു പാരിപായസം പരമാന്നം വെളുത്ത ഹവിസ്സ് ഇത്യാദി നന്നാക്കിയുള്ള ഉപഭോഗങ്ങളോടും കൂടി വളരെ നിവേദിച്ചു നടയും അടച്ചാൽ, അന്തർഭാഷാ തം സന്തർപ്പ്യ - അന്തിയിങ്കൽ ആ ഭവനെ പൂജിച്ചു വൈശ്വരോമവും ബ്രാഹ്മണഭോജനവും ചെയ്തു, പാസ്ഥദികാംസ്തേ പരിപാരിവാരമുഖ്യാൻ അദ്രർച്ച്യ - പാസ്ഥനൽ തുടങ്ങിയുള്ള ഭവാനെ പ്രധാനപരിവാരങ്ങളേയും അതതു മന്ത്രംകൊണ്ടു അർച്ചിച്ചു, തേഭ്യഃ ബലിം ച വികിരേത - ആ പരിവാരങ്ങൾക്കു ബലിയേയും തുക.

തത്തദ്വാരപവാഹനാദിപമുഖേശാശേശമാത്രാർത്ഥകാൻ

ദ്യോഷൺമുഖശേഷഭ് നിജസഭാപാസ്ഥാൻ നമർച്ച്യ ക്രമാത്

ഇഷ്ടപാഷ്ടധ്വജനായകാനഥ മഹാപീഠേ തദീയാവൃതീ-

ജ്യാന്തേ പാരിഷദാധിപം ച ധിനുന്യാദേഷാത്ര ലഘുപീ ക്രിയാ.

[വെ

തത്ത്വപരപവാഹനദിപദ്യവശാശേശമാത്രാർത്ഥകാൻ -
 മയിൽ അതതു ദേവന്മാരുടെ നടയിലേ ചാസ്ഥനാ
 രേയും, മണ്ഡപത്തിൽ വാഹനത്തെയും, തെക്കേ നടയിൽ ഗണ
 പതി ദക്ഷിണാമുർത്തികളേയും, പിന്നെ ചാസ്ഥനാരുള്ളടത്തു
 ചാസ്ഥനാരേയും, ഇന്ദ്രാദി ദിക്പാലന്മാർ പത്തും മാതൃക്കളേയും
 ശാസ്താവിനേയും, ഭക്താഷ്ടമുഖശേഷങ്ങളെ നിജസഭാചാസ്ഥാൻ -
 ഭർഗ്ഗയേയും സുബ്രഹ്മണ്യനേയും (പ്രാപത്ര ഭണമേ?) നന്മാല
 ധാരിയേയും സഭാചാസ്ഥനാരേയും, അഷ്ടാധിപജനായകാൻ അപി
 ഇഷ്ടപാ - പുറത്തേ കുമാരിധിപദേവതാദിപരാന്തങ്ങളുടെ എട്ടി
 നേയും ക്ഷേത്രപാലനേയമച്ഛിച്ചു വള. അത്ര പുഷ്പ ക്രിയാ
 ലക്ഷ്മി - ഇവിടെ ഈ ക്രിയ മുതൽക്കുമായിട്ടുള്ളതു്.

പ്രദക്ഷിണീകൃത്യ കൃതപ്രണാമഃ

സമ്പ്രാപ്തം യാവന്മനനാഗ്രസംസ്ഥം

ആചമ്യ സർവ്വം പരിവാരമുച്ഛ്യാ-

നന്തഃ പ്രവീഷ്യാ വിസൃജേനമാദ്യം. ഞ്

പ്രദക്ഷിണീകൃത്യ കൃതപ്രണാമഃ - പിന്നെ ദേവനെ
 പ്രദക്ഷിണം വച്ചു മണ്ഡപത്തിൽ നമസ്കരിച്ചു്, അഗ്രസംസ്ഥഃ
 യാവന്മനനാ സർവ്വം പരിവാരമുച്ഛ്യാൻ സംപ്രാപ്തം നടയിൽ
 തൊഴുതു നിന്നു യാവദത്ര ഇത്യാദി മന്ത്രംകൊണ്ടു് ഏല്പാ പരിവാര
 ങ്ങളോടും പ്രാർത്ഥിച്ചു്, ആചമ്യ അന്തഃ പ്രവീഷ്യാ - കാലം കഴുകി
 ആചിച്ചു നട തുറന്നു ഗർഭഗൃഹത്തുകൽ ചെന്നു, നിവേദ്യം വിസൃ
 ജേത് - നിവേദ്യവിസർജ്ജനത്തെച്ചെയ്തു്.

യാവദത്ര ജഗന്നാഥോ ബിംബമാസാദ്യ തിഷ്ഠത്

താവദത്രൈവ രക്ഷാർത്ഥം പുഷ്പം തസ്മൈ സർവ്വം വഹ

ഇതു് ഇവിടത്തെ പ്രാർത്ഥനയുടെ മന്ത്രം.

തതോന്യ ഗണ്ഡുഷസമർപ്പണാദ്യം

കൃതപാർത്ഥിതപാ പരിതോഷ്യ ദേവം

സംസ്കൃത്യ തന്മൂർദ്ധനി മന്ത്രഭോജ്ഞാ

സ്വകല്പസിദ്ധാൻ പ്രജപേത മന്ത്രാൻ. വഹ

തതഃ അന്യ ഗണ്ഡുഷസമർപ്പണാദ്യം കൃതപാ - പിന്നെ
 ദേവനു ഗണ്ഡുഷശോഷണാദിയെ കൊടുത്തു്, അർച്ചയിതപാ
 ദേവം പരിതോഷ്യ - പൂജിച്ചു പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു ലയാം-

ഗത്തിന്നു മുമ്പിൽ, തന്റെയ്ക്കുനി മന്ത്രദോഷം സംസ്കൃത -
ദോഷം മുൻപാകിയ കൈയിൽ ചെന്നു തേച്ചു മുലമന്ത്ര
മെഴുതാത്തൊരു ജപിച്ചു ഇരിക്കുന്ന കൈകൊണ്ടു തൊട്ട്, സ്വകുല
സ്വപനം മന്ത്രം പ്രശ്നം തന്നിട്ടു തന്നിട്ടു പറയുന്ന മന്ത്ര
ജപിച്ചു.

സുന്ദര പെരുന്തുമെന്തിനും ശരമന്ത്രം മുലമന്ത്രം പാജിതേ
സംഗ്രഹസൂക്തം ഹരിഹരേ മലം ജിനാർണം ഇഹേ.
ശ്രീസുന്ദരകൃഷ്ണഭാവ മഹിഷാസുതം യഥാശക്തതഃ
സ്വപ്നം സ്വപ്നം മുലമന്ത്രം സമാഹരിതമനാ മന്ത്രീ ജപസ്വവിതഃ. വൃന്ദ

അജിതേ - വിഷ്ണുവിജയം, പെരുന്തും സുന്ദരം ചെന്തിനും
സുന്ദരം - പെരുന്തും സുന്ദരം ശ്രീസുന്ദരത്തെയും, ശരമന്ത്രം -
പഞ്ചതന്ത്രങ്ങളെയും, മുലമന്ത്രം - ദോഷശാക്താക്ഷരപഞ്ചകു
ങ്ങളെയും, മന്ത്രീ സമാഹരിതമനാ ജപസ്വ - ആചാര്യൻ സാവ
ധാനമെടുത്തു ജപിച്ചു. ഹരിഹരേ സംഗ്രഹസൂക്തം -
ശങ്കരനായനാൽ ശ്രീസുന്ദരത്തെയും പെരുന്തും തേയും,
ഇഹേ മലം ജിനാർണം - മുലവും ഉപചാരവും ഗാന്ധിയും, മഹി
ഷാസുതം മലം ശ്രീസുന്ദരദീപം - ദി' ശങ്കരൻ മുമ്പിൽ ഉപ
സ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞ ശ്രീസുന്ദരദീപം ശിവസങ്കല്പത്തെയും,
സ്വപ്നം യഥാശക്തി സ്വപ്നം സ്വപ്നം മുലമന്ത്രം - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും
യഥാശക്തി തന്റെ മുലമന്ത്രത്തെ ആവർത്തിച്ചു ജപിച്ചു.

ആചാര്യംഗസമനപിതം പ്രജപത പ്രാസാദപഞ്ചാക്ഷര -
ബ്രഹ്മവ്യോമമന്ത്രം സമൃദ്ധിദനേഷ്ടം രൂപം ചന്ദ്രകം.
ശ്രീകണ്ഠീയമഹോരവജുകരമാസൂക്തം പുനഃ ശാകന -
സ്വസ്തയാച്ചാനി സമാഹരിതഃ സശിവസങ്കല്പം സമുഖം ശിവേ.
വൃന്ദ

സമാഹരിതഃ ഗുരു - സാവധാനചിത്തനായിർ കുന്ന ആചാ
ര്യൻ, പ്രാസാദപഞ്ചാക്ഷരബ്രഹ്മവ്യോമമന്ത്രം അംഗസമ
നപിതം ആചാര്യ - പ്രജപത - പ്രാസാദമന്ത്രത്തെയും തദംഗങ്ങളേയും
പഞ്ചാക്ഷരത്തെയും തദംഗങ്ങളേയും പഞ്ചബ്രഹ്മത്തെയും
തദംഗങ്ങളേയും വ്യോമവ്യാപിമന്ത്രം രണ്ടിനേയും തദംഗങ്ങളേയും
മുൻപാകിയ അധികമായിട്ടു ആവർത്തിച്ചു ജപിക്കണം.

സമൃദ്ധിദനാഷ്ടം ബിന്ദുകം-മൃത്യുഞ്ജയമന്ത്രത്തേയും ത്രാസകാന
ഷ്ടപ്പിനേയും, ശ്രീഭദ്രത്തേയും, അസ്രുകം - ചാതുപതാസ്രുത്തേ
യും, ശ്രീകണ്ഠിയം-പ്രോം ന്നിം ഓ എന്ന നീലകണ്ഠപ്രകാശി
യേയും, അഘോരവജ്രകരമാസുഹാ - അഘോരമന്ത്രവും ഓം ഹ്രീം
ഫദ് ഓ എന്ന വജ്രമന്ത്രത്തേയും ശ്രീസുകാത്തേയും, ശാകന
സ്വസ്തുവാബ്ബാനി - ശാകനസുകാത്തേയും സ്വസ്തിസുകാത്തേയും,
സശിവസങ്കല്പം - യേനേദമിത്യാദി. ശിവസങ്കല്പസുകാത്തേയും,
സമൃദ്ധം - മൃദ്ധത്തേയും ക്രമേണ ജപിപ്പൂ.

ദിദ്വേകോട്ഭിദുരേഷുതത്ത്വമനുഭിദ്വ്യാപതു മന്ത്രീ ചിദ-

ദ്വാദ്വാവിഷ്ണുരപീരികായതനസംയോഗം വിഭാവ്യ ക്രമാത്.

ബ്രഹ്മാഭോപദാചിതാദിനോദവപരിവൃപ്താഭിപുതു വിദം

കാണ്ഡം തത് പരികല്പയേദമ മഹാസാലാത്മനാവസ്ഥ തം.

[വർ

മന്ത്രീ - ചിദ്ബിംബസമ്മേളനത്തെ ഉപദേശക്രമേണ
ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ, ദിദ്വേകോട്ഭിദുരേഷുതത്ത്വ
മനുഭിദ്വ്യാപതു - രണ്ടും രണ്ടും ഒന്നുമായി ചകുതാദിരിക്കുന്ന
പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളെക്കൊണ്ടു വ്യാപകങ്ങളെച്ചെയ്ത്, ചിദർദ്വാദ്വാ
വിഷ്ണുരപീരികായതനസംയോഗം ക്രമാദ് വിഭാവ്യ - ആഭിയി
ലത്തെ വ്യാപകം രണ്ടു കൊണ്ടു ചൈതന്യബിംബസംയോഗത്തേ
യും മൂന്നും നാലും വ്യാപകം കൊണ്ടു ബിംബപീരയോഗത്തേയും
അഞ്ചാമത്തെ വ്യാപകം കൊണ്ടു വിംപ്രാസാദയോഗത്തേയും
ക്രമേണ കല്പിപ്പൂ. ആദിനാ ഉദവപരിവൃപ്താ-പ്രണവംകൊണ്ടു
മേല്പോട്ടും കീഴ്പോട്ടും പുറത്തായിട്ടു വ്യാപകങ്ങളെ ചെയ്യുമ്പോൾ,
ബ്രഹ്മ.ഭോപദാചിതാ - ബിംബത്തിന്റെ സുഷുപ്താവസ്ഥ കിങ്കൽ
സംപൂർണ്ണമായിരിക്കുന്ന ചൈതന്യംകൊണ്ടു, അവിചം കണ്ഡം
അഭിപുതു - ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തെ കൈയും നിറഞ്ഞിരിക്കുമാറ് വ്യാ
പിച്ച്, തന്മഹാസാലാത്മനാ അവസ്ഥിതം ഭാവയേത് - പിന്നെ
ആ ബ്രഹ്മാണ്ഡം പുറത്തേ മതിലികലോളവും സ്തുതികാപതു
ത്തവും അവധിയായി ഇരിക്കുന്ന പ്രകാരം വ്യാനംകൊണ്ടു കല്പി
ച്ചുകൊള്ളൂ.

കൃതാ ചിദ്ബിംബസമേകനമിതി സുദൃഢം തല്പയാംഗാദികൃതാ
സംരക്ഷ്യാക്ഷയ്യഭീപാക്ഷതകസുമജലാദ്യം സമാപാദ്യ ചാന്തഃ
ഗതാ ഭാരം ച ബലാ ബഹിരഥ നിയന്താർച്ചാസ്ഥി-

പ്രതിഃ സ്ഥാപകേന

പ്രാദക്ഷിണ്യപ്രണാമാദിക്രമദിതമാരാധനയാദേവമേവം. വൃത

ഇതി ചിദ്ബിംബസമേകനം സുദൃഢം കൃതാ - ഇപ്ല
കാരം പറഞ്ഞ ചൈതന്യബിംബയോഗാദ്ഭാവനകളെ ഉപ
ദേശശക്തികൊണ്ടു ഉറപ്പാക്കിട്ടു ചെയ്തു, തല്പയാംഗാദി കൃതാ -
അവസാനീ മാർദ്ദ്യം കൊടുത്തു വയാംഗത്തെ നൃസിച്ച്, സംരക്ഷ്യ-
താപത്രയാദികൊണ്ടു രക്ഷിച്ച്, അന്തഃ അക്ഷയ്യഭീപാക്ഷതകസുമ
ജലാദ്യം സമാപാദ്യ - ഗർഭഗ്രാഹത്തുകൽ മൂന്നുദിവസം കൈതെ
ഇരിക്കാവുന്ന നെച്ച് എണ്ണ ഇത്യാദികൊണ്ടു മൂന്നുതാൻ നാലു
താൻ വിളക്കുകളെ വച്ചു ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതധൂപാദികളേയും വച്ചു,
ബഹിഃ ഗതാ ഭാരം ബലാ - പുറത്തു ഇറങ്ങി ശ്രീകോവിലി
ന്റെ നടയും അടുപ്പുട്ടി, അഥ സ്ഥാപകേന നിയന്താർച്ചാ
സ്ഥതിഃ - പിന്നെ മണ്ഡപത്തുകവിരുന്ന യജമാനനോടും കൂടി
നിതപുജാനിയമങ്ങളെ നടത്തുന്നതിനു വേണ്ടുന്ന ദ്രവ്യത്തേ വക
വച്ച് കല്പിച്ചു, പ്രാദക്ഷിണ്യപ്രണാമാദികൃത് - യജമാനനോടും കൂടി
പ്രദക്ഷിണം വച്ചു മണ്ഡപത്തിൽ നമസ്കരിപ്പു. അഭിമതം ദേ
വം ഏവം ആരാധനയാത് - തനിക്ക് അഭിമതനായിരിക്കുന്ന
ദേവനെ ഇപ്രകാരം പ്രതിഷ്ഠിപ്പിച്ചു നിത്യപുജാദിയെച്ചെയ്തു.

അനന്തരം യജമാനൻ ദക്ഷിണമെടുത്തു വാൻ പറയുന്നു. -

സ്വർണ്ണാനാം ശതകം ദദാതു ഗുരവേ സദ്യഃ പ്രതിഷ്ഠാകൃതേ
ഓത്രാദാതു മനഃപ്രസാദജനനീ യാ ദക്ഷിണാ സോത്തമാ
ഗോഭൂത്യാദിസമർപ്പണപ്രമുഖതോദ്യേനം സമാരാധനയാ -
നമുത്തിശാനപി തദ്ദശാംശചരിത്തത്യാന്യാംശച തദ്ഭാഗതഃ. വൃന്ത

പ്രതിഷ്ഠാകൃതേ ഗുരവേ കർത്താ സദ്യഃ സ്വർണ്ണാനാം ശത
കം ദദാതു - പ്രതിഷ്ഠയെ ചെയ്തിരിക്കുന്ന ആചാര്യനായിക്കൊണ്ടു
കത്താവു കർഷപ്രമാണമായിരിക്കുന്ന ആറു പൈന്നിനെ ദക്ഷിണ
യായിട്ടു ചെയ്തു. യാ ദക്ഷിണാ ഓത്രാദാതു മനഃപ്രസാദജനനീ
സാ ഉത്തമാ ദക്ഷിണാ സ്യാത് - യാതൊരു ദക്ഷിണ കൊടുക്കുന്ന
വകും വാങ്ങുന്നവകും മനഃപ്രസാദത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു ആ ദക്ഷിണ

ഉത്തമയായി ഭവിക്കും. ഗോഭൂമാദിസമർപ്പണപ്രമുഖതഃ
അപി ഏനം സമാരായ്നയാത് - പശുവു ഭൂമി ആദിശബദം
കൊണ്ടു രത്നാംഗുലീയപട്ടവസ്ത്രാദികൾ ഇവറെയും യഥായോ
ഗ്യം കൊടുത്തു ആചാര്യനെ പ്രസാദിപ്പിച്ചു. തദുശാംശപരിഭഞ്ചാ
മുന്തിശാൻ അപി തദ്ഭാഗതഃ അന്ത്യാൻ അപി - ആചാര്യദക്ഷി
ണയുടെ ദശാംശം ഹോമകർത്താക്കന്മാർക്കും തദംശംകൊണ്ടു പരി
കർമ്മകർമ്മം ദക്ഷിണയെച്ചെയ്തു.

കൃതപാത്രേയാ സ്വസമ്പാദിതവസ്സുനിധയം നിത്യപൂജാദി-

[സിദ്ധ്യേ

ഭാഗം ദേവായ ഭാഗം പ്രദിശതു ഗുരവേ ദക്ഷിണാം സ്ഥാപനാ

[ർഹാം

തസ്മൈ തത്രോപയുക്തം സകലമപി സമർപ്പാഥ താത്ത്തിയമംശം.

തത് കർത്താ പുത്രഭാര്യാദിനഗതപരിപൂജൈ സ്വയം ചാഭീത

[വ്യ

സ്വസമ്പാദിതവസ്സുനിധയം ത്രേയാ കൃതപാ - യജമാന
നാൽ സമ്പാദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യത്തെ മൂന്നായിട്ടു പകർത്താൽ,
ഏകം ഭാഗം നിത്യപൂജാദിസിദ്ധ്യേ ദേവായ - അതിലൊരംശം
നിത്യപൂജയ്ക്കും ഉത്സവാദി വിശേഷപൂജയ്ക്കുമായി ദേവനായി
ക്കൊണ്ടു, പ്രദിശതു - കൊടുപ്പു. ദ്വിതീയം ഭാഗം ഗുരവേ സ്ഥാപ
നാർഹാം ദക്ഷിണാം പ്രദിശതു - രണ്ടാമത്തെ ഭാഗത്തെ ആചാ
ര്യനായിക്കൊണ്ടു പ്രതിഷ്ഠയോഗ്യയായിരിക്കുന്ന ദക്ഷിണയെ
ച്ചെയ്തു. തത്ര ഉപയുക്തം സകലം അപി തസ്മൈ സമർപ്പ -
അവയുടെ ഉപയുക്തമായിരിക്കുന്ന വക ക്ഷൈയം ആചാര്യനായി
ക്കൊണ്ടു കൊടുത്തു, താത്ത്തിയം തത് അംശം - മൂന്നാമത്തെ ഭാഗ
ത്തെ, കർത്താ പുത്രഭാര്യാദിനഗതപരിപൂജൈ സ്വയം ആഭീത
യജമാനൻ തന്റെ പുത്രഭാര്യാദികളുടെ പോഷണത്തിനായി
ക്കൊണ്ടു താനും എടുത്തുകൊള്ളു.

ഹോമാദികർത്തൻ പരികർമ്മിണശ്ച

സദന്യപാരായണികാദികാംശ്ച

സ്വദക്ഷിണാംശൈരഥ ഗായകാദിൻ

വസ്ത്രാദിനാന്ത്യാനപി സന്ധിനോതു, വ്യവ

സ്വദക്ഷിണാംശൈഃ - ആചാര്യദക്ഷിണയ്ക്കു കല്പിച്ച ഭാഗത്തിന്റെ ഭാഗംശംകൊണ്ട്, ഹോമാദികർത്തുൻ പരികർമ്മിണശ്ച - ഹോമം ചെയ്തവരേയും പരികർമ്മികളേയും, സദസ്യപാരായണികാദികാൻ - സദസ്യന്മാരായിട്ടുള്ളവരേയും വേദപാരായണം ചെയ്തിട്ടുള്ളവരേയും പൗരാണികന്മാരേയും, ഗായകാദീൻ - കൊട്ട് പാട്ടു തുടങ്ങിയവയ്ക്കുള്ള അമ്പലവാസികളേയും യഥായോഗ്യം ദക്ഷിണയേച്ചെയ്ത്, അന്ത്യാൻ വസ്ട്രാദിനാ അപസന്ധിനോതു - മറ്റും ഉള്ളവരെ വസ്ട്രാദികൊണ്ടും, സന്തോഷിപ്പിക്കണം.

നോദ്ഘാടയേദ് പാരമഹസ്രയേത്ര

കൃതപാത്രഃ സ്ഥണ്ഡിലമാദധീത

നിത്യാർച്ചനം സ്വാർഹഹ്താദിയുക്തം

സംസ്താപ്യ തുഷ്ട്വഹ്നി യജേച്ച ബിംബേ.

വുൻ

അത്ര അഹസ്രയേ പാരം ന ഉദ്ഘാടയേത്-ഇവിടെ പ്രതിഷ്ഠ കഴിഞ്ഞു നടയടച്ചാൽ അന്നു തുടങ്ങി മൂന്നു ദിവസം ശ്രീകോവിലിന്റെ വാതൽ തുറക്കുകയുമാകൂ. അപ്രകാരം സ്ഥണ്ഡിലം കൃതപാസ്വാർഹഹ്താദിയുക്തം നിത്യാർച്ചനം ആദധീത - സോപാനത്തുകൾക്കുപുറം അഗ്രമണ്ഡപത്തുകൾക്കുപുറം തളിച്ചു മെഴുകു സ്വസ്തികം പത്മം ഇട്ടു അവിടെ ദേവന്റെ നിത്യപൂജ നിശ്ചയിച്ചുപോലെ വൈശ്വഹോമമുണ്ടാക്കി ആയതിനോടും കൂടി മൂന്നിനേയും ചെയ്തു. തുഷ്ട്വഹ്നി സംസ്താപ്യ ബിംബേ യജേത് ച - നാലാം ദിവസം നട തുറന്നു അഷ്ടമംഗല്യം കിട്ടി പൂവരി എണ്ണയുമാടി അഭിഷേകം ചെയ്താൽ ബിംബത്തുകൽ പൂജ തുടങ്ങി കലശങ്ങളുമാകൂ.

ഇത്യവോചാമ വിശേഷശമന്ത്രബിംബപ്രതിഷ്ഠിതിം

തഥാ തത്പരിവാരാണാം പ്രതിഷ്ഠാം സംപ്രവക്ഷ്യമേ. ന്നു

വയം ഇതി വിശേഷശമന്ത്രബിംബപ്രതിഷ്ഠിതിം അഥോചാമ - നാം ഇപ്രകാരം വിശേഷശമന്തരായ ഏഴു ദേവന്മാരുടെ പ്രതിഷ്ഠാക്രിയയെ പറഞ്ഞു. തഥാ തത്പരിവാരാണാം പ്രതിഷ്ഠാം സംപ്രവക്ഷ്യമേ - അപ്രകാരം ദേവന്റെ പരിവാരങ്ങളായ ഇന്ദ്രാദികളുടെ പ്രതിഷ്ഠാക്രമത്തേയും പറയുന്നേൻ.

ഇന്ദ്രാദിദിങ്നായകപീഠികാഃ പ്രാക്
 സദർഭമുത്തപക്സലിലൈവിശോദ്ധ്യ
 സംക്ഷാള്യ സംശോദ്ധ്യ ച ധാരണാഭിഃ
 സ്വമന്ത്രതാദാത്മ്യമപി പ്രകുര്യാത്.

നം ൧

പ്രാക് ഇന്ദ്രാദിദിങ്നായകപീഠികാഃ - പൂർവ്വപാരമായടത്തും പശ്ചിമപാരമായടത്തും മുമ്പിൽ കിഴക്കു തുടങ്ങി എട്ടു ദിക്കുകളിലും ഇന്ദ്രാദികളായ ദിക്പാലന്മാരുടെ ബലിക്കല്ലുകളെ എട്ടിനേയും, സദർഭമുത്തപക്സലിലൈവിശോദ്ധ്യ സംക്ഷാള്യ ച - ദർഭമുഷ്ടികൊണ്ടും ചുറ്റുമണ്ണുകൊണ്ടും നാല്പാമരത്തൊലി കൾകൊണ്ടും തേച്ച് ശുദ്ധിപരുത്തി വെള്ളംകൊണ്ട് കഴുകി, ധാരണാഭിഃ സംശോദ്ധ്യ - ഫ്ലോം ഹും ഫട് ഇത്യാദികൊണ്ട് ഭൂത സംഹാരവും ശോഷണാദിയും ഹൈന്നമഃ ഇത്യാദി ഭൂതസൃഷ്ടിയും ലിപിന്യാസവും ചെയ്ത്, സ്വമന്ത്രതാദാത്മ്യം അപി പ്രകുര്യാത് - അതതു ദിക്പാലമന്ത്രപ്രാണായാമവും വ്യാപകവും പ്രണവാനംഗവും നൃസിച്ഛ തത്തന്മന്ത്രസ്വരൂപമാക്കിയെടുക്കുകയും ചെയ്യും.

സ്വസ്വപാത്തരേ സ്ഥണ്ഡിലമാരചയ്യ
 സോല്ലേഖനാദ്യത്ര നിധായ വഹ്നിം
 തദൃക്ഷിണേ പൂണ്ണഘടേ സ്വമന്ത്രൈ
 സ്തന്തം യജേതാംഗദിഗീശയുക്തം.

നം ൨

സ്വസ്വപാത്തരേ സ്ഥണ്ഡിലം ആരചയ്യ - അതതു ബലിപീഠത്തിന്റെ വടക്കു മെഴുകി, സ്വോല്ലേഖനാദി വഹ്നിം നിധായ - കീറിത്തീയുമിട്ട് ഇന്ദ്രഃ അഗ്നിഃ ഇത്യാദി തത്തന്നാമങ്ങളോടുകൂടി അനപാധാനം തുടങ്ങി പരിധിവയ്ക്കുന്നേടത്തോളം ഹോമത്തെ സാമാന്യംപോലെ ചെയ്ത്, തദൃക്ഷിണേ പൂണ്ണഘടേ - ഹോമത്തിന്റെ തെക്കു ഓരോ കലശത്തെ പൂജിച്ചു നിറച്ച്, സ്വമന്ത്രൈഃ അംഗദിഗീശയുക്തം തന്തം യജേത - അതതു ദിക്പാലമന്ത്രം കൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു സകളീകരിച്ചു അംഗവും ദിക്പാലമന്ത്രങ്ങളും തദായഥമന്ത്രങ്ങളും കൂടി പൂജിച്ചു നിവേദിച്ചു പ്രസന്നപുരുഷനായും ചെയ്യും.

സ്വപ്രഭുക്കൾക്കു പാശ്ചാത്യർ വിധായ

പകലും പഞ്ചപ്രണവാദികേന

ഇത്ര കൃത്യം പ്രമുഖേന തത്ത്വം

ദൃശ്യേന മന്ത്രേണ തത്ത്വം ജ്ഞാതം.

നന്ദ

തത്ത്വം സ്വപ്രഭുക്കൾക്കു പാശ്ചാത്യർ വിധായ - പിന്നെ സ്വപ്രഭുക്കൾക്കു പാശ്ചാത്യർ വിധായ - ഇത് മന്ത്രേണയും മന്ത്രേണയും പാണ്ഡുജാദി മന്ത്രേണയും അതതു ദിക്പാലന്മാരെ ആരാധിച്ചു പൂജിച്ചു നിവേദ്യത്തോളം ചെയ്ത് ഇത് മാദിപകലത്തോളം ചെയ്താൽ, പഞ്ചപ്രണവാദികേന ഇത്ര കൃത്യം പ്രമുഖേന തത്ത്വദൃശ്യേന മന്ത്രേണ പകലും ജ്ഞാതം-അഞ്ചു പ്രണവം ആദിയാലിരിക്കുന്ന 'ഇത്ര കൃത്യം ആരം' ഇത്യാദി അതതു ദിക്കിലേക്കു കൈക്കൊണ്ടു പകലത്തെ മോമിപ്പു.

പ്രാചീനമുമാശ്രയിതാശി ചാഗ്നിംഭൂതമേകോതഭവേ

നാകേപുവസുപണ്ണമാശരധൂരിണേ മോഷുണഃപൂവകഃ

യംരക്ഷന്തി ജലാധിരാജി പവമാനേ വായവായാഹ്വണ്യഃ

സോമംരാജപുരസ്സരോ ഹിമരൂചൈഃ സ്വാത് തൃംബകം

[തൃംബകേ. നന്ദ

പ്രാചീനമുമാശ്രയിതാശി ചാഗ്നിംഭൂതമേകോതഭവേ, ആശ്രയിതാശി അഗ്നിംഭൂതം - അഗ്നികോണിൽ 'അഗ്നിംഭൂതം വൃണീമഹേ' ഇത്യാദിയും, അേകോതഭവേ നാകേപുവസുപണ്ണം - തെക്കു നാകേസുപണ്ണമുപവപ്തിമാംസം' ഇത്യാദിയും, ആശരധൂരിണേ മോഷുണഃപൂവകഃ - നിത്യതികോണിൽ 'മോഷുണഃ പരാവരാ' ഇത്യാദിയും, ജലാധിരാജി യംരക്ഷന്തി - പടിഞ്ഞാറ് 'യംരക്ഷന്തി പ്രചേതസ്യഃ' ഇത്യാദിയും, പവമാനേ വായവായാഹ്വണ്യഃ - വായുകോണിൽ 'വായവായാഹി ദർശത' ഇത്യാദിയും, ഹിമരൂചൈഃ സോമംരാജപുരസ്സരഃ - വടക്കു 'സോമം രാജാനമവസേ' ഇത്യാദിയും, തൃംബകേ തൃംബകം ച സ്വാത് - ഇതുകോണിൽ 'തൃംബകം യജാമഹേ' ഇത്യാദിയും പഞ്ചപ്രണവത്തോടുകൂടി പകലമന്ത്രം ഭവിക്കും.

വ്യാപ്തി തത്ത്വവിവാസനമീരിതാനി

ചതപാരി വാത്ര ജ്ഞാതാദിഗധീശമന്ത്രേ

പൂർണ്ണം ച തത്തദണ്ഡഭിഃ സമീധോത്ര ഹോമ്യഃ

ശർവായിവാസവിഹിതാ ദ്വിജവൃക്ഷജാ വാ. ന്നു

തത്തദധിവാസസമീരിതാനി ദ്രവ്യാണി വാ ചതപാരി ദ്രവ്യാ
ണി വാ ജ്ജഹ്യഃ - ഇവിടെ അവരവരുടെ അധിവാസഹോമത്തു
ങ്കൽ പറഞ്ഞ ദ്രവ്യങ്ങളെ എങ്കിലും സമീദാജ്ജഹവിരാജ്യങ്ങളെ
നാലിനെ എങ്കിലും ഹോമിപ്പൂ. തത്തദണ്ഡഭിഃ പൂർണ്ണം ച - അ
ത്തു ദിക്പാലമന്ത്രംകൊണ്ടു പൂർണ്ണാഹുതിയേയും ചെയ്തു. അ
ത്ര സമീധഃ ശർവായിവാസവിഹിതാഃ വാ ദ്വിജവൃക്ഷജാ വാ ഹോ
മ്യഃ - ഇവിടെ ചമതകൾ ശിവാധിവാസത്തുങ്കൽ പറഞ്ഞ ദിക്
കളിലേക്ക് എങ്കിലും എല്ലാം പ്ലാതുതന്നെയായിട്ടും ഹോമിക്കാം.
ഹോമാന്തേ ബലിപീഠമർച്ചിതപയോജാന്താസനേ സ്വേദ പദേ

സംസ്ഥാപ്യ സ്വദിഗീശനാമനന്താത്ര വാഹ്യ തേനാഥ തം
താരാംഗൈഃ സകളീകൃതം സ്തപിതയേത് സംപാതകംഭാംഭസാ

ന്യന്ത്യാംഗാനി സമർച്ച്യ ശേഷമവിഷാ ഭത്തപാ ബലിം തോ-

ഷയേത്. ന്നു

ഹോമാന്തേ-പിന്നെ സ്വദിഷ്ടകുടാദി ഹോമം മുടിച്ച് സമ്പാ
തം കലശത്തിടാക്കി, അർച്ചിതപയോജാന്താസനേ സ്വേദ പദേ
ബലിപീഠം സ്വദിഗീശനാമനന്താ സംസ്ഥാപ്യ - പത്മാന്തമായി
പീഠം പൂജിച്ചിരിക്കുന്ന അതതു സ്ഥാനത്തു ബലിക്കല്ലുകളെ പ്രണ
വപുടിതമായി അതതു ദിക്പാലമന്ത്രംകൊണ്ടു പ്രതിഷ്ഠിച്ച്, അത്ര
തേന ആവാഹ്യ - ബലിക്കല്ലുകൾ അതതു മന്ത്രംകൊണ്ടു ഇന്ദ്രാദിക
ളെ ആരാധിച്ച്, താരാംഗൈഃ സകളീകൃതം തം സമ്പാതകംഭാംഭ-
സാ സ്തപിതയേത് - പ്രണവംഗം നൃസിച്ച് അർഘ്യാദി കൊടു
ത്താൽ സമ്പാതയുക്തമായ അതതു കലശജലംകൊണ്ടു അഭിഷേ
കത്തെച്ചെയ്തു. അഥ അംഗാനി നൃന്ത്യ ശേഷമവിഷാ ബലിം
ഭത്തപാ തോഷയേത് - പിന്നെ വ്യാപകാംഗം നൃസിച്ച് മുത്തിപൂജ
യും ചെയ്തു ഹോമമഹവിസ്തിന്റെ ശേഷംകൊണ്ടു ബലിയും തുകി
പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ ഇന്ദ്രാദികളുടെ പ്രതിഷ്ഠാ.

മാതൃകകളുടെ പ്രതിഷ്ഠയെ പറയുന്നു.

സംശോഭ്യ സംസ്ഥാപ്യ ച വിരഭദ്ര-

വിരേല്ലശമാതൃരപി പീഠികാസ

മദ്ധ്യാദികംഭൈർനവഭിഃ സ്വമന്ത്രൈ'

സിക്തപാച്ഛിതപാ വികിരേഴ് ബലിം ച. ന്നു

വീരഭദ്രവിഷ്ണുനേശമാതൃഃ സംശോഭ്യ—ഇന്ദ്രാദികൾക്ക് ചെയ്തപോലെ വീരഭദ്രൻ ഗണപതി ബ്രഹ്മാണാദിമാതൃക്കൾ ഇവരുടെ ബലിപീഠങ്ങളേക്കാൾ ലിംഗങ്ങളേക്കാൾ ദർഭമുത്തപ ഗജലങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശോധിച്ചു ഭൂതസംഹാരാദി തത്ത്വമന്ത്ര പ്രാണായാമാന്തം ചെയ്തു വടക്കു കീറിത്തീയിട്ടു ഹോമം തുടങ്ങി വീരഭദ്രനെ പൂജിച്ചു വീരഭദ്രഗായത്രികൊണ്ടു പകപവും ഹോമിച്ചു വീരഭദ്രാദിമന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു വെച്ചേറെ എട്ടെട്ടു ഉരു ചതുർ ഭൂവുങ്ങളെ ഹോമിച്ചു വേറെ സന്ധാരങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി ഹോമം മുടിപ്പു. ഹോമത്തിന്റെ തെക്കു് വെട്ടു കലശങ്ങളിൽ നടുവിൽ വീരഭദ്രനേയും കിഴക്കുതുടങ്ങി പ്രദക്ഷിണമായി ഗണപതി ബ്രഹ്മാണാദികളേയും വെച്ചേറെ പരിധിക്കു മുമ്പിൽ പൂജിച്ചു സന്ധാരം അതതു കലശങ്ങളിലാക്കൂ. പിന്നെ യമന്റെ പടിഞ്ഞാറായിട്ടു മാതൃക്കളെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിന്നു പീഠം വെച്ചേറെ. പൂജിച്ചു, പീഠികാസു സംസ്ഥാപ്യ-ബലിക്കല്ലിനേ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു തത്ത്വമന്ത്രംകൊണ്ടു് അതതു ബലിപീഠങ്ങളിലാവാഹിച്ചു സകളീകരിച്ചു സ്താനകാലത്തു്, മദ്ധ്യാദികൾക്കിടയ്ക്കു നവഭിഃ സ്വമന്ത്രൈഃ സിക്തപാ - മദ്ധ്യാദിയായുള്ള വെട്ടു കലശങ്ങളെക്കൊണ്ടും വീരഭദ്രാദിക്രമേണ ആടി, അമൃതപാ ബലിം ച വികിരേത് - വസുമാദികൊടുത്തു മുത്തിപൂജയും ചെയ്തു ബലിയും തുകി പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു. ഇവിടെ മൂലത്തിൽ ഹോമം പറഞ്ഞിട്ടില്ലായിക കൊണ്ടു ഹോമം കൂടാതെയും ചെയ്യുന്നു.

ബ്രഹ്മാണീ മാഹേശീ കൌമാരീ വൈഷ്ണവീ ച വാരാഹീ
ഇന്ദ്രാണീ ചാമുണ്ഡീ ശിവഗണപത്യാസ്തു മാതരോ മദ്ധ്യേ. ന്വ

ശിവഗണപത്യാഃ മദ്ധ്യേ - വീരഭദ്രന്റേയും ഗണപതിയുടേയും മദ്ധ്യത്തുകൽ, ബ്രഹ്മാണീ മാഹേശീ കൌമാരീ വൈഷ്ണവീ വാരാഹീ ഇന്ദ്രാണീ ചാമുണ്ഡീ മാതരഃ - ബ്രഹ്മാണാദിയായ ഏഴു മാതൃക്കൾ ഭവിക്കും. ഇവരുടെ മന്ത്രങ്ങൾ വിം വീരഭദ്രായ നമഃ, ഗം ഗണപതേ നമഃ, വ്യോം ബ്രഹ്മാണൈ നമഃ, മം മാഹേശപത്നൈ നമഃ, മാം കൌമാരൈ നമഃ, ഹൈം വൈഷ്ണവൈ നമഃ, ഹോം വാരാഹൈ നമഃ, ഹോം ഇന്ദ്രാണൈ നമഃ, ഹും ചാമുണ്ഡൈ നമഃ ഇങ്ങനെ മന്ത്രങ്ങൾ. ഇന്ദ്രാദികളുടെ മന്ത്രങ്ങൾ പൂജയിങ്കൽ പറയുന്നതുതന്നെ.

നിർമ്മാല്യധാരിയുടെ പ്രതിഷ്ഠയെ പറയുന്നു.

നിർമ്മാല്യഭാജമുദവാസയുതോക്തശുദ്ധി-

ശുദ്ധം സ്വമന്ത്രമയമുത്തരനാളപീഠം

ഹൃതപാ ഘൃതം സ്വമനനാ സമിദാദിയുക്തം

മന്ത്രി സ്വപീഠം ഉദിതൈ കൃതസംപ്രതിഷ്ഠഃ. ന്ൻ

ഉദവാസയുതോക്തശുദ്ധിശുദ്ധം നിർമ്മാല്യഭാജം - നിർമ്മാല്യധാരിയുടെ ബിംബമെങ്കിലും ലാംഗാകൃതി എങ്കിലും ബലിപീഠമെങ്കിലും പരിഗ്രഹിച്ചു ദർഭമുത്തപക്ഷകളേക്കൊണ്ടു ശോധിച്ചു കഴുകി ജലാധിവാസത്തിനു ജലദ്രോണി പൂജിച്ച് ഞാടി ഒരു കലശം അഷ്ടഗന്ധജലം നിറച്ചു നിർമ്മാല്യധാരിയെ പൂജിച്ചു ബിംബശുദ്ധിയുമാടി ഭൂതസംഹാരാദി ചെയ്തു, സ്വമന്ത്രമയം-തത്തന്മന്ത്രപ്രാണായാമവും ചെയ്ത്, സ്വമനനാ സമിദാദിയുക്തം ഘൃതം ഹൃതപാ - ഹോമം തുടങ്ങി നിർമ്മാല്യധാരിമന്ത്രം കൊണ്ടുതന്നെ പകപം ഹോമിപ്പു. ശിവനു മാത്രം ചണ്ഡേശ്വരഗായത്രി കൊണ്ടു പകപം ഹോമിപ്പു. ചതുർഭുവുഹോമവും പൂർണ്ണാഹുതിയും നിർമ്മാല്യധാരിമന്ത്രം കൊണ്ടുതന്നെ ചെയ്തു സ്വപിഷ്ടകൃദാദിഹോമം മുടിച്ച് ഹോമകലശത്തിൽ സമ്പാതത്തേയും സമർപ്പിച്ച്, ഉദിതൈ ഉത്തരനാളപീഠം കൃതസംപ്രതിഷ്ഠഃ - ഈശാനന്റെ പടിഞ്ഞാറ് ഉദിതിപദത്തുകൽ പീഠം പൂജിച്ചു വടക്കു നാളം വശമാറ് പീഠം വച്ചു തങ്കൽ തത്തന്മന്ത്രം കൊണ്ടു പ്രതിഷ്ഠിച്ചു നിർമ്മാല്യധാരി മന്ത്രംകൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു സ്നാനാന്തം ഉപഹാരങ്ങളെ കോടുപ്പു.

സീക്തപാ സ്വസിദ്ധകലശേന സമർച്ച ഭവ-

പൂജാവശിഷ്ടകസുമപ്രമുഖൈർനവേദ്യ

ഭത്തപാ ബലിം ച പരിതോഷ്യ സമർച്ച തസ്സൈ

ഭേദോപഭുക്തമഖിലം പുനരത്ഥയേത.

മ 0 0

സ്വസിദ്ധകലശേന സീക്തപാ - നിർമ്മാല്യധാരിമന്ത്രം കൊണ്ടു പൂജിച്ചു ഇരിക്കുന്ന ഹോമകലശം കൊണ്ടു ഞാടി, ഭേദപൂജാവശിഷ്ടകസുമപ്രമുഖൈഃ സമർച്ച നിവേദ്യ - ഭേദപൂജയിങ്കൽ ശിഷ്ടമായിരിക്കുന്ന ജലഗന്ധപുഷ്പാദികൊണ്ടു മന്തിപൂജയെച്ചെയ്ത്, പിന്നെ നിവേദ്യത്തേയും നിവേദിച്ചു, ബലിം

ജ്ഞാപാ പരിതോഷ്യ - ബലിയും തുകി പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്താൽ,
പുനഃ ദേവോപദ്രക്തം അവിഷം തസ്മൈ സമർപ്പ്യ അർത്ഥയേ
ത - ദേവേൻദ നിർമ്മാല്യപുഷ്പത്തേയും നിവേദ ത്തേയും
നിർമ്മാല്യധാരികായിക്കൊണ്ടു സമർപ്പിച്ചു പ്രാർത്ഥിച്ചു.

യാവദത്ര ജഗന്നാഥോ ബിംബമാശ്രിത്യ തിഷ്ഠതി
താവദത്രൈവ രക്ഷാർത്ഥം തപം തിഷ്ഠസ്യ പ്രതർദ്ദനം ൧൦൧

ഇതു പ്രാർത്ഥനയുടെ മന്ത്രം.

വിഷപക്ഷസേനോ നരകദമനേ ധൃത്തസേനഃ കുമാരേ
ശര്യ ചണ്ഡേശ്വര ഇഹ പുനർമുണ്ഡിനീ ചണ്ഡികായാം
വിഷ്ണു കുംഭോദര മഭിധശ്ചണ്ഡസേനോ ഹരീശേ
ഭൂതാധീശേ പുനരഭിഹിതോ ഘോഷവാഞ്ഛേരഷഭോഗീ. ൧൦൨

നരകദമനേ വിഷപക്ഷസേനഃ - വിഷ ബലിയിൽ വിഷപ
ക്ഷസേനായ നമഃ എന്നും, കുമാരേ ധൃത്തസേനഃ - സുബ്രഹ്മ
ണ്യങ്കൽ ധൃത്തസേനായ നമഃ എന്നും, ശര്യ ചണ്ഡേശ്വര -
ശിവങ്കൽ ചണ്ഡേശ്വരായ നമഃ എന്നും, ഇഹ ചണ്ഡികായാം
മുണ്ഡിനീ - ഇവിടെ മുറുക്കുകിൽ ക്ലീം. മുണ്ഡിനൈ നമഃ എന്നും,
വിഷ്ണു കുംഭോദരസമഭിധഃ - ഗണപതിയിങ്കൽ കുംഭോദരായ
നമഃ എന്നും, ഹരീശേ ചണ്ഡസേനഃ - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ
ചണ്ഡസേനായ നമഃ എന്നും, പുനഃ ഭൂതാധീശേ ഘോഷവാൻ -
പിന്നെ ശാസ്താവങ്കൽ ഘോഷപതേ നമഃ എന്നും, ശേഷഭോഗീ
അഭിഹിതഃ - നിർമ്മാല്യധാരിമന്ത്രം പറയപ്പെട്ടു.

അനന്തരം ചണ്ഡിബലികളിന്റെ പ്രതിഷ്ഠയെ ചെയ്യുന്നു.

പ്രാക് പഞ്ചഗവ്യം പരിപൂജ്യ താമ്ര-

പാത്രേ സ്വപിറാധിപമന്ത്രകേണ

ജ്ഞാപാഷ്ടയുക്തം ശതമാജ്യമസ്ഥിൻ

സമ്പാതമായോജ്യ സവഹ്നിവീർ്വ്വം

൧൦൩

തത്പിംമദ്ധ്യേ ഭൂവി ശക്തിഗർഭേ

ഗർഭം നിശി നൃസ്യ തദീശമസ്ഥിൻ

ആവാഹ്യ സമ്പൂജ്യ തതഃ പ്രസാദ്യ

സംരക്ഷ്യ തക്ഷ്ണാ രചയേച്ഛ പിരം. ൧൦൪

പ്രാക് - ബലിക്കല്ലു പണിതുകൂട്ടുന്നതിന്നു മുഖിൽതന്നെ
 ്രഭി വസം, താമ്രപാത്രേ പഞ്ചഗവ്യം സ്വപീഠാധിപ
 ധനുക്കണ പരിപൂജ്യ - ചെമ്പുകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കി ഗർഭപാത്ര
 ണിൽ കലശന്യായേന പഞ്ചഗവ്യത്തെ നിറച്ച് ഹരിസേനാഭി
 തത്തത്പീഠാധിപമന്ത്രം കൊണ്ടു ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു, അപ്പു
 യുക്താ ശതം ആജ്യം ഹൃതപാ - തത്സമീപത്തു കീറിത്തീയുമിട്ടു
 ചെറിയ ഘോരമംപോലെ ചാഞ്ചമത ഇട്ടു തത്തന്മന്ത്രംകൊണ്ടു
 ത്താറിയെട്ടുരു ആജ്യാഹുതി ചെയ്തു ഘോരം മുടിച്ച്, സവഹ്നിവീർത്തും
 സമ്പാതം അസ്മിൻ ആയോജ്യ - അഗ്നിയെ ഉദ്രസിദ്ധിരിക്കുന്ന
 സമ്പാതത്തെ പഞ്ചഗവ്യപൂജിതഗർഭപാത്രത്തിൽ സമർപ്പിച്ച്,
 തത്പീഠമദ്ധ്യേ ശക്തിഗർഭേ - ബലിപീഠമദ്ധ്യത്തു വരുന്നേടത്തു
 പീഠപൂജയും ശകത്യാവാഹനപൂജയും ചെയ്താൽ, നിശി ഭൂവി
 ഗർഭം നൃസ്യ - രാത്രിയ്ക്കൽ ഭാനം ചെയ്തു നീരാജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞു
 വാദ്യഘോഷത്തോടും കൂടി ഭൂമിയിങ്കൽ ഗർഭപാത്രത്തെ മുഖിൽ
 പാഞ്ഞുപോലെ നൃസിച്ചു വ്രുവാദ്യോരിത്യാദി ജപിച്ച്, അന്തിൻ
 തദീശം ആവാഹ്യ സംപൂജ്യ പ്രസാദ്യ സംരക്ഷ്യ - ആ ഗർഭം
 വച്ചേടത്തു മുകളിൽ പീഠാധിപനെ ആവാഹിച്ചു പ്രണവാംഗാഭി
 സകലീകരിച്ചു പൂജിച്ചു നിവേദിച്ചു പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു രക്ഷി
 ച്ചാൽ, തതഃ തക്ഷ്ണാ പീഠം രചയേത - പിന്നെ പണി ചെയ്തു
 നവരേക്കൊണ്ടു അതിന്റെ മുകളിൽ വലിയ ബലിക്കല്ലിനെ
 പണിതു ലക്ഷണം പോലെ ഉണ്ടാക്കിപ്പൂ.

ആരാധനവിതം വിശോദ്ധ്യ ബലിപീഠം ദർഭമുത്സാദികൈ-
 രാജ്യാഭ്യക്ത്യഭിഷിക്തികൃത് സലിലവാസേ സ്താപയിതപാംബുഭഃ.
 കൃതപാ ശുദ്ധിഘടാഭിഷേകമപി പുണ്യഘോരസാനം തതഃ
 ഷ്ഠഭിഭൂതപ്രഭയോദയാഭി നിജമന്ത്രത്യാസനിയ്ക്കും ചരേത്. ൧൦൦

ആരവിതം ബലിപീഠം ആദായ - ലക്ഷണം പോലെ
 ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന വലിയ ബലിക്കല്ലിന്നു പരിഗ്രഹിച്ച്, ദർഭ
 മുത്സാദികൈഃ വിശോദ്ധ്യ - ദർഭമുഴി മണ്ണ് തൊലികൾ ഇവറ്റു
 കൊണ്ടു ശോധനയച്ചെയ്ത്, ആജ്യാഭ്യക്ത്യഭിഷിക്തികൃത് - നെ
 യും കടലയ്ക്കുപ്പൊടിയും തേച്ചു അഭിഷേകം ചെയ്തു അലങ്കരിച്ചു
 നീരാജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞു ഹഃ ഹഃ ഹഃ ഇത്യാദികൊണ്ടു ഭൂതസം

ഹാരവും ശോഷണദഹനവും ചെയ്തു, സലിലവാസേ അംബുഭിഃ
സ്നാനപരിതപാ - ജ്വാലിവാസത്തുക്കൽ വരണനെ പുജിച്ചിരി
ക്കുന്ന വെള്ളംകൊണ്ട് എല്ലാവരും കഴിച്ച് പാവനാഭി ഭൂതസ്യ
ഹിന്ദിയു ലിപിന്യാസവും ചെയ്തു മന്ത്രമയമാക്കിപിറും പുജിച്ച്
ആവാഹിച്ചാൽ, ബിംബതുലിമടാഭിഷേകം പുണ്യാഹാവസാ
നം കൃതവാ - ബിംബകലശം നവകം താൻ പഞ്ചകം താൻ അഷ്ട
ഗന്ധജലം നിറച്ചു പുജിച്ചിരിക്കുകയുണ്ടു ആടി, വസ്ത്രാലുപ
ഹാരങ്ങളെക്കൊടുത്തു പഞ്ചോപഹാരം കൊണ്ടും പുജിച്ച്
അർച്ചമാനസപൂജയും നീരാജനവും പുണ്യാഹവും ചെയ്തു ബ
ലിക്കപ്പരയിൽ മുഹൂർത്താഭി ശോധനയും ചെയ്തു. തതഃ തദ്ഭൂത
പ്രളയോദയാദി നിജമന്ത്രന്യാസനിയും ചരേത് - പിന്നെ രാത്രി
യിൽ ധ്യാനാധിവാസത്തുക്കലേപ്പോലെ ഹ്യാം ഹ്രം ഫഡ് ഇത്യാ
ദികൊണ്ടു ഭൂതസഹോദാദി മന്ത്രോദയവും മന്ത്രന്യാസവും കഴിവോ
ളം കൈയും ചെയ്തു.

ആസ്ഥാപ്താർച്ചിതവിഷ്ണുരേ പരിഷ്കല്പേക്ഷം സ്വനാമ ഞനാ

പ്രാഗാദ്യൈഃ സമസംസ്തൈസ്തപരിചാരൈരർച്ചിതപാ -

[വൃത്തം

അന്നാദ്യം വിനിവേദ്യ തത്ര വികിരേത്തൈസ്തപ തേഭ്യോ ബലം

നൈവേദ്യം പ്രവിസൃജ്യ സാധു പരിശോദ്ധ്യാരാദ്യ സംരക്ഷതു.

[മ ൦ ന

അർച്ചിതവിഷ്ണുരേ സ്വനാമാണനാ പരിഷ്കല്പേക്ഷം ആസ്ഥാ
പ്ത - പിന്നെ പീ തൈ പുജിപ്പാൽ പീഠധിപമന്ത്രം കൊണ്ടു
വ്യാപകംഗാദിയെച്ചെയ്ത്, സമസംസ്തൈഃ പ്രഗദ്യൈഃ
സ്വപരിചാരൈഃ ആവൃതം തം അർച്ചിതപാ - കിഴക്കു തുടങ്ങിയുള്ള
ബലിക്കല്പാദം എട്ടിനേയും കൂടി ശോധനകൾ ചെയ്തുകൂട്ടി പത്ത്
കൊണ്ടു തൊട്ടു ധ്യാനാധിവാസവും ചെയ്ത് ഇരിക്കുന്ന എട്ടിനേയും
മതതു മന്ത്രം കൊണ്ടു ആരാധിച്ചു മന്ത്രമയമാക്കി പരിചാരതേപന
കൂട്ടി മുത്തിപൂജയും ചെയ്ത്, തത്ര അന്നാദ്യം വിനിവേദ്യ - പീഠധി
പന വിവദ്യസധനത്തെ നിവദിച്ചു, തസ്മൈ തേഭ്യഃ ബലിം
വാകാരേത് - നടുവിലും ചുറ്റും എട്ടിന്നും അതതു മന്ത്രംകൊണ്ടു
ബലിയെ തുകിയത്, നൈവേദ്യം പ്രവിസൃജ്യ - നിവേദ്യത്തെ വിട്ടു
ത്തു തുകിയവരോ കൈയും വാരിക്കളഞ്ഞു അഭിഷേകം ചെയ്തു;

അരാധ്യ നരകത്തു - പരിവാരാഷ്ട്രകത്തോട കൂടി പ്രസന്ന
പൂജയും ചെയ്തു വസ്ത്രംകൊണ്ടു മുടി രക്ഷിപ്പൂ.

ഉത്പാദാനലാഗ്രതോ നവചാടാസ്തദക്ഷിണേ സപ്പിഷാ
ധാത്യൈർഗന്ധജലേന വാ സ്വമന്ദിഃ സന്യുജ്യ സന്യുജ്യ
[താൻ
ഗായത്രത്വം നിജയാ വിധായ വിധിവത് പകപം തദീശാണനാ
സപ്പിസ്താഷ്ടശതം ജഹോതു പരിപീഠശാണഭിത്യാഷ്ടശഃ.
[൧൦൭

അഗ്രതഃ അനലം ഉത്പാദ - ബലിക്കല്ലിന്റെ മുമ്പിൽ
ചതുരശ്രകണ്ഡത്തിൽ അഗ്നിജനനം ചെയ്തു പീഠവിപമന്ത്രം കൂട്ടി
അനധാധനാഭി ഹോമം തുടങ്ങി പരിധയേളമ യാൽ, തദക്ഷി
ണേ നവചാടാൻ സപ്പിഷാ ധാത്യൈർഗന്ധജലേന വാ സ്വമന്ദിഃ
സന്യുജ്യ - ഹോമത്തിന്റെ തെക്കു് വെട്ടു കലശങ്ങളെ പൂജിച്ചു
കൂട്ടുപൂജാന്നം ചെയ്താൽ നെയ്യുചൊണ്ടു് എങ്കിലും നവധാന്യ
ങ്ങളായ വ്രീഹ്യദികൊണ്ടു് എങ്കിലും അഷ്ടഗന്ധജലംകൊണ്ടു്
എങ്കിലും അതതു പീഠമന്ത്രംകൊണ്ടു നിറച്ചു്, താൻ സന്യുജ്യ - ന
ടുവിൽ പീഠവിപമനെയും ചുറ്റും തത്പരിവാരങ്ങളെയും തത്തന്മ
ന്ത്രംകൊണ്ടു വെച്ചേറേ ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു നിവേദിച്ചു പ്രസ
ന്നപൂജയും ചെയ്തു, പരിധ്വാഭി ഹോമം തുടങ്ങി പാഠവിപമനേ ആ
വാഹിച്ചു നിവേദ്യകലത്തു ഇയ്മാഭി ഹോമിച്ചു്, നിജഗായത്ര്യാ
പകപം വിധിവത് വിധായ - പീഠവിപമന്റെ ഗായത്രികൊണ്ടു
താൻ തൻമന്ത്രംകൊണ്ടുതാൻ, ഗായത്രി ഇല്ലാത്തതെത്തു പകപ
ഹോമത്തെച്ചെയ്തു്, തദീശാണനാ സാഷ്ടശതം പരിപീഠശാണ
ഭിഃ അഷ്ടശഃ ച സപ്പിഃ ജഹോതു - പീഠവിപമന്ത്രംകൊണ്ടു
നൂറ്ററിയെട്ടുതവു പരിപീഠമന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു് എട്ടെട്ടീതും ഉരു
ആജ്യാഹുതികളെച്ചെയ്തു സമ്പാതത്തെ അതതു കലശങ്ങളിലും
ബലിപീഠങ്ങളിലും സ്പർശിപ്പൂ.

തന്മന്ത്രേണ സമീഭ്ഘൃതം

ചരുലാജാൻ സർഷപാൻ സസക്തയവാൻ

സതിലഭധിദശലമാലപി-

പുഷ്പഫലാൻ പാഞ്ചരാത്രികേത്ര വിധൗ. ൧൦൮

അത്ര പാഞ്ചരാത്രികേ വിധൗ - ഇവിടെ ശ്രീപാഞ്ചരാത്ര
മാകുന്ന വൈഷ്ണവാഗമത്തുടേ വിധിയിങ്കൽ, തന്ത്രേണ പീഠ
ധിപമന്ത്രാകൊണ്ട്, സമീപ്ഘൃതചരലജാൻ - ചമത നെയ്യ്
ഹവിസ്സ് മലയ്ക്ക്, സർപ്പാൻ സസക്തയവാൻ - കടുകു അരി
വരത്തു പൊടിച്ചതു യവഃ, സതിലഭധിഭുഷമാധപീപുഷ്പഫലാൻ -
എള്ളു് തൈര പാല് തേൻ താമരപ്പൂവ് കടലിക്കായ് ഈ
ചതിമൂന്നു ദ്രവ്യങ്ങളെ നൂറ്റിയെട്ടീതു ഹോമിച്ചു, പരിപീഠമന്ത്രം
കൊണ്ട് എട്ടെട്ടു ഹോമിപ്പൂ. ഇങ്ങനെ വിഷ്ണുവിങ്കലും ഭഗ്വതി
ങ്കലും ദ്രവ്യഹോമം.

പാശുപതേ സമിദന്നം

ഘൃതധാനാലാജതിലഫലീകരണം

ഭധിമധുഘൃതാനൃധുംബാ-

പൂപാൻ പൃഥുകാൻ പയശ്ച തത്ര ഹുനേത്. ൧൦൯

തത്ര പാശുപതേ - അവിടെ പാശുപതമാകുന്ന ശിവാ
ഗമത്തുടേ വിധിയിങ്കൽ, സമിദന്നം - ചമതയും നെയ്യും
ഹവിസ്സും, ഘൃതധാനാലാജതിലഫലീകരണം - നെയ്യും ഉരമന്നം
മലയ്ക്കും എള്ളും അരി അരച്ച് ഉരട്ടി നെയ്യിൽ വരത്ത ഫലീകര
ണവും, ഭധിമധുഘൃതാനൃ - തയിരും തേനും നെയ്യും അരി വരത്തു
പൊടിച്ചതും, ഉധുംബാപൂപാൻ - അപ്പവും, പൃഥുകാൻ പയശ്ച -
അവലും പാലും ഈ പതിന്നാലുദ്രവ്യങ്ങളെ, ഹുനേത് - ശിവഭി
അഞ്ചു ദേവന്മാരിലും ഹോമിച്ചു സപിഷ്ടകൃദാഭിഹോമം മുടിപ്പൂ.
എല്ലാവരും ചതുർദ്രവ്യങ്ങളായിട്ടും ചെയ്യാം.

ബലിപീഠത്ഭാഷേഘോഷേ

പ്രസമപ്പ്യാജം പ്രപൂജ്യ ഭൂതേശം

സാവരണം തം ബലിമവി

ഭദ്രാത്താസ്മൈ ച ദിഗ്ഗണ്ഠേഭൃശ്വ.

൧൧൦

ബലിപീഠത്ഭാഷേഘോഷേ ആജം പ്രസമപ്പ്യാ - ബലിക്കല്ലുകൾ
വെതിലും കലശങ്ങളിലും ഈ ദ്രവ്യഹോമനന്മാതത്തെ
സമർപ്പിച്ചു, തം ഭൂതേശം സാവരണം പ്രപൂജ്യ - പീഠം പൂജിച്ചു്
പീഠധിപമന്ത്രംകൊണ്ടു ആവാഹിച്ചു പരിപീഠങ്ങൾ പുഷ്പാരാധ
നത്തെയ്യ് അർച്ചാഭിരൂപഹാരം കൊടുത്തു പരിപീഠമന്ത്രം

ജോടുക്രിടി മുത്തിപൂജയും ചെയ്തു പീഠാധിപന്നു പാതി ഹവിസ്സിനേ
നിവേദിച്ചു രക്ഷിച്ചു, തന്നെ ഭിഗ്ഗുണേഭ്യഃ ച ബലിമപി ഭദ്രാത്-
പീഠാധിപന്നായിക്കൊണ്ടും പരിപീഠങ്ങൾക്കും തത്തന്മന്ത്രംകൊ
ണ്ടും ഭിഗ്ഗുണമന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടും ബലിയെ കൊടുപ്പു.

ഓന്നമ ആദ്യാശ്ചതസ്യഷു

ഹരേഃ ഹരേഃ/ഷ്ടാസു ഭിക്ഷു ബലിമന്ത്രാഃ

ദശമൂർത്യാദ്യാ ദപിതയേ

യേ ഭൂതാദ്യാസ്തു വേദം സകലേഷു.

മ മ മ

ഹരേഃ ചതസ്യഷു ഭിക്ഷു ഓന്നമആദ്യാഃ— വിഷ്ണു
വികൽ നാലുദിക്കുകളിലും ഓന്നമഃ പ്രാച്യേഭ്യഃ ഇത്യാദിമന്ത്രങ്ങൾ
കൊണ്ടും, ഹരേഃ അഷ്ടാസു ഭിക്ഷു ദശമൂർത്യാദ്യാഃ ദപിതയേ - ശിവ
കൽ എട്ടു ദിക്കുകളിലും ദശമൂർത്തിപാർഷദേഭ്യഃ ഇത്യാദിയും പ്രാഗ്ഗ്
ണേഭ്യഃ ഇത്യാദിയും ഇങ്ങനെ ഈ രണ്ടു മന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടും, ഇഹ
സകലേഷു യേ ഭൂതാദ്യാഃ വാ - ശേഷം ദർശാദി അഞ്ചുവേക്കും
ഉത്സവബലിയികൽ പറയുന്ന 'യേ ഭൂതാഃ പുരസ്സദ' ഇത്യാദിമന്ത്രം
കൊണ്ട് ഉത്സവബലിയികളെപ്പോലെ നെയ്യു ദിക്കുകളിൽ താൻ
അഞ്ചു ദിക്കുകളിൽ താൻ ബലിയെത്തുക.

അനന്തരം ബലിമന്ത്രങ്ങളെ പറയുന്നു.—

ഓന്നമഃ പ്രാച്യേഭ്യോ ഭൂതേഭ്യോ വിശ്വഭൂതേഭ്യോ നമോ/സ്തു
വിശ്വരൂപേഭ്യോ വിവിധരൂപേഭ്യശ്ച വോ നമോ നമഃ. ഇതു
കിഴക്ക്. ഓന്നമോ ദക്ഷിണേഭ്യശ്ച ശാർങ്ഗധനപനോ ഹാഹാ
ഭ്യശ്ച സർവ്വേഭ്യോ ഭൂതേഭ്യോ നമോ നമഃ. ഇതു തെക്ക്. ഓം
നമഃ പാശ്ചാത്യേഭ്യോ ഭൂതേഭ്യോ ദൈവേഭ്യോ വിഷ്ണുപാല
കേഭ്യോ വിയദ്ഗൃഹോദരവർത്തിഭ്യോ ഹും ഫദ് ഗച്ഛത സ്വാഹാ.
വിഷ്ണുഗണാനാമതോ ബലിമുപഹരാമി ഭദ്രം നോ ദദത പ്രീണ
യത സ്വാഹാ. ഇതു രണ്ടും കൂടി പടിഞ്ഞാറ്. ഓന്നമോ വിഷ്ണു
ഭൂതേഭ്യ ഉദീചേഭ്യഃ സകലജന്തുഹിതകരേഭ്യോ വിരൂപേഭ്യഃ
സ്വാഹാ. ഇതു വടക്ക്. ഇങ്ങനെ വിഷ്ണുവികൽ നാലു ദിക്കുകളി
ലേയും ബലിമന്ത്രങ്ങൾ.

ശിവകൽ, ദശമൂർത്തിപാർഷദേഭ്യസ്സദ്ഭ്യോ/സദ്ഭ്യസ്സദസ
ദ്ഭ്യസ്സദ്ഗണേഭ്യോ നമോ നമഃ സ്വാഹാ. പ്രാഗ്ഗ്ണേഭ്യോ

ബഹുരൂപേഭ്യോ വിശ്വരൂപേഭ്യോ വിശ്വഭൂതഭ്യഃ സദേഭ്യഃ-
സദ്ഭൂസ്സദഭൂസ്സർവ്വഗണേഭ്യോ നമോ നമഃ സ്ഥാഥാ. ഇങ്ങനെ
ഈ രണ്ടു മന്ത്രംകൊണ്ടു എട്ടു ദിക്കിലും തൃകൃ. അവിടെ രണ്ടാമത്തേ
തിന്, ആദി - ആഗന്യം ഗണേഭ്യഃ, ദക്ഷിണഗണേഭ്യഃ, ഇത്യാദി
അതതു ദിക്കിലേ നാമങ്ങൾ കൂട്ടിക്കൊള്ളണം.

നിർമ്മാല്യം വ്യപനീയ

പ്രാർച്ഛാക്ഷാദ്യാധിവാസയേദ്രാത്രൗ

പ്രാതസ്തനാർച്ചനാനേ

ദേവം തത്സ്ഥാപനായ ചാത്മ്യതു. ൧൧൨

നിർമ്മാല്യം വ്യപനീയ - പിന്നെ നിവേദ്യം വിടിച്ച് തുകിയ
നിർമ്മാല്യത്തെ വാരിക്കളഞ്ഞു അഭിഷേകം ചെയ്ത്, പ്രാർച്ഛ-
ഗന്ധ്യഷാദിപ്രസന്നപൂജയ്ക്കു ചെയ്ത്, ആ ഛാദ്യ രാത്രൗ അധിവാ
സയേത് - വസ്രംകൊണ്ടു കൂടി രാത്രി ചികൽ അധിവാസിപ്പൂ. പ്രാത-
സ്തനാർച്ചനാനേ തത്സ്ഥാപനായ ദേവം അത്മ്യതു-പിന്നെ ദി
വസം ദേവങ്കൽ നേരത്തേ പൂജ കഴിഞ്ഞാൽ ബലിപീഠപ്രതഃശ്ചാം
കരിഷ്യേ എന്നു ദേവനോടു പ്രാർത്ഥിപ്പൂ.

നിർമ്മാല്യം വ്യപനീയ സമൃഗഭിഷിച്ഛേഷ്ടാഽംബുജാന്താസനം
മന്ത്രീ മന്ത്രമയം പ്രകല്പ്യ ബലിപീഠം തത്ര തന്മന്ത്രതഃ.

സംസ്ഥാപ്യ ധ്രുവമന്ത്രജാപമപി കൃതവാഹ്യേ സാംഗീകതാ
മദ്ധ്യസ്ഥാസന്നാഖടാംഭസാ സമഭിഷിച്ഛാദ്യഗ്രേകാനി നൃസേത്.

[൧൧൩

നിർമ്മാല്യം വ്യപനീയ - ബലിപീഠത്തുകലേ നിർമ്മാല്യ
പഷ്ടങ്ങളേ എടുത്തു കളഞ്ഞ്, സമൃഗ് അഭിഷിച്ഛ - വെള്ളം
കൊണ്ടു കഴുകി, അംബുജാന്താസനം ഇഷ്ടാ - ഗുരുഗണപതി
ആധാരശക്ത്യാദി പത്മായ നമഃ എന്നു കഴിവോളമുള്ള പീഠമന്ത്ര
ങ്ങളെക്കൊണ്ടു പീഠപൂജയെച്ചെയ്ത്, മന്ത്രീ ബലിപീഠം മന്ത്രമയം
പ്രകല്പ്യ - ആചാര്യൻ തത്തന്മന്ത്രം കൊണ്ടു ആവാഹിച്ച മന്ത്രമയ
മാക്കിക്കല്പിച്ച്, തന്മന്ത്രതഃ സംസ്ഥാപ്യ - തത്തന്മന്ത്രംകൊണ്ടു
തൊട്ടുജപിച്ച പ്രതിഷ്ഠയെ കല്പിച്ച പ്രണവവ്യാപകത്തെ ചെയ്ത്,
ധ്രുവമന്ത്രജാപം അപി കൃതവാ - ധ്രുവാ ദ്വൈരിത്യാദി തൊട്ടുജപി
ച്ചു ഉറപ്പിച്ച് പരിപീഠങ്ങളേയും തത്തന്മന്ത്രം തൊട്ടുജപിച്ച പ്രതി
ഷ്ഠിച്ച്, ആവാഹ്യ സാംഗീകതം - പീഠാധിപമന്ത്രം കൊണ്ടു ആവാ
ഹിച്ച പ്രണവാംഗം നൃസിച്ച് ഉപഹാരങ്ങളെക്കൊടുത്ത്, മദ്ധ്യ

സ്ഥാസനാവതാംഭോ സമഭിഷിച്യ - നടുവിലത്തെ കലശം കൊണ്ട് അഭിഷേകത്തെ ചെയ്ത്, ആദ്യംഗകാനി നൃസേത് - പ്രണവാംഗത്തെ നൃസിച്യ.

മുതീരഷ്ട യഥാക്രമം സ്വകലശൈഃ സംസ്ഥാപ്യ സാസ്താംപ്യ താഃ പ്രാഗപത് പ്രാർച്യ തദാവൃതം തദധിപം തസ്മൈ നിവേദ്യാ-

[ഗ്രന്തഃ

പീഠോപർച്ചപവീരികേഷു ച ബലിം ഭത്ത്വാ വിശോദ്ധ്യാഖിലം സന്ദൃജ്യ പ്രണിപത്യ യാവദിതി സംപ്രാത്യാഭിരക്ഷാം ച-

[രേത്. മ. മ. ര]

അഷ്ട മുതീഃ യഥാക്രമം സംസ്ഥാപ്യ - കിഴക്കു തുടങ്ങിയുള്ള പരിപീഠങ്ങളെയും തത്തന്മന്ത്രം കൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു വ്യാപകാംഗം ചെയ്ത്, സ്വകലശൈഃ താഃ സംസ്താംപ്യ - പ്രാഗാഭി കലശങ്ങളെക്കൊണ്ട് അവരോ അഭിഷേകത്തെച്ചെയ്ത്, പ്രാഗപത തദാവൃതം തദധിപം പ്രാർച്യ-തപേ ദിവസത്തേപ്പോലെ പരിപീഠമന്ത്രങ്ങളോടുകൂടി പീഠധിപനെ പൂജിച്ച്, അഗ്രതഃ തസ്മൈ നിവേദ്യ - മുമ്പിൽ നിവേദ്യം കൊണ്ടുവന്നു വെച്ച് നിവേദിച്ചു രക്ഷിച്ചു. പീഠോപരി ഉപവീരികേഷു ച ബലിം ഭത്ത്വാ - മുളിലും പരിപീഠങ്ങളിലും ബലിയെത്തുകി നിവേദ്യ വിടർത്തു്, അഖിലം വിശോദ്ധ്യ - തുകിയവരോ വാരിക്കളഞ്ഞു അഭിഷേകത്തെച്ചെയ്ത്, സന്ദൃജ്യ - പരിപീഠങ്ങളേ ടൂക്കുടിപ്രസന്നപൂജയെച്ചെയ്ത്, പ്രണിപത്യ യാവദിതി സാന്ദ്ര ത്വം അഭിരക്ഷാം ചരേത് - നമസ്കരിച്ചു യാവദത്ര ജഗന്നാഥ ഇത്യഭി നിർമ്മാല്യധാരിയിങ്കൽ ഹറഞ്ഞ മന്ത്രം കൊണ്ടു പ്രാർത്ഥിച്ചു താലത്രയഭി ചെയ്തു രക്ഷിച്ചു.

തുഷ്ട്വേന്ദ്രന്ദ്രഭിഷിച്യ ദേവമഭിപൂജ്യാവസ്യ തപ്രേ ക്ഷണം കൃതവാ സ്ഥാപിതപീരികസ്ഥപരിവരേഭ്യഃ ഉദ്യോഭ് ബലിം കർത്വാത്തുർദ്ദിനാത്യയേ യദി മഹാഹിംപ്രതിഷ്ഠാപനം തത്തുഷ്ട്വേന്ദ്രന്ദ്രഭിഷിച്യ ദേവമിഹ തജ്ജ്ഞോക്ഷണാദ്യം ചരേത്.

[മ. മ. ര]

തുഷ്ട്വേ അഹനി ദേവം അഭിഷിച്യ - നാലാം ദിവസം ദേവങ്കൽ ചതുർത്ഥസ്നാനം ചെയ്ത്, അഭിപൂജ്യ - പൂജയും ചെയ്താൽ, അവസ്യ തപ്രേക്ഷണം കൃതവാ - അവസ്രാവജലംകൊണ്ട് പരിവാരങ്ങളെ പ്രോക്ഷിച്ച്, സ്ഥാപിതപീരികസ്ഥപരിവാരേഭ്യഃ ബലിം പ്രദദ്യാത് - പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്ന ബലിക്കല്ലിങ്കൽ സ്ഥിത

ന്മാരായിരിക്കുന്ന ചരിവാരദേവതകൾക്കായിക്കൊണ്ടു ശ്രീഭൂതബലിയേയും ചെയ്യും. തുല്യദിനാത്യയേ മഹാപീഠപ്രതിഷ്ഠാപനം കർത്തവ്യം യദി - ചതുർത്ഥസ്നാനം കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം പിന്നെ ഒരിക്കൽ വചിയബലിക്കല്ലു തുടങ്ങിയ ബലിപീഠങ്ങളെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നു എങ്കിൽ, തത്തുല്യ അമ്മി ദേവം അഭിഷിച്യ - തത്പ്രതിഷ്ഠയുടെ നാലാംദിവസം ദേവനെ പഞ്ചവിംശതി താൻ ഏകോന പഞ്ചാശത് സംഖ്യ താൻ കലശങ്ങളെ പൂജിച്ചു അഭിഷേകത്തെചെയ്തു, തദ്യേഷോക്ഷണാദ്യം ചരേത് - അവസ്രാവപ്രോക്ഷണവും ശ്രീഭൂതബലിയും ചെയ്തു. ബിംബപ്രതിഷ്ഠയിങ്കൽ വലിയബലിക്കല്ലു ധ്വനാലക്ഷണം ഉണ്ടാക്കിയില്ല എങ്കിൽ പൂക്കുല്ലമാത്രം ഉണ്ടാക്കി, മോമം കൂടാതെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു കലശം വെറും പൂജിച്ചു ആട്ടുന്നു ചിലർ. ഇങ്ങനെ വലിയ ബലിക്കല്ലിന്റെ പ്രതിഷ്ഠ.

അനന്തരം യാജപ്രതിഷ്ഠയെ പറയുന്നു:-

വക്ഷേപ്യ ധ്വജപ്രതിഷ്ഠാമങ്കരരോപം തദർത്ഥമത്രാദൗ
കൃതവാ. തദർത്ഥകാലേ വാഹനമാവാസയേഷ്ജലേ ലഘുഹം.

[൧൧൩]

അഹം ധ്വജപ്രതിഷ്ഠാം വക്ഷേപ്യ - ഞാൻ ധ്വജപ്രതിഷ്ഠയെ പറയുന്നേൻ, തദർത്ഥം ആദൗ അങ്കരരോപം കൃതവാ - ധ്വജപ്രതിഷ്ഠയുടെ വാഹനത്തിന്റെ* ധ്വാനാധിവാസത്തിന്നുമുമ്പിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ദിവസത്തെക്കണ്ടു മുളയിടുകയും, ഉടനേ ദേവകൽ പ്രാസാദശുദ്ധിയും ബിംബശുദ്ധികളും ചെയ്തു കലശത്തെ പൂജിച്ചു അധിവാസത്തിന്റെ തലേ ദിവസം കലശമാടി പൂജിച്ചു ശ്രീഭൂതബലിയും തുകി നടയിൽ ചെന്നു, ധ്വജപ്രതിഷ്ഠാം കരിഷ്യേ എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു. തദർത്ഥകാലേ ലഘുഹം വാഹനം ജലേ ആവാസയേത് - അന്നുതന്നെ അപരാഹ്ണത്തുങ്കൽ ലഘുഹംകൊണ്ടു വാർത്ത ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന വാഹനബിംബത്തെ നേത്രോല്ലേഖനാദി ചെയ്തു പരിശുദ്ധിച്ചു, അവരവരുടെ ശോധനദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശുദ്ധചെയ്തു അലങ്കരിച്ചു നീരാജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞു, തീർത്ഥത്തിൽ താൻ ജലദ്രോണി പൂജിച്ചതിൽ താൻ ജലാധിവാസത്തെ ചെയ്തു.

മണ്ഡപമപി ച യഥോക്തം കൃതവാ സംസ്കൃത്യ തത്ര ശയ്യം ച നിദ്രാകലശസമേതാം കൃതവാ പരിപൂജയേദധിവിവത്. ൧൧൪

* ധ്വജപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു, ധ്വജത്തിലേ വാഹനത്തിന്റെ - എന്നർത്ഥം.

യഥോക്തം മണ്ഡപം അഥി കൃതം - ദേവന്റെ അധിവാസത്തുകലേപ്പോലെ അധിവാസമണ്ഡപം ഉണ്ടാക്കി, സംസകൃത്യ - തോരണലപചന്ദ്രമാപന ദിനയ മണ്ഡപസംസ്കാരത്തെച്ചെയ്തു, കുംഭേശകർമ്മങ്ങളേയും പൂജിച്ച് അഗ്നിമനനവാചെയ്ത്, തത്ര നിദ്രാകലശസമേതാം ശയ്യാം ച വിധിവത് കൃതം പരിപൂജയേത് - ഭുവിടെ ശയ്യയെ ഭരണഭാഗ്യമേല്ക്കു വിധിത ശയ്യാപൂജയേയും നിദ്രാകലശാപൂജയേയും വിധിക്കു തക്കവണ്ണം ചെയ്തു വാദ്യേശപകേലശങ്ങളേയും പൂജിപ്പി.

വിഷ്ണു തു വജ്രഗന്ധധ-

മൗക്തികശംഖാബ്ജരാഗകലശേഷു

ദിക്പതിവിപതിൻ പ്രയജേ-

കൃത്യനചതുർദിദ മഹേശദിക്സേമഷു. മ. മ. വ

വിഷ്ണു തു - വിഷ്ണുവിങ്കൽ വിശേഷമുണ്ട്. ശയനചതുർ - ദിക് മഹേശദിക്സേമഷു - ശയ്യയുടെ നാലു ദിക്കിലും മൂന്നുശ കോണിലുമായിട്ട് അഞ്ചു സ്വസ്തികങ്ങളിൽ, വജ്രഗന്ധധമൗക്തികശംഖാബ്ജരാഗകലശേഷു - വൈരവും ഗന്ധധശിലയും മുത്തും ശംഖും പദ്മരാഗവും നൃസിച്ച് വെള്ളം നിറച്ച് അഞ്ചു കലശങ്ങളിൽ, ദിക്പതിവിപതിൻ പ്രയജേത് - ഇന്ദ്രൻ യമൻ വരുണൻ സോമൻ ഗന്ധധൻ ഈ അഞ്ചിനേയും ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ച് പ്രസന്നപൂജാന്തം ചെയ്തു.

ശയ്യാഗ്രേ നവകലശാ-

നാപൂർവ്വ സഹോമരത്നഗന്ധോദൈഃ

വാഹനമന്തസ്ഥഘടേ

പരിതഃ ശർവേ തു ദിക്പതിംശ്ച യജേത്. മ. മ. ന

ശവേ തു - ശിവങ്കലും ശേഷം ഏല്പാ ചേവനാരിലും, ശയ്യാഗ്രേ - ശയ്യയുടെ അഗ്രത്തുകൽ, സഹോമരത്നഗന്ധോദൈഃ നവകലശാൻ ആപൂർവ്വ-സ്വർണവും രത്നങ്ങളും നൃസിച്ച് വെട്ടു കലശങ്ങളെ അഷ്ടഗന്ധജലം നിറച്ച്, അന്തസ്ഥഘടേ വാഹനം - നടുവിലേക്കലശത്തിൽ തന്റെ തന്റെ വാഹനത്തെയും, പരിതഃ ദിക്പതിൻ ച യജേത് - പ്രാഗാദി ഏട്ട കലശങ്ങളിൽ ഇന്ദ്രാദി ദിക്പാലന്മാർ ഏട്ടിനേയും അവരവരുടെ മന്ത്രംകൊണ്ട് ആവാഹിച്ച്, വേദോദേവതിനേയും പൂജിച്ചു നവേദിച്ചു പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു.

യ്ക്കു. പിന്നെ എന്താദിപദങ്ങളും അർത്ഥംഗലങ്ങളും അങ്കുരപാ
ത്രങ്ങളും അതതു ദേവകൾക്കുവേണ്ടി ശത്രുക്കൾ ചുറ്റും ചെയ്തു.

അവനും ബാബുക്കൾക്കും അപമാനം.

സംസ്ഥാപന പാപാപാപാധി കർമ്മം

കാലോദ്യമംഗലഗുണഗന്ധം

മലയാളത്തിന്റെ പ്രകൃതി

യജ്ഞത വിജ്ഞത നവകം ഹ. രേഖ.

൧൨൦

അപാധാപ്ത-ധർമ്മത്തിൽ ഇക്കാരണമില്ലാത്തതായ സ്നാന
മണ്ഡപാത്രകൽ, വിജ്ഞത പഞ്ച കർമ്മം സംസ്ഥാപന - വിജ്ഞാപി
കൽ അഞ്ചു കലശങ്ങളെ സ്ഥാപിച്ചു, മലയാളത്തിന്റെ നിഷ്കൃതയാ
കാലോദ്യമംഗലഗുണഗന്ധം പ്രകൃതി യജ്ഞത - നടുവിൽ
കഷ്ടമുഷ്ണമേന്മയും, കഷ്ടമുഷ്ണമേന്മയും, തെക്കു നെല്ല് ഇടു
വെള്ളത്തെയും, പടിഞ്ഞാറു പഞ്ചഗവ്യത്തെയും, വടക്കു അഷ്ടഗ
ന്ധജലത്തെയും നിറച്ച്, ഗാഢധമന്ത്രം കൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു പൂ
ജിച്ചു. പരമേശ്വരനെയും മറ്റും ശിവാഭിഷേകം ചെയ്താൽ ദേവന്മാ
രിലും മേലുള്ള കലശലായ അഷ്ടഗന്ധജലം കൊണ്ടു നിറച്ചു, ഋഷ
ഭാദികളായ വാമനമന്ത്രം കൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചു. ഈ
ബിംബത്തോടു കലശലായ ത്രാസനാർ തന്നെ പൂജിച്ചു സമ്പാത
സ്വർഗ്ഗം ചെയ്ത് അധിവാസിക്കാൻ ആം. അധിവാസഭിവാസത്തു
ന്നാൾ നേരത്തെ പൂജിക്കിലും.

ബിംബം ബാബുക്കൾക്കും സമുപനീയംസ്ഥാപന പീഠം/ക്ഷിപ്രം
ഗോദം അർച്ചനപൂർവ്വകത് കലശത്തോടെ സ്താപയേത്
[സോപാദിതൈ

പുണ്യാമാവധികം വിധായ ശയനേ വിന്യസ്യ തത്ത്വപാത്രം
കൃതപാധാരണയാ വിശോദ്ധ്യ തത്ത്വതത്ത്വതത്ത്വപത്ര്യാദികം.
[൧൨൧

ബിംബവത് ബിംബം അഞ്ചുനൂ സമുപനീയം-ബിംബ
ത്തുകൽ പറഞ്ഞപോലെ ഭദ്രപീഠത്തെ പൂജിച്ചു തീർത്ഥത്തു
കൽ നിന്നു വാമനബിംബത്തെ എടുത്തു പ്ലാവനാഭി ലിപിത്യാസാ
നം ചെയ്തു എടുപ്പിച്ചു, വാദ്യഘോഷത്തോടു കൂടി കൊണ്ടുവന്ന്,
പീഠം അസ്ഥാപന-ഭദ്രപീഠത്തേൽ വച്ച്, അക്ഷിപ്രത് ഗോദം ക്ഷാ
ളനപൂർവ്വകത്-നേത്രോന്മീലനത്തെച്ചെയ്തു പശുവിനേക്കാടി പശു

ഭാനു ചെയ്തിട്ടു ശോധനയും അഭിഷേകവും ചെയ്തു, സേവാദി
തൈഃ കലാരതോയൈ സ്തോമനാത് അവിടെ പൂജിച്ച് ഇരിക്കുന്ന
ബിംബശുദ്ധികലശങ്ങളെക്കൊണ്ട് ആടി, പുണ്യാഹാരാധികം വി-
ധായ ശയന വിന്യസി-പഞ്ചോപാസകളെ കൊടുത്തു. നീരാജ
നപുണ്യാഹങ്ങളെയ്ത് അവിടെനിന്ന എടുത്ത് പുരക്കിണറു-
യി മണ്ഡപത്തുതൽ കൊണ്ടുവെച്ചിരുത്തുകയും ചെയ്തു. തത്തപാ-
പുരം കൃതപാഥാരണയും വിശേഷ ഗുണത്തെപ്പറ്റിയുടനീളം തന്നെ
യാത്-ചിന്നെ രാത്രിയിൽ ആചാര്യർ ഭജിച്ചു. ഗ്രാമികൾ ചെയ്തു
പ്രണവപ്രോക്ഷണാദി പരീസന്ധനം ചെയ്തു തങ്കൽ ഉ-
പേരിച്ച പഞ്ചഭൂതമനുഷ്ടായ തത്തപങ്ങളെ സംഹരിച്ചു ശോഷ-
ണാദി ചെയ്തു, പഞ്ചഭൂതങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ചു സംഹാരമാണാവാ-
മവും അണ്ഡഭേദവും ലിപിപ്രാണായാമവും ലിപിന്യാസങ്ങളും
ചെയ്തു വാഹനമന്ത്രംകൊണ്ടു മന്ത്രാഭയവും പീഠന്യാസവും
മന്ത്രന്യാസവും ചെയ്തു വിരോധജ്ഞം ചെയ്തു.

തത്തപാഹനമന്ത്രതഃ സമഭിവാഹ്യായേ ഗതപാ ബഹി-
സ്തമ്മുഷ്ടഗ്രാമിവിശുദ്ധതത്സ്ഥലലസത്പീഠാദികം പൂർവ്വവത്
സംസ്കൃത്യ ധ്വജദണ്ഡഘർഷണാദപി പ്രായാഗ ദർഭാദിഭിഃ
സംക്ഷ്യാള, ധ്വജദണ്ഡപിണ്ഡദണ്ഡഭോജനാഹാരമപ്യാം ഭേത്.

[൧൨൨

തത്തപാഹനമന്ത്രതഃ സമഭിവാഹ്യ ആരാധ്യ- ചിന്നെ
അതതു വാഹനത്തിന്റെ മന്ത്രംകൊണ്ട് ആരാധിച്ചു ലിപി
ന്യാസാദിയും പ്രണവാംഗവും നൃസിച്ച്, അർദ്ധഗ്രാമി പൂജിച്ചു
നിവേദിച്ചു പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു, ബഹിർഗതപാപുരത്തു ധ്വജ
സ്ഥാനത്തുങ്കൽ വന്ന്, സമ്മുഷ്ടഗ്രാമി വിശുദ്ധതത്സ്ഥലലസത്
പീഠാദികം പൂർവ്വവത് സംസ്കൃത്യ - മുഷ്ടി ദി സ്ഥലശുദ്ധികളെയെ-
യ്തു പീഠത്തെയും നപുംസകശിലയെയും പരകഥ ഇട്ടിരിക്കുന്ന
കൊടിമരത്തെയും അവിടെ കൊണ്ടുവന്നു വെച്ചു പരിഗ്രഹിച്ചു,
ദർഭമുത്തപക്ഷകളെക്കൊണ്ടു ശോധനകളെയ്തു ജലാധിവാസ
വും ബിംബശുദ്ധികലശമോരോന്നും പൂജിച്ച് ആടുകയും ചെയ്തു,
ദർഭാദിഭിഃ ധ്വജദണ്ഡഘർഷണം അപി പ്രായാഗ സംക്ഷ്യാള - ദർ-
ഭമുത്തപക്ഷകളെക്കൊണ്ടു ധ്വജത്തെയും ശോധനകളെയ്തു വെ-
ള്ളംകൊണ്ടു കഴുകി, ധ്വജദണ്ഡപിണ്ഡദണ്ഡഭോജനാഹാരമപി
ആചരേത്-ധ്വജത്തിന്റെ പീഠത്തിന്നു നപുംസകശിലയും ധ്വജ

ഭേദതഃ പ്രീയതഃ കൃതഃ വിപരീതഃ കൃത്വം പുണ്യാഹത്തെച്ചെയ്തു.

ഭാഗ്യം ധാരണയോടെ ചെയ്താൽ അതിൽ പത്യാദിനാ മുലമ-

ധ്യാനസ്ഥൻ വൃക്ഷജന്മമഖല ച നിജനാട്ടാ മാരുതം ചാഞ്ചതു പീഠപ്രാമ തഥ വിശോധ്യ അരിതീകൃത്യ സ്വശക്ത്യാദിത-
സ്തപരത്വമഖലമതദേവ്യ തന്മാത്രത്തത്തപരോമാദികം. ൧൨൩

ധാരണയോ ഭാഗ്യം വിജ്ഞാപ്യ ആദിനാ മഹിതീകൃത്യ - വി
ന്നെ യപജഭാഗ്യത്തെ ഭൂതസംഹാരാദി ലിപിന്യാസാനം ചെയ്ത്,
പ്രണവപ്രണയമാതന്ത്യസഞ്ചയം ചെയ്തു മന്ത്രമയമാക്കി പ്ര
ണവം കൊണ്ടു ആവാഹിച്ചു പുജിച്ചു അർഹ്യപുഷ്പാഞ്ജലിയും
ചെയ്തു, മുലമധ്യാനസ്ഥൻ വൃക്ഷജന്മമഖല മാരുതം ച നിജ
നാട്ടാ അഞ്ചതു - യപജ അതിന്റെ രൂപയിൽ ഋഷഭായ നമഃ എന്നും,
നടുവിൽ സ്തവായ നമഃ എന്നും, അഗ്രത്തുകൽ വായവേ നമഃ എ
ന്നും, നാമമന്ത്ര മുള്ളതൊണ്ടു പുജിച്ചു, പീഠാദ്യം ച തഥാ വിശോ
ധ്യ-പീഠത്തിൽ കിരീടം സ്ഥിതിപ്പിച്ചും അപ്രകാരം ഹാളാം ഹും ഫ-
ട് ഇതികൊണ്ടു ഭൂതസംഹാരാദി ലിപിന്യാസാനം ചെയ്ത്,
തത്തമന്ത്രപ്രണയം മേളം മന്ത്രന്യാസവും ചെയ്ത്, സ്വശക്ത്യാ
ആദിതഃ ച മഹിതീകൃത്യ - പീഠത്തുകൽ ശക്തിബീജം കൊ
ണ്ടും നപുസകശിരസികൽ പ്രണവംകൊണ്ടും ആവാഹിച്ചു
പുജിച്ചു അർഹ്യപുഷ്പാഞ്ജലിയും ചെയ്തു സന്ധാതം സ്വർശിച്ചു,
അഖില സംഹാര - പീഠാദി ഭൂമിനേയും വസ്രംകൊണ്ടു
മുലം കലിച്ചു, അനന്ത ഏത്യ തത്തത്തപരോമാദികം തനയാത് -
തത്തപരോമാദികം തനയാത് അധിവാസാദി ഹാമത്തെയും ചെയ്തു.

സ്വസ്വസ്വശക്തിതപഞ്ചതത്തപമനുദിർഘതപാ നിജോക്തക്രമാത്
സ്വർപ്പിഃ പ്രർദ്ധ്യ തത്സേധിവാസം വനാദ്യം കല്പയേത് കല്പവിത്
ഇഷ്ടപാ വാ നമണ്യലാഭിഷ്ഠ ബലിം ഭത്തപാ പ്രസാദ്യ സ്തൂതിം
കർമ്മഭേദമപി പ്രപുഷ്ടധിനമാത് പ്രാസാദസംസ്ഥം തതഃ. ൧൨൪

നിജോക്തക്രമാത് സ്വസ്വസ്വശക്തിതപഞ്ചതത്തപമനുദിഃ
സ്വർപ്പിഃ ഇതപാ - അതു ഇശ്വരപരമനിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന
ക്രമം പോലെ അവിടത്തെ ഭേദന്റെ പഞ്ചതത്തപങ്ങളെക്കൊണ്ടു
ആചാര്യകണ്ഡത്തിൽ അഗ്നാമുഖം കഴിഞ്ഞാൽ, സംഹാരമായിട്ട്
ഒരിക്കലും സൃഷ്ടനായിട്ട് എട്ടെട്ടു ഉരു എങ്കിലും ഇരുപത്തെട്ടീതു

തൊട്ടിയിൽ എങ്കിലും ശിവൻ ഉദ്യോഗത്തിലായിട്ടു ഹോമിച്ചു. ചതുർവ്രത്യങ്ങളും ഹോമിച്ചു ഹോമം മുടിച്ചാൽ, സർപ്പിഃ പ്രാപ്യ - തത്ത്വസമ്പാതത്തെ വാഹനത്തിൽത്തൂക്കൽ സംഹാരസൃഷ്ടികളെച്ചെയ്ത് സമർപ്പിച്ചു. തത് കല്പവിത് അധിവാസഹവനാഭ്യം ച കല്പയേത് - പിന്നെ ആ ആചാര്യകണ്ഡത്തുകൽ തന്നെ ദേവന്റെ അധിവാസത്തുകൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന വ്രത്യങ്ങളെക്കൊണ്ട് അവയുടെ വാഹനമന്ത്രംകൊണ്ട് ഹോമിച്ചു അധിവാസഹോമത്തെയും, ദേവത - പ്രോലെ ദധിമധപാജപ്രാദികളെക്കൊണ്ടു ശാന്തിഹോമത്തെയും ചെയ്തു സമ്പാതത്തെ രണ്ടിനേയും സ്പർശിച്ചു. ധ്വജത്തിനും നപുസകശിലയ്ക്കും പാരത്തിനും പ്രണവശക്തികൊണ്ട് ഹോമിച്ചു സമ്പാതത്തെ സ്പർശിച്ചു സപിഷ്ടകുടാഭിഹോമം മുടിച്ചാൽ, വാഹനമണ്ഡലാഭിഷു ഇഷ്ടപാ ബലിം ഭത്തപാ - വാഹനത്തുകലും അഷ്ടദലപത്മമിട്ടു. മുമ്പ് വാഹനത്തെ പൂജിച്ചിരിക്കുന്ന മണ്ഡലത്തുകലും പീഠപൂജാദിനിവേദ്യത്തോളം പൂജിച്ചു, പായസമുണ്ടാക്കി നിവേദിച്ചു ബലിയും തുക ബ്രാഹ്മണരേയും ഉദ്ദിഷ്ടത്തിനെയും ചെയ്ത്, പ്രസാദ്യ സ്തുതിം കര്യാത് - കാലം കഴുകി നിവേദ്യം വിടിച്ചു പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു വാഹനത്തെ സ്തുതിച്ചു. തത് പ്രാസാദസംസ്ഥം ദേവം അപി പ്രപൂജ്യ ധിനുയാത് - പിന്നെ ഗർഭഗൃഹത്തുകൽ ചെന്നു ദേവതൽ അത്താഴപ്പൂജയും ആചാര്യൻ ചെയ്തു പ്രസാദിപ്പിച്ചു.

ഇതിൽ ഹോമത്തുകലേ വിശേഷങ്ങൾ പറയുന്നു:-

വഹ്നിം വിഹൃത്യ ജ്വഹയർഗുരുമുർത്തിപാലാഃ

പകപം ജിനാർണ്ണമനനാ ധ്വജവാഹനസ്യ

ദേവസ്യ വാഥ സകലേഷു സമിദ്യപ്രതാഭ്യം

വാഹാണനാ സ്വഭൂവിഃ ദിഗ്ഭിദൃശണ തേന. ൧൨൭

സകലേഷു - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും, ഗുരുമുർത്തിപാലാഃ - ആചാര്യനും പരികർമ്മികളും കൂടി, വഹ്നിം വിഹൃത്യ - ആചാര്യകണ്ഡത്തുകൽ നിന്ന് അഗ്നിയെ പ്രാഗാദി നാലു ദിക്കുകളിലും കണ്ഡങ്ങളിൽ വിഹരിച്ചിട്ട്, ജ്വഹയഃ - അധിവാസഹോമത്തെച്ചെയ്തു. ധ്വജവാഹനസ്യ വാ ദേവസ്യ വാ ജിനാർണ്ണമനനാ പകപം - അവിടെ ധ്വജത്തുകലേ വാഹനത്തിന്റെ ഗായത്രികൊണ്ടു പകപത്തെച്ചെയ്തു. വാഹനത്തിന്നു ഗായത്രി ഇല്ലാത്തതോളം ദേവ

ന്റെ ഗായത്രികൊണ്ടും പാലത്തെച്ചെയ്തു. അഥ സമീപം
ഏതാദ്യം വാഹനങ്ങൾ - വിവിധ സമീപാദി ചതുർഭുവുത്തെ വാഹന
നമന്ത്രംകൊണ്ടു തന്നെ പാലമെഴുതും. അധിവാസോക്തദ്രവ്യത്തേയും
ഹോമികാരം. സ്വദേശി ദിഗ്വിജയേണ തേന - വിഷ്ണുവിങ്കൽ ദ്രവ്യ
ഹോമങ്ങൾ പാലംകൊണ്ടു മറ്റും അതതു ദിക്കിൽ കൂടിയിരിക്കുന്ന
വാഹനമന്ത്രംകൊണ്ടു ദ്രവ്യങ്ങളെ ഹോമിക്കണം.

പൂർവാദിമദ്ധ്യാന്തിമപഞ്ചകണ്ഡം

കൃമോദിതൈഃ കാലികപഞ്ചവർണ്ണൈഃ

സ്വാദൈവനതേയായ പദം ദപിറാന്തം

മന്ത്രം സമുദേതാ മധുകൈടഭാരേ. ൧൨൩

മധുകൈടഭാരേ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ, പൂർവാദിമദ്ധ്യാന്തിമപഞ്ച
കണ്ഡ കൃമോദിതൈഃ കാലികപഞ്ചവർണ്ണൈഃ - കിഴക്കു തുടങ്ങി നാലു
ദിക്കണ്ഡങ്ങളിലും നടുവിലേ ദിക്കണ്ഡത്തിലും, ക്രമേണ കുംഭം
ഗാഘം ഓം ഇത്യാദി അനുഷ്ഠാനങ്ങൾക്കോടു കൂടി, വൈന
തേയായ പദം ദപിറാന്തം വൈനതേയായ സ്വാഹാ എന്നു കൂട്ടും.
മന്ത്രം സമുദേതാ സ്വാത് - ഇങ്ങനെ ഹോമമന്ത്രം വരും. അപ്പോൾ
കിഴക്കേ കണ്ഡത്തിൽ കാ. ഖം ഗം ഘം ഓം വൈനതേയായ
സ്വാഹാ, തെക്കേ ചം ഉം ജം ഡം ണം വൈനതേയായ സ്വാഹാ,
പടിഞ്ഞാറു. ടം ഠം ഡാ ഡം ണം വൈനതേയായ സ്വാഹാ,
വടക്കേ തം ഡം ഭം ധം നം വൈനതേയായ സ്വാഹാ, നടുവിൽ
പാ ഹാ ണം ഭം മം വൈനതേയായ സ്വാഹാ ഇങ്ങനെ ദ്രവ്യ
ങ്ങളെ ഹോമിക്കുന്നതിന്റെ മന്ത്രങ്ങൾ.

ധപജവാസിഭ്യോ ഭൂതേഭ്യോ നമ ഇത്യഷ്ടദിക്ഷു ബലിമന്ത്രം

ധപജവാഹനഭൂത ഇതി ശ്രീരമണ വാഹനസ്യ നന്തിമന്ത്രം. ൧൨൪

ശ്രീരമണ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ, ധപജവാസിഭ്യോ ഭൂതേഭ്യോ നമഃ
ഇതി ബലിമന്ത്രം. ഇപ്രകാരം മണ്ഡപത്തിന്റെ ചുറ്റു ദിക്കിലും
ബലി തുകവാൻ മന്ത്രം. ദർഗയ്ക്കും ഇപ്രകാരം തന്നെ. ധപജവാഹ
നഭൂതഃ ഇതി വാഹനസ്യ നന്തിമന്ത്രം - ധപജവാഹനഭൂതോ സേവ
ഇത്യാദി വാഹനത്തിന്റെ സ്തുതിപ്പാൻ മന്ത്രം. ശിവാദികൾക്കു
അധിവാസത്തുകൾ പറഞ്ഞപോലെ ബലിദാനമന്ത്രംകൊണ്ടു
സ്തുതിപ്പു.

ധ്വജവാഹനഭൂതോത്സവ വിഷ്ണുവിഷ്ണുപരാക്രമഃ
സുപണ്ണഃ പ്രീയതാം മഹ്യം വിനതാകവനന്ദനഃ. ഹരവ
ഇത് ഗരുഡന്റെ സ്മൃതിമന്ത്രം.

പ്രാതഃ പ്രസാദ്യ ഭഗവന്തമുപേത്യ കേതും
നാഭീമുഖാഭിസഹിതം വിഹിതക്രമേണ
സംസ്ഥാപ്യ പാദദുഷഭം പ്രസമർപ്യ സർപ്പി-
സ്സവ്ത വിന്യസതു തത്ര സഹോമരത്നം. ഹരൻ

പ്രാതഃ ഭഗവന്താ പ്രസാദ്യ - പ്രതിഷ്ഠാഭിവാസം നേ
മന്തേ ദേവങ്കൽ പൂജിച്ച് അരാജത്തെ പ്രാർത്ഥിച്ച്, കേതും ഉ
പേത്യ-കൊടിമരത്തുമുട്ടിൽ വന്ന്, വിഹിതക്രമേണ നാഭീമുഖാഭി
സഹിതം പാദദുഷഭം സംസ്ഥാപ്യ - ഉരുഗണപതികളെ പൂജിച്ചു
നാഭീമുഖവും പുണ്യാഹവും ചെയ്ത് പീഠത്തെ പൂജിച്ചു പ്രണവാവാ
ഹനയെച്ചെയ്ത്, നപുംസകശിലയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പിന്നെയും
പ്രണവം ആവാഹിച്ച് പൂജിച്ചു, സർപ്പിഃ പ്രസമർപ്യ-സന്ധാതസ്ത
ർന്നത്തെ ചെയ്ത്, സവ്ത സഹോമരത്നം വിന്യസതു-എല്ലാദേവ
ന്മാരും സ്വർണ്ണത്തേയും നവരത്നങ്ങളെയും നൃസിപ്പു.

പൂർവാഭിമദ്ധ്യനിഷ്ഠം

കാളൈവർഗൈഃ ക്രമേണ വിന്യസ്യേത്

വൈദ്യുതപുഷ്പമൗക്തിക-

ഗാരുഡമാണിക്യസംജ്ഞിതാനി ഹരൌ. ഹരൻ

ഹരൌ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ, കാളൈഃ വർഗൈഃ പൂർവാഭിമദ്ധ്യ
നിഷ്ഠം വൈദ്യുതപുഷ്പമൗക്തികഗാരുഡമാണിക്യസംജ്ഞി
താനി ക്രമേണ വിന്യസ്യേത് - കിഴക്കു കുംഭം ഗർഭഘാടം നമഃ
എന്നു വൈദ്യുതത്തേയും, തെക്കു ചുംഭം മഹാജം ഡംഭം നമഃ
എന്നു പുഷ്പരാഗത്തേയും, പടിഞ്ഞാറു ഭംഗം ഡംഭം ഡംഭം നമഃ
എന്നു മുത്തിനേയും, വടക്കു തുംഭം ഡംഭം ഡംഭം നമഃ എന്നു ഗാരുഡ
ശിലയേയും, നടുവിൽ പം ഘം ഘം ഭം മം നമഃ എന്നു മാണിക്യ
ത്തേയും നൃസിപ്പു. പിന്നെ പ്രണവംകൊണ്ട് പൂജിച്ച് പ്രതി
ഷ്ഠാർത്ഥമായ പീഠപൂജയും ചെയ്തു ശക്ത്യാവാഹനയും ചെയ്തു
മുടി കെട്ടിപ്പു. ധ്വജത്തെ പ്രണവംകൊണ്ടും വൃഷാഭിമുഖം
കൊണ്ടും പൂജിപ്പു. പീഠശക്തി ആവാഹിച്ചു പൂജിപ്പു.

ഗതപാ മണ്ഡപമഖിലം

പ്രോദ്ധാസ്യ നൃസ്യ തണ്ഡുലസുപൂർണ്ണേ

പാത്രേ സപത കാദ്യം

വാഹനബിംബം സമസ്തമാനാത്.

മന്ദമ

മണ്ഡപം ഗതപാ - പിന്നെ മണ്ഡപത്തിൽ ചെന്ന വാഹനത്തുകൾ ഒരു പൂജയും ചെയ്തു, അഖിലം പ്രോദ്ധാസ്യ - ധ്വജതോരണാദിശ്ചാത്രം കൈയെടുപ്പിച്ച്, കംഭശങ്കരകർമ്മങ്ങളും നിദ്രാകലശത്തെയും വാഹനകലശത്തെയും ഇന്ദ്രാദിദിക്പാലകലക്ഷ്മിയും എടുപ്പിച്ച്, തണ്ഡുലസുപൂർണ്ണ പാത്രേ സപത കാദ്യം വാഹനബിംബം നൃസ്യ - അരികൊണ്ടു നീർച്ചിരിക്കുന്ന പാത്രത്തിൽ കൊടിക്കൂറയും മണിയും മാലയും കൂടി വാഹനബിംബത്തെ വെച്ച്, സമസ്തമാനാത് - നീരാജനം മുമ്പായി പ്രതിഷ്ഠയിങ്കലേപ്പോലെ ശാകനസപസ്തിസുകതാദി ജപിച്ചു പുറപ്പെട്ട ധ്വജസ്ഥാനത്തു വന്നാൽ കംഭശങ്കരനിദ്രാകലശാദികളെ അവിടെ വെച്ചു നീരാജനകർമ്മശോഭം കൂടി വാഹനത്തെ പ്രദക്ഷിണമായി അകത്തു കൊണ്ടുപോവു.

ഗർഭാലയം സമേത്യ

പ്രസാദ്യ ദേവം തദഗ്രസന്നിഹിതാത്

വാഹനതഃ സപതാകേ

വാഹനമാവാഹ്യ വാഹനേ മന്ത്രീ.

മന്ദമ

മന്ത്രീ - ആവാഹനമന്ത്രക്രമങ്ങളെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ, ഗർഭാലയം സമേത്യ ദേവം പ്രസാദ്യ - ഗർഭഗൃഹത്തിൽ ചെന്ന് വാഹനത്തെ ദേവന്റെ മുമ്പിൽ വയ്ക്കിപ്പിച്ചു ദേവനെ പൂജിച്ച് പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു, തദഗ്രസന്നിഹിതാത് വാഹനതഃ സപതാകേ വാഹനേ വാഹനം ആവാഹ്യ - ദേവന്റെ മുമ്പിൽ നിത്യസന്നിഹിതമായിരിക്കുന്ന വാഹനത്തെ പൂജിച്ചു ഭാഗങ്ങളും ചെയ്തു നീരാജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞു ശംഖജലത്തുകൾ പ്രണവം വാഹനമന്ത്രം വാഹനമന്ത്രപുടിതമായിരിക്കുന്ന പഞ്ചത - ത്തപജലം സ്മൃതിസംഹാരക്രമേണയും ആവാഹനമന്ത്രവും ചൊല്ലി ആ വാഹനചൈതന്യത്തെ ആവാഹിച്ച്, പാത്രത്തിലേ വാഹനത്തുകൾ പഞ്ചതത്ത്വം കൊണ്ട് ആടി വാഹനചൈതന്യത്തെ യോജിപ്പിച്ച് പ്രണവവ്യാപകവും പഞ്ചന്യാസങ്ങളും പ്രണവം -

ഗവും നൃസിച്ച് പൂജിച്ചു അർച്ചുപൂജാഞ്ജലിയും മാനസപൂജയും ചെയ്ത് ദേവാഗ്രവാഹനത്തിനു ഖയാംഗം നൃസിച്ച് നീരാജനത്തെ ഉഴിവു.

കേതുസ്ഥാനമുപേത്യ

ധ്വജകലശാദ്യൈഃ സമനപിതം സകലൈഃ

പ്രാജ്ഞാൻ പ്രസാദ്യ വിപ്രാൻ

സുവിലഗ്നേ സ്ഥാപനം പ്രകവീത.

മന്ത്ര

ധ്വജകലശാദ്യൈഃ സകലൈഃ സമനപിതം കേതുസ്ഥാനം ഉപേത്യ - അവിടെ നിന്നും വാഹനത്തെ പ്രദക്ഷിണമായി ഏഴു ണ്ടെത്തിച്ചു, വാഹനകലശത്തേയും നീരാജനത്തേയും കൂടി കൊടിമർത്തിന്റെ അഗ്രം പൊക്കി വച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു രണ്ടു വാഹനത്തെയും കലശത്തെയും അവിടെ വച്ചു, പ്രാജ്ഞാൻ വിപ്രാൻ പ്രസാദ്യ - ഗുരുഗണപതികളെ വന്ദിച്ചു വിദ്വാന്മാർക്കു ഭാഗങ്ങളും മുഹൂർത്തദക്ഷിണയും ചെയ്ത്, സുവിലഗ്നേ സ്ഥാപനം പ്രകവീത - സമുഹൂർത്തകാലത്തുകൽ വാഹനത്തെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു.

തത്ര ധ്വജാഗ്രേച്ഛിതയോഗവിഷ്ണുരേ

തദവാഹനം ക്ഷണപരാഭിവാഹനം

സംസ്ഥാപയേദാദ്യുപചാരമുലതഃ

സപഞ്ചതത്ത്വപാണ്ഡിതജ്ഞാതാരതഃ.

മന്ത്ര

തത്ര ധ്വജാഗ്രേ അർച്ചിതയോഗവിഷ്ണുരേ - ധ്വജത്തിന്റെ അഗ്രത്തുകൽ പ്രതിഷ്ഠാസ്ഥാനത്തു പത്മാന്തമായി പീഠത്തെ പൂജിച്ച്, ക്ഷണപരാഭിവാഹനം തദവാഹനം - വാഹനമന്ത്രപ്രതിപാദനമായ പ്രണവത്രയംകൊണ്ടു വാഹനത്തുകൽ പരാവാഹനയെ ചെല്ലു പൂജിച്ച്, വാഹനമന്ത്രംകൊണ്ടു മന്ത്രവാഹനയംചെയ്തു വിപിത്വാസാദി സകലീകരിച്ചു പൂജിച്ചു മാനസപൂജയും ചെയ്തു നീരാജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞ്, ആദ്യുപചാരമുലതഃ സപഞ്ചതത്ത്വപാണ്ഡിതജ്ഞാതാരതഃ സംസ്ഥാപയേത് - പ്രണവോപചാരമുലങ്ങളും വാഹനമന്ത്രപ്രതിപാദനമായ പഞ്ചതത്ത്വവും വാഹനമന്ത്രപ്രണവങ്ങളും ചൊല്ലി വാഹനത്തെ പ്രതിഷ്ഠിച്ച്, പ്രണവവ്യാപകവും പഞ്ചതത്ത്വവ്യാസവും അംഗവ്യാസവും ചെയ്ത്, ധ്വജാദ്യുപചാരമുലങ്ങളും ജപിച്ച് ഉറപ്പിച്ചു.

വിന്യസ്തമന്ത്രമഭിപൂജ്യ നിജാണനാ ത-
മാസിച്ഛ വാഹനമഭിഭൂതവാരിണാഥ
കൃതപാ സജീവകരണം പ്രവധായ മന്ത്ര-
ന്യാസാർച്ചനാഭ്യമിഹ സുസ്ഥിരമാരചയ. ൧൩൫

അഥ വിന്യസ്തമന്ത്രം തം നിജാണനാ അഭിപൂജ്യ - പിന്നെ
വാഹനമന്ത്രംകൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു ഭിന്നിതത്വപന്ത്യാസാദി ചെയ്ത്
സങ്കല്പിച്ചു പൂജിച്ചാൽ, വാഹനമഭിഭൂതവാരിണാ അസിച്ഛ -
വാഹനമന്ത്രംകൊണ്ട് പൂജിച്ചിരിക്കുന്ന കലശജലംകൊണ്ട് അഭി-
ഷേകവും പയാംഗവും ചെയ്ത് നീരജനത്തെ ഉഴിഞ്ഞു, സജീവക-
രണം കൃതപാ മന്ത്രന്യാസാർച്ചനാഭ്യം പ്രവധായ സുസ്ഥിരം
ആരചയ-ശംഖിൽ വെള്ളമുണ്ടാക്കി പഞ്ചതത്വപജീവമന്ത്രങ്ങളെ
ക്കൊണ്ട് ജീവാവാഹനമെച്ചെയ്ത്, പ്രണവപ്രാപകാദിയും പ്രാണ
ന്യാസാദിയും ചെയ്ത് പൂജിച്ച് പായസത്തെ നിവേദിച്ചു പ്രസന്ന
പൂജയും ചെയ്ത് ഉറപ്പായിട്ട് ആണിയും വയ്പൂ.

സംസ്ഥാപ്യ സമുഖമദക്ഷിണപാർശ്വലംബി-

ഘണ്ടാസ്രഗുജപലപതാകമഭിഷ്ടപീഠേ

തത്കേതുഭണ്ഡമഭിക്തപ്ലമനപ്രതിഷ്ഠം

സംഭാവ്യ സാധപഭിമുശേത് പ്രജപേദ ധ്രുവാണം. ൧൩൬

അഭിഷ്ടപീഠേ - മുന്പേ പീഠം പൂജിച്ചിരിക്കുന്ന കഴിയിൽ,
അദക്ഷിണപാർശ്വലംബിഘണ്ടാസ്രഗുജപലപതാകം തത്കേതു
ഭണ്ഡം സമുഖം സംസ്ഥാപ്യ - ധ്വജത്തിന്റെ ഇടത്തു ഭാഗത്തു
താൻ വലത്തു ഭാഗത്തു താൻ ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന ഭണ്ഡിന്മേൽ
മണിയും മാലയും കൊടിക്കൂറയും തൂങ്ങിയിരിക്കുമാറു തത്വമന്ത്രം
കൊണ്ടു ബന്ധിച്ചു, കയറും താഴയോളം വരുന്നതിന്നും കെട്ടിയിരി-
ക്കുന്ന ധ്വജത്തെ ബ്രാഹ്മണരെക്കൊണ്ട് എങ്കിലും ഗജത്തെക്കൊണ്ട്
എങ്കിലുമയർത്തി ദേവാഭിമുഖമായിട്ട് കഴിയിൽ നേരേ നിൽപ്പി ചുവട്ടി
ലുറപ്പിച്ചു തറയും കെട്ടിച്ചാൽ, അഭിക്തപ്ലമനപ്രതിഷ്ഠം സംഭാ-
വ്യ സാധു അഭിമുശേത് - ആചാര്യൻ ചുവട്ടിൽ രണ്ടു കൈകൊണ്ടും
തൊട്ട് പ്രണവോപചാരമുഖപഞ്ചതത്വപാവാഹനമന്ത്രപ്രണവ-
ങ്ങളെ ജപിച്ചു പ്രതിഷ്ഠയെ സങ്കല്പിച്ച്, ധ്രുവാണം പ്രജപേത് -
ധ്രുവാ ഭൂതരിത്യാദിയേയും ജപിച്ചു.

വിന്യസ്തവാഹനമനം ദിഗധീശകുന്ദൈഃ
 സിക്തപാത്രതസ്തമധിവേദി തദീശമന്ത്രൈഃ
 അസ്രോദകേന പരിഷിച്ഛ ഘടേശനിദ്രാ-
 കുംഭാംഭസാ സമഭിഷിഞ്ചതു ച ക്രമേണ. മന്ത്രൈ

അഥ നിജാണനാ(?)വിന്യസ്ത(മന്ത്ര(?))വാഹനമനം തം അഭി-
 പുജ്യ-പിന്നെ നിജവാഹനമന്ത്രംകൊണ്ട് ആവാഹിച്ചു ലിപിത്വാ
 സവും തത്ത്വപത്യാസവും വാഹനമന്ത്രത്യാസവും അംഗവും നൃസിച്ച്
 അർഘ്യാദി പൂജിച്ചാൽ, അഗ്രതഃ അധിവേദി ദിഗധീശകുന്ദൈഃ
 സിക്തപാ - ധ്വജത്തിന്റെ മുമ്പിൽ തറയുടെ മുകളിൽ ദിക്പാല
 കലശങ്ങളെക്കൊണ്ട് അഭിഷേകം ചെയ്തു പൂജിച്ച്, അസ്രോദകേ
 നപരിഷിച്ഛ ഘടേശനിദ്രാകുംഭാംഭസാ ക്രമേണ സമഭിഷിഞ്ചതു-
 ക്കുറിക്കൊണ്ട് പ്രദക്ഷിണമായി വെള്ളമൊഴിച്ചു കുന്ദേശനെ
 എടുത്ത് ത്രിതത്ത്വം കൊണ്ട് ആടി പൂജിച്ചു. പിന്നെ പഞ്ച
 തത്ത്വംകൊണ്ട് നിദ്രാകലശത്തേയുമാടി പൂജിച്ചു; അർഘ്യപഞ്ചാ
 ങ്ങലിയും ചെയ്തു.

തത്ത്വമനുന്യസനപൂർവ്വകമർച്ചയിതപാ

തസ്മൈ നിവേദ്യ ച ഹവിർവികിരേദ് ബലിം ച
 അന്നം വിസൃജ്യ പരിശോഭ്യ ഭവം പ്രസാദ്യ
 ബലാഞ്ജലിഃ സ്വമനുനാ സ്തതിമാദധീത. മന്ത്രവ

തത്ത്വമനുന്യസനപൂർവ്വകം അർച്ചയിതപാ - പിന്നെ വാഹന
 മന്ത്രംകൊണ്ട് മന്ത്രവാഹനമെച്ചെയ്തു ലിപിത്വാസാദി സകളീക
 റിച്ചു അർഘ്യാദി കൊടുത്തു മുത്തിപൂജയും ചെയ്ത്, തസ്മൈ ഹവിഃ
 നിവേദ്യ - വാഹനത്തിന്നു ധിക്കൊണ്ട് ഹവിസ്സിനെ നിവേദിച്ചു
 മാനസപൂജയും ചെയ്തു രക്ഷിച്ചു, ബലിം ച വികിരേത് - തറയുടെ
 മുകളിൽ ഹവിശ്ശേഷംകൊണ്ട് ബലയും തുകി, അന്നം വിസൃജ്യ
 ഭവം പരിശോഭ്യ - നിവേദ്യത്തെ വിടർത്തു തുകിയതും കളഞ്ഞ്
 തത്സ്ഥലത്തു ശുദ്ധിവരുത്തി പ്രസനപൂജയും ചെയ്ത്, ബലാഞ്ജ
 ലിഃ - എഴുന്നേറ്റു നിന്നു തൊഴുതു, സ്വമനുനാ സ്തതിമാദധീത -
 തന്റെ തന്റെ സ്തതിമന്ത്രംകൊണ്ട് സ്തുതിച്ചു.

ഓന്നമോഷ്ടകലനാഗഭൂഷണായ നാഗശോണിതലിപ്ലാംഗായ
 സമസ്തപാതാളവാസിജനവിക്ഷോഭണകരായ ദേവദാനവഗന്ധ
 വ്യാംഗമഥനായ മാതൂരത്ഥം നാഗമോഹനായ ഹന ഹന
 വിപ്ലം നാശയ സ്വാഹാ. ഇതു ഗരുഡന്റെ സ്തതിമന്ത്രം.

നമസ്തേസ്തു ത്രിണേത്രായ ധ്വജാധിപതയേ നമഃ
നന്ദിന ച നമസ്തേഭ്യോസവസ്യ പ്രസിദ്ധയേ. മന്ദൻ
ഈ ശവശലേ സ്തുതമന്ത്രം. മറെല്ലാടവും മൂലംകൊണ്ടു
തന്നെ സ്തുതിപ്പൂ.

ഗതപാ ഗർഭഗൃഹം യഥോവിതവിഭൂത്യാരാധ്യ ഭേവം സ്വയം
കവീത ധ്വജ വാഹനാധ്യപരിവാരാണാം സമന്താത് ബലിം
നീതപാ ത്രീണി. ദിനാനി തുല്യദിവസേ സംസ്താപ്യ ഭേവം സുധീഃ
കർച്ചാദേതദവസ്യ തോക്ഷണബലി ചൈവ ധ്വജസ്ഥാപനം.

[൧൪൦

ഇങ്ങനെ കൊടിമരത്തുമുകളിലേ പൂജ കഴിഞ്ഞാൽ, സുധീഃ
ഗർഭഗൃഹം ഗതപാ - ആചാര്യൻ ഗർഭഗൃഹത്തെ ഗമിച്ചു, യഥോ
വിതവിഭൂത്യാ ഭേവം ആരാധ്യ - ഭേവന്റെ സകല പരിവാരങ്ങളോടും കൂടി പീഠപൂജാദി പരിവാരപൂജാണം ചെയ്തു പാൽപായ
സാദി നവേദ്യത്തെ പള്ളരെയുണ്ടാക്കി നിവേദിച്ചു, വൈശ്വരോ
മവും ബ്രഹ്മണദോജനവും ചെയ്തു നട തുറന്നു പ്രസന്നപൂജാണം
ചെയ്ത്, സ്വയം ധ്വജവാഹനാധ്യപരിവാരാണാം സമന്താത്
ബലിംകവീത താൻ തന്നെ ധ്വജവാഹനത്തോടു കൂടി ചുറ്റുമുള്ള
പരിവാരങ്ങൾ ശ്രീഭൂതബലിയേയും ചെയ്തു. ത്രീണി ദിനാനി
നീതപാ പിന്നെ മൂന്നു ദിവസത്തെ ഇപ്രകാരം വിശേഷപൂജയോടും
ശ്രീഭൂതബലിനോടും കൂടി ഉപവം പോലെ ചോഷിച്ചുകഴി
ഞ്ഞാൽ, മൂന്നാം ദിവസം പ്രായശ്ചിത്താദിതത്ത്വപാണമുള്ള ഹോമ
ങ്ങളും ചെയ്തു കലശലേയും പൂജിച്ച് അധിവസിച്ചു. തുല്യദി
വസേ ഭേവം സംസ്താപ്യ - നാലാം ദിവസം ഹോമകലശങ്ങളും
ആദി പൂജിച്ചാൽ, ഏതദവസ്യ തോക്ഷണബലി ച കർച്ചാത് -
അവസ്രാവപ്രാക്ഷണവും ശ്രീഭൂതബലിയും ചെയ്തു. ഏവം
ധ്വജസ്ഥാപനം - ഇങ്ങനെ ധ്വജപ്രതിഷ്ഠയുടെ ക്രിയകൾ.

ഇതി തന്ത്രസമുച്ചയേ രാമസ്യാ-

ഗമസാരഃ പടലഃ സമാപി ഷഷ്ഠഃ

പ്രകടീകൃതപാദപീഠപീഠ-

പ്രരിമാവാരകപീഠികാപ്രതിഷ്ഠഃ.

൧൪൧

തന്ത്രസമുച്ചയേ - തന്ത്രസമുച്ചയമാകുന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ, ഇതി
രാമസ്യാഗമസാരഃ - ഇപ്രകാരം ദൃഢമായിരിക്കുന്ന പ്രതിഷ്ഠാകർമ്മ

ത്തെ പറയുന്ന ആരാമസാരഭൂതമായിരിക്കുന്ന, ഷഷ്ഠഃ പടലഃ സമാപി. - ആരാമത്തെ പടലം സമാപ്തമായി ഭവിച്ചു. പ്രകടീകൃതപാലപീഠപീഠപ്രതിമാവാദകപീഠികാപ്രതിഷ്ഠ - പ്രകാശിതമായിരിക്കുന്ന നപുംസകശ്ലയുടെ പ്രതിഷ്ഠയും രത്നനാസവും പീഠപ്രതിഷ്ഠയും ബിംബപ്രതിഷ്ഠയും ധ്വജാദികളായ പരിവാരപ്രതിഷ്ഠയും മഹാബലിപീഠപ്രതിഷ്ഠയും ധ്വജപ്രതാപ്രതിഷ്ഠയും ഈ ക്രിയകളോടു കൂടിയായിരിക്കുന്നു ഈ ആരാമത്തെ പടലം.

ഇതി ഷഷ്ഠഃ പടലഃ സമാപ്തഃ.

സപ്തമഃ പടലഃ.

അനന്തരം പ്രകടീകൃതിരിക്കുന്ന ദേവന്മാരുടെ നിത്യപൂജാപ്രകാരത്തെ പരമേശ്വര പടലംകൊണ്ടു പറയുന്നു: -

അഥാഖിലേശ്വർച്ചനമുച്യതേ ധ്വജാപനാം
പുതർത്ഥസംസ്ഥാപനവിധിയാനി യജപനാം
തദീയസംസ്ഥാപനകർമ്മ യത് കൃതേ
സമീരിതം സ്വാഗതസാരസംഗ്രഹാത്.

അഥ അധുനാ - അനന്തരം ഇപ്പോൾ, യജപനാം പുതർത്ഥ സംസ്ഥാപനവിധിയാനി - പൂജകന്മാർക്കു ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങളെ കൊടുക്കുന്ന സ്വഭാവമായിരിക്കുന്ന, അഖിലേശ്വർച്ചനം - ഏഴു ദേവന്മാരുടെയും പൂജാപ്രകാരം, ഉച്യതേ - പറയപ്പെടുന്നു, നമ്മളാൽ എന്ന് പദം. യത് കൃതേ തദീയസംസ്ഥാപനകർമ്മ - പൂജാനിമിത്തമായിത്തന്നെ ഏഴു ദേവന്മാരുടെ പ്രതിഷ്ഠാപ്രകാരം സ്വാഗത സാരസംഗ്രഹാത് സമീരിതം - അതതു ആഗമങ്ങളിൽ നിന്ന് എടുത്തു ഒന്നായിട്ടു പറയപ്പെട്ടു.

സ്തോതാചമ്യ വിധാനതഃ സുരഗ്രാഹം സത്യാപ്യ സന്ധ്യയു ച
പാസ്ഥാവന്തരുപത്യ ദേവമഭിവന്ദ്വാപാസ്യ നിർമാല്യകം
ബിംബദ്വ്യം മനുവിദപിശോധ്യ സ ചിലൈരാദായ പൂജൈർലിപി-
സ്തോസാന്തം വിദധീത ദർശിതദിശാസീനഃ സ്വയം ദക്ഷിണേ.

മനുവിത് സ്തോതാ വിധാനതഃ ആചമ്യ - മന്ത്രസ്തോനമന്ത്രാചമനങ്ങളെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ കളിച്ചു വിധിക്കു തക്ക

വണ്ണം മന്ത്രാ പമനത്തെച്ചെയ്ത്, സുരഗ്രഹം സമ്പ്രാപ്യ - ദേവാലയ
 ന്നെ പ്രാപിച്ചു, പാസ്ഥം, സന്യജ്യ - പാസ്ഥന്മാരെ പുജിച്ചു അ
 ഘ്യം വീത്തി, അന്തഃ ഉപേത്യ ദേവം അഭിവന്ദ്യ - ഗർഭഗൃഹത്തുകൽ
 ചെന്ന ദേവനെ അഭിവന്ദിച്ചു, നിർമ്മാ ഗ്രകം അപാസ്യ - തലനാര
 പുജിച്ച നിർമ്മാല്യപുഷ്പമാല്യാദികളെ ഏടുത്തുനിർമ്മാല്യധാരിയിങ്കൽ
 സമർപ്പിച്ചു, സലാലൈഃ ബിംബാഭ്യം വിശോധ്യ - വെള്ളം കൊണ്ടു
 ബിംബപീഠങ്ങളെ അഭിഷേകം ചെയ്ത്, പുഷ്പൈഃ ആരാധ്യ - പുഷ്പ
 ങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദേവനെ ആരാധിച്ചു, സ്വയം ദക്ഷിണേ ആസീന-
 താൻ ദേവന്റെ തെക്കു ഭാഗത്തു പലകമേലിരുന്ന്, ദർശിതദിശാ
 ലിപിത്യാസാന്നം വാദധീത - മുഖ്യാ അഞ്ചാംപടലത്തിൽ പറഞ്ഞ
 മാർഗ്ഗേണ തുരുവന്ദനം തുടങ്ങി ലിപിത്യാസം കഴിവോളമുള്ള ദേഹ
 ശുദ്ധിയെച്ചെയ്തു.

പ്രത്യക്ഷചിതിം പരിജപൻ ഹരഹേതി മൂല-
 ചക്രാദഭസ്യ പരമാത്മനി സംവിലാപ്യ
 മന്ത്രാത്മനാ പരിണമത്യ സുധീർഘദബ്ജ-
 മദ്ധ്യേ സുയോജയതു സാദിമനപ്രജാപി.

൩

സുധീഃ .. ബുദ്ധിക്രമശലയുക്തനായിരിക്കുന്ന ഗുരു, ഹര
 ഹ ഇതി പരിജപൻ - ഹരഹ എന്നു ജപിച്ചു, പ്രത്യക്ഷചിതിം
 മൂലചക്രാദ് ഉഭസ്യ - ജീവചൈതന്യത്തെ മൂലധാരത്രികോണച
 ക്രത്തുകൽനിന്നു സുഷുപ്താനാഡിയിൽ കൂടെ ഉയർത്തി, പരമാത്മനി
 സംവിലാപ്യ - പാദാന്തരപത്മഗതമായ പരമാത്മാവിങ്കൽ യോ
 ജിപ്പിച്ചു, മന്ത്രാത്മനാ പരിണമത്യ - ഒരു മൂലപ്രാണായാമത്തെ
 ചെയ്തു തത്ത്വമന്ത്രരൂപണ കല്പിച്ചു, സാദിമനപ്രജാപി ഹൃദബ്ജ
 മദ്ധ്യേ സുയോജയതു - മൂലപ്രാണവങ്ങളെ ജപിച്ചു ആ മന്ത്രചൈ
 തന്യത്തെ ഹൃദയപത്മത്തുകൽ യോജിപ്പിച്ചു.

തന്ത്രൈശ്ചൈംഗികവിരാമയവിഗ്രഹാത്മ-
 ഭാവക്രമാത് പരിണതിം വിദധപിധായ
 മൂലേന വായുയമനത്രിതയം തദാധാ-

രാത്ഥം പ്രവിന്ത്യസതു ചാത്മനി യോഗപീഠം.

൪

തന്ത്ര ശൈശ്വൈംഗികവിരാമയവിഗ്രഹാത്മഭാവക്രമാത്
 പരിണതിം വിദധത് - ആ ജീവാത്മാവിനെ പരരൂപത്വേന
 യം സ്വമൂലരൂപത്വേനയും ഉള്ള പരിണാമത്തെ വിചാരിച്ചു,

മുലേന വായുയമനത്രിതയം വിധായ - മുലംകൊണ്ടു മൂന്നു പ്രാ
ണായാമത്തെച്ചെയ്ത്, തദാധാരാത്മം ആത്മനി യോഗപീഠം
പ്രവിന്യസതു - ആ ചൈതന്യസ്ഥിതിക്കായിക്കൊണ്ടു തങ്കൽ
പീഠമന്ത്രങ്ങളെ നൃസിപ്പു.

നൃസ്യേദ് ഇരൂന്മുൽനി മുലചക്രേ
ഗണേശപരം ചാഹ്വദയം തദാദി
ആധാരശക്ത്യാദി ഗണം ക്രമേണ
തഥാ പൃഥിവ്യന്തിമമുൽപമുൽപം.

ര

മുർദ്ധനി ഇരൂൻ - ശിരസ്സുകൽ ഇരുക്കന്മാരെയും, മുല
ചക്രേ ഗണേശപരം - മുലാധാരത്തുകൽ ഗണപതിനേയും, തദാദി
ആഹ്വദയം ഉൾപമുൽപം, ആധാരശക്ത്യാദി ഗണം പൃഥിവ്യ
ന്തിമം നൃസ്യേത് - മുലാധാരത്തുകൽ തുടങ്ങി ഹൃദയത്തുകലോളം
മുകളിൽ മുകളിൽ ആയിട്ടു ആധാരശക്തി തുടങ്ങി പൃഥിവീകഴി
വോളമുള്ള അഞ്ചു മന്ത്രങ്ങളേയും നൃസിപ്പു.

ഉരവംസയശ്ശോഭഷു നാഭിമുല-

പാർവാത്യപാർശ്വേഷു ച ദക്ഷിണാദി
അഷ്ടൗ പ്രവിന്യസ്യതു ധർമ്മപൂർവ്വം
സത്തപാദികം വ്യാപിതയേവ മദ്ധ്യേ.

ന

ദക്ഷിണാദി - വലത്തുഭാഗം മുമ്പായി, ഉരവംസയശ്ശോഭഷു -
വലത്തേത്തുടയിലും വലത്തേത്തോളിലും ഇടത്തേത്തോളിലും
ഇടത്തേത്തുടയിലും, നാഭിമുലപാർശ്വേഷു പാർശ്വേഷു - നാഭിയി
ങ്കലും വലത്തു പുറത്തും മുഖത്തുകലും ഇടത്തു പുറത്തും, ധർമ്മപൂർവ്വം
അഷ്ടൗ - ധർമ്മംദി നാലിനേയും അധർമ്മംദി നാലിനേയും ഇങ്ങനെ
എട്ടു മന്ത്രങ്ങളേയും, ഇഹ മദ്ധ്യേ സത്തപാദികം വ്യാപിതയാ പ്രവി
ന്യസ്യതു - ഹൃദയത്തുകൽ സത്തപാദി മൂന്നും ദക്ഷിണോത്തരദക്ഷിണ
യിട്ടും മായാവിദ്യകളെ അവിടെ ഉൾപാദോഗതങ്ങളായിട്ടു
നൃസിപ്പു.

ഛത്പണ്ഡരീകേച്ഛനവക്ഷ്യമാണ-

ന്ത്യായേന പത്മാദിസമഷ്ടിനിഷ്ഠ,
വിന്യസ്യ തന്മിൻ പരികല്പയേച്ച
മാന്ത്രം ചിദാനന്ദഘനം മഹസ്തത്.

ര

ഛത്പണ്ഡരീകേ - അഷ്ടലോകാഭമായിരിക്കുന്ന ഹൃദയപ
ത്തത്തുകൽ, അച്ഛനവക്ഷ്യമാണന്ത്യായേന പത്മാദിസമഷ്ടിനിഷ്ഠ-

പത്തായ നമഃ എന്നു തുടങ്ങി പരമേശ്വരി കഴിവോളമുള്ള മന്ത്രങ്ങളെ
പീഠപൂജയിൽ ചുരുളിൽ പറയുന്നതുപോലെ, വിന്യസ്യ - സൃ
സ്തവ്യ, തന്മിൻ ചിദാനന്ദമനം മാത്രം മഹഃ പരിച്ഛേദേത് - ആ
പീഠത്തുൾ ചൈതന്യമയമായി പൂർണ്ണാനന്ദസ്വരൂപമായിരി
ക്കുന്ന മൂലമന്ത്രത്തേജസ്സിനേ കല്പിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ താ
ത്പര്യം ഏതെന്നു കൽമുദ്രിച്ച് പ്രണവോപചാരമൂലങ്ങളെ
ക്കൊണ്ടു ചൈതന്യത്തെ ആചരിച്ച് ആവാഹനാദിമുദ്രകൾ
കാട്ടി വ്യാപകാർക്കുണ്ടേയും സ്മരിപ്പു.

തേജഃ പ്രിയദർശനം വിഭുഭിദ്യായാച്ഛിതപാധിയാ
സഞ്ജപ്യാപ്യവർത്തനം മനമയം തേജോമയം ഭാവയേത്
ധാമ്നോസ്താത് പരചിത്സൂയാഭവമയാത്തേജഃകണം സ്വാ

[ജ്ഞലൗ

മന്ത്രീ പിംഗലയാ നിപാത്യ കരയോസ്തദ്ഭാവനാം പ്രാചരേത്. വ

മന്ത്രീ - ആചാര്യൻ, തത് തേജഃ പ്രിയദർശനം വിഭു
ഭിദ്യായ - ആ തേജസ്സിനെ മനോരമരൂപനായിരിക്കുന്ന ഭേദനാ
യിട്ടു ധ്യാനിച്ചു, ധിയാ അച്ഛിതപാ - മാനസപൂജാമന്ത്രംകൊണ്ടു
തന്മുദ്രകളേയും കാട്ടി, അമം മനം അപ്യവർത്തനം സഞ്ജപ്യ -
ഭേദന്റെ മൂലമന്ത്രത്തെ വിപരീതമായിട്ടു ജപിച്ചു, തേജോമയം
ഭാവയേത് - തേജോമയമായി ധ്യാനിച്ചു. അവിടെ വിഷ്ണുവിങ്കലും
ശിവങ്കലും അക്ഷരം തന്നെ വിപരീതം, യണായരാനാമോന ഓം
യവാഗ്ഗമനഃ ഓം ഇങ്ങനെ, ശേഷം ദർശാദികൾക്കു പദം വിപരീ
തമാക്കി ജപിച്ചു. നമോ ദർശായൈ ഓം ഓം ഹ്രീം ഓം ഇങ്ങനെ
ഏല്പാടവും ജപിച്ചാൽ, പരചിത്സൂയാഭവമയാത് അസ്താത്
ധാമ്നഃ-പരചൈതന്യാമൃതരൂപമായിരിക്കുന്ന ഇത്തേജസ്സുകൽനിന്നു
മൂലപ്രാണായാമം ചെയ്ത്, തേജഃകണം പിംഗലയാ സ്വാഞ്ജലൗ
നിപാത്യ - തേജസ്സിന്റെ അംശകത്തെ ശ്വാസരൂപേണ പിംഗല
യിലൂടെ തന്റെ കൈയിൽ പതിപ്പിച്ചു, കരയോ തദ്ഭാവനാം
പ്രാചരേത്-കൈകളിൽ മൂലമന്ത്രത്തെ സ്മരിപ്പു.

വ്യാപയ താരപുടിതേന മന്ത്രത്തമേന

ദോഷോഃ ക്രമേണ തലപൃഷ്ഠകപാർശ്വകേഷു

താരാഭിരുദ്ധമനവർണഗണൈഃ സഹാർദ്രം

സ്യന്ത്യേത് സ്വകല്പകഥിതക്രമനോർഗ്ഗഭിഷു.

൯

ദോഷോഃ തലപുഷ്പകപാർശ്വകേഷു ക്രമേണ - കൈകൾ രണ്ടിലും അകത്തും പുറത്തും ചുറ്റും ക്രമേണ, താരപുടിത്തേന മന്ത്രാത്തമേന വ്യാപയ - പ്രണവപുടിതമായിരിക്കുന്ന അവരവരുടെ മൂലമന്ത്രാകൊണ്ടു വ്യാപകത്തെച്ചെയ്ത്, അംഗുലീഷു താരാഭിരു- ഛാമനവർണഗണം സഹാർദ്രം സ്വകല്പകഥിതക്രമതഃ നൃസ്യേത് - വിരലുകളിൽ പ്രണവപുടിതമായി നമോന്തമായിരിക്കുന്ന മൂലാക്ഷരങ്ങളെ തന്നിക്ഷ തന്നിക്ഷ പറയുന്നതു പോലെ നൃസിപ്പു. അവിടെ വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഓം ഓം ഓന്നമഃ, ഓം നം ഓം നമഃ, ഓം മോം ഓന്നമഃ, ഓം നാം ഓന്നമഃ, ഓം രാം ഓന്നമഃ, ഓം യം ഓന്നമഃ, ഓം ണാം ഓന്നമഃ, ഓം യം ഓന്നമഃ ഇങ്ങനെ വരും. ഇപ്രകാരം എല്ലാ ദേവന്മാരിലും മൂലാക്ഷരങ്ങളെ നൃസിക്കേണ്ട.

സൃഷ്ടിർദക്ഷിണതർജ്ജനീപ്രഭൃതിവാമൈതദപിരാമാ സ്ഥിതി-

സ്തർജ്ജന്യാദികനിഷ്ഠികാദപിതയനഷ്ടാഷ്ടാക്ഷരേ സംഹൃതിഃ
സൃഷ്ടിന്ത്യാസവാപയ്യാത്രയമിദം സൃഷ്ടിസ്ഥിതിഭ്യാം യതം

നൃസ്യേത്സൃഷ്ടിവദഷ്ട പഞ്ച യുഗപഞ്ചേഷ്ടാഭ്യമംഗാനി ച

[൧൦

അഷ്ടാക്ഷരേ - എട്ട് അക്ഷരം മൂലമായ വിഷ്ണുദർശാ ഹരീശശാസ്താക്കന്മാരിൽ, ദക്ഷിണതർജ്ജനീപ്രഭൃതിവാമൈതദപി രാമാ സൃഷ്ടിഃ - വലത്തേ കൈയുടെ തർജ്ജനിയിങ്കൽ തുടങ്ങി കനിഷ്ഠികാന്തവും, എടത്തേ കൈയുടെ കനിഷ്ഠികാദിതർജ്ജന്യന്തവും സൃഷ്ടിയായിട്ടും, തർജ്ജന്യാദികനിഷ്ഠികാദപിതയനഷ്ടാ സ്ഥിതിഃ - വലത്തേ കൈയുടെ തർജ്ജന്യാദികനിഷ്ഠികാന്തവും അപ്രകാരം എടത്തേ കൈയുമേലും സ്ഥിതിയായിട്ടും, സൃഷ്ടിന്ത്യാസവാപയ്യാത്ര സംഹൃതിഃ - സൃഷ്ടിയുടെ വിപരീതം എടത്തേ കൈയുടെ തർജ്ജനിയിങ്കൽ തുടങ്ങി വലത്തേ കൈയുടെ തർജ്ജനി അവസാനമായിട്ടു സാഹാരമായിട്ടും, ഇദം ത്രയം സൃഷ്ടിസ്ഥിതിഭ്യാം യതം നൃസ്യേത് - ഈ മൂന്നു പ്രകാരത്തെയും പിന്നെ ഒരിക്കൽ സൃഷ്ടിസ്ഥിതികളോടും കൂടി അഞ്ചു പ്രാവശ്യം മൂലാക്ഷരങ്ങളെ നൃസിപ്പു. സൃഷ്ടിവത് അഷ്ട അംഗാനി - സൃഷ്ടിന്ത്യാസക്രമേണ തർജ്ജന്യാദിതദന്തമായി അഷ്ടാംഗങ്ങളേയും, ജ്യേഷ്ഠാഭ്യം യുഗപത് പഞ്ച അംഗാനി ച - രണ്ടു കൈയിലും അംഗുഷ്ഠാദി അഞ്ചിലും ഒരുമിച്ചു പഞ്ചാംഗങ്ങളേയും നൃസിപ്പു.

ശിവങ്കലേ വിശേഷം പറയുന്നു.

പഞ്ചാങ്ങ് യുഗപക്ഷിഭവ പുരുഷലോരൈ സദ്യവാമേശകാം-
സ്തർജ്ജ്വലമധ്യമോർത്വസേത് സഹകനിയ്യാനാമികാംഗുഷ്ട
[യോഃ
മന്ത്രാർണാനിഷ്ടോഗ്രജാദിതലനിയ്യാം സാർവ്വവിഷ്ണു ഗുഹേ
ഷണമന്ത്രാനപി വേതി സംഭജിതി ദർഗ്ഗാപഞ്ചകം ചാതലം.
[ച

ശിവേ പഞ്ചാർണ്ണേ - ശിവങ്കൽ പഞ്ചാക്ഷരത്തുകൽ, തജ്ജാ
മധ്യമയോഃ സഹകനിയ്യാനാമികാംഗുഷ്ടയോഃ പുരുഷലോരൈ
സദ്യവ മേശകാം യുഗപത്ത്വസേത് - തർജ്ജ്വലമധ്യമം ത
ത് പുരുഷതർജ്ജ്വലം നമഃ. മധ്യമകളിൽ ശിം അഭ്യോമധ്യമാ
ദ്യം നമഃ. കനിഷ്ഠികകളിൽ യം സദ്യ ജ്വതകനിയ്യികാദ്യം നമഃ.
അനമികകളിൽ വാം വാമദേവാനാമികാദ്യം നമഃ അംഗുഷ്ടങ്ങളിൽ
നം ഇശാനാംഗുഷ്ടാദ്യം നമഃ ഇങ്ങനെ അഞ്ചു വിരലുകളിലും
രണ്ടിലും ഒരുമിച്ചു നൃസിപ്പു. ഇഷ്ടോഗ്രജാദിതലനിയ്യാ - സു-
ബ്രഹ്മണകൽ പ്രണവപടിതങ്ങളായി നമോനഞ്ജോധിർക്കുന്ന
അക്ഷരങ്ങളെ, അഗ്രജാദിതലനിയ്യാ-പെരുവിരലുകളിൽ തുടങ്ങി
ചെറുവിരലുകൾ കഴിവോളം അഞ്ചിറം കൈകളുടെ അകത്തുമായിട്ട്
ആ സ്ഥാനത്തു നൃസിപ്പു. സാർവ്വവിഷ്ണു ഗുഹേ ഷണമന്ത്രാർ
ണപി - പിന്നെ ശാസ്താവ കലം ഗണപതിയിങ്കലും സുബ്രഹ്മണകലും
തങ്ങളുടെ ഷണമന്ത്രങ്ങളേയും അംഗുഷ്ടാദിതലാന്തമായി നൃസിപ്പു
സംഭജിതി ഇതി അതലം ദർഗ്ഗാപഞ്ചകം ച - ദർഗ്ഗാപഞ്ചകം
ഇപ്രകാരം അംഗുഷ്ടാദി അഞ്ചിലും സേത ദർഗ്ഗാദിപഞ്ച ദർഗ്ഗാമന്ത്രങ്ങളെ നൃസിപ്പു, തത്തുകൾ ഇല്ല.
അംഗുഷ്ടാദിതലാന്തം നൃസിപ്പു ഷഡംഗാനി ദേർവ്വഗേ യുഗപത്ത്
ദോഭാവനേത്യഭാഷി പ്രാഃ സർവ്വ മൂലമന്ത്രവിധൗ. ച

ദോർവ്വഗേ അംഗുഷ്ടാദിതലാന്തം യുഗപത്ത് ഷഡംഗാനി
നൃസിപ്പു - രണ്ടു കൈകളിലും ഒരുമിച്ചു അംഗുഷ്ടാദിവിരലുകളിലും
അകത്തുമായി ആ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഷഡംഗമന്ത്രങ്ങളെ ഒരുമിച്ചു
നൃസിപ്പു സർവ്വ മൂലമന്ത്രവിധൗ പ്രാഃ ദോർഭാവനാ ഇതി അഭാഷി -
ഏല്ലാ ദേവന്മാരിലും മൂലമന്ത്രങ്ങളുടെ കരന്യാസപ്രകാരം മിക്കവാറും
ഈവണ്ണം പറയപ്പെട്ട മിക്കവാറും എന്നതുകൊണ്ട് ഇനിയും
ആഗമങ്ങളിൽ പ്രകാരാന്തരമുണ്ടെന്നു താത്പര്യം.

ആദ്യം കരാദ്യം നിജമുഖതസ്സിർവ്വാപയു ദേഹേ സകളീകരോതു
 ഷഡലപദ് വ്യാ ലപിതത്തപമന്ത്രോ സ്വപന്ത്രവസ്ത്രസമിഹ
 [ബ്രവീമി. മന

ആദ്യം കരാദ്യം ദേഹേ നിജമുഖതഃ ത്രിഃ വ്യാപയു - ഈ
 മന്ത്രമുമാക്കിയിരിക്കുന്ന കൈകൾ രണ്ടുകൊണ്ടും കൂടി ദേഹത്തു
 കൽ കേശഭവാദവരമം തങ്ങളുടെ മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു മൂന്നു
 വ്യാപകങ്ങളെച്ചെയ്തു, ഷഡലപദിഃ വാ ലിപിതത്തപമന്ത്രോ വാ
 സകളീകരോതു - കലാ, തത്ത്വം, ഭവനം, വർണം, പദം, മന്ത്രം,
 ഇങ്ങനെ മുഖൽ പറഞ്ഞ ഷഡലപന്ത്യാസങ്ങളെക്കൊണ്ട് എ
 കിലും മൂലപുടിതലപിന്ത്യാസം സകലതത്ത്വപന്ത്യാസം ഈ രണ്ടു
 കൊണ്ട് എകിലും ഹൃദയഗതവൈതന്യത്തെ സകളമാക്കിച്ചെ
 യ്വു. ഇഹ സ്വപന്ത്രവിന്ത്യാസം ബ്രവീമി - ഞാൻ തങ്ങളുടെ മൂല
 മന്ത്രന്ത്യാസത്തെ പറയുന്നു.

ശ്രീശശ്രീശശിവാർച്ചകേഷു മനുവിത് കാക്ഷ്യാന്യഹ്വന്നാഭിഷു
 ന്യസ്യേത് സലപജ്ജാനപത്സു മനുവണ്ണാംസ്താരജലാൻ ക്രമാത്
 നത്യന്താനിതി സൃഷ്ടിരതു ഹൃദയാന്താ നാഭിപൂർവാ സ്ഥിതിഃ
 സംഹാരശ്ചരണാദികസ്രയഥിദം ന്യസ്യേത്സസൃഷ്ടിസ്ഥിതി. മർ

മനുവിത് - മന്ത്രന്ത്യാസക്രമത്തെ അർത്തിരിക്കുന്ന ഗുരു,
 ശ്രീശശ്രീശശിവാർച്ചകേഷു - വിഷ്ണുവകലും ശങ്കരനാരായണകലും
 ശാസ്താവകലും, കാക്ഷ്യാന്യഹ്വന്നാഭിഷു സലപജ്ജാനപത്സു -
 ശിരസ്സിലും നേത്രങ്ങളിലും വായികലും ഹൃദയത്തുകലും നാഭിയിങ്ക
 ലും ലിംഗത്തുകലും മുട്ടകളിലും പാദാഗ്രഭയത്തുകലും ഈ എട്ടു
 സ്ഥാനങ്ങളിലും, താരജലാൻ നത്യന്താൻ മനുവണ്ണാൻ ന്യ
 സ്യേത് - പ്രണവപുടിതങ്ങളായി നമോന്തങ്ങളായിരിക്കുന്ന മൂല
 മന്ത്രത്തിന്റെ അക്ഷരങ്ങളെ ന്യസിപ്പൂ. ഇതി സൃഷ്ടിഃ - ഇങ്ങനെ
 സൃഷ്ടിന്ത്യാസം. അതു ഹൃദയാന്താ നാഭിപൂർവാ സ്ഥിതിഃ -
 ഇവിടെ നാഭിയിങ്കൽ തുടങ്ങി കീഴ്ചോട്ടു നാലും, ശിരസ്സുങ്കൽ
 തുടങ്ങി ഹൃദയാവസാനം നാലും ഇങ്ങനെ സ്ഥിതിന്ത്യാസം.
 ചരണാദികഃ സംഹാരഃ - പാദാഗ്രത്തുകൽ തുടങ്ങി മേല്പോട്ടു ശിര
 സ്സ്താവസാനമായിട്ടു സംഹാരന്ത്യാസം. ഇദം ത്രയം സസൃഷ്ടി-
 സ്ഥിതി ന്യസ്യേത് - ഈ മൂന്നും ന്യസിച്ച് പിന്നെയും സൃഷ്ടി
 യായിട്ടും സ്ഥിതിയായിട്ടും ഒരിക്കൽ കൂടെ ന്യസിപ്പൂ.

യോജ്യാ മുർദ്ധന മദ്ധ്യമാ നന്മനയശ്ച തർജ്ജനീമദ്ധ്യമേ
 സാംഗുഷ്ഠോപകനിഷ്ഠികാ വചസി ഹൃദ്യംഗുഷ്ഠയുക്തർജ്ജനി
 നാഭ്യോ സാവരജാഗ്രജാ പ്രഥമജാന്ത്യാ വാ ശിവേ ജാനനോ-
 വ്യാഗ്രാ വാ വൃന്തജാസ്ത്വ വാ പദ്യയുഗ്മഗ്മുഖ്യഃ സമസ്താഃ സഭാ.

[൧൦]

മുർദ്ധനി മദ്ധ്യമാ യോജ്യാ - ശിരസ്സുകൾ നടുവിലത്തെ
 വിരൽകൊണ്ടും, നന്മനയശ്ച തർജ്ജനീമദ്ധ്യമേ - രണ്ടു കണ്ണുകളെ
 ടത്തു കണ്ണുകളിൽ മദ്ധ്യമായും തർജ്ജനിയും കൊണ്ടും, മൂന്നു കണ്ണു
 ക്കിലനാമികയും കൂടി മൂന്നു വിരൽകൊണ്ടും, വചസി - വാക്കുകൾ,
 സാംഗുഷ്ഠോപകനിഷ്ഠികാ - പെരുവിരലും മോതിരവിരലും കൂടി
 യും, ഹൃദി അംഗുഷ്ഠയുക്തർജ്ജനി - ഹൃദയത്തുകൾ പെരുവി
 രലും തർജ്ജനിയും കൂടീട്ടും, നാഭ്യോ സാവരജാഗ്രജാ, - നാഭിയി
 കൾ ചെറുവിരലും പെരുവിരലും കൂടീട്ടും, ശിവേ പ്രഥമജാ വാ
 അന്ത്യാ വാ - ലിംഗത്തുകൾ പെരുവിരലു് ആയിട്ടെങ്കിലും ചെറു
 വിരലു് തന്നെയായിട്ടുമാം. ജാനനോഃ വ്യാഗ്രാഃ വാ വൃന്തജാഃ വാ
 ചെറുവിരൽ കൂടാതെയെങ്കിലും ചെറുവിരൽ കൂടാതെയെങ്കിലും,
 ലിംഗത്തുകൾ തൊട്ടു വിരൽ കൂടാതെ നാലു വിരൽ കൂടീട്ടും, പദ്
 യുഗേ സഭാ സമസ്താഃ അംഗുഖ്യഃ - പാദാഗ്രത്തുകൾ രണ്ടു പക്ഷ
 ണ്ണിൽ വിരലുകളെല്ലാം കൂടീട്ടും മൂലാക്ഷരങ്ങളെ നൃസിപ്പു.

മുർദ്ധോക്ഷണാസ്യേ ഹൃദി നാഭിഗുഹ്യപാദേഷു സംഭടപിഷി മന്ത്ര-

[വണ്ണാൻ]

നിർബീജകേ സപ്ത സബീജകേ/ഐശ്വര്യ മന്ത്രേ നൃസേജജാനയതേ-

[ഷുതേഷു. മന്ത്ര]

സംഭടപിഷി - ഭഗ്നയികൾ, നിർബീജകേ സപ്തവണ്ണ - ഭൂ
 എന്നുകൂടാതെയുള്ള സപ്താക്ഷരമുഖത്തുകൾ, മുർദ്ധോക്ഷണാസ്യേ
 - ശിരസ്സിലും കണ്ണുകളിലും വാക്കുകളും, ഹൃദി - ഹൃദയത്തു
 കലും, നാഭിഗുഹ്യപാദേഷു - നാഭിയികലും ഗുഹ്യപദേശത്തും
 പാദാഗ്രത്തുകലും, മന്ത്രവണ്ണാൻ നൃസേത് - മന്ത്രാക്ഷരങ്ങളെ
 നൃസിപ്പു. അഐശ്വര്യ മന്ത്രേ ജാനയതേഷു തേഷു - അഷ്ടാക്ഷര
 ത്തുകൾ മുട്ടുകളിൽ കൂടി ഈ സ്ഥാനങ്ങളിൽ തന്നെ നൃസിപ്പു.

ആന്യേ ഹൃദംബ്രിഡപജമുർദ്ധസു പ്രാഗ്യാത്യാപ്യസൗമ്യോർദ്ധപ-
 [മുഖേഷപീശേ
 ന്യസ്യേത് ഷഡർണേ നരഘോരസദ്യവാമേശകാൻ സ്വാക്ഷര-
 [തത്പദാഡ്യാൻ.

[മ ൭

ഈശ ശേഷം - ശിവങ്കൽ ഷഡക്ഷരത്തുകൽ, ആന്യേ
 ഹൃദംബ്രിഡപജമുർദ്ധസു - വായികലും ഹൃദയത്തുകലും പാദാഗ്ര
 ത്തുകലും ലിംഗസ്ഥാനത്തും ശിരസ്സിലും ഈ അഞ്ചുസ്ഥാനങ്ങളിലും,
 പ്രാഗ്യാത്യാപ്യസൗമ്യോർദ്ധപമുഖേഷ അപി - കിഴക്കും തെക്കും
 പടിഞ്ഞാറും വടക്കും മുകളിലും ഈ അഞ്ചു ദിക്കുകളിലും മുഖങ്ങളി-
 ലും, നരഘോരസദ്യവാമേശകാൻ സ്വാക്ഷരതത്പദാഡ്യാൻ-
 തത്പരഷണേനയും അഘോരനേനയും സദ്യോജ്ഞനേനയും വാമദേ-
 വനേനയും ഈശാനനേനയും സഞ്ചിജങ്ങളോടും തത്സ്ഥാനനാമങ്ങ-
 ലോടും കൂടി ന്യസ്യേത് ന്യസിപ്പൂ. അപ്പോൾ മം തത്പരഷവ-
 ധായ നമഃ, ശിം അഘോരഹൃദയായ നമഃ, നം സദ്യോജ്ഞത-
 പാദാഗ്രായ നമഃ, വാം വാമദേവഗുഹ്യായ നമഃ, നം ഈശാന-
 മുർധ്വായ നമഃ - ഇങ്ങനെ അഞ്ചും, മം തത്പരഷവ്യവക്ത്രായ
 നമഃ, ശിം അഘോരദക്ഷിണവക്ത്രായ നമഃ, യം സദ്യോജ്ഞതവ-
 ശ്ചിമവക്ത്രായ നമഃ, വാം വാമദേവോത്തരവക്ത്രായ നമഃ, നം
 ഈശാനോർദ്ധവക്ത്രായ നമഃ ഇങ്ങനെ മന്ത്രങ്ങൾ.

ഈശാനാദിഷു യോജ്യാ ജ്യേഷ്ഠാദ്യാഃ കേവലാഃ സ്വരംഗുലയഃ
 ജ്യേഷ്ഠാപഗൃഹീതാ വാ സോപഗ്രാഹ്യാ തു തർജ്ജന്യാ. ഫ വ

ഈശാനാദിഷു - ഈശാനാദി മന്ത്രങ്ങളിൽ, ജ്യേഷ്ഠാദ്യാഃ
 കേവലാഃ അംഗുലയഃ യോജ്യാഃ - പെരുവീരലു തുടങ്ങിയ ഓരോ
 വീരലുകൾ തന്നെ കൂടീട്ടും, ജ്യേഷ്ഠാപഗൃഹീതാ വാ - പെരുവീര-
 ലിൽ തർജ്ജ്യാദി ഓരോന്നു കൂടീട്ടും ന്യസിക്കാം. സാ തു തർജ്ജ-
 ന്യാ ഉപഗ്രാഹ്യാ. - അപ്പോൾ പെരുവീരലിൽ തർജ്ജനി കൂട്ടിക്കൊ-
 ള്ളണം.

ഈശാംഗുഷ്ഠാദിക്ണ്ഠപ്ലവ കരയുജ് വപുഷീശാനമുർധാദിക്ണ്ഠ

[പ്ലവ

ന്യസ്യേദാ പഞ്ച മുർത്തിഃ സ്മരജിതി മഹിഷാസ്മൈ തഥാ പഞ്ച

[ദൃഗ്ഃ

കാസ്യേ ഹൃദ്ഗൃഹ്യാനപംബ്രിഷു ച മനലിപീഃ ഷൺമുഖേ ഷ-
 [ബന്തൻ സ-
 ദൈപാസ്യേസ്തിന്നമാത്യേ നൃസതു വിഗതജാനഷപമുന്നാഭിമ-
 [സു. മൻ.

സ്മരജിതം - ശിവങ്കൽ, കരയുജി ഈശാനാഷ്ടാദികൾ
 പൂജ - കരന്യാസത്തുകൽ കൈരണ്ടിലും നം ഈശാനാഷ്ടാ
 ഭ്യാം നമഃ എന്നു തുടങ്ങി ക്രമേണ അഞ്ചിനേയും നൃസിക്കാം.
 വപുഷി ഈശാനമൂർദ്ധാദികൾ പൂജ വാ - ശരീരത്തുകയും നം
 ഈശാനമൂർദ്ധ്വേനമഃ എന്നു തുടങ്ങി, പഞ്ച മൂർത്തഃ നൃസ്യേത്
 - പഞ്ചമൂർത്തികളെ നൃസിക്കിലും ആം. മഹിഷാസുര തഥാ
 പഞ്ചഭുക്താഃ - ഭർഗ്ഗയികലപ്രകാരം. കാസ്യഹൃദ്ഗൃഹ്യാ
 പാദങ്ങളിൽ സേം ഭർഗ്ഗായൈ നമഃ ഇത്യാദി പഞ്ചഭുക്താമന്ത്ര
 ങ്ങളെ നൃസിപ്പൂ. ഷൺമുഖേ കാസ്യേ ഹൃദ്ഗൃഹ്യാനപംബ്രി
 ഷു - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ ശിരസ്സുകയും വാക്കികയും ഹൃദയത്തു
 കയും ഗുഹ്യപ്രദേശത്തും മുട്ടുകളിലും പാദാഗ്രത്തുകയും, മനലി
 പീഃ - പ്രണവപടിതമായി നമോന്തമായി മൂലാക്ഷരങ്ങളെ
 നൃസിപ്പൂ. സദൈപാസ്യേ അസ്തിൻ ഷബന്തൻ ച - ഗണ
 പതിയികയും സുബ്രഹ്മണ്യങ്കയും തന്റെ ഷബന്ത്രങ്ങളെ ഈ
 മൂലാക്ഷരത്തിന്റെ സ്ഥാനങ്ങളിലും, ആത്യേ വിഗതജാനഷ നാഭി
 മന്ദം. ഷബന്തൻ അമൂൻ നൃസതു - ശാസ്താവിങ്കൽ മുട്ടുകൽ
 കൂടാതെയും നാഭിയിങ്കൽ കൂടീട്ടും ഉള്ള ശിരോവദനഹൃദയനാഭി
 ഗുഹ്യപാദാഗ്രങ്ങളിൽ തന്റെ ഷൺമന്ത്രങ്ങളെ നൃസിപ്പൂ.

പാദന വിഷ്ണുവിങ്കൽ മൂലാക്ഷരങ്ങളെ പത്താവൃത്തിയായിട്ടു നൃസിപ്പാൻ
 പറയുന്നു.

ആധാരഹൃദ്വദനദോഃപദമൂലനാഭ്യേ കണ്ഠേ സനാഭിഹൃദയസ്ത-
 [നപാർശപൃഷ്ഠേ

കാസ്യേഷ്ണൗവൺഗന്ധവഹേ ച ദോഃപത്സന്ധ്യംഗുലീഷു

[ഹൃദി ധാതുഷു സാനിലേഷു. ൨൦

മൂർധേക്ഷണാസ്യഹൃദയോദരസോരുജംഘാപാദപദേഷു ലിപി-

ശോ നൃസതു ക്രമേണ

ഗണ്ഡാംസകോരചരണേഷു രഥാംഗശംഖശ്ചാമദ്ഗദാംബുജപ-

[ദേഷു സമാഹിതാത്മാ. ൨൧

സമാഹിതാത്മാ ഇതഃ - സാവധാനമനസ്സായിരിക്കുന്ന ആ ചാതുർ, ആധാരപുരോഹിതപദമുലനാളോ - മൂലധാരത്തുകയും ഹൃദയത്തുകയും മുഖത്തുകയും കൈകൾ രണ്ടിന്റെ ചുവട്ടിലും നാഭിയകയും ഇങ്ങനെ എട്ടു സ്ഥാനത്തു പ്രഥമാവൃത്തിയേയും, കണ്ഠേ സനാഭിഹൃദയസ്തനപാർശ്വപൃഷ്ഠേ - കഴുത്തിലും നാഭിയിലും ഹൃദയത്തുകയും മുലകൾ രണ്ടിലും പാർശ്വഭാഗം രണ്ടിലും പിറകിലും ഇങ്ങനെ ദ്വിതീയാവൃത്തിയും, കാന്ധ്യേക്ഷണരൂവണഗന്ധവഹേ മ - ശിരസ്സുകയും വാക്കുകയും കണ്ഠ രണ്ടിലും ചെവി രണ്ടിലും മൂക്കു രണ്ടിലും ഇങ്ങനെ മൂന്നാമത്തെ ആവൃത്തിയേയും, ദോഷപത്സന്ധ്യാലീഷു - വലത്തേ കൈയിന്റെ സന്ധികൾ മൂന്നിലും വിരലുകൾ അഞ്ചിലും ഇങ്ങനെ നാലാമത്തെ ആവൃത്തി. ഇതിൻവണ്ണം ഇടത്തേ കൈമീനേൽ എട്ടു ദിക്കിൽ അഞ്ചാമത്തെ ആവൃത്തിയേയും, ഇങ്ങനെ വലത്തു കാലിനേൽ ആറാമത്തെ ആവൃത്തിയേയും, ഇടത്തുകാലിനേൽ ഇങ്ങനെ ഏഴാമാവൃത്തിയേയും, ഹൃദി ധതുഷു സാനിലേഷു - ഹൃദയത്തുകൽ (ഛാ?) സപ്ത ധാതുക്കളിലും പ്രാണകളും കൂട്ടി (എട്ടാമാവൃത്തി?) എട്ടാമാവൃത്തിക്കു മന്ത്രങ്ങൾ വശേഷം. ഓം തപശാത്മനേ നമഃ, നം അസൃശാത്മനേ നമഃ, മോം മാംസാത്മനേ നമഃ, നാം ദേവതാത്മനേ നമഃ, രാം മജ്ജാത്മനേ നമഃ, യം അസ്ത്വാത്മനേ നമഃ, ണം ശുക്ലാത്മനേ നമഃ, യം പ്രാണാത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ എട്ടാമാവൃത്തിയേയും, മുർദ്ധോക്ഷണാസ്യഹൃദയേ ദശസാക്ഷാപദപദേഷു - ശിരസ്സുകയും കണ്ഠങ്ങളിലും വാക്കുകയും ഹൃദയത്തിലും വയററിലും തുടകളിലും ജംഘകളിലും പദാഗ്രങ്ങളിലും ഇങ്ങനെ ഒമ്പതാമാവൃത്തിയേയും, ഗന്ധാംസകോശചരണേഷു രഥാംഗശംഖശ്രീമദ്ഗദാംബുജപദേഷു നൃപതുകവിരത്നടങ്ങുലും തോളുകളിലും തുടകളിലും പാദാഗ്രത്തുകലമായി നാല് അക്ഷരങ്ങൾ ന്യസിച്ചാൽ, ചക്രശംഖഗദ പത്മങ്ങളിൽ രാം ചക്രായ നമഃ, യം ശംഖായ നമഃ ണാം ഗദായൈ നമഃ, യം പത്മായ നമഃ ഇങ്ങനെ തത്തമുദ്രകളെ കാട്ടി ന്യസി. പൂ. ലിപിശഃ എന്നു പറഞ്ഞതു മൂലാക്ഷരങ്ങൾ.

ന്യസ്യാഷ്ടാർണവശാംഗമിത്യുചികക്ഷേയാർഹദേഗളേർക്കാക്ഷരൈർന്യസ്യേദക്ഷിണപാർശ്വകാംസഗളവാമൈതത്ത്വപീഠ്യഷ്ടകേ

മുന്തിര കേശവപുവികാഃ കകദി ചാക്കാർണം ച കേ വിന്യസേ -
 ത്തദ്ഭാവപ്രതിപത്തയേ പരിജപേന്മന്ത്രം കിരീടാത്മകം. ൨൨

ഇതി അഷ്ടാഷ്ടദശാംഗം നൃന്യ - ഇപ്രകാരം അഷ്ടാക്ഷര
 ഞ്ഞ പത്തു പ്രകാരം നൃന്യിച്ചാൽ, അളികകക്ഷേപാഃ - നെററിയി
 കലും വയററിലും, ഹൃദ്ഗളേ - ഹൃദയത്തുകലും കഴുത്തിലും, ദക്ഷി
 ണപാർശ്വകാംസഗളവാദൈതത്ത്രയീപൃഷ്ടകേ - വലത്തു പാശ്ച
 ത്തുകലും തോളിലും കഴുത്തിലും, പിന്നെ ഇടത്തുഭാഗത്തു പാർശ്വ
 ത്തുകലും തോളിലും കഴുത്തിലും പിറകിലും, കകദി ച - കഴുത്തി
 ന്റെ പിറകിലും അക്കാക്ഷരൈഃ സഹ കേശവപുവികാഃ മുന്തിര-
 പാദശാക്ഷരത്തിന്റെ ഓരോ അക്ഷരങ്ങളോടു കൂടിട്ടു കേശവായ
 നമഃ എന്നു തുടങ്ങി ദാമോദരായ നമഃ എന്നു ഒടുക്കമായിട്ടു ച
 ക്രാബ ജപുജയികൽ പറഞ്ഞ പന്ത്രണ്ടു മുന്തിമന്ത്രങ്ങളേയും, കേ
 അക്കാർണം ച - ശിരസ്സികൽ പാദശാക്ഷരമന്ത്രത്തേയും വിന്യ
 സേത് - നൃന്യിച്ചു. തദ്ഭാവപ്രതിപത്തയേ കിരീടാത്മകം മന്ത്രം
 പരിജപേത്. വിഷ്ണുവിന്റെ ധ്യാനസ്ഥിതിക്കായിക്കൊണ്ടു പന്ത്ര
 ണ്ചാം പടലത്തിൽ പറയുന്ന കിരീടമന്ത്രത്തെ മൂന്നു പ്രാവശ്യം
 ജപിച്ചു.

ശിരകൽ ഗാളകന്യാസം തര പറയുന്നു:-

ആത്മാസ്യാംസോരയുഗ്മേ ഷഡഥ സഗളനാഭിദപിപാർശ്വാ-
 [ഖ്യപൃഷ്ടാ-
 ത്തമാദ്ദേശേ കാന്യദൃങ്നോയുജി കരപദസന്ധ്യഗ്രകേഷു സൂരാതൈ
 നൃന്യേത് കാന്യാത്മകക്ഷ്യരപദസരസിജേ ഹൃതപ്രദേശാസ്യദ.
 [കൈ-
 ണാദീതീഷ്ടേ മുഖാം സാത്മപദസരസിജോരൂദരേ മന്ത്രവർണാൻ.
 [൨൩

സൂരാതൈ-ശിവങ്കൽ, ഷണ്മന്ത്രവർണാൻ - ആറു മൂലാക്ഷര
 ങ്ങളെ, ആത്മാസ്യാംസോരയുഗ്മേ - ഹൃദയത്തുകലും വാക്കുകലും
 തോളു രണ്ടിലും തുടകൾ രണ്ടിലും ഇങ്ങനെ പ്രഥമാവൃത്തി. സഗ-
 ലനാഭിദപിപാർശ്വാഖ്യപൃഷ്ടാത്ത്മാദ്ദേശേ - കഴുത്തിലും നാഭിയി
 കലും പാർശ്വങ്ങൾ രണ്ടിലും പിറകിലും ഹൃദയത്തുകലും ഇങ്ങ
 നെ ദ്വിതീയാവൃത്തി. കാന്യദൃങ്നോയുജി - ശിരസ്സിലും വാക്കുക
 ലും കണ്ണുകൾ രണ്ടിലും മൂക്കുകൾ രണ്ടിലും ഇങ്ങനെ തൃതീയാ
 വൃത്തി. കരപദസന്ധ്യഗ്രകേഷു - കൈകൾ രണ്ടിന്റേയും കാല

കൾ രണ്ടിന്റേയും മക്കൾക്കും മൂന്നും വിരലിന്റെ ചുവട്ടിലും നടുവിലും അഗ്രത്തുകലുമായി ആറാറു സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഇങ്ങനെ നാലാവൃത്തികൾ. അദ്വൈതം ഏഴാവൃത്തി കഴിയും. കാന്യാത്മ കക്ഷ്യരപദസരസിജേ-ശിരസ്സിലും വാക്കുകളും ഹൃദയത്തിലും ഉദരത്തിലും തുടകളിലും പാദാഗ്രത്തുകലും ഇങ്ങനെ അഷ്ടമൂല വൃത്തിഃ. ഹൃത് പ്രദേശാസ്യടങ്കൈണാഭീതിഷ്ടേ - ഹൃദയത്തുകലും വാക്കുകളും പരശുമൃഗാഭവരങ്ങളിൽ മം പരശവേ നമഃ ശിരശ്ശായ നമഃ, വാം അഭയായ നമഃ, യം വരദായ നമഃ ഇങ്ങനെ മന്ത്രങ്ങളോടു കൂടും. ഇതു നവമൂലവൃത്തി. മുഖം-സാത്മപദസര സിജോരൂദരേ - മുഖത്തിലും തോളുകളും ഹൃദയത്തിലും പാദാഗ്രത്തിലും തുടയിലും വയററിലും ഇങ്ങനെ ദശമൂലവൃത്തിഃ. നൃസ്യേത് - ഈവണ്ണം മന്ത്രാക്ഷരങ്ങളെ ദശാവൃത്തിയാക്കി നൃസി ക്കണം.

മൂലേനോർദ്ധ്വാധഃ ക്രമാദ് ഗോളകാവദ്
വ്യാപ്യ നൃസ്യേത് പുരുഷാഘോരവാമാൻ
സദ്യേശേ ഫാലാംസയുക്കക്ഷിഹൃത്സുപ-
പ്യേതത് സ്ഫുർത്തൈ സ്ഥാണമന്ത്രം ജപേത് ത്രിഃ.
[൨൪]

മൂലേന ഉർദ്ധ്വാധഃ ഗോളകാവത് ക്രമാദ് വ്യാപ്യ - പിന്നെ മൂലംകൊണ്ടു മേല്പോട്ടും കീഴ്പ്പോട്ടും ഗോളകം പോലെ രണ്ടു വ്യാപകത്തെച്ചെയ്ത്, ഫാലാംസയുക്കക്ഷിഹൃത്സു - നെററിയികലും തോളുകൾ രണ്ടിലും വയററിലും ഹൃദയത്തിലും ക്രമേണ, പുരുഷാഘോരവാമാൻ സദ്യേശേ നൃസ്യേത് - തത്പുരുഷനേയും അഘോരനേയും വാമദേവനേയും സദ്യോജാതനേയും ഈശാനനെയും നൃസിപ്പൂ. ഏതത് സ്ഫുർത്തൈ ത്രിഃ സ്ഥാണമന്ത്രം ജപേത് - ഇതിന്റെ പൂരണത്തിനായിക്കൊണ്ടു നമോ/സ്തു സ്ഥാണഭൂതായ എന്ന ഉപപാരമന്ത്രം മൂന്നു പ്രവശ്യം ജപിപ്പൂ. ഹൃത്ഫാലാന്തശിഖാസു ബാഹുയഗമദ്ധ്യേ ലോചനേ ദോസ്തലേ സർവ്വേഷു സ്വപക്ഷഡംഗകാനി വിനിമയോക്ഷ്യസ്രുയോസ്തു ക്രമം ലക്ഷ്മീനാഥഷഡ്വത്സുസംഭരിപുരുഷേഷപേഷു നിന്നേന്ദ്രകം പരീയാംഗാനി പിചുണ്ഡപുഷ്പസഹിതേഷപഷ്ടാംഗകാനി നൃസേത്.

[൨൫]

സർവ്വേഷു - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും, എന്താലാത്തശിഖാസ്യ ബാഹുയുഗമദ്ധ്യേ ലോചനേ ദോസ്തലേ - ഹൃദയത്തുകലും നെറിയുടെ മുകളിലും ശിഖയിലും ബാഹുക്കൾ രണ്ടിന്റെ നടുവിലും കണ്ണുകളിലും കൈകൾ രണ്ടിന്റെ അകത്തും, സ്വച്ഛന്ദംഗകാനി നൃസേത് - തന്റെ ഛന്ദംഗങ്ങളെ നൃസിപ്പു. ലക്ഷ്മീനാഥഃശാസ്ത്ര സംരീപമുലേഷു അക്ഷ്യസ്രോഃ ക്രമം വിനിമയ - വിഷ്ണുവിങ്കലും സുബ്രഹ്മണ്യങ്കലും ഭർതൃതിങ്കലും നേത്രാമാടകമാരിട്ടും അസ്രം മന്വായിട്ടും ക്രമംമാറിട്ടു അംഗങ്ങളെ നൃസിക്കണം. ഏഷ നിന്ത്യേകം പഞ്ചാംഗാനി - ഈ ഛന്ദംഗങ്ങളിൽ നേത്രം കൂടാതെ പഞ്ചാംഗങ്ങളേയും, പിപണ്ഡപുഷ്പസഹിതേഷു അഷ്ടാംഗകാനി - ഉദരവും പൃഷ്ഠവും കൂടിട്ട് അഷ്ടാംഗങ്ങളേയും നൃസിപ്പു.

ഭൂഷായുധാഭിനൃസനം യഥാർഹം

കൃതപാ ധിയേഷ്ടപാ ഹൃദയേ പ്രകല്പ

ജപ്തപാ യഥാശക്തി മന്ത്രത്തമം സ്വം

ബഹിഃസ്വപ്താദികമാരഭേത.

൨൩

യഥാർഹം ഭൂഷായുധാഭിനൃസനം കൃതപാ - അതതു ദേവന്മാർക്കു യോഗ്യങ്ങളായ ഭൂഷണങ്ങളുടേയും ആയുധങ്ങളുടേയും നൃസത്തെച്ചെയ്ത്, ധിയാ ഇഷ്ടപാ - മാനസപൂജയെച്ചെയ്ത്, ഹൃദയേ പ്രകല്പ - ഹൃദയത്തുകൽ ദേവനെ ധ്യാനിച്ച്, യഥാശക്തി സ്വം മന്ത്രത്തമം ജപ്തപാ - യഥാശക്തി ആററിയെട്ടു തുടങ്ങിയുള്ള സംഖ്യ മുലത്തെ ജപിച്ച് ലയാംഗം ചെയ്തു രക്ഷിച്ച്, ബഹിഃ സ്വപ്താദികം ആരഭേത - ശംഖപൂരണാഭിബാഹ്യപൂജയെ തുടങ്ങൂ.

ഭൂഷണമന്ത്രങ്ങളും ആയുധമന്ത്രങ്ങളും അവരവരുടെ ധ്യാനശ്ലോകത്തിൽ പറയുന്നത്. അനന്തരം ശംഖപൂരണത്തെ പറയുന്നു:—

കൃതപാ ഗോമയവാരിണാ സുചതുരശ്രം സ്ഥണ്ഡിലം താരതോ നിക്ഷിപ്യാക്ഷതഗന്ധപുഷ്പകമുഷ്മിന്നസ്രസംശോധിതം ശംഖാംബ്രിം പ്രണിധായ ശംഖമപി തത്തന്മന്ത്രതോ മന്ത്രവിഷ്ണുവേ നൃസ്യ ഹൃദാത്മകേന മനനാ ഗന്ധപ്രസൂനാക്ഷതം.

[൨൪]

മന്ത്രവിത് - മന്ത്രജ്ഞനായ ആചാര്യൻ, ഗോമയവാരിണാ സുചതുരശ്രം സ്ഥണ്ഡിലം കൃതപാ - മുമ്പിൽ ഗോമയജലംകൊണ്ടു ചതുരശ്രമായിട്ടു മെഴുക്കി, താരതഃ അക്ഷതഗന്ധപുഷ്പകം നിക്ഷിപ്യ - പ്രണവംകൊണ്ടു ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതത്തെ ഒണ്ടിടത്തായി

ബ്രഹ്മാൽ അതിലിടത്തുതോന്നു ശുദ്ധജലപൂരിതമായ കിണ്ടി
യെ വെച്ച് അതിൽ ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതമിട്ടു ആപ്യായിച്ചു;

ഇമാ ആപശ്ശിവാഃ സന്തു ശുഭാഃ ശുദ്ധാശ്വ നിമ്ബലാഃ
പാവനാഃ ശീതളാശ്വൈവ പുതാഃ സുശ്ലിഷ്ട രശ്മിഭിഃ.

ഈ മന്ത്രവും മൂലവും തൊട്ടു ജപിച്ചാൽ, അമൃഷ്ഠിൻ അസ്രു -
സംശോധിതം ശംഖാംശ്രിം ശംഖം അപി തത്തന്മന്ത്രതഃ പ്രണ -
ധായ - വലത്തു പുഷ്പാക്ഷതങ്ങളെ ഇട്ടേടത്തു ശംഖുകാലും ശംഖും
കൂടി അസ്രുമന്ത്രംകൊണ്ടു കഴിയി, അവറ്റിന്നു പറയുന്ന വഹ്നി
മണ്ഡലംകൊണ്ടു കാലും സൂര്യമണ്ഡലംകൊണ്ടു ശംഖിനേയും
വെച്ച്, ശംഖേ ഹൃദാത്മകേന മനനാ ഗന്ധപ്രസൂനാക്ഷതം ബ്രഹ്മ -
ശംഖിന്റെ അകത്തു ഹൃദയമന്ത്രംകൊണ്ടു ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതത്തെ
ബ്രഹ്മിച്ചു.

സക്ഷാദ്ഭ്യേന ശിരോൺനാ ശുചിജലൈരാപൂർവ്വ ഗന്ധാന്തവം
ബ്രഹ്മാഗ്നൗസ്സധാംശുബ്ധിംബമനുഭിഃ പ്രാർത്ഥ്യാശ്രിശംഖോദകം
ഗാളിന്ത്യാ ശിഖയോത്പ്രപൂയ വിവിഷീകൃത്യാമൃതീകൃത്യ ത -
ത്തായം നേത്രനിരീക്ഷിതം കരയുജാ പ്രകൃഷ്ടാഭ്യ വർമ്മാണനാ.

[൨൮

സക്ഷാദ്ഭ്യേന ശിരോൺനാ ശുചിജലൈഃ ആപൂർവ്വ - ക്ഷ
മി സ ഷ ശ വ ല ര യ മ ഭ ബ ഫ പ ന ധ ഭ മ ത ണ
ഡ ഡ റ ട ണ ഡ ജ ഹ ച ട ഷ ഘ ഗ ഖ ക അഃ അം ഔ
ഓ ഐ ഏ ഐ ഐ ഐ ഐ ഐ ഐ ഐ ഐ ഐ ഐ ശി
രസേ സ്വാഹാ ഇങ്ങനെ ലിപിപ്രതിലോമവും ശിരോമന്ത്രവും
ജപിച്ചു കിണ്ടിയിലെ ജപിച്ചു വെള്ളംകൊണ്ടു ശംഖിനേ നിറ
ച്ച്, ഗന്ധാന്തവം ബ്രഹ്മ - സോമമണ്ഡലംകൊണ്ടു ഗന്ധപുഷ്പങ്ങളേയും
ഇട്ടാൽ, അഗ്നൗസ്സധാംശുബ്ധിംബമനുഭിഃ അശ്രിശംഖോ
ദകം പ്രാർത്ഥ്വ - വഹ്നിമണ്ഡലംകൊണ്ടു കാലിനേയും, സൂര്യമണ്ഡ
ലംകൊണ്ടു ശംഖിനേയും, സോമമണ്ഡലംകൊണ്ടു വെള്ളത്തേയും
ജലഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതങ്ങളേക്കൊണ്ടു അർച്ചിച്ചു, ശിഖയാ ഗാളിന്ത്യാ
തത്തായം ഉത്പ്രപൂയ - ശിഖാമന്ത്രംകൊണ്ടും ഗാളിനീമുദ്ര
കൊണ്ടും ആ വെള്ളത്തെ അരിച്ചു, വിവിഷീകൃത്യ - ക്ഷ്ഠം
നിവിഷീഭവ എന്നതുകൊണ്ടു ഗന്ധമുദ്രയേ കാട്ടി, അമൃതീകൃത്യ -

അമൃതഭവ എന്ന സുരഭിമുദ്ര കാട്ടി അമൃതമയമാക്കി, നേത്രനിരീ
ക്ഷിതം - നേത്രമന്ത്ര കൊണ്ടു നോക്കിയിരിക്കുന്ന ശംഖജലത്തെ
വർമ്മാനന്ദ കരയുജാ പ്രകൃഷ്ടാഭ്യ - കവചമന്ത്രംകൊണ്ട് എടുത്തു
കൈച്ചു ചാർത്തിലാക്കി രണ്ടുകൈകൊണ്ടുമടർപ്പു.

ബലപാശ്രൂണ ദിശശാ/ഥ തീർത്ഥമന്ത്രം തീർത്ഥം രവേർമണ്ഡലം-
ഭാവഹൃദ്യ തപീർകേ സ്വഹൃദയാഭേദം ച മൂലാണനാ
ആവാഹ്യാംഗയുതം സമർച്ച പരമീകൃത്യ പ്രജപ്യാഷ്ടശോ
വർദ്ധന്യം പ്രതിഷ്ഠാ കിഞ്ചിദമനാത്മാന്തം ത്രിരദ്യക്ഷത. രൻ

അസ്രൂണ ദിശഃ ബലപാ - അസ്രൂണ ഫട് എന്ന
തുകൊണ്ട് ദിഗ്ബന്ധനാഗ്നിപ്രാകാരങ്ങളെ ചെയ്ത്, അഥ തീർത്ഥ
മന്ത്രം രവേർ മണ്ഡലം തീർത്ഥം ആവാഹ്യം -

ഗംഗേ ച യമുന ചൈവ ഗോദാവരി സരസ്വതി

നർമ്മദേ സിന്ധു കാവേരി ജലേ/സ്ഥിൻ സന്നിധിം കരു.

ഈ തീർത്ഥമന്ത്രംകൊണ്ടു സൂര്യമണ്ഡലത്തുകൽനിന്നു തീർത്ഥം
ചൈതന്യത്തെ ആവാഹിച്ചു, അർച്ചിതപീർകേ സ്വഹൃദയാത്
മൂലാണനാ ദേവം ച ആവാഹ്യ - പിന്നെ പത്മമാത്രം പീർത്തെ
പൂജിച്ചു മർത്തം കളിച്ചു പ്രണവോപചാരമുലങ്ങളെക്കൊണ്ടു
ദേവനെ ആ ശംഖജലത്തിലാവാഹിച്ചു, അംഗയുതം സമർച്ച -
ആവാഹനമുദകളെ കാട്ടി വ്യാപകവും അംഗന്ത്യാസവും ചെയ്തു
മൂലം കൊണ്ട് ദേവനെ പൂജിച്ചു, അഷ്ടശഃ പ്രജപ്യ പരമീകൃത്യ -
ശംഖിനെ കൈകൾലടുത്തു മൂലം എടുത്തു ജപിച്ചു മന്ത്രമയമായി
കളിച്ചു പ്രണവംകൊണ്ടു മൂന്ന് ആച്യായിച്ചു, കിഞ്ചിത് വർദ്ധ -
ന്യം പ്രതിഷ്ഠാ - ആ വെള്ളത്തിൽ കുറഞ്ഞൊന്നു വലത്തു
കിണ്ടിയിലെ വെള്ളത്തിലാക്കി, അമൃതം ആത്മാന്തം ത്രിഃ അദ്യ
ക്ഷത - ശേഷമുള്ള ശംഖജലംകൊണ്ടു പൂജാഗ്രഹത്തേയും പൂജാസാ
ധനത്തേയും ആത്മാവിനേയും മൂന്നു തളിപ്പു തളിക്കുന്നതിന്ന്
പൂജാഗ്രഹം പ്രോക്ഷാമി, പൂജാസാധനം പ്രോക്ഷാമി, ആത്മാനം
പ്രോക്ഷാമി, ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു ചിലർ. ഇങ്ങനെ ശംഖ
പുരണം.

അനന്തം ആത്മാന്തം ധനയെ പറയുന്നു.

ന്യാസക്രമാന്നിജതന്ത്ര പ്രയജ്ഞേ പീർം

ഏകാരിജന്മനി സമർച്ച പരം മഹസ്തത്

ത്രാധാരഭാഷ്യങ്ങൾ അംഗീ നിരഞ്ജനാംശൈ-

രിഷ്ടപാ നയേത് പ്രണവതഃ ക്രമവിത് തദൈക്യം, ന ൦

ക്രമവിത് - ആത്മാശാധനക്രമത്തെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന
മനുഷ്യൻ, നിജതന്മയത്വം സമ്പന്നമാകുവാൻ പീഠം പ്രവേശനം - തന്റെ
ശരീരത്തുകൾ പീഠസ്ഥാനത്തുകൾ പരഞ്ഞാൽ പീഠമന്ത്ര
ങ്ങളെക്കൊണ്ടു പീഠത്തെ പൂജിപ്പൂ. അവിടെ പീഠമന്ത്രം പൂജി
പ്പുന്തയും പദ്യവും കൂട്ടിയായും മതി. ധൃവദീപകര തന്മയ
കാട്ടിയായ് മതി. ഹൃദയാഭിജ്ഞാനി - ഹൃദയപദ്യത്തുകൾ,
പരം തന്മയം സമർപ്പിച്ചു - മൂലംകൊണ്ടു ആവഹരിച്ചു മന്ത്ര
മയമായ ചൈതന്യത്തെ മൂലംകൊണ്ടു അർച്ചിച്ചാൽ, നിരഞ്ജ
നാംശൈഃ ത്രാധാരഭാഷ്യ അർത്ഥമാംഗീ ഇഷ്ടപാ - അന്നമഃ ഉന്ന
മഃ മന്നമഃ ഈ പ്രണവാക്ഷരങ്ങളെക്കൊണ്ടു മൂലാക്ഷരത്തുകയും
ഹൃദയത്തുകയും പാദശാന്തപദ്യത്തുകയും തന്ത്രജ്ഞനേ ആത്മാ
ന്തരാത്മപരമാത്മഭാവേന പൂജാശാധനകളെച്ചെയ്തു. പ്രണ
വാക്ഷരംകൊണ്ടു തന്നെ അർച്ചിച്ചു, പ്രണവതഃ തദൈക്യം
നയേത് - പ്രണവംകൊണ്ടു ത്രിസ്ഥാനസ്ഥിതതേജസ്സുകളെ ഒന്നാ
ക്കി ഹൃദയത്തുകൾ ആശ്രയിക്കും.

ആയമ്യ വായുമണ്ണനാ സകളീകൃത്യാം ച

കൃതപാസനാഭ്യപഹൃതിഃ ക്രമശഃ സമർപ്പ്യ

താരോപചാരനിജമുലതദക്ഷരാദ്യൈർ-

ത്യാസക്രമാഭിധീയജേജ്ജലഗന്ധപുഷ്പൈഃ.

ന ൧

അർത്ഥം. വായുവും ആയമ്യ സകളീകൃത്യാം ച കൃതപാ -
പിന്നെ മൂലംകൊണ്ടു പ്രാണായാമത്രയത്തെച്ചെയ്തു വ്യാപ
കാശങ്ങളെ സ്പന്ദിച്ചു, ക്രമശഃ ആസനാഭ്യപഹൃതിഃ സമ
ർപ്പ്യ - ക്രമേണ ആസനത്തെയും അർച്ചാദികളേയും ശംഖ
ജലംകൊണ്ടു സമർപ്പിച്ചു, ത്യാസക്രമാത് താരോപചാരനിജമുലത-
ദക്ഷരാദ്യൈഃ ജലഗന്ധപുഷ്പൈഃ അഭിധീയജേത് - സ്പന്ദിച്ച സ്ഥാന
ക്രമേണ പ്രണവോപചാരമുലമുലാക്ഷരശാഖകളെക്കൊണ്ടു ജലഗ
ന്ധപുഷ്പങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഹൃദയംഗതനായിരിക്കുന്ന ഭേദത്തെ
പൂജിപ്പൂ.

മൂലേന ഗന്ധരസലിപ്തതന്മയമാകേ

സൈപർമുത്തിപഞ്ജരപദേഷ്ചപണ്ണഭിർഭപിഷ്ഠഭിഃ

ഫാലേ ഗളേസയുഗളേ ഏദി പഞ്ചമന്ത്രേ-
രീശ്വേന്ദലിമ്പതു പരേഷപിതി മുലതോദ്വി. നമ

മൂലേന ഗന്ധരസലിപ്തന്തഃ - പിന്നെ അതതു മുല മന്ത്രംകൊണ്ടു ദേഹത്തുകൽ കേശാദിപാദാന്തം രണ്ടു കൈ - കൊണ്ടും ചന്ദനപങ്കത്തെ തേച്ചാൽ, മുരാന്തെ മുത്തിപഞ്ചര - പദേഷു ദ്വിഷന്ധഭിഃ അന്തഭിഃ അനുലിമ്പതു - വിഷ്ണുവിങ്കൽ കേശവാദഃ പാദശമുന്തിമന്ത്രങ്ങളെ നൃസിപ്പാൻ പറഞ്ഞ ലലാ ടാദിസ്ഥാനങ്ങളിൽ പാദശനാമങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഉതർലാപപണ്ഡു മായിട്ടു ചന്ദനത്തെ തേപ്പു. ഈശ, ഫാലേ ഗളേ അംസയു ഗളേ ഏദി പഞ്ചമന്ത്രഃ - ശിവങ്കൽ, നെററിയിങ്കലും കഴുത്തിലും ഓരോകൾ രണ്ടിലും ഏദയത്തിലും ഈശാനാദിപഞ്ച മന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചന്ദനത്തേ തേയ്ക്കൂ. പരേഷ ഇതി മുലതഃ - ശേഷം എല്ലാ ദേവന്മാരിലും തങ്ങളുടെ മുലമന്ത്രംകൊണ്ടു ശിവങ്കൽ പറഞ്ഞ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ചന്ദനത്തേ തേയ്ക്കൂ. ഭർഗ യു വിഷ്ണുവന്ദേപ്പോലെയുമാം.

മൂലേന മുർയ്നി മന്താ നിഖിലേഷു പഞ്ച-
കൃതപഃ കിരീടമന്താ ച രഥാംഗപാഞ്ചൈ
സ്ഥാണപാത്മകേന കസുമാഞ്ജലിശീശപരേ ച
കൃതപാ യജേദ് ദ്വിവിധസുനവരൈരഥേതി. നമ

നിഖിലേഷു മുർയ്നി മൂലേന മന്താ ച - എല്ലാ ദേവന്മാരും ശിരസ്സുകൽ മുലമന്ത്രംകൊണ്ടും, രഥാംഗപാഞ്ചൈ കിരീടമന്താ ച - വിഷ്ണുവിങ്കൽ കിരീടമന്ത്രം കൊണ്ടും, ഈശപരേ സ്ഥാണപാത്മകേന മന്താ ച - ശിവങ്കൽ ഉപചാരമന്ത്രം കൊണ്ടും, പഞ്ചകൃതപഃ കസുമാഞ്ജലിം കൃതപാ - അഞ്ചുരു പഷ്ടാഞ്ജലിയെച്ചെയ്യിട്ടു, അഥ ദ്വിവിധസുനവരൈഃ ഇതി യജേത് - പിന്നെ രണ്ടു കൈയിലും രണ്ടു പ്രകാരമുള്ള പഷ്ടങ്ങളെ എടുത്തു ഇപ്രകാരമായപ്പു.

ശോപതാതണക്രമകൃതോദയപാർശ്വപയോഗാൻ
കർച്ചാലന്തേ ദ്വായുധസീകണവീരപത്മാൻ
നാഭ്യാത്മചിപ്തവസി കേ ഷഡശേഷമംഗേ
ശേഷേ ശിവേർക്കയുഗപുർവ്വകമേതദിഷ്ടം. നമ

ഹരേഃ വിഷ്ണുവിങ്കൽ ശോപതാരുണക്രമമൃതോഭയപാശ്ച
 യോഗാൻ - വലത്തു ഭാഗത്തു വെളുത്തും ഇടത്തു ഭാഗത്തു
 ചുറ്റും ഇരിക്കുന്ന പുഷ്പങ്ങളെ കല്പിച്ച കൈയിൽ രണ്ടിലു
 മെടുത്തു, നാഭാത്മവില്പ്യാവധി പാതാളസീകണവീരപത്മാൻ -
 പാദാഗ്രത്തുകൽ തുടങ്ങി നാഭിയിങ്കലോളം തുളസീഭവം കല്പയാമി
 എന്നും, നാഭിയിങ്കൽ തുടങ്ങി ഹൃദയത്തോളം പത്മവീരഭവം
 കല്പയാമി എന്നും, ഹൃദയത്തുകൽ തുടങ്ങി പരികത്തുകലോളം
 പത്മഭവം കല്പയാമി എന്നും, കേവട് - പുരികങ്ങളിൽ തുടങ്ങി
 ശിരസ്സികലോളം ഷട്കസുമാനി കല്പയാമി എന്നും, ശേഷ
 അംഗേ അശേഷം - പിന്നെ പാദാഗ്രാദി ശിരസ്സുകലോളം അശേഷ
 കസുമാനി കല്പയാമി എന്നും മന്ത്രങ്ങളോടു കൂടി പുഷ്പപൂരണ
 ണ്ണെ ചെയ്തു. ദർശനികലും വിഷ്ണുവകലെപ്പോലെ. ശാഖേ
 ഏതത് അക്യഗപൂർവകം ഇഷ്ടം - ശിവങ്കൽ ഈ പുഷ്പ
 പൂരണത്തുകൽ ആദിക്ക് അർക്കഭവം കല്പയാമി എന്നു വേണം.
 ശങ്കരനാരായണാദികൾക്കു ശാഖകലെപ്പോലെ ചെയ്തു.

ധൂപം ച ദീപം ച സമർപ്പ്യ ത്തസ്മൈ
 നിവേദ്യബദ്ധ്യാ പരചിത്സുധാർഘ്യം
 ഭട്ടപാർച്ചയിതപാ പരിതോഷ്യ ചൈനം
 ലയാംഗനീഷ്ടം ച സമാഭധീത.

൩൫

തസ്മൈ ധൂപം ച ദീപം ച സമർപ്പ്യ - പിന്നെ
 ഹൃദയപത്മത്തുകൽ ദേവനായിക്കൊണ്ടു മുത്തിപൂജാമന്ത്രംകൊണ്ടു
 ധൂപത്തേയും ദീപത്തേയും തന്മുദ്രകളേക്കൊണ്ടു സമർപ്പിച്ചു,
 നിവേദ്യബദ്ധ്യാ പരചിത്സുധാർഘ്യം ഭട്ടപാ - കൈയിൽ വെള്ള
 മെടുത്തു സർവ്വസമയമർഘ്യം സമർപ്പയാമി എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു
 നിവേദ്യബദ്ധ്യാ അർഘ്യത്തെക്കൊടുത്തു മാനസപൂജയും ചെയ്തു,
 അർച്ചയിതപാ പരിതോഷ്യ - അർച്ചിച്ച പ്രസന്നപൂജയും എടുത്തു
 പുഷ്പാഞ്ജലിയും ചെയ്തു, ഓം തത്സത് എന്ന ബ്രഹ്മാർപ്പണവും
 പ്രസന്നാർഘ്യവും അവസാനാർഘ്യവും കൊടുത്ത്, ലയാംഗനീഷ്ടം
 സമാഭധീത - വ്യാപകത്തേയും ലയാംഗത്തേയും നൃസിച്ച് രക്ഷിച്ചു
 ശരീരത്തുകൽനിന്ന് പുഷ്പങ്ങളെ എടുത്തു വടക്കു നിർമ്മാല്യധാരി
 മന്ത്രംകൊണ്ടു വടക്കു ഭാഗത്തു നിലത്തു ഇടേപ്പൂ. ഇങ്ങനെ
 ആത്മാരാധനം.

കൃതപാത്ഥയാഗമിത തത്ത്വപരിവേഷിതാത്മാ
ശംഖാദികൾ ച പരിശോധ്യ ഭൂതാർഹ്യകാലഃ
പീഠാർച്ചനാഃ പ്രവീകിരേത് കസ്യമം സ്വബീജ-
മുലാബരസാരത മാനലസാലനിഷ്ഠം.

നന്ദ

ഇതി ആത്മയാഗം കൃതപാ - ഇപ്രകാരം ആത്മാരാധന
യെച്ചെയ്തിട്ട്, തത്ത്വപരിവേഷിതാത്മാ - ആത്മാവനെ ഈശ്വര
സ്വരൂപമായി കല്പിച്ചു, ശംഖാദികൾ പരിശോധ്യ - ശംഖ
ജലത്തെയും ഗന്ധപുഷ്പങ്ങളേയും മാറി ഉണ്ടാക്കി, ഭൂതാർഹ്യകാ
ലഃ - അർഹ്യവാദ്യ ചമനാദികളേയും ധൂപദീപങ്ങളേയും സന്ധാ
ദിച്ചു, പീഠാർച്ചനാഃ സ്വബീജമുലാബരതഃ കസ്യമം പ്രവീകി
രേത് - പാറത്തുരുൾ ശക്തിബീജംകൊണ്ടും ബിംബത്തുരുൾ മൂല
മന്ത്രംകൊണ്ടും പുഷ്പങ്ങളേ ആരാധിച്ചു, അനലസാലനിഷ്ഠം
ചരത - ബിംബപീഠങ്ങളെ താലത്രയദിഗ്ബന്ധനാഗ്നപ്രാകാരങ്ങ
ളെച്ചെയ്ത് രക്ഷിപ്പു.

ഗുരോർഭഗ് ദക്ഷിണതോ ഗണേശം
പ്രപൂജ്യ പാണ്ഡ്യ യജ്ഞേധസ്തോത്
ആധാരശക്തിം പ്രകൃതിം ച ക്രമം
സ്വമന്ത്രതോ നന്ദവസുന്ധരേ ച.

ന. 6

ഉദക് ഗുരോർ ദക്ഷിണതഃ ഗണേശം പ്രപൂജ്യ - വടക്കു
ഭാഗത്തു ഗുരുകുലത്തെയും തെക്കു ഗണപതിയേയും ഈ ഗുരുഭ്യോ
നമഃ, ഗംഗാനദതഃ നമഃ, എന്ന മന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു പൂജിച്ചു
വന്ദിച്ചു, പാണ്ഡ്യ അധസ്തോത് സ്വമന്ത്രതഃ ആധാരശക്തിം
പ്രകൃതിം ക്രമം അനന്തവസുന്ധരേ ച യജേത് - പാറത്തിന്റെ
മുഖത്തിൽ ആധാരശക്തിയെ നമഃ, മൂലപ്രകൃതിയെ നമഃ, ആദി
ക്രമമായ നമഃ, അനന്തയെ നമഃ, പൃഥ്വിവൈ നമഃ, ഈ അഞ്ചു
മന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു യജിപ്പു.

അഗ്നാദി പീഠാംബ്രിഷു ധർമ്മസംജ്ഞം
സജ്ഞാനവൈരാഗ്യകമച്ചേത
ഐശ്വര്യപരംജ്ഞം ച ചതുഷ്കമേതത്
പ്രാഗാദിഗാരോഷു ച നന്ത്വിശിഷ്ടം.

ന. 7

അഗ്യാദിപീഠാശ്രിഷ്ട - അഗ്നികോണു തുടങ്ങി നാലു കോണുകളിലേയും പീഠത്തിന്റെ കാലുകളിൽ, ധർമ്മസംജ്ഞം സജ്ഞാനവൈരാഗ്യം ഐശ്വര്യം സംജ്ഞം ച - ധർമ്മായ നമഃ, ജ്ഞാനായ നമഃ, വൈരാഗ്യായ നമഃ, ഐശ്വര്യായ നമഃ ഈ നാലിനേയും, പ്രാഗാദിഗാത്രേഷു ഏതത നന്തീവിശിഷ്ടം ച അർച്ചയേത - പിന്നെ പീഠത്തിന്റെ ഇടുകളിൽ അധർമ്മായ നമഃ, അജ്ഞാനായ നമഃ, അവൈരാഗ്യായ നമഃ, അനൈശ്വര്യായ നമഃ ഇങ്ങനെ വിശിഷ്ടമായി നാലിനേയും അർച്ചിച്ചു.

സ്വാദ്യക്ഷരൈസ്സുതപരജസ്തമാംസി

സന്ധ്യേ സൂത്രത്രിതയേ/ഥ മായാം

വിദ്വാം ച തച്ഛ്വാദനവസ്രയശേ

തന്മദ്ധ്യഭാഗേ പ്രയജേച്ച പത്മം.

നന്

അഥ സൂത്രത്രിതയേ സ്വാദ്യക്ഷരൈഃ സുതപരജസ്തമാംസി - പിന്നെ സൂത്രത്രയങ്ങളിൽ സംസുതപായ നമഃ, രം രജസേ നമഃ, തം തമസേ നമഃ ഈ മൂന്നിനേയും, തച്ഛ്വാദനവസ്രയശേ മായാം വിദ്വാം ച സംഘ്വേ - വസ്രഭയങ്ങളിൽ മം മായായൈ നമഃ, വിം വിദ്വായൈ നമഃ ഈ രണ്ടിനേയും ചേർച്ച, തന്മദ്ധ്യഭാഗേ പത്മം ച പ്രയജേത - അതിന്റെ നടുവിൽ പം പത്മായ നമഃ എന്നും ചേർച്ച.

സാദ്യക്ഷരാണി ഭലകേസരകർണികാസു

വിഷപഗ് ദിനേശശശിപാവകമണ്ഡലാനി

ആത്മാന്തരാത്മപരമാത്മന ഏവമേവ

ജ്ഞാനാത്മകം യജതു ചോപരി ശക്തിയുക്തം. ൪൦

ഭലകേസരകർണികാസു വിഷപക് സാദ്യക്ഷരാണി ദിനേശശശിപാവകമണ്ഡലാനി - പത്മത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങളിലും കേസരങ്ങളിലും കണ്ണികയിങ്കലും ചുറ്റുമായിട്ടു പ്രണവാക്ഷരങ്ങളോടു കൂടി മണ്ഡലങ്ങളെ അം സൂത്രമണ്ഡലായ നമഃ, ഉം സോമമണ്ഡലായ നമഃ, മം വഹ്നിമണ്ഡലായ നമഃ ഈ മൂന്നിനേയും, ഏവമേവ ആത്മാന്തരാത്മപരമാത്മനഃ - ഈവണ്ണം തന്നെ ഭലകേസരകണ്ണികകളിൽ അം ആത്മനേ നമഃ, ഉം അന്തരാത്മനേ നമഃ, മം പരമാത്മനേ നമഃ ഈ ആത്മത്രയത്തേയും, ഉപരി ശക്തി-

യുക്തം ജ്ഞാനാത്മകം ച ജ്ഞാതൃ - മുകളിൽ ശ്രീം ജ്ഞാനാത്മനേ
നമഃ എന്നും പൂജിപ്പു. വിഷ്ണുവിങ്കൽ ശ്രീം ജ്ഞാനാത്മനേ
നമഃ എന്നു വേണം

പ്രാഗാഭി തത്കേസരകർണികാസു
ശക്തിൻവാസായ നിജാഃ ക്രമേണ
സമച്ഛിമന്ത്രേണ യജേന്നിജേന
സമീരിതാ പീഠസമർച്ചനേതി.

ര ൧

തത്കേസരകർണികാസു പ്രാഗാഭി - ആ പത്മത്തിന്റെ
കേസരങ്ങളിൽ കിഴക്കു തുടങ്ങി എട്ടു ദിക്കിലും നട്ടുവിലുമായിട്ട്,
നിജാഃ നവ ശക്തിഃ ക്രമേണ സമഃസായ - തങ്ങളുടെ നവശക്തി
കളെ ക്രമേണ പൂജിച്ച്, നിജേന സമച്ഛിമന്ത്രേണ യജേത് - തങ്ങളുടെ
സമച്ഛിമന്ത്രംകൊണ്ട് എല്ലാവുമായിട്ടും പൂജിപ്പു. ഇതി
പീഠസമർച്ചനാ സമീരിതാ (-) ഇപ്രകാരം പീഠപൂജാക്രമവും
മന്ത്രവും പറയപ്പെട്ടിട്ടു.

പീഠം പങ്കജപത്മം മഹാപഞ്ചദണ്ഡം സമാനക്രമം
പ്രായഃ പ്രാഗാഭി പങ്കജാദിദമഹിന്ദ്രാധ്യം രമാവല്ലഭേ
ബിംബാന്തോപരിപത്ത്യുപേതനവശക്തിത്വം കമാരീഹരി-
ശ്രീഃശശേഷം തതഃ പശേഷം നവശക്ത്യർദ്ധപത്മബിംബാ-

[അങ്കം. ര ൨

പങ്കജപത്മം പീഠം - പത്മായ നമഃ എന്നു കഴിവോളമുള്ള
പീഠമന്ത്രം, മഹാപഞ്ചദണ്ഡം പ്രായഃ സമാനക്രമം - ദർശനം
കൂടാതെ ശേഷം എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും മിക്കവാറും തുല്യമായി
രിക്കും. രമാവല്ലഭേ പങ്കജാദി പ്രാഗ് ഇദം ഹരിന്ദ്രാധ്യം - വിഷ്ണു
വിങ്കൽ പത്മായ നമഃ എന്നതിന്റെ മുമ്പിൽ അനന്തായ
നമഃ എന്നു കൂടെ കൂടിയിരിക്കും ഇത്. കമാരീഹരിശ്രീശേഷേഷ
ബിംബാന്തോപരിപത്ത്യുപേതനവശക്തി ഏതത് - ദർശനികവും
വിഷ്ണുവിങ്കലും ശങ്കരനാരായണകലും മണ്ഡലകായവും ആത്മചതു
ഷ്ടവും കഴിഞ്ഞു മുകളിൽ നവശക്തികളോടു കൂടെയിരിക്കും ഈ
പീഠമന്ത്രം തതഃ പശേഷം നവശക്ത്യർദ്ധപത്മബിംബാത്മകം -
ശേഷം ശിവപുരുഷവിഷ്ണുശാസ്താക്കളുടെ നവശക്തികഴിഞ്ഞു
ലൊട്ടക്കം മണ്ഡലകായവും ആത്മചതുഷ്ടവും വേണം. എല്ലാ
വക്കും ഒട്ടക്കം സമച്ഛിമന്ത്രം തന്നെ.

ഒർഗായാ പീഠകേ അധഃ മാതാബ്രഹ്മയുതൈ പ്രകൃതി

മാതാബ്രഹ്മയുതാവധഃ പ്രകൃതികൂർമ്മൈ പീഠകേ കേവലൈഃ
സ്വാദ്യർണൈരപി ഗാത്രഗാഃ സലവകൈസ്സൗമ്യം ച ഭദ്രാം
[ജയാം

ഇഷ്ടാപായം ച പുനർബലപ്രബലൈഃ ക്ലിബാർണസംഭിന്നഭം-
ബീജാഡ്യാൻ സുബലം മഹാബലമപിഹാഗ്യാദിപീഠാംബ്രിഗാൻ.
[ര

സത്തപാദിനി യഥോദിതം യജതു കന്ദം നാളപത്നേ ക്രമാദ് -
ബിന്ദപന്തൈഃ ക്ലൃപലാക്ഷരൈഃ വിഗതബിന്ദം ബീജയുക്തേ ക്രമാത്
ഭാസപക്ഷിതഗുണധരേഃ ഹൃദയഭാഗേ ബിബോ സരംബീജകം
ഒർഗായാ വിധിതീ ഭിദാമ നവശകത്യാലം പൃഥക് പ്രോച്യതേ. ര ര

ഒർഗായാം പീഠകേ അധഃ മാതാബ്രഹ്മയുതൈ പ്രകൃതി
കൂർമ്മൈ - ഒർഗാധികൽ പീഠത്തുൾ ചുവട്ടിൽ ശരരിയോടും കം
ബീജത്തോടും കൂടി പ്രകൃതികൂർമ്മങ്ങളേയും ശ്രീ പ്രകൃതൈ നമഃ,
കം കൂർമ്മായ നമഃ ഈ ഭൂമിനേയ്ക്ക്, കേവലൈഃ സലവകൈഃ
സ്വാദ്യർണൈഃ സൗമ്യം ഭദ്രാം ജയാം ആയുരം ച ഗാത്രഗാഃ -
കേവലം തന്റെ അഭ്യക്ഷാരബീജങ്ങളോട് കൂടി സ്വ സൗമ്യായൈ
നമഃ, ഭം ഭദ്രായൈ നമഃ, ജ്ഞ ജ്ഞായൈ നമഃ, അം ആയുരായൈ
നമഃ ഈ നാലു മന്ത്രങ്ങളെ നാലു ദിശകളിലേ ചുഴുകളിലും,
ക്ലിബാർണസംഭിന്നഭംബീജാഡ്യാൻ ബലപ്രബലൈഃ സുബലം
മഹാബലം അപി അഗ്യാദിപീഠാംബ്രിഗാൻ ച ഇഷ്ടാ -
പായം ഈ ക്ലിബാക്ഷരങ്ങളോട് കൂടിയ ഭം ബീജയുക്ത
ങ്ങളായിട്ട് ഭം ബലായ നമഃ, ഭം പ്രബലായ നമഃ, ഭം സുബ
ലായ നമഃ, ഭം മഹാബലായ നമഃ ഈ നാലു മന്ത്രങ്ങളെ
അഗ്യാദി കോണുകളിലേ കാലുകളിൽ പൂജിച്ചാൽ, യഥോദിതം
സത്തപാദിനി യജതു - പറഞ്ഞപോലെ സൂത്രവസ്ത്രങ്ങളിൽ
സത്തപാദി അഞ്ചിനേയും പൂജിച്ച് ബിന്ദപന്തൈഃ ക്ലൃപലാ
ക്ഷരൈഃ കന്ദം നാളപത്നേ ച ക്രമാത് - ബിന്ദയുക്തങ്ങളായ ക്ലം
എന്നും നം എന്നും ലാം എന്നും കൂടി ക്ലം കന്ദായ നമഃ,
നം നാളായ നമഃ, ലാം പത്നായ നമഃ ഈ മൂന്നിനേയും നടുവിൽ
താഴെ തുടങ്ങി മേല്പോട്ടും പൂജിപ്പൂ. വിഗതബിന്ദോബീജയുക്തേ
ഭാസപക്ഷിതഗുണധരേ-ബിന്ദകൂടാതെ അ ഉ എന്ന ബീജത്തോട്

കൂടി സൂത്രമണ്ഡലത്തെയും സോമമണ്ഡലത്തെയും, സരസ്വീജകം
 ഊതഭജഃ ബിംബം രംബീജത്തോടു കൂടി വഹ്നിമണ്ഡലത്തെയും
 പൂജിച്ചു. അ സൂത്രമണ്ഡലായ നമഃ, ഉ സോമമണ്ഡലായ നമഃ,
 രം വഹ്നിമണ്ഡലായ നമഃ ഇങ്ങനെ മന്ത്രങ്ങൾ. ഇതതീ
 ഭിദാ - ഇത്രമാത്രം ഭേദം ഭവിക്കും. അഥ നവശക്ത്യാദ്യം പ്രഥമം
 പ്രോച്യതേ - അനന്തരം നവശക്തികളേയും സമീപിതേയും
 വെച്ചേറെ പറയുന്നു.

വിമലോക്തീകർണ്ണൈഃ ച

ജ്ഞാനാഖ്യാനം ക്രിയാ ച യോഗാ ച

പ്രഥമീ നത്യേശാനന്ത്രമന്താ

നവ ശക്തയോ ഹരിഹരീശേ.

ര ഐ

ഹരിഹരീശേ - വിഷ്ണുവകുലവും ശങ്കരനാരായണകുലവും
 വിമലായൈ നമഃ, ഉ കർണ്ണീകർണ്ണൈ നമഃ, ജ്ഞാനായൈ നമഃ,
 ക്രിയായൈ നമഃ, യോഗായൈ നമഃ, പ്രൈരപ്യ നമഃ, സത്യാ
 യൈ നമഃ, ഇശായൈ നമഃ, അന്തഗ്രാഹായൈ നമഃ, നവശ-
 ക്തയഃ - ഇങ്ങനെ നവശക്തിമന്ത്രങ്ങൾ.

വാമാ ജ്യേഷ്ഠാ ശ്വേതീ

കാളീ കർണ്ണവർഷാഭിർവ കലിന്ത്യൈ

സഞ്ചപ്രഥമിന്ത്യൈ

സർവ്വഭൂതദമനീ മനോന്മനീ ച ശിവേ.

ര സ

ശിവേ - ശിവങ്കൽ, വാമായൈ നമഃ, ജ്യേഷ്ഠായൈ നമഃ,
 ശ്വേതൈ നമഃ, കാളൈ നമഃ. കലിനീകലിന്ത്യൈ നമഃ, ബല
 വികലിന്ത്യൈ നമഃ, ബലപ്രഥമിന്ത്യൈ നമഃ, സർവ്വഭൂതദമനൈ
 നമഃ, മനോന്മനൈ നമഃ ഇങ്ങനെ നവശക്തിമന്ത്രങ്ങൾ

പ്രഭാ മാതാ ജന്മാ സൂക്ഷ്മാ വിശുദ്ധാ നന്ദിനീ പുനഃ

സുപ്രഭാ വിജയാ സർവ്വസിദ്ധിദാ ച യഥാക്രമം

ര ഐ

ആദിത്രിദീർഘൈർബിന്ദപന്തൈസ്സന്ധ്യർണൈശ്ച സമനപിതാഃ

ഏതാ ബിന്ദുവിസർഗ്ഗാഭ്യാമഹി സ്പർശഹിഷദപിഷി.

ര വ

മഹിഷദപിഷി - ദുർഗയിങ്കൽ, ആദൈ, ബിന്ദപന്തൈഃ
 ആദിത്രിദീർഘൈഃ ബിന്ദുവോടു കൂടി ആ ഈ ഊ എന്നും, സന്ധ്യ
 ഞ്ഞും ഏ ഐ ഓ ഔ എന്നും, ബിന്ദുവിസർഗ്ഗാഭ്യാം

അം അഃ എന്നും, ഏതാഃ സമനപിതാഃ - ഈ പ്രഭാമാലാദികൾ കൂട്ടിക്കൊള്ളൂ. ആം പ്രഭായൈ നമഃ, ഇഹം മായായൈ നമഃ, ഉഗ്രം ജയായൈ നമഃ, ഏവം സുകൃതായൈ നമഃ, ഐവം വിശുദ്ധായൈ നമഃ, ഓം നന്ദിന്യൈ നമഃ, ഔം സുപ്രഭായൈ നമഃ, അം വിജയായൈ നമഃ, അഃ സർവ്വസിദ്ധിദായൈ നമഃ, ഇങ്ങനെ നവശക്തിമന്ത്രങ്ങൾ.

വിദ്യാശാന്തിഃ സ്മിതർമേധാ പ്രജ്ഞാ ക്ഷാന്തർവൃതിർധൃതിഃ
പ്രാപിന്യപി കമാരേ സ്വരാമന്തവ്യാപകാക്ഷരൈഃ. ക്

കമാരേ-സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ, ആമന്തവ്യാപകം ക്ഷരൈഃ - ക, ഐ എന്നു പ്രത്യയ രചവാദികളോടു കൂടി നവശക്തികൾ, 2 എന്നു വേണ്ടതാവാം. അപ്പോൾ യാം വിദ്യായൈ നമഃ, താം ശാന്തൈ നമഃ, ലാം സ്മയൈ നമഃ, വാം മേധായൈ നമഃ, ശാം പ്രജ്ഞായൈ നമഃ, ഷാം ക്ഷായൈ നമഃ, സ്വായൈ നമഃ, ഹാം ധൃതൈ നമഃ, ക്ഷാം വ്യാപിന്യൈ നമഃ, ഇങ്ങനെ നവശക്തി മന്ത്രങ്ങൾ.

തീവ്രപ്രാജ്ഞിനീ നന്ദാഭോഗദാ കാമരൂപിണീ
ഉഗ്രാ തേജോവതീ സത്യാ വിഷ്ണുസ്ത്യാ വിഷ്ണുനാശിനീ. ൧൦

വിഷ്ണു - ഗണപതിയിങ്കൽ, തീവ്രായൈ നമഃ, ജ്ഞാപിന്യൈ നമഃ, നന്ദായൈ നമഃ, ഭോഗദായൈ നമഃ, കാമരൂപിണ്യൈ നമഃ, ഉഗ്രായൈ നമഃ, തേജോവതൈ നമഃ, സത്യായൈ നമഃ, വിഷ്ണുനാശിന്യൈ നമഃ, ഇങ്ങനെ നവശക്തിമന്ത്രം.

ദീപ്തിസ്തത്യാ പ്രഭാ കാന്തിവിഭൂതിർമാലിനീ തഥാ
സംസൃഷ്ടിഃ പുഷ്ടിരപ്യാർത്ഥേ നവമീ കാമരൂപിണീ. ൧൧

ആർത്ഥേ - ശാസ്താവങ്കൽ, ദിപ്തിയൈ നമഃ, സ്തായൈ നമഃ, പ്രഭായൈ നമഃ, കാന്തൈ നമഃ, വിഭൂതൈ നമഃ, മാലിന്യൈ നമഃ, സംസൃഷ്ട്യൈ നമഃ, പുഷ്ട്യൈ നമഃ, കാമരൂപിണ്യൈ നമഃ, ഇങ്ങനെ നവശക്തിമന്ത്രങ്ങൾ.

ഇതി സപ്തസു ദേവേഷു സമുക്താ നവ ശക്തൈഃ
തത്ത്വസമഷ്ടിമന്ത്രാഞ്ച തത്പൂർത്തൈ കീർത്തയാമ്യഹം ൧൨

സപ്തസു ദേവേഷു നവ ശക്തൈഃ ഇതി സമുക്താഃ - വിഷ്ണുവാദി ഏഴുദേവന്മാരിലും നവശക്തികൾ ഇപ്രകാരം പറയപ്പെട്ടു.

അഥ തത്പുണ്യൈർ തത്ത്വസമഷ്ടിമന്ത്രാൻ ച കീർത്തയാമഃ -
ഞാൻ തത്പുണ്യങ്ങളെത്തന്നെയിക്കൊണ്ട് അവയുടെ സമഷ്ടി
മന്ത്രങ്ങളേയും പറയുന്നു.

അത്രോന്നമോ ഭഗവതേ വിഷ്ണുവേ വർണകാൻ ക്രമാത്
സർവ്വഭൂതാത്മനേ വാസുദേവായേതി ച കീർത്തയേത്. [൫൩

സർവാത്മസംയോഗയോഗ പത്മപീഠാത്മനേ നമഃ
ഇത്യേവം സ്വാസ്ഥമഷ്ടപ്രാത്മനാൻ ഹരിഹരീശയോഃ. ൫൪

ഹരിഹരീശയോഃ അത്ര - വിഷ്ണുവിങ്കലും ശങ്കരനാരായണ
കളും ഇവിടെ, അന്നമോ ഭഗവതേ വിഷ്ണുവേ എന്നും, സർവ്വഭൂതാ
ത്മനേ വാസുദേവായ എന്നും ചൊല്ലുന്നത്, സർവാത്മസംയോഗ
യോഗപത്മപീഠാത്മനേ നമഃ ഇതി അതും സമഷ്ടപ്രാത്മനാൻ
സ്വാത് - ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞ ഈ മന്ത്രം സമഷ്ടിമന്ത്രമായി
ഭവിക്കും.

പ്രണവനതിഭഗവതേയതസകലഗുണാത്മാദിശക്തിയുക്തായ
ഭേദാനന്താദികയോഗാദേത പിഠാത്മനേ നമഃ ശിവേ. [൫൫.

ശിവേ - ശിവങ്കൽ, പ്രണവനതിഭഗവതേ യത എന്നമോ
ഭഗവതേ എന്നും കൂടി, സകലഗുണാത്മാശക്തിയുക്തായ ഭേദാനന്ത
ന്താദികയോഗാദേത അനന്തായ യോഗപീഠാത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ
സമഷ്ടിമന്ത്രം.

താരാദി വജ്രനഖദംഷ്ടായുധപദമായസംയുതം വദതു
സമഹാസിംഹാജാജ്ഞം ഇന്നമ ഇത്യപി ച മഹിഷമദ്വിത്വം.

[൫൬

മഹിഷമദ്വിത്വം താരാദി വജ്രനഖദംഷ്ടായുധപദം ആയ
സംയുതം - ഓം വജ്രനഖദംഷ്ടായായ എന്നും, സമഹാസിംഹാ
യാർണം ഇന്നമഃ ഇതി അപി വദതു - മഹാസിംഹായ ഊം നമഃ
എന്നും ചൊല്ലൂ. ഇതി - ഇപ്രകാരം സമഷ്ടി മന്ത്രം.

ഓങ്കാരശക്തിഗണപതിബീജയുതം വദതു സർവ്വശക്തൃർണ്ണം
കമലാസനായവർണ്ണം പ്രണതിയുതം വിഷ്ണുരാജേ ച. ൫൭

വല്ലഭരാജേ ച - ഗണപതിയിങ്കലും, ഓങ്കാരശക്തിഗണപതിബീജയുതം . സർവ്വശക്ത്യർണ്ണം - ഓം ഹ്രീം ഗം സർവ്വശക്തി എന്നും, കമലാസനായവർണ്ണം പ്രണതിയുതം വദതു - കമലാസനായ നമഃ എന്നും ചൊല്ലൂ. ഇങ്ങനെ സമഷ്ടിമന്ത്രം.

താരം പ്രഭൃതസിംഹാസനായ സർവാക്ഷരാണി ശക്ത്യർണ്ണം ബ്രഹ്മായാനന്ദ പത്മായേതി നമോന്തം പുനഃ പ്രഭാനാഥേ. ൫൮

പുനഃ പ്രഭാനാഥേ - പിന്നെ ശാസ്താവിങ്കൽ, താരം പ്രഭൃതസിംഹാസനായ സർവാക്ഷരാണി - ഓം പ്രഭൃതസിംഹാസനായ സർവ്വ എന്നും, ശക്ത്യർണ്ണം മായാ പത്മായ നമോന്തം ബ്രഹ്മായാ - ശക്തിമയായ പത്മായ നമഃ എന്നും ചൊല്ലൂ ഇതി - ഇപ്രകാരം സമഷ്ടിമന്ത്രം.

ഓം സർവ്വശക്തിയുക്തത്യാദി മയൂരാക്ഷരാദികം വദതു കമലാസനായ നമഃ ഇതി ഗുഹാ ച തേ കീർത്തിതാഃ സമഷ്ട്യ-
[ണവഃ. ൫൯

ഗുഹാ ച ഓം സർവ്വശക്തിയുക്ത ഇത്യാദി മയൂരാക്ഷരാദി .c കമലാസനായ നമഃ ഇതി വദതു - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കലും ഓം സർവ്വശക്തിയുക്ത എന്നു ആദിയായി മയൂരകമലാസനായ നമഃ എന്നും ചൊല്ലൂ. ഇങ്ങനെ സമഷ്ടിമന്ത്രം ഭൂതസമഷ്ട്യണവഃ കീർത്തിതാഃ - ഇപ്രകാരം എല്ലാ ദേവന്മാരിലും സമഷ്ടിമന്ത്രങ്ങൾ പറയപ്പെട്ടു.

തത്തത്സമുക്തവിധിനേതി സമർച്ച പീഠം
തോയാദിഭിസ്തദപയാം പ്രകൃതിം പ്രതർപ്യ
മൃത്തിം ച തത്ര മനുബിംബമധീം പ്രകല്പ്യ
തത്രാഭിവാഹയതു മന്ത്രവിതിം ച മന്ത്രീ.

൬൦

മന്ത്രീ - ആവാഹനമന്ത്രക്രമങ്ങളെ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ, ഇതി തത്തത്സമുക്തവിധിനാ പീഠം തോയാദിഭിഃ സമർച്ച - ഇപ്രകാരം അവരവർക്കു പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങളെ കൊണ്ട് ജലഗന്ധപുഷ്പധൂപദീപജലാന്നമായി പീഠത്തെ പൂജിച്ച്, തദപയാം പ്രകൃതിം പ്രതർപ്യ - പീഠാന്ത്രയമായ പ്രകൃതിയെ തത്തല്പരതിബീജംകൊണ്ട് ആരാധിച്ച്, സർവ്വസമയോർഹ്യത്തെ കൊടുത്തു മാനസപൂജയും ചെയ്തു സന്തോഷിപ്പിച്ച്, തത്ര മനു

ബിംബമലിം മുത്തിം പ്രകല്പ - ആ പീഠത്തുങ്കൽ ഓന്നമോ
നാർവണ്ണാൻ വിഷ്ണുമുത്തയ നമഃ ഓന്നമഃ ശിവായ സദാശിവമു-
ത്തയ നമഃ, ഇത്യാദി അവരവരുടെ മുർത്തിമന്ത്രംകൊണ്ട് ആരാ-
ധിച്ചു മന്ത്രമഹിമയിരിക്കുന്ന മുർത്തിയെ കല്പിച്ച്, തത്ര മന്ത്ര
വിതം അഭിവാഹനതു - അവിടെ മന്ത്രചൈതന്യത്തെ ആവാ-
ഹരിച്ചു.

ആചാര്യപ്രകാരം പാഠനം: ---

താരതൃപം ചലനസംഗ്രഹണോദ്ഗമാർത്ഥ-
മുക്തപാപചാരണതിക്രന്നിജഹൃത്സരോജാത്
ഉന്നീയ ചൈതനകലാം വിരഹയു ബന്ധാത്
താരേണ ചാരതനി പരേ ശ്രവതോ വിലാപ്യ. നൃപ

മന്ത്രാത്മനാ പരിണമയു സുധീഃ സസംബ-
ദ്ധ്യാഗച്ഛയശ്ചമദിധായ തതോ/ജ്ഞിസ്ഥേ
ആവാഹര്യമി മന്നാ ഭൂതപുഷ്പഗന്ധ-
തരേണവതായു തനുയാദഥ മന്ത്രമുർത്തന. നൃപ

സുധീഃ ബുദ്ധിക്രൈശ്ചൈതന്യോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ
കൈകൾ ഗർവ്വപുഷ്പാങ്കുരങ്ങളെ ഏടുത്തു മൂലാധാരസമീപത്തു
പിടിച്ച്, ചലനസംഗ്രഹണോദഗമാർത്ഥം താരതൃപം ഉക്തപാ-മൂലാ-
ധാരചൈതന്യത്തിന്റെ ചലനത്തിനായിട്ടും മനോമയാഞ്ജലിയി-
ലൂടെ അതിനെ സംഗ്രഹിക്കുന്നതിനായിട്ടും അവിടെ നിന്നും സുഷുപ്താ-
നാഡിയിൽ കൂടെ മേല്പോട്ടു പൊക്കുന്നതിനായിട്ടും മൂന്നു പ്രണവ-
ങ്ങളെ ജപിച്ചു കൈകൾ രണ്ടും കൂട്ടി അഞ്ജലിമുദ്രയോടു കൂടി
ഏകമന്ത്രജലോളമുയർത്തിയാൽ, ഉപചാരണതിക്രത് - തന്റെ
തന്റെ ഉപചാരമന്ത്രംകൊണ്ടു ആ ദേവനെ സ്തുതിച്ച്, നിജ-
ഹൃത്സരോജാത് ചൈതനകലാം ഉന്നീയ - തന്റെ ഏകയപതമത്തു-
ങ്കൽ നിന്നു ചൈതന്യത്തിന്റെ അംശത്തെ ഉയർത്തി, താരേണ
ബന്ധാത് വരഹയു - പ്രണവം ജപിച്ച് ആ ചൈതന്യത്തുങ്കൽ
നിന്നു വേറെ അങ്കി ശ്രാതഃ പരേ ആത്മനി വിലാപ്യ - പിന്നെ
യും പ്രണവത്തെ ജപിച്ച് ദ്വാദശാന്തപത്മസ്ഥിതമായിരിക്കുന്ന
പരമാത്മാവിൽ താജിപ്പിച്ച്, മന്ത്രാത്മനാ പരിണമയു - മൂല-
മൂന്നു ജപിച്ചു തത്തമന്ത്രസ്വരൂപനെ ധ്യാനിച്ച്, സസംബ-
ദ്ധ്യാ ആഗച്ഛയശ്ചം അഭിധായ - സംബോധനവിഭക്തിയോടു കൂടി

വിഷ്ണു സദാശ വ ഇത്യാദി ഭഗവൻ ആഗച്ഛ ആഗച്ഛ എന്നു ചൊല്ലി, തത് അഞ്ജലിസ്ഥേ ഭൂതപുഷ്പഗന്ധനോയേ അവതാത്പ്രണവം ജപിച്ചു പരമാത്മാവിങ്കൽനിന്നു വേർപെട്ടിരുന്ന ചൈതന്യത്തെ സുഷുക്ലാനാഡിയിൽ കൂടെ താത്തു പിംഗലയിലാക്കി ആവാഹനാമി എന്നു ജപിച്ചു വാത്തേ നാസാഗ്രമാകുന്ന പിംഗലാമുഖത്തിലൂടെ ശ്വാസരൂപേണ കൈയിൽ സ്ഥൂഹിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ച്, മന്ത്രമുതൽ തനയാത് - മൂലമന്ത്രം ജപിച്ചു ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതങ്ങളെ ബിംബഹൃദയത്തുകൾ ആരാധിക്കുമ്പോൾ ആ ചൈതന്യം ബിംബത്തിന്റെ വാമനാസാഗ്രമാകുന്ന ഇന്ദ്രാമുഖത്തിൽ കൂടെ അകത്തു പ്രവേശിച്ചു സുഷുക്ലാമുഖന ബിംബഹൃദയപത്മത്തുകൾ ചോജിക്കുമാറു ധ്യാനിച്ചു പിന്നെയും പുഷ്പങ്ങളെ ആരാധിച്ചു തൻമുദകളേയും കാട്ടു.

ആവാഹിതോഭവദ്വൈഖരിവാഹനീ ച

സംസ്ഥാപനീ സമുപരിസ്ഥാനീരേധനീ ച

കാന്ത്യം സമാദികന്ധപനികാ പ്രസാദം

ത്യാഖ്യാ ച പഞ്ചമനദിഃ പ്രമശോഭത മുദ്രാഃ നന്ദ

അത്ര ആവാഹിതോഭവദ്വൈഖരിമനദിഃ - ആവാഹിതോഭവ, സംസ്ഥാപിതോഭവ, സന്നിരൂപോഭവ, സന്നദ്ധ്യം കരുത, പ്രസീദ പ്രസീദ ഈ മന്ത്രങ്ങളെക്കേൾക്കട്ടെ, അഭിവഹനീ സംസ്ഥാപനീ സമുപരിസ്ഥാനീരേധനീ സമാദികന്ധപനികാ പ്രസാദത്യാഖ്യാ ച പഞ്ച മുദ്രാകാന്ത്യം - പ്രമശഃ ആവാഹനീമുദ്രയും സംസ്ഥാപനീമുദ്രയും സന്നിരേധനീമുദ്രയും സന്നിധപനീമുദ്രയും പ്രസാദനീമുദ്രയും ഇങ്ങനെ അഞ്ചു മുദ്രകളെ കാട്ടു.

കേശാഭിപാദചാരം മനുവർത്തുജാപി

വ്യാപയ ഗന്ധസേചച്ചിതദേ യുഗേന

വിന്യസ്യ സർവ്വമിഹ സ. യുധഭൂഷണന്തം

ദേവം വിഭാവയതു തത്തദണ്ണപചത്ത്യാ . നൃർ

മനുവർത്തുജാപി - മൂഴ മന്ത്രത്തെ ജപിച്ച്, ഗന്ധരസചച്ചിതദോയുഗേന കേശാഭിപാദചാരം വ്യാപയ - രണ്ടു കൈകളിലും ചന്ദനം തേച്ചുകൊണ്ടു ശിരസ്സിൽ തുടങ്ങി പാദാഗ്രത്തുകലോളം മൂന്നു വ്യാപകങ്ങളെ ചെയ്ത്, ഇഹ സായുധഭൂഷണാന്തം സർവ്വം

വിന്യസ്യ - ഷഡ്ഭാഗങ്ങളെ എങ്കിലും ലിപിതത്വപങ്ങളെ എങ്കിലും ന്യസിച്ച്, മൂലാക്ഷരാംഗങ്ങളേയും അവരവരുടെ ആയുധഭൂഷണങ്ങളേയും ന്യസിച്ച്, തത്ത്വമണ്ഡപപത്ത്യാ ദേവം വിഭാവയതു - അതതു മൂലമന്ത്രയോഗ്യമായിരിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദേവനെ ധ്യാനിപ്പൂ.

അനന്തരം ഗ്രന്ഥങ്ങളെ പറയുന്നു:—

ഭാസപദ്ഭാസപത്സഹസ്രപ്രഭമരിദരകൗമോദകീപങ്കജാനി
ദ്രാഘിയൈഃ ബാഹുദണ്ഡൈർധരതമജിതമാപീതവാസോവസാനം
ഗ്രായേത് സ്തായത് കിരീടോജ്ജ്വലമകടമഹാകണ്ഡലം വന്യമാല-
വത്സശ്രീകൗസ്തുഭാഡ്യം സ്മിതമധുരമുഖം ശ്രീധരാശ്ശിഷ്ടപാർഥം.

[നൂ ൪

ഭാസപദ്ഭാസപത്സഹസ്രപ്രഭം — ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന ആയിരമാദിത്യന്റെ പ്രഭപോലെയിരിക്കുന്ന പ്രഭയോടു കൂടിയും, ദ്രാഘിയൈഃ ബാഹുദണ്ഡൈഃ അരിദരകൗമോദകീപങ്കജാനി ധരതം - ദീപ്തങ്ങളായിരിക്കുന്ന നാലു തൂക്കൈകളെക്കൊണ്ടു ചക്രത്തേയും ശംഖിനേയും കൗമോദകിയാകുന്ന ഗദയേയും താമരപ്പൂവിനേയും ധരിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രകാരവും, ആപീതവാസോ വസാനം - മഞ്ഞനിറമായ വസ്ത്രത്തെ ഉടുത്തിരിക്കുന്ന പ്രകാരവും, സ്തായത് കിരീടോജ്ജ്വലമകടമഹാകണ്ഡലം - ശോഭയോടു കൂടിയ കിരീടത്തോടും മകടത്തോടും മകരകണ്ഡലങ്ങളോടും കൂടിയും, വന്യമാലാ വത്സശ്രീകൗസ്തുഭാഡ്യം - വനമാലയോടും ശ്രീവത്സത്തോടും കൗസ്തുഭത്തോടും കൂടിയും, സ്മിതമധുരമുഖം - മന്ദസ്മിതംകൊണ്ടു മാധുര്യമായ മുഖത്തോടും കൂടിയും, ശ്രീധരാശ്ശിഷ്ടപാർഥം - ഇടത്തു ഭാഗത്തു ശ്രീഭഗവതിയോടും വലത്തു ഭാഗത്തു ഭൂമിദേവിയോടും കൂടിയും, അജിതം ഗ്രായേത് - വിഷ്ണുവിനെ ധ്യാനിക്കണം. ഇങ്ങനെ ധ്യാനം പഠത്തതുകൊണ്ട് ആയുധങ്ങളേയും ഭൂഷണങ്ങളേയും ന്യാസത്തു കലേക്കും പുജയികലേക്കും സൂചിപ്പിച്ച് ഇരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ ചക്രായ നമഃ, ശംഖായ നമഃ, ഗദായൈ നമഃ, പത്മായ നമഃ, ഇങ്ങനെ നാല് ആയുധങ്ങൾ. കിരീടായ നമഃ, മകടായ നമഃ, മകരകണ്ഡലാഭ്യാം നമഃ, വനമാലയൈ നമഃ, ശ്രീവത്സായ നമഃ,

ശ്രീകൗസ്തുഭായ നമഃ, ശ്രീയൈ നമഃ, പുഷ്പൈ നമഃ, വൈനതേയായ നമഃ ഇങ്ങനെ പത്തുഭൂഷണങ്ങളേയും തത്തനുഭൂതാ നൃസിക്കയും മുത്തിപൂജ ചികൽ പൂജിക്കയും വേണം.

ബിഭ്രദോഭീഃ കാരം മൃഗഭയവരേ സുപ്രസന്നോ മഹേശഃ
സർവ്വലംകാരഭീഷ്ടഃ സരസിജനിലയോ വ്യാഘ്രചർമ്മാത്തവാസാഃ
ധ്യേയോ മുക്താപരാഗാമൃതരസകലിതാദ്രിപ്രഭഃ പഞ്ചവക്ത്ര-
സൂചക്ഷഃ കോടീരകോടീഘടിതതുഹിനരോചിഷ്ഠലാതുഃഗമൈലിഃ.

[നൃസ

ദോഭീഃ കാരം മൃഗം അഭയവരേ ബിഭ്രത് - നാലു തൂക്കെ-
കളെക്കൊണ്ടു പരശുവിനേയും മൃഗത്തേയും അഭയത്തേയും വരദ
ത്തേയും ധരിച്ച് ഇരിക്കുമാറും, സുപ്രസന്നഃ - ഏറ്റവും പ്രസന്ന
മായ മുഖത്തോടും കൂടി ഇരിക്കുമാറും, സർവ്വലംകാരഭീഷ്ടഃ - കടകാം-
തുലീയകേയുരന്ത്രപുരാളലംകാരങ്ങളോടു കൂടി ശോഭിച്ച് ഇരിക്ക
മാറും, സരസിജനിലയഃ - താമരപ്പൂവിൽ ഇരിക്കുമാറും, വ്യാഘ്രച
ർമ്മാത്തവാസാഃ - വ്യാഘ്രത്തിന്റെ തോലു ഉടുത്തിരിക്കുമാറും,
മുക്താപരാഗാമൃതരസകലിതാദ്രിപ്രഭഃ - മുത്തുകളുടെ പൊടി
കൊണ്ടും അമൃതരസംകൊണ്ടും ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന പവ്തം പോ
ലെ വെളുത്ത നിറമായി ഇരിക്കുമാറും, പഞ്ചവക്ത്രഃ - അഞ്ചുമുഖ
ങ്ങളോടു കൂടി ഇരിക്കുമാറും, സൂചക്ഷഃ - മുഖങ്ങളുടനീളം മുമ്മുസ
നേത്രങ്ങളോടു കൂടിയും കോടീരകോടീഘടിതതുഹിനരോചിഷ്ഠലാ
തുഃഗമൈലിഃ - ജടാഭാരത്തിന്റെ അഗ്രത്തുകൽ കോർത്തു ബന്ധി
ച്ചിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രക്കലയോടു കൂടി ഉന്നതമാമിരിക്കുന്ന കേശഭാര
ത്തോടു കൂടി ഇരിക്കുമാറും, മഹേശഃ ധ്യേയഃ - പരമേശ്വരൻ ധ്യാനി
പ്പാൻ യോഗ്യനായി ഭവിക്കും ഇവിടെ പരശവേ നമഃ, മൃഗായ
നമഃ, അഭയായ നമഃ, വരദായ നമഃ, ഇതു നാലും ആയുധങ്ങൾ
മകടായ നമഃ, കപർദ്ദായ നമഃ, ചന്ദ്രകലായൈ നമഃ, ഗംഗായൈ
നമഃ, പട്ടബന്ധായ നമഃ, കർണാവതംസാഭ്യാം നാഗാഭ്യാം
നമഃ, കർണകണ്ഡലാഭ്യാം നമഃ, ലലാടഭൂഷണായ നമഃ, ഗളഭൂഷ
ണായ നമഃ, ഹാരായ നമഃ, മാലായൈ നമഃ, ബ്രഹ്മസൂത്രായ നമഃ,
ഉദരബന്ധായ നമഃ, കാഞ്ചേയ നമഃ, ചർമ്മാഞ്ചരായ നമഃ, ഹസ്താം
ഗഭാഭ്യാം നമഃ, ഹസ്തകടകാഭ്യാം നമഃ, പാദകടകാഭ്യാം നമഃ,
പാദാന്ത്രപുരാഭ്യാം നമഃ, പത്മാസനായ നമഃ ഇങ്ങനെ ഭൂഷണ
ങ്ങൾ.

ധ്യേയോ ജടാമകടചന്ദ്രകലേലമുലം-

തൃക്ഷസ്തരക്ഷപജിനപീതദുകുലവാസാഃ

ഈശാച്യുതസ്ത്രിശിഖചക്രകപാലശംഖാൻ

ബിഭ്രാസിതാസിതവചുർദ്വവിതാത്മഭൂഷഃ ന 9

ജടാമകടചന്ദ്രകലേലമുലം - ജടകളേക്കൊണ്ടും മകടം കൊണ്ടും ചന്ദ്രക്കലകൊണ്ടും ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന ശിരസ്സോടു കൂടി ഇരിക്കുമാറും, തൃക്ഷ - മൂന്നു തൃക്കണ്ണുകളോടും കൂടി, തരക്ഷപജിന പീതദുകുലവാസാഃ - പ്രാബ്രുചമ്തത്തെയും പിതാംബരത്തെയുംകൂടി ഉടുത്തു ഇരിക്കുമാറും, ത്രിശിഖചക്രകപാലശംഖാൻ ബിഭ്രത് - തൂക്കുകകളെക്കൊണ്ടു് നൂലവും ചക്രവും ശംഖും കപാലവും ധരിച്ചു് ഇരിക്കുമാറും, സതാസിതവചുഃ - ശരീരത്തിന്റെ വലത്തു ഭാഗം വെട്ടുത്ത നിറമായും ഏടത്തു ഭാഗം കറുത്ത നിറമായും ദ്വവിതാത്മഭൂഷഃ - ശിഖന്റെ ആഭരണങ്ങളോടും വിഷ്ണുവിന്റെ ആഭരണങ്ങളോടും കൂടി ഇരിക്കുമാറും, ഈശാച്യുതഃ ധ്യേയഃ - ശങ്കരനാരായണൻ പ്രാണിപ്പാൻ യോഗ്യനായി ഭവിക്കും. ഇവിടെ ത്രിനൂലായനമഃ, ചക്രായനമഃ, ശംഖായനമഃ, കപാലായനമഃ ഇതു ആയുധങ്ങൾ. കപർദ്ദായനമഃ, മകടായനമഃ, ചന്ദ്രകപാലായനമഃ, നാഗകണ്ഡപായനമഃ, മകരകണ്ഡപായനമഃ, പട്ടമ്പഡായനമഃ, ഹാരായനമഃ, വനമലായനമഃ, സർവ്വഭൂഷണേഭ്യോനമഃ ഇങ്ങനെ ഭൂഷണങ്ങൾ.

ഭർഗാം ധ്യായതു ഭർഗതിപ്രശമനീം ദുർവാദളശ്യാമളാം
ചന്ദ്രാഭാജപലശേഖരാം ത്രിനയനാം പീതവാസോവസം
ചക്രം ശംഖമിഷും ധനുശ്ച ദധതീം കോദണ്ഡബാണാംശയോർ
മദ്ദേ വാഭയകാമദേ സകടിബന്ധാഭീഷ്ടദാം വാനയോഃ. ന 10

ഭർഗതിപ്രശമനീം - ഭാരിദ്രുത്തെ നശിപ്പിക്കുശീലയായും, ദുർവാദളശ്യാമളാം - കറുക്കനാമ്പുപോലെ പച്ചവണ്ണത്തോടു കൂടിയിരിക്കുമാറും, ചന്ദ്രാഭാജപലശേഖരാം - ചന്ദ്രക്കലയോടു കൂടിയ ശിരോലംകാരത്തോടു കൂടിയിരിക്കുമാറും, ത്രിനയനാം - മൂന്നു തൃക്കണ്ണുകളോടു കൂടിയും, ആപീതവാസോവസം - ഏറ്റവും മഞ്ഞനിറമായ വസ്ത്രത്തോടു കൂടിയും, ചക്രം ശംഖമിഷും ധനുഃ ച ദധതീം - തൂക്കുകകളെക്കൊണ്ടു ചക്രത്തെയും ശംഖിനേയും ശരത്തെയും ധനുസ്സിനേയും ധരിച്ചു ഇരിക്കുമാറും, കോദണ്ഡബാണാംശയോഃ അഭയ

കാമദേവ മുദ്ര വാ ദധതി - വില്പന ശരവം കൂടാതെ താഴത്തെ കൈകളിൽ അഭയത്തേയും വരദത്തേയും ധരിച്ച് ഇരിക്കുമ്പോൾ, അനന്തരം സകടിബന്ധാഭിഷേകം വാ - ഈ താഴത്തെ കൈകൾ കടിബന്ധത്തോടും വരദത്തോടും കൂടി ഇരിക്കുമ്പോൾ എങ്കിലും, ദർശനം വായതു - ദർശനാഭവതിയെ ധ്യാനിച്ചു. ഇവിടെ ചക്രായനം, ശംഖായനം, ധനുഷായനം, ശരായനം ഇങ്ങനെയും ചക്രായനം, ശംഖായനം, അഭയായനം, വരദായനം ഇങ്ങനെയും ചക്രായനം, ശംഖായനം, കടിബന്ധായനം, വരദായനം, ഇങ്ങനെയും മൂന്നു പ്രകാരം ആയുധങ്ങൾ വരും. കിരീടായനം, മകടായനം, പന്ത്രുകലായനം, സർവ്വഭൂഷണഭൂഷണായനം ഇങ്ങനെ ഭൂഷണങ്ങൾ

സ്തരമകട പത്രകണ്ഡലവിഭൂഷിതം ചമ്പക

സ്രജാകലിതകണ്ഡരം കരയുരേ ന ശക്തിം പവിം

ദധാനമഥവാ കടീകലിതവാമഹസ്തേഷ്ടഭം

ഗുഹം ഘൃഗുണഭാസുരം സ്തരത് പീതവാസോവാസം. നന്ദൻ

സ്തരമകടപത്രകണ്ഡലവിഭൂഷിതം - ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന മകടത്തോടും പത്രമുഖങ്ങളായിരിക്കുന്ന കണ്ഡലങ്ങളോടും കൂടി ഇരിക്കുമ്പോൾ, ചമ്പകസ്രജാകലിതകണ്ഡരം, ചമ്പകപ്പൊലകൊണ്ടു അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്ന കണ്ഠത്തോടും കൂടി, കരയുരേ ന ശക്തിം പവിം ദധാനം - രണ്ടു തുടക്കകളെക്കൊണ്ടു വജ്രത്തേയും വേലിനേയും ധരിച്ച് ഇരിക്കുമ്പോൾ, അഥവാ കടീകലിതവാമഹസ്തേഷ്ടഭം - എന്നിങ്ങനെ ഇടത്തുകൈക്ക് കടിബന്ധമായും വലത്തുകൈക്ക് വരദമായും ഇരിക്കുമ്പോൾ, ഘൃഗുണഭാസുരം - കണ്ഠമുഖം കൊണ്ടു ശോഭിച്ച് ഇരിക്കുമ്പോൾ, പീതവാസോവാസം - പീതാംബരം ഉടുത്തു ഇരിക്കുമ്പോൾ, ഗുഹം സ്തരത് സുബ്രഹ്മണ്യനെ ധ്യാനിച്ചു ഇവിടെ വജ്രായനം, ശക്തായനം ഇങ്ങനെയും കടിബന്ധായനം, വരദായനം ഇങ്ങനെയും രണ്ടു പ്രകാരം ആയുധങ്ങൾ വരും മകടായനം, പത്രകണ്ഡലായനം, ചമ്പകമാലായനം, സർവ്വഭൂഷണഭൂഷണായനം, ഇങ്ങനെ ഭൂഷണങ്ങൾ.

വിഷ്ണുശരം സപരശപധാക്ഷപടികാഭിഷേകാലസംസ്കാരം - കോർട്ടി പാശസ്രിണിസ്ഥിതവരദാഭയവ്യാപ്തം ചതുർഭുജം ശുദ്ധഗ്രാഹിതബീജപൂർവ്വമുദ്രകക്ഷിം ശ്രീകൃഷ്ണം സംസ്കരേത് സിന്ധുരാഭിഭാസ്യമിന്ദുശകലാഭ്യാകല്പമബ്ജാസനം.

ചതുർദ്ദിശ ഭോർദ്ദിശ സപരശപാക്ഷപതികാദന്തോല്പസല്പ-
ഡ്ഡുകൈ യുതം - നാലു തൂക്കുകളെക്കൊണ്ടു പരശപയത്തേയും
അക്ഷമാലയേയും സ്വദന്തത്തേയും ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന ലഡ്ഡുക
കൊണ്ടു എളുത്തുണ്ടു മയ്യം ധരിച്ച് ഇരിക്കുമാറും, പാശസ്യുണിസ്വദന്ത
വരദായേഃ വാ - എന്നിങ്ങനെ പാശാങ്കുശങ്ങളോടും സ്വദന്തവരദ
ങ്ങളോടും കൂടി ഇരിക്കുമാറും, ശുദ്ധാഗ്രാഹിതബീജപുരം - തുമ്പി
ക്കൈക്കൊണ്ടു എടുത്തിരിക്കുന്ന മാതളനാരങ്ങളോടും കൂടി,
പുഷ്പകണ്ഠിം - വലുതായിരിക്കുന്ന ഉദരത്തോടു കൂടി ഇരിക്കുമാറും,
തൃക്ഷണം - മൂന്നു കണ്ണുകളോടും കൂടിയും, സിന്ധുരാഭം - രക്തവ
ണ്ണമായും, ഇദാസ്യം - ഗജത്തിന്റെ മുഖമായും, ഇന്ദുശക
ലാഗ്രാകല്പം - ചന്ദ്രക്കലയോടു കൂടിയും അലങ്കാരങ്ങളോടു കൂടിയും
ഇരിക്കുമാറും, അബ്ജാസനം - പത്മാസനത്തുങ്കൽ ഇരിക്കുമാറും
വിരോല്ലാശം സംസ്കരേത് - ഗണപതിയെ ധ്യാനിച്ചു.
ഇവിടെ പരശപായ നമഃ, അക്ഷമാലായൈ നമഃ, സ്വദന്തായ
നമഃ, ലഡ്ഡുകായ നമഃ, എളുത്തുണ്ടു നാലു ആയുധങ്ങൾ.
പാശായ നമഃ, അങ്കുശായ നമഃ, സ്വദന്തായ നമഃ, വരദായ നമഃ,
ഇളുത്തുണ്ടു നാലു ആയുധങ്ങൾ വരും. മകടായ നമഃ, ചന്ദ്രകലായൈ
നമഃ, പട്ടബന്ധായ നമഃ, ബീജപുരായ നമഃ, സർവ്വഭൂഷണഭ്യോ
നമഃ, പത്മാസനായ നമഃ, ഇളുത്തുണ്ടു ഭൂഷണങ്ങൾ.

സ്തിശ്ചാരാളവിസാരികന്തളഭരം സിംഹാസനാദ്ധ്യാസിനം
സ്തൂജത്പത്രസുകുന്ദപുഷ്പകണ്ഡലമേഷപിഷ്യാസഭ്യോർദ്വയം
നീലകണ്ഠമവസം നവീനജലദശ്യാമം പ്രഭാസത്യക-
സ്താ മത്പാശപയുഗം സുരക്തസകലാകല്പം സുരോദ്യകം. ൭ മ

സ്തിശ്ചാരാളവിസാരികന്തളഭരം - മനോഹരമായിരിക്കുന്ന
കുന്ദനിരകളെക്കൊണ്ടു ചുറ്റും ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന കേശഭാരത്തോടും
കൂടി, സിംഹാസനാദ്ധ്യാസിനം - സിംഹാസനത്തുങ്കൽ ഇരിക്കുമാറും,
സ്തൂജത്പത്രസുകുന്ദപുഷ്പകണ്ഡലം - ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന പത്രങ്ങ
ളെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കണ്ഡലങ്ങളോടും കൂടി, ഇഷ്ടപി
ഷ്യാസഭ്യോർദ്വയം - വില്പം ശരവം ധരിച്ച് ഇരിക്കുന്ന രണ്ടു
തൂക്കുകളോടുംകൂടി ഇരിക്കുമാറും, നീലകണ്ഠമവസം - നീലവണ്ണ
മായ പട്ടിനെ ഉടുത്ത് ഇരിക്കുമാറും, നവീനജലദശ്യാമം - നൂതന
മായ മേഘത്തെപ്പോലെ ശ്യാമവണ്ണമായും, പ്രഭാസത്യകസ്താ

പരമപാദം - പ്രഭാകരൻ ഭാഗ്യയെക്കൊണ്ടും സത്യകന്മാ-
 ന്ന പത്രനെക്കൊണ്ടും ശോഭിച്ച് ഇരിക്കുന്ന രണ്ടു പാദപ-
 ണ്താദം കൂടി ഇരിക്കുമാറും, സുരഭതസകലാകല്പം - ഏറ്റവും
 ചുരുക്കം ഇരിക്കുന്ന അലങ്കാരങ്ങളോടു കൂടി ഇരിക്കുമാറും, ആർക്കും
 സ്മരണം - ശാസ്താവിനെ ധ്യാനിച്ചു. ഇവിടെ ശരായ നമഃ, ധനുഷ-
 നമഃ, ഇന്ദ്രനെ ആയുധങ്ങൾ. അരാളായ നമഃ നീലകന്തളായ
 നമഃ, മകടായ നമഃ, പത്രകണ്ഡലായ നമഃ നീലവസന്തായ നമഃ,
 സിംഹാസനായ നമഃ, പ്രഭാകര നമഃ, സത്യകായ നമഃ,
 അശ്വായ നമഃ ഇങ്ങനെ ഭൂഷണങ്ങൾ.

ഇവിടെ പറഞ്ഞ ഭൂഷണങ്ങൾ ശിവനും വിഷ്ണുവിനും
 ഇതിലധികമായിട്ടു വിവരണത്തിൽ കാണുന്നതാണ്. ശേഷം
 ഉപാധിപ്പാനും പറയുകയാണ് ഇങ്ങനെ എഴുതി

ഇത്യാദിതത്ത്വസമഭിഷ്ടമന്ത്രം -

കല്പപ്രകാശപ്രകാശമന്ത്രോദയം
 നിധായ ബുദ്ധ്യോ നിശിതാഗ്രയംഗം -
 പ്രത്യംഗഭംഗ്യം പ്രകാശത സാക്ഷാത്.

൭൨

ഇത്യാദിതത്ത്വസമഭിഷ്ടമന്ത്രം കല്പപ്രകാശപ്രകാശമന്ത്രം - ഇപ്ര-
 കാശം തുടങ്ങിയുള്ള അതതു അഭിഷ്ടദേവന്മാരുടെ മൂലമന്ത്രങ്ങ-
 ൾക്ക് ആഗമങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ക്രമത്തോടു കൂടി, അത്ര-
 നിശിതാഗ്രയാ ബുദ്ധ്യോ ദേവം നിധായ - ശിതാഗ്രബുദ്ധിയിക്കൊണ്ട്
 ഈശ്വരനെ ധ്യാനിച്ചു, അംഗപ്രത്യംഗഭംഗ്യം സാക്ഷാത് പ്രക-
 രോതു - മുഖാദികളായ അംഗങ്ങളുടേയും ചക്ഷുരാദികളായ ഉപാ-
 ഗങ്ങളുടേയും ഭംഗിയോടു കൂടി പ്രത്യക്ഷമാക്കിയെടുത്തു.

തത്ത്വേ നിജേഷ്ടമനുരൂപതയാ സ്വഭക്ത്യാ

പ്രാദുസ്സതേ ദിശതു വിഷ്ണുരമിഷ്ടപീഠം

ആരാദ്ധ്യ മൂലമനുനാംബ്രിയഗേ പ്രസൂനൈ-

സ്തം സ്വാഗതം പ്രവദതു പഹ്ളതീശ്വ ദദ്യാത്.

൭൩

സ്വഭക്ത്യാ നിജേഷ്ടമനുരൂപതയാ പ്രാദുസ്സതേ തത്ത്വേ -
 സ്വഭക്തിനിമിത്തം തന്നിക്ക് ഇഷ്ടമായിരിക്കുന്ന മന്ത്രസ്വരൂപ-
 ത്വേന പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ച് ഇരിക്കുന്ന ആ ദേവനായിരിക്കുന്നത്
 വിഷ്ണുരമിഷ്ടപീഠം വിഷ്ണു ദിശതു - പൂജിച്ചിരിക്കുന്ന പീഠത്തോടു മൂലമന്ത്രം

ഇതുകൽ ആസനമിദം എന്തൊക്കെ വിഷയത്തെ കൊടുപ്പു
മുലമനനാ അംഗ്രിയേഗേ പ്രസുനൈഃ ആരാധ്യ - പിന്നെ മുല
മന്ത്രംകൊണ്ടു പാദത്തുകൽ പുഷ്പങ്ങളെ ആരാധിച്ചു, തം
സ്വാഗതം പ്രവദതു - തൊഴുതു സ്വാഗതമസ്തു എന്നും ചൊല്ലി.
ഉപഹൃതിഃ ച ദദ്യാത് - പിന്നെ ഉപഹാരങ്ങളേയും കൊടുപ്പു.

പാദ്യാർച്ചാചാമാദിക് ഞപ്ക്വാപഹാരാ-
നീശാർദ്ധേശശ്രീശവിഷ്ണുശപരേഷു
ദേവേഷു പന്ത്രേഷു പാദ്യാദിക് ഞപ്ക്വാ
ദദ്യാത് ശ്രീ ഷോഡശ പ്രായശോ/ത്ര.

൭൪

ഇശാർദ്ധേശശ്രീശ വിഷ്ണുശപരേഷു - ശിവങ്കലും ശങ്കരനാ
രായണങ്കലും ഗണപതി മിക്കലും, പാദ്യാർച്ചാചാമാദിക് ഞപ്ക്വാ -
പാദ്യമിദം, അംഗ്യമിദം, ആചമനീയമിദം ഇങ്ങനെ തുടങ്ങീട്ടും,
അന്ത്രേഷു അംഗ്യപാദ്യാദിക് ഞപ്ക്വാ - വിഷ്ണുദർശാഗൃഹശാസ്താക്ക
ന്മാരിൽ, അംഗ്യമിദം, പാദ്യമിദം, ആചമനീയമിദം ഇത്യാദി
ആയിട്ടും, മന്ത്രി അത്ര ഷോഡശ ഉപഹാരാൻ പ്രായശഃ ദദ്യാത് -
അപാർച്ചനിവിടെ മിക്കവാറും പതിനാറ് ഉപഹാരങ്ങളെ
കൊടുപ്പു.

ഷോഡശോപഹാരങ്ങളെ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ പരഞ്ഞുപിടിക്കുന്നതിന്നു മു
കാട്ടുന്നു -

ആസനസ്വാഗതേ സാംഗ്യപാദ്യേ സാചമനീയകേ
മധുപക്വാ ചമസ്താനവസനാഭരണാനി ച
സഗന്ധസുമനോഹൃപദീപനൈവേദ്യവന്ദനാഃ
പ്രയോജയേദ്വനായാമുപചാരാസ്തു ഷോഡശ.

ഇങ്ങനെ ഷോഡശോപചാരമന്ത്രങ്ങൾ. മന്ത്രി എന്നു
പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു അംഗ്യമിദം സമർപ്പയാമി, പാദ്യമിദം സമ
ർപ്പയാമി ഇത്യാദി സ്വസ്തമുലാന്തത്തുകൽ ചൊല്ലി അംഗ്യാദി
കളെ കൊടുക്കണമെന്നു താല്പര്യം.

അംഗ്യം സമർപ്പയതു ദക്ഷിണദോഷ്ണി ദോഭ്രാം
മൂർധ്വേന്ദ്രവ വാദരഭതം പദയോശ്ച പാദ്യം
ആചാമകം ച മധുപക്വമപി പ്രദദ്യാത്
പാണൌ പുരേവ പുനരാചമനീയകം ച.

൭൫

ഭരതം അർദ്ധം ദോർദ്ദാ ഭക്തിബോധി വാ മുർധ്നി
 വാ സമർപ്പത - അർദ്ധാഭിദ്രവ്യങ്ങളോടുകൂടി മന്ത്രേ ഉണ്ടാക്കിയി
 ിക്കുന്ന ജലത്തെ ശംഖിൽ എടുത്തു രണ്ടുകൈകളേക്കൊണ്ടും
 പിടിച്ചു. ദേവന്റെ വലത്തുകൈയിൽത്താൻ ശിരസ്സിൽത്താൻ
 സമർപ്പിച്ചു. പദയോഗ പാദ്യം - പദാഗ്രങ്ങളിലിപ്രകാരം പാദ്യജ
 ലത്തേക്കൊടുപ്പം. പദയോഗ ആചാരം മധ്യപാദം പദാഗ്രവപന
 രാചമനിരകം ച - മുഖിലേറ്റുപലെ വലത്തുകൈയിലാമനീ
 യത്തേയും മധ്യപാദത്തേയും പുനരാമനീയത്തേയും കൊടുപ്പം.
 ഇവിടെ അർദ്ധാഭിദ്രവ്യങ്ങൾ കവശത്തു മുക്കു പറയുന്നത്. മധ്യ
 പാദം - തൈരും ഭേനും നെയ്യും കൂടിയതാകുന്നു.

സംസ്കാപ്യ രാത്ര വസനഭിതയാചരീത-

സംഭ്രാമണാന്യഥ സജ്ജജഗന്ധപൂർവ്വൈഃ
 പ്രാക് സ്താനതഃ പൂരിഷഭോക്തൃ വിഹൃത്യ പരിവർഷ
 താഭ്യഃ പൃഥക് പ്രിശ്നപാഹ്വതീർച്ചാമാർഹം. ൧൩൩

സംസ്കാപ്യ - പിന്ന അഭിഷേകത്തെയ്യ്, വസനഭിത
 യോചരീതസംഭ്രാമണാന്. രാത്ര - സ്താനത്തേ കൊടുത്തത്
 'ആചോപാരിഷ്ഠാഭി' മുക്കുകൊണ്ടു തളിച്ചു പന്തസ്താനത്തേ കൊടു
 കണമെന്നും പശ്യമുണ്ടാകയാൽ ആയതിലേയ്ക്കുകൊടുത്തു വസ്ത്ര
 ത്തേയും അംഗവസ്ത്രത്തേയും ഉപരിതത്തേയും അർദ്ധാഭി ത്രയ
 ത്തേയും കൊടുപ്പം. ഇവിടെ ഭാരതരോ ഉപദാരങ്ങളേ കൊടു
 ത്താൽ ശംഖു കഴുകി മറേറതിനെ എടുത്തു കൊടുപ്പം അഥ ജല
 ഗന്ധപൂർവ്വൈഃ തജേത് - പിന്നെ ജഗന്ധപൂർവ്വധൂപദാപങ്ങളേ
 കൊണ്ടു പൂജിച്ചു. അത്ര സ്താനതഃ പ്രാക് പരിവർഷ വിഹൃത്യ -
 ഇവിടെ സ്താനത്തിന്നു മുമ്പിൽ പരിവാരങ്ങളേ മേവൽപ്പിന്ന
 വേറേ ആക്കി, താഭ്യഃ പൃഥക് ഉപാഹൃതീഃ ദിശതു ആ പരിവാര
 ങ്ങൾക്കായിക്കൊണ്ടും അർദ്ധാഭി ത്രയത്തേ കൊടുക്കണം.

ആരാധ്യ തത്ര കസ്യമം പ്രണവേന ഭാവ്യം
 ദോരത്തഥാ പ്രസരണം പരിഷദ്ഗണന്യ
 സിന്ധോർമ്മോർമ്മിപടവന്യ യഥാ ച വരേന-
 മിദ്ധാത് സ്പർശലിംഗനീകരന്യ ഭിഭാ/ഭിഭാവത്. ൧൩൪

തത്ര പ്രണവേന കസ്യമം ആരാധ്യ ദേവാത് പരിഷദ്
 ഗണന്യ പ്രസരണം തഥാ ഭാവ്യം - അവിടെ പ്രണവംകൊണ്ടു

പ്രസരണമുദ്രാ പട്ടികളേ ആശ്ചര്യം, ദേവതാനിന്മുതൽ
 ഗാഭാപരവാരങ്ങൾ വേറെ ആശ്ചര്യം പ്രകാരം അപ്രകാരം
 ഭാവിക്കണം. നിത്യം ഉത്സാഹപരം - സമുദത്തിന്റെ തിരമാ
 ലകൾക്കും, ഇഷ്ടം വേറൊരു സ്ഥലംഗതികൾ - കയ്യുന്ന തീയുടെ
 പൊരികൾക്കും, ഭിദ്യ/ഭിദ്യ/ഭിദ്യ യഥാ - ഭേദഭേദേതം യാതൊരു
 പ്രകാരം അപ്രകാരം എന്ന് താൽപര്യം.

ഇതശ്ച ഷഡാവൃതിരിതം പരിവാരകീർത്തി
 പഞ്ചാവൃതിഃ പഞ്ചസിദ്ധാഷ്ടനിസംഭവേന്ത്യഃ
 ചോക്താ പരേവ്വ വതുരാവൃതിരംഗപൂർവ്വം
 സർവ്വേ ശർവഗുഹയോരപി മുന്തിപൂർവ്വം. വേ

ഇതശ്ച ഇതം പരിവാരകീർത്തി ഷഡാവൃതിഃ - ശിവ
 കൽ ഈ പരിവാരങ്ങളുടെ കല്പന ആദ്യം ആവരണമായിട്ടും,
 പഞ്ചസിദ്ധാഷ്ടനിസംഭവേന്ത്യഃ - വിഷ്ണുവർദ്ധനും ഭക്തിയുക്തവും,
 പഞ്ചാവൃതിഃ - അഞ്ചു ആവരണമായിട്ടും, പരേവ്വ വതുരാ
 വൃതിഃ - ശേഷം ഹരിഹരാദി നാലിടത്തും നാലു ആവരണമായിട്ടും,
 ചോക്താ - പറയപ്പെട്ട സർവ്വേ അംഗപൂർവ്വം - എല്ലാ വേ
 ന്നാരിലും അംഗാവരണം മുന്തിയട്ടെ ഭവിക്കും. ശർവഗുഹയോ
 രപി മുന്തിപൂർവ്വം - ശിവനും സുബ്രഹ്മണ്യനും മുന്തിയാവരണം
 മുമ്പായി രണ്ടാമത് അംഗാവരണം തുടങ്ങിട്ടും ഭവിക്കും.

അംഗാന്യുഷ്ഠ ഹരൈര്യഥേ ക്ലൃതമഖാത്യാശാസ്യ വർമ്മാന്തിമം
 ദിക്ഷപന്ത്രം വിദിശീത് പഞ്ച ച കമാത്യാം തത്ത്വമാഗ്രേക്ഷി ച
 അഗ്നീശാശരാധയദിക്ഷ പരന്തോഷ്ഠന്തരം ദിശാസ്വപന്ത്രം
 ഷട് ശേഷാധിപിതാ ഷണ്മുഖേന്ത്യരജനാനേ നേത്രമഗ്രേന്തിമം.

[വേ

ഹരൈര്യഥേ ക്ലൃതമഖാത്യാശാസ്യ അപ്പു അംഗാനി - വിഷ്ണുവി
 കൽ കിഴക്കു തുടങ്ങി പ്രദക്ഷിണമായി ഏഴു ദിക്കുകളിൽ അഷ്ടാംഗ
 ണ്ണളേയും, ദിക്ഷ വർമ്മാന്തിമം വിദിശി അന്ത്രം ഇതി പഞ്ച
 അംഗാനി - കിഴക്കു തുടങ്ങി ദിക്കുകളിൽ ഏഴാദി കവചാന്തം നാ
 ലാനേയും അഗ്നാദി കോണുകൾ നാലും അന്ത്രത്തേ നാലു പ്രാവ
 ശ്ചവും ഇങ്ങനെ പഞ്ചാംഗങ്ങളേയും പൂജിച്ചു. കമാത്യാം തത്ത്
 വമാ അഗ്രേ അക്ഷി ച - ഭക്തികൽ അത് അപ്രകാരം ഏഴാദി

കവചാന്തം ദിക്കുകളിലും അസ്രം നാഡകോണിലും മുഖിൽ നേത്രത്തെയും പൂജിപ്പു. ശേഷം - ശിവാഭി അഞ്ചു ദേവന്മാരിലും, അഗ്നിശാശരവായുദികളു പുരന്തം ച അക്ഷുന്തം - അഗ്നികോണിൽ ഹൃദയത്തെയും ഈശകോണിൽ ശിരോമന്ത്രത്തെയും നിത്യതികോണിൽ ശാഖാമന്ത്രത്തെയും വായുക്കോണിൽ കവാടത്തെയും മുഖിൽ നേത്രമന്ത്രത്തെയും ദിശാസു അസ്രംകം ഇതി ഷട് പ്രാഗാഭി നാലു ദിക്കിലും അസ്രത്തേ നാലു പ്രാവശ്യവും, ഇങ്ങനെ ചാലംഗങ്ങളേ പൂജിപ്പു. ഷണ്മുഖേ അസ്രം ജനാനന്ത അഭ്യുദാഹിതം നേത്രം - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ കോണുകളിലും ദിക്കുകളിലും അസ്രംകം പഴിഞ്ഞാൽ മുന്നിൽ നേത്രത്തേ ഒട്ടക്കം പൂജിപ്പു.

അനന്തരം പരിചാരങ്ങളെ വെച്ചേരും ചരയുന്നു: -

ഹരത പ്രചേതസ്വപി വൈനതേയം

സുദർശനം പ്രേതപതേ സുധാംശൈ
കൈരമോദകീമാവരണഭയാനേ

കോണേഷു ചാഗ്യാഭിഷു പാണ്ഡിത്യം.

വ ൦

ശോഷാസ്തദേ ശാർങ്ഗമഥേഷുധീ ഭദ്രപ

സുഗ്രീവകേ ഭൃംഗപദേ ച ചന്ദ്രഗാ
മുഖ്യേ ച ഖേടം വിതഥേ ശ്രീയം ച
പുഷ്ടിം ദിതാവർമ്മണി സ്വമാലാം.

വ ൧

ശ്രീവത്സചിഹ്നം ച ഭൃശേ ജയന്തേ

ശ്രീകൈരസ്തദേ ച നൃസതു ത്രിധാതി

ഏവം സമുക്താപ്യതിദിഗ്വ്യവസ്ഥാ

വൃത്യസ്വതേ കൈശ്ചിദിയം കപചിച്ച.

വ ൨

ത്രിധാതി ആവരണഭയാനേ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ അംഗങ്ങളുടെ ആവരണം രണ്ടും കഴിഞ്ഞാൽ അതിനു പുറമേ, ഹരത പ്രചേതസി അപി വൈനതേയം - കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറും ആയി വൈനതേയായ നമഃ എന്നു രണ്ടു പ്രാവശ്യവും, പ്രേതപതേ സുദർശനം സുധാംശൈ കൈരമോദകീം - തെക്കു സുദർശനായ നമഃ എന്നും വടക്ക് കൈരമോദകൈ നമഃ എന്നും, അഗ്യാഭിഷു കോണേഷു പാണ്ഡിത്യം - അഗ്യാഭി കോണനാലിലും ആയി പാണ്ഡിത്യമായ നമഃ എന്നു നാലു പ്രാവശ്യവും, ശോഷാസ്തദേ ശാർങ്ഗം - വരണന്റേയും വഴുവിന്റേയും നടുവിൽ ശോഷപദത്തുകൽ

ശാർണ്ഗതായ നമഃ എന്നും, സുഗ്രീവക ഇഷ്ടധീ ദേവ - വരണ
നിരൂതിമഹത്തുതൽ സുഗ്രീവപഭൂതതൽ ഇഷ്ടധീഭൂതം നമഃ എന്നും,
ഭംഗപദം ചപ്തം യമനാദൃതമദ്ധ്യത്തതൽ ചപ്തായ നമഃ
എന്നും, മുഖേ നേദം - ധ്യാനവായുമദ്ധ്യത്തതൽ ചേദായ നമഃ
എന്നും, വിതഥം ശ്രീയം യമനേനയും അപായുദേയം ഇടയിൽ
ശ്യാനയ നമഃ എന്നും, ഭിന്തൈ പൃഷ്ഠം - സർവ്വമേശാനമദ്ധ്യത്ത
തൽ പൃഷ്ഠായ നമഃ എന്നും, അയുമണ് സ മോലാം ച - കിഴക്കു
വനമോലായൈ നമഃ എന്നും, ദൃശേ ശ്രീവത്സവിനാം ഇവ്രന്തേ
പും അപായുദേയമിടയിൽ ശ്രീവത്സായ - നമഃ എന്നും, ജയന്തേ
ശ്രീകേശസ്മഭം ച ഇവ്രശാനമദ്ധ്യത്തതൽ ശ്രീകേശസ്മഭായ നമഃ
എന്നും. ന്യായം ഇങ്ങനെ കല്പിച്ചു പൂജിച്ചു. ഏവം സമുക്താ
അപൃതിവിഗ്വഹസ്ഥാ - ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആവരണ
കുളിടെ സ്ഥാനകൂടം, കൈശ്ചിത പാപിത വ്യത്യസ്തഭേദ മിഖ
അപായുദേയം പശ്ചിമദിശത്തതൽ ചിലതു മാറി കല്പിക്കണം.

ഗൗരീപത്മൈ ചിഞ്ചല്പുത്രപസദ്യ-

പാർവതമുതൽ പരിതഃ പ്രമേണ

ഇവ്രാം വാരിധ സുപാജദിക്സ്ഥാ-

മുഖീപഥാഗാവരണം പ്രകല്പ-

വൃന്ദ

അനന്തസുകുന്തല ച ശിവോത്തമൈക-

നൈത്രകരുദ്രാഞ്ച പനസ്രിമത്തിം

ശ്രീകണ്ഠാലംജനാം ച ശിവണ്ഡിനം ച

വൃഷാപുവാസു ച ദിഗപിദിക്ഷു-

വൃന്ദ

ഉമാം ച മണ്ഡലാനന്ദിനൈ ച

തഥാ മഹാകാളഗണേശപത്മൈ ച

വൃഷം സുസേദ് ദംഗിരിദിം പ്രമേണ

സ്മരണം ച സോമാദ്യനിലാന്തദിക്ഷു-

വൃന്ദ

ഗൗരീപത്മൈ - ശിവങ്കൽ, ഇന്ദ്രാക്ഷിവാരിധപസുപാജദിക്
സ്ഥം ചിഞ്ചല്പുത്രപസദ്യവാമേശമുതൽ പരിതഃ പ്രകല്പ - കിഴക്ക്
മം തൽപശ്ചായ നമഃ എന്നും, തെക്ക് ശിം അഹോരായ നമഃ
എന്നും, പടിഞ്ഞാറ് യം സഭോജാതായ നമഃ എന്നും, വടക്ക്
വാം വാമദേവായ നമഃ എന്നും, ഈശകോണിൽ നം ഈശാനായ
നമഃ എന്നും ഇങ്ങനെ ചുറ്റും മുഖ്യാവരണത്തെ കല്പിച്ചാൽ, അഥ

അംഗാവരണം ച പ്രകല്പ്യ - പിന്നെ അതിനു പുറത്തു അംഗാവരണത്തെ ഏല്ക്കിക്കിലും കല്പിച്ചു. വൃഷേശപുവാസു ഭിഗ്വിദിക്ഷു - കിഴക്കു തുടങ്ങി നാലു ദിക്കുകളിലും ഈശകോണിൽ തുടങ്ങി നാലു കോണുകളിലായിട്ടും, അനന്തസുകേഷു - അനന്തനായ നമഃ സുകേഷായ നമഃ, ശിവോത്തമൈകനേത്രൈകരുദ്രാൻ - ശിവോത്തമനായ നമഃ ഏകനേത്രായ നമഃ ഏകരുദ്രായ നമഃ, ത്രിമുർത്തി ശ്രീകണ്ഠസംജ്ഞം ശിവണ്ഡിനം ച - ത്രിമുത്തയേ നമഃ ശ്രീകണ്ഠായ നമഃ ശിവണ്ഡിനേ നമഃ ഈ എട്ടിനെയും കല്പിച്ചു. സോമാദ്യനിലാന്തദിക്ഷു - പിന്നെ വടക്കു തുടങ്ങി വായുക്കോണിൽ അവസാനമായി പ്രദക്ഷിണപ്രമേണ, ഉമാം ചണ്ഡേശ്വരനന്ദിനൈ - ഉമായൈ നമഃ ചണ്ഡേശ്വരായ നമഃ നന്ദിനേ നമഃ, മഹാകാളഗണ്ഡേശ്വരൈ - മഹാകാളായ നമഃ ഗണ്ഡേശ്വരായ നമഃ, വൃഷം ഭൃംഗിരിടിം സ്തന്ധം ച ഭ്രമേണ നൃസേത് - വൃഷായ നമഃ ഭൃംഗിരിടയേ നമഃ സ്തന്ധായ നമഃ ഈ ചതിനാറിനെയും രണ്ടു ആവരണമായി കല്പിച്ചു.

സ്തന്ധേ നൃസേദിക്ഷു സനൽകമാരം

സ്തന്ധം ച ബാണം ച സഹേമമുഡം

ഭദ്രാഭിസേനം ഭവപുത്രഭേദവ-

സേനേ ശിവാദ്യശ്രീഷു ഭേവയാനീം

വൃസു

സ്തന്ധേ - സ്തന്ധവമണ്ണകൽ, ദിക്ഷു സനൽകമാരം സ്തന്ധം ബാണം സഹേമമുഡം - ദിക്കുകളിൽ സനൽകമായ നമഃ, സ്തന്ധായ നമഃ, ബാണായ നമഃ, ഹേമമുഡായ നമഃ, ഈ നാലും, ശിവാദ്യശ്രീഷു - ഈശകോണിൽ തുടങ്ങി നാലു കോണുകളിലും, ഭദ്രാഭിസേനം ഭവപുത്രഭേദവസേനേ ഭേവയാനീം ച നൃസേത് - ഭദ്രസേനായ നമഃ, ഭവപുത്രായ നമഃ, ഭേദവസേനായൈ നമഃ, ഭേവയാന്തേ നമഃ, ഈ നാലും ചേർന്നു അംഗാവരണം ഇദ്ദാഭി വദ്ദാഭി നിർമ്മാല്യധാരി ഇങ്ങനെ ക്രമം.

അംഗാന്തേ പുരുഷാഭിസദ്യചരമാഃ സ്വാശാസു ശൈവീഃ ക്രമാ-
ദ്യോശ്ചാശ്രീഷു പാവകാഭിഷു ചതന്ത്രോ വാസുഭേവാഭികാഃ
മുർത്തിഃ കല്പയതു ത്രിലോചനഹരൈ പ്രാക് ചണ്ഡസേനാഭിഹ
സ്വം വാഹം വൃഷസംജ്ഞകം ച ഗരുഡാത്മാനം സുധീരഗ്രതഃ.

[വൃ

തൃപ്തോചനമനുഭവം അംഗാരണം - ശരണനാരായണങ്കൽ അംഗാരണം കഴിഞ്ഞാൽ, സ്വാശാസ്യ പുരുഷാദിസദ്യുചരമാഃ ശൈവീഃ മുതലീ ശിവങ്കൽ പറഞ്ഞപോലെ ഭിക്ഷകളിൽ മൗ തത്ത്വപുരുഷായ നമഃ, ശം അപ്തോരായ നമഃ. യം സദ്യോജായ നമഃ, ഡം ഡമദേവായ നമഃ, ഈ ശിവന്റെ മുതൽപ്പാവരണത്തേയും, ഡാറകളെപ്പോലെയും അന്യോഃ ഡാസുദേവാദികൾ വെട്ടുന്നു? അന്യോഃ ദിനാപ്തകേരളകളിൽ വിജ്ഞാനീയപോലെയോ വെട്ടുവോ നമഃ, സങ്കർഷണായ നമഃ, പ്രജ്ഞായ നമഃ, അന്തിരായായ നമഃ, ഈ നാലുനേയും, മുതലീ കല്പയതു - മുതൽ മന്ത്രങ്ങളേ പൂജിപ്പൂ. ഇഹ ചണ്ഡസേനാത് പ്രാഗ് വൃഷസംജ്ഞകം ഗരുഡാത്മാനാം സ്വം വാ ഹം ച അഗ്രതഃ സുധീഃ കല്പയതു - ഇവിടെ നിമ്മാദ്യധാരിയുടെ മുമ്പിൽ വൃഷായ ഗരുഡാത്മാനേ നമഃ എന്നു തന്റെ വാഹനത്തേയും അഗ്രഭാഗത്തുങ്കൽ പൂജിപ്പൂ.

നൃസ്യ ജയാം വിജയാമേദി കീർത്തിം പ്രീതിം പ്രഭാം തഥാ ശ്രദ്ധാം മേധാം ശ്രുതിം ദ്വിതീയാവരണേ പ്രാഗാദിദിക്ശമാത്തദനം. വുവു ചക്രം ശംഖം സഗഭം വസ്ത്രം പാശാങ്കശൗ ശരം ച ധനുഃ സ്ഥാപയതു സുംഭമന്ത്രാഗ്രം ഷോഡശകേ ആദിമാക്ഷരം ബീജം [വുൻ

കീർത്തിപ്രീത്യോർമേധായാശ്ചാഭ്യുപരയുതം വിരേഹം ച ചക്രേ രമേവ സംബല്യന്തമിഹാസ്രാഷ്ടികം ഫലന്തം ച. ന്നു

സുംഭമന്ത്രാഗ്രം ദ്വിതീയാവരണേ പ്രാഗാദിദിക്ശമാത് ജയാം വിജയാം കീർത്തിം പ്രീതിം പ്രഭാം ശ്രദ്ധാം മേധാം ശ്രുതിം ച നൃസ്യ തദനം ചക്രം ശംഖം സഗഭം വസ്ത്രം പാശാങ്കശൗ ശരം ധനുഃ ച സ്ഥാപയതു. അത്ര ഷോഡശകേ ആദിമാക്ഷരം ബീജം - ഈ പതിനാറും ആദിയിലത്തേ അക്ഷരം ബീജമായിട്ടും ഭവിക്കും. കീർത്തിപ്രീത്യോഃ മേധായാഃ ച - കീർത്തിപ്രീതിരണ്ടിനും മേധയ്ക്കും ആദിയിലത്തേ അച്ചു കൂട്ടിയും രേഹം കൂടാതെയും ബീജം ഭവിക്കും. ചക്രേ രം ഏവ - ചക്രത്തിനു രം എന്ന ബീജം. ഇഹ അസ്രാഷ്ടികം സംബല്യന്തം ഫലന്തം - ഇവടെ ഒട്ടക്കത്തേ വിഭക്തികൾ എട്ടും സംബോധനവിഭക്തിയോടു കൂടി ഫട് എന്ന് അവസാനമായിട്ടും ഭവിക്കും. ദർശനയിങ്കൽ അംഗാവരണം കഴി

ത്താൽ രണ്ടാമത്തേ അവാദണത്തുകൾ ജം ജന്മാതൈ നമഃ, വിം വിജ്ഞാതൈ നമഃ, കം കീർത്തിത നമഃ, ഫം പ്രീതിയ നമഃ, പ്രം പ്രഭാതൈ നമഃ, ശ്രം ശ്രദ്ധാതൈ നമഃ, മം മേധാതൈ നമഃ, ശ്രം ശ്രുതൈ നമഃ, ഈ ഏതും കീഴക്കുതടങ്ങി പ്രദക്ഷിണമായിട്ടും പിന്നെയും ഇങ്ങനെ കീഴക്കു തടങ്ങി രം ചക്രഫട് നമഃ, ശം ശബ്ദഫട് നമഃ, ഗം ഗഭേഫട് നമഃ, ഖം ഖഡ്ഗ ഫട് നമഃ, പം പാശ ഫട നമഃ, അം അങ്കുശ ഫട് നമഃ, ശം ശര ഫട് നമഃ, ധം ധനുഃ ഫട് നമഃ, ഇങ്ങനെ തൃതീയാവരണം. പിന്നെ ഇന്ദ്രാഭി വജ്രാഭി നിർമ്മാല്യധാതുന്തം.

ദിക്ഷു ക്ഷുരികാം ഖഡ്ഗം ധനുഃ ശരം ഊഹഡാഭികം നൃസതു ശാഭ്വം മധുകരമഗ്നൗ ശംബരമപ്യാതുക്തേംഗവൃത്യന്തേ. ൻ.മ

ആതുക്തേ അംഗവൃത്യന്തേ - ശാസ്ത്രാവിജ്ഞാൽ അംഗാവരണം കഴിഞ്ഞാൽ, ദിക്ഷു ഊഹഡാഭികം ക്ഷുരികാം ഖഡ്ഗം ധനുഃ ശരം - ദിക്ഷുകളിൽ ഊഹ ഫട് ക്ഷുരികാതൈ നമഃ, ഊഹ ഫട് ഖഡ്ഗായ നമഃ, ഊഹ ഫഡ് ധനുഷേ നമഃ, ഊഹ ഫട് ശരായ നമഃ ഇതു നാലും, ശാഭ്വം മധുകരം അഗ്നൗ ശംബരം അഭി - ഈശങ്കോണിൽ മധുകരായ നമഃ എന്നും, അഗ്നികോണിൽ ശംബരായ നമഃ, എന്നും നൃസതു - പൂജിപ്പൂ. പിന്നെ ഇന്ദ്രാഭികരം.

നൃസതു ഗണജയവിഷ്ണുശൈകാദികദംഷ്ട്രവീരഗജവക്ത്രാൻ ലംബോദരവരഭാഭിധക്തേപ്രിയമഷ്ടദിക് ക്രമതഃ. ൻ.വ

ഓജസപരബീജയുതാൻ വിഷ്ണുശേ ചാവുതൗ ദ്വിതീയാന്താം ഗതിതമസാധാരണമിത്യാവരണം കീർത്തയേഥ സാമാന്യം. ൻ.ന.

വിഷ്ണുശേ ദ്വിതീയാന്താം ആവുതൗ - ഗണപതിയിങ്കൽ രണ്ടാമത്തേ ആവരണത്തുകൾ, ഓജസപരബീജയുതാൻ - ഒറ്റ അച്ചുകളോട കൂടിയ ബീജങ്ങളോട കൂടി, ഗണജയവിഷ്ണു ശൈകാദികദംഷ്ട്രവീരഗജവക്ത്രാൻ ലംബോദരവരഭാഭിധക്തേ പ്രിയം അഷ്ടദിക് ക്രമതഃ നൃസതു - ഗം ഗണജയായ നമഃ, ഗിം വിഷ്ണുശായ നമഃ, ഗും ഏകദംഷ്ട്രായ നമഃ, ഗും ഏകവാരായ നമഃ, ഗ്ം ഗജവക്ത്രായ നമഃ, ഗോ ലംബോദരായ നമഃ, ഗോ വരായ നമഃ, ഗം ഭക്തപ്രിയായ നമഃ, ഈ എട്ടിനേയും കീഴക്കു തടങ്ങി എട്ടുദിക്കിലും ക്രമേണ ഇരുത്തി പൂജിപ്പൂ. ഇതി അസാ

ധാരണാ ആചാരണം ഭക്തി - ഇപ്രകാരം സമമല്ലാതെ ഇരിക്കുന്ന ആചാരണം പറയപ്പെട്ടു. അഥ സാമാന്യം കീർത്തിതം - ഇതി ന്നില്ലാത്തതും ഉല്യമായ ആചാരണം രണ്ടിനേയും പറയുന്നു.

പ്രാഗാഭ്യാശാസ്യപിന്യാഗ്നിരമനിതൃതിവത്സരവായുസോമേശാനാൻ നിതൃതാവനന്തമീശ ബ്രഹ്മാണം മന്ത്രവിത് ക്രമേണ നജേത്.

[ൻ ര്

മന്ത്രവിത് പ്രാഗാഭ്യാശാസ്യ ഇന്ദ്രാഗ്നിരമനിതൃതിവത്സര വായുസോമേശാനാൻ നിതൃതേ അനന്തം ഇതശേ ബ്രഹ്മാണം ഹ ക്രമേണ നജേത് - മന്ത്രജ്ഞേ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ കിട്ടക്ക തുടങ്ങി ക്രമേണ എട്ടു ദിക്കുകളിലും ഇന്ദ്രാഗ്നി സുരാധിപതയേ വിഷ്ണുപാർഷദേ നമഃ, അഗ്നേ തേജോധിപതയേ വിഷ്ണുപാർഷ ദേ നമഃ, യമായ പ്രേതാധിപതയേ വിഷ്ണുപാർഷദേ നമഃ, നാമുത യേ രക്ഷോധിപതയേ വിഷ്ണുപാർഷദേ നമഃ, വാതന്നായ ജലാധിപ തയേ വിഷ്ണുപാർഷദേ നമഃ, വാതവേ പ്രാണാധിപതയേ വിഷ്ണു പാർഷദേ നമഃ, സോമാഗ്നി നക്ഷത്രാധിപതയേ വിഷ്ണുപാർഷദേ നമഃ, ഈശാനായ വിദ്യാധിപതയേ വിഷ്ണുപാർഷദേ നമഃ, പിന്നെ നിതൃതികോണിൽ അനന്തായ നാഗാധിപതയേ വിഷ്ണുപാർഷദേ നമഃ, ഈശകോണിൽ ബ്രഹ്മണേ ലോകാധിപതയേ വിഷ്ണുപാർഷ ദേ നമഃ, ഇങ്ങനെ ദിക്പാലന്മാരെ പൂജിച്ചു. ശിവാദികൾക്കു യദുപാർഷദേ നമഃ ഇത്യാദി അന്യരവരുടെ പാർഷദന്തകളായ് വേണം

വജ്രം ശക്തിം ദണ്ഡം ഖഡ്ഗം പാശാങ്കുശൗ ഗദാം ശൂലം ചക്രം പദ്മം ച തഥാ നൃസ്യേദിന്ദ്രാഭിന്നാഗൃതഃ കൃമതഃ. ൪൪

ഇന്ദ്രാഭിന്നാഗൃതഃ തഥാ കൃമതഃ വജ്രം ശക്തിം ദണ്ഡം ഖഡ്ഗം പാശാങ്കുശൗ ഗദാം ശൂലം ചക്രം പദ്മം ച നൃസ്യേ ത - ഇന്ദ്രാദികളുടെ പറയുന്നത് കിട്ടക്ക തുടങ്ങി വജ്രം നമഃ, ശക്തിയെ നമഃ, ദണ്ഡായ നമഃ, ഖഡ്ഗായ നമഃ, പാശായ നമഃ, അങ്കുശായ നമഃ, ഗദായെ നമഃ, ത്രിശൂലായ നമഃ, നിതൃതിയി കൽ ചക്രായ നമഃ, ഈശകോണിൽ പദ്മായ നമഃ, ഇങ്ങനെ ദിക്പാലായുധങ്ങളേയും നൃസിച്ചു - എന്നാൽ പൂജിച്ച എന്തെ അത്പര്യം.

വിഷപക്സേനപ്രമുഖം നിർമാല്യജം നിജം നിജം യജതു
ദിക്പാലാസ്രാവസിതൈ ദിക്പാലവൃത്യന്തരേ ച ദിതിഭാഗേ. ന്നു

ദിക്പാലാസ്രാവസിതൈ - ദിക്പാലന്മാരുടെയും തദസ്രുജ്ജ
ഭൃദേയും ഒട്ടക്കും, ദിക്പാലവൃത്യന്തരേ ച ദിതിഭാഗേ - ദിക്പാലാവ
രണത്തിന്റെ അകത്തു് സോമന്റെയും ഈശാനന്റെയും നടുവിൽ
ദിതിപദത്തുകൾ, വിഷപക്സേനപ്രമുഖം നിജം നിജം നിർമാല്യജ
ജം യജതു - വിഷപക്സേനൻ തുടങ്ങിയുള്ള തന്റെ തന്റെ
നിർമാല്യധാരിയേ പൂജിച്ചു.

സ്വാഭീഷ്ടമന്ത്രപരിവാരഗണാൻ സ്വപദേമ-

ഷേപവം നിവേശ്യ ദിശതുചന്ദ്രതീക്ഷ്ണേ തേഷു

മുർത്തുംഗപശ്ചിമമിഹ സ്തപനാഭിഭൂഷാ-

നിഷ്ഠാ ജപാഭിഭീതഗ പ്രയജേദശേഷാൻ.

ൻ ഞ

സ്വപദേമഷു സ്വാഭീഷ്ടമന്ത്രപരിവാരഗണാൻ ഏവം
നിവേശ്യ - തത്തല്പക്തിബീജം കൊണ്ട പ്രസരണമുദ്രയാ പഷ്ട
ങ്ങളേ ആരാധിച്ച് പരിവാരങ്ങളെ പത്മപീഠത്തെ കല്പിച്ച്
പ്രണവംകൊണ്ട് മുമ്പിൽ ചന്ദ്രന്റെപോലെ പരിവാരങ്ങളേ വേറെ
യാക്കി പീഠങ്ങളിലിരുത്തി, തേഷു മുർത്തുംഗപശ്ചിമം സ്തപനാഭി
ഭൂഷാനിഷ്ഠാഃ ഉപചന്ദ്രതീഃ ദിശതു - ആ പരിവാരങ്ങളിൽ അംഗാവ
രണവും മുർത്യാവരണവും കഴിവോളമുള്ള പരിവാരങ്ങൾക്കായി
കൊണ്ട് സ്താനത്തേയും ചന്ദ്രഭൂഷണങ്ങളേയും ശംഭിജലംകൊണ്ടു
കൊടുപ്പു. അവിടെ വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഹൃദയഭേദവൽക്കയെ സ്താന
മിദം ഇത്യാദി ശ്രീകൗസ്തുഭം സ്താനമിദം എന്നു കഴിവോളവും,
ശിവങ്കൽ തത്പുരുഷാദി സ്കന്ദാദിവും, ശങ്കരനാരായണങ്കൽ
ഹൃദയാദി അനിരൂപാദിവും, സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ സനൽകുമാരാദി
അസ്രാന്തവും, ശാസ്താവിങ്കൽ ഹൃദയാദി അസ്രാന്തവും, ഗണ
പതിയിങ്കൽ ഹൃദയാദി ഭക്തപ്രിയന്തവും, ചർഗ്ഗന്ദികൽ ഹൃദയാദി
ശുത്യന്തവും ഉപഹാരങ്ങളേ കൊടുപ്പു. അഥ ജപാഭിഭീഃ അശേ
ഷാൻ പ്രയജേത് - മറിഞ്ഞ ജപഗന്ധപാപ്പങ്ങളെക്കൊണ്ട് ദേവനേ
യും പരിവാരങ്ങളേയും കൂടെ പൂജിച്ചു.

തത്രോക്താനിജോപചാരമനുവർണ്ണാംഗായധാഭ്യേ സുധീ-

ഭേവം വിന്യസനക്രമേണ ജലഗന്ധാഭ്യം പ്രസന്നേന ച

യാജം യാജമൈദീപദിവശാശ്ചൈതരഗക്രമാ-
 നിർമ്മാല്യശ്ചവസാനികാന്നിജനിജസ്ഥാനേഷു സംപൂജയേത്.

[ൻവ

തത്ര സൂര്യഃ ക്ഷേപനീജോപധാജ് നവർണാംഗായുധാ
 ദൈവഃ - ആ മുന്തിപ്പൂജയിങ്കൽ ആചാര്യൻ പ്രണാമം മുന്നും
 ഉപധാരം ഒരിക്കലും മുന്നും മുന്നും മുലാക്കുരങ്ങളും അംഗങ്ങളും
 ആയുധങ്ങളും ഭൂഷണങ്ങളും ഒരിക്കലും, വിന്യസനക്രമേണ - ദേവ
 ന്യാസക്രമത്തേ അനുസരിച്ചു ദേവനേയും, ജലഗന്ധാഭ്യം പ്രസ
 നേന ച യാജം നാജം - വെള്ളംകൊണ്ടും ഗന്ധജലംകൊണ്ടും
 പുഷ്പംകൊണ്ടും പൂജിച്ചു, അന്തരഗക്രമാദ് ഏതദീപദിവ
 രാൻ നിർമ്മാല്യാശ്ചവസാനികാൻ - ഈ ദേവന്റെ അടുത്തു് ഇരി
 ക്കുന്ന അംഗാവരണം മുർത്താവരണം ഇന്ദ്രാദികൾ വജ്രാദികൾ
 ഇങ്ങനെപറഞ്ഞു പറഞ്ഞായി പറഞ്ഞ പരിവാരങ്ങളേയും നിർമ്മാ
 ള്യയാരി ഒട്ടക്കം വരുമാറ്, നിജനിജസ്ഥാനേഷു സംപൂജയേത് -
 തന്റെ തന്റെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ പൂജിച്ചു.

സുനാവസാനൈരിതി സാവൃതിം തം സമ്പൂജ്യ
 പുഷ്പാപുതിമാതനോതു
 പുത്തിം ച പുഷ്പൈസ്തുളസീദപയാദ്വൈ-
 ഗ്ഗന്ധാംബുസിക്തൈർഗദിതക്രമേണ.

ൻൻ

ഇതി സുനാവസാനൈഃ സാവൃതിം തം സമ്പൂജ്യ - ഈ പറഞ്ഞ
 ക്രമേണ ജലഗന്ധപുഷ്പങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ആവരണങ്ങളോട കൂടിയി
 രിക്കുന്ന ദേവനെ പൂജിച്ചാൽ, പുഷ്പാപുതിമാതനോതു - ഇവിടെ
 പറയുന്നപോലെ പുഷ്പാവരണത്തെയ്യ്വ. ഗദിതക്രമേണ
 ഗന്ധാംബുസിക്തൈഃ തുളസീദപയാദ്വൈ പുഷ്പൈഃ പുത്തിം ച
 ആതനോതു - പുഷ്പാവരണം ആരാധിച്ചാൽ മുമ്പു് ആത്മാരാധന
 യിങ്കൽ പറഞ്ഞ ക്രമപോലെ 'തുളസീദപയം കല്പയാമി' ഇത്യാ
 ദി അഞ്ചു മന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഗന്ധജലത്തിൽ മുക്കിയ പുഷ്പങ്ങളേ
 കൊണ്ടു് പുഷ്പപൂരണത്തെയും ചെയ്യു.

പുഷ്പാവരണത്തെപ്പറ്റുന്നതും:-

ആദ്യം കാത്യാ പ്രസുനാവൃതിരിഹ യജതാ സേവാപധാരേണ

[പുഷ്പൈ

ർമൂലേനാപി ത്രിവാര ധരിമഖിലപരിവാരകാനേകശബ്ദ

മൂലാഞ്ജനം ദിഗ്വിതം ദിഗ്വിതം പരമിതാവൃത്യപേതം തൃതീയാ
മൂലേനാംഗാവൃതം കേവലമംഗം പരമിതം തൃതീയാ ത്രിതേനം.

[൧൦൦]

ഇഹ യജ്ഞം - ഇവിടെ പുജിക്കുന്ന ആചാര്യനാൽ, സേവാ
പചാരണ മൂലേന അപി ഹരം ത്രിവാക്. തന്നെ ഉപചാരം
കൊണ്ടും മൂലംകൊണ്ടും മൂലം പ്രാവർത്തം വിഷ്ണുവർത്തനം, ചാഖില
പരിവാരകാർ എങ്കൽ ച അംഗം ചാണ തു. നിമ്നാലയാ
രി കഴിവോളമുള്ള പരിവാരങ്ങളെ ശിക്ഷാ പൂജകളെ ആരാ
ധിച്ചു. അദ്വയാ പ്രസന്നാവൃതിഃ ഇത് ആദ്യമായിരിക്കുന്ന പുഷ്പാ
വൃതി. മൂലാഞ്ജനം ദിഗ്വിതം പരമിതാവൃത്യപേതം ദിഗ്വിതം -
പിന്നെ മൂലാഞ്ജനംകൊണ്ട് വിഷ്ണുവിനേയും അംഗാവരണാദി
കൗസ്തുഭാന്തമുള്ള പരിവാരങ്ങളേയും ശിക്ഷാ പൂജകളെ ആ
രാധിച്ചു. ഇതു തെളിയിക്കുന്ന പൂജാവരണം. മൂലേന അംഗാ
വൃതം തൃതീയാ - പിന്നെ മൂലംകൊണ്ട് മൂന്ന് ഉദയവും അംഗാവര
ണങ്ങളെക്കൊണ്ടുമാരാധിച്ചു. ഇതു തൃതീയാവൃതി. കേവലം
പരമത്തേപന ഏനം തു. - ഒട്ടക്കം വിഷ്ണുവിനേത്തന്നെ പഞ്ച
ത്തപംകൊണ്ട് ആരാധിച്ചു. ഇതു പരമമാവരണം. ഒട്ടക്കം
പ്രണവംകൊണ്ടും ഭേദനേ മൂന്ന് ആരാധിച്ചു. ഇങ്ങനെ പഞ്ച
ങ്ങളെ ആരാധിക്കു പൂജാവരണമായത്.

ഏകാം പ്രാഗുപചാരതോഖിലപരിവാരൈരമാ മൂലതോ
ദേവയാഗാപരസ്സരാവരണയുക്ത്യാതേ സ്വയം വിദ്യയാ
പുഷ്പൈശ്ചാഭവപക്ഷതോഖിലപരിവാരൈശ്ച മുന്ത്യാംഗകൈ
സാർദ്ധം. കേവലമപ്യുപാർഹതു ശിവേ ത്രേയാ തഥാ വാഖിലേ.

[൧൦൧]

പ്രാഗ് ഉപചാരതഃ ഏകാം അഖിലപരിവാരൈഃ അഥാ -
മുമ്പിൽ ഉപചാരംകൊണ്ടു ഏകായേ അംഗാദി നിമ്നാലയാൽ
ത്തമുള്ള പരിവാരങ്ങളോടു കൂടെ ആരാധിച്ചു. മൂലതഃ അംഗപര
സ്സരാവരണയുക്ത്യാ ദേവയാ - പിന്നെ മൂലാഞ്ജനംകൊണ്ടും
അംഗാദി ധനു ഫട് എന്നു കഴിവോളവും പിന്നെ മൂലംകൊണ്ടും
അംഗാവരണംകൊണ്ടും ഇങ്ങനെ രണ്ട് ആവരണമായി പൂജകളെ
ആരാധിച്ചു. അതേ വിദ്യയാ സ്വയം - ഒട്ടക്കം പന്ത്രണ്ടാം

മത്തേ പടലത്തിൽ പറയുന്ന വിദ്യാമന്ത്രംകൊണ്ട് ഭഗവതിയേ
 ണ്തന്നെയും; ഇങ്ങനെ മൂന്ന് ആവരണമായിട്ട് ഒറ്റയിങ്കലേ പുഷ്പാ
 വരണം. ശിവ ശാർവ്വപക്ഷിതഃ - ശിവൻ ശാർവ്വപക്ഷിമായ
 പ്രണവോപചാരമുലങ്ങളും സ്വരൂപശാർവ്വപക്ഷിഭൂഷണങ്ങളും
 കൊണ്ടു ഭവാനെ ആരാധിച്ചു; അവിടെ പരിവാരരെ ച - തത്പുര
 ഷാദി നിർമ്മാപ്യാശ്വന്തവും ആരാധിച്ചു. ഇത് പ്രഥമാവരണം.
 ശാർവ്വപക്ഷിതഃ മുത്യാശ്വന്തഃ സാർവ്വപക്ഷിതഃ എന്ന പ്രണവോ
 പചാരമുലാദി ഭൂഷണാത്തംകൊണ്ടു ശിവനെയും മുത്യാവരണവും
 അംഗാവരണവും കൊണ്ടു പരിവാരങ്ങളെയും. ഇതു രണ്ടാമത്തേ
 ആവൃതി. ശാർവ്വപക്ഷിതഃ കേവലം അപി ഉപാർഹതു - ചി
 പനയും പ്രണവോപചാരമുലാദിഭൂഷണാത്തംകൊണ്ടു പഞ്ചബ്ര
 ഹ്മവ്യാമവ്യാചിദശാർവ്വപക്ഷിതഃ ഭവാനെ ആരാധിച്ചു.
 ഇങ്ങനെ മൂന്നാമത്തേ പുഷ്പാവരണം. അവിടെ തഥാ ത്രേയാ വാ -
 ശങ്കരനാരായണാദികളിൽ ശിവൻ പ്രേക്ഷ്യം പ്രണവോപചാര
 മുലമുലാക്ഷരാംഗായുധഭൂഷണാത്തംകൊണ്ടു സകല പരിവാര
 മന്ത്രംകൊണ്ടു പ്രഥമാവരണം. പ്രണവോപചാരാദി ഭൂഷണാ
 തവും മുത്യാവരണം / വരണങ്ങളും കൂടി രണ്ടാമത്തേ; പ്രണ
 വോപചാരമുലാദി ഭൂഷണാത്തവും ഒട്ടക്കൂ മൂലം മൂന്നുതരംകൂടി
 ആരാധിക്കുന്നത് മൂന്നാമത്തേ ആവരണം. ഇങ്ങനെ എല്ലാ
 ഭൂവന്മാരിലും പുഷ്പാവരണത്തെയും അതതു ഭവന്മാർക്ക്
 ആഗമങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പുഷ്പങ്ങളെ കൊണ്ടു പുഷ്പപുരണ
 ത്തെയും ചെയ്തു.

സസാമ്പ്രമുണ്ടാനിനദേവ നീചൈ-

ർധുപേന ദീപേന സമർപ്പ ചോച്ചൈഃ

ദേവം സസർവ്വാവരണം, പ്രദദ്യാത്

സകൃത്സകൃദപരി തദാവൃതിഭ്യഃ.

൧൦൨

സസാമ്പ്രമുണ്ടാനിനദേവ ധുപേന നീചൈഃ - നിബിഡ
 മായ മണിയുടെ നാദത്തോടുകൂടി ധൂപംകൊണ്ടു നാദിമുഖത്തി
 ലും, ദീപേന ഉച്ചൈഃ - അപകാരം ചക്ഷുസ്സികൾ ഉയർത്തി ദീപം
 കൊണ്ടും, സസർവ്വാവരണം ദേവം സമർപ്പ - സകലപരിവാരങ്ങ
 ളോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന ദേവനെ പൂജിച്ചു, തദാവൃതിഭ്യഃ സകൃത്
 സകൃത് വാരി ദദ്യാത് - ആ ദേവനായിക്കൊണ്ടു പരിവാരങ്ങൾ
 കായിക്കൊണ്ടു ഒരിക്കൽ വെള്ളത്തെയുമർപ്പിച്ചു.

താരേണ ദേവേ/നാഗതം വിഭൂതി-

ജാതം പ്രസൂനാപ്തണതോ വിഭാവ്യ
കിഞ്ചിത് സമഭൃച്ഛ ദോരു തസ്മൈ
തഥാ/ർഹ്യപാദ്യാപമനീയകാനി.

൧൦൩

താരേണ പ്രസൂനാപ്തണതഃ വിഭൂതിജാതം ദേവേ അനാ
ഗതം വിഭാവ്യ - പ്രണവംകൊണ്ട് സംശോജനരൂപമായി പുഷ്പ
ങ്ങളേ ആരായിച്ച് പരിവാരങ്ങളേ ഒരുക്ക ദേവനോടു യോജിക്കു
മാറും കല്പിച്ച്, കിഞ്ചിത് സമഭൃച്ഛ - മുഖംകൊണ്ട് മൂന്നു ജല
ഗന്ധപുഷ്പങ്ങളേ അർപ്പിച്ച്, തഥാ അർഹ്യപാദ്യാപമനീയ
കാനി ദോരു - മുഖിൽ ചെന്നെ ക്രമേണ അർഹ്യപാദ്യാപമനീ
യങ്ങളേ കൊടുപ്പു.

അനന്തരം നിവേദ്യജാതം പരം തഃ-

ഭൂമിം വിശോധ്യ വിനിധായ ഹിരണ്മയാദ്രം
പാത്രം പവിത്രമഭിഷാധ്യ വിഭോഃ പുരസ്താത്
സന്ധാദയേഭ്യഃ പരിമത്ര നിവേദ്യജാതം
പ്രാജ്ഞാജകാദഗുഹാഭിപരിഷ്കൃതം ച.

൧൦൪

അഥ വിഭോഃ പുരസ്താത് ഭൂമിം വിശോധ്യ - അന
ന്തരം ദേവന്റെ മുമ്പിൽ ഭൂമിയേ തളിച്ച് ശുദ്ധമാക്കി പുഷ്പങ്ങളേ
ഇട്ട്, ഹിരണ്മയാദ്രം പവിത്രം പാത്രം വിനിധായ, പൊന്നു
വെള്ളി റാട്ട് ഇത്യാദി ശുദ്ധമായി ഇരിക്കുന്ന പാത്രത്തേ വച്ച്,
അഭിഷാധ്യ - ആ പാത്രത്തിൽ ഉപസ്തരിച്ച്, അത്ര പ്രാജ്ഞാജകാ
ദഗുഹാഭി പരിഷ്കൃതം രവിരം നിവേദ്യജാതം സന്ധാദയേത് -
നല്ല നെയ്യോടും കടളിപ്പഴത്തോടും ശർക്കരയോടും ആദിശബ്ദം
കൊണ്ടു കൂട്ടുവാൻ വച്ചുണ്ടാക്കിയ സാധനങ്ങളോടും ചുറ്റും വച്ചി
രിക്കുമാറ് ഏറ്റവും വെളുത്തത് ഇരിക്കുന്ന ഹവിസ്സിനേയും പായസ
ത്തേയും കൂടി നിവേദിപ്പാനുള്ളതിനെ ആ പാത്രത്തിൽ സന്ധാ
ദിപ്പു.

പ്രോക്ഷ്യാസ്മുണ സുരഞ്ച വായുസഖിലൈഃ സംശോഷ്യ ദശലപാ
[ഗ്നിമ-

ഭോഷ്ണാ പാമകരാമൃതാപ്ലവതമിദം മന്ത്രാമൃതീഭാവിതം

ജപ്താ മുഖമമാഷ്ടശഃ സുരഭിമുദ്രാതഃ സുധാപൂരിതം

പ്രാശ്ചത്യന്തർഗ്രാഹണസ്തഥാ കസുമസംരാദ്ധ്യാ വിഭോർവാ

[യേത്. ൧൦൫

പ്രോക്തം അസ്മൈ സദാ - ചിന്നേ ഈ നിവേദ്യത്തെ
 പ്രണവം എടുത്തു ജപിച്ച് പരധനപ്രണവംകൊണ്ടു തളിച്ച് സ്വ
 സ്വാസ്ഥ്യമന്ത്രംകൊണ്ടു താലന്തയാൾ രക്ഷിച്ച്, വായുസലിലൈഃ
 സംശോധ്യ - കൈയിൽ വെച്ചു മെടുത്തു യം എന്ന വായുബീജത്തെ
 ജപിച്ചു തളിച്ചു ശോഷണത്തക്കല്ലിച്ച്, അഗ്നിമദ്യോഷ്ണാ ഭാഗ്യാ -
 വലത്തേക്കൊക്കെ പൽ രം ഏവം എഴുതി കാട്ടി തൊട്ടുജപിച്ചു ഭവന
 ശേഷം കല്പിച്ച്, വാമകരാമൃതാപ്തം മന്ത്രാമൃതീഭാവിതം - എടു
 ത്തുകൈയിൽ വം എന്ന അമൃതബീജത്തെ എഴുതി കാട്ടി തൊട്ടു
 ജപിച്ച് അമൃതാപ്താവനത്തെയും ധ്യാനിച്ച് മന്ത്രമയമായ അമൃ
 താമി കല്പിച്ചിരിക്കുന്ന, ഇദം അപ്തശഃ മൂലം ജപ്തം - ഈ നിവേ
 ദ്യഭവം തൊട്ടു തന്റെ മൂലത്തെ എടുത്തു ജപിച്ച്, സുരഭിമുദ്രാർത്ഥം
 സുധാപൂരിതം സുരഭിമുദ്രയോടാട്ടി "അമൃതേ അമൃതോത്ഭവേ
 അമൃതവർഷിണി അമൃതം ബ്രാവയ ബ്രാവയ സ്വാഹാ" ഈ മന്ത്ര
 ത്തേ ജപിച്ച് അമൃതകൊണ്ടു നിറച്ചിരിക്കുമാറു കല്പിച്ച്, പ്രാച്യ-
 ചിന്നേ മൂലംകൊണ്ടു നിവേദ്യത്തെ ജലഗന്ധപുഷ്പംകൊണ്ടു
 പൂജിച്ച്, കസ്യമസംരാഗ്യാ വിഭോഃ ഏതദ്ഗ്രഹണസ്പൃഹാം
 ഭാവയേത് - നേര മന്ത്രംകൊണ്ടു ദേവന്റെ ഭാഗത്തേക്കു കല്പിച്ചു
 നിവേദ്യത്തിൽ ആരാധിച്ച് മൂലംകൊണ്ടു ദേവനും ആരാധിച്ച്
 നിവേദ്യസമീകാരത്തെയും ഭാവിപ്പൂ.

കൃതവാ യഥോക്തം പരിഷേചനാദികം
 ഭോർദ്വ്യാം സപുഷ്പം രസനാരുചീരിഹ
 വിസാർത്ഥ മന്ത്ര വിനിവേദ്യ ഭോർദ്വ്യാ
 തത്ത്വോക്തം തപദനേ സമർപ്പയേത് .

൧൦൩

മന്ത്രി യഥോക്തം പരിഷേചനാദികം കൃതവാ - മന്ത്രത്തെ
 നായരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ തന്റെ ഗൃഹ്യത്തുകൾ പറഞ്ഞി
 റിരിക്കുന്നപോലെ പരിഷേചനവും ഭവസ്പർശനവും ജലവാ
 നത്തെയും തത്ത്വമന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടു ചെയ്തു, സപുഷ്പം ഭോർദ്വ്യാം
 രസനാരുചീഃ ഇഹ വിസാർത്ഥ - രണ്ടുകൈകളേക്കൊണ്ടും പുഷ്പങ്ങളേ
 എടുത്തു രസനായെ നമഃ എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു ദേവന്റെ
 ജിഹ്വാചാപതന്ത്രത്തെ ഈ നിവേദ്യത്തിൽ ആവാഹിച്ച്, വിനി
 വേദ്യ - നിവേദയാമി ഇത്യാദിമന്ത്രംകൊണ്ടു പുഷ്പങ്ങളേ ആരാ
 ധിച്ചു പ്രാർത്ഥിച്ച്, തതഃ തപദനേ ഭോർദ്വ്യാ അമൃതം സമർപ്പയേ

700

202

സകലേ ദേവേ - സകലാവയവയുക്തനാചിരിക്കുന്ന ദേവ
കൾ, ജിഹ്വാനസോഃ ശ്രവണനാഭിദൃഗാനനേഷു - ജിഹ്വയി
കളും നാസികയിങ്കലും ശ്രവണങ്ങളിലും നാഭിയിങ്കലും നേത്രങ്ങളിലും

ഉപപന്നമുപപന്നം എന്ന ആറു പദങ്ങളിൽ, തോയോവ്യന്ത പവാനലവാരിസാരാൻ - അപ്പിൻറയും ഭൂമിയുടേയും ആകാശത്തിൻറയും വായുവിൻറയും അഗ്നിയുടേയും ജലത്തിൻറയും ഈ ആറു വസ്തുക്കളുടെ സൂക്ഷ്മഭൂതങ്ങളായിരിക്കുന്ന, ജലഗന്ധപുഷ്പധൂപപ്രദീപകനിവേദ്യഗന്ധൻ രസാംശൻ ക്രമേണ യനക്ത - ജലഗന്ധപുഷ്പധൂപദീപനിവേദ്യങ്ങളിൽ ഗതങ്ങളായിരിക്കുന്ന രസാംശങ്ങളേ ക്രമേണ യോജിപ്പിച്ചു.

തത്തത്സമർപ്പണവിധൗ നിജഭൂതശക്തിഃ

സ്വാക്ഷാദ്ഭേദ്യ വിമലാഞ്ജലിഗം സ്വസാരം

ദൈവതദക്ഷഭവശക്തികരേ സമർപ്പ

താദാത്മ്യമേതി തരസേത്യനുസന്ധീത. ൧൧൦

തത്തത്സമർപ്പണവിധൗ — അതതു ജലാദിദ്രവ്യങ്ങളുടെ സമർപ്പണസമയത്തുകൽ, നിജഭൂതശക്തിഃ - സാധകനായിരിക്കുന്ന തന്റെ പഞ്ചഭൂതശക്തികളിൽ വച്ചു ജലാദിസമർപ്പണദ്രവ്യങ്ങളുടെ ശക്തി സ്ത്രീരൂപേണ, സ്വാക്ഷാദ് ഭേദ്യ - തന്റെ ജിഹ്വപത്രിവാദികളിൽനിന്നു പുറത്തു ഗമിച്ചിട്ട്, വിമലാഞ്ജലിഗം സ്വസാരം - മലാംശത്തോടും ധാതാംശത്തോടും കൂടാതെയുള്ള രസാംശത്തേ കൈയിലെടുത്തുകൊണ്ടു് അതിനേ, ദൈവതദക്ഷഭവശക്തികരേ സമർപ്പ - അപ്പോൾ ദേവന്റേയും ആ ജിഹ്വപത്രിവാദികളിൽനിന്നു പുറത്തു ഗമിച്ചിരിക്കുന്ന ശക്തിയുടെ കൈയിൽ സമർപ്പിച്ചു, തരസാ താദാത്മ്യം ഏതി - വേഗേന ദേവശക്തിയോടു് സ്വശക്തിയും ഒന്നായി ചേന്നിരിക്കുന്നു. ഇതി അനുസന്ധീത - ഇപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കൂ.

പ്രത്യേത്യ ശക്തിരപി സാ നിജാഞ്ജലിഗതം രസം

സമർപ്പ സകളേ തസ്തിൻ വിഖീനേതി ച ഭാവയേത്.

[൧൧൧

സാ ശക്തിഃ പ്രത്യേത്യ - ആ ദേവന്റേ ശക്തി തിരിച്ചു ഭവകൽ ഗമിച്ചു്, നിജാഞ്ജലിഗതം രസം സകളേ ദേവേ സമർപ്പ - തന്റെ അഞ്ജലിഗതമായിരിക്കുന്ന രസത്തേ സകളായിരിക്കുന്ന ദേവകൽ സമർപ്പിച്ചു്, തസ്തിൻ വിഖീനാ ച

ഇതി ഭാവയേത് - ആ ദേവതയ്ക്ക് യോജിക്കുമാറും സ്വസ്വത്വം
 പ്രാപിച്ചു.

ദ്രുതം നൈവേദ്യസാരാമൃതമയരസയോഗേന ഏതും തൃപ്തിയും
 ദേവം ജാജപ്രമാനജപലനരുചിമനുഷ്യായ താം ധേനുമാത്രാം
 ബലപാനധാഞ്ജലിഃ സന്തനുവരമഭിജപ്യാഷ്ടശോഭസ്രേണ രക്ഷാം
 കൃതപാ ബലപാ കവാടം ബഹിരഥ ഹവിഷാ തന്മയേഗ്നേ

[ജുഹോതു. ൧൧൨

ദ്രുതഃ - ഇങ്ങനെ സങ്കല്പിച്ചു മാനസപൂജയേ ചെയ്ക്കാൽ,
 നൈവേദ്യസാരാമൃതമയരസയോഗേന - നിവേദ്യവസ്തുക്കളുടെ
 സാമ്യതയായിരിക്കുന്ന അമൃതമയരസത്തിന്റെ യോഗംകൊണ്ടു,
 ഏതും തൃപ്തിയും ദേവം ജാജപ്രമാനജപലനരുചിമനുഷ്യായ -
 സകുലരൂപേണയും സ്ഥൂലരൂപേണയും രണ്ടു പ്രകാരമുള്ള സ്വരൂ
 പത്തേ ഏറ്റവും ജപിച്ചിരിക്കുന്ന അഗ്നിപോലെ പ്രാപിച്ചു,
 താം ധേനുമാത്രാം ബലപാ - അമൃതവർഷത്തേ ഉണ്ടാക്കുന്ന സുരഭി
 മദ്രയേ ബന്ധിച്ചു, നധാഞ്ജലിഃ സന്തനുവരം അഷ്ടശഃ അഭിജ
 പ്യ - അഞ്ചുഭിമുദ്രകൊണ്ടു ദേവനെ വന്ദിച്ചു മൂലത്തേ എട്ടു ഭുവി
 ച്ചു, അസ്രേണ രക്ഷാം കൃതപാ - അസ്രം കൊണ്ടു ദേവനെ
 ക്ഷിച്ചു, കവാടം ബലപാ - ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ വാതിലിനെ
 അടച്ചു, ബഹിഃ തന്മയേ അഗ്നേ ഹവിഷാ ജുഹോതു -
 പുറത്തുവന്ന് ദേവനെ പൂജിച്ചിരിക്കുന്ന അഗ്നിയിൽ ഹവിസ്സു
 കൊണ്ടു ഹോമിച്ചു.

പരിസമുഹനപൂർവ്വിധാവധൗ

പരിസമച്ചിതപീഠ്നിവേശിതം

യജതു ദേവമഥം സകളീകൃതം

സപരിവാരമഥോ ജുഹോതിതി.

൧൧൩

പരിസമുഹനപൂർവ്വിധാവധൗ - തീയിനെ ഇട്ടു തലോടി
 വളാകി പരിസ്തരിച്ചു വളാകി ഹവിസ്സിനെ പതുഗിയേച്ചെയ്ത്ത്
 വളാകി ആരാധിച്ചാൽ, പരിസമച്ചിതപീഠ്നിവേശിതം സകളീകൃ
 തം അഥം ദേവം സപരിവാരം യജതു - പിന്നെ പീഠത്തേ പൂജി
 ച്ചു ഈ ദേവനെ ആവാഹിച്ചു ലിപിന്ത്യാസാദിയേച്ചെയ്ത്ത് സക
 ലീകരിച്ചു പരിവാരങ്ങളോടു കൂടി പൂജിച്ചു. അഥോ ഇതി ജുഹോ
 തിതി - പിന്നെ ഇപ്രകാരം ഹോമിച്ചു.

മന്ത്രി സംവത്സരം മന്ത്രജ്ഞനായ ആചാര്യൻ ഭവനേ
വസിച്ചു പുഷ്പങ്ങളേ എടുത്തു മുഖംകൊണ്ടു നിവേദ്യരസത്തെ ഭേ-
വകൽ സമർപ്പിച്ചു. പാനീയസമർപ്പണം കൃതം. അമൃതപാനീ-
യമിതം ഏകം ചൊല്ലി ശരണാർപ്പണത്തെക്കൊണ്ടു പാനീയത്തെ നമ-
പ്പിച്ചു. മുഖർച്ചിഃ ആന്ത്യ സമുപാസ്യ - മുമ്പു ആവാഹിച്ച
ജിഹ്വർച്ചിസ്സിനേ പദാഭയം - ചർച്ചിച്ചു. അപാനീയജലം
തൈലം - അപിധാനീയജലത്തെക്കൊടുത്തു. തന്നെ നിർമ്മാല്യഭക്-
സാത് പ്രകരോതു - ആ നിരോദ്യുത നിർമ്മാല്യയാർക്കു ഭിത്തി-
പത്തേകൽ നിർമ്മാല്യപഷ്പ്പാർച്ച വെള്ളം കൊടുത്തു നിരോദിച്ചു
വെള്ളവും കൊടുത്തു തദധീനമാക്കിക്കൊടുത്തു നിരോദിച്ചു തീ-
എടുത്തു തളിപ്പു.

ഗണ്ഡുഷഭന്തപവനാദിയുതം പ്രദായം ഹസ്താസ്യമാർദ്ദ്യമുപാ-
സ്യമുപഹാരാൻ പ്രദായം - പിന്നെ ഗണ്ഡുഷമിതം ഭന്തശോധ-

പ്രദായം ചൊല്ലാൻ

ജലം സമർപ്പിച്ചു വിനിവേദ്യം ച ലഡ്ഡുകാഭ്യം വാദ്യാഭിഭിഃ

പ്രധിനയാതു ഗൃഹോപചാരൈഃ. മ. ൧. ൭

ഗണ്ഡുഷഭന്തപവനാദിയുതം ഹസ്താസ്യമാർദ്ദ്യമുപാസ്യ-
മുപഹാരാൻ പ്രദായം - പിന്നെ ഗണ്ഡുഷമിതം ഭന്തശോധ-
നമിതം ജിഹ്വശോധനമിതം ഹസ്തശോധനമിതം ആന്ത്യശോ-
ധനമിതം മുഖവാസമിതം കരവാസമിതം അർദ്ധ്യമിതം പാദ്യമിതം
ആചമനീയമിതം ഈ ഉപഹാരങ്ങളേ കൊടുത്തു. ഭേവ സമർപ്പിച്ചു
ലഡ്ഡുകാഭ്യം വിനിവേദ്യം - പിന്നെ ഭേവനേ ജലഗന്ധാദിക-
ളേക്കൊണ്ടു ചർച്ചിച്ചു എടുത്തു അപ്പം അവലു മലയ് വെറില
അടയ്ക്കാ പാലു ഇതാ പാലാഭം നിവേദിച്ചു. വാദ്യാഭിഭിഃ ഗൃഹോ-
പചാരൈഃ പ്രധിനയാത് - ലഡ്ഡുകാഭ്യം, അർദ്ധ്യമിതം, താം-
ബൂലമിതം, ക്രമകമിതം, ഗുരുതമിതം, പാദ്യമിതം, രാജോപഹാരമിതം,
അർദ്ധ്യമിതം, പാദ്യമിതം, ആചമനീയമിതം. ഇവരേ സമർപ്പി-
ച്ചു സംഗീതവാദ്യഗുണങ്ങളേക്കൊണ്ടു സന്തോഷിച്ചു.

ഭൂയഃ സമർപ്പിച്ചു കസുമാഞ്ജലിമിഷ്ടമന്ത്രൈഃ

കൃതം വിധായ മനുവർണ്ണസഹസ്രജാപം

ഗൃഹ്യാതിഗൃഹ്യമന്ത്രൈഃ പ്രസമർപ്പിച്ചു ഭക്ത്യാ

സൂതം പ്രദക്ഷിണവിധിം പ്രണതിം ച കര്യാത്. മ. ൧. ൮

ഭൂതഃ സമർച്ച - പിന്നെയും ജലഗന്ധാദികളെക്കൊണ്ടു പൂജിച്ച്, ഇഷ്ടമന്ത്രൈഃ കസ്യമാഞ്ജലം കൃതവാ - ഇഷ്ടങ്ങളായിരിക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടും പീഠപൂജാമന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടും മുർത്തിപൂജാദി പരിവാരമന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടും പഷ്പാഞ്ജലിയേച്ചെയ്ത്ത്, മനുവര്യസഹസ്രജാപം വിധായ - ശ്രീപാദപത്മത്തേക്കാടു മൂലമന്ത്രത്തേ ആയിരം ഉരു ജപത്തേ ചെയ്ത്, ഗുഹ്യാതിഗുഹ്യമന്ത്രം പ്രസമർച്ച - പന്ത്രണ്ടാമത്തേ പടലത്തിൽ പറയുന്ന ഗുഹ്യാതിഗുഹ്യമന്ത്രംകൊണ്ടു ജപത്തേ സമർപ്പിച്ച് പഷ്പരായനത്തേച്ചെയ്ത്ത്, ഭക്ത്യാ സ്മൃതവാ പ്രദക്ഷിണവിധിം പ്രണതിഃ ച കര്യാത്.

“പ്രസിദ ഭഗവാൻ മഹ്യമജ്ഞാനാത് കണ്ഠിതാത്മനേ;
നമോ വിരിഞ്ചവിഷ്ണുപിശഭേഭിനേ പരമാത്മനേ.”

ഇത്യാദി ആഗമമന്ത്രംകൊണ്ടും “അതോ ദേവാദി” തന്റെ സൂക്തങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഭക്തിയോടു കൂടി ദേവനേ സ്മരിച്ച് പ്രദക്ഷിണത്തെയും നമസ്കാരത്തെയും മാനസികമായിട്ടു ചെയ്തു.

അഥ അദ്ധ്യ തത്പാദമുലേ സമസ്തം സുധീരർപ്പയേസോദകം

[ദക്ഷഭോജ്ഞാ

ഇതഃ പൂർവ്വിത്യാദിനാ മാം മദീയം ച പൂർവാണനോന്തസ-

[ഭിത്യാത്മനാ ച. മ. മൻ

അഥ സുധീഃ തത്പാദമുലേ സമസ്തം ആരാധ്യ - പിന്നെ “പ്രീണാതു ഭഗവാൻ വിഷ്ണുഃ” ഇത്യാദികൊണ്ടു പാദമുലത്തുകൽ സമസ്തമായ കർമ്മത്തെയും സമർപ്പിച്ച്, ദക്ഷഭോജ്ഞാ ഇതഃ പൂർവ്വിത്യാദിനാ മാം മദീയം ച പൂർവാണനം ഓന്തസത് - ഇത്യാത്മനാ ച സോദകം അർപ്പയേത് - പിന്നെ വലത്തേ കൈകൊണ്ടു ഇതഃ പൂർവ്വം എന്നുള്ള മന്ത്രംകൊണ്ടും, മാം മദീയം ച എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടും, ഓന്തസത് എന്നതുകൊണ്ടും, വെള്ളത്തോടു കൂടി ജലഗന്ധപഷ്പങ്ങളേ എടുത്ത് ബ്രഹ്മാർപ്പണത്തോച്ചെയ്തു.

“മാം മദീയം ച സകലമനുഷ്ഠാപാമിനേ നാരായണായ സർവം സമർപ്പയാമി” ഇതു നട്ടവിലേ മന്ത്രം. ആദ്യമന്ത്രം പന്ത്രണ്ടാം പടലത്തിൽ പറയുന്നു.

താത്സാവിത്രികാക്യാഭ്യൺഭിഃ പരിതോഷ്യ തം
പ്രസന്നായ പ്രസന്നാർഹ്യം പ്രഭ്യാത് പ്രശ്യാനപിതഃ.

[൧൨൦]

താത്സാവിത്രികാക്യാഭ്യൺഭിഃ തം പരിതോഷ്യ - പിന്നെ
നിത്യസപാദ്ധ്യായംപോലെ കയ്യിൽ വെള്ളമെടുത്ത് പ്രണവം
ശേഷപ്രണവം ഗായത്രി വേദാദിമന്ത്രങ്ങൾ സപ്രസന്നം അത്യന്ത
കൃതം ഇവ ജപിച്ചു ദേവനെ സന്തോഷിപ്പിച്ചു, പ്രശ്യാനപിതഃ
പ്രസന്നായ പ്രസന്നാർഹ്യം പ്രഭ്യാത് - ഏറ്റവും ഭക്തിശ്രദ്ധാ
ബദ്ധമാനാഭി വണക്കത്തോടു കൂടി ആചാര്യൻ ശംഖജലം കൊണ്ട്
പ്രസന്നനായിരിക്കുന്ന ദേവനായിക്കൊണ്ട് പ്രസന്നാർഹ്യത്തെ
കൊടുപ്പു. പിന്നെ തീർത്ഥത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ.

ദേവപാദസവിധാഹിതശംഖപ്രേക്ഷാഹരത വാരി വരീയഃ
തത്കരാത്തകലശാമൃതരൂപം സ്വീയപണ്യഫലമിത്യവ-

[ഗച്ഛൻ. ൧൨൧]

ദേവപാദസവിധാഹിതശംഖപ്രേക്ഷാഹരത വാരി വരീയഃ വാരി ആ
ഹരത - ശംഖ മെഴുക്കി വെള്ളമെടുത്ത് പുഷ്പാക്ഷതത്തേ ഇട്ട്
ആ ശംഖിനെ കയ്യിലെടുത്ത് ദേവന്റെ പാദസമീപത്തിൽ പി
ടിച്ചു ആ ശംഖജലത്തിൽ ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന മുഖ്യജലത്തേ സ
ന്ധാദിപ്പു. തത്കരാത്തകലശാമൃതരൂപം സ്വീയപണ്യഫലം
ഇതി അവഗച്ഛൻ - ദേവന്റെ വലത്തു കൈയിലിരിക്കുന്ന അമൃത
കലശസ്വരൂപം എന്നും താൻ ചെയ്തിരിക്കുന്ന പൂജയുടെ ഫല
രൂപമെന്നും ഇപ്രകാരമറിഞ്ഞു തീർത്ഥത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ.

അഗ്രേ ഗുരൂൻ ഹരനിശാചരദിക്പ്രപന്നാൻ

ദേവാസുരാൻ ഭൂവി പിതൃശ്വേ പുരോ വിഭാവ്യ

ഉക്ഷേത് സ്വദക്ഷിണശയാപ്തിതതീർത്ഥത്തോയൈഃ

സ്വം ച സ്വസാദ്ധ്യമപരാന്വി ഭക്തിനമ്രാൻ.

[൧൨൨]

സ്വദക്ഷിണശയാപ്തിതതീർത്ഥത്തോയൈഃ - തന്റെ വലത്തേ
കൈയിലിരിക്കുന്ന തീർത്ഥജലങ്ങളേക്കൊണ്ട്, അഗ്രേ ഭൂവി ഗുരൂൻ -
ഏതത്തു കൈയിൽ ശംഖിനെ പിടിച്ചു മുമ്പിൽ നില്ക്കുന്ന ഗുരു
ഭ്യാ നമഃ എന്നും, ഹരനിശാചരദിക്പ്രപന്നാൻ ദേവാസുരാൻ

റിക്കോവു - ഇസ്രായേലിൽ ദേവന്റെ നമഃ, നിത്യതികോണിൽ അസുരന്റെ നമഃ എന്നും, പുരുഷിതൻ ച മുമ്പിൽ പിതൃഭ്യോ നമഃ എന്നും റിക്കോവു ഉപേക്ഷിച്ച് ഇങ്ങനെ ഭാവനയെച്ചെയ്ത് തളിപ്പു. സാമ വസ സാലും അർത്ഥം ഭക്തിനൂതൻ അറിവിനെ തനിക്കു സാലുതാക്കും വേറെ ഭക്തിയോടു കൂടി തൊഴുതു നില്ക്കുന്നവർക്കു തേജസ്വിയെന്നാകെണ്ടു തളിപ്പു ശബ്ദ കഴുകി വേറെ വെള്ളത്തെയുമെടുപ്പു.

ഭൂതോ നതപാ ചാന ഇത്യാദിനൈനം.

മേനോ ജ്ഞാതാജ്ഞാതജ്ഞാതം വിശോധ്യ.

താരേണായ്യാവസാനീയമർഹ്യം

ഭതപാ ദേവം നിഷ്കളീകൃത്യ രക്ഷേത്. മ. ൨൩

ഭൂതം മാന ഇത്യാദിനാ നതപാ - പിന്നെ “മാന ഏകസ്ഥിൻ” ഇത്യാദികൊണ്ടും മന്ത്രരീതിനാ ഇത്യാദി കൊണ്ടും ദേവനെ നമസ്കരിച്ചു പാപ്പങ്ങളേ ആരാധിച്ചു, ജ്ഞാതാജ്ഞാതജ്ഞാതം ഏനം വിശോധ്യ - അറിഞ്ഞു മറയായതെയുമുണ്ടാക്കിരിക്കുന്ന പാപസമൂഹത്തേക്കുണ്ടത്, താരേണായ്യാവസാനീയം അർഹ്യം ഭതപാ - പ്രണവംകൊണ്ടു ആരാധിച്ചു അവസാനീയാർഹ്യമിടം ഏനം അർഹ്യത്തെ കൊടുത്തു, ദേവം നിഷ്കളീകൃത്യ രക്ഷേത് - ദേവനെ വ്യാപകാംഗത്തെ ചെയ്തു നിഷ്കളമാക്കി കല്പിച്ചു താലത്രയാദി ചെയ്തു രക്ഷിപ്പു.

അഥ തത്പ്രസാദകസ്യമം ശിരസി

പ്രണിധായ ക്ഷ്ണപവനായമനഃ

പരിപൂജ്യ തം ഹൃദി കൃതാംഗവിധിഃ

പരിരക്ഷ്യ തത്കൃതമനാ വിഹരേത്. മ. ൨൪

അഥ തത്പ്രസാദകസ്യമം ശിരസി പ്രണിധായ - പിന്നെ പാദമുഖത്തുകൽ അഭിവാദ്യത്തെയെച്ചെയ്തു പ്രസാദപുഷ്പങ്ങളേ ഏടുത്തു സാലുതനും കൊടുത്തു താലം ശിരസ്സിൽ വയ്പു. ക്ഷ്ണപവനായമനഃ - പിന്നെ മുമ്പുകൊണ്ടു പ്രാണായാമത്തെയെച്ചെയ്തു, തം ഹൃദി പരിപൂജ്യ - ആ ദേവനെ ഹൃദയത്തുകൽ കല്പിച്ചു മാനസപൂജയും ചെയ്തു, കൃതാംഗവിധിഃ - വ്യാപകാംഗങ്ങളേ നൃസിച്ച്, പരിരക്ഷ്യ തത്കൃതമനാ വിഹരേത് - താലത്രയാദി രക്ഷിച്ചു ദേവകൽ മനോവിശ്വാസത്തോടു കൂടി ആത്മാവിനെ വേറെ കല്പിച്ചു.

ഇങ്ങനെ ഏഴ് ഉപാധിമാർഗ്ഗങ്ങളും പൂർണ്ണമായി പര
മത്തിന്റെ താൽപര്യങ്ങൾക്കു കൈയും "വിവരണ"ത്തിൽ
നോക്കി അറിഞ്ഞുകൊള്ളൂ.

അനന്തരം ഉപാധിമന്ത്രങ്ങൾ സമ്പന്നപൂജയ്ക്കുള്ള പാദശാ
ക്ഷരാഭിമന്ത്രങ്ങളുടെ പൂജാപ്രകാരത്തെ പറയുന്നു:—

അഥ പാദശാഖർണ്ണാഭിമന്ത്രാന്തരസമർച്ചനേ
ന്യാസാവരണക്രമപൂജാദൈവദിദാമാത്രം പ്രദർശ്യതേ.

[൧൨൭]

അഥ പാദശാഖർണ്ണാഭിമന്ത്രാന്തരസമർച്ചനേ - അനന്തരം
പാദശാക്ഷരം ഷഡക്ഷരം പ്രാസാദമന്ത്രം പഞ്ചബ്രഹ്മം ഈ
മന്ത്രങ്ങളുടെ പൂജയിൽ, ന്യാസാവരണക്രമപൂജാദൈവദിദാ
മാത്രം പ്രദർശ്യതേ - അക്ഷരന്യാസത്തുടങ്കലേയും പരിവാരങ്ങളു
ടേയും ധ്യാനത്തുടങ്കലും മേലുള്ളതിനേ മാത്രം പറയപ്പെടുന്നു(?)

അംഗുഷ്ഠാഭിതലാന്തമക്ഖിപിപിണ്ണാൻ ഷട് കരേ ദക്ഷിണേ
ഷഡ്വാമേർപി കനിഷ്ഠികാഭിതലനിഷ്ഠം സർഗക്രമപൂജാ തതഃ
വിന്യസേദ്ദിഷഡംഗകാന്യാപി തഥാ പഞ്ചാംഗകാനി പയോ
രംഗുഷ്ഠാഭികാംഗുലീഷു യുഗപത് പ്രോക്തേതി ദോർഭാവനാ.

[൧൨൮]

അക്ഖിപിപിണ്ണാൻ - പ്രണവപുടിതമായി നമോന്തമായി
രിക്കുന്ന പാദശാക്ഷരമന്ത്രത്തിന്റെ അക്ഷരങ്ങളേ, ദക്ഷിണേ
കരേ അംഗുഷ്ഠാഭിതലാന്തം ഷട് വാമേ കനിഷ്ഠികാഭിതലനിഷ്ഠം
ഷട് - വലത്തേ കൈയിന്മേൽ വലിയ വിരലു തുടങ്ങി വിരലുകൾ
അഞ്ചിലും അകത്തുമായി ആറു അക്ഷരങ്ങളേയും, ഇടത്തു കൈ
യിന്മേൽ ചെറിയ വിരലു തുടങ്ങി വരലുകൾ അഞ്ചിലും അ
കത്തുമായി ആറു അക്ഷരങ്ങളേയും, സർഗക്രമപൂജാ തതഃ
ച - സൃഷ്ടിക്രമം ഇങ്ങനെ പന്ത്രണ്ടു ന്യസിച്ചാൽ അതുങ്കൽ
നിന്ന് സ്ഥിതിസംഹാരാദികളേ ഉൾക്കൊള്ളി ന്യസിച്ചു. തഥാ ദി
ഷഡംഗകാനി - അപ്രകാരം സൃഷ്ടാപോലെ പാദശാഖങ്ങളേയും,
പയോഃ അംഗുഷ്ഠാഭികം അംഗുലീഷു യുഗപത് പഞ്ചാംഗകാനി
അഥാ വിന്യസേത് - രണ്ടു കൈയിലും അംഗുഷ്ഠാഭിവിരലഞ്ചലും
കൊണ്ടു പഞ്ചാംഗങ്ങളേയും ന്യസിച്ചു. ഇതി ദോർഭാവനാ പ്രോ
ക്തേ - ഇങ്ങനെ കരന്യാസം പറയപ്പെട്ടു.

ഹരിവിപിമനജാക്ഷരാണി മൗലൈ
 ഹരിമുഖദിക്ഷു വിഭോചനപയേ ച
 വസനഹൃദയനാഭിഗുഹ്യാജാനപ-
 ണ്ഡ്രിയജി ച വിന്യസതുമയക്രമേണ. **ച ൨ ൭**

ഹരിവിപിമനജാക്ഷരാണി - ഹരി എന്ന് ആദിത്യൻ, വിപി
 അക്ഷരം, പാദശാക്ഷരമന്ത്രത്തിന്റെ അക്ഷരങ്ങൾ; മൗലൈ -
 ശിരസ്സിലും, ഹരിമുഖദിക്ഷു - ഹരി ഇദ്ദേഹം, ഇന്ദ്രാദിയായ ശിരസ്സി
 ന്റെ നാലു ദിക്കുകളിലും, വിഭോചനപയേ - കണ്ണുകളിലും, വസ
 നഹൃദയനാഭിഗുഹ്യാജാനപാണ്ഡ്രിയജി - മുഖത്തുകലും ഹൃദയത്തു
 കലും നാഭിയിലും ഗുഹ്യപ്രദേശത്തും മുട്ടുകളിലും പാദാഗ്രങ്ങ
 ളിലും, ഇതി ഉദയക്രമേണ വിന്യസതു - ഇങ്ങനെ സൃഷ്ടിക്രമേണ
 നൃസിപ്പു. സ്ഥിതിസംഹാരാദികളെ അഷ്ടാക്ഷരത്തുകൽ നിന്ന്
 ഉത്ഭവിച്ചു നൃസിപ്പുകൊള്ളു.

പ്രാണത്തെ പറയുന്നു:

ചക്രം ച ശംഖം ച ഗദാം ച പദ്മം
 ചാഞ്ചിത്രം ശുഭ്രതരാവഭാസം
 സ്തർത്കിരീടാദിയഥാർഹഭൂഷം
 ധ്യായേൽവരിം പാദശവർണരൂപം. **ച ൨ ൮**

ചക്രം ച ശംഖം ച ഗദാം ച പദ്മം ച അഞ്ചി
 ത്രം - ചക്രത്തെയും ശംഖിനെയും ഗദയെയും പത്മത്തെയും നാലു
 കൈകളേക്കൊണ്ടു ധരിച്ച് ഇരിക്കുമാറും, ശുഭ്രതരാവഭാസം -
 ഏറ്റവും വെളുത്ത നിറമായി വെളുത്ത താമരപ്പൂവിൽ ഇരിക്കു
 മാറും, സ്തർത്കിരീടാദിയഥാർഹഭൂഷം - ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന കിരീ
 ടമകടകണ്ഡലാദിഭൂഷണങ്ങളോടു കൂടി ഇരിക്കുമാറും, പാദശ
 വർണരൂപം ഹരിം ധ്യായേത് - പാദശാക്ഷരമന്ത്രസപരൂപമായി
 ിക്കുന്ന വിഷ്ണുവിനെ ധ്യാനിപ്പു. ഇവിടെ ആയുധഭൂഷണ
 ങ്ങൾ അഷ്ടാക്ഷരമന്ത്രത്തുകൽ പറഞ്ഞപോലെ.

ജിതാഭിനാ പ്രേക്ഷതവദന്മുകാഭ്യം
 ക്ഷണപാശ്ചാത്യിതപാ പരിവാരയാഗേ
 പ്താഭിതോഽഗാനി ദൈവേഷു ശേഷം
 ഗതതാഭ്യം പ്രയജേദ്യഥോക്തം. **ച ൨ ൯**

ജിതാഭിന്നാഭോദനവർ അർദ്ധവൃക്കാഭ്യം ഭക്താംഗിതരണ
 ഇത്യാദി ഉപനാമമന്ത്രം ജപിച്ചു പഠത്തെ ക്രമേണ അർദ്ധവൃക്കാഭി
 കളായ ഉപനാമങ്ങളെ കൊടുത്താൽ. പരിവാരന്മാരേ പൂർവാ
 ദിതഃ ലേഖ്യ അംഗാനി - പരിവാരപ്പുരുഷന്മാർ പ്രണവോപചാ
 രമുലമുലാക്ഷരാംഗായുധഭൂഷണാത്തതുതൽ വിഴക്ക തുടങ്ങി
 പന്ത്രണ്ടു ദിക്കുകളിൽ പാദശാസ്ത്രങ്ങളെ പൂജിച്ചു, ശേഷം ഗരു
 ളഭാഗ്യം പരമേശ്വരൻ പ്രയശ്ചിത് - പഠനം പഠനം പഠനം നമഃ
 ഇത്യാദി നിർമ്മാലയായ്ക്കു പഠനം പഠനം പഠനം പൂജിച്ചു. ഇവി
 ടെയും പാദശാസ്ത്രം കഴിഞ്ഞാൽ പഞ്ചാംഗങ്ങൾ കൂടി വേണം.
 ഇങ്ങനെ പാദശാസ്ത്രം പഠനം പൂജാഭിഷേകം.

ഇനി ഷഡക്ഷരത്തുകയെ പൂജയെ പറയുന്നു:-

അംഗുഷ്ഠാദിതലാന്തിമം നൃസതു ഷഡപർണാൻ കരേ ദക്ഷിണേ
 വാമേ ചാപി തഥാംഗകാന്ത്യാപി മനേന ഷഡപർണകേ ശാർ
 [ദ ഗിണി
 ഷഡപർണാന്യഥ മൌലിഫാലഹൃദയേ നാഭ്യുരുപാദപയേ
 സ്രഷ്ടൗ സ്ത്വാദിതരദപയേ തഥപപത്താംഗാന്ത്യാപി സപാസ്വദേ.
 [മനഃ

ശാർദൂലിണി ഷഡപർണകേ മനേന-വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഷ
 ഡക്ഷരവിധാനമായ പൂജയർക്കു, ദക്ഷിണേ വാമേ ച കരേ അംഗു
 ഷ്ഠാദിതലാന്തിമം ഷഡപർണാൻ - വലത്തു കൈയിന്മേലും ഇടത്തു
 കൈയിന്മേലും ഒരുമിച്ച് പെരുവിരൽ തുടങ്ങി അഞ്ചുലും അ
 കത്തും ആയിട്ട് അക്ഷരങ്ങളെ ആറിനേയും, തഥാ അംഗകാന്തി
 അപി - അപ്രകാരം അംഗങ്ങളെയും നൃസിപ്പു. അഥ ഷഡപ
 ണ്ണാനി സ്രഷ്ടൗ - പിന്നെ ഷഡക്ഷരങ്ങളെ ദേഹത്തുകൽ നൃ
 സിക്കയോൾ സൃഷ്ടിയിങ്കൽ, മൌലിഫാലഹൃദയേ നാഭ്യുരു
 പാദപയേ സ്ത്വാത് - ശിരസ്സിലും നെറ്റിയിലും ഹൃദയത്തു
 കലും നാഭിയിലും തുടകളിലും പാദാഗ്രങ്ങളിലും ഭവിക്കും. ഇതര
 ദപയേതഥപത്താംഗ സപാസ്വദേ അംഗാനി അപി - സ്ഥിതിനം
 ധാരങ്ങളെ അതിന്റെ യുക്തിപോലെയും അംഗുഷ്ഠാദിതലാന്തം
 പപസ്ഥാനങ്ങളിൽ അംഗങ്ങളെയും, നൃസതു - നൃസിപ്പു.

ശംഖം സമഗ്രം സഗഭം സപദ്മം

ശാർദ്ദൂലം സഖഡ്ഗം സശരം സഖേടം

ശ്യാമഃ ഷഡാന്താ/ഘൃതജ്വലധാനോ

ജിനാർണ്ണവേദപ്രാജ്ഞപ്രവൃത്ത പുഷ്പഃ മന്ദമ

ഷഡാന്താ - ഷഡക്ഷരസപരൂപനായിരിക്കുന്ന വിഷ്ണു,
ശ്യാമഃ - പച്ചനിറമായും, ശംഖം സമഗ്രം സഗഭം സപദ്മം
ശാർദ്ദൂലം സഖഡ്ഗം സശരം സഖേടം അഷ്ടഭുജൈഃ ധ്യാ
നഃ - ശംഖിനെയും ചക്രത്തെയും ഗദയേയും പത്മത്തെയും
വില്ലിനെയും വാളിനെയും ശരത്തെയും പരിശയേയും ഇങ്ങനെ
എട്ടു കൈകളാൽക്കൊണ്ടു ധരിച്ച് ഇരിക്കുമായും, കിരീടാഭി ആഭ
രണങ്ങളോടെയും ശ്രദ്ധ പുറപ്പെട്ടു. ജിനാർണ്ണതഃ അർദ്ധ്വാഭി ഉപ
വൃത്ത പുഷ്പഃ - ഗാത്രത്തിങ്കലുണ്ടു അർദ്ധ്വാഭി ഉപമാരങ്ങളേ
കൊടുത്തു പുജിച്ചു.

വർമ്മാന്താ നി വൃഷാഭിഭിക്ഷു വിഭിശാസപശ്വാഭിതോ/സ്രം പുരോ
ക്ഷ്യന്തം ഭിക്ഷു വാഭിക്ഷു ച ക്രമദശാമൃഗ്ഗർഭീശ്ച ശക്തീരപി
ശംഖാഭിനി പശാസു കാർമ്മുകമുഹൂന്യസ്രോണി കോണേഷു ത
സ്യശ്ച താർക്ഷ്യമഥാ യഥാവായഃ യജേദിദ്രാഭിവജ്രാഭികം.

[മന്ദമ

മുത്തപുഷ്പചക്രം പ്രണവോപചാരമുലമുലാക്ഷരാംശാ
യുധഭുജണാന്തം പുജിച്ചാൽ, വൃഷാഭിഭിക്ഷു വർമ്മാന്താ നി - ഇദ്രാ
ഭി നാലു ഭിക്ഷകളിൽ ഹൃദയാഭിക്ഷു ചാറങ്ങളേയും, അശ്വാഭിതഃ
വിഭിശാസ അസ്രം - അഗ്നികോണു നാലിലും തദസ്രത്തേയും,
പുരഃ അക്ഷ്യന്തം, മുഖിൽ ഒട്ടക്കം നേത്രത്തേയും ഇങ്ങനെ അംഗാവ
രണം പുജിച്ച്, ഭിക്ഷു മുതൽ വിഭിക്ഷു ശക്തീര അപി - പിന്നെ
ഭിക്ഷു നാലിൽ വാസുദേവാഭി മൂർത്തികളേയും കോണുകളിൽ ശാ
സ്ത്വാഭി നാലു ശയതികളേയും പുജിച്ച്, വിശാസ ശംഖാഭിനി കോ
ണേഷു കാർമ്മുകമുഹൂന്യസ്രോണി - പിന്നെയും ഭിക്ഷകളിൽ
ശംഖാഭി നാലു ആയുധങ്ങളേയും കോണുകളിൽ ചാവാഭി നാലു
ആയുധങ്ങളേയും, തസ്യ അഗ്രേ താർക്ഷ്യം - ദേവന്റെ മുഖിൽ
വൈനതേയായ നമഃ എന്ന ഗരുഡനേയും പുജിച്ച്, അഥോ
ഇദ്രാഭിവജ്രാഭികം യഥാവിധി യജേത് - പിന്നെ ഇദ്രാഭി
പത്തിനേയും വജ്രാഭി പത്തിനേയും യഥോക്തപ്രകാരം പുജിച്ച്
നിർമ്മാപ്യധാരിയേയും പുജിച്ചു.

ലോമാഷ്ടമവർഗാർണ്ണൈർവാസുദേവോ വിബിന്ദുഭിഃ
 കഷ്ണശ്ച പ്രഭുനീനശ്ചാനന്ദധരോ മുർത്തഃ. മനന
 ഫിതൈർവാദിശാന്താർണ്ണൈശ്ചാനിഃ ശ്രീശ്ച നരസ്വതീ
 ിശ്ച സലവൈർയുക്താശ്ചതസ്രോ മുർത്തിശക്തഃ. മനഃ

വിലോമാഷ്ടമവർഗാർണ്ണൈഃ - പ്രതിഃപാദമായിരിക്കുന്ന
 ദാമത്തേ വർഗ്ഗമാകുന്ന സ്വരങ്ങളിലേ അതു അം അഃ ഈ
 ഖ് അഷരങ്ങൾ, വിബിന്ദുഭിഃ - അനുസ്വാരം കൂടാതെ ബജ
 രളോട കൂടി, വാസുദേവഃ സങ്കർഷണഃ പ്രല്യുക്തഃ അനിരലഃ
 മുർത്തഃ - അ വാസുദേവായ നമഃ, ആ സങ്കർഷണായ നമഃ,
 ഹ പ്രല്യുക്തായ നമഃ, അഃ അനിരലായ നമഃ, ഇങ്ങനെ ദിക്ക
 ജിലേ മുർത്തിമന്ത്രങ്ങൾ. ദ്രാവിതൈഃ വാദിശാന്താർണ്ണൈഃ -
 ര്ലയുക്തങ്ങളായ ഹസചശ ഈ അക്ഷരങ്ങളോട്, സലവൈഃ
 ക്തഃ - അനുസ്വാരയുക്തങ്ങളായിട്ട്, ശാന്തിഃ ശ്രീഃ സരസ്വതീ
 തിഃ ച തസ്രഃ മുർത്തിശക്തഃ - ഹാം ശാന്തൈ നമഃ,
 ഹം ശ്രീയൈ നമഃ, ഷാം സരസ്വതൈ നമഃ, ശാം രതൈ
 മഃ, ഇങ്ങനെ കൊണ്ടുള്ളിലേ മുർത്തികളുടെ ശക്തിമന്ത്രങ്ങൾ.

സ്വാദ്യർണ്ണബീജൈഃ സഹ *ശംഖചക്ര-

പദ്മം ഗദാശാർങ്ഗസഖേദഖഡ്ഗഃ

ശരോ രഥാഭ്യാമരിപദ്മമിത്ര-

വജ്രാദികം വർഗമുഖദിതീയൈഃ.

മന 9

സ്വാദ്യർണ്ണബീജൈഃ നാമ - തന്റെ ആദ്യക്ഷരമായ ബീ-
 ങ്ങളോട കൂടി, ശംഖചക്രപദമം ഗദാശാർങ്ഗസഖേദഖഡ്ഗ്
 റാഃ ശരഃ ച - ശം ശംഖായ നമഃ, രഥാഭ്യാം അരി
 പദ്മം - രം ബീജയുക്തമായിട്ട ചക്രവും ലം ബീജയുക്തമായി
 പത്മവും, രം ചക്രായ നമഃ, ഹം പദ്മായ നമഃ, ഗം ഗദായൈ
 നമഃ, ശം ശാർങ്ഗ ഗായ നമഃ, ഖം ഖേദായ നമഃ, ങം ഖഡ്ഗ ഗായ
 നമഃ, ശം ശരായ നമഃ, വർഗമുഖദിതീയൈഃ ഇന്ദ്രവജ്രാദികം
 അം കം ചം ടം തം പം യം ശം ഈ വർഗങ്ങളിലേ ആദ്യ
 ങ്ങൾ ബീജമായി ഇന്ദ്രാദി എട്ടിനെയും, അതും ഖം ങം റം
 ഫം ഹം രം ഷം ഈ വർഗ്ഗങ്ങളിലേ രണ്ടാമത്തേ അക്ഷര
 ങ്ങൾ ബീജങ്ങളായി വജ്രാദി എട്ടിനെയും പൂജിപ്പു. ഇങ്ങനെ
 ഷഡക്ഷരപൂജയിങ്കലേ വിധിയുപ്പറയുന്നു.

* "ശംഖചക്രപദ്മംഗദാശാർങ്ഗസഖേദഖഡ്ഗൈഃ" എന്നു മുദ്രിത
 ശ്ലോകമുദ്ധരിച്ചു.

പ്രസന്നമുഖനായും, ചുന്മാദരൂപം ഭവേവേ യായേത് - പ്രാസാദമർത്തിയാകുന്ന പരമശാപരണേ പ്രാപ്തിഷ്ട. ത്രിശൂലായ നമഃ, സർപ്പായ നമഃ, പരശുവേ നമഃ, ഘണ്ടായൈ നമഃ, വധ്ഗായ നമഃ, അങ്കുശായ നമഃ, വജ്രായ നമഃ. പാശായ നമഃ, അഗ്നയേ നമഃ, അഭയായ നമഃ, ഇങ്ങനെ പത്തു കൈയാകമ്പളത്തേ ആയുധങ്ങൾ. അക്ഷമാലായൈ നമഃ, കപാലായ നമഃ, ത്രിശൂലായ നമഃ, വടപാശായ നമഃ, ഇതു നാലു കൈയാകമ്പളത്തേ ആയുധങ്ങൾ. ഭ്രാഹ്മണ മുമ്പിലേപ്പോലെ

ഈശാദിസുത്രവദനാദികവിഗ്രഹേ ജ്യാം

കൃതപാദം പ്രസന്നമുഖമവാസവധാതുദികൈസ്ഥഃ

സദ്യാദിഭിഃ പ്രഭിദരാം പരിവാരപൂജാം

പഞ്ചാക്ഷരോക്തവിധിനാത്ര ച സന്തതനാതു. മനഃ

ഈശാദിസുത്രവദനാദികവിഗ്രഹേജ്യാം കൃതപാദം മുർത്തിപൂജയിൽ പ്രണവേപചാരമുലാന്തത്തുകൽ ഈശാനാദിയായിരിക്കുന്ന സുത്രവക്ത്രന്ത്യാസങ്ങളേക്കൊണ്ടും അംഗായുധഭൂഷണങ്ങളേക്കൊണ്ടും വിഗ്രഹപൂജയേ ചെയ്താൽ പരിവാരപൂജയിൽ മുർത്യാവരണത്തുകൽ, ആപ്രസന്നമുഖമവാസവധാതുദികൈസ്ഥഃ സദ്യാദിഭിഃ പ്രഭിദരാം പരിവാരപൂജാം പഞ്ചാക്ഷരോക്തവിധിനാ ച അത്ര സന്തതനാതു - പടിഞ്ഞാറു സദ്യോജാനനേയും, വടക്കു വാമദേവനേയും, തെക്കു അമോഹനനേയും, കിഴക്കു തത്പ്രദനനേയും, ഇവശകോണിൽ ഈശാനനേയും, ഇങ്ങനെ ഭേദമായ മുർത്യാവരണത്തോടും അംഗാവരണാദിനിർമ്മാല്യധാതുന്തം പഞ്ചാക്ഷരപൂജയിൽ പറഞ്ഞ ക്രമം പോലെയും പരിവാരങ്ങളോടു കൂടി പൂജിപ്പൂ.

പഞ്ചബ്രഹ്മണിന്റെ പൂജയ്ക്കു പറയുന്നു -

പഞ്ചബ്രഹ്മവിധയേ സുധീഃ കരയുജശാനാദിസൂക്താണകാ-

നംഗുഷ്ഠാദികനിഷ്ഠികാവധി തലാന്തം ഷട് തദംഗാന്യപി

ത്വസ്യേതസ്തമന്തൻ സസുത്രമുഖക്തപൂർവ്വ വിഗ്രഹേ തദ്വേഷ-

സ്മിംശത്സംഖ്യകലാസ്തഥാജ്ഞസംഹിതാ മന്ത്രീ തദംഗാന്യപി.

[മനസ്സ്

പഞ്ചബ്രഹ്മവിധയേ സുധീഃ പഞ്ചബ്രഹ്മപൂജയിൽ നല്ല ബുദ്ധി കൗശലത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ, കരയുജി അംഗുഷ്ഠാദികനിഷ്ഠികാവധി ഈശാദിസൂക്താണകാൻ - രണ്ടു കൈ

കളിലും ഒരുമിച്ചു അംഗവും തുടങ്ങി കനിപ്പിക്കാനുമാനമായിരിക്കുന്ന വിദ്യകൾ അഞ്ചിലും ഈശാനാദിയായിരുന്ന പഞ്ചബ്രഹ്മസൂക്തത്തിന്റെ അഞ്ചു മന്ത്രങ്ങളേ നൃസിച്ച്, തലാന്തം തലംഗാന! ഷട് അപി - അംഗുഷ്ഠാദിതലാന്തമായി പഞ്ചബ്രഹ്മത്തിന്റെ അംഗങ്ങളേ ആറിനേയും നൃസിച്ച്. വിഗ്രഹേ സസൂത്രമഖക്തപ്തം സുകതമന്ത്രം - ശരീരത്തുകൽ ശിരോവദനഹൃദയഗുഹ്യാപാദങ്ങളിൽ സൂത്രന്യാസത്തേയും ഉപർദ്ധപപ്രാഗാഭ്യോത്തരപശ്ചിമസ്ഥങ്ങളായ മുഖങ്ങളിൽ വക്ത്രന്യാസത്തേയും പഞ്ചബ്രഹ്മസൂക്തങ്ങളേയും ക്രമേണ നൃസിച്ച്, മന്ത്രീ അഷ്ടസ്ഥിതാഃ ത്രിംശത് സംഖ്യകലാഃ - അഷ്ടത്രിംശത് കലകളേയും തന്ത്യാസപ്രകാരത്തേയും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഈ സൂത്രവക്ത്രന്യാസാനന്തരം ശശിന്ത്യാദികളായ അഷ്ടത്രിംശത് കലകളേയും അത്തതു സ്ഥാനങ്ങളിൽ നൃസിച്ച്, തലംഗാനി അപി നൃന്ത്യേത് - പഞ്ചബ്രഹ്മത്തിന്റെ സർവ്വജ്ഞായേത്യാദി അംഗങ്ങളേയും നൃസിച്ച്.

പ്രാഗപത് പ്രാർച്ചിതപീഠകേ സമഭിവാദ്യേശാദിസൂക്താണഭിഃ സദ്യോദ്യേശഭിവാഹനാപ്രഭൃതിതന്മുദ്രാശ്ച കൃതാ ക്രമാത് ദേവം ദേവയതു പ്രക്തപുതദണ്ഡന്ത്യാസേന സാംഗീകൃതം നാക്ഷത്രസുകപാലശൂലവിലസത് ഖട്വാംഗരാജഭീജം ഭാവയതു.

[൧ ൪ ൦]

പ്രാഗപത് പ്രാർച്ചിതപീഠകേ ഈശാദിസൂക്താണഭിഃ സമഭിവാദ്യേ. മുഖിൽ പഞ്ചാക്ഷരത്തുകൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പോലെ പീഠാർച്ചയേച്ചയ്ക്ക് പ്രണവോപചാരവും ഈശാനാദി പഞ്ചബ്രഹ്മവും കൂടി ആവാഹരിച്ച്, സദ്യോദ്യേശാദിവാഹനാപ്രഭൃതിതന്മുദ്രാ ച ക്രമാത് കൃതാ - സദ്യോജാതാദി അഞ്ചും കൂടാട്ട് ആവാഹരിതോ ഭവ ഇത്യാദി മന്ത്രകളേ അഞ്ചിനേയും കാട്ടിയാൽ, പ്രക്തപുതദണ്ഡന്ത്യാസേന സാംഗീകൃതം തം ദേവം - ലിപിയും തത്ത്വവും ഈശാനാദി അഞ്ചുകൊണ്ടും സൂത്രവക്ത്രന്ത്യാസവും അംഗന്ത്യാസവും അഷ്ടത്രിംശത് കലാന്ത്യാസവും ചെയ്ത് സകലീകരിച്ച് ഇരിക്കുന്ന ആ ദേവനേ, സാക്ഷാത്സുകപാലശൂലവിലസത് ഖട്വാംഗരാജഭീജം ഭാവയതു - അദ്രാക്ഷമാലയും കപാലവും ശൂലവും കടുത്തുടിയും ഈ നാലു ആയുധങ്ങളേക്കൊണ്ടു ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന നാലു തൂക്കൈകളോടും കൂടി ഇരിക്കുമാറും ധ്യാനിച്ചു. അക്ഷമാലായെ നമഃ, കപാലായ നമഃ, ത്രിശൂലായ നമഃ, ഖട്വാംഗായ നമഃ. ഇതു നാലും ആയുധമന്ത്രങ്ങൾ.

ഈശനോപാധിതീഃ പ്രഭായ മപരേണ സ്ഥാണസംജ്ഞാണനാ-
 ഫ്ലേശാനാദികപഞ്ചസൂക്തമനുഭിസ്തസ്യ ത്രവക്ത്രാഭിഭിഃ
 കൃതാ വിഗ്രഹപൂജനം പരിവൃതാവീശാദിസൂക്തൈർയജേത്
 സ്വസ്വാശാധിഗതൈസ്തദംഗമനുഭിർവിദ്യേശപരാദ്യൈരപി.

[മ ര ഫ]

ഈശന ഉപാധിതീഃ പ്രഭായ - ഈശാനനേക്കൊണ്ട് പാട്ടാ-
 ദികളായ ഉപഹാരങ്ങളേക്കൊടുത്ത്, മപരേണ സ്ഥാണസം-
 ജ്ഞാണനാ ഈശാനാദികപഞ്ചസൂക്തമനുഭിഃ തത്സ്യത്രവക്ത്രാ-
 ഭിഭിഃ വിഗ്രഹപൂജനം കൃതാ - പ്രണവം കൊണ്ടും ഉപഹാരം
 കൊണ്ടും ഈശാനാദി അഞ്ചു മൂലമന്ത്രം കൊണ്ടും ആ പഞ്ചബ്രഹ്മ-
 ത്തേ സ്യത്രവക്ത്രന്യാസപ്രകാരേണയും അംഗായുധങ്ങളേക്കൊണ്ടും
 വിഗ്രഹപൂജയേച്ചെയ്ത്, പരിവൃതൈ സ്വസ്വാശാധിഗതൈഃ ഈ-
 ശാദിസൂക്താണഭിഃ തദംഗമനുഭിഃ വിദ്യേശപരാദ്യൈഃ അപി
 യജേത് - പരിവാരപൂജയിങ്കൽ തന്റെ തന്റെ ദിക്കുകളിൽ
 ഈശാനാദിസൂക്തങ്ങളേക്കൊണ്ടു മുർത്യാവരണത്തേയും തദംഗാ-
 വരണത്തേയും അനന്താദിവിദ്യേശപരമന്ത്രംകൊണ്ടും ഉമായൈ-
 നമഃ ഇത്യാദി ഏകകൊണ്ടും ഇന്ദ്രാദിവക്ത്രാദിനാമ്മാധ്യധാത്യന്തം
 മുന്ധിലത്തേപ്പോലെയും പരിവാരങ്ങളോടു കൂടി പൂജിച്ചു.

ഇതി തന്ത്രസമുച്ചയേ ശ്രുതാർച്ചാ-

കൃമസിദ്ധ്യേ രവിജന്മസമ്പ്രണീതേ.

പടലഃ പ്രതിപാദിതാത്മഭേദോ-

മുനകർമ്മാപി ച സപ്തമഃ സമാപ്തഃ.

[മ ര ഫ]

ഇതി രവിജന്മസംപ്രണീതേ തന്ത്രസമുച്ചയേ - ഇപ്രകാരം
 രവി എന്നു പേരോടു കൂടിയ പിതാവിന്റെ പുത്രനായ നാരായ-
 ണനാൽ നിർമ്മിതമായിരിക്കുന്ന തന്ത്രസമുച്ചയത്തുങ്കൽ, ശ്രുതാർച്ചാ
 കൃമസിദ്ധ്യേ - അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഏഴു ദേവന്മാരുടേയും പൂജാ
 കൃമത്തേ അറിവാനായിക്കൊണ്ട്, പ്രതിപാദിതാത്മഭേദാർച്ചന
 കർമ്മം - ഉക്തമായിരിക്കുന്ന ആത്മാരാധനയോടും ദേവാരാധന-
 യോടും കൂടി, സപ്തമഃ പടലഃ സമാപ്തഃ - ഏഴാമത്തെ പടലം
 സമാപ്തമായി.

അനുസ്മരണ പാലം

ഇപ്പോൾ ഏഴ് ഇരുന്നൂറു വർഷം പൂർത്തിയായിട്ടുള്ള പ്രതിഷ്ഠയുടെ നാലാം ദിവസത്തുകഴിഞ്ഞ് കലശൽ നാണത്തിന്റെ പ്രകാശത്താലായ്ക്കുന്ന ഏഴുപത്തു പാലം പാലം

അഥാഭിയാസ്യാമുദാഷേചനം വിഭോക്ത

ദിനേ തുരയേ വിഹരിതം പ്രതിഷ്ഠിതം

നിമിത്തവിത്താദ്യപപത്തിഭേദിതം

വിശുദ്ധിസാന്നിധ്യസമൃദ്ധികാരകം

20

പ്രതിഷ്ഠിതം തുരയേ ദിനേ വിഹരിതം - പ്രതിഷ്ഠയുടെ നാലാം ദിവസം വിഹരിതമായും, വിശുദ്ധിസാന്നിധ്യസമൃദ്ധികാരകം - അനുലികളിൽ ശുദ്ധിയേ വരുത്തുന്നതിന്നും, സാന്നിധ്യത്തേ ഉണ്ടാക്കുന്നതിന്നും, സമ്പത്തിന്നേ ഉണ്ടാക്കുന്നതിന്നും കൂടെ പെരുളുണ്ടതായും, നിമിത്തവിത്താദ്യപപത്തിഭേദിതം - ഹേതുക്കളുടേയും ദ്രവ്യത്തിന്റേയും ഭേദം കാലാവസ്ഥ പോലെയും ഭേദങ്ങളോടു കൂടിയതായുമിരിക്കുന്ന, വിഭോക്ത അഭിഷേചനം അഭിയാസ്യാമി - ദേവന്റെ കലശാഭിഷേകവിധിയേ പറയുന്നു.

അത്രാപുങ്കരരോപണം സ്വസ്ഥയേ കവീത തത്ത്വപാണിമാൻ
ഹോമാൻ നിഷ്കൃതിവക്ഷ്യമാണവിധിനാ ചാമത്ര പുരേ/ഹനി
നാഗേ/ളിന്ദവി പ്രകല്പ നിജകണ്ഡം മണ്ഡപേ ദേശിക
കർമ്മാണഡപസംസ്ക്രിതാമപി ഘടീഭാഗ്യത്തിമാം പൂർവ്വവത്

12

അത്ര അവി - സ്വസ്ഥയേ അങ്കുരരോപണം കവീത - ഈ ചതുർത്ഥ സ്താനത്തുകലം മറയ്ക്ക കലശങ്ങൾ ചെയ്യുന്നേടത്തുകലശാധിവാസത്തിന്റേ മുനിൽ മുളയിടുവാൻ വിധിച്ച ദിവസത്തുകൽ മുളദ്രവ്യങ്ങളേ പൂജയും ചെയ്തു വരണം. പുരേ അഹനി നിഷ്കൃതിവക്ഷ്യമാണവിധിനാ തത്ത്വപാണിമാൻ ഹോമാൻ ച - പ്രായശ്ചിത്തവിധിയിങ്കൽ പറയുന്ന വിധി പോലെ പ്രായശ്ചിത്തം ശാന്തി തത്ത്വപാണിമാനെയുള്ള ഹോമങ്ങളേ കലശമാടുന്ന ദിവസത്തിന്റെ തലേ ദിവസം ചെയ്യണം. അദ്ദേഹം തത്ത്വപാണി

മത്തുകൾ സംഹാരത്തുപസന്ധാതമുണ്ടാക്കേണ്ട. നാഡീസ്ഥാന മിഥ്യ. ചിലർ നാലാം ദിവസം തത്ത്വമോമത്തേ വിധിച്ചു പോലെ ചെയ്യുന്നുപോൽ. മണ്ഡപേ അളിന്ദുവി നാഗേ നിജകണ്ഡം പ്രകല്പ - കലശമണ്ഡപത്തുകൾ അളിന്ദുവിയിൽ വായുകോണിൽ കിഴക്കു നാഗപദത്തുകൾ ആചാതുക്ണ്ഡത്തേയും അധിവാസത്തുകൾപ്പോലെ ദിക്കകണ്ഡങ്ങളേയുണ്ടാക്കി, ദേശികഃ ഘടിഭാസ്ത്രന്തിമാം മണ്ഡപസംസ്കൃതിയാം അപി കല്പ്യാത് - ആചാതുൻ കലശപൂജയുടെ ദിവസം തോരണ്യപജസ്ഥാപനം തുടങ്ങി കാഭേശപൂജ കഴിവോളമുള്ള മണ്ഡപസംസ്കാരത്തെ അധിവാസത്തുകൾ പറഞ്ഞപോലെ ചെയ്തു.

ആസ്താല്യ സൂത്രാണി ഘടാനരൂപാ-
 സ്ത്രോഭിപൂർവ്വവിണപ്രമാണി
 ഖണ്ഡാനി കൃതപാ യ യഥാർഹമേതാ-
 ന്യാപൂരയേച്ചിത്രതരൈര രജോഭിഃ.

ന.

അത്ര ഘടാനരൂപാണി സൂത്രാണി ആസ്താല്യ - ആ മണ്ഡപത്തിൽ കലശത്തിന്നു സദൃശങ്ങളായിരിക്കുന്ന സൂത്രങ്ങളേ തിരിച്ച് പടങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കി, അഭിപൂർവ്വവിണപ്രമാണി ഖണ്ഡാനി കൃതപാ - നിരപ്പാൻ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂവുങ്ങൾക്കു തുല്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഖണ്ഡങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കി, ഏതാനി ചിത്രതരൈര രജോഭിഃ ആപൂരയേത് - ഈ ഖണ്ഡങ്ങളേക്കൊണ്ടു ബ്രഹ്മകലശങ്ങൾക്കും പരികലശങ്ങൾക്കും അപ്താദളവും സ്വസ്തികങ്ങളും യഥായോഗ്യമായിട്ട് ഉണ്ടാക്കൂ.

ക്ഷേത്രേ പഞ്ചപുടേ അഞ്ചും നവപദൈസ്തത്തേപാഥിതൈഃ കേവ-
 [ലൈർ-

ഭവൈസ്സ്പാത് സ്തപനേന്തരത്ര നവതദ്ബാഹ്യേ ഘടാഃ ഷോ-
 [ഡശ

വീഥീഃ സ്തപപുടേഭിതോബ്ജമധികം യാവത്തു തത്ക്ഷേത്രകം
 മജ്യം സ്വാദഭയത്ര സ്തപദശഭിർവൃന്തരാളാഷ്ടകം.

ർ

തത്തേപാഥിതൈഃ കേവലൈഃ ഭവൈഃ സ്തപനേ - പരികലശങ്ങൾ കൂടാതെ ഇരുപത്തിയഞ്ചു കലശങ്ങളും ബ്രഹ്മകലശങ്ങളായിട്ടു ഭൂവുങ്ങളേ നൃസിച്ച് പൂജിച്ച് ആടുന്ന കലശത്തുകൾ, പഞ്ചപുടേ ക്ഷേത്രേ അന്തഃ നവപദൈഃ അഞ്ചും - അഞ്ചു പുടമായിട്ട് ഇരുപത്തഞ്ചു പദങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കിയാൽ നട്ടു

വിൽ വെച്ചു പദങ്ങളെക്കൊണ്ട് അദ്ധ്യക്ഷപത്മത്തേയും പുറത്തു പതിനാറു സ്വസ്തികളേയും ഉണ്ടാക്കി വീരം വിരിച്ച്, അത്ര അന്തഃ നവ തത്ത്വോദ്യോ ധ്യാനശാഖാഃ - അവിടെ നടുവിൽ അദ്ധ്യക്ഷത്തിൽ വെച്ചു കലശങ്ങളേയും പുറത്തു പതിനാറു കലശങ്ങളേയും വയ്ക്കുക. സപ്തപുടേ അബ്ജം അഭിതഃ വീഥിഃ - ഇവിടെത്തന്നെ ഏഴുപുടമുണ്ടാക്കി അദ്ധ്യക്ഷത്തിന്റെ ചുറ്റും വീഥികളേയും, യാവൽ അധികം തൽക്ഷേത്രകം ച മുജം സ്വാൽ - പിന്നെ ദിക്കോണാന്തരമധ്യങ്ങളിൽ എത്ര പദം അധികമായി ഭവിക്കുന്നു ആ പദങ്ങളേയും വീഥിയിൽ കൂട്ടിയിരിപ്പൂ. അപ്പുറം സവീഥിയായി പാമ്പവിശതിദ്രവ്യത്തിന്റെ പത്മം, ഉഭയത്ര സപ്തദശഭിഃ യദി - ഇപ്രകാരം സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു തന്നെ ഏഴിൽ അന്തരാളങ്ങളുള്ള പദങ്ങളെട്ടും കളഞ്ഞു പതിനേഴു പദമായി പത്മത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ.

ഇങ്ങനെ മേൽപ്രകാരം പഞ്ചവിംശതിപ്രവൃത്തികളേയും സപ്തദശദ്രവ്യത്തിങ്കലേയും ചുരുങ്ങു പത്മങ്ങളെ പാഞ്ഞിട്ടു സപ്തപരികലശത്തോടു കൂടിയ ദശദ്രവ്യത്തിങ്കലേയും തന്നെ അഞ്ചുപ്രകാരമുള്ള പത്മങ്ങളെ പഠിക്കുന്നു: -

സ്തൂർദ്ദ്രവ്യസപ്തദശകേ ശരശൈലനന്ദ-

വർഗ്ഗാ നവോത്തരശതദപിശതേ ച കുന്ദാഃ

സപ്താദിവിശപചരമേഷപസമേഷു കാര്യാഃ

സാത്യാശ്ചികേഷു സഹശ്രദ്ധജലേ പുടേഷു. ൫

സഹശ്രദ്ധജലേ ദ്രവ്യസപ്തദശകേ - ശുദ്ധജലങ്ങളോടു കൂടിയ സപ്തദശദ്രവ്യന്യാസശുക്ലൽ, ശരശൈലനന്ദവർഗ്ഗം നവോത്തരശതദപിശതേ ച കുന്ദാഃ - ശരവർഗ്ഗം ഇരുപത്തഞ്ച് ശൈലവർഗ്ഗം നാല്പത്തിയെട്ടു നന്ദവർഗ്ഗം എണ്ണത്തിന്റെ നവോത്തരശതദപിശതങ്ങൾ നൂറ്ററിമ്പതു് ഇരുനൂറ്ററിമ്പതു് ഇങ്ങനെ കലശത്തിന്റെ സംഗ്രഹം. അസമേഷു സപ്താദിവിശപചരമേഷു സാത്യാശ്ചികേഷു പുടേഷു കാര്യാഃ - ഒറ്റപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഏഴും വെച്ചും പതിനൊന്നും പതിമൂന്നും പതിനേഴും ഇങ്ങനെയുള്ള പുടങ്ങളിൽ പത്മത്തേ ഉണ്ടാക്കണം.

ത്രേകാംഗാബ്ജിനവാംകഗോവികൃതമന്യുജ്ഞപദ്ധവർഗ്ഗാ ബഹിർ-ദിക്കോണേഷു ഘട്ടാ മന്യാദികപുടക്ഷേത്രക്രമാച്ഛലിനി മലേ, പഞ്ചജകർണികാദലഗതാഃ കുന്ദാ നവ സ്വഃ സഭാ ശ്രീശേ ദിക്തിമയോ ബഹിർവ്യാസശതേ ശേഷഃ സമാനഃ ക്രമഃ.

ശുദ്ധിനി ഹയാദികപുടക്ഷേത്രക്രമാത് - ശിവങ്കൽ ഏഴു പുടം തുടങ്ങിയുള്ള പത്മങ്ങളിൽ. ബഹിർഭിക്കോണേഷു - പുറത്തു ഭിക്ഷകളിലും കോണുകളിലും, ത്രേകാംഗാഞ്ചിനവാകേശോ വികൃതയഃ തത്ത്വപഞ്ച വർഗാഃ ഫലദാഃ - ഏഴു പുടത്തിൽ പുറത്തു ഭിക്ഷകളിൽ മൂന്ന് കോണുകളിൽ ഓരോന്നും, മൂന്നു പുടത്തുകൾ ഭിക്ഷകളിൽ ആറാറും കോണുകളിൽ നാലും, പതിനൊന്നു പുടത്തുകൾ ഭിക്ഷകളിലും കോണുകളിലും മൂന്നു തന്നെയും, പതിമൂന്നു പുടത്തുകൾ ഭിക്ഷകളിൽ പന്ത്രണ്ടാകുന്നതിൽ അകത്തു വശത്തു മൂന്നുപദം തുത്ത് മൂന്നുതും കോണുകളിൽ പതിനാറീതും, പതിനേഴുപുടത്തിങ്കൽ ഭിക്ഷകളിലും കോണുകളിലും ഉരു പത്തഞ്ചീതും കലശങ്ങൾ വരും.

സദാ മദ്ധ്യേ പങ്കജകർണികാലഗതാഃ നവ ഫലദാഃ സ്വഃ - ഈ അഞ്ചു പത്മങ്ങളിലും നടുവിൽ അഷ്ടഭലത്തിൽ കർണികയിങ്കലും ഭളങ്ങളിലും ആയി മൂന്നു കലശങ്ങളും ഭവിക്കും. അതു് കൈയും ബ്രഹ്മകലശങ്ങൾതന്നെ. ശ്രീശേ വസുശതേ ബഹഃ ദിക്തിഥയഃ - വിഷ്ണുവിങ്കൽ നൂറൊട്ടുകലശത്തുകൾ പുറത്തു ഭിക്ഷകളിൽ പത്തും കോണുകളിൽ പതിനഞ്ചും കലശങ്ങൾ വേണം. അപ്പോൾ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞതിൽ ഭിക്ഷകളിലൊന്നുകൂടും; കോണുകളിലൊന്നു കുറയും. ശേഷഃ ക്രമഃ സമാനഃ - ശേഷമൊക്കെയും സമാനം തന്നെ.

ഭവന്തരം പഞ്ചവിംശതിഭൂതാനി കഥേ ചലങ്ങളേ ചിന്തനഃ -

കുമാനാം ഗിരിശോകുതീ ശരകൃതിദ്രവ്യേഷ്ടയുക്തം തഥാ ഷട് പഞ്ചാശദുപേതമേകശതമത്യാഷ്ട്വാ ശതപന്ദപകം ലോകോപേതശതാർദ്ധ സംയുതശതപന്ദപം ത്രിശതേഷ്ടകസംയുക്താ പഞ്ചശതീ തഥാ ദശശതീ സംഖ്യാഃ സത്തുലോഭകേ. ഐ

ശരകൃതിദ്രവ്യ - പഞ്ചവിംശതിഭൂതത്തുകൾ, ഗിരിഃ - നാലുത്തിമെതു്, ഗോകൃതിഃ - എൺപത്തിഒന്ന്, അഷ്ടയുക്തം തഥാ ഷട് പഞ്ചാശദുപേതം ഏകശതം - ഒരുനൂറ്ററിമെതും ഒരുനൂറ്ററി അമ്പത്തിയേഴും, അത്യാഷ്ട്വാ ശതപന്ദപകം - അത്യാഷ്ട്വാ പതിനേഴിനോടു കൂടിയത്. ആ ഇരുനൂറ്റും, ലോകോപേതശതാർദ്ധസംയുതശതപന്ദപം - ഇരുനൂറ്ററി അമ്പത്തിമൂന്നും, ഏക സംയുക്താ ത്രിശതീ - മൂന്നുനൂറ്ററിഒന്നും, പഞ്ചശതീ തഥാ ദശശതീ - അഞ്ഞൂറ്ററിഒന്നും ആയിരത്തിഒന്നും, സത്തുലോഭകേ

കാദാനാം സംഖ്യാഃ - ശുദ്ധജലത്തോടുകൂടിയ പഞ്ചവിംശതിഭൂവു
 തുരുക്കൽ കലശങ്ങളുടെ സംഖ്യകൾ ഇങ്ങനെ ഒന്നതുപ്രകാരം
 വേരിക്കുന്നു.

ഘടപുടപരിസംഖ്യാ അത്ര ധൈകാദശാദി-

ത്രിസഹിതകൃതിനിഷ്ഠാഃ സംപ്രദിഷ്ഠാഃ ക്രമേണ
 നിഖിലവിഷമസംഖ്യാ വിംശതിർനന്ദയുക്താ
 തദനു നവസമേതത്രിംശദപ്രാഗമജ്ഞൈഃ. വ

ആഗമജ്ഞൈഃ - ആഗമങ്ങളേ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാ-
 ര്യന്മാരായ്, അത്ര ഏകാദശാദിത്രിസഹിതകൃതിനിഷ്ഠാഃ നിഖില-
 വിഷമസംഖ്യാഃ - ഇവിടെ പതിനൊന്നു തുടങ്ങി ഇരുപത്തിമൂന്നു
 കഴിവോളമുള്ള സംഖ്യകളിലൊന്നപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പതിനൊന്ന്
 പതിമൂന്ന് പതിനഞ്ച് പതിനേഴു പത്തൊമ്പത് ഇരുപത്തി
 ഒന്ന് ഇരുപത്തിമൂന്ന് ഇത് ഏഴും, നന്ദയുക്താ വിംശതിഃ -
 ഇരുപത്തിഒൻപതും. തദനു നവസമേതത്രിംശദ് അപി - പിന്നെ
 മുപ്പത്തിഒൻപതും. ഘടപുടപരിസംഖ്യാഃ ക്രമേണ സംപ്രദിഷ്ഠാഃ-
 നാല്പത്തിഒൻപതു തുടങ്ങി ആയിരത്തിഒന്നു വരെയും ഉള്ള കല-
 ശങ്ങളുടെ പത്മങ്ങളുടെ പുടത്തിന്റെ സംഖ്യകൾ ക്രമേണ
 പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ക്ഷേത്രേ അഭ്യുദയോപശ്ചാത്തമധ്യഹ്നൈഃ പഞ്ചകൃതികോഷൈർമദ്ധ്യഗൈരംബുജം
 നൃപ്യന്തരദ്രവകർണികാസു കലശാൻ വീഥിം സമന്താദപി
 തദ്ബാഹ്യേ/നദിശംഭികം വിരചയൻ കോണേ ചതുഷ്ഠം

[ഭപികം

തന്മാത്രന്തരതോ/ദ്രവർഗകലശേ മാർഷ്യാപന്യകോഷ്യാനി ച. ന്

അദ്രിവർഗകലശേ അഭ്യുദയേ ക്ഷേത്രേ - ഉ.വ.ടെ നാല്പത്തി
 രണ്ടു കലശത്തുരുക്കൽ പതിനൊന്നു പുടമാക്കി ആറിരുപ-
 ത്തിന്നു പദങ്ങളോടുകൂടി ഇരിക്കുന്ന സമചതുരശ്രത്തുരുക്കൽ,
 മദ്ധ്യഗൈഃ പഞ്ചകൃതികോഷൈഃ അംബുജം - നടുവിൽ അഞ്ചു
 പുടങ്ങളിലുള്ള ഇരുപത്തിയഞ്ചു പദങ്ങളേക്കൊണ്ട് അഷ്ടദല-
 ത്തെ ഉണ്ടാക്കി, തദ്രവകർണികാസു കലശാൻ നൃപ്യന്ത് - ആ
 അഷ്ടദലത്തിന്റെ നടുവിൽ ബ്രഹ്മകലശത്തെയും ദിക്കോണുകളിൽ
 ദൈവികസ്ഥാനത്തു് ഖണ്ഡബ്രഹ്മനായിട്ടു് എട്ടു ദലകലശങ്ങളേയും
 വയ്പു. സമന്താദ് വീഥിം അപി - അതിന്റെ ചുറ്റും ഒരു
 പുടം തുളു് വീഥിയേയും ഉണ്ടാക്കൂ. തദ്ബാഹ്യേ - അതി

ന്റെ പുറത്തു രണ്ടു പട്ടങ്ങളുള്ളതിൽ, അനുദിശം ചികം കോണേ ചതുഷ്കോണത്തരം ചികം ച - നാലു ദിക്കുകളിലും ഈരണ്ടിനേയും കോണുകളിൽ നന്നാലിനേയും അന്തരാളങ്ങൾ എട്ടിലും ഈരണ്ടിനേയും, വിരചയേത് - ഉണ്ടാക്കൂ. ഈ പതിനാറിലും അകത്തേ വരിയിൽ ഖണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങൾ, പുറത്തേതു ശുദ്ധജലം. അതു അന്യകോയ്യാനി മാഷ്ട - ഈ വിശേഷം അധികമുള്ള പട്ടങ്ങളേ തുർത്തു വീഥിയിൽ കൂട്ടിക്കൊള്ളൂ.

ക്ഷേത്ര ത്രയോദശപട്ടേ ശരവർഗ്ഗകോയ്യാ:

പദ്മം പുരോവദഗ ദിക്ഷ ബഹിസ്ത്രികാണി

കർച്ചാദപാദിക്ഷ നവകാനി തദന്തരാള-

ഭാഞ്ചി ത്രികാണി നവവർഗ്ഗഘടാഭിഷേകേ. ൧൦

നവവർഗ്ഗഘടാഭിഷേകേ ത്രയോദശപട്ടേ ക്ഷേത്രം - എൺ പത്തിന്നു കലശം പൂജിക്കുന്നേടത്തു പതിമൂന്നുപട്ടവുമായി തുറന്നിറുപത്തിയമ്പതു പട്ടമായി സൂത്രമിട്ടാൽ. ശരവർഗ്ഗ കോയ്യാ പുരോവത് പദ്മം - നടുവിൽ ഇരുപത്തിയഞ്ചു പട്ടങ്ങളേക്കൊണ്ടു മുമ്പിലുത്തപ്പാലെ അഷ്ടാഭ്യന്തേ ഉണ്ടാക്കി അതിൽ ഒമ്പതു കലശങ്ങളേയും വയ്പൂ. അഥ ബഹിഃ ദിക്ഷ ത്രികാണി വിദിക്ഷ നവകാനി തദന്തരാളഭാഞ്ചി ത്രികാണി ച കർച്ചാത് - പാന്നെ പുറത്തു മൂന്നു പട്ടങ്ങളുള്ളതിൽ ദിക്കുകളിൽ മൂന്നിനേയും കോണുകളിൽ ഒമ്പതിനും അവറ്റിന്റെ ഇടയിലുള്ള അന്തരാളങ്ങളിൽ മുമ്മൂന്നിനേയും സ്വസ്തികങ്ങളേയും ഉണ്ടാക്കി ശേഷം പട്ടങ്ങളേ തുർത്തു വീഥിയുണ്ടാക്കൂ. ഇവിടെ പുറത്തു നടുവിലേ വരിയിൽ ഖണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങൾ വരും.

നാളികം നവഭിഃ പദൈസ്ത്രിമിപട്ടേ ഹീനം ലേഖ്യൈഃ

പങ്ക്ത്യാ വീഥിമഥ ത്രികം ദിശി വിദിശ്യാകല്പയേദേകം

പങ്ക്ത്യാ വീഥിമഥാരചതു നവകം ദിശ്യഷ്ടകം കോണത-

ശ്യാദഖ്യോത്ത്രികമന്തരേ ച നവഭിർയുക്തേ ഘടാനാം ശതേ.

[൧൧

നവഭിഃ യുക്തേ ഘടാനാം ശതേ - തുറന്നിറുപതു കലശത്തിന്റെ പത്മത്തിങ്കൽ, തിമിപട്ടേ - പതിനഞ്ചു പട്ടമിട്ടു ഇരു തുറന്നിറുപത്തിയഞ്ചു പട്ടങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കിയാൽ, നവഭിഃ പദൈഃ ലേഖ്യൈഃ ഘടൈഃ ഹീനം നാളികം - നടുവിൽ മൂന്നു പട്ടത്തിലേ ഒമ്പതു പട്ടങ്ങളേക്കൊണ്ടു ലേകലശങ്ങൾ കൂട്ടാതെ ഇതി

കുറവ് അപ്പോലത്തേ ഉണ്ടാകൂ. അതിൽ ബ്രഹ്മകലശം തന്നെ ഉള്ളു. അഥ പങ്ക്യാ വീഥി - അതിനു ചുറ്റും ഒരു പുടം കൊണ്ടു വീഥിയേ തുർത്തു, ദിശിത്രികം വിദിശി ഏകകം ച അകല്പയേത് - ദിക്കുകളിൽ മുക്കുന്നിനേയും കോണുകളിൽ ഓരോന്നിനേയും ഉണ്ടാക്കൂ. ഇതിന്നു ദൈവികമെന്നു പേര്. അഥ പങ്ക്യാ വീഥി - പിന്നെയും ഒരു പുടംകൊണ്ടു വീഥിയേ ഉണ്ടാക്കി, ദിശി നവകം കോണുകൾ അഷ്ടകം അന്നരേ ത്രികം ച അഭ്യുത് - ദിക്കുകളിൽ നവകത്തേയും കോണുകളിൽ അകത്തു് ഒരു പദം തുർത്തു് എട്ടെട്ടു് ആയിട്ടും അന്നരാളത്തിൽ മുക്കുന്നിനേയും ഉണ്ടാക്കൂ. ശേഷം പദങ്ങൾ തുർത്തു് വീഥിയിൽ കൂട്ടു പുറത്തേവരിക്കു മാനുഷമെന്നു പേര്. ഈ ഇരുപത്തിയഞ്ചു ഖണ്ഡങ്ങളിലും നടുവിൽ ബ്രഹ്മൻ വരും.

ക്ഷേത്ര സപ്താത്തരദശപുടേ മദ്ധ്യതോ രസ്രുകോഽയ്യഃ
പദ്മം ഷട്കം ദിശി വിദിശി കർച്ചാത് ചതുഷ്കം ച ദൈവേ
മർത്യാംശേ ദിശ്വഥ നവകമത്രാഷ്ടകം കോണദേശേ
സപ്താസ്ത്വാർധാധികശതമുടേ ഷടകമപ്യന്തരാളേ. ൧൨

സപ്താസ്ത്വാർധാധികശതമുടേ - നൂറ്റിഅമ്പത്തേഴായിട്ടുള്ള കലശത്തുകൾ, സപ്താത്തരദശപുടേ ക്ഷേത്രം - പതിനേഴു പുടമായി ഇരുനൂറ്റിഏഴായിട്ടുള്ള പദത്തോടുകൂടിയ ചതുരശ്രത്തുകൾ, മദ്ധ്യതഃ രസ്രുകോഽയ്യഃ പദ്മം - നടുവിൽ സ്വതഃ പദങ്ങളേക്കൊണ്ടു് അപ്പോലത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ. ദലകലശങ്ങളില്ല. ദൈവേ ദിശി ഷട്കം വിദിശി ചതുഷ്കം ച - ദൈവികത്തുകൾ ദിക്കുകളിലാക, കോണുകളിൽ നാലായിട്ടും, അഥ മർത്യാംശേ ദിശി നവകം അത്ര കോണദേശേ അഷ്ടകം അന്നരാളേ ഷട്കം ച കർച്ചാത് - പിന്നെ വീഥിക്കു പുറത്തു മാനുഷത്തുകൾ ദിക്കുകളിൽ നവകത്തേയും കോണുകളിലെട്ടിനേയും അന്നരാളത്തിൽ ആറിനേയും വരുമാൻ വീഥികൾ തുർത്തു് ഉണ്ടാക്കൂ; ഖണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങൾ അകത്തേ വരിയിൽ നേരേ നേരേ ആയിട്ടും.

ഏകോനവിംശതിപുടേ നവകേന മദ്ധ്യേ
പാഥോരൂപം സുരനരാംശഗതാനി ഭൂഃ
കവീത ചാത്ര നവകാനി ജിനപ്രമാണി
സാത്വഷ്ടികദിശസംഖ്യഘടാഭിഷേകേ.

സാത്വജ്ഞികദിശതസംഖ്യാപടാഭിഷേകേ - ഇരുനൂറ്റിപ്പതിനേഴ് കലശത്തിന്റെ പത്മത്തിങ്കൽ, ഏകോനവിംശതിപുടേ മദ്ധ്യേ നവകേന പദ്മം - പത്തൊമ്പതു പുടമായി സൂത്രമിട്ട് നൂറ്റിഅറുപത്തിഒന്നു പദങ്ങൾ വന്നാൽ അതിൽ നടുവിൽ ഒമ്പതുപദം കൊണ്ട് അഷ്ടാദശത്തേ ഉണ്ടാക്കി ബ്രഹ്മകലശത്തേ വയ്പു. ഭൂഃ സുരനരാശഗതാനി ജിനപ്രമാണി നവകാനി കവീത - പിന്നെ അതിന്റെ പുറത്ത് ദൈവികാവരണത്തുകൾ ദിക്കോണുകളിലെട്ടിനേയും, മാനുഷത്തുകൾ ദിക്കോണാത്തരാളങ്ങളിൽ പതിനാറിനു നവകത്തേയും ഇങ്ങനെ ഇരുപത്തിനാലു നവകങ്ങളേ തുർത്തു വീഥിയിൽ കൂട്ടിക്കൊള്ളൂ.

ക്ഷേത്ര തത്രേയ് മസംഖ്യാപുടജ്ഞി നവകേനാംബുജം ബ്രഹ്മഭാഗേ ദൈവേ ദിക്കോണദേശേ നവകമഥ സമർത്യാംശകോണേ കരോത കർത്തവ്യം മധ്യഭാഗേ ദിശി രവിഘടവത് ക്ഷേത്രമത്രാത്തരാളേ - ഭൂപ്രവം കർത്വാത് ത്രിപഞ്ചാശദുപഗതശതദന്ദപകംഭാഭിഷേകേ.

[ചർ

ത്രിപഞ്ചാശദുപഗതശതദന്ദപകംഭാഭിഷേകേ - ഇരുനൂറ്റി അമ്പത്തിമൂന്നു കലശത്തിന്റെ പത്മങ്ങളിൽ, ഇയ് മസംഖ്യാപുട ജ്ഞി ക്ഷേത്രം - ഇരുപത്തിഒന്നു പുടമായി നാനൂറ്റിനാല്പത്തൊന്നു പദത്തോടുകൂടിയ ചതുരശ്രത്തുകൾ, ബ്രഹ്മഭാഗേ നവകേന അംബുജം - നടുവിൽ ബ്രഹ്മസ്ഥാനത്തു് ഒമ്പതു പദം കൊണ്ട് അഷ്ടാദശത്തേയും, ദൈവേ ദിക്കോണദേശേ സമർത്യാംശകോണേ ച നവകം കരോത - ദൈവികത്തുകൾ ദിക്കുകളിലും കോണുകളിലും നവകത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ. മാനുഷത്തുകലേ കോണിൽ പതിനാറു പദമുണ്ടാക്കൂ. അതിലകത്തേ വശത്തു ഓരോ വരി തുർത്തു നവകത്തേതന്നെ ഉണ്ടാക്കണം. മർത്യഭാഗേ ദിശി രവിഘടവത് ക്ഷേത്രം അത്ര അന്തരാളേ അപി ഏവം കർത്വാത് - മാനുഷത്തുകലേ ദിക്കുകളിലും അന്തരാളങ്ങളിലും പന്ത്രണ്ടീതു പദങ്ങളായി വരും. അവറ്റിൽ പുറത്തു മൂന്നാമത്തെ വരിയിൽ ദിക്കോണാത്തങ്ങളിലും ചണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങൾ വരും.

ക്ഷേത്രേ തത്ര ത്രയോവിംശതിപുടജ്ഞി മദ്ധ്യേ അംബുജം പഞ്ചകൃത്യാ കോഷ്ഠാനാം ദൈവികേ സ്വാദ് ദിശി ദശകമതഃ കോണദേശേ

[ത്രികം ച

ദിഗേശ തത്ത്വസംഖ്യം തദനു ദശകമഭ്യന്തരേ കോണദേശേ
കർത്തവ്യം സപ്തയുക്തം ദശകമാ വി ബഹിഃ സ്വാദീപദാനാം ത്രി-

[ശത്വാം. മ ൭

പദാനാം ത്രിശത്വാം - മുന്തൂററിന്നു കലശത്തിന്റെ പത്മ
ത്തിങ്കൽ, ത്രയോവിംശതിപുടജ്ജ്വലി ക്ഷേത്രം - ഇരുപത്തിമൂന്നു
പുടമിട്ട് അന്തൂററിനുള്ളത്തിന്നെല്ല പടങ്ങളോടുകൂടിയ ചതുര
ശതതുങ്കൽ, മദ്ധ്യ പഞ്ചകൃത്യാ അംബുജം - നടുവിൽ ഇരുപത്തി
അഞ്ചു പടങ്ങളോടുകൂടി അപ്പുദലത്തേ ഉണ്ടാക്കി അവിടെ
ബ്രാഹ്മണ വയ്പു. ദൈവികേ ദിശാ ദശകം കോണദേശേ ത്രികം
ച സ്വാത് - ദൈവികത്തുങ്കൽ ദിക്കുകളിൽ പതുപ്പത്തും കോണ
കളിൽ നാലുപദത്തിൽ പുറത്തു കോൺപദം തുർത്തു് മുപ്പതാം
ഉണ്ടാക്കൂ. ബഹിഃ ദിഗേശ തത്ത്വസംഖ്യം തദനു അഭ്യന്തരേ
ദശകം - പുറത്തു മാനുഷത്തുങ്കൽ ദിക്കുകളിൽ ഇരുപത്തിയഞ്ചീതും
പിന്നെ അന്തരാളത്തിൽ പതുപ്പത്തുണ്ടാക്കൂ. കോണദേശേ
സപ്തയുക്തം ദശകം കർത്തവ്യം - കോണുകളിൽ ഇരുപത്തിയഞ്ചു
പടങ്ങളുള്ളതിൽ രണ്ടു പുറത്തും നന്നാലുപദങ്ങൾ തുർത്തു് പതി
നേഴ് ആക്കൂ. എന്നിങ്ങ, അന്തരാളാഷ്ടകം കത്തും പതിനേഴു
വരത്താം.

ത്രിംശത്സൂത്രയുതേ ഛടിശരശതേ ക്ഷേത്രേ വിധാന്തരാളതോ

വീഥീഃ പഞ്ചപുടാന്തരേദ്വികൃതികോശൈർമദ്ധ്യഗൈരംബുജം
ദൈവേ ദിഗ്വിദിശാസു സപ്തദശസംഖ്യാതാനൃസേനാനുഷേ
ദിക്കോണാന്തരസംസ്ഥിതാനപി ഛടാംസ്തത്പാഷ്ടിതത്ത്വം -

[പ്രമാൻ. മനു

ഛടിശരശതേ ത്രിംശത്സൂത്രയുതേ ക്ഷേത്രേ - അന്തൂററി
ന്നു കലശത്തിന്റെ പത്മത്തുങ്കൽ ഇരുപത്തിയഞ്ചു പുടമിട്ട്
അന്തൂററിനാല്പത്തിന്നു പടങ്ങളോടുകൂടിയ ചതുരശതതുങ്കൽ,
അഭിതഃ പഞ്ചപുടാന്തരേ വീഥി വിധായ - ചുറ്റും നാലുപുറത്തും
അതുഞ്ചു പുടങ്ങളുടേയിടയിൽ ഓരോ പുടങ്ങൾ തുർത്തു് വീഥി
കളേ ഉണ്ടാക്കിയാൽ ഇരുപത്തിയഞ്ചു് പടങ്ങളായിട്ട് ഇരുപത്തി
യഞ്ചുവണ്ഡങ്ങൾ ഉണ്ടാകും. അതിൽ, മദ്ധ്യഗൈഃ അഭികൃതി
കോശൈഃ അംബുജം - നടുവിലത്തേ ഇരുപത്തഞ്ചു പടങ്ങൾ
കൊണ്ട് അപ്പുദലത്തേ ഉണ്ടാക്കി ബ്രഹ്മകലശത്തേ വയ്പു.
ദൈവേ ദിഗ്വിദിശാസു സപ്തദശസംഖ്യാതാൻ - ദൈവികത്തുങ്കൽ

ദിക്കോണുകളിൽ ഇരുപത്തഞ്ചുപദത്തിൽ അന്തരാളങ്ങൾ ഉൾപ്പെട്ടു എല്ലാടവും പതിനേഴിത് ആകുന്നു. മാനുഷ ദിക്കോണാന്തര സംസ്ഥിതാൻ തത്ത്വപ്രാപ്തിതത്ത്വപ്രമാൻ ഘടാൻ നൃസ്യേത് - മാനുഷത്തുകൾ ദിക്കുകളിൽ ഇരുപത്തിരണ്ടിതും കോണുകളിൽ ഒരു വരി രണ്ടു പുറത്തും ഉൾപ്പെട്ട പതിനാറിതും അന്തരാളങ്ങളിൽ ഇരുപത്തഞ്ചിതും കലശങ്ങളേ നൃസിഷ്ട.

വിശ്വപല്ലിത്രിപുടേ ഘടീദശശതേ ഖണ്ഡേഷു സംവർഗിത-
ക്ഷാത്രീകോഷയുതേഷു മദ്ധ്യനവകൈഃ പദമം നൃദേവാംശയോഃ
ബ്രാഹ്മണതത്ത്വപദാബ്ജശേഷിതപദാന്ത്യായോജ്യ വീഥ്യാം ഘടാൻ
നൃസ്യേത് പദ്മപദേഷു മാനുഷദിഗബ്ജാശാപലാശേഷപവി.

[൧൭]

ഘടീദശശതേ - ആയിരത്തിയൊന്നുകലശത്തിന്റെ പത്മത്തുകൾ, വിശ്വപല്ലിത്രിപുടേ - മുപ്പത്തിഒമ്പതുപുടമിട്ട് ആയിരത്തി അഞ്ഞൂററിഇരുപത്തിഒന്നു പദങ്ങളോടുകൂടിയ ചതുരശ്രത്തുകൾ നാലുദിക്കിലും ഏഴു പുടങ്ങളുടെ ഇടകൾ തുത്താൽ, നൃദേവാംശയോഃ സംവർഗിതക്ഷാത്രീകോഷയുതേഷു ഖണ്ഡേഷു - മാനുഷത്തുകൾ നാല്പത്തിഒമ്പതായിട്ടു ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന ഖണ്ഡങ്ങളിൽ ഇരുപത്തിനാലിലും, മദ്ധ്യനവകൈഃ പദ്മം - നടുവിൽ വെന്തിതു പദങ്ങളേക്കൊണ്ടു എല്ലാടവും ഓരോ അഷ്ടലത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ. ബ്രാഹ്മണതത്ത്വപദാബ്ജശേഷിതപദാന്തി വീഥ്യാം ആയോജ്യ - നടുവിൽ ബ്രഹ്മസ്ഥാനത്തു നാല്പത്തിഒമ്പതിൽ ഇരുപത്തിയഞ്ച് പദംകൊണ്ടു അഷ്ടലത്തേ ഉണ്ടാക്കി ശേഷം പുറത്തു വരിയേ വീഥിയിൽ കൂട്ടു. പദ്മപദേഷു മാനുഷദിഗബ്ജാശാപലാശേഷപവി ഘടാൻ നൃസ്യേത് - ഈ അഷ്ടലങ്ങളിൽ എല്ലാടവും ഓരോഖണ്ഡബ്രഹ്മണം പുറത്തു രണ്ടുവരിയായി നാല്പത്തിഒമ്പതു പരികലശവും വയ്ക്കുമ്പോൾ ഓരോ ഖണ്ഡങ്ങളിൽ നാല്പത്തി ഒന്നിതു കലശങ്ങളേയും മാനുഷത്തുകൾ നാലുദിക്കിലും അഷ്ടലത്തിൽ നാലു ദിക്കിലുംകൂടി ഓരോരോ കലശങ്ങളേയും വയ്ക്കൂ. അപ്പോൾ മാനുഷദിക്കുകളിൽ നാല്പത്തിയഞ്ചിതു കലശം വരും. ശേഷം ഇരുപതു ഖണ്ഡങ്ങളിലും നാല്പത്തിഒന്നിതു വരും. ഇങ്ങനെ ആയിരത്തൊന്നുകലശത്തിന്റെ പത്മം.

ഏതേഷപന്യതമം പ്രഗുഹ്യ കലശക്ഷേത്രം യഥാർഥം സുധീർ-
ദ്രോണാദ്യന്മിതശാഖിതസ്ഥിപതിലൈഃ പീഠം സസിദ്ധാത്മകൈഃ
വാസോദ്യന്തരിതൈഃ കരോതു കശക്രൂച്ഛാതൈഃ പദേ ബ്രാഹ്മകേ-
രപദ് വ്രീഹിപയാഗ്രഭദ്യഗളൈഃ ശേഷേഷപശേഷേഷപി.

[൧൮

സുധീർ - വിത്തദേശകാലാഭിവിശേഷജ്ഞനായ ആചാര്യൻ,
ഏതേഷ അന്യതമം യഥാർഥം കലശക്ഷേത്രം പ്രഗുഹ്യ - ഈ
പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കലശപത്മങ്ങളിൽ ഒന്നിന്റേതാണെന്നു തനിക്ക്
ഇഷ്ടമായിരിക്കുന്നതിന്നു ഉണ്ടാക്കിയാൽ, ബ്രാഹ്മകേ പദേ ദ്രോണാ-
ദ്യന്മിതശാഖിതസ്ഥിപതിലൈഃ സസിദ്ധാത്മകൈഃ വാസോദ്യന്ത-
രിതൈഃ പീഠം കരോതു - ബ്രഹ്മസ്ഥാനത്തു അഷ്ടദലത്തിൽ പതി-
നാല് ഇടങ്ങളുണ്ടെന്നല്ല, അതിൽപാതി എട്ടുടങ്ങളി അരിയും,
അതിൽപാതി എട്ടുടം, അതിൽപാതി കടുകും അളവായിക്കണ്ട്
വസ്ത്രം വസ്ത്രം ഇടയിൽ വരുമാറും കണ്ട് പീഠത്തെ ഉണ്ടാക്കൂ.
കശക്രൂച്ഛാതൈഃ - മുക്കളിൽ കറുപ്പല്ലും കൂർച്ചവും കൂടി ഇരിക്ക-
മാറും ഉണ്ടാക്കണം. ശേഷേഷ അശേഷേഷ വ്രീഹിപയാഗ്ര-
ഭദ്യഗളൈഃ അപി - ശേഷമുള്ള ഖണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങളിൽ
നല്ലും അരിയും കൊണ്ടും പരികലശങ്ങളിൽ നല്ലുകൊണ്ടും
പീഠമുണ്ടാക്കി കറുപ്പല്ലും വയ്പൂ.

കൈമാൻ രാജതതാമ്രജാത ഘടാൻ മൃഗാഭവാൻ വാ നൃസേ-
ദേതേഷപംകരപാലകാഭിപരതഃ പുഷ്പാദികം ദക്ഷിണേ
ഉത്പുതം ജലമന്യതോർഥ വാധിവത്സ്സാനാഭി കൃതപാർസനേ
സ്വാസീനസ്തനയാഭിമാത്മയജനാന്തം ബ്രഹ്മപീഠാഗ്രതഃ. ൧൯

ഏതേഷ കൈമാൻ രാജതതാമ്രജാൻ ഉത മൃഗാഭവാൻ
ഘടാൻ വാ നൃസേത് - ഈ പീഠങ്ങളിൽ സ്വപ്നംകൊണ്ടു താൻ
വെള്ളികൊണ്ടു താൻ ചെമ്പുകൊണ്ടു താൻ ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന
കലശങ്ങളേയും അവ തികഞ്ഞില്ല എന്നു വരുകിൽ മണ്ണുകൊ-
ണ്ടുള്ള കലശങ്ങളേ എങ്കിലും നൃസിപ്പൂ.

“മുതംകുമാരതാമ്രജൈഃ കുന്ദൈഃ പലം ദശഗുണോത്തരം
രൗപ്യേർലക്ഷോത്തരം ജേഞ്ചയം ഹൈഹമഃ കോദ്യധികം
[ഭവേത്”]

ഇങ്ങനെ മുദാഭികളുടെ പാത്രം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പരിതഃ
 അങ്കുരപാലികാഭി — ബ്രഹ്മകലശത്തിന്റെ ചുറ്റും മുളപ്പാലികക
 ലേയും വിളക്കും അഷ്ടമംഗലാഭികളേയും വയ്ക്കൂ. ഭക്ഷിണ പുഷ്പാ
 ഭികം - തെക്കുഭാഗത്തു പുഷ്പാക്ഷതധൂപദീപാഭികളേയും, അന്യതഃ
 ഉതപുതം ജലം - വടക്കുഭാഗത്തു ജലദ്രോണിയിങ്കൽ അരിച്ച
 വെള്ളത്തേയും വയ്ക്കൂ. അഥ ഇതഃ വിധിവത് സ്നാനാഭി കൃതപാ -
 പിന്നെ ആചാര്യൻ വിധിക്കു തക്കവണ്ണം മന്ത്രസ്നാനത്തേ ചെയ്ത്
 കോടിയുടുത്തു മന്ത്രാചമനത്തേയും ചെയ്ത്, ബ്രഹ്മപാത്രം
 ആസനേ സ്വാസീനഃ ഇഹ ആത്മയജ്ഞാനം തന്മയാത് - ബ്രഹ്മ
 കലശത്തിന്റെ മുമ്പിൽ പലകയുടെ മുകളിൽ നല്ലപോലെ
 ഇരുന്ന് ഇരുവന്ദനാഭിഷഡംഗത്വാസത്തോടു കൂടി പറഞ്ഞിരി
 ക്കുന്ന ഭേദശുദ്ധിയേയും ശബ്ദപൂരണത്തേയും ചെയ്ക്കൂ.

ഇഷ്ടാ ഇത്രൻ ഗണപതിം ച യജേത പിതം
 ശയോക്തവത് പ്രകൃതിയാഗവിരാമത്ര
 തത്ത്വാനുപീഥ കതിചിത് പ്രകൃതേരധസ്താ
 ഭജ്യാനുശന്തി കലരേദഥ പദ്മമുദ്രാം. ൨. ൦

ഇത്രൻ ഗണപതിം ച - ഇഷ്ടാ - പിന്നെ ഇം ഇതഃ പ്രോ
 നമഃ എന്നും ഗം ഗണപതേ നമഃ എന്നും രണ്ടു പുറത്തു
 പൂജിച്ച് ഗണപതിയേയും നിവേദിച്ചു വന്ദിച്ച്, അതു ശയോക്ത
 വത് പ്രകൃതിയാഗവിരാമം പിതം യജേത - ഇവിടെ ശയോപൂജയി
 കൽ പറഞ്ഞപോലെ പിതത്തേ പൂജിച്ച് സ്വസ്വശക്തിബീജം
 കൊണ്ടു ആവാഹിച്ചു സകളീകരിച്ചു പൂജിച്ച് അർഘ്യപുഷ്പാഞ്ജ
 ലയും ചെയ്ക്കൂ. ഇഹ കതിചിത് പ്രകൃതേരധസ്താ തത്ത്വാനു
 അപി അർച്ചാനി ഉശന്തി - ഇവിടെ ചില ആചാര്യന്മാർ
 ശക്തിയേ ആവാഹിക്കുന്നതിന്റെ മുമ്പിൽ അവരവരുടെ തത്ത്വ
 ങ്ങളേയും പൂജിക്കണമെന്നു പറയുന്നു. അഥ പദ്മമുദ്രാം കല
 യേത് - ശക്തിയേ പൂജിച്ചാൽ ഐല്യാവക്കും പത്മമുദ്രയ്ക്കു കാ
 ടണം.

അസ്മിണാസിദ്ധ്യ ഭോയൈഃ കലയതു കവചേന ത്രിസുരേണ
 [കുറേ
 മുഖേനാലിപ്യ ഗണ്ഡമുഖമമനനാ ധൂപയേൽ സാധു
 [ധൂപൈഃ

പശ്ചാത് തം നൃഗ്ബിലാ വിന്യസതു മപരതഃ ക്ഷ്ണപീഠേ
[യമാദ്യൈഃ
ശോഷാദിനി ക്രമേണ പ്രചാരതു സുഷിരീകാരനിഷ്ഠാനി വിഭാൻ.
[൨൧

വിഭാൻ ഗുരുഃ - വിഭാസനായ ആചാര്യൻ, കുറേ അസൂയയുണ്ടാകുമ്പോൾ ആസിദ്ധ - ബ്രഹ്മകാശത്തെ തന്റെ അസൂയകൊണ്ട് വെട്ടുകൊണ്ട് കഴുകി, കവചേന ത്രിസൂത്രേണ കലയതു - കവചമന്ത്രംകൊണ്ട് മൂന്ന് ഇഴകൂടിയ നൂലുകൊണ്ട് ചുറ്റി, മൂലേന ഗന്ധൈഃ ആലിപ്യ - മൂലംകൊണ്ട് അകത്തു പുറത്തു തേച്ചു, മലാമമനനാ ധൂമൈഃ സാധു ധൂപയേത് - പ്രണവംകൊണ്ട് ധൂപംകൊണ്ട് അകത്തു പുറത്തു നല്ലവേഗമായി ധൂപിച്ചു. പശ്ചാത് മപരതഃ ക്ഷ്ണപീഠേ തം നൃഗ്ബിലാ വിന്യസതു - പിന്നെ പ്രണവംകൊണ്ട് ആ കവചത്തേ പൂജിച്ചു. പീഠത്തുകൽ കമത്തി വയ്പു. യമാദ്യൈഃ ശോഷാദിനി സുഷിരീകാരനിഷ്ഠാനി ക്രമേണ പ്രചാരതു - യാതൊരാളാലും ഈ അഞ്ചുകൊണ്ട് ശോഷണഭാരനാശപ്രദനാരിന്യസുഷിരീകരണങ്ങളാകുന്ന പ്രാണായാമങ്ങളേ (?) ചെയ്തുകൊണ്ടു തൊട്ടു ജപിച്ചു.

ആദ്യേന നൃസതു സ്വതന്ത്രാ മനനാ ഭർഭാൻ ഭിതിര്യേന ഗന്ധാദ്ഭിഃ പ്രോക്ഷതു മദ്ധ്യമേന കലശേ തത്രാക്ഷതൈഃ

[പ്രോത്കിരേത്

മൂലേന പ്രയജേത് തുരീയമനനാ പ്രോത്താനയേദ്യലാരേ-
ഭന്ത്യേനാഞ്ചിതവിഷ്ണുരേ പ്രണവതോ നൃസേദ്ധാരേ മന്ത്രവിത്.
[൨൨

മന്ത്രവിത് - മന്ത്രജ്ഞനായ ഗുരു, ആദ്യേന സ്വതന്ത്രാ മനനാ ഭർഭാൻ നൃസതു - മുമ്പിലത്തേ പഞ്ചതന്ത്രംകൊണ്ട് പല്ലുകളേ വയ്പു. ഭിതിര്യേന ഗന്ധാദ്ഭിഃ പ്രോക്ഷതു - രണ്ടാമത്തേ തന്ത്രംകൊണ്ട് ഗന്ധജലത്തേ തളിച്ചു. തത്ര കലശേ മദ്ധ്യമേന അക്ഷതൈഃ പ്രോത്കിരേത് - അക്ഷതത്തുകൽ നടുവിലേ തന്ത്രംകൊണ്ട് അക്ഷതങ്ങളേക്കൊണ്ട് വിതറു. മൂലേന പ്രയജേത് - പിന്നെ മൂലംകൊണ്ട് മൂന്നു ജലഗന്ധപുഷ്പധൂപദീപങ്ങളേക്കൊണ്ട് പൂജിച്ചു. തുരീയമനനാ പ്രോത്താനയേത് - നാലാമത്തേ തന്ത്രംകൊണ്ട് മലയ്ക്കു. അന്ത്യേന ഉലാരേത് - ഒട്ടേക്കത്തേ തന്ത്രംകൊണ്ട് കൈയിൽ എടുത്തു. പ്രണവതഃ അഞ്ചിതവിഷ്ണുരേ നൃസേത് -

പ്രണവംകൊണ്ടു പുജിച്ചു ഇരിക്കുന്ന പീഠത്തുകൽ മലത്തി
വയ്പു. ഹരെയ എന്നതുകൊണ്ടു വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഇങ്ങനെ
ക്രിയ. ശിവാദികൾക്കും ഇപ്രകാരം പഞ്ചതന്ത്രപാകൊണ്ടു തന്നെ
എന്നു പക്ഷമുണ്ടു്.

ശിവാദികളുടെ ദർശനാസാദികളിൽ ചാദന മന്ത്രങ്ങളേ പറയുന്നു.

ശരേപ് താരാഘോരപഞ്ചാർണ്ണവാത

പുന്താരൈമ്മുലേന ദർഗാകമാരേ

ദർഭന്യാസാദ്യാദിനാ/ന്യേഷു മന്ത്രി

കർത്യാത് സരേപ്ഷപന്തരാ സ്വാണനേജ്യാം.

൨൩

ശരേപ് - ശിവങ്കൽ, താരാഘോരപഞ്ചാർണ്ണവാതപുന്താ
രൈ ദർഭന്യാസാദി കർത്യാത് - പ്രണവംകൊണ്ടു ദർഭകളേ നൃസി
ച്ചു, അഘോരഭ്യോഗം എന്നതുകൊണ്ടു ഗന്ധജലത്തേ തളിച്ചു
മൂലംകൊണ്ടു അക്ഷതമിട്ടു പുജിച്ചാൽ വാമദേവനേക്കൊണ്ടു മല
ത്തി തത്പുഷ്പനേക്കൊണ്ടു എടുത്തു പ്രണവംകൊണ്ടു വയ്പു.
ദർഗാകമാരേ മുലേന - ദർഗയിങ്കലും സുബ്രഹ്മണ്യങ്കലും ഒക്കെയും
മൂലംകൊണ്ടു, അന്യേഷു - ശാസ്താഗണപതിശങ്കരനാരായണങ്കൽ,
ആദിനാ - ഒക്കെയും പ്രണവംകൊണ്ടു ചെയ്വു. സരേപ്ഷ അന്തരാ
സ്വാണനാ ഇജ്യാം - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും ഇടയിൽ സ്വമൂലം
കൊണ്ടു പുജചെയ്വു.

സംപ്രോക്ഷ്യ പ്രണവേന തദ്ഘടപുടേ മൂലാംബുജേ പാവകീ-
ർണ്ഡ്യാബ്ജേ മിഹിരോദ്ഭവാ വിധുഭവാശ്ചോല്പാരവിന്ദേ കലാഃ
വിന്യസ്യർക്തമിതൈഃ സമഷ്ടിമന്തഭിഃ സംഗ്രാഹ്യ താശ്ചാച്ഛ-

[യേത്

പങ്ക്തിപാദശേഷോഡശക്ലദഗതാ ഭൂതഃ പ്രസൂനാക്ഷതൈഃ.

[൨൪

തദ്ഘടപുടേ പ്രണവേന സംപ്രോക്ഷ്യ - അക്ഷലശ
ത്തിന്റെ അകത്തു പ്രണവംകൊണ്ടു തളിച്ചു പ്രണവംകൊണ്ടു
മൂലമധ്യാഗ്രങ്ങളിൽ മൂന്നു പത്മങ്ങളേ കല്പിച്ചു, മൂലാംബുജേ
പാവകീഃ കലാഃ - ചുവട്ടിലേ ദശദലമായ പത്മത്തിൽ വഹ്നി
കലകളേ പർത്തിനേയും, മദ്ധ്യാബ്ജേ മിഹിരോദ്ഭവാഃ കലാഃ -
നടുവിലേ ദ്വാദശദലമായ പത്മത്തിങ്കൽ സൂര്യകലകളേയും,
ഉൽഖ്യാപാരവിന്ദേ വിധുഭവാഃ കലാഃ - മുകളിലേ ഷോഡശ

ലേമാന പത്മത്തിങ്കൽ സോമകലകളേയും, വിന്യസ്യ - അതാതു
 ഭേദങ്ങളിൽ പൂർക്കൊണ്ടു തൊട്ട് തൃസിച്ചു, ഗുഹ്നാരിതൈഃ സമ
 ഷ്ടിമനഭിഃ സംവ്യാപ്യ - ഓരോ കലകളേ തൃസിച്ചാൽ അതിന്റെ
 അതിന്റെ ഗുഹ്നകൊണ്ടും സമഷ്ടിമന്ത്രംകൊണ്ടും വ്യാപകത്തേയും
 ചെയ്ത്, പാദിതദിപാദശേഷാധാരാലോകാതാഃ താഃ അർച്ചയേത്
 ഭൂതഃ പ്രസൂനാക്ഷതൈഃ ച - ശേഖലത്തിലും പാദശേഷത്തിലും
 ഷോഡശലത്തിലും ഗന്ധങ്ങളാലിരിക്കുന്ന കലകളേ ഗുഹ്നസമഷ്ടിക
 ലോകം കൂടി ജഗന്ധപുഷ്പധൂപദീപങ്ങളേക്കൊണ്ടു പൂജിച്ചു.
 പിന്നെ തത്സ്ഥാനങ്ങളിൽ തന്മന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടു ഗന്ധപുഷ്പാ
 ക്ഷതങ്ങളേയും തൃസിച്ചു. ചിലത് പൂജിക്കാതെ പുഷ്പാക്ഷ
 തന്ത്രേ തൃസിക്കുന്ന ഉള്ള.

കുമാരവാഹനമാദധീത ചതുരർണാക്കാംഗം തന്മുഖേ
 ദിങ്മലേഘ്യഷ്ട നിവേശ്യ ബൈന്ദവകലാ ഹ്രാമാദികാംഗാനപിതം
 തന്മന്ത്രേണ യജ്ജജിനാർണജനിതം സമ്പാതമാപാതയേത് -
 നൂറ്റാം കുമാരയിം പ്രദർശ്യ ജഗദാധാകാരമേനം സ്മരേത്. ൨ ൭

തന്മുഖേ ചതുരർണാക്കാംഗം കുമാരവാഹനം ആദധീത -
 ഈ കലശത്തിന്റെ മുഖത്തുകൽ പ്രണവത്രയവും "ഹംസശ്ശുചി
 ഷ്ട" എന്നുപലചാരവും "ഓം ഹ്രീം ഹംസഃ" എന്ന സൗരമന്ത്ര
 രക്ഷരീമുലവുമാകൂടി കുമാരത്തിലേ ആവാഹിച്ചു, ബൈന്ദവകലാഃ
 മലേഘ്യഷ്ട നിവേശ്യ .. ആവാഹനമുദ്രയും വ്യാപ്തകവും ചെയ്ത് ഷം
 പിതായൈ നമഃ ഇത്യാദി ബിന്ദുകലകളേ കിഴക്കു തുടങ്ങി നാലു
 ദിക്കുകളിലും നടുവിലും തൃസിച്ചു, ഹ്രാമാദികാംഗാനപിതം തന്മ
 ന്ത്രേണ യജ്ജേത് - ഹ്രാമാ ഹൃദയായ നമഃ ഇത്യാദി അംഗങ്ങളേ
 തൃസിച്ചു പ്രണവോപചാരബിന്ദുകലാംഗങ്ങളേക്കൊണ്ടു മുത്തിപ്പു
 ജയച്ചെയ്ത്, ജിനാർണജനിതം സമ്പാതം ആപാതയേത് - അധി
 വാസമോമത്തിന്റെ അഗ്നിജനനത്തുകൽ താൻ വേർവിട്ടു കീറി
 ത്തീയിട്ടു താൻ ഗായത്രികൊണ്ടു തുറന്നു. ആജ്യാഹ്ലാതികളേ
 ചെയ്ത് തത്സംപാതത്തേ ബ്രഹ്മകലശത്തിൽ സമർപ്പിച്ചു. സമ്പാ
 തസ്തർക്കം കൂടാതെയും ചെയ്യുന്നുണ്ട് ചിലർ. കുമാരയിം മുഖം
 പ്രദർശ്യ ഏനം ജഗദാധാകാരം സ്മരേത് - പിന്നെ കുമാരദേവ
 ദർശിപ്പിച്ച് ഈ കലശത്തേ ബ്രഹ്മാണഡസപരൂപമായി ധ്യാ
 നിച്ചു.

നൃസ്യേത്താത്ഥികസംഖ്യദർഭകൃതസന്ദർഭം വിരാഡപിഗ്രഹേ
കുഭേസ്തിൻ പ്രണവേന ക്രൂർച്ചമഥ ചാർത്തൽസുഷുപ്താത്മകം
തന്മൂലേ/സ്രവിശുലമശ്കനകാഡ്യം ജീവരൂപം നൃസേത്
സ്വം ഭൂവ്യം മഹിതം സ്വമൂലമന്നാ മന്ത്രി തതശ്ചാർച്ചയേത്

[൨൯

വിരാഡപിഗ്രഹേ അസ്തിൻ കുഭേ - വിരാട് പുരുഷരൂപമാ
യിരിക്കുന്ന ഈ കുഭേസ്തിൻ, താത്ഥികസംഖ്യദർഭകൃതസന്ദർഭം
ക്രൂർച്ചം പ്രണവേന നൃസ്യേത് - തത്സുഷുപ്താത്മകം തം അർഹേത്
൦1 - ഇരുപത്തഞ്ചു പല്ലുകളുണ്ടാകൊണ്ടു കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന
ക്രൂർച്ചത്തേ ശോഷണാദിത്രയം ചെയ്തു പൂജിച്ചാൽ പ്രണവംകൊ
ണ്ടു ക്രൂർച്ചത്തേ കലശത്തിൽ നൃസിപ്പൂ; കലശത്തിന്റെ സുഷു
പ്താനാഡീസ്വരൂപമായ ക്രൂർച്ചത്തേ ചിന്നെയും പ്രണവംകൊണ്ടു
പൂജിപ്പൂ. തന്മൂലേ അസ്രവിശുലം അശ്കനകാഡ്യം സ്വം ഭൂവ്യം
ജീവരൂപം സ്വമൂലമന്നാ മഹിതം നൃസേത് മന്ത്രി തതഃ അർച്ച
യേത് - ആ ക്രൂർച്ചത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ അസ്രംകൊണ്ടു തളിച്ചു
രക്ഷിച്ച് ശോഷണാദിത്രയത്തേ ചെയ്തിരിക്കുന്ന നവരത്നസ്വർണ്ണ
ങ്ങളോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന തന്റെ തന്റെ ഭൂവ്യത്തേ ഒരു പാത്ര
ത്തിൽ വെച്ച് മൂലപുടിതമായ ആത്മാഷ്ടാക്ഷരംകൊണ്ടു പൂജിച്ച്
ആ കലശത്തിന്റെ ജീവരൂപമായി ധ്യാനിച്ച് കലശത്തുകൾ
നൃസിപ്പൂ. അനന്തരം തന്മന്ത്രത്തേ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാ
ര്യൻ അതിന്നേ ഭൂവ്യഭേദതാമന്ത്രംകൊണ്ടു പൂജിപ്പൂ.

ദോഷ്ണാ കുഭേമുഖം പിധായ സസുധാബീജേന തച്ചേതനാ -
മുനീയോപരിപദ്മസദ്മപരമാത്മൈക്യം പ്രണീയാദിനാ
ക്ഷാത്യാന്താക്ഷരജാതമാദിക്രതതാമം ശീഷ്ണിഷ്യം ജപ
ന്മന്ത്രി തത്പരിപാതുകാമുതരസൈഃ കുഭം ധിയാ പൂരയേത്.

[൨൭

സസുധാബീജേന ദോഷ്ണാ കുഭേമുഖം പിധായ - ഇടത്തേ
കൈയിൽ വം എന്ന അമൃതബീജത്തേ ഏഴുതി വലത്തേകൈ
കൊണ്ടു തൊട്ടു ജപിച്ച് ഇടത്തേകൈ ചുവട്ടിൽ വരുമാറു രണ്ടു
കൈകൊണ്ടും കലശത്തിന്റെ മുഖത്തേ അടച്ച്, ആദിനാ തച്ചേ
തനാം ഉന്നീയ ഉപരിപദ്മസദ്മപരമാത്മൈക്യം പ്രണീയ -
പ്രണവം ജപിച്ചുകൊണ്ടു ആ അമൃതബീജചൈതന്യത്തേ ഉയ
ർത്തി പാദശാന്തപത്മഗതമായിരിക്കുന്ന പരമാത്മാവിനോടു യോ

ജിപ്പിച്ച്, ക്ഷാത്യാന്താക്ഷരജാതം ആദിത്യതന്മാരം ശീഷ്ണിഷ്ഠം ജപൻ - ക്ഷ എന്നു തുടങ്ങി അ എന്നു കഴിവാളുമുള്ള ലിപികളേ പ്രതിലോമമായിട്ടും ആദിക്ഷ പ്രണവത്തോടും ടെക്കം ശിരോമന്ത്രത്തോടും കൂടി ജപിച്ച്, തത്പരിപാതുകാമുതരസൈഃ ധിയാകുംഭം ആപുരധേത് - ആ പരമാത്മാവിങ്കൽനിന്ന് പതനശീലക്കുളായപ്രദിക്കുന്ന അമൃതജലങ്ങളേക്കൊണ്ടു മാനസികമായിട്ടു കുംഭത്തേ നിറപ്പു. ഓം ക്ഷം സ്വാഹാ ഓം ഉം സ്വാഹാ ഇത്യാദി ഓം അസ്വാഹാ ഇത്യന്തം മാനസപുരണമന്ത്രം എന്നും ചന്ദ്രനുണ്ടു്.

ഉത്പുരയാദഗുപാഹിതാദിതമന്ത്രജ്യാജപോപസ്തതാ-

ക്ഷംഭേ വാരണവാരിണഃ സമവദായാഭ്യുച്ഛ തേനാംഭസാ കുംഭം പ്രോക്തമനം ജപൻ സമഭിപുര്യോർദ്ധ്വാർദ്ധ്വമപ്തേമഷത-ശ്വാസ്തിന്നക്ഷരപുഷ്പരം പരിയജേദാവാഹ്യമുർത്യാശ്രയം. ൨൮

ഉത്പുര ഉദഗ് ഉപാഹിതാത് - വടക്കു് സ്വസ്തികത്തിൽ ഹീംപുജാദി കൂർച്ചാസാന്തം ചെയ്തു് കോടിവസ്രുത്തിൽ അരിച്ചു വെള്ളംകൊണ്ടു നിറച്ച്, ഉദിതമന്ത്രജ്യാജപോപസ്തതാത് - പറഞ്ഞപോലെ വരണനേയും ഗംഗയേയും മൂലത്തേയും ആവാഹിച്ചു പുജിച്ച് പഞ്ചവാരുണത്തേ ജപിച്ച് ഇരിക്കുന്ന, വാരണവാരിണഃ ശംഖേ സമവദായ - ജലദ്രോണിപാത്രത്തിൽനിന്നും ശംഖുകൽ വെള്ളത്തേ, അഭ്യുച്ഛ - പത്മമാത്രം ഹീരത്തേ പുജിച്ചു മൂലംകൊണ്ടു് ആവാഹിച്ചു വ്യാപകാംഗം ചെയ്തു മൂലംകൊണ്ടു പുജിച്ചാൽ, തേന അംഭസാ പ്രോക്തമനം ജപൻ കുംഭം സമഭിപുര്യ - ആ വെള്ളം കൊണ്ടു ലാപപ്രതിലോമകാന്തമാദി മാനസപുരണമന്ത്രത്തേ ജപിച്ചു കലശത്തേ നിറച്ച്, അപ്തേമഷതഃ ഉർദ്ധ്വാർദ്ധ്വമപ - തക്ഷേപമുള്ള വാരണജലംകൊണ്ടു കലശത്തേ പാതിയിൽ അധികമായി നിറച്ച്, അസ്തിൻ ആവാഹ്യമുർത്യാശ്രയം അക്ഷരപുഷ്പരം പരിയജേത് - ഇക്കലശത്തുകൽ ആവാഹിപ്പാൻ ഇരിക്കുന്നമുന്തിയ്ക്കു് ആശ്രയമായിരിക്കുന്ന ലിപിപങ്കജത്തേ പുജിപ്പു. ഇവിടെ മുർത്യാശ്രയം ആവാഹ്യ അക്ഷരപുഷ്പരം പരിയജേൽ എന്നും പക്ഷമുണ്ടാകകൊണ്ടു് മുർത്യാവാഹനയും പുജയും ചെയ്തു് ലിപിപങ്കജത്തേ പുജിക്കുന്നു ചിലർ.

ലിപിപങ്കജപുജയുടെ മന്ത്രങ്ങളേ പറയുന്നു:-

മുന്തിഃ ശിഫാനാളസരാംസി കണ്ടകം

രന്ദ്രം തഥോപശ്വപര ക്ഷപുർവ്വകൈഃ

സാത്തസ്ഥധർമ്മാദിപദപ്രഭേദിതാ-

ഗേയാദികഗ്രന്ഥഗണാ സ്വരോചരേ.

൨൯

ക്ഷപുവ്വൈകം - ക്ഷം ഉം ഹം സം ഷം ശം ഈ നീജങ്ങളോടുകൂടി, മുത്തിഃ ശിഹാനാളസരാംസി കണ്ടകം തഥാ രസ്രൂപം ച ഉപരി ഉപരി - ക്ഷന്നമഃ പരായ മുത്ത്യാത്മനേനമഃ, ഉന്നമഃ പരായ ശിഹാത്മനേനമഃ, ഹം നമഃ പരായ നാളാത്മനേനമഃ, സ്വന്നമഃ പരായ സരത്ത്വത്മനേനമഃ, ഷന്നമഃ പരായ കണ്ടകാത്മനേനമഃ, ശന്നമഃ പരായ രസ്രൂപാത്മനേനമഃ ഇങ്ങനെ ആറുഗ്രന്ഥങ്ങൾ മുകളിൽ മുകളിലായിട്ടും, സ്വരോചരേ സാത്തസ്ഥധർമ്മാദിപദപ്രഭേദിതാഗേയാദികഗ്രന്ഥഗണാ - അന്തസ്ഥങ്ങൾ ഹം രം ഷം വം ഈ അക്ഷരങ്ങളോടും ധർമ്മാദി നാലിനോടും കൂടി ആഗന്ധയാദികളായ ഗ്രന്ഥികളേ തത്തൽസ്ഥാനങ്ങളിലും പൂജിപ്പൂ. അപ്പോൾ അഗ്യാദികോണുകളിൽ ധന്നമഃ പരായ ധർമ്മായാ ഗേയാഗ്രന്ഥാത്മനേനമഃ, രന്നമഃ പരായ ജ്ഞാനായ നൈരൂതഗ്രന്ഥാത്മനേനമഃ, ലന്നമഃ പരായ വൈരാഗ്യായ വായവ്യഗ്രന്ഥാത്മനേനമഃ വന്നമഃ പരായ ഐശ്വര്യായൈശ്വര്യഗ്രന്ഥാത്മനേനമഃ ഈ നാലിനേയും പൂജിപ്പൂ.

അധർമ്മപുർവ്വാന്വിതപുർവ്വപുർവ്വാഃ

സ്വർഗ്ഗന്ഥയോ ദിക്ഷു നപുസങ്കാശ്ലൈഃ

പുർവാദിപത്രാണിപി കാദിഭാഗൈഃ-

സ്രിഭിസ്രിഭിർദിക്ഷു മകർണ്ണികാന്തഃ.

൩൦

ദിക്ഷു നപുസങ്കാശ്ലൈഃ അധർമ്മപുർവ്വാന്വിതപുർവ്വപുർവ്വാഃ ഗ്രന്ഥയഃ സ്വഃ - ദിക്ഷുകളിൽ ഴം ഴം ഴം ഈ നപുസങ്കാക്ഷരങ്ങളോടുകൂടി അധർമ്മാദി നാലും പുർവാദി ദിക്ഷും കൂടി ഗ്രന്ഥികൾ ഭവിക്കും. കിഴക്കു തുടങ്ങി നാലു ദിക്ഷുകളിൽ ഴന്നമഃ പരായാധർമ്മായ പുർവ്വഗ്രന്ഥാത്മനേനമഃ, ഴ്നന്നമഃ പരായാജ്ഞാനായ ദക്ഷിണഗ്രന്ഥാത്മനേനമഃ, ഴം നമഃ പരായാവൈരാഗ്യായ പശ്ചിമഗ്രന്ഥാത്മനേനമഃ, ഴന്നമഃ പരായാഭൈശ്വര്യായോത്തരഗ്രന്ഥാത്മനേനമഃ ഇങ്ങനെ നാലും, ദിക്ഷു കാദിഭാഗൈഃ ത്രിഭിഃ പുർവാദിപത്രാണി അപി - ചിന്നെ കിഴക്കു തുടങ്ങി എട്ടു ദിക്ഷുകളിൽ ക എന്നു തുടങ്ങി ഭ എന്നു കഴിവോളമുള്ള മുമ്പു

സ് അക്ഷരങ്ങളോടുകൂടി പൂർ്വ്വാദികളായ പത്രങ്ങളെ പൂജിപ്പു. കും ഖം ഗന്നമഃ പരായ പൂർ്വ്വപത്രാത്മനേ നമഃ, ഘം ങം ചന്നമഃ പരാധാഗേനപത്രാത്മനേ നമഃ, മം ും ഡം നമഃ പരായ യാമ്യ പത്രാത്മനേ നമഃ, ഞം ടം റം നമഃ പരായ നൈരൂതപത്രാത്മനേ നമഃ, ഡം ഡം ണം നമഃ പരായ വാരണപത്രാത്മനേ നമഃ, തം ഡം ഭന്നമഃ പരായ വായവ്യപത്രാത്മനേ നമഃ, ധം നം പന്നമഃ പരായ സൗമ്യപത്രാത്മനേ നമഃ, ഫം ബം ഭന്നമഃ പരാധൈശാനപത്രാത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ എട്ടും പൂജിച്ചാൽ, മകർണികാന്തഃ - ഒട്ടനും നട്ടവിൽ മന്നമഃ പരായ കർണ്ണികാത്മനേ നമഃ എന്നും പൂജിപ്പു.

പാത്യാം പാത്യാം സർഗ്ഗവിന്ദപന പാത്യാ-

മജ്ത്യാം പൂർ്വ്വാദികാഃ കേസരാശ്വ

താരാംശാത്യാത്മാവിദ്യാപരഃവ്യ-

തത്ത്വപാനീഹോപര്യപത്യാസ്ഥിതാനി.

നമ

സർഗ്ഗവിന്ദപനപിതാത്യാം പാത്യാം പാത്യാം അജ്ത്യാം പൂർ്വ്വാദികാഃ കേസരാഃ ച - വിസർഗ്ഗത്തേടും അനുസപാരത്തോടും കൂടിയ ഈരണ്ടു് അച്ചുകളോടും കൂടി പൂർ്വ്വാദികളായ കേസരങ്ങളും അഃ ആം നമഃ പരായ പൂർ്വ്വകേസരാത്മനേ നമഃ, ഇഃ ഇം നമഃ പരാധാഗേനകേസരാത്മനേ നമഃ, ഉഃ ഉം നമഃ പരായ യാമ്യകേസരാത്മനേ നമഃ, ഋഃ ഞം നമഃ പരായ നൈരൂതകേസരാത്മനേ നമഃ, ഞ ഞം നമഃ പരായ വാരണകേസരാത്മനേ നമഃ, ഏഃ ഐഃ നമഃ പരായ വായവ്യകേസരാത്മനേ നമഃ, ഒഃ ഔം നമഃ പരായ സൗമ്യകേസരാത്മനേ നമഃ, അം അഃ നമഃ പരാധൈശാനകേസരാത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ എട്ടും പൂജിപ്പു. ഇഹ താരാംശാത്യാനാത്മാവിദ്യാപരഃവ്യതത്ത്വപാനി ഉപയുപരി ആസ്ഥിതാനി - പ്രണവാക്ഷരങ്ങൾ ബീജമായി ആത്മാവിദ്യാപരതത്ത്വങ്ങൾ മുകളിൽ മുകളിൽ സ്ഥിതിക്കുകയും അന്നമഃ പരാധാത്മതത്ത്വനേ നമഃ, ഉം നമഃ പരായ വിദ്യാതത്ത്വനേ നമഃ, മം നമഃ പരായ പരതത്ത്വനേ നമഃ ഈ മൂന്നും ഇവിടെ മുകളിലായിട്ടും പൂജിപ്പു.

ക്രമേണ സഹശക്തിതാരസഹിതാഃ സമച്ഛ്യാസ്ത-

സ്സധീഭിരിഹ ബിന്ദുനാഭയുതശക്തിശാന്താ അപി

സബിന്ദുനിജബീജനത്വപരിസൽപരായാക്ഷരം

വിരാമഏകയാത്മനേപദമുദീണ്മണ്ണാഞ്ചം. ൩൨

തതഃ സുധാഭിഃ സഹശക്തിതാരസഹിതാഃ ബിന്ദുനാഭയുതശക്തിശാന്താഃ അപി സമച്ഛാഃ - പിന്നെ സുധാകളാശ്ചരിക്കുന്ന ആചാര്യന്മാരാൽ സം ഹം ഹ്രീം ഓം ഈ ചാലു ബാലങ്ങളോടും കൂടി ബിന്ദുനാഭശക്തിശാന്തങ്ങളും സമച്ഛങ്ങൾ. സന്നമഃ പരായ ബിന്ദുപാത്മനേനമഃ, ഹം നമഃ പരായ നാഭാത്മനേനമഃ, ഹ്രീം നമഃ പരായ ശാന്ത്യാത്മനേനമഃ, ഓം നമഃ പരായ ശാന്താത്മനേനമഃ ഈ മന്ത്രങ്ങൾ നാലും പൂജിപ്പൂ. സബിന്ദുനിജബീജനത്വപരിസൽപരായാക്ഷരം - ബിന്ദുവോടുകൂടിയ തന്റെ ബീജവും നമഃ എന്നും അതിന്റെ മുകളിൽ പരായ എന്നും ആദിക്കു ചൊല്ലൂ. വിരാമഏകയാത്മനേപദം - ഒടുക്കം ആത്മനേനമഃ എന്നും കൂടിയിരിക്കുന്ന, അണ്ണാംബുജം ഉദീണ്ണം - ലിപിപങ്കജമന്ത്രം ഒടുക്കം ഉക്തമാകുന്നു.

തദ്ദേവതാനാമപി ഭിന്നഭേദത-

നത്യന്തമൂർത്യക്ഷരതോത്രം മുതൽ

ആവാഹ്യ സാംഗീകരണാച്ഛനാതേ

തസ്യാം കലാവാഹനമാഭധീത.

൩൩

അത്ര - ഈ ലിപിമയമായ പത്മത്തുരുത്, തദ്ദേവതാനാം അപി ഭിന്നഭേദനത്യന്തമൂർത്യക്ഷരതഃ മുതൽ ആവാഹ്യ - അതതു ദേവന്മാരുടെ നാമത്തോട് കൂടി നമോന്തമായി ചതുരത്വകവചനമായിരിക്കുന്ന മുതൽമന്ത്രം ഓം നമോ നാരായണായ മുതൽനമഃ, ഓം നമശ്ശിവായ സദാശിവമുതൽനമഃ ഇത്യാദികൊണ്ടു പ്രണവോപചാരാദിമുതൽനമഃ ആവാഹിച്ചു ആവാഹനമുദ്ര കാട്ടി, സാംഗീകരണാച്ഛനാതേ - സകളീകരിച്ച് അർച്ചാദി കൊടുത്തു മുതൽപൂജയും അർച്ചപൂജാഞ്ജലിയും ചെയ്തു, തസ്യാം കലാവാഹനം ആഭധീത - ആ മുതൽയിങ്കൽ കലാവാഹനത്തേ ചെയ്തു.

ആദായ ശംഖേ സലിലം പുരോവ-

ജുഭാപ്തഗന്ധം പ്രവിലോഡ്യ തന്മിൻ

ഇഷ്ടപാദിനാ വൃസ്തസമസ്തരൂപ-

ണാവാഹരേത്തത്ര കലാകലാപം.

൩൪

ശംഖേ പുരോവത് സലിലം ആദായ - ശംഖിനേ കടുകി ഗന്ധപൂഷാക്ഷരങ്ങളേ നൃസിച്ച് ജലദ്രോണിവെള്ളത്തേ എടുത്തു

ശാപം നീർച്ചി, ഏദം അഷ്ടാധ്യായം പ്രദീപോദ്ധ്യ - ഏദമന്ത്രം
 കെട്ടി അഷ്ടാധ്യായേത പക്ഷം പത്മമാത്രം പീഠം പൂജിച്ച്,
 ആദിപാതുത്വം - പ്രണവാക്ഷരപ്രണാമപര്യവേഷിക്കാണ്ടു പൂജിച്ച്,
 തത്ര വൃസ്തസമസ്തരൂപണ കലാകലാപം ആവാഹരേത് - ആ ശം
 ഖജപതിൽ വെച്ചുവേയും സമപ്തിരൂപണയുമുള്ള കലാസമൂഹ
 ണേ ആവാഹിപ്പൂ.

കലാഃ കാർശാനവ്യോ ഭഗ രവിഭവാഃ സൂരവിമിതാ
 നിശേശോദ്ഭൂതാഃ ഷോഡശ ഭഗദേശോമാക്ഷരഭവാഃ
 ചതസ്രോ ബിന്ദുത്ഥാഃ ശ്രുതികൃതിമിതാ നാഭജനിതാ
 ജഗത്സംഖ്യാശ്ചകതഃ കരപരിമിതേ ശാന്തജനിതേ. ൩൫

കാശാനവ്യഃ കലാഃ ഭഗ സൂഃ - വാനിസംബന്ധികളായ കല
 കൾ പത്തു ഭവിക്കും. രവിഭവാഃ രവിമിതാഃ - സൂര്യകലകൾ
 പത്തുണ്ടു; നിശേശോദ്ഭൂതാഃ ഷോഡശ - സോമങ്കൽ നിന്ന് ഉണ്ടാ
 യ കലകൾ പതിനാറു, അമാക്ഷരഭവാഃ ഭഗഭഗ - അകാരഭവങ്ങളും
 മകാരഭവങ്ങളും മകാരഭവങ്ങളും പതുപ്പത്തായിട്ടും ഭവിക്കും. ബിന്ദു
 ത്ഥാഃ ചതസ്രഃ - ബിന്ദുകലകൾ - നാലായിട്ടും അഞ്ചായിട്ടും പരം.
 നാഭജനിതാ - ശ്രുതികൃതിമിതാ - നാഭകല പതിനാറായിട്ടും,
 ശാന്ത - ജഗത് സംഖ്യാ - ശാന്തകലകൾ മൂന്നായിട്ടും, ശാ
 ന്തജനിതേ കരപരിമിതേ - ശാന്തകലകൾ രണ്ടായിട്ടും ഭവിക്കും.

അനന്തം ജഗദ്യമം പരമം തമഃ -

ധൃതാർദ്ധിരൂപം ജപലിനി ജപലിനി വിഷ്ണുലിംഗിനി
 സൂത്രീഃ സൂത്രപാ കപിലാ ഹവ്യകവ്യവഹേ അപി. ൩൩
 തപനി താപനി ധൃതാ മരീചിർ ജപലിനി രുചിഃ
 സുഷുപ്താ ഭോഗദാ വിശ്വാ ബോധിനീ ധാരണീ ക്ഷമാ. ൩൪
 അമൃതാ മാനദാ പൃഷ്ഠാ തുഷ്ടിഃ പുഷ്ടീ രതിർധൃതിഃ
 ശശിനീ ചന്ദ്രികാ കാന്തിർജ്ഞാസ്നാ ശ്രീഃ പ്രീതിരംഗദാ. ൩൫
 പൂർണാ പൂർണാമൃതാ ചേതി രേജസ്രൂയഭവാഃ കലാഃ
 സൃഷ്ടിഭാവിഃ സ്മിർമേഘാ കാന്തിർലക്ഷ്മീർദ്യുതിഃ സ്ഥിരാ. ൩൬
 സ്ഥിതിഃ സിലിരിതി പ്രോക്താ യഥാക്രമമകാരജാഃ
 ജരാ ച പാലിനീ ശാന്തിരൈശ്വരീ രതികാമികേ. ൪൦

ഡം തം വിശ്വപാതകം നമഃ, ഞം ഞം ബോധിതൈ നമഃ,
 ടം ഡം ധാരിതൈ നമഃ, ഡം ഡം ക്ഷമാതൈ നമഃ ഇങ്ങനെ
 സൂക്തകലകൾ അനുഗൃഹീതൈ നമഃ, ആം അനഭാതൈ നമഃ,
 ഇം പുഷ്പതൈ നമഃ, ഇം ഇഷ്ടൈ നമഃ, ഇം പുഷ്പൈ നമഃ,
 ഉം തൈ നമഃ, ഇം യുതൈ നമഃ, ഇം ശശിതൈ നമഃ, ഞം
 ചന്ദ്രികാതൈ നമഃ, ഇം ക്ഷൈ നമഃ, ഐം ജ്യോതിതൈ നമഃ,
 ഐം ശ്രീതൈ നമഃ, ഐം പ്രീതൈ നമഃ, ഐം അംഗദാ-
 തൈ നമഃ, അം പൂർണതൈ നമഃ, അം പൂർണ്ണാമൃതതൈ നമഃ
 ഇങ്ങനെ ദശാമകലകൾ.

തേനൈവ ചൈവേദം വാണിസ്യസോമാത്മകം. കം സൃ-
 ക്ഷൈ നമഃ, ഐം ജ്ഞൈ നമഃ, ഗം സൃതൈ നമഃ, ഐം മേധാ-
 തൈ നമഃ, ഐം കാതൈ നമഃ, ഐം ലക്ഷ്മൈ നമഃ, ഐം പ്രതൈ
 നമഃ, ജം സ്ഥിതൈ നമഃ, ത്വം സ്ഥിതൈ നമഃ, ഞം സിദ്ധൈ
 നമഃ ഇങ്ങനെ അക്ഷരകലകൾ. ഐം ജ്ഞൈ നമഃ, ഐം പാലി-
 തൈ നമഃ, ഐം ശൈതൈ നമഃ, ഐം ശൈതൈ നമഃ, ഞം
 തൈ നമഃ, അം കാമികാതൈ നമഃ, ഐം വരദാതൈ നമഃ, ഐം
 ഐം തൈ നമഃ, ഐം പ്രീതൈ നമഃ, നം ഭീർവാതൈ നമഃ
 ഇങ്ങനെ ഉപകലകൾ. ഐം തീർത്ഥാതൈ നമഃ, ഐം തൈ
 തൈ നമഃ, ഐം ഭയതൈ നമഃ, ഐം നിദ്രാതൈ നമഃ, മം
 തൈ നമഃ, അം ക്ഷൈ നമഃ, ഐം ശ്രോധിതൈ നമഃ,
 ഐം തൈ നമഃ, ഐം ഉതൈ നമഃ, ശം മൃത്യുവേ-
 നമഃ ഇങ്ങനെ മകലകൾ. ഐം ചിതൈ നമഃ, സം ശോ-
 തൈ നമഃ, ഐം അഭയതൈ നമഃ, ഇം അസ്ഥിതൈ നമഃ,
 ക്ഷം അനന്തതൈ നമഃ ഇങ്ങനെ അഞ്ചായ ചക്ഷുഷത്തിലേ ബിന്ദു-
 കൾ. നാലാമത്തേതും ഒട്ടകത്തേ അനന്തതൈ നമഃ എന്നുവേണ്ട.
 അം നിവൃതൈ നമഃ, ഐം പ്രതിഷ്ഠാതൈ നമഃ, ഇം വിദ്യാതൈ
 നമഃ, ഇം ശാതൈ നമഃ, ഇം ഇന്ദ്രികാതൈ നമഃ, ഉം ദീപികാ-
 തൈ നമഃ, ഇം രേചികാതൈ നമഃ, ഇം മോചികാതൈ നമഃ,
 അം പാതൈ നമഃ, അം സൂക്ഷ്മതൈ നമഃ, ഐം സൂക്ഷ്മ-
 തൈ നമഃ, ഐം മൗനാമൃതതൈ നമഃ, ഐം ആപ്യാതി-
 തൈ നമഃ, ഐം പ്രാപിതൈ നമഃ, അം വ്യോമരൂപതൈ
 നമഃ, അം അനന്തതൈ നമഃ ഇങ്ങനെ നാലകലകൾ.

എട്ടുവർഗ്ഗമായ കലകൾക്കും ഇനിയും കൂട്ടുപന്തളത്തിനെ പറയുന്നു:—
താരസ്വപശക്തിബീജാസ്ത്വാഃ സർവാഃ പ്രാക് സ്വപാകതബീജതഃ
വക്ത്രേ/ഏവർഗനിർദ്ദിഷ്ടാഗൃഹ്ണമഷ്ടിമന്ത്രനപി. ര ന

സർവാഃ സ്വപാകതബീജതഃ പ്രാക് താരസ്വപശക്തിബീജാ
സ്ത്വാഃ - കലകൾ ഒക്കെയും തന്റെ ബീജാക്ഷരത്തിന്നു മുമ്പിൽ
പ്രണവവും ശ്രീം എന്നും കൂട്ടി ചൊല്ലൂ. വിഷ്ണുവിങ്കൽ ശ്രീ എന്നു
കൂട്ടണം. ഓം ശ്രീം യം ധ്വമുവാർച്ചിഷേ നമഃ ഇത്യാദി. അഥം
അഏവർഗനിർദ്ദിഷ്ടാൻ ഗൃഹ്ണമഷ്ടിമന്ത്രൻ അപി വക്ത്രേ - ഞാൻ
ഈ എട്ടുവർഗ്ഗമായിട്ടു പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കലകളുടെ ഗൃഹ്ണക
ളേയും സമഷ്ടിമന്ത്രങ്ങളേയും പറയുന്നു.

ജാതതദാഭ്യേ ത്ര്യംബകഹംസാഭ്യേ അപി പുനഃ പ്രതദപിഷ്ഠേ
ത്ര്യംബകതത്പദപൂർവ്വേ വിഷ്ണുർയ്യാനിം ച കീർത്തിതാസ്തദചഃ.

[ര ഐ

ജാതതദാഭ്യേ 'ജാതവേദസേ സുനവാമ' എന്നും 'തത്സവിതു
ർവരേണ്യം' എന്നും, ത്ര്യംബകഹംസാഭ്യേ 'ത്ര്യംബകം തജാമഹേ'
എന്നും, "ഹംസഃ ശുചിഷഭസുഃ" എന്നും "പ്രതദപിഷ്ഠസ്തവതേ"
എന്നും, "ത്ര്യംബകതത്പദപൂർവ്വേ" - പിന്നെയും ത്ര്യംബകം തജാ
മഹേ എന്നും തത്സവിതുർവരേണ്യം എന്നും, വിഷ്ണുർയ്യാനിം -
'വിഷ്ണുർയ്യാനിം കല്പയതു' എന്നും, തദചഃ - വഹ്നികല തുടങ്ങി
നാദകല കഴിവോളമുള്ള എട്ടുകലകളുടെ ഗൃഹ്ണകൾ.

ഇങ്ങനെ ഗൃഹ്ണകളെ പറഞ്ഞിട്ട് വക്ത്രേയ്ക്കു പറയുന്നു:—

സ്വപസ്വപ്രവാരംശയുതമണ്ഡലനാമഭേദനം

ധർമ്മാത്മകാമപദമാദിദശാദിയുക്തം

ഭൂയഃ പ്രദാദികകലാത്മപദം ചതുർത്വം

നത്യാ ച സംയുതമിതി ശ്രീസമഷ്ടിമന്ത്രാഃ. ര വ

ഭേദനം സ്വപസ്വപ്രവാരംശയുതമണ്ഡലനാമ - ചതുർത്വ
കവചനാന്തമായി തന്റെ തന്റെ പ്രണവാക്ഷരത്തോടു കൂടിയ
മണ്ഡലനാമങ്ങൾ, ആദിദശാദിയുക്തം ധർമ്മാത്മകാമപദം - ദശ
ധർമ്മപദശാത്മഹോഡശകാമ ഇങ്ങനെയും കൂട്ടു ഭൂയഃ പ്രദാദിക
കലാത്മപദം - പ്രദ എന്ന് ആദിയായ കലാത്മം എന്നും, ചതു
ർത്വം നത്യാ ച സംയുതം - ചതുർത്വമോടും നമഃ എന്നതിനോടും
കൂട്ടി ചൊല്ലൂ. കലാത്മനേ നമഃ എന്നും മം വഹ്നിമണ്ഡലായ
ദശധർമ്മപ്രദകലാത്മനേ നമഃ, അം സൃഷ്ടുമണ്ഡലായ ദശാദശാത്മ

പ്രദക്ഷാത്മനേ നമഃ, ഈ സാമമണ്ഡപായ ഷോഡശകാമപ്രദ
കലാത്മനേ നമഃ; ഇതി ത്രിസമുച്ചയമത്രാഃ - ഇച്ഛനെ വഹ്നികല
കളുടേയും സൂര്യ കലകളുടേയും സാമകലകളുടേയും സമഷ്ടിമന്ത്ര
ങ്ങൾ

ഘോരപാപം പരാജ്ഞാപനം പ്രഥമപ്രാർത്ഥന ഗന്ധാദിത-
ന്മാനാകൾ പ്രാണമുക്താസ്സമസം ദിഗ്വപസ്ഥാനന്ദപൂരവർദ്ധി-
താരേഷാം ഭവാനു സമഷ്ടിമനഃ - സൂര്യ പ്രാദിക്രമത്തോർവിദ്യ-
സമുച്ചയം പരമം തന്നെതന്നെ പരമം സപ്തശതം വൈകുശഃ.

പ്രൻ

പ്രാൻ അഹന്തഃ അജപാദം - മുമ്പിൽ ചതുരേന്ദ്രകവ
കന്യാത്തമേ മഹിമൈ ബ്രഹ്മാദികളോടും, ബ്രഹ്മണേ വിഷ്ണവേ
രദ്രായ ഇന്ദ്രപരാമ സാശിവാം ഇങ്ങനെ അഞ്ചിനും ആദി
തിലത്തേ പദം; അഥ പ്രഥമിവ്യാനമത്രാഃ - പിന്നെ പ്രഥമിവ്യപ്
തേജോവാല്യാകാശങ്ങളോടും, ഗന്ധാദിതന്മാനൈത്രാഃ - ഗന്ധരസ
സ്വർശാപ്പങ്ങളായ തന്മാത്രകളോടും, പ്രാണമുഖൈഃ - പ്രാണ
ജിഹ്വാചക്ഷുഃപാർശ്വോത്രങ്ങളോടും, സമാസിഭിഃ ഉപസ്ഥാനന്ദ
പൂരവർദ്ധി - സമാസപദങ്ങളായ ഉപസ്ഥാനന്ദപായവിസർഗ്ഗപാദഗ
മനപാഞ്ചാദാനവഗപാനങ്ങളോടും, സൂഷ്മപ്രാദി കൃത്യൈഃ -
സൂക്ഷ്മിസ്ഥിതിസംഹാരതിരോഭാവാനഗ്രഹങ്ങളായ കൃത്യങ്ങളോടും,
നിവൃത്താദിഭിഃ - നിവൃത്തിപ്രതിഷ്ഠാവിദ്യാശാസ്ത്രീശാസ്ത്രതീത
ങ്ങളോടും കൂടി; അന്തേ പൃഥഗാത്മനേനമസഃ - ഒട്ടക്കം വെ
റുപ്പോ എല്ലാവറ്റിനും ആത്മനേ എന്നും തദന്തത്തുങ്കൽ നമഃ
എന്നും കൂടി, താരേഷാംശുഭവാഃ സമഷ്ടിമനഃ - പ്രണവ
ത്തിന്റെ അകാരോകാരബിന്ദനാദി വങ്ങളായ കലകളുടെ സമഷ്ടി
മന്ത്രങ്ങൾ ഭവിക്കും. സപ്തശഃ ഏകശഃ വാ - ഈ സമഷ്ടിമ
ന്ത്രങ്ങൾ ഏറ്റാ ചിട്ടം ഒന്നായിട്ടും ചൊല്ലാം. ഇവിടെ സമഷ്ടിമന്ത്ര
ങ്ങൾ:- ബ്രഹ്മണേ നമഃ, പ്രഥമിവ്യാത്മനേ നമഃ, ഗന്ധതന്മാത്രാത്മ
നേ നമഃ, പ്രാണാത്മനേ നമഃ, ഉപസ്ഥാനന്ദാത്മനേ നമഃ,
സൂക്ഷ്മാത്മനേ നമഃ, നിവൃത്താത്മനേ നമഃ ഈ ഏഴും അകാര
കലകളുടെ സമഷ്ടിമന്ത്രങ്ങൾ. വിഷ്ണവേ നമഃ, അബാത്മനേ
നമഃ, രസതന്ത്രാത്മനേ നമഃ, ജിഹ്വാത്മനേ നമഃ, പായവി
സർഗ്ഗാത്മനേ നമഃ, സ്ഥിത്യാത്മനേ നമഃ, പ്രതിഷ്ഠാത്മനേ നമഃ
ഈ ഏഴ് ഉകാരകലകളുടെ സമഷ്ടി.

അദ്രായ നമഃ, തേജ ആത്മനേ നമഃ, രൂപതന്മാത്രാത്മനേ നമഃ, ചക്ഷുരാത്മനേ നമഃ, പാദഗമനാത്മനേ നമഃ, സാഹാരാത്മനേ നമഃ, വിദ്യാത്മനേ നമഃ ഈ ഏഴും മകാരകലകളുടെ സമഷ്ടി. ഈശ്വരായ നമഃ, വായ്യാത്മനേ നമഃ, സ്വർഗ്ഗതന്മാത്രാത്മനേ നമഃ, തപശാത്മനേ നമഃ, പാണ്യാഭാസാത്മനേ നമഃ, തിരോഭാവാത്മനേ നമഃ, ശാന്ത്യാത്മനേ നമഃ ഈ ഏഴും ബിന്ദു കലയുടെ സമഷ്ടി.

സദാശിവായ നമഃ, ആകാശാത്മനേ നമഃ, ശബ്ദതന്മാത്രാത്മനേ നമഃ, ശ്വാത്രതന്മാത്രാത്മനേ നമഃ, വാഗ്വചനാത്മനേ നമഃ, അനുഗ്രഹാത്മനേ നമഃ, ശാന്ത്യതീതാത്മനേ നമഃ ഇതു ഏഴും കൂടി നാദകലകളുടെ സമഷ്ടിമന്ത്രം. വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഈശ്വരായ നമഃ എന്നേടത്തു് മഹാവിഷ്ണുവേ നമഃ, സദാശിവായ നമഃ എന്നേടത്തു് സദാവിഷ്ണുവേ നമഃ ഇങ്ങനെ വേണമെന്നും പക്ഷമുണ്ടു്. ഈ ഏഴിന്നും വെച്ചേറേ നമഃ എന്നു കൂടാതെ ഒട്ടക്കും ഒരിക്കൽ നമഃ എന്നു ചൊല്ലിയാൽ മതി എന്നും പക്ഷമുണ്ടു്.

ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണു അദ്രേശ്വരേ സദാശിവ ഇഹേഹരിതാ ദേവാഃ അന്ത്യേ മഹാസദാഭ്യേ വിഷ്ണു കപാപീതരേ ഗണാഃ

[പ്രഥിതാഃ. ൭൦

ഇഹ ഈരിതാഃ ദേവാഃ - ഇവിടെ പറയപ്പെട്ട ബ്രഹ്മാദി ദേവന്മാർ, ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണു അദ്രേശ്വരേ സദാശിവഃ - ബ്രഹ്മണേ നമഃ, വിഷ്ണുവേ നമഃ, അദ്രായ നമഃ, ഈശ്വരായ നമഃ, സദാശിവായ നമഃ ഇങ്ങനെ അഞ്ചു്. കപാപീ അന്ത്യേ മഹാസദാഭ്യേ വിഷ്ണു - വിഷ്ണുദർശനാശങ്കരനായണന്മാരിൽ ഒട്ടക്കൂറേതു രണ്ടു് മഹാവിഷ്ണുവേ നമഃ, സദാവിഷ്ണുവേ നമഃ എന്നു വേണം. ഇതരേ ഗണാഃ പ്രഥിതാഃ - ശേഷം പ്രഥിവ്യാദി അഞ്ചും ഗന്ധാദി തന്മാത്രകളും ശ്വാത്രാദികളും വാഗാദികളും തത്ത്വങ്ങളിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്.

അത്രാനന്ദവിസദ്യൗ ഗമനാഭാണ വ വചനമപി വിഷയഃ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരതിരോഭാവാനുഗ്രഹാസ്തു കൃത്യാനി. ൭൧

അത്ര അനന്ദവിസർഗൗ ഗമനാഭാണ വചനം അപി വിഷയഃ - ഇവിടെ അനന്ദാത്മനേ നമഃ, വിസദ്യൗത്മനേ നമഃ, ഗമനാത്മനേ നമഃ, ആഭാസാത്മനേ നമഃ, വചനാത്മനേ നമഃ

ഇത് അഞ്ചും വിഷയങ്ങൾ. സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരതിരോഭാവാനുഗ്രഹാഃ കൃത്യാനി - സൃഷ്ട്യാത്മനേ നമഃ, സ്ഥിത്യാത്മനേ നമഃ, തിരോഭാവത്മനേ നമഃ, അനുഗ്രഹാത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ കൃത്യങ്ങൾ. ശാന്ത്യതീതാദിയും പ്രസിദ്ധങ്ങൾ.

തേജോജാസു സമഷ്ട്യാനന്തരമുപോ വൈവം ച സർവ്വാസു വാ
ചന്ദ്രാക്ഷാനലനാദബിന്ദുവിഷയദ്രാജകൃമാദഭ്ഭവഃ
സൂര്യാബ്ജാനലബിന്ദുനാദവിഷാദിഷ്ണുദ്വത്ത്ര്യമേണ സ്ഥിതിഃ
കർമാക്ഷാണി കമാപി പാദകരപായുപസ്ഥവാചഃ

[ക്രമാത്. ൫൨

തേജോജാസു സമഷ്ട്യാനന്തരം ജഗദ്വാ - വഹ്നിസൂര്യ
സോമകലകളിൽ സമഷ്ടി കഴിഞ്ഞ ശേഷം ഒട്ടനും ജ്വലകളേ
ആവാഹിക്കിലുമാം. സർവാസു ഏവം വാ - അകാരാദി കലകളി
ലും ഇങ്ങനെ ഒട്ടനും ജ്വലകളേ ആവാഹിക്കാം. ചന്ദ്രാക്ഷാനല
നാദബിന്ദുവിഷയദ്രാജകൃമാഭ് ഉഭ്ഭവഃ - സോമകലാ സൂര്യ
കലാ വാനികലാ നാദകലാ ബിന്ദുകലാ മകാരകലാ ഉകാരകലാ
അകാരകലാ ഇങ്ങനെ കലകളുടെ സൃഷ്ടിക്രമം. സൂര്യാബ്ജാനല
ബിന്ദുനാദവിഷാദിഷ്ണുദ്വത്ത്ര്യമേണ സ്ഥിതിഃ - സൂര്യകലാ സോമ
കലാ വാനികലാ ബിന്ദുകലാ നാദകലാ മകാരകലാ അകാരകലാ
ഉകാരകലാ ഇങ്ങനെ സ്ഥിതിക്രമം. ഇതിന്റെ വാസ്തവ്യദികളാൽ
പറഞ്ഞതു സഹാരക്രമം. ചതുർത്ഥസ്ഥാനത്തുവേല ശുദ്ധിയി
ലും സഹാരക്രമം വേണ്ടവത്. സമുദ്യത്ഥമായ കലകളെക്കൽ
സൃഷ്ടിക്രമം; ഉത്സവകലശത്തുകൽ സ്ഥിതിക്രമം; ഇങ്ങനെ വേണ്ട
വത്. ഇക്കലകളുടെ ധ്യാനങ്ങൾ "പ്രപഞ്ചസാരാ"ദികളിൽ പറ
യുന്നതിനേ നോക്കി അറിഞ്ഞുകൊള്ളൂ. കമാപി - ചില പക്ഷ
ത്തുകൽ, പാദകരപായുപസ്ഥവാചഃ ക്രമാത് കർമാക്ഷാണി -
പാദം കരം പായു ഉപസ്ഥം വാക്ക് ഇങ്ങനെ കർമ്മന്ദ്രിയങ്ങൾ.

അനന്തരം പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ പരയുന്തഃ—

ഉദ്ഗീമാനപിതപാശശക്തിസൃണിനിർബിന്ദുപന്തധാരപർണ്ണ-

[മോം

സംവർണാനുഗതാ/ജപാത്മതിമിവണ്ണസ്തർകലാനാം പദം
സൃണ്യന്തെയുതമേവ വാ പൃഥുദീപ്ത പ്രാണജീവേന്ദ്രിയാ-
ദ്യുർലാപാംശത്രിതയപ്രഭേദിതമഥ പ്രാണാൻ പ്രതിഷ്ഠാപയേത്.

[൫൩

ഉദ്ഗീഥം - പ്രണവം, അനപിതപാശം - അതിനോടുകൂടിയ
 ആം, ശക്തി ശ്രീം, സുണി ക്രോം, ഓം ആം ശ്രീം ക്രോം എന്ന്;
 നിർബിന്ദപന്തയാതപർണ്ണ - യഥാവശമസ്യ എന്ന്; ഹോംസംവർ
 ണാനുഗതാജപാത്മ - ഹോം സം ഹം സഃ എന്ന്; തിഥി
 വർണ്ണം - ഈ പതിനഞ്ച് അക്ഷരങ്ങളോടുകൂടി, തത്കലാനാം
 പദം - വഹ്നികലാനാം സൂക്തകലാനാം ഇത്യാദി പദത്തെയും
 ചൊല്ലൂ. സുബ്രഹ്മണ്യൻ യുതം ഏവ വാ - ഓം ആം ശ്രീം ക്രോം
 വഹ്നികലാനാം എന്നായിട്ടും ആം. ഇങ്ങനെ മൂന്നിന്റെ ആദി
 യായി ഇരിക്കുന്നു. അഥ പ്രാണജീവേന്ദ്രിയാദ്യർദ്ധപാംശശ്രുതയ
 പ്രദേശിതം പൃഥഗ് ദദീതു പ്രാണാൻ പ്രതിഷ്ഠാപേദേത് - പിന്നെ
 പ്രാണ ഇത്യാദിയും ഇന്ദ്രിയ ഇത്യാദിയും ആയുള്ള ഉർദ്ധപാംശ
 ങ്ങളെ വെച്ചേറേ ചൊല്ലി പ്രാണങ്ങളെ സ്ഥാപിപ്പൂ.

ഏറ്റവും പ്രാണാ ഇഹ പ്രാണാഃ പുനർജീവ ഇഹ സ്ഥിതഃ
 പുനഃ സർവ്വേന്ദ്രിയാണിവാങ്മനശ്ചക്ഷുരക്ഷരം. ൫൪

ശ്രോത്രപ്രാണയുതപ്രാണാ ഇഹൈഹവാഗത്യസംയുതം
 സുഖം ചിരം തിഷ്ണുത സ്വാഹേത്യർദ്ധപാംശാസ്രുതഃ ക്രമാത്. [൫൫

പൂർവ്വം .. മുഖിൽ, പ്രാണാഃ - “പ്രാണാ ഇഹ പ്രാണാഃ”
 ഇങ്ങനെ മുഖിലത്തെ മന്ത്രം; പുനഃ - പിന്നെ, ജീവ ഇഹ സ്ഥിതഃ,
 പുനഃ - പിന്നെ, സർവ്വേന്ദ്രിയാണി എന്ന് ആദിയായി വാങ്മന
 ശ്ചക്ഷുഃ എന്നുള്ള അക്ഷരം, ശ്രോത്രപ്രാണ എന്നതിനോടുകൂടി
 പ്രാണാ എന്നും, ഇഹൈഹവാഗത്യ എന്നും കൂടി സുഖം ചിരം
 തിഷ്ണുത സ്വാഹാ എന്നും, “സർവ്വേന്ദ്രിയാണി വാങ്മനശ്ചക്ഷു
 ശശ്രോത്രപ്രാണപ്രാണാ ഇഹൈഹവാഗത്യ സുഖം ചിരം തിഷ്ണുത
 സ്വാഹാ” ഇങ്ങനെ മൂന്നാമത്തെ മന്ത്രം. ഇതി ഉർദ്ധപാംശാഃ
 രുതഃ ക്രമാത് - ഇങ്ങനെ പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ മൂന്നിന്റെ മുകളിലത്തെ
 ഭാഗങ്ങൾ.

ഇച്ഛാജ്ഞാനക്രിയാഃ ശക്തയ ഇഹ ഗദിതാഃ ശക്തിനാസ്താം ചി
 [ഭാന-
 അത്മാനൈ ശാന്തനാസ്താംസ്വപദമിഹ സമഷ്ടിർവേദാത്മനേനം

സേപസേപ വാ പഞ്ചമന്ത്രാസ്തദഭ്യമനവഃ സ്വാഹ്വക്തവ്യം
 [ലിപിവാ
 മൂലം വാ പൂരണീ സ്വാദ്യദി ന പുനർനന്താത്തിമാ ബൈന്ദവിനാം.
 [൫൩

ശക്തിനാമം - പ്രണവത്തിന്റെ ആരാമത്തേ ശക്തികലകൾക്ക്; ഇച്ഛാജ്ഞാനക്രിയാശക്തയഃ ഗദിതഃ - ഇച്ഛാശക്തൈത്യനമഃ, ജ്ഞാനശക്തൈത്യനമഃ, ക്രിയാശക്തൈത്യനമഃ ഇങ്ങനെ മൂന്നുകലകൾ. ശാന്തനാമം - പ്രണവത്തിന്റെ സപ്തമാംശമായ ശാന്തകലകൾക്ക്, ചിദാനന്ദാത്മാനേ - ചിദാത്മനേ നമഃ, ആനന്ദാത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ രണ്ടു ശാന്തകലകൾ. ഇവ ആത്മനേതം സ്വപദം സമഷ്ടിഃ ഭവേൽ - ഇവിടെ രണ്ടിനും ആത്മനേ എന്നു കൂടിയ സ്വനാമങ്ങൾ, സമഷ്ടിശക്ത്യാത്മനേ നമഃ, ശാന്താത്മനേ നമഃ ഇങ്ങനെ ഭവിക്കും. തദ്ഭയമനവഃ സ്വാഹ്വക്തവ്യം സേപസേപ പഞ്ചമന്ത്രഃ വാ - ഈ രണ്ടു കലകളുടെ മന്ത്രങ്ങൾ തന്റെ ക്രമത്തിനു തക്കവണ്ണം അതാതു ദേവന്മാരുടെ പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളേക്കൊണ്ടുമാം. അപ്പോൾ പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളിൽ ആദിയിലത്തേ മൂന്നും ശക്തികലകൾ. ഒട്ടക്കത്തേതു രണ്ടും ശാന്തകലകൾ. സമഷ്ടി മുമ്പിൽ പറഞ്ഞപോലെ. ഈ കലകൾക്ക് ഋക്കളില്ല. പ്രാണപ്രതിഷ്ഠമന്ത്രം കൂടീട്ടും കൂടാതെയും പക്ഷമുണ്ട്. ബൈന്ദവിനാം അനന്താ അന്തിമാ ന യദി - ബിന്ദുകലകൾക്ക് ഒട്ടക്കത്തേക്കും അനന്തായ നമഃ എന്നു കൂടാതെയുള്ള പക്ഷത്തുകൽ, ലിപിഃ വാ മൂലം വാ പൂരണീ സ്വാത് - ഒട്ടക്കം അന്വത്തിയാന്ന് അക്ഷരമായി ലിപികൊണ്ടു താൻ മൂലകൊണ്ടുതാൻ സംഖ്യാപൂരണത്തിനായിക്കൊണ്ടു ഒരു കല കൂടി കൂട്ടിക്കൊള്ളു, കലകൾ ഒക്കെയും കൂടി തൊണ്ണൂറ്റിനാലെണ്ണം എന്നു നേമവും ഉണ്ട്. ബിന്ദുകലകൾ നാലെഴിൽ ഒട്ടക്കം പൂരണികലയേകൂടി ആവാഹിക്കണം.

തത്ത്വപർഗ്വാഃ പൃഥഗിഹ കലാഃ സന്നിധാപ്യ ക്രമേണ
 സ്വച്ഛാ ചൈതത്സമുദിതസമഷ്ട്യാത്മനാ/മാഭിവാമ്യ
 ദോഷാ ശംഖോദകമഭിമുശൻ സ്വാസുസംസ്ഥാപനാണം
 മന്ത്രീ സമ്മന്ത്രയതു ച കലാവാഹനപ്രക്രിയേയം. ൫൪

തത്ത്വപർഗ്വാഃ കലാഃ പൃഥക് ക്രമേണ സന്നിധാപ്യ - ഈ ശംഖജലത്തിൽ വഹ്നികല തുടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഓരോരോ വസ്തുക്കൾ

ഉള്ള കലകളെ വെച്ചേറേ ആവാഹിച്ചു, സ്വപ്നം ഏതത്സമുദിതസമഷ്ട്യാത്മനാ ച അഭിവാഹ്യ - ആവാഹനകലകളുടെ ഋക്കുകൊണ്ടും സമഷ്ടികൊണ്ടും ഒട്ടകമാവാഹിച്ചു, ഓഷ്ണാ ശംഖോദകം അഭിമുശൻ സ്വാസുസംസ്ഥാപനംണം സമ്മന്ത്രയതു - വലത്തു കൈകൊണ്ടു ശംഖജലത്തേ തൊട്ടു അതാതു കലകളുടെ പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രങ്ങളേ ജപിപ്പു. ഇതം കലാവാഹനപ്രക്രിയാ - കലാവാഹനകളുടെ ക്രിയാക്രമം ഇപ്രകാരം; തൊണ്ണൂറ്റിനാലു കലകളേയും അതതു ഋക്കുസമഷ്ടികളേയും ആവാഹിപ്പു.

മൂലമന്ത്രചിദ്രൂപോദ്ബലിതം തദപരി മൂലമന്തനാ കലശേ/സ്തിൻ സന്നിധായ കസുമാഞ്ജലിപൂർവ്വം വ്യാപ്യ വിന്യസതു തത്ര കലാസ്താഃ.

[൫൮]

മൂലമന്ത്രചിദ്രൂപോദ്ബലിതം തദപരി - ഒട്ടക്കം തത്തമൂലമന്ത്രംകൊണ്ടും ആവാഹിച്ചു ആവാഹനമുദ്രകളേ കാട്ടി സങ്കളികരിച്ചു പൂജിച്ചു തച്ചൈതന്യംകൊണ്ടു പ്രകാശിച്ചിരിക്കുന്ന പഥസ്തകലാചൈതന്യത്തോടു കൂടി ഇരിക്കുന്ന ശംഖജലത്തേ, മൂലമന്തനാ അസ്തിൻ കലശേ സന്നിധായ - മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ഈ ബ്രഹ്മകലശത്തുകൽ യോജിപ്പിച്ചു, കസുമാഞ്ജലിപൂർവ്വം വ്യാപ്യ തത്ര താഃ കലാഃ വിന്യസതു - പുഷ്പങ്ങളേ ആരാധിച്ചു ആവാഹനമുദ്രകളേ കാട്ടി വ്യാപകവും ചെയ്തു ആ കലകളേ ദിക്കെയും കലശത്തുകൽ നൃസിപ്പു.

ത്യാധാരേ സ്വകലാദലാംബുജദലേഷു പഗ്രാദിതസ്തൈജസീഃ പദ്മാസ്സന്ധിതദഗ്രപായുവുഷണേ/ന്ധൗ നാഭികക്ഷോർഹദഃ പാർശ്വപദപദപരാക്കൗസ്തം ച കലാ നൃസ്യേദ് ഗളേ സാനനേ സഭൂകേ പ്രതിസംസ്ഥിതസ്വരപദേഷു പശ്ചാദിപഞ്ചാംശജാഃ.

[൫൯]

ത്യാധാരേ - മൂലാധാരത്തുകലും ഹൃദയത്തുകലും ഭൂമലുത്തുകലും, സ്വകലാദലാംബുജദലേഷു - അതാതു കലകളോടു തുല്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദലങ്ങളോടു കൂടിയ പദ്മങ്ങളുടെ ദലങ്ങളിൽ, അഗ്രഗാദിനാ - മുകളിലേ ദളങ്ങളിൽ തുടങ്ങി, തൈജസീഃ - വഹ്നികലകളേയും സൂര്യകലകളേയും സോമകലകളേയും നൃസിപ്പു. പദ്മാസ്സന്ധിതദഗ്രപായുവുഷണേ - പാണെ കാലിന്റെ മടക്കുകളിലും അഗ്രത്തുകലുമായി പത്തു സ്ഥാനങ്ങളിൽ അകാരകലകളേയും

പ്രാന്ന സന്ധ്യഗ്രങ്ങളായ പത്തു സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉകാരകലകളേയും, പായുഷശതതും വൃഷണത്തുങ്കലും, അന്യേന നാഭികകേന്ദ്രം - ലിംഗസ്ഥാനത്തും നാഭിയിങ്കലും വയറിങ്കലും, ഹൃദി - ഹൃദയത്തുങ്കലും, പാർശ്വപദപരപരകലം - വലത്തു ഭാഗത്തും ഇടത്തുപുറത്തും പുറകിലും കഴുത്തിന്റെയും ഇവ പത്തു സ്ഥാനങ്ങളിൽ മകാരകലകളേയും, ഗളേ സാനനേ സഭ്യകേ - കഴുത്തിലും മുഖത്തിങ്കലും പൂർവ്വകൾ രണ്ടിലും വെച്ചുവേരും ശിരസ്സിലും ഇങ്ങനെ അഞ്ചു സ്ഥാനങ്ങളിൽ ബിന്ദുകലകളേയും, അഞ്ചെങ്കിൽ ഇങ്ങനെയും, നാലു ഏകാൽ ശിരസ്സു കൂടാതെയും, പ്രതിസംസ്ഥിതസ്വരപദേഷു - വിപരീതമായ അച്ചുകൾ പതിനാറിന്റേയും സ്ഥാനങ്ങളിൽ നാഭകലകൾ പതിനാറിന്റേയും, ആദിപഞ്ചാംശജാഃ കലാഃ ന്യസ്യത് - പ്രണവത്തിന്റെ അകാരോകാരമകാരബിന്ദുനാഭങ്ങളായ കലകളേ ന്യസിപ്പൂ. ഇവിടെ അപ്രതിസംസ്ഥിതസ്വരപദേഷു ഇങ്ങനെ പാദമായിട്ടും പക്ഷമുണ്ടാകയാൽ ക്രമമായിരിക്കുന്ന അച്ചുകളുടെ സ്ഥാനമായിട്ടും നാഭകലകളേ ന്യസിക്കാം. 'വിവരണ'ത്തിൽ ഇങ്ങനെയും പറയുന്നുണ്ട്.

കലാപഞ്ചാംശജാഃ പഞ്ച അക്ഷര പരമന്തഃ -

പദോർയുക്തലനാസികാദിഭജപാർശ്വപക്ഷപാർണ്ണജാഃ വോദിതാ ന്യസ്യാഃ പായുശീവോരജാനനളകാസ്സുക്ഷു ക്രമാന്മാർണ്ണജാഃ ഹൃദ്ഗ്രീവാംസയുഗോരനാഭ്യഭവസോരോജകേ ബൈന്ദവീഃ ശക്രാക്ഷീന്ദുജലേശകേഷപഥ കലാസ്ഥാനേ കലാ നാഭജാഃ. 110

പദോർയുക്തലനാസികാദിഭജപാർശ്വപക്ഷ ആണ്ണജാഃ - പാദതലം രണ്ടിലും കരതലം രണ്ടിലും നാസികരണ്ടിലും കൈകൾ രണ്ടിലും പാർശ്വങ്ങൾ രണ്ടിലും അകാരകലകൾ പത്തും, പായുശീവോരജാനനളകാസ്സുക്ഷു ക്രമാത് ഉരദിതാഃ - ഗുദത്തുങ്കലും ലിംഗത്തുങ്കലും തുടകൾ രണ്ടിലും മുട്ടുകൾ രണ്ടിലും കാൽപുവടു രണ്ടിലും ആസനം രണ്ടിലും ഉകാരകലകൾ പത്തും, ഹൃദഗ്രീവാംസയുഗോരനാഭ്യഭവസോരോജകേ - ഹൃദയത്തുങ്കലും കഴുത്തിലും തോൾ രണ്ടിലും തുടകളിലും നാഭിയിങ്കലും ഉദരത്തിങ്കലും*മുലകൾ രണ്ടിലും, മാണ്ണജാഃ - മകാരകലകൾ പത്തും, ശക്രാക്ഷീന്ദുജലേശകേഷ - കണ്ടുമുഖത്തുങ്കൽ കിഴക്കും തെക്കും വടക്കും പടിഞ്ഞാറും മുകളിലും, ബൈന്ദവീഃ - ബിന്ദുകലകളും, അഥ കലാസ്ഥാനേ

* 'വേത്സാരോജയോയ' എന്നാണ് 'വിമർശിനി'യിൽ,

നാദജാഃ കലാഃ ച നൃസാഃ വാ - അച്ചുകൾ പതിനാറിന്റെ സ്ഥാനത്തു നാദകലകളും നൃസിക്കപ്പെട്ടവൻ ശക്യങ്ങളായി ഭവിക്കും.

തത്തദപർഗ്വകലാന്തതസ്തദഭിതേ സ്ഥാനോ/ഖിലേ വ്യാപയേ - ഏകമന്ത്രേന്ദ്രസമഷ്ടിഭിഃ സഹ നിജപ്രാണപ്രതിഷ്ഠാണഭിഃ ഉരവ്യാസ്രിഃ പ്രണവം ഹൃദി ത്രിരജപാം ജപ്തവാ ഹൃദിസ്ഥാദിനാ മന്ത്രേണാഭിമുശേധ,ദി നൃസനക്തപ്തഃ സ്വാത് കലാനാമിതി.

[സംഹ

തത്തദപർഗ്വകലാന്തതഃ - അതാതു വക്തൃങ്ങളായുള്ളതിൽ ഒരു കലാവക്തും നൃസിച്ചാൽ, തദഭിതേ അഖിലേ സ്ഥാനേ ഏകമന്ത്രേഃ സസമഷ്ടിഭിഃ നിജപ്രാണപ്രതിഷ്ഠാണഭിഃ സഹ വ്യാപയേത് - അക്ഷരങ്ങളേ നൃസിച്ച സ്ഥാനത്തു ഒക്കെയും അതിന്റെ ഏകകൊണ്ടും സമഷ്ടിമന്ത്രംകൊണ്ടും പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രങ്ങളേ കൊണ്ടും വ്യാപകങ്ങളേ ചെയ്തു. ഉരവ്യാഃ ത്രിഃ പ്രണവം ഹൃദി ത്രിഃ അജപാം ജപ്തവാ - വ്യാപകാനന്തരം തുടക്കമുണ്ടെ സ്ഥാനത്തു കൊണ്ടുതന്നെ തൊട്ട് മൂന്ന് ഉര പ്രണവത്തേയും ഹൃദയത്തിൽ തൊട്ടു ഫംസഃ എന്ന മന്ത്രത്തേയും ജപിച്ചു; ഹൃദിസ്ഥാദിനാ മന്ത്രേണ അഭിമുശേത് - ഹൃദയത്തുകൽ “ഹൃദിസ്ഥാ ദേവതാ” ഇത്യാദി മന്ത്രംകൊണ്ടു തൊട്ടുജപിച്ചു. ഇങ്ങനെ ഏകപാ കലകൾക്കും പ്രത്യേകം ചെയ്തു. ഇതി കലാനാം നൃസനക്തപ്തഃ സ്വാത് - ഇപ്രകാരം കലകളുടെ നൃസക്രമം ഭവിക്കും.

“ഹൃദിസ്ഥാ ദേവതാഃ സർവ്വ ഹൃദയേ നിത്യസംസ്ഥിതാഃ
ഹൃദി സർവ്വം സമർപ്പയാമി ഹൃദി പ്രാണാഃ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ.”

ഇങ്ങനെ ഹൃദിസ്ഥാദിമന്ത്രം.

തിസ്രോ നൃസേച്ഛക്തികലാസ്രിഷു സ്വേപ-

ഷപാധാരപദ്മേഷു ഹൃദിതരേ ദേവ

മന്ത്രാ നിജാഃ പഞ്ച കലാ യദി സ്യുഃ

സ്ഥാനേഷു താഃ സ്വേച്ഛപഥ മാതൃകാം ച.

സംഹ

സ്വേച്ഛ ത്രിഷു ആധാരപദ്മേഷു തിസ്രഃ ശക്തികലാഃ - കലശത്തിന്റെ മൂലാധാരഹൃദയഭൂമലയങ്ങളിൽ ശക്തികലകൾ മൂന്നിനേയും നൃസിച്ചു. ഹൃദി ഇതരേ ദേവ - ഹൃദയത്തുകൽ ഈ ശാസ്ത്രകലകൾ രണ്ടിനേയും, നൃസേത് - നൃസിച്ചു. നിജാഃ പഞ്ച

മന്ത്രാഃ കലാഃ യദി - തന്റെ പഞ്ചതത്ത്വങ്ങളും ശക്തിശാന്തകലകൾ എങ്കിൽ, താഃ സേപഷു സ്ഥാനേഷു - ആക്കലകൾ പഞ്ചതത്ത്വസ്ഥാനങ്ങളിൽ നൃസിഷ്ട. അഥ മാനുഷാ ച - പിന്നെ ലിപിയേയും നൃസിഷ്ട.

മൂലാംഗത്വാസം ച കൃതപാർത്ത്യയിതപാ
വിദ്യാഭോമാത്മാനമാവാഹ്യ തസ്മിൻ
മൂലാദ്യേന സേപന നാമ്നാ ചതുർഥി-
നത്യന്തേന നൃസ്യ സാംഗം തജേച്ച.

നന്ദ

മൂലാംഗത്വാസം ച കൃതപാർത്ത്യയിതപാ - പിന്നെ മൂലാംഗത്തേയും അക്ഷരത്തേയും നൃസിച്ച് അർദ്ധ്യാദികളേ കൊടുത്ത് കലകളേയും ഗുണസമാഷ്ടികളേയും കൂടി മൂലംകൊണ്ടു പൂജിച്ച് മാനസപൂജയും ചെയ്ത്, തസ്മിൻ - ആ കലശാതുക്കൽ, മൂലാദ്യേന ചതുർഥിനത്യന്തേന സേപന നാമ്നാ വിദ്യാഭോമാത്മാനം ആവാഹ്യ - മൂലം ആദിയായി ചതുർഥീവിഭക്തിയോടും നമഃ എന്നതിനോടും കൂടി “ഓം നമോ നാരായണായ വിദ്യാമുത്തയേ നമഃ” എന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു വിദ്യാമുത്തിയേ ആവാഹിച്ച്, സാംഗം നൃസ്യ - മൂലാക്ഷരാംഗങ്ങളേ നൃസിച്ച്, തജേത് ച - മുത്തിപൂജ ചെയ്ത് അർദ്ധ്യപുഷ്പാണലിയും ചെയ്യും.

പ്രാഗപ്തം ശംഖഗൃഹീതവാർത്ത്യപാമിതൈതന്മൂർത്തികേ/നക്രമാ-
ഭാവോഽഖിലതത്ത്വപാകാനി മനഃചൈതന്യേർജ്ജിതം തജ്ജലം
കുന്ദേ/സ്തിൻ പ്രണീധായ മൂലമനനം വ്യാപച്ച വിനൃസ്യ ത-
ത്ത്വതത്ത്വപ്രാതമപി സ്വമൂലമനവണ്ണാംഗാനമഭ്യർച്ചയേത്. നന്ദ

പ്രാഗപത് ശംഖഗൃഹീതവാരി - പിന്നെ മുന്തിലേപ്പാലെ ശംഖിൽ ജലദ്രോണിയിങ്കൽ നിന്നു പെള്ളമെടുത്തു പീഠം പൂജിച്ചാൽ, ഉപമിതൈതന്മൂർത്തികേ - മുത്തിയേ കല്പിച്ചിരിക്കുന്ന ശംഖജലത്തിൽ, അഖിലതത്ത്വപാകാനി അനക്രമാദ് ആവാഹ്യ - ജീവാദി തത്ത്വങ്ങളേ ഒക്കെയും ക്രമേണ ആവാഹിപ്പൂ. ശിവങ്കൽ ശിവാദിതത്ത്വങ്ങളേ ആവാഹിപ്പൂ. മനഃചൈതന്യോർജ്ജിതം തജ്ജലം അസ്തിൻ കുന്ദേ പ്രണീധായ - ഒട്ടക്കം മൂലംകൊണ്ടും ആവാഹിച്ചു പൂജിച്ചിരിക്കുന്ന ശംഖജലത്തേ ബ്രഹ്മകലശത്തിൽ നിറച്ച്, മൂലമനനം വ്യാപച്ച തത്ത്വതത്ത്വപ്രാതം വിനൃസ്യ - പുഷ്പാരാധനപൂവും വ്യാപകത്തേ ചെയ്ത് അത്തത്ത്വങ്ങളേ ഒക്കെയും നൃസിച്ച്,

സ്വമൂലമനുവർണ്ണാംഗാന്തം - മൂലാക്ഷരാംഗങ്ങളേയും നൃസിച്ച് അർദ്ധ്വാഭി കൊടുത്തു തത്തപങ്ങളോടുകൂടി മുതർച്ചിച്ചെയ്യും ചെയ്ത് അർദ്ധം കൊടുത്ത് മാനസപൂജയും ചെയ്തു. പിന്നെ അത്ര പരാവാഹനയും ജീവാവാഹനയും സ്ഥൂലവാഹനയും ഉപദേശം പോലെ ചെയ്തു.

അസ്രാണനാ ഘടമുഖം നവമൃതബോധി...
ശാഖാഗ്രപല്ലവസതണ്ഡുലചക്രികാഭിഃ
ദർഭാഭികൈരപി വിഭ്രൂഷ്യ നവേന വാസോ-
യഗ്മേന വർമ്മനനാ പരിവേഷ്ഠയേച്ച.

നൃതി

നവമൃതബോധിശാഖാഗ്രപല്ലവസതണ്ഡുലചക്രികാഭിഃ ഘടമുഖം അസ്രാണനാ വിഭ്രൂഷ്യ - നല്ല മാവിന്റെ തളിരുകൊണ്ടും അരയാലിന്റെ തളിരുകൊണ്ടും അക്ഷതവും പല്ലും നിറച്ചു ചക്രികകൊണ്ടും കലശത്തിന്റെ മുഖത്തേ അസ്രമന്ത്രം കൊണ്ടുമലങ്കരിച്ച്, ദർഭാഭികൈഃ - ദർഭമാലാഭികളേക്കൊണ്ടും അലങ്കരിച്ചു, നവേന വാസോയഗ്മേന വർമ്മനനാ പരിവേഷ്ഠയേത് ച - നൃതനമായിരിക്കുന്ന രണ്ടു വസ്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടു കലശത്തേ ചാത്തി മാലയും കൂർച്ചവും വച്ചേപ്പൂ.

അത്രാഭിവാഹ്യ മനുവിഗ്രഹമാഭിദേവം
കല്പക്രമേണ പരിപൂജ്യ തതോ ധിനോതു
മന്ത്രാൻ പ്രജപ്യ പരിരക്ഷ്യ കൃതാഭ്യനുജ്ഞാ
മന്ത്രീ തതഃ പരിഘടാർച്ചനമാരഭേത.

നൃന്ദ

അത്ര മനുവിഗ്രഹം ആഭിദേവം അഭിവാഹ്യ - അവിടെ മന്ത്രമുതർച്ചിയായിരിക്കുന്ന മൂലദേവനേ ആവാഹിച്ചു ഷഡംഗത്വാ സാഭി ചെയ്തു സങ്കളീകരിച്ച്, കല്പക്രമേണ പരിപൂജ്യ തതഃ ധിനോതു - സപരിവാരമായി പൂജിച്ചു നിവേദിച്ചു പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു. മന്ത്രാൻ പ്രജപ്യ - വേദമന്ത്രങ്ങളേയും ആഗമമന്ത്രങ്ങളേയും പ്രതിമയികലേപ്പോലെ തൊട്ടുജപിച്ചു, പരിരക്ഷ്യ കൃതാഭ്യനുജ്ഞാ മന്ത്രീ - കാലത്രയാഭി ചെയ്തു രക്ഷിച്ചു ബ്രഹ്മകലശത്തുകൽ നിന്ന് അനുജന്തയേ പ്രായ്ചിച്ച് ആചാര്യൻ, തതഃ പരിഘടാർച്ചനം - ആരഭേത - പിന്നെ പരികലശപൂജയേ ആരംഭിച്ചു. ഇങ്ങനെ ബ്രഹ്മകലശപൂജ.

അതേനേരം സംഭവം ഓരോരുത്തർക്കു പരസ്യം...

സംഹാരം വിനിയോഗിച്ചു ഭവനം താവളം കഥയാൽ
ബഹുധാരിയായ സാധനസമ്പന്നവിധാസ പ്രതീതയെ പൂർവ്വം. ന

അതു പൂർവ്വം ബഹുധാ അഭിയാസ്യമാനസ്സനപനവിധാ
സ പ്രതീതയെ - ഇവിടെ മുഖിൽതന്നെ പല പ്രകാരേണയും
പറവാൻ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്ന കലശങ്ങളിലേ ഭവനാസവിധാന
ങ്ങളെ എടുപ്പുമായിട്ട് അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതായിരിക്കാം, സംഹാരം -
സമുദായപേണ ഒന്നായിട്ട്, വന്നിരുന്നതും ഭവനം താവൽ
കഥയാൽ - ഒന്നിച്ചു കൂട്ടി എടുക്കേണ്ട ഭവനങ്ങളെ ഒക്കയും പറ
യുന്നു. താവൽ എന്നുള്ളതിന്നു സാക്ഷ്യം എന്ന് അർത്ഥം.

നിശാശാലീമുണ്ണാക്ഷതമണിഹിരണ്യം മുരജിതി

സൂതം സ്നാനോദം തദ്ദിപിചരമയുതം ഗന്ധസഖിലം
ശിവ ശാന്തംഭു സുരജിതി കശദുവേ ച ശതമു-

ലുപി വ്യാശ്രീ സിംഹി സുമതിഭിരിഹൈഷധ്യ ഉദിതാഃ. നവ

മുരജിതി നിശാശാലീമുണ്ണാക്ഷതമണിഹിരണ്യം സ്നാനോ
ദം - വിഷ്ണുവിങ്കൽ മണൽപ്പൊടിയും നെല്ലു പൊടിച്ചതും അക്ഷ
തവും നവരത്നസപ്തവും കൂടിയാൽ സ്നാനഭവ്യം. ശിവ തദ്ദിപി
ചരമയുതം ഗന്ധസഖിലം ശാന്തംഭു സൂതം - ശിവങ്കൽ ഒട്ടക്കം
പറഞ്ഞ അക്ഷതവും നവരത്നസപ്തവും അഷ്ടഗന്ധജലവും കൂ
ടിയത് ശാന്തംഭുസ്സു എന്നു പറയും. സുരജിതി കശദുവേ ശത
മുലി വ്യാശ്രീ സിംഹി ച ഐഷധ്യം ഉദിതാഃ - ഒറ്റയിങ്കൽ
കശയും കറുകയും കുത്തിരിക്കയും ചെറുവഴുതിനയും കൂടിയത്
ഐഷധീഭവ്യം എന്ന് ഉക്തങ്ങളായി. സുമതിഭിഃ എന്നു വിപാ
നാരാൽ.

ക്രാന്തിശ്യാമാകപദ് മാത്തവകശതമുസീബൈലഗന്ധാക്ഷതം

[സ്യാ-

ക്ലാർസ് ഗീശ പാലുമാദ്യത്രിതയമിഹ ഹരൈ സംഭവത്രാസം സ

[രാജിഃ

ശ്യാമാകഃ സുരവിഷ്ണുരജിതി തിലരാജ്യദിഗുസ്നാസ്സമുക്തം
ദുർവ്വ ചൈതേഷ ശാസ്തൃഗു തിലരജനീഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതാനി.

[സ്തൻ

ശാർദ്ദൂഗീശേ ക്രാന്തിശ്യാമാകപദ്മാർത്തവകശതമസീ
 ബൈലഗന്ധാക്ഷതം പാദ്യം സ്യാത് - ശങ്കരനാരായണകൽ വി
 ജ്ഞക്രാന്തിയും കൈവട്ടകയും താമരപ്പൂവും കശയും തുളസീയും
 കൂവളക്കായും അഷ്ടഗന്ധവും അക്ഷതവും കൂടിയത് പാദ്യവ്യം.
 ഹരൈ ഇഹ ആദ്യത്രിതരം - വിജ്ഞാപികൽ ഇവിടെ പറഞ്ഞ
 ആദിയിലത്തെ മൂന്ന് ക്രാന്തിശ്യാമാകപദ്മാർത്തവങ്ങൾ പാദ്യവ്യം
 വ്യമായി ഭവിക്കും. സംഭാരത്രയാം സരാജിഃ ശ്യാമാകഃ . ഭർഗ്ഗ
 യികൽ കടകം കവിട്ടയും പാദ്യവ്യം. സുന്ദറിപ്പുസ്തരജിതി തില
 രജ്യദ്രിമുത്സനാഃ സുബ്രഹ്മണ്യകലം ഗണാതിയികലം ശിവ
 കലം എള്ളും കടകം പവ്തത്തേജ മണ്ണും കൂടിയത് പാദ്യവ്യം.
 ഏതേഷു ദുവാ ച - ഈ ആറു ദേവന്മാരിലും കടകയും കൂട്ടി
 കൊള്ളണം. അഥ ശാസ്തരി തിലരജനീഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതാനി -
 ശാസ്താവികൽ എള്ളും മഞ്ഞളും അഷ്ടഗന്ധവും തുളസിപ്പൂവും
 അക്ഷതവും കൂടിയത് പാദ്യം. സമുക്തം - പാദ്യവ്യമായിട്ടു
 പറയപ്പെട്ടു.

ആയുർവ്വ്വം ക്ഷീരരാജ്യാർത്തവതിലകശഗന്ധാ ഇമേ സാക്ഷതോദാ
 ഭർഗ്ഗായാം ഗന്ധപുഷ്പസ്ഥലഗഭധിയവാഃ സാക്ഷതോദാസ്ത ഏവ
 ശർവ്വസുന്ദരപിപാസ്യേ/ക്ഷതഫലയവയുക്താ വിദുശാ ഹരൈ തേ
 സമ്പ്രാക്തം സ്വാഭാപാശ്യാഃ പരമുരമഥനേ സർവ്വ ഏവാവി-
 [ലോക്താഃ. ൭൦

ആയു ക്ഷീരരാജ്യാർത്തവതിലകശഗന്ധാഃ അർഘ്യം -
 ശാസ്താവികൽ പാലും കടകം താമരപ്പൂവും എള്ളും കശയും
 അഷ്ടഗന്ധവും കൂടിയത് അർഘ്യവ്യം. ഭർഗ്ഗായാം സാക്ഷതോദാഃ
 ഇമേ - ഭർഗ്ഗയികൽ അക്ഷതജലത്തോടു കൂടിയ ശാസ്താവികൽ
 പറഞ്ഞ പാൽ തുടങ്ങിയ ആറും കൂടിയത് അർഘ്യവ്യം. ശർവ്വ
 സുന്ദരപിപാസ്യേ സാക്ഷതോദാഃ ഗന്ധപുഷ്പസ്ഥലഗഭധിയവാഃ
 തേ ഏവ അർഘ്യം - ശിവകലം സുബ്രഹ്മണ്യകലം ഗണപതി
 യികലം അക്ഷതജലത്തോടു കൂടിയും ഗന്ധപുഷ്പങ്ങൾ കൂടാതെ
 തത്സ്ഥാനത്തു തൈരും യവവും കൂടിയും ശാസ്താവികലേതു ത
 ന്നെ അർഘ്യവ്യമായി ഭവിക്കും. ഹരൈ വാദുശാ അക്ഷത
 ഫലയവയുക്താഃ തേ ഏവ - വിജ്ഞാപികൽ പാലു കൂടാതെയും
 അക്ഷതവും കടലിക്കായും യവവും കൂടിയും ശാസ്താവികലേതു തന്നെ

അർഹ്യഭവ്യം. പുരമമാന അഭിഭാഷകന്മാർ സർവ്വ ഏവ
വചനങ്ങൾ അർഹ്യം സർവ്വകാലം ന്യായം - ശങ്കരനാരായണ
നൽ ഇവിടെ എല്ലാവർക്കും പറഞ്ഞതു കേൾക്കുവാനും കൂടി
യത് അർഹ്യഭവ്യമായി പറയപ്പെട്ടിട്ടു.

* തക്കോലജ്ഞാനിനാലവംഗശശാങ്കഗന്ധം.

പുഷ്പം ഹരിശിതരി നാന്ത്യയുഗം രമേശ

നാന്ത്യയുഗം ശിവഗണേശഗുഹാരവംഗ-

ഗന്ധം ബുദ്ധമമമാലമനം പ്രഭേശം. 9 ഹ

ഹരിശിതരി തക്കോലജ്ഞാനിനാലവംഗശശാങ്കഗന്ധപുഷ്പം
ആലമനം - ശങ്കരനാരായണൻ തക്കോലപ്പട്ടവും ജാതിക്കയും
എലവർക്കുത്തൊറിയും കർപ്പൂരവും ചന്ദനവും തുളസിപ്പൂവും കൂടി
യത് ആലമനഭവ്യം. രമേശ അന്ത്യയുഗം ന വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഒട്ട
ക്കത്ത ഗന്ധപുഷ്പം കൂടാതെ തക്കോലവും ജാതിയ്ക്കായും എലവർ
ക്കുവും കർപ്പൂരവുംകൂടായത് ആലമനഭവ്യം ശിവഗണേശഗുഹാര
അന്ത്യയുഗം ന - ശിവവിഗ്നഗണപതിവിങ്കലും സുബ്രഹ്മണ്യങ്കലും
ഒട്ടക്കത്ത മൂന്നും കൂടാതെ തക്കോലവും ജാതിക്കയും ഇലവർക്കുവും
കൂടിയായത് ആലമനഭവ്യം. പ്രഭേശ ഉവംഗഗന്ധാബുദ്ധമമയം
ആലമനം - ശാസ്താവിങ്കൽ ഇലവർക്കുവും അഷ്ടഗന്ധജലവും
പതിമുറവും കൂടിയത് ആലമനഭവ്യം. ഒർഗ്ഗവിങ്കൽ വൈഷ്ണവം
തന്നെ.

ശ്രീശേ ബിലപദപിജഗ്രന്ഥിഖഖദിരശമീരാ ഹരിശേ സമൈതൈ-

ജംബുനീപാദുകാരഗപധപനസമധുകാസ്തരീയഃ കമാത്യാം

മധുകബ്രഹ്മശൈരീഷകപനസരസാലാ മഹേശേ പ്രഭേശേ

ഷാത്യാച്ചാസ്തേ ച ശേഷേഷപജിതഗിരിശയോഃ പൂഷ്ണ-

[ഹിനാഃ കഷായേ. 9 ഹ

ശ്രീശേ ബിലപദപിജഗ്രന്ഥിഖഖദിരശമീരാഃ കഷായേ -
വിഷ്ണുവിങ്കൽ കൂവളവും, പ്ലാശും, വയ്ക്കുകയും, കരിങ്ങാലിയും,
വരനിയും ഇവറ്റിന്റെ തൊലികൾ കഷായത്തിൽ ഭവിക്കും.
ഹരിശേ ഏതെങ്കിലും സഹ ജംബുനീപാദുകാരഗപധപനസമധുകാഃ -
ശങ്കരനാരായണൻ ഈ വിഷ്ണുവിങ്കൽ പറഞ്ഞ അഞ്ചിനോടുകൂടി
കൂടിത്താവലും കടമ്പും മാവും കൊന്നയും പ്ലാവും ഇലിപ്പയ്ക്കും
ഇവറ്റിന്റെ തൊലികളും കൂടിയായത് കഷായഭവ്യം. മഹേശേ

മാധുകബ്രഹ്മ ശൈരീഷകപനസരസാലാഃ - ശിവങ്കൽ ഇലിപ്പയും, പ്ലാശും, നെന്മേനിവായും, പ്ലാവും, മാവും ഇവറ്റിന്റെ തൊലികൾ കഷായദ്രവ്യം. കുമ്പളം തുരീയം - ഭർഗ്ഗയിങ്കൽ വിഷ്ണുക്കുതത്തിൽ നാലാമത്തേ കരിങ്ങാലിത്തൊലി തന്നെ കഷായദ്രവ്യം പ്രഭേദം ക്ഷീരപാഷാഃ - ശാസ്താവിക്കൽ ക്ഷീരികളായ നാലാമരത്തൊലികൾ നാലും കൂടിയതു കഷായദ്രവ്യം. ശേഷേവേതേ ച - ശേഷം എല്ലാവർക്കും നാലാമരത്തൊലികൾ കൂടി ഇരിക്കയും വേണം. അജിതഗിരിശയോഃ തേ പക്ഷരീനാഃ - വിഷ്ണുവിനും ശിവനും നാലാമരത്തിൽ ഇത്തി എട്ടുക്കയും വേണ്ട. ഇങ്ങനെ കഷായദ്രവ്യങ്ങൾ.

നൃഗ്രോധദ്വ. ഉദംബരശ്വലലപ്ലക്ഷൗ രസാലദപിജൗ ശൈരീഷഃ സമധുകദാതരപി സേനാന്ത്യാം കഷായോചിതാഃ ഷഷധ്യോ/ത്ര സുവച്ഛലാമലവചാ ബ്രാഹ്മീ തഥാ ശംഖപുഷ്പാദിഷ്ടാസ്സശതാവരീ സഹസഥാ ക്രാന്തിശ്ച ലക്ഷ്മീരപി. ന

സേനാന്ത്യാം - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ, നൃഗ്രോധദ്വ - പേരാലും, ഉദംബരഃ - അത്തിയും, ചലലപ്ലക്ഷൗ - അരയാലും, ഇത്തിയും, രസാലദപിജൗ - മാവും, പ്ലാശും, ശൈരീഷഃ - നെന്മേനിവായും, സമധുകദാതഃ - ഇലിപ്പയും ഇവറ്റിന്റെ തൊലികൾ, കഷായോചിതാഃ - കഷായദ്രവ്യയോഗ്യങ്ങൾ. അത്ര സേനാന്ത്യാം - ഈ സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ, സുവച്ഛലാ - തൃച്ചടാ, അമലവചാ - വെളുത്തവയമ്പ്, ബ്രാഹ്മീ - ബ്രഹ്മി, തഥാ ശംഖപുഷ്പീ - വെളുത്തശംഖപുഷ്പം, സശതാവരീ - ശതാവേലി, സഹസഥാ - പൂവാങ്കുരുത്തലുകൂടെ, ക്രാന്തിഃ - വിഷ്ണുക്രാന്തി, ലക്ഷ്മീഃ - തിരുത്താളി, ഷഷധ്യഃ ഉദിഷ്ടാഃ - ഇവറ്റിന്റെ അംകരങ്ങൾ കഷായദ്രവ്യമായി ഉകുതങ്ങൾ.

ശ്രീശേ രാത്രിസഹാശിരീഷകശഭദ്രാഃ സൂര്യവർത്തിന്യപി പ്രോക്തം മാർജനമീശശാർങ്ഗഭൂതി തത്ഷട്കാനപിതം

[ഭൂസ്മൃതം]

ശിന്ധാവ്യം തുളസീദപയീപനസസംയുക്തം ച ശാസ്തൃമോ രാത്രൈര്യുക്തഗന്ധപുഷ്പകസഭാഭദ്രാകശാഗ്രാത്മകം. ന

ശ്രീശേ രാത്രിസഹാശിരീഷകശഭദ്രാഃ സൂര്യവർത്തിനീ അപി മാർജനം പ്രോക്തം - വിഷ്ണുവിങ്കൽ മഞ്ഞുളും, പൂവാങ്കുരുത്തലിയും, നെന്മേനിവായും, കശയും, ചെറുപുളയും, അരുവേളയും

മാർജനദ്രവ്യമെന്നു പറയും. ഈശശാർങ്ങ് നദൃതി തത്ത്വം കാണു-
 ത - ശങ്കരനാരായണൻ ഈ വിഷ്ണുവിൽ പറഞ്ഞ ആറി-
 നോടുകൂടി, ഭൂസ്തുണം - നിലപ്പുനയും, ഗന്ധാധ്യം - അഷ്ടഗന്ധ-
 വും, തുളസീദധീ - രണ്ടു വകയിലുള്ള തുളസിയും, പനസസംയ-
 ക്തം - പ്ലാചിൻതൊത്തും ഇത് അഞ്ചു കൂടിയാൽ മാർജനദ്രവ്യം.
 അഥ ശാസ്തരി രാത്രൈശ്ചക്ഷതഗന്ധപഷ്ടകസദാഭദ്രാകശാഗ്രാ-
 ത്തകം - ശാസ്താവിൽ പിന്നെ മഞ്ഞപ്പും ഉഴിഞ്ഞയും അക്ഷ-
 തവും അഷ്ടഗന്ധവും തുളസിയും ചെറുപൂളയും കശാഗ്രവും
 കൂടിട്ടു മാർജനദ്രവ്യം.

ധാത്രാമും ബിലപകേന്ദ്രേ പനസമപിഫലേ ഡാഡിമീഭവ്യരംഭാ-
 ഘ്വശാശ്വശ്രീശവിരേല്ലാഷ്ടക ഇഥ തു തുലോ മാതൃലംഗാഖ്യജം.

[ബൈപര

ധാത്രികേരസ്ഥലേ/ന്ത്യത്രിതയസബദരീജാതികേരം കമാത്യാം
 ശാർങ്ങ്ഗീശേ/ന്ത്യത്രിതരികതം സകടചബദരീമാതൃലംഗം കപി-

[ത്വം. 96

ഈശാശ്വശ്രീശവിരേല്ല - ശിവങ്കലും ശാസ്താവിങ്കലും വിഷ്ണു-
 വിങ്കലും ഗണപതിരിങ്കലും, ധാത്രി - നെല്ലിക്കായും, ആമം - മാങ്ങ-
 യും, ബിലപകേന്ദ്രേ - കൂവളക്കായും നാളികേരവും, പനസം - പ്ലാ-
 കായും, ഡാഡിമീഭവ്യരംഭാഃ - ഡാഡിമി - മാതളനാരങ്ങായും,
 ഭവ്യം - ചെറുനാരങ്ങയും, രംഭാ - കടലിക്കായും, ച ഫലേ - ഫലഭ-
 വ്യത്തുകൽ. തുലോ ഇഥ അഷ്ടകേ തു ധാത്രികേരസ്ഥലേ മാതൃലം-
 ഗാഖ്യജംബൈപര - സുബ്രഹ്മണ്യൻ ഇപ്പറഞ്ഞ എട്ടിൽതന്നെ
 നെല്ലിക്കായും തേങ്ങയും കൂടാതെ തത്സ്ഥാനങ്ങളിൽ വള്ളിനാര-
 ങ്ങയും ഞാവൽക്കായും കൂടിയാൽ ഫലഭവ്യം. കമാത്യാം അന്ത്യ-
 ത്രിതയസബദരീജാതികേരം - മുർഗ്ഗയിൽ ഒട്ടക്കത്തേ-
 മൂന്നായ മാതളനാരങ്ങയും ചെറുനാരങ്ങയും കടലിക്കായും ലന്ത-
 ക്കുരുവും ജാതിക്കായും നാളികേരവും ഇത് ആരും കൂടിയതു ഫല-
 ഭവ്യം. ശാർങ്ങ്ഗീശേ അതഃ അതിരികതം സകടചബദരീമാതൃ-
 ലംഗം കപിത്വം - ശങ്കരനാരായണൻ ഈ പറഞ്ഞ നെല്ലിക്കാ-
 തുടങ്ങിയ എട്ടിൽ അധികമായിട്ടു കടകപ്പാലയരിയും ലന്തക്ക-
 ളവും വള്ളിനാരങ്ങയും പ്ലാക്കായും കൂടി പറഞ്ഞും കൂടി
 ഫലഭവ്യം.

അന്ത്യോഹരിമാബ്ജരാഗമപി നീലം മൗകതികേരൂപഖെര

ചാഗ്നേയേ കരുവിന്ദകാലകസമേതേ വിദ്രമം വജ്രകം

ദേഹ് മുക്താവൈദ്യ, യുവജം മണിമരതകഗോമേദപുഷ്പ
ഇനീലം - ശിവങ്കൽ മുത്തും വൈദ്യ, യുവം വൈരവം മാണിക്യം
മരതകവും ഗോമേദവും പുഷ്പരാഗവും ഇന്ദ്രനീലവും കൂടിയ രത്ന
ങ്ങൾ, ദൈവദേവ് അധരാർദ്ധദ്രുഹിണമണിമഹാനീലനീലപ്രവാളം -
ദർശനീകൽ അധരാർദ്ധമായ മുത്തും വൈദ്യ, യുവം വൈരവം
മാണിക്യവും കഴിഞ്ഞാൽ ബ്രഹ്മരാഗം ഇന്ദ്രനീലം നീലം പവിഴം
ഇവ എട്ടും കൂടീട്ട് രത്നങ്ങൾ ഭവിക്കും. വിഷ്ണു മുക്താപ്രവാളാ
ഭിധകുഖിശവിദ്യ, രോമ്ഭവാംഭോജരാഗം - വിഷ്ണുവിങ്കൽ മുത്തും
പവിഴവും വൈരവം വൈദ്യ, യുവം പത്മരാഗവും ഇവ രത്നങ്ങൾ.
പ്രഭേശേ തദ് വാ ശൈവം വാ - ശാസ്താവിങ്കൽ ആ വിഷ്ണുവിങ്കൽ
പറഞ്ഞതു് ആയിട്ട് എങ്കിലും മുമ്പു ശിവങ്കൽ പറഞ്ഞതു് എങ്കി
ലും ഒരു കൂട്ടം രത്നങ്ങൾ ഭവിക്കും. ഗണേശേ സ്ഫടികരവിതമാ
രീശം രത്നാനി - ആഹ്ലാഃ ഗണപതിയിങ്കൽ സ്ഫടികത്തോടു
കൂടാതെയുള്ള ശങ്കരനാരായണങ്കൽ പറഞ്ഞതു പന്ത്രണ്ടും രത്നങ്ങ
ളെന്നു പറയുന്നു.

ലോഹം ശാസ്ത്രജിതേ സുവർണ്ണരജതം താമ്രായസി ച രൂപ
സ്തന്ദേ സീസകകാംസ്യപിത്തളയുതം സാരം ഹരിശ്ശേഖിലം
സ്വർണ്ണാൽകീർണ്ണസുവർണ്ണകുച്ഛപദരാരിണ്യൗപമാനാംഗകം
ശ്രീശ്ലോത്രാമലകം പ്രവിഷ്ടമുരമാംസീയുക്തയാത്രാഫലം. വെ

ശാസ്ത്രജിതേ സുവർണ്ണരജതം താമ്രായസി രൂപ ച ലോഹം -
ശാസ്താവികളും വിഷ്ണുവികളും പൊന്നും ചെങ്കുളിയും ചെമ്പും
ഇരിമ്പും ചെമ്പ്രാങ്കൊട്ടയും ഈ അഞ്ചും കൂടിയതു ലോഹങ്ങൾ.
സ്തന്ദേ സീസകകാംസ്യപിത്തളയുതം - സുബ്രഹ്മണ്യകൽ ഈയവും
വെള്ളോടാ പിശുളയും കൂടിയ സുവർണ്ണാഭി അഞ്ചും കൂടിയതു
ലോഹദ്രവ്യം. ഹരിശ്ശേഖിലം - ശങ്കരനാരായണകൽ
അരകൂടത്തോടു കൂടിയ മുമ്പിൽ സുബ്രഹ്മണ്യകൽ പറഞ്ഞതു്
ഒക്കയും കൂടിയാൽ ലോഹദ്രവ്യം അത്ര ശ്രീശ്ലോ സ്വർണ്ണാ
ൽകീർണ്ണസുവർണ്ണകുച്ഛപദരാരിണി ഔപമാനാംഗകം - ഇവിടെ
വിഷ്ണുവികൽ സ്വർണ്ണംകൊണ്ടു് ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന ശംഖും,
സുവർണ്ണൻ - ഗരുഡൻ, കുച്ഛപം - ആമ, ദരാരിണി - ശംഖുംചക്രവും
ഈ നാലും ഔപമാനദ്രവ്യം. അത്ര പ്രവിഷ്ടമുരമാംസീയുക്തയാ
ത്രാഫലം ആമലകം - വാഷ്പവകൽ പാൽ മുറവും മാഞ്ചിയും
നെപ്പിക്കയും കൂട്ടി അരച്ചു് ഉരുട്ടിയാൽ അതിന്നു് ആമലകദ്രവ്യമെന്നു
പറയും.

ഗന്ധം ശബ്ദമുരവാരിസേവ്യഘൃണപ്ലാമഃ പടീരം ഹരി-
ദൈപാസ്യാർച്ചമരേ സുരഭശശിനാഗാബ്ദൈസ്തദീശാച്യുതേ
സേനാന്യാമസ്യഗായസേന്ദഗദകീശാംഭോമുരം മാലയം
ഔർഗ്ഗേ പ്രാഹുരിദം മുരാബ്ഗദപദച്ചാലോരഗോരോചനം.

[നെ

ഹരിദൈപാസ്യാർച്ചമരേ - വിഷ്ണുവികളും ഗണപതി
വികളും ശാസ്താവികളും ശിവകളും, ശബ് - കൊട്ടം, മുരം - അതു
തന്നെ, വാരി - ഇരുവേലി, സേവ്യം - രാമച്ചം, ഘൃണനം - കങ്കമം,
പ്ലാ - മാഞ്ചി, അച്യുതം - അകിലു് ഇവ ഗന്ധം - അഷ്ടഗന്ധങ്ങൾ.
ഈശാച്യുതേ സുരഭശശിനാഗാബ്ദൈ തത് - ശങ്കരനാരായണ
കൽ ദേവതാരവും കർപ്പൂരവും നാഗപ്പൂവും മുത്തങ്ങയും ഈ നാലി
ന്നോടും കൂടിയ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ എട്ടും ഗന്ധങ്ങൾ. സേനാന്യാം
അസ്യഗായസേന്ദഗദകീശാംഭോമുരം മാലയം - സുബ്രഹ്മണ്യകൽ

മല്ലീചമ്പലജാതനവീതകളും തുളും ഗുഹാഭ്യുഷ്ഠി തൈ
സംയോജ്യം ശിവ പത്മപാദപദങ്ങളുംഭേ ജഗന്നാഗന്ധിക
സൈതൽകവചവിന്മുചാപതി കൈയ കന്യാബ്ജഭൂപീന്ദ്രിയ
ശ്രീശാസ്ത്ര മഹർഷിപത്മീദര കന്യകാ സാശോകനാശോഭഭവം.

[990]

ഗുഹാനുഗ്രഹം - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽകൂടാതെ ശേഷം ആറു ദേവന്മാരിലും, മല്ലീം (വകജാതിനന്ദി)ബകളും - മല്ലികുപ്പും ചെമ്പകുപ്പും പിച്ചുകുപ്പും നന്ത്യാർവട്ടത്തിൻപുറവും ഇലഞ്ഞിപ്പുറവും ഉല്പാദിപ്പിച്ചു വേണം. ശിവവിഷ്ണുനായകന്മാർ അപരനന്ത്യാർവട്ടം സൗഗന്ധികം സംയോജ്യം - ശിവങ്കലും ഗണപതിയിങ്കലും മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ അഞ്ചിനോടും കൂടി മഞ്ഞനന്ത്യാർവട്ടവും താമരപ്പുറവും സൗഗന്ധികപ്പുറവും കൂട്ടിയാൽ പൂപ്പുണ്ടാകും ദേവിക്കും ഉമാപതിയുടെ സൈതൽ കന്ദഹലിനീ - ശങ്കരനാരായണൻ ഈ ഏഴിനോടും കൂടിയ കരുണിൻപുറവും ഞാഴൽപുറവും ഇവ പത്തു പൂപ്പുണ്ടാകും. ശ്രീശാസ്ത്രം - വിഷ്ണുവിങ്കലും ശാസ്താവിങ്കലും, കന്ദാബ്ജധൂമിസ്രിയം - കരുണിൻപുറവും താമരപ്പുറവും ഇരുവാച്ചിമുല്ലപ്പുറവും കുറുമുഴിപ്പുറവും മുന്തിലത്തേത് അഞ്ചും കൂടി വെട്ടുകൂട്ടം പൂപ്പുണ്ടാകും. ഇഹ മഹിഷദാസി - ഇവിടെ ഒർഗ്ഗയിങ്കൽ, സാശോകനാശോഭം - അശോകത്തിൻപുറവും നാലു പുറവും മുന്തിലത്തേത് അഞ്ചും കൂടി ഏഴുകൂട്ടം പൂപ്പുണ്ടാകും.

உதயபதிமயம் மாராணியுதய-

കുടുംബ സൗഗന്ധികം കലശലായതും

தீர்ப்பாய்வுகமி மருஜே

തൃശ്ശൂർ ജില്ലാ ഭരണകമ്മീഷൻ

94

ശരഭേ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ, ഉൽപലം - ചെങ്ങന്നൂരിൽപ്പൂവ്,
കുലിന്ദം - നൈതൽപ്പൂവ്, അംബുജം - താമരപ്പൂവ്, കുമ്പഭം -
ആമ്പൽപ്പൂവ്, സൗഗന്ധികം - സൗഗന്ധികപ്പൂവ്, കശേരു -
ചുവന്ന നൈതൽപ്പൂവ്, ഉൽപലയുഗം അപി - ശേപനോൽപ

ലവും നിലോൽപലവും ഇങ്ങനെ എട്ടു ചുപ്പുങ്ങൾ. അത്ര തത്താള ഭാവേ രക്ത കരവീരം - ഇവിടെ ചുപ്പുങ്ങളിൽ കിട്ടാത്തതിന് പുവന്ന കണവീരപ്പുവ് കൂട്ടിക്കൊള്ള.

നീവാശാശിരവതണ്ഡുലവേണബീജ-

മാഷം ഹരൈ ഹരിഹരേ/മാഷതമേതദേവ

സിലാതമകങ്കസഹിതം നിജഗർഭഗീതാ

വിഷ്ണുശപരേ മാരിഷജിത്യപി ധാതവഃ സ്യഃ. വൃ

ഹരൈ നീവാശാശിരവതണ്ഡുലവേണബീജമാഷം അഷ്ടതം - വിഷ്ണുവിങ്കൽ വരാനെല്ലം നെല്ലം യവവും അരിയും മുളനെല്ലും ഉപ്പനും കൂടിയത് അഷ്ടതദ്രവ്യം. ഹരിഹരേ സിലാതമകങ്കസഹിതപദാശ്വതദ് ഏവ - ശങ്കരനാരായണകൽ കടകം കമ്പപ്പയറം കൂടിയ വിഷ്ണുവിങ്കൽ പറഞ്ഞത് അഷ്ടതദ്രവ്യം. വിഷ്ണുശപരേ മാരിഷജിതി അപി നജഗർഭഗീതാഃ ധാതവഃ സ്യഃ - ഗണപതിയിങ്കലും ഭഗ്നയിങ്കലും തങ്ങളുടെ ഗർഭന്ത്യാസത്തുകൽ പറഞ്ഞ മനശോല തുടങ്ങിയ ഒമ്പതും ധാതുദ്രവ്യങ്ങളായി ഭവിക്കും.

കപമിതകഥിതവൃക്ഷതപശരീഷം സുദശം

ഭസിതമിഹ സമുക്തം ഭഗ്നഭഗ്നാഹരിശേ

ഇഹ മാരിഷനിഹന്ത്ര്യാം ഖാദിരതപക്വദേ തു

ദപിജവരതരകലും യോജനീയം വദന്തി. വൃ

ഭഗ്നഭഗ്നാഹരിശേ- ശിവങ്കലും ഭഗ്നയിങ്കലും ശങ്കരനാരായണങ്കലും, സുദശം കപമിതകഥിതവൃക്ഷതപശരീഷം ഭസിതം സമുക്തം - തങ്ങളുടെ കഷായദ്രവ്യത്തുകൽ പറഞ്ഞ ഞാലികളുണക്കി ചാണകത്തിൽ വച്ചു വട്ടു വേകിച്ചാലുണ്ടാകുന്ന ഭസ്മം ഭസ്മമാകുന്ന ദ്രവ്യം. ഇഹ മാരിഷനിഹന്ത്ര്യാം, ഇവിടെ ഭഗ്നയിങ്കൽ, ഖാദിരതപക്വദേ ദപിജവരതരകലും യോജനീയം - കഷായത്തുകലേ കരിക്കാലി വേണ്ട സ്ഥാനത്തു പ്ലാശിന്റെ തൊലി ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചു കൂട്ടണം. ഇതി ആചാര്യഃ വദന്തി - ഇപ്രകാരം ആചാര്യന്മാർ പറയുന്നു.

വേദീഷേത്രഗജോഷ്ണശൃംഗഗിരിവലീമീകോദ്ഭവാഃ സ്പർശദ-

സ്പർശാഃ കോലനദീതടപ്രയതാകാന്തസ്രാന്തദ്ഭവാഃ

ശാർങ്ഗ്ഗശേ സരിദബ്ധീജേ ശരഭവേ തിത്ഥാബ്ധവേശ്ശോദ്ഭവേ

വിഷ്ണു ശാസ്തരി ഹസ്തിനാകജവിഹീനാ വാഹിനീതീരജാഃ. വൃ

വേദീക്ഷേത്രഗജോഷ്ണംഗഗിരിവല്മീകോദ്ഭവഃ മുദഃ
 ഉല്പാഃ - എല്ലാ ദേവന്മാരിലും അഗ്നിമോത്രവേദിയിങ്കൽനിന്നും
 വിളഭ്രമിയിങ്കൽനിന്നും ആനക്കൊമ്പിങ്കൽനിന്നും കാളക്കൊമ്പി
 കൽ നിന്നും പവ്തത്തിൽ നിന്നും പുററുകൽ നിന്നും എടുത്ത
 മണ്ണുകൾ ഉല്പുഷ്ടമായി ഭവിക്കും. ശാർങ്ഗീശ കോലനദീതട
 പായതടാകാന്തസ്രവന്ത്യദ്ഭവഃ - ശങ്കരനാരായണകൽ പന്നിക
 ത്തിയേടത്തേതും പുഴയുടെ രണ്ടുകരയിങ്കലുള്ളതും കളത്തിലുള്ളതും
 പുഴയിലുള്ളതും ഈ മണ്ണുകളെല്ലാം മുന്തിലത്തേതു് ആറും കൂടിയ
 മണ്ണുകൾ. ശരദേവ സരിദബ്ധിജേ - സുബ്രഹ്മണ്യകൽ മുന്തിലത്തേ
 തിനോടു പുഴയിലേതും സമുദ്രത്തിലേതും കൂടി എടുക്കൂ മണ്ണുകൾ
 ഭവിക്കും. വിശ്വേ തീർത്ഥാഞ്ചവേശ്വാദ്ഭവേ - ഗണപതിയിങ്കൽ
 മുന്തിലത്തേതു് ആറും തീർത്ഥത്തിലേതും എലിപ്പുഴിയും കൂടി
 മണ്ണുകൾ എടുക്കൂ ഭവിക്കും. ശാസ്തരി ഹസ്തിനാകജവിഹീനഃ
 വാഹിനീതീരജഃ - ശാസ്താവിങ്കൽ ആനക്കൊമ്പിലേതും പുറമെ
 മണ്ണും കൂടാതെ മുന്തിലത്തേതിൽ നാലും പുഴയുടെ തീരത്തിങ്കലേ
 മണ്ണുകൾ രണ്ടും കൂടി ആറുകൂടും മണ്ണുകൾ ഭവിക്കും.

ശാന്ത്യംഭഃ ശിവശാർങ്ഗിണീഹ തിലസിദ്ധാത്മൈർവൈവൈ
 [ണവൈ-

ന്നീവാതൈസ്തൃസീദളാംബുജപലാശൈർമംഗലാംഭഃ പുനഃ
 ബ്രഹ്മാശോകകശാർജ്ജ്വനേന്ദ്രലതികാബോധ്യകരാബ്ജൈകപ.
 ദ്മാഡ്യം സ്വാത് പൃഥുകാദികം ദ്വിപമുഖേ ഭക്ത്യം ചതുഷ്ഠം
 [വിദഃ. വൃത

ഇഹ ശിവശാർങ്ഗിണി - ഇവിടെ ശങ്കരനാരായണകൽ,
 തിലസിദ്ധാത്മഃ - എള്ളും കടുകും, യവൈഃ - യവവും, വൈ
 ണവൈഃ - മുളനെയ്യും, നീവാതൈഃ - വരിനെയ്യും, തൃസീദളാം
 ബുജപലാശൈഃ - തൃസീയിലയും താമരയിതളും ഇവറ്റൊക്കെ
 ണ്ട്, ശാന്ത്യംഭഃ സ്വാത് - ശാന്തിജലമാകുന്ന ദ്രവ്യം ഭവിക്കും. പുനഃ
 ബ്രഹ്മാശോകകശാർജ്ജ്വനേന്ദ്രലതികാബോധ്യകരാബ്ജൈകപദ്മാ
 ഡ്യം മംഗലാംഭഃ - പിന്നെയും ശങ്കരനാരായണകൽ പ്ലാശും
 തൊത്ത് അശോകം, അശോകത്തിന്റെ തളിൽ കശനാമ്പ്,
 അജ്ഞാനം - മരുതിൻതൊത്ത്, ഇന്ദ്രലതിക - ഉഗ്രിഞ്ഞ അരയാൽ
 തൊത്ത് കരത്താമര ഇവ ഏഴും കൂടിയതു് മംഗലജലമായി
 ഭവിക്കും. ദ്വിപമുഖേ പൃഥുകാദികം ചതുഷ്ഠം ഭക്ത്യം വിദഃ -

ഗണപതിനിങ്കൽ അവലംബം എടുക്കുകയും അപ്പുറം അടയും ഈ നാലുകൂടിയത് ഭക്ഷ്യദ്രവ്യം.

ബീജാനിഷ്ടഭവേ യവാഃ സതിലഗോധുമാഃ സസിലാത്മകാഃ ശാലീമുദ്ഗകമാഷകാശ്ച സഹനീവാഭാ ഹരീശ്ശേലം തേ ശ്യാമാക ക്ലൃണകംഗുവൈണവയുതാ നിഗമാഷസിദ്ധാർത്ഥകാഃ സംഘാതദ്രവിണാനുജീഗണമഥാസൈസ്തത് പ്രയോഗം ബ്രുവേ.

വൃന്ത

ഇഷ്ടഭവേ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ, യവാഃ - യവവും, സതില ഗോധുമാഃ - എള്ളാ ഗോതവും, സസിലാത്മകാഃ - കടുകും, ശാലീ മുദ്ഗകമാഷകാഃ ച - നെല്ല്, ചെറുപയറും ഉഴുന്നും, സഹനീ വാഭാ - വരിനെല്ല് ഇവ ഏതും, ബീജാനി - ബീജങ്ങളായി ഭവിക്കും. അഥ ഹരീശേ - അനന്തരം ശങ്കരനാരായണങ്കൽ, ശ്യാമാക ക്ലൃണകംഗുവൈണവയുതാഃ - ചായയും ചണവും തിനയും മുളയും ഇവറ്റിന്റെ ഫലങ്ങൾ കൂടിയും, നിഗമാഷസിദ്ധാർത്ഥകാഃ - ഉഴുന്നും കടുകും കൂടാതെയുള്ള സുബ്രഹ്മണ്യങ്കലേതു ബീജങ്ങൾ; സംഘാതദ്രവിണാനി അജീഗണം - ഞാൻ കൂട്ടമായി വേണ്ടുന്ന ദ്രവ്യങ്ങളെ പറഞ്ഞു. അഥ അസൈഃ തത് പ്രയോഗം ബ്രുവേ - അനന്തരം മറ്റുള്ള ദ്രവ്യങ്ങളോട് കൂടി ഈ സംഘാത ദ്രവ്യങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തെ പറയുന്നു:—

അനന്തരം വിഷ്ണുവിങ്കൽ സപ്തദശാശ്വമുദാഹരണമുള്ള കലകളെ പറയുന്നു:—

ആശ്വാദിസപ്തദശദിർഭവൈഃ ശ്രീശാഭിഷേചനേ ഖടാദിക് ശാപ്തിരൂട്ടി പൂർവ്വാ ദ്രവ്യാദികം ബ്രുവേ. വൃ

ശ്രീശാഭിഷേചനേ - വിഷ്ണുവിങ്കലേ കലശാഭിഷേചനത്തുങ്കൽ, ആശ്വാദിസപ്തദശാഃ ദിവൈഃ - നെയ്യുതടങ്ങി പതിനേഴ് ദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടു ചെയ്യുമ്പോൾ, ഖടാദിക് ശാപ്തിഃ ഉട്ടിപ്പൂർവ്വാ - കലകളുടെ പത്മങ്ങളുടെ ക്രമം മുമ്പിൽ പറഞ്ഞതു തന്നെ ആകുകൊണ്ട്; ദ്രവ്യാദികം ബ്രുവേ - ദ്രവ്യങ്ങളേയും തദ്ദേവതാമന്ത്രങ്ങളേയും അഭിഷേകമന്ത്രത്തേയും തത്ക്രമത്തേയും പറയുന്നു.

ആജോഷോദകരത്നകാന്ത ഫലലോഹം മാഞ്ജനം ഗന്ധകം പ്രാദക്ഷിണ്യവിധാനത്യേകമന്ത്രവൈ ബ്രാഹ്മേ ഹൈഭവേ

[നൃസേൽ

പാദ്യാർദ്ധ്യാചമനീയഗവ്യദധി ഭുജം മാക്ഷികം കപാലകം
ദിക്കോണേഷു ബഹിസ്തദീശമനദിസ്താരേണ ശേഷേഷപഃ. വു വു

ബ്രാഹ്മേ പ്രാദക്ഷിണ്യവിധാനതഃ സദൈവേ - ബ്രഹ്മകല
ശതൃതലം കിഴക്കു തുടങ്ങി പ്രദക്ഷിണക്രമേണ ദൈവികമാകുന്ന
ദലകലശങ്ങളിലും പീഠപുഷ്പാദികൾ ചൂടാക്കി വെച്ചേറേ ചെയ്താൽ,
ആയുഷ്കോടകർത്താക്കാനി ഫലലോഹം മാജ്ജനം ഗന്ധകം
അക്ഷതയവൗ ച നൃസേത് - ബ്രഹ്മകലശതൃതൽ നെച്ചിനേയും
അതിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള ദലകലശങ്ങളിൽ കിഴക്കു തുടങ്ങി പ്രദക്ഷി
ണക്രമേണ കാഞ്ഞവെള്ളത്തേയും രത്തങ്ങളേയും ഫലങ്ങളേയും
ലോഹങ്ങളേയും മാജ്ജനത്തേയും അഷ്ടഗന്ധത്തേയും അക്ഷത
ത്തേയും യവത്തേയും നൃസിപ്പു. ബഹിഃ ദിക്കോണേഷു തദീശമ
നദിഃ - പുറത്തേ ഖണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങളിൽ ദിക്കു നാലും കോണു
കൾ നാലുമായിട്ട് അതിന്റെ അധിഭാവതാമന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ട്,
പാദ്യാർദ്ധ്യാചമനീയഗവ്യദധി ഭുജം മാക്ഷികം കപാലകം ച -
പാദ്യദ്രവ്യത്തേയും അർദ്ധ്യദ്രവ്യത്തേയും ആചമനദ്രവ്യത്തേയും
പഞ്ചഗവ്യത്തേയും തൈരിനേയും പാലിനേയും തേനിനേയും
ക്ഷായത്തേയും നിറപ്പു. ശേഷേഷ താരേണ അപഃ - ശേഷമുള്ള
പരികലശങ്ങളിൽ പ്രണവംകൊണ്ട് ശുദ്ധജലത്തേയും നിറപ്പു.

വിഷ്ണുർമ്മുഖജകഞ്ചേരവസുശ്ച വിശ്വാൻ
ഗന്ധർവ്കാൻ നിരൂതിസുംഭജിതൗ പിതൃശ്ച
ശ്രീവാക്സദക്ഷകവിസോമസുരേശപരാക്വീ-
നാജ്യാദിഭാഞ്ജിദിദധത്യധിദൈവതാനി. വൻ

വിഷ്ണുർമ്മുഖജകഞ്ചേരവസുൻ - വിഷ്ണവേ നമഃ, ആദി
ത്വായ നമഃ, ബ്രാഹ്മണേ നമഃ, വൈശ്ണവണായ നമഃ, വിശ്വാൻ -
വിശ്വപദ്യോ ദേവദ്യോ നമഃ, ഗന്ധർവ്കാൻ - ഗന്ധർവ്വദ്യോ നമഃ,
നിരൂതിസുംഭജിതൗ - നിരൂതയേ നമഃ, ദഗ്ദ്ധായൈ നമഃ, പിതൃൻ -
പിതൃദ്യോ നമഃ, ശ്രീവാക്സദക്ഷകവിസോമസുരേശപരാക്വീൻ -
ശ്രീയൈ നമഃ, സരസ്വതൈ നമഃ, ദക്ഷായ നമഃ, ശുക്രായ നമഃ,
സോമായ നമഃ, ഇന്ദ്രായ നമഃ, യമായ നമഃ; ആജ്യാദിഭാഞ്ജി
അധിദൈവതാനി അഭിദധതി - നെയ തുടങ്ങി ക്ഷായം കഴി
വോളമുള്ള ദ്രവ്യങ്ങളേ നിറപ്പാനുള്ള അധിഭാവതാമന്ത്രങ്ങൾ
ഇങ്ങനെ പതിനേഴിനേയും പറഞ്ഞരിക്കുന്നു.

ഋദ്ധഃ ഷോഡശ പാണ്ഡുക്കന്യേദം വിഷ്ണുരപി ക്രമാത്
സ്നാനമന്ത്രാസ്തദീശാന്താഃ പ്രോക്താഃ സ്നാനക്രമം ബ്രുവേ.
ൻ ൦

പാണ്ഡുക്കന്യേ ഷോഡശ ഋദ്ധഃ ഇദം വിഷ്ണുഃ അപി
ക്രമാത് - സഹസ്രശീർഷാഭി പുരുഷസൂക്തത്തിന്റെ ഋക്കകരം
പതിനാറും (ഇദം വിഷ്ണുർവിചക്രമേ' എന്ന് ഋക്കം ക്രമേണ,
തദീശാന്താഃ സ്നാനമന്ത്രാഃ - ആദിയിട്ട പ്രണവവും ഉപചാരവും
കൂടക്കും അധിഭേദതാമന്ത്രവും മൂലവും പ്രണവവും കൂടി ബ്രഹ്മകല
ശങ്ങളേ ആടവാനുള്ള മന്ത്രങ്ങളും. പരികലശങ്ങളും ആടവാൻ
ഋക്കതന്നെ മന്ത്രങ്ങളും. പ്രോക്താഃ - പ്രോക്തങ്ങളായി. സ്നാന
ക്രമം ബ്രുവേ - കലശങ്ങളേ ആടുന്നേടത്തേ ക്രമത്തേയും പറയു
ന്നേൻ.

മാനുഷദീക്ഖണ്ഡഃ ശൈവബ്രഹ്മാലഭേനാഥ മാനുഷവിദിക്-
[സ്വൈര
ദൈവികദീക്ഖണ്ഡഗതൈഃ സപ്തദശഭൂവ്യകേ ഹരിം സ്നപയേത്.
ൻ ൧

സപ്തദശഭൂവ്യകേ - ഈ സപ്തദശഭൂവ്യങ്ങളുടെ അഭിഷേക
ത്തുകൾ, മാനുഷദീക്ഖണ്ഡഃ - മുമ്പിൽ മാനുഷത്തുകലേ
ദിക്കുകളിൽ, ഖണ്ഡബ്രഹ്മാനം തൽപരികലശങ്ങളോടും കൂടി
ആടിയാൽ, ബ്രഹ്മാലഭേന - പിന്നെ പുറത്തു വന്ന് പാണിക്കൊ
ട്ടിച്ച് ബ്രഹ്മകലശത്തേ എടുപ്പിച്ചു കൊണ്ടുപോയി ആട്ടു. അഥ
മാനുഷവിദിക്സ്വൈര - പിന്നെ മാനുഷത്തുകലേ അഗ്ത്യാദികോണ
കളിലേ ബ്രഹ്മാനം പരികലശങ്ങളുമാട്ടു. ദൈവികദീക്ഖണ്ഡ
ഗതൈഃ - പിന്നെ ദൈവികത്തുകലേ ദലകലശങ്ങളേ ദിക്കു
കോണും ആയിട്ടും അഭിഷേകം ചെയ്യൂ. ഇങ്ങനെ സപ്ത
ദശഭൂവ്യം.

അനന്തരം പഞ്ചധിശൈവഭൂവ്യക്രമത്തേ പറയുന്നു:-

ഭൂവ്യ തത്ത്വമിതേ ഷഡർണ്ണമനുനാ സ്നാനോദകം മധ്യതഃ
പാദ്യാദിസ്പർശവണ്ഡമധ്യകലശേഷപാത്താസന്തേജാദിഷു
ബാഹ്യേ ദിഗ്വിദിഗന്തരാജനിഹിതേഷപന്തശ്ച ദികോണകേ-
ഷപാപുതു ദ്രവിണാനി തത്ത്വദണ്ഡഭിശ്ചാഭ്യുച്ഛയേച്ഛാർങ്ഗിണി.
ൻ ൨

ശാർങ്ഗീണി - വിഷ്ണുവിൽ, തത്ത്വമിതേ ഭൂവ്യ - പഞ്ചവിംശതിഭൂവുങ്ങളേകൊണ്ടുള്ള കലശത്തുകൾ, മദ്ധ്യതഃ ഷഡ്ജമനനാ സ്താനോദകം - നടുവിൽ "ഓം നമോ വിഷ്ണവേ" ഇത്യാദി ചന്ദ്രനുംകൊണ്ട് സ്താനോദത്തേ നൃസിപ്പു. ബാഹ്യേ ഉപഖണ്ഡമദ്ധ്യകലശേഷം അത്താസനേജ്യാദിഷു - പുറത്തു ഖണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങൾ പീഠപൂജയും കാണ്ഡസ്താരവും കൂർച്ചന്യാസവും പൂജയും ചെയ്തു, ദിഗ്വിദിഗന്തരാമുനിധിത്തേഷു അന്തഃ ദിശോണാകഷു - തത്തദണ്ഡദിഃ പാദ്യാദീനി ഭൂവിണാനി ആപുർവ്വ അഭ്യർച്ചയേത് - പുറത്തു ദിക്കും കോണും അന്തരാളങ്ങളും അകത്തു ദിക്കും കോണും ക്രമമായിട്ട് അതത് അധിദേവതാമന്ത്രനുംകൊണ്ട് ഭൂവുങ്ങളേ നിറച്ചു വെച്ചേറേ മൂലംകൊണ്ടാവാമിച്ചു പൂജിച്ചു.

പാദ്യാർഘ്യാചാമഗവ്യം സമൃതദധിപയഃ ക്ഷൌരദ്രമേകാക്ഷ

[രേണോ-

ഷ്ണോദകം കപാലോദകം മാർജ്ജനഫലയവരത്നോദലോഹോദകൈശശം ഗായത്ര്യാ ഗന്ധപുഷ്പരൂപമികമപി സധാത്വക്ഷതം കേരവാരിക്ഷുത്ഥോദം തണ്ഡുലോദം നൃസതു തദധിദൈവാന്തമഷ്ടാക്ഷ-

[രേണ. നമ്പ

അക്ഷാക്ഷരേണ പാദ്യാർഘ്യാചാമഗവ്യം സമൃതദധിപയഃ ക്ഷൌരദ്രം - പുറത്തു ദിക്കുകോണുകളിൽ പാദശാക്ഷരനുംകൊണ്ട് അധിദേവതയോടും കൂടി പാദ്യത്തേയും അർഘ്യത്തേയും ആചമനീയത്തേയും പഞ്ചഗവ്യത്തേയും നെയ്യിനേയും തൈരിനേയും പാലനേയും തേനിനേയും നിറപ്പു. ഗായത്ര്യാ തദധിദൈവാന്തം ഉഷ്ണോദകം കപാലോദകം മാർജ്ജനഫലയവരത്നോദലോഹോദകൈശശം - അന്തരാളങ്ങളിൽ ഭൂശാദിയായിട്ട് ഗായത്രികൊണ്ടും അധിദേവതാമന്ത്രവും കൂട്ടി കാച്ചിയവെള്ളത്തേയും കഷായത്തേയും മാർജ്ജനത്തേയും ഫലത്തേയും യവത്തേയും രത്നങ്ങളേയും ലോഹങ്ങളേയും കശയേയും നൃസിച്ചു വെള്ളംകൊണ്ടും നിറപ്പു. അഷ്ടാക്ഷരേണ ഗന്ധപുഷ്പരൂപമികം സധാത്വക്ഷതം കേരവാരിക്ഷുത്ഥോദം തണ്ഡുലോദം ച തദധിദൈവാന്തം നൃസതു - അകത്തു ദിക്കോണുകളിൽ അഷ്ടാക്ഷരനുംകൊണ്ട് അധിദേവതാമന്ത്രത്തോടും കൂടി അഷ്ടഗന്ധത്തേയും പുഷ്പങ്ങളേയും ഉപമാനഭൂവുത്തേയും ആമലക

ഭൂവുത്തെയും ബ്രഹ്മതത്തെയും തെങ്ങാവെച്ചുത്തെയും കരിമ്പിൻ നീരിനെയും വിഷ്ണുവജ്രത്തെയും നൃസിപ്പു.

ഭൂവാനാം പരം പിതൃരമാവാദക്ഷവിഷ്ണുശനം-
ശാക്തോത്തവിശ്വപയനദേവബ്രഹ്മവസപാപയാഃ
സ്വരൂപം ബ്രഹ്മദേവതാ നിഗമിതാ ഗന്ധർവാരിശപരാ-
സ്താർക്ഷ്യം ക്ഷാസിതീ രമായരൂസിഹാഖ്യേന ഹയാന്യഃ-

[ക്രമാത്. ന് ര

ഭൂവാനാം - സ നാനോദി തുടങ്ങിയ ഭൂവുത്തേക്കു്, പരം പയഃ "ഓം നമോ വിഷ്ണവേ പരപുരുഷായ ഓം നമോ നാരായണായ ഓം ശ്രീം ഹരസഃ സോഹം സ്വാഹാ ഓം നമോ നാരായണായ" ഇങ്ങനെ ക്ഷയക്ഷരവും അധിദേവതയും മൂലപുടിതമായ ആത്മാക്ഷരവും കൂടി ബ്രഹ്മന്റെ ഭൂവുത്യാസമന്ത്രം. പിന്നെ പാദ്യാദികൾക്കു് പിതൃരമാവാദക്ഷവിഷ്ണുശനശ്ചന്ദ്രോക്തോത്തവിശ്വപയനദേവബ്രഹ്മവസപാപയാഃ - പിതൃഭ്യോ നമഃ, ശ്രിയൈ നമഃ, സരസ്വതൈ നമഃ, ഭക്തായ നമഃ, വിഷ്ണവേ നമഃ, ഉശനസേ നമഃ, ചന്ദ്രായ നമഃ, ഇന്ദ്രായ നമഃ, ആദിത്യായ നമഃ, യമായ നമഃ, വിശ്വേഭ്യോ ദേവേഭ്യോ നമഃ, വൈശ്വനായ നമഃ, വായവേ നമഃ, ബ്രഹ്മണേ നമഃ, വസുഭ്യോ നമഃ, സാവിത്രി - സാവിത്രൈ നമഃ, ഗന്ധർവാരിശപരാഃ - ഗന്ധർവായ നമഃ, വരുണായ നമഃ, താർക്ഷ്യഃ - ഗരുഡായ നമഃ, ക്ഷാ - പൃഥിവ്യൈ നമഃ, നിതീഃ - നിതൃതൈ നമഃ, രമായരൂസിഹാഖ്യേന - ശ്രീധരായ നമഃ, നൃസിഹായ നമഃ, ഹയാന്യഃ - അശ്വമുഖായ നമഃ, ഇതി ക്രമാത് അധിദേവതാഃ നിഗമിതാഃ സ്വഃ - ഇങ്ങനെ ഭൂവുത്യാസ ക്രമേണ അധിദേവതാമന്ത്രങ്ങളും ഉക്തങ്ങളായി.

ഇദമഗ്നിരണ്യവർണാ ആപോഹിഷ്ഠാ പ്രജാപതേ ന തപത് തേജോസീതി ദധിക്രാവ്ണോഽഥാപ്യായസ്വമന്ത്രമധുമത്യഃ. ന് ര

ആകൃഷ്ടനാശപത്ഥം ഭദ്രംകർണേഭിരൂഗ്ദ്ധണാനാന്തപാ വായോ ബ്രഹ്മോപതപാ ദേവസ്യതപാ ച മാനുഷേ മന്ത്രാഃ. ന് ന

മാനുഷേ - മാനുഷത്തുകൽ, ദിക്കുകളിലേയും കോണുകളിലേയും അന്തരാളങ്ങളിലേയും പാദ്യാദികളായ കലശങ്ങൾക്കു് "ഇദം വിഷ്ണുർവിചക്രമേ" എന്നും "ഹിരണ്യവർണാഃ ശുചയഃ" എന്നും "ആപോഹിഷ്ഠാമയോ ഭുവഃ" എന്നും "പ്രജാപതേ നതപ

“എന്നും “തേജോസിതേജോനപ്രേമി” എന്നും “ഭധിക്രാ
വ്ണോ അകാരിഷം” എന്നും “ആപ്തായസ്വ സമേതു തേ”
എന്നും “മധുവാതാ ഗുതായ തേ” ഇത്യാദി മുനും അന്തരാർത്ത
കലേ ഉഷ്ണോദാദികൾക്ക് “ആകൃഷ്ണനരജസാ” എന്നും “അശ്വ
ത്ഥവാനിഷഭനം” എന്നും “ഭദ്രം കർണഭിഃ ശുണയാമഭേവാഃ”
എന്നും “ഗണാനാന്തപാ ഗണപതിം” എന്നും “വായവായാഹി
രേത” എന്നും “ബ്രഹ്മജജ്ഞാനം പ്രഥമം പരസ്താത്” എന്നും
“ഉപതപാഗേദിവേ ദിവേ” എന്നും “ഭേവസ്യതപാ സവിതുഃ
പ്രസവേ” ഇത്യാദി മുനും ഇങ്ങനെ പതിനാറ് ഗ്രന്ഥകൾ മാത്രം
ഈ കലേ മന്ത്രങ്ങൾ.

വിഷ്ണോരരാടമിതി തത്ത്വപായാമി സുവർണ്ണപ്രമിത്യതഃ സ്ത്രോതാ
ശന്നോ യാദിവ്യാ യാസാം ച പരോമാത്രയാണവോ ദൈവേ.ൻ

ദൈവേ - ദൈവത്തുകൾ ദിക്കുകളിലും കോണുകളിലും,
“വിഷ്ണോരരാടമസി വിഷ്ണോഃ പൃഷ്ഠമസി” എന്നും “തത്ത്വപായാമി
ബ്രഹ്മണാ” എന്നും “സുവർണ്ണം ഛത്തം പരിവേദവേനം” എന്നും
“സ്ത്രോതാ പൃഥിവീഭവേ” എന്നും “ശന്നോഭേവാദിഷ്ടയേ”
എന്നും “യാദിവ്യാ ആപഃ പയസാ” എന്നും “യാസാം രാജാ
വരണോ യാതി മദ്ധ്യേ” എന്നും “പരോ മാത്രയാ തന്വാ
വൃധാന്തഃ” എന്നും ദൈവീകത്തികലേ മന്ത്രങ്ങൾ.

ബ്രാഹ്മേതോ ദേവാ ഇതി മനവഃ സ്തപനേ സ്വപുരണാണയതാഃ
ഇതി പഞ്ചവിംശതിമിതദ്രവ്യസ്താനക്രമോ ഹരൈഃ പ്രോക്തഃ.ൻ

ബ്രാഹ്മേ - ബ്രഹ്മകലശത്തുകൾ, “അതോ ദേവാ ഞവത്തു
നി” എന്നും, ഇതി സ്തപനേ മനവഃ സ്വപുരണാണയതാഃ - ഇപ്ര
കാരം കലശങ്ങൾ ആടുവാൻ പറഞ്ഞ ഗ്രന്ഥകളിൽ പ്രണവോ
പചാരങ്ങൾ ആദിക്കും ഒട്ടക്കും നിറപ്പാൻ പറഞ്ഞ അധിദേവതാ
മന്ത്രങ്ങളും മൂലപ്രണവങ്ങളും കൂടെ വേണം. വലിയ ബ്രഹ്മ
കലശമാടുന്നതിന് പ്രണവോപചാരപീഠമന്ത്രം മുതിർത്തുപയ
കലാതത്ത്വം പരിവാരമന്ത്രങ്ങൾ ആദിയ്ക്കും; പിന്നെ ഗ്രന്ഥം അധി
ദേവതയും സ്വസൂക്തവും പുരുഷസൂക്തവും മൂലപ്രണവവും കൂടെ
വേണം. ഇതി ഹരൈഃ പഞ്ചവിംശതിമിതദ്രവ്യസ്താനപനക്രമഃ
പ്രോക്തഃ - ഇപ്രകാരം വൈഷ്ണവത്തുകലേ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യ
ങ്ങളേക്കൊണ്ടുള്ള കലശത്തുകലേ ക്രമം പറയപ്പെട്ടു.

അനന്തരം ശങ്കരനാരായണങ്കല്പ കലശ്ശ്വകാരണേ പറയുന്നു:—

അധമായമപ്യവ്യാപ്തമോത്തമപര്യന്തമിഹാഭിഷേചനം
നവധാ പരിചക്ഷതേ ബുധാഃ ക്രമശഃ ശങ്കരശാർദ്ദഗ്ധനപനി.

[ൻൻ

ശങ്കരശാർദ്ദഗ്ധനപനി - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ, ഇഹ ബുധാഃ അധമായമപ്യവ്യാപ്തമോത്തമപര്യന്തം നവധാ അഭിഷേചനം പരിചക്ഷതേ - ഇവിടെ വിദ്വാന്മാർ അധമായമം തുടങ്ങി ഉത്തമോത്തമം അവസാനമായിട്ട് ഒമ്പതു പ്രകാരം കലശത്തേ പറയുന്നു. അത് എങ്ങനെ എന്നാൽ അധമായമം അധമമദ്ധ്യമം അധമോത്തമം മദ്ധ്യമായമം മദ്ധ്യമമദ്ധ്യമം മദ്ധ്യമോത്തമം ഉത്തമായമം ഉത്തമമദ്ധ്യമം ഉത്തമോത്തമം ഇങ്ങനെ ഒമ്പതുപ്രകാരം കലശങ്ങളുണ്ടു പറയുന്നു.

• തത്രാശുശാദ്രിനവവർഗ്ഗമിതാ ഘടാഃ സ്വ-

സ്രൂപനം ശതം സനവവിംശതികം ശതം ച
തത്തേപാത്തരദിശതകം ദിശതീ സവാശ്വാ
സാ സപ്തസപ്തതിയുതാദിക്രതിസ്രിശത്യാ. ൧൦൦

തത്ര അശുശാദ്രിനവവർഗ്ഗമിതാഃ - അവിടെ അശുശവർഗ്ഗം ഇരുപത്തിയഞ്ച്, അദ്രിവർഗ്ഗം നാല്പത്തിയൊമ്പത്, നവവർഗ്ഗം എൺപത്തിഒന്ന്, ത്രൂപനം ശതം - തൊണ്ണൂറ്റിയേഴ്, സനവവിംശതികം ശതം ച - നൂറ്റിഇരുപത്തിഒമ്പത്, തത്തേപാത്തരദിശതകം - ഇരുനൂറ്റി ഇരുപത്തിയഞ്ച്, സവാശ്വാ ദിശതീ - ഇരുനൂറ്റിപ്പതു മൂന്ന്, സപ്തസപ്തതിയുതാ സാ - ഇരുനൂറ്റിയെഴുപത്തിയേഴ്, ത്രാശത്യാ അദ്രിക്രതിഃ ച ഘടാഃ - മൂന്നുനൂറ്റിനാല്പത്തിയൊമ്പത്. ഇങ്ങനെ അധമായമാഭി ഉത്തമോത്തമാവസാനങ്ങളിൽ കലശങ്ങളുടെ സംഖ്യകൾ ഭവിക്കും.

അജ്യാദിഭിർഹരിവദത്ര കഷായനിഷ്ഠൈ-

ർദ്ദവൈസ്ത സപ്തദശഭിസ്രൂപധമാഭിഷേകാഃ
ശൈലാങ്കശങ്കരപുടാഹിതപഞ്ചസപ്ത-

ഗോവർഗസംഖ്യകലശൈവിഹിതാഃ ക്രമേണ. ൧൦൧

അത്ര ഹരിവദ് അജ്യാദിഭിഃ കഷായനിഷ്ഠൈഃ സപ്തദശഭിഃ ദ്വൈഃ ത്രൂപധമാഭിഷേകാഃ ൪ ഇവിടെ വിഷ്ണുവിങ്കലേ

പ്പോലെ നെയ്യ തുടങ്ങിയ കഷായാവസാനമായ പതിനേഴു ദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ട് അധമാധമവും അധമമദ്യമവും അധമോത്തമവും ഈ മൂന്നു പ്രകാരം പറഞ്ഞ കലശങ്ങൾ, ശൈലാകശങ്കരപട്ടാശിതപഞ്ചസപ്തഗോവർഗസംഖ്യകലശൈഃ ക്രമേണ വിഹിതഃ - ഏഴു പട്ടത്തുകൾ ഇരുപത്തിയഞ്ചും വെളു പട്ടത്തുകൾ നാല്പത്തിയൊമ്പതും പതിനൊന്നു പട്ടത്തുകൾ എൺപത്തിയൊന്നും കലശങ്ങളേക്കൊണ്ട് വിഷ്ണുവികലേപ്പോലെ ഉകതങ്ങളായി; പുരണമന്ത്രങ്ങളും വിഷ്ണുവികലേപ്പോലെ.

അഭിഷേകത്തുകയെ വിശേഷമന്ത്രങ്ങളേ പറയുന്നു:—

സദ്യോജാതകവാമവക്ത്രബഹുരൂപേശാനപഞ്ചാക്ഷരാ-
ബ്ധാപ്യായസ്വപ പയോവധീഹ മധുവാതബ്രഹ്മഹൃദ്ഭ്യാം മധു
അശ്വതഥേ ശിരസാ ജിനാർണശിഖയാ പുഷ്പാവതീചോചനേ-
നാപോഹ്യസ്മയയാണനാ പുരുഷപങ്ക്തൃർണാണനേത്യാക്ഷതം.

[൧൦൨

തന്മഹേശ്വരവർണതഃ പരം

വ്യോമജൈനലിപിപങ്ക്തിവർണതഃ

ത്വംബകാണകവചേന മാനജ-

ഗ്വിഷ്ണുജൈനലിപിനാ യവോദകം.

൧൦൩

പയോവധി സദ്യോജാതകവാമവക്ത്രബഹുരൂപേശാനപഞ്ചാക്ഷരാണി ആപ്യായസ്വപ - മാനുഷത്തുകലേ പാദ്യാപ്ത്യാ ചമനീയഗവ്യങ്ങൾക്ക് “സദ്യോജാതം പ്രപദ്യാമി” എന്നും “വാമദേവായ നമോ ജ്യേഷ്ഠായ” ഇത്യാദിയും “തത്പുരുഷായ വിദ്മഹേ” എന്നും “അഘോരേഭ്യോഽഥ ഘോരേഭ്യ” എന്നും കഴിഞ്ഞാൽ ബ്രഹ്മകലശത്തിന് “ഈശാനസ്സർവ്വിദ്യാനാം” എന്നും, പിന്നെ അഗ്നികോണിൽ തുടങ്ങി തൈരിന് പഞ്ചാക്ഷരവും, പാലിന് “ആപ്യായസ്വപ” എന്നും; മധുവാതബ്രഹ്മഹൃദ്ഭ്യാം മധു - “മധുവാതാ ഗൃതായതേ” എന്നു മൂന്ന് ഋക്കം പഞ്ചബ്രഹ്മഹൃദയമന്ത്രവും കൂടി തേനിനേയും, അശ്വതഥേ ശിരസാ - “അശ്വതഥേ വോ നിഷഭനം” എന്നും പഞ്ചബ്രഹ്മശിരോമന്ത്രവും കൂടി കഷായജലത്തെയുമാട്ടു. പിന്നെ ദൈവികത്തുകലേ ഭിക്ഷകളിലേ ഉഷ്ണാദകഫലമാർജ്ജനാക്ഷതങ്ങൾക്ക്, ജിനാർണശിഖയാ - സ്വ

ഗായത്രിയും പഞ്ചബ്രഹ്മശിരോമന്ത്രവും കൊണ്ട് ഉഷ്ണജലത്തേയും, പുഷ്പാവതീലോചനേന - “പുഷ്പാവതീഃ പ്രസുവതീഃ” എന്നും പഞ്ചബ്രഹ്മാഗത്തിന്റെ നേത്രവും കൂടി ഫലജലത്തേയും, ആപോഹ്യസ്മരണാണാം - “ആപോഹിഷ്ഠാ മയോഭവഃ” എന്നും പഞ്ചബ്രഹ്മാസൂത്രവും കൂടി മാർജ്ജനജലത്തേയും, പുൽപ്പടലം കയ്യിൽ ഏൽക്കുന്നതിനായി ആക്ഷതം - തത്പുരുഷായ വിദ്മഹേ എന്നും വ്യോമവ്യാപിദശാക്ഷരവും കൊണ്ട് അക്ഷതജലത്തേയും ആട്ടു. പിന്നെ കോണുകളിലെ തണലോഹഗന്ധയവങ്ങൾക്ക്, തന്മഹേശ്വരവർണ്ണനം - “തന്മഹേശ്വരായ വിദ്മഹേ” ഇത്യാദിയും വ്യോമവ്യാപിദശാക്ഷരവും കൂടി രത്നജലത്തേയും, വ്യോമജൈനലിപി പദ്യം വർണ്ണനം - “വ്യോമവ്യോമായ വിദ്മഹേ” ഇത്യാദിയും, വ്യോമവ്യാപിദശാക്ഷരവും കൂടി പിന്നത്തേ ലോഹോദകത്തേയും, ത്ര്യംബകാണകവചേന - “ത്ര്യാംബകം യജാമഹേ” ഇത്യാദിയും പഞ്ചബ്രഹ്മകവചവും കൂടി ഗന്ധോദകത്തേയും; മാനസഗപിഷ്ഠ ജൈനലിപിനാ യവോദകം - “മാനസോദകേ തനയേ മാനഃ” ഇത്യാദിയും “നാരായണായ വിദ്മഹേ” ഇത്യാദി വിഷ്ണുഗായത്രിയും കൂടി യവോദകത്തേയും ആട്ടു.

ഇതുകരുതുക സദ്യോദികമന്ത്രകാണാം

സഹസ്രശീർഷാലോകിതോക്തമന്ത്രാൻ

ഏകൈകാമസൈ സമുദീർഘ മന്ത്രി,

സംസ്താപയേച്ഛാദിഹിതകൃമേണ.

ഇതി ഉക്തസദ്യോദികമന്ത്രകാണാം ആദൈ - ഈ പറഞ്ഞ സദ്യോജാതാദികളായ കലശാദിഃഷ്ടകമന്ത്രങ്ങളുടെ ആദിയിങ്കൽ, സഹസ്രശീർഷാലോകിതോക്തമന്ത്രാൻ - ‘സഹസ്രശീർഷാ പരുഷഃ’ ഇത്യാദി വിഷ്ണുവിങ്കലേയ്ക്കു പറഞ്ഞ പതിനേഴമന്ത്രങ്ങളിൽ കാരോരോ ഋജുകളേ, സമുദീർഘ - ചൊല്ലിട്ട് സഹസ്രസദ്യോജാതാദികളേക്കൊണ്ട്, അഭിഹിതകൃമേണ മന്ത്രി സംസ്താപയേത് - മാനുഷദിക്ഖണ്ഡാലടൈഃ ഇത്യാദി കൃമത്തോടു കൂടി കലശങ്ങളേ ആട്ടു. ഇങ്ങനെ അധമന്ത്രം മൂന്നും.

അനന്തരം മദ്ധ്യമായതേ പറയുന്നു:-

തിഥിസംഖ്യപുടേധമായമം

രഥന്തേജൈസ്തവപുടന മദ്ധ്യതം

നവകാന്യപി ഭിഗ്വിദിക്ഷു തത് -

പരിതോ/ഘ്യാവിതി മദ്ധ്യമായമം.

൧൦൭

തീർത്ഥസംഗ്രഹപുടേ മദ്ധ്യതഃ ശൈലപുടേന അധമായമം രചയേത് - പതിനഞ്ച് പുടങ്ങളേ ഇട്ട് ചതുരശ്രം വന്നാൽ നടുവിൽ ഏഴു പുടംകൊണ്ടു് അധമായമമായ ഇരുപത്തഞ്ചു കലശത്തിന്റെ പരമത്തേ ഉണ്ടാക്കി ചുറ്റും ഒരു പുടം വീഥിയും തുത്ത്, തത്പരിതഃ ഭിഗ്വിദിക്ഷു അല്ലെങ്കിൽ നവകാനി അപി രചയേത് - പുറത്തു മൂന്നു പുടമുള്ളതിൽ ദിക്കുകളിലും കോണുകളിലുമായി എട്ടു നാലുകളേയുണ്ടാക്കൂ; ശേഷം അന്തരാളസ്ഥാനത്തു് മൂന്നു പുടങ്ങൾ വീഥിയായിട്ടു തുത്തുകൊള്ളൂ. ഇതി മദ്ധ്യമായമം - ഇങ്ങനെ തൊണ്ണൂറ്റിയെഴുകലശമായ മദ്ധ്യമായമത്തിന്റെ പരമം.

ഇളേക്ഷുകേരോദകതൈലശാന്തി-

മംഗല്യമുദ്ഭവേജലാനി ബാഹ്യേ

ബ്രാഹ്മണ ബീജേന ഘൃതാദികാന്തേ

ദിക്കോണദേശേഷപഭിപൂരയേച്ച.

൧൦൮

ഘൃതാദികാന്തേ - അകത്തേ അധമായമമായ ഇരുപത്തഞ്ചു കലശങ്ങളിൽ ഘൃതാദികളായ പതിനേഴുദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞപോലെ നിറച്ചാൽ, ബാഹ്യേ ദിക്കോണദേശേഷ - പുറത്തു ദിക്കുകളിലേയും കോണുകളിലേയും നവകബ്രഹ്മകലശങ്ങളിൽ, ബ്രാഹ്മണ ബീജേന - കറ നമഃ എന്നതുകൊണ്ടു്, ഇളേക്ഷുകേരോദകതൈലശാന്തിമംഗല്യമുദ്ഭവേജലാനി അഭിപൂരയേത് - ശങ്കരയേയും കരിമ്പിനേയും തേങ്ങാവെള്ളത്തേയും എണ്ണയേയും ശാന്ത്യംഭസ്പിനേയും മംഗലാംഭസ്പിനേയും മണ്ണുകളേയും ഭസ്മജലത്തേയും നിറച്ചു.

നാലാം വിഷ്ണു ഇതി ദിക്ഷപഥാശ്രിഷ്ട പുനവിഷ്ണോർനകം ശന്നഇത്യശപക്രാന്തജഗദ്യുതാസി ച പുരോയുക്തൈഃ ക്രമാദ് ബ്രഹ്മദിഃ കേരോദാവധി സംഹതൈരഥ പൃഥഗ്ഭൂതൈശ്ച സദ്യാന്തിമൈർകമ്മുലോങ്കാരസമനപിതൈഃ സ്തപിതയേത് സ്താനേ യവോദാന്തിമൈഃ. ൧൦൯

യവോദാന്തികമഃ സ്താനേ - അധമായമത്തുകലേ സഹസ്രശീർഷാദിയും സദ്യോജാതാദിയും കൂടി അകത്തു് പാളാദിയവോദാ

നിമജ്ജനം പരിത്യജ്യ കലശലഭ്യേയമതിവൽ, ദിഷ്യ - പുറത്തു
 ദിഷ്യകളിലേ പൂർവ്വമുദാരാദകൈതവങ്ങളേ, തപഃ വിഷ്ണുഃ
 ഇതി - തപഃ വിഷ്ണുഃ സമതം വിശപജന്ത് എന്നും, പുരോയ
 നെന്തെ സാഹചര്യം ബ്രഹ്മദിഃ കേരോദാവധി ച - പ്രളത്തിന്നും
 ഇഷ്ടമേവ ചിത്തം കേരോദത്തന്നും "തപഃ വിഷ്ണുഃ" എന്നതിന്റെ
 മുമ്പാകെ പ്രശാന്താദിപഞ്ചബ്രഹ്മങ്ങൾ അഞ്ചു കൂടീട്ടും, അഥ
 പുനർഭൂതൈഃ സദ്യാശിമൈഃ ച - തൈവത്തന്നും ഈശാന
 ഏവം തപഃ വിഷ്ണുഃ എന്നും കൂടിയൊട്ടും, പുനഃ അഗ്നിഷ്ട -
 പിന്നെ അഗ്നിയേ കേരോദകളിലേ ശാന്തിമംഗല്യമുദ്ഭവജലങ്ങളേ
 വിഷ്ണുർനകം തത്പ്രയുഷാജം എന്നും കൂടി ശാപിജലത്തെയും,
 ശന്ന ത - അപവാദേഭ്യഃ എന്നും ശന്നോ ദേവിയും കൂടി,
 മംഗലജലത്തെയും, അപക്രാന്തഃ - വാമദേവായ എന്നും
 "അപക്രാന്തേ രഥക്രാന്തി" എന്നും കൂടി മജ്ജലത്തെയും, ദേവ്യ
 തപഃ ച - സദ്യോജാതന്തം ഉദ്യുതാസ്തവരാഹേണ എന്നും കൂടി
 ഭസ്മജലത്തെയും, മൂലോകാരസമനപിതൈഃ - ഒട്ടക്കും മൂലപ്രണവ
 ങ്ങളോട കൂടിയൊട്ടും, സ്തപിതയേത് - കലശാദിഷ്ടകന്തേ
 ചെയ്വു.

ഈ മദ്ധ്യമധ്യമന്തരം പരമപുരുഷശക്തികൾ:

ക്ഷേത്ര വിംശതിസൂത്രകേന്ദ്രമഭവം മദ്ധ്യേ തു ചേന്ദ്രമേ
 വിധിം പങ്ക്തിയുജാത്തമം മലി ച പങ്ക്തിയുതേ ബഹി -
 കർത്താ ക്ഷോഡശപഞ്ചക നി നവകാന്തോദ്യന്തം ഗന്ധകം
 വിന്യസ്യേധരിമൂലതോ, നൃദലിലം പ്രാഗപദേചയിതരാ, ച ൦ ൮

വിംശതിസൂത്രകേ ക്ഷേത്രം - ഇരുപതു സൂത്രം തെരിച്ചു
 പത്തൊമ്പതു പട്ടമാക ചതുരശ്രത്തുകൽ, മദ്ധ്യേ തു മദ്ധ്യമം ചേദ
 അധമഭവം മദ്ധ്യമം - നടുവിൽ മദ്ധ്യമമദ്ധ്യമമാകുമ്പോൾ ഒരുതു
 പടംകൊണ്ടു അധമമധ്യമത്തിങ്കലേ നാല്പത്തൊമ്പതു കലശ
 ത്തിന്റെ പത്മത്തേയുണ്ടാക്കി, പങ്ക്തിയുജാ വിധിം ച കർത്താ
 - അതിന്നു ചുറ്റും രണ്ടു പടംകൊണ്ടു വിധിയേയുമുണ്ടാക്കൂ. ഉത്തമി
 യദി - മദ്ധ്യമോത്തമം ആകുമ്പോൾ നടുവിൽ പതിനൊന്നു പട്ട
 കൊണ്ടു അധമോത്തമത്തുകലേ എയ്ക്കത്തന്നു കലശത്തിന്റെ

പത്മത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ. പങ്ക്ത്യാ വീഥിം ച - അതിനു ചുറ്റും ഒരു പുടം കൊണ്ട് വീഥിയേയുണ്ടാക്കൂ. ഏതദ്ബന്ധിഃ - ഇതിന്റെ പുറത്തു ചുറ്റും മൂന്നു പുടം ശേഷിച്ച് ഉള്ളതുകൊണ്ട്, തത്ക്രമാത് ഷോഡപഞ്ചകാനി നവകാനി അപി - മദ്ധ്യമത്തുകൽ പതിനാറു പഞ്ചകങ്ങളേയും ഉത്തമത്തിൽ പതിനാറു നവകങ്ങളേയും ദിക്കിലും കോണിലും അന്തരാളത്തിലും ആയി ഉണ്ടാക്കൂ. അപ്പോൾ നൂറ്റിയിരുപത്തിയൊമ്പതിന്റേയും ഇരുനൂറ്റി ഇരുപത്തിയെട്ടിന്റേയും പത്മങ്ങളേയും ഉണ്ടാക്കൂ. അന്തരാളമുലതഃ ഗന്ധകം വിന്യസ്യത് - ഇവിടെ അന്തരാളാഷ്ടകത്തിൽ വൈഷ്ണവാഷ്ടാക്ഷരം കൊണ്ട് അഷ്ടഗന്ധജലത്തേയും നിറപ്പൂ. അന്യദ് അഖിലം പ്രാഗപത് - ശേഷം ദ്രവ്യങ്ങൾ മുഖിൽ പറഞ്ഞപോലെ അകത്തു ആജാദിപതാനേഷു പുറത്തു ദിക്കോണുകളിൽ ഗുളേക്ഷുകേരോദാദി എട്ടിനേയും നിറപ്പൂ. ഇതി ഇതരാ ദപയി - ഇപ്രകാരം മദ്ധ്യമമദ്ധ്യമവും മദ്ധ്യമോത്തമവും മുപ്പത്തിമൂന്നു ദ്രവ്യന്യാസത്തോടുകൂടി ഭവിക്കും.

അന്തരം ഉത്തമത്രയം പരയന്നു:—

ക്ഷേത്രേ തത്ര ത്രയോവിംശതിപുട ക്ഷേത്രം വർഗ്ഗാത്മകദ്രവ്യക്തപ്താ മദ്ധ്യേ കൃതപാഷ്ടയുക്തം ശതമഥ പരിതഃ പഞ്ചകോദഞ്ചിതാനി ദിക്കോണാഭ്യന്തരാണാം ച യതു നവകാഡ്യാനി ചാ സത്യകാദി-സ്ഥാനസ്ഥാനി ത്രികാണി ചാ വായവിധിസമാന്യത്തമാവാഗ്ദപ-
[രീതി. ൧൦൯]

തത്ര ത്രയോവിംശതിപുടേ ക്ഷേത്രം - അവിടെ ഇരുപത്തിമൂന്നു പുടത്തോടു കൂടിയ ക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ, ചതുരശ്രമധ്യേ ഇഷ്ടവർഗ്ഗാത്മകദ്രവ്യക്തപ്താ അഷ്ടയുക്തം ശതം കൃതപാ - നടുവിൽ ൧൦ പുടം കൊണ്ടു പഞ്ചവിംശതി ദ്രവ്യത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ൧൦൦ കലശത്തിന്റെ പത്മത്തേയുണ്ടാക്കി അതിന്റെ ചുറ്റും ഒരു പുടംകൊണ്ടു വീഥിയേയുണ്ടാക്കിയതൽ, അഥ പരിതഃ ദിക്കോണാഭ്യന്തരാണി പഞ്ചകോദഞ്ചിതാനി ആരചയതു - പിന്നെ പുറത്തു ചുറ്റും ദിക്കുകളിലും കോണുകളിലും അന്തരാളങ്ങളിലും നവകം ഉണ്ടാക്കിയാൽ ആ നവകങ്ങളുടെ കോണിലേ പദങ്ങളേ കളഞ്ഞു പഞ്ചകങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കൂ. നവകാഡ്യാനി ചാ - പതിനാറു നവകങ്ങളായിട്ടും ആം. സത്യകാദി

സ്ഥാനസ്ഥാനി ത്രികാണി - പിന്നെ നാലു ദിക്കിലുമുള്ള നവക
ങ്ങളുടെ രണ്ടു പിറത്തും സത്യകാദി സ്ഥാനങ്ങളിൽ മുമുന്നായിട്ടും
ഉണ്ടാകൂ. ഇതി ദ്വിവിധവിധിസ്ഥാനി ഉത്തമാവാംഗ് ചയീ -
ഇപ്രകാരം ഉല്പാദനമായിരിക്കുന്ന ഉത്തമായമം ഇരുനൂറ്റിപ്പതിമൂ
ന്നിനേറയും ഇരുനൂറ്റിയെഴുപത്തേഴായും ഉത്തമമല്യമത്തിന്റെ
പത്മങ്ങൾ (?) മുഖിലത്തേതിന്നു പഞ്ചകങ്ങൾ എന്നു ഭേദമുണ്ട്.

അത്രോത്തമോത്തമവിയെഴു ശതമഷ്ടയുക്തം

മല്യേ ബഹിർദിനകരാഷ്ട്രിദിനേശസംഖ്യാഃ

ദിക്കോണമല്യനിഹിതാ ജലധിപ്രമാണാ-

സ്തൽസത്യകാദിഷു ച തത്ത്വപുടേ ഘടാഃ സ്വഃ. ൧൧൦

അത്ര ഉത്തമോത്തമവിയെഴു - അവിടെ ഉത്തമോത്തമമായ
കലശത്തുകൾ, തത്ത്വപുടേ - ഇരുപത്തിയഞ്ചു പട്ടമായ ചതുര
ശതത്തുകൾ, മല്യേ അഷ്ടയുക്തം ശതം - നടുവിൽ പതിനഞ്ചുപട്ട
ത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞ നൂറ്റിമ്പതു കലശത്തിന്റെ പത്മത്തേ
ഉണ്ടാക്കി ചുറ്റും ഒരു പടംകൊണ്ടു വീഥിയും ഉണ്ടാക്കിയാൽ,
ബഹിഃ ദിക്കോണമല്യനിഹിതാഃ ദിനകരാഷ്ട്രിദിനേശസംഖ്യാഃ -
പുറത്ത് ചുറ്റും നാലു പട്ടങ്ങളുള്ളതിൽ ദിക്കുകളിൽ പന്ത്രണ്ടീതും
കോണുകളിൽ അഷ്ടി-പതിനാറീതും അന്തരാളങ്ങളിൽ പന്ത്ര
ണ്ടീതുമുണ്ടാകൂ. തത്ത്വസത്യകാദിഷു - അവിടെ ദിക്കുകളുടെ അടുത്തു്
രണ്ടു പിറത്തും സത്യകാദ്യന്തരാളങ്ങളിൽ, ജലധിപ്രമാണാഃ ഘടാഃ
സ്വഃ - നന്നാലായിട്ടും കലശങ്ങൾ ഭവിക്കും. ഇങ്ങനെ ഉത്തമോ
ത്തമമായ മുനൂറ്റിനാല്പത്തിമ്പതു കലശത്തിന്റെ പത്മം. ഈ
ഉത്തമത്രയങ്ങൾക്കും നാല്പത്തിമ്പതു ദ്രവ്യങ്ങളും വരും.

ഇവിടെ അധികം വേണ്ടുന്ന ദ്രവ്യങ്ങളെ പറയുന്നു:—

ബലാം വചാം ചാതിബലാം ച ശംഖ-

പുഷ്പീം ച സക്തദികസിംഹികേ ച

വ്യാഘ്രീം കശോഭം ച ഘൃതാദികാന്തേ

ബ്രഹ്മാംഗതോന്തർന്യസതു ത്രികേഷു. ൧൧൧

ഘൃതാദികാന്തേ - ഈ ഉത്തമത്രയത്തുകയും അകത്തേ
നൂറ്റൊട്ടു കലശത്തിങ്കൽ ആജ്ഞാദികളായ സപ്തദ്രവ്യങ്ങളേ നിറ

ചാൽ, അന്തഃ ത്രികോണ ബ്രഹ്മാഗതഃ - അന്തരാളങ്ങളിൽ മുമ്മുന്ന് ഉള്ളതിന്റെ നടുവിൽ സർവ്വജ്ഞാദി പഞ്ചബ്രഹ്മത്തിന്റെ അംഗങ്ങളേക്കൊണ്ട്, ബലാം - കരുത്തോട്ടിയേയും, വചാം - വയമ്പിനേയും, അതിബലാം - വലിയകരുത്തോട്ടിയേയും, ശംഖപുഷ്പീം . ശംഖപുഷ്പിയേയും, സകതുലകസിഹരികേ - അരിവരത്തതിനേയും ചെറുവഴുതിനേയും, ധ്യാപ്രം - വലിയ വഴുതിനയേയും, നൃസതു - നൃസിപ്പു.

ദിക്കോണകീർത്തിതഗുളാദ്യഭിപുരണാന്തേ
തത്സത്യകാദിഷു ബഹിർന്യസതു ക്രമേണ
അഷ്ടാക്ഷരേണ സലിലാനി നദീസമുദ്ര-
വാപ്യന്ധവർഷഹിമതീർത്ഥകനിർത്ഥരാണാം. ൧൧൨

ബഹിഃ ദിക്കോണകീർത്തിതഗുളാദ്യഭിപുരണാന്തേ - പിന്നെ പുറത്തു വരിയിൽ ദിക്കോണകളിൽമുമ്പു പുറത്തു ഗുളേക്ഷകേ രോദകാദികളേ എട്ടിനേയും നിറച്ചാൽ, തത്സത്യകാദിഷു - കിഴക്കേ ദിക്കിന്റെ അടുക്കൽ ഉള്ള സത്യകാദ്യന്തരാളങ്ങളിൽ, അഷ്ടാക്ഷരേണ - ഓം നമോ നാരായണായ എന്നതുകൊണ്ട്, നദീസമുദ്രവാപ്യന്ധവർഷഹിമതീർത്ഥകനിർത്ഥരാണാം സലിലാനി നൃസതു - പുഴയിലേതും സമുദ്രത്തിങ്കലേതും അഗാധമുള്ള ദിക്കിലേതും കിണറിലേതും വർഷത്തിങ്കലേതും മഞ്ഞിങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്നതും തീർത്ഥത്തിങ്കലേതും അരുവിയിങ്കലേതും ഈ എട്ടു ദിക്കിൽനിന്നും ശുദ്ധമായിട്ട് എടുത്തുകൊണ്ടുവന്ന വെള്ളങ്ങളേ ഴിറപ്പു.

തത്രാന്തരിക്ഷാദ്യപരാന്തരേഷു
സ്വമൂലതോ നൃസ്യതു ബീജതോയം
സ്വർണം തിലം ദന്തർവ്വകശാലിതണ്ഡു-
ലാംഭഃ ക്ഷപാപുഷ്പജലം ക്രമേണ. ൧൧൩

തത്ര അന്തരിക്ഷാദ്യപരാന്തരേഷു - അഗ്നികോണിന്റെ അടുത്തു വടക്കു തുടങ്ങി കോണുകളുടെ അടുത്തുള്ള അന്തരിക്ഷാദി മറ്റേ അന്തരാളങ്ങളിൽ, സ്വമൂലതഃ - ശങ്കരനാരായണന്റെ മൂലംകൊണ്ട്, ബീജതോയം - ബീജദ്രവ്യത്തേയും, സ്വർണം

ത്തെയും, തിരം - എളിനേരം, ദൈവ്യം - കലകളെയും, ശാരി
തണ്ഡലം - നെല്ലിനേയും തണ്ഡലത്തെയും, ചന്ദ്രപാപുഷ്പം -
മഞ്ഞപ്പാടിയേയും പൂക്കളെയും, ക്രമേണ നൃപുര - ക്രമേണ
നൃസിപ്പു.

ഉത്തമത്രിതയേ/പീതി വൃകാചകരം പ്രപുരണം

തതസ്തത്സ്തപനം കർച്ചത് തത്തത്പുരണമന്ത്രം. ൧൧൪

ഉത്തമത്രിതയേ അപി ഇതി പ്രപുരണം വൃകാചകരം സമ-
കരം - ഉത്തമത്രയത്തുകയും ഇപ്രകാരം പുരണകൃമത്തേ വൃകാ-
ചകരിപ്പറഞ്ഞു. തതഃ തത്തത്പുരണമന്ത്രം തത്സ്തപനം
കർച്ചത് - സദ്യോജാതാദി ഇരുപത്തിയഞ്ചു ദ്രവ്യങ്ങൾക്കും സ്താ-
നമന്ത്രം പറഞ്ഞത് അപ്രകാരം ആടി ശേഷം അനന്തരമുള്ള
ജായിട്ട് ഇരുപത്തിനാലു ഖണ്ഡങ്ങളിലേയും കലശങ്ങളേ
അവറ്റിന്റെ പുരണമന്ത്രംകൊണ്ടു തന്നെ അഭിഷേകത്തെ
ചെയ്തു.

സ്താനേ/സ്തിൻ നവധോദിതേ/പി തദദഗ് ഭവ്യം സമസ്തം സമം
നൃസ്യ ഭ്രോണഘടേ സമസ്തമനുഭിഃ സംപൂർണ്ണ ഗന്ധാംഭസാ
ഇഷ്ടാ സമൃഗന്തേ സർവ്വകലശാന്തേ സ്താപയേത സാധകോ
യജ്ഞായജ്ഞേസുകതരദ്രസഹിതവ്യോമാണനേശാച്യതേ.

[൧൧൫]

ഈശാച്യതേ നവധാ ഉദിതേ അസ്തിൻ സ്താനേ അപി -
ശങ്കരനാരായണകൽ വെട്ടു പ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഇക്കലശ-
ത്തികൽ എല്ലാടവും, തദദഗ് ഭ്രോണഘടേ സമസ്തം ഭ്രാഗ് സമസ്ത-
മനുഭിഃ സമം നൃസ്യ ഗന്ധാംഭസാ സംപൂർണ്ണ - വടക്കു ഭാഗത്തു്
അഷ്ടദലപത്മത്തിൽ പീഠം വിരിച്ചു പീഠപൂജാദി ചെയ്തു
പതിനാറുദിക്കുകളിൽ കൊള്ളുന്ന വലിയ കടത്തേ കമത്തി കുംഭസം-
സ്കാരാദിക്രമ്യാസാനന്തം ചെയ്തു അതാതു കലശങ്ങൾക്കു വേണ്ടുന്ന
കലശദ്രവ്യങ്ങളേ ഒക്കെയും ഒന്നായിക്കൂട്ടി അഗ്നിദേവതാമന്ത്ര-
ങ്ങൾ ഒക്കെയും ചൊല്ലി ദ്രവ്യത്തേ നൃസിച്ച് അഷ്ടാഗന്ധാജലം
കൊണ്ടു നിറച്ച്, സമൃഗ് ഇഷ്ടാ - ലിപിപങ്കജമുർത്യാവാഹന
കലാവാഹന തുടങ്ങി ബ്രഹ്മകലശംപോലെ പൂജിച്ച് കലശാധി-
വാസത്തുകൽ സന്ധാതം സ്ഥിതിച്ച് അധിവസിപ്പു. സാധകഃ സർവ്വ-
കലശാന്തേ യജ്ഞായജ്ഞേസുകതരദ്രസഹിതവ്യോമാണനാ

അന്നേന ഭ്രോണഘടന സ്താപയേത് - ആചാര്യൻ മറുജ്ജ കലശങ്ങളേ ഒക്കയും ആടിക്കഴിഞ്ഞാൽ “യജ്ഞായജ്ഞാവഃ” ഇത്യാദി സൂക്തവും പുഷ്പസൂക്തവും അദ്രസൂക്തവും ശ്രീരുദ്രവും വ്യാമവ്യാപി രണ്ടും ചൊല്ലി ഈ ഭ്രോണകലശത്തേ ബ്രഹ്മകലശന്യാമേന ആടി ന്യാസങ്ങളും ചെയ്തു പൂജിപ്പു. ഇങ്ങനെ ശങ്കരനാരായണകലേ കലശങ്ങൾ ഒരുമതും പറഞ്ഞു.

അന്നത്തന്നേ ശിവന്റെ കലശത്തേ ചൊല്ലുന്നു:—

അത്യുഷിസംഖൈരിഷുവർഗസംഖൈ-

ഭവൈരഹൈതൈഃ ക്രമവർദ്ധിതൈശ്ച

വക്ഷ്യാമി തൈലാദികഗന്ധകർപ്പ-

രാത്യാനപയേന സ്തപനം സ്മരാതേ.

മ മ ന

സ്മരാതേ അത്യുഷിസംഖൈഃ ഇഷുവർഗസംഖൈഃ ഭവൈഃ - ശിവങ്കൽ സപ്തദശഭൂതങ്ങളേക്കൊണ്ടും പഞ്ചവിംശതിഭൂതങ്ങളേക്കൊണ്ടും, തൈലാദികഗന്ധകർപ്പരാത്യാനപയേന ക്രമവർദ്ധിതൈഃ ഏതൈഃ ച സ്തപനം വക്ഷ്യാമി - തൈലാദി പതിനാറിനോടു കൂടീട്ടും തൈലാദിയും ഗന്ധാദിയും കർപ്പരാദിയും കൂടീട്ടും ഈ പഞ്ചവിംശതിഭൂതങ്ങളേത്തന്നെ അധികമായിട്ടും ഇങ്ങനെ അഞ്ചുപ്രകാരം ശിവങ്കലേ കലശത്തേ പറയുന്നേൻ.

അന്തഃ ശാന്ത്യദകം പ്രദക്ഷിണതയേന്ദ്രാത് പഞ്ചഗവ്യം പയോ ദധ്യാജ്യം മധു രത്നകം കശജലം ഗന്ധാംബു ബാഹ്യാവൃതേ തദപത് ക്ഷാരഗുളാസവാജ്യദധിദശ്വാക്ഷോദഗർഭാഭിയാൻ സങ്കല്പ്യാംബുനിധീൻ ലബന്ധിതഘടേഷ്വാപരയേദപാതുപി.

[മ മ ഐ

അന്തഃ ശാന്ത്യദകം - നടുവിൽ ബ്രഹ്മകലശത്തുകൽ ശാന്ത്യദകത്തേ നിറപ്പു. ബാഹ്യാവൃതേ ഇന്ദ്രാത് പ്രദക്ഷിണ തയാ - പിന്നെ പുറത്തേ വരിയിൽ കിഴക്കുനിന്നുതുടങ്ങി പ്രദക്ഷിണക്രമമായിട്ട്, പഞ്ചഗവ്യം പയഃ ദധ്യാജ്യം മധു രത്നകം കശജലം ഗന്ധാംബു ച ആപുരയേത് - പഞ്ചഗവ്യത്തേയും പാലിനേയും തൈരിനേയും നെയ്യിനേയും തേനിനേയും രത്നജലത്തേയും കശോദകത്തേയും അഷ്ടഗന്ധജലത്തേയും നിറപ്പു. ലബന്ധിതഘടേഷ്വാ തദപത് - പിന്നെ ബ്രഹ്മന്റെ കൂടെയുള്ള ലേകലശങ്ങളിലും കിഴക്കുതുടങ്ങി പ്രദക്ഷിണക്രമമായിട്ട്, ക്ഷാരഗുളാസവാജ്യദധിദ

ശ്വാക്ഷോഭഗഭാഭിയാൻ അംബുനിധീൻ സങ്കല്പ വാരി ആപുര
മേത് - ഉപ്പുവെള്ളവും ശർക്കരവെള്ളവും മദ്യജലവും നെയ്യും
തയിരും പാലും ശുദ്ധജലവും കാരണജലവും ഇങ്ങനെയുള്ള സമു
ദ്രജലങ്ങളേ ധ്യാനിച്ച് ജലദ്രോണ യിലേ വെള്ളം കൊണ്ടുതന്നെ
നിറപ്പൂ. ഇങ്ങനെ സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങൾ.

സാവിത്രി ശീതാംശുരുദ്രേ ഹതാശഃ

സ്തന്ദോ വിത്തേശശ്ച സപ്തർഷയശ്ച

ഇദ്രശ്ച സ്പർദ്ദേവതാ ബാഹ്യസംസ്ഥാ

ഈശാനോ ബ്രാഹ്മേണ്ഡധിഷ്ഠാബുധീശഃ. ൧൧൮

സാവിത്രി ശീതാംശുരുദ്രേ ഹതാശഃ സ്തന്ദഃ വിത്തേശഃ ച
സപ്തർഷയഃ ച ഇന്ദ്രഃ ച ബാഹ്യസംസ്ഥാഃ ദോതാഃ സ്പർ - സാ
വിത്രൈനമഃ, സോമായനമഃ, അദ്രായനമഃ, അഗ്നയേനമഃ, സ്ത
ന്ദായനമഃ, വൈശ്രവണായനമഃ, സപ്തർഷിഭ്യോനമഃ, ഇന്ദ്രായ
നമഃ ഇങ്ങനെ പുറത്തേ പഞ്ചഗവ്യാദികൾ എട്ടിന്റേയും നിറ
പ്പാനുള്ള അധിദൈവതമന്ത്രങ്ങൾ. ബ്രാഹ്മേ ഈശാനഃ - ബ്രഹ്മക
ലശത്തുകൽ “ഈശാനായ ഓം നമഃ ശിവായ ഓം ഹ്രീം ഹംസഃ
സോഹം സപാഹം ഓം നമഃ ശിവായ നമഃ” ഇങ്ങനെ ശാന്ത്യംഭസ്സി
ന്റെ മന്ത്രം. അംബുധിഷ്ഠ അംബുധീശഃ - ലോകലക്ഷങ്ങളിലേ
സമുദ്രജലങ്ങളേ നിറപ്പാൻ “വരുണായ നമഃ” എന്ന് മന്ത്രം.

സദ്യാദ്യാഃ പഞ്ചഗവ്യേ നിജനിജമനവോ ഭുഷാഭല്യാജ്യമായപീ-
ഷാസത്യേനാശ്നതോയേ കശമയസലഭേ സ്യാച്ച ദേവസ്യ മന്ത്രഃ
ഗന്ധദപാരേതി ഗന്ധംബുനി സലിലനിധിഷ്ഠാഷ്ടസുസ്പൃഃ സമുദ്ര-
ജ്യേഷ്ഠാദ്യാ ബ്രഹ്മകംഭേ സ്തപനമനരഥ പ്രോദിതാ വ്യാമവിദ്യാ.

[൧൧൯]

പഞ്ചഗവ്യേ സദ്യാദ്യാഃ - പുറത്തു കിഴക്കേ ദിക്കിലേ പഞ്ച
ഗവ്യത്തേ ആടുവാൻ സദ്യോജാതാദി പഞ്ചബ്രഹ്മവും, ഭുഷാ
ഭല്യാജ്യമായപീഷ നിജനിജമനവഃ - അഗ്നികോണിലേ പാലിന്
“ആപ്തായസ്വ” എന്നും, തെക്കേ ദിക്കിലേ തയിരിന് “ദധിക്രാ
വ്ണോ അകാരിഷം” എന്നും, നിത്യതികോണിലേ നെയ്യിന്
“തേജോസി തേജോന്മപ്രേമ” എന്നും, പടിഞ്ഞാറേ ദിക്കിലേ
തേനിന് മധുവാതാ ഇത്യാദി മുന്ന് ഋക്കം, അശ്വതോയേ ആ
സത്യേന - വായുകോണിലേ രത്നജലത്തിന് “ആ സത്യേന

രജസാ" എന്നും, കശമരസലിലേ ദേവസ്യമന്ത്രഃ - വടക്കേദിക്കിലേ കശജലത്തിന്ന് "ദേവസ്യ പാ സവിതുഃ പ്രസവേ" ഇത്യുദിമൂന്നും, ഗന്ധാംബുനി ഗന്ധപാദം ഇതി - ഈശകോണിലേ അഷ്ടഗന്ധജലത്തിന്ന് "ഗന്ധപാദം ദുരായുധം" എന്നും, സലിലനിധിഷ്ട അഷ്ടസു സമുദ്രജ്യേഷ്ഠാല്യാഃ - പിന്നെ അകത്തേ ദലകലശങ്ങൾക്ക് സമുദ്രജലം നമ്പിച്ചതിന്നു ക്രമേണ "സമുദ്രജ്യേഷ്ഠാസ്സലിലസ്യ മദ്ധ്യാത്" എന്നു തുടങ്ങി രണ്ടു വർത്തിലേ ഗുണകൾ എട്ടും സ്തപനമന്ത്രങ്ങൾ ഭവിക്കും. ബ്രഹ്മകുടേ സ്തപനമന്ത്രഃ വ്യോമവിദ്യാ പ്രോദിതാ - മുട്ടക്കും ബ്രഹ്മകലശത്തേ. ആടുവാൻ പ്രണവോപധാരാദി ഒക്കെയും മഹാവ്യോമവ്യാപിമന്ത്രവും മൂലപ്രണവവും കൂടെ വേണം. ഇങ്ങനെ ശിവകലേ സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങളും മന്ത്രങ്ങളും.

അനന്തൻ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്നതിങ്കൽ മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ പദ്യങ്ങളിൽ വിവരിക്കപ്പെട്ടതിന്നു പറയുന്നു -

തത്ത്വപദ്രവ്യവിധൗ ശിവേ/ർജശതസംയുക്തഃ ഫടാനാം ശതേഷ്വത്രേ/ത്യാപ്തപുടേ ഫടാ നവ നിവേശ്യാ ബ്രഹ്മഭാഗേ/ംബുജേദിക്കോണേഷു കൃശാനഭ്രമിഹരിസംഖ്യാതാഃ ക്രമം ദൈവികേ/പ്രമാശാശ്രുന്തരസംസ്ഥിതാ നവവികാരാഗ്വന്തിതാ മാനുഷേ.

[൧൨൦

ശിവേ തത്ത്വപദ്രവ്യവിധൗ - ശിവകൾ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടുള്ള കലശത്തുകൾ, അർജശതസംയുക്തഃ ഫടാനാം ശതേ - നൂറ്ററിനാല്പത്തി ഒമ്പതു കലശത്തിന്റെ പത്മത്തുകൾ, അത്യച്ഛിപുടേ ക്ഷേത്രേ - പതിനേഴു പുടമിട്ട് ഇരുനൂറ്ററി ഏഴു പത്തി ഒമ്പതു പദത്തോടു കൂടി നവതരഗ്രത്തുകൾ, ബ്രഹ്മഭാഗേ അംബുജേ നവ ഫടാഃ നിവേശ്യാഃ - നടുവിൽ ഒമ്പതുപദങ്ങളേക്കൊണ്ടു് അഷ്ടദലത്തേ ഉണ്ടാക്കിയാൽ അതിൽ ബ്രഹ്മനും ദളകലശങ്ങൾ എട്ടും കൂടി ഒമ്പതുകലശങ്ങളേ വയ്ക്കണം. ദൈവികേ ദിക്കോണേഷു കൃശാനഭ്രമിഹരിസംഖ്യാതാഃ - ദൈവികത്തുകൾ ദിക്കുകളിൽ മുമ്മൂന്നും കോണുകളിൽ ഓരോന്നും വീഥി തുത്ത്, മാനുഷേ ആശാശ്രുന്തരസംസ്ഥിതാഃ നവവികാരാഗ്വന്തിതാഃ ഫടാഃ ക്രമാത് - മാനുഷത്തുകൾ ദിക്കുകളിൽ പന്ത്രണ്ടു വരുന്നതിൽ അകത്തേ വരിതൂർത്തു് നവകമാക്കൂ. ഇങ്ങനെ ഇരു നൂറ്ററിനാല്പത്തിയൊമ്പതു കലശത്തിന്റെ പത്മം.

അന്തർദിഗ്വിദിശോർബ്ബമിത്വം കൃതിസുത്രേ/ഭൃന്തരേ/ക്കാക്കഷ-
ഡേപദേഭ്യോ ദിഗ്വിദിശേ ഫലാ ഗുപയുത്രേ/ഗംഗീനദ്രുപദിപാഃ
മദ്ധ്യാദ്യാഖിലവണ്ഡകേഷു നവശോ ദൃക്ക്കാധികേ മാനുഷേ
കോണേഷ്വപകാലാധികേ ശരശതം പ്രാഗുക്തമന്യത് സമം.

|| ച ര മ ||

കൃതിസുത്രേ - പിന്നെ പത്തൊമ്പതു പട്ടത്തുകൾ മൂന്നുപ്ര-
കാരം പത്മമുണ്ടാക്കുവാൻ പറയുന്നതാണ്, ദിഗ്വിദിശേ - ഇരുനൂറ്റി
ഒന്നുകലശം ആകുമ്പോൾ, അഥാ ദിഗ്വിദിശാഃ ബഹിഃ ദിഗ്വി-
ദിശോഃ അഭ്യന്തരേ ച അക്കാക്കഷഡേപദേഭ്യോ ഫലാഃ - നടുവിൽ
ഒമ്പതുപദംകൊണ്ട് അഷ്ടദലത്തിൽ ബ്രഹ്മകലശത്തെയും അതി-
ന്റെ ചുറ്റും ദൈവികത്തുകൾ ദിക്കുകളിൽ പന്ത്രണ്ടിതും കോണു-
കളിൽ പതിനാറുവരുന്നതിൽ അകത്തേവശത്ത് മൂന്നുപദം
ഇത്ത് പന്ത്രണ്ടിതും മാനുഷത്തുകൾ ദിക്കുകളിൽ അറുനാലു കോണു-
കളിൽ നന്നാലും അന്തരാളങ്ങളിൽ എട്ടെട്ടും കലശങ്ങൾ വരു-
മാറ് വീഥിയുണ്ടാക്കൂ. ഇങ്ങനെ ഇരുനൂറ്റിഒന്നു കലശത്തുകൾ
പത്മം. ഗുപയുത്രേ ദിഗ്വിദിശേ - ഇരുനൂറ്റിപ്പതിനേഴു കലശമാകു-
മ്പോൾ, അംഗാഗ്നീനദ്രുപദിപാഃ - നടുവിൽ ഒമ്പതുപദംകൊണ്ട്
അഷ്ടദലത്തെയും ദൈവികത്തുകൾ ദിക്കുകളിൽ അറുനാലു കോണു-
കളിൽ നന്നാലും മാനുഷത്തുകൾ ദിക്കുകളിൽ പന്ത്രണ്ടിതും കോണു-
കളിൽ പതിനാറുവരുന്നതിൽ എട്ടെട്ടിതും ആയി ഉണ്ടാ-
ക്കൂ. ഇങ്ങനെ ഇരുനൂറ്റിപ്പതിനേഴുകലശത്തുകൾ പത്മം
ദൃക്ക്കാധികേ ദിഗ്വിദിശേ മദ്ധ്യാദ്യാഖിലവണ്ഡകേഷു നവശഃ - ഇരു-
നൂറ്റിഇരുപത്തിയഞ്ചുകലശമാകുമ്പോൾ കലശമാക്കി നടു-
വിൽ നവകംകൊണ്ടുള്ള അഷ്ടദലത്തിൽ ബ്രഹ്മനം ദലകലശങ്ങളേയും
വയ്പൂ. അപ്പോൾ ഇരുനൂറ്റിഇരുപത്തിയഞ്ചുകലശത്തിന്റെ
പത്മം വരും. മാനുഷേ കോണേഷു ഏകഫലാധികം ശരശതം -
അന്തരൂറിഒന്നു കലശത്തിന്റെ പത്മത്തുകൾ മാനുഷത്തിങ്കലേ-
കോണുകളിൽ മുമ്പിലത്തേതിൽ ഓരോ കലശങ്ങൾ അധികമാക്കി
പതിനേഴിതേ വരട്ടെ. അപ്പോൾ അന്തരൂറിയഞ്ചു കലശമാ-
യിട്ടു വരും. അന്യത് പ്രാഗുക്തം സമം - ശേഷം നാല്പ്പത്തിഒമ്പതു
തൂക്കി ആയിരം വരയ്ക്കുമുള്ള പത്മങ്ങൾ വിജ്ഞാപിക്കലേ-
പ്പോലെ.

അനന്തരം ദൃഷ്ട്വ, അന്തഃ പരമുനഃ—

ബ്രാഹ്മണ ശാന്ത്യഞ്ച ദൈവദിശി വിദിശി പുനഃ പാദ്യമാചമ-
[മർഘ്യം

ഗവ്യാജ്യക്ഷേപഭൂമിം ദധി ബഹിഃശ്ചക്ഷതോയം

[ഫലോദം

കപാലാങ്കം സക്തീഗന്ധാന്തവകനകജലം രത്നാമൃതാപ്രവാളം

ദിക്കോണാഗ്രന്തരഃ ഉപവതിലജലഭൂർവ്വേന്ത്യപലം കൌശശാലീ

[ഫലം

ബ്രാഹ്മണ ശാന്ത്യഞ്ച - ബ്രഹ്മകലശത്തുകൽ ശാന്ത്യംസ്സീ
നേയും, പുനഃ ദൈവദിശി വിദിശി - പിന്നെ ദൈവികത്തുകൽ
ദിക്കുകളിലും ഭാഗങ്ങളിലും, പാദ്യം ആചമം അർഘ്യം ഗവ്യാജ്യ
ക്ഷേപഭൂമിം ദധി ച നൃസതു - പാദ്യത്തേയും ആചമനത്തേയും
അർഘ്യത്തേയും പഞ്ചഗവ്യത്തേയും നെല്ലിനേയും തേനിനേയും
പാലിനേയും തൈരിനേയും, ഫലോദം - ഫലഭൂവ്യത്തേയും,
കപാലാങ്കം - കഷായവെള്ളത്തേയും, സക്തീ - അർദ്ധവരത്തുപൊ
ടിച്ച ചെറുടിയേയും, ഗന്ധാന്തവകനകജലം - അഷ്ടഗന്ധത്തേയും,
രത്നാമൃതപ്രവാളം - അഷ്ടരത്നങ്ങളേയും മുത്തിനേയും പവിത്ര
ത്തേയും, ഉപവതിലജലഭൂർവ്വേന്ത്യപലം - യവത്തേയും എള്ളിനേയും
കറുകയേയും ചെമ്മുളിനിർ പൂവിനേയും, കൌശശാലീ - കശയേയും
നെല്ലിനേയും ഈ പതിനാറു ദ്രവ്യങ്ങളേ അധിഭേവതാമന്ത്ര
ങ്ങളേക്കേണ്ടി നൃസിഷ്ട.

ഈശാനഃ പിതരോ ഹതാശഭയിതാവചൈവ ച സാവിത്ര്യഗോ
വഹ്നിഃ ഷൺമുഖസോമരുദ്രമഹിഷാശീഭാസ്യവിദ്വേശപരാഃ
ജ്യേഷ്ഠഃ/ബന്ധലവിഷ്ണുപഞ്ചജിവിളയഃ പാശീ ദിനേശോ മരുത്
പ്രേതാധീശരഥേ മഹീ ച മനയോ വിശ്വേപി തദ്ഭവതാഃ.

[ഫലം

ബ്രഹ്മകലശത്തുകൽ “ഈശാനായ ഓം നമഃ ശിവായ ഓം
ഹ്രീം ഹംസഃ സോമൻ സ്വാഹാ ഓം നമഃ ശിവായ നമഃ” എന്ന്
അധിഭേവതാമന്ത്രം. ദൈവികത്തിങ്കൽ പിതരഃ... വിദ്വേ
ശപരാഃ - പിതൃഭ്യോ നമഃ, സ്വാഹായൈ നമഃ, സരസ്വതൈ
നമഃ, സാവിത്രൈ നമഃ, അഗ്നയേ നമഃ, ഷൺമുഖായ നമഃ,
സോമായ നമഃ, രുദ്രായ നമഃ ഇങ്ങനെ എട്ടും, മാനുഷത്തുകൽ

ദർശനം നമഃ, ഗുണപരമം നമഃ, വിദ്യേശ്വരായ നമഃ,
ജ്യേഷ്ഠാഖണ്ഡവിഷ്ണുപഞ്ചമിനാമഃ ജ്യേഷ്ഠായ നമഃ,
ഇന്ദ്രായ നമഃ, വിഷ്ണുവേദനമഃ, ബ്രഹ്മണേ നമഃ, ശൈലോത്തമനായ
നമഃ, പാശി ദിനേശഃ മരുത് - വരണായ നമഃ, ആദിത്യായ നമഃ,
വായവേ നമഃ, പ്രേതാധിപാരഥേ മഹീ ച - മരുതായ നമഃ, ശ്രിയൈ
നമഃ, പൃഥിവ്യൈ നമഃ, മനഃ വിശ്വേശ്വരായ നമഃ - സാക്ഷാദഭിഭാ
നമഃ, വിശ്വേശ്വരേ ഭഗവതേ നമഃ, ഇതി ശ്രീഭഗവതഃ - ഇങ്ങനെ
പുരണകൃതേണ പഞ്ചവിശതിദിവ്യങ്ങളാലും പുരണമന്ത്രങ്ങൾ.

അനന്തരം അഭിഷേകം ചെയ്ത ശേഷം പാട്ടു നമഃ.

പാദ്യാദിദംവിഷ്ണുരാവഃ പുനഃ പാപി.

ത്യാപോഹിഷ്ഠ്യഗ്നിമീളേ തപിഷ്ഠതപാ

മധപാദ്യാദിഗ്യാതമന്ത്ര ഉപതപാ

മാനസ്സോക്തേശ്വര ഇത്യാകഷായം.

മര ൪

ഭൂയഃ സുമിത്രാഭ്യർത്ഥനയായാ-

ഹ്യാഭ്യർത്ഥ പുഷ്പാവതിമന്ത്രകഃ സ്വാത്.

ബ്രഹ്മാദിജ്ഞാനാഹിരണ്യവർണ്ണ-

മന്ത്ര സമുദ്രാദികമന്ത്രകോ/മ.

മര ൫

രക്ഷാഹരണമോഷധഃ പാതരഃ പദപൂർവ്വകഃ ശ്രിയൈ ശ്രീഷ്ഠപി
ഭേദസ്വതപാഗ്നാശ്ശാലുന്തം വ്യാമമന്ത്രതോ മദ്ധ്യേ. മര ൬

പാദ്യാദി - ദൈവികത്തിങ്കലേ പാദ്യാദിദ്രവ്യങ്ങൾക്ക്, ഇദം
വിഷ്ണുഃ ആപഃ പുനന്തു ഇതി 'ആപോഹിഷ്ഠാ ഇതി അഗ്നിമീളേ
ഇതി ഇഷ്ടതപാ ഇതി, പാദ്യജലത്തിന് 'ഇദം വിഷ്ണുവിചക്രമേ'
എന്നും, ആചാമജലത്തിന് 'ആപഃ പുനന്തു പൃഥിവീം' എന്നും,
അർദ്ധജലത്തിന് 'ആപോഹിഷ്ഠാമയോ ഭവഃ' എന്നും, പഞ്ചഗ
വ്യത്തിന് 'അഗ്നിമീളേ പുരോഹിതം' എന്നും, നെയ്യ്ക്ക് 'ഇഷ്ട
തപാജ്ജതപാ' എന്നും, മധപാദി ആദയി ആത്മമന്ത്രാഃ -
തേനിന് 'മധുവാതാ ഗുതായതേ' ഇത്യാദി മൂന്നും, പാലിന്
'ആപ്യായസ്വ സമമു' എന്നും, തേനിന് 'ദധിക്രാവ്ണോ
അകാരിഷം' എന്നും ഇങ്ങനെ ദൈവികത്തിങ്കലേ മന്ത്രങ്ങൾ.

പിന്നെ മാനുഷത്തക്കൽ, ഉപതപാ മാനസ്സോക്തേ അശ്വ
ത്ഥേ ഇതി ആകഷായം - കരിമ്പുന്നീരിന് 'ഉപതപാഗ്നേ ദിവേ
ദിവേ' എന്നും, ഫലോദകത്തിന് 'മാനസ്സോക്തേ തനയേ മാന'

എന്നും കഷായജലത്തിന്നു് “അശപത്മേ വോ നിഷ്കനം”
 എന്നും. ഭൂയഃ സുമിത്രാദ്യൗഃ അഗ്ന ആരാഹ്യാല്യഃ അഥ പുഷ്പാ
 വതിമന്ത്രാകഃ - പിന്നെ സക്തജലത്തിന്നു് “സുമിത്രാന ആപ
 ഷായയഃ സതു” എന്നും, ഗന്ധജലത്തിന്നു് “അഗ്ന ആരാഹ്വി
 വീതയേ” എന്നും പുഷ്പജലത്തിന്നു് “പുഷ്പാവതീഃ പ്രസുവരീഃ”
 എന്നും, ബ്രഹ്മാഭിജജ്ഞാനഹിരണ്യവണ്ണമന്ത്രൗ അഥ സമുദ്രാഭി
 കമന്ത്രാകഃ - സപണ്ണജലത്തിന്നു് “ബ്രഹ്മജ്ജ്ഞാനം പ്രഥമം” എന്നും
 രത്നജലത്തിന്നു് “ഹിരണ്യവർണ്ണാശ ശുദ്ധയഃ” എന്നും, മുകുത-ജല
 ത്തിന്നു് “സമുദ്രജ്യേഷാഃ സലിലന്യ” എന്നും, രക്ഷോഹണൗ ഷായ
 യഃ പിതരഃ പദപൂർവകഃ - പ്രവാളജലത്തിന്നു് “രക്ഷോഹണം
 വാജിനം” എന്നും, യവജലത്തിന്നു് “ഔഷധയഃ സംവദന്തേ”
 എന്നും, തിലജലത്തിന്നു് “പിതരഃ പിതാമഹാഃ പര്യവരേ”
 എന്നും, ത്രിയേ ത്രിഷുപ ദേവസ്വതപാ ആതുഃ ശാലൃന്തം - ഭൂവാ
 ജലത്തിന്നു് “ത്രിയേ ജാതന്ത്രിഃ ആനിരിയായ” എന്നും, ഉത്പല
 ജലത്തിന്നു് “ജാതവേദസേ സുന്ദവാമ” എന്നും, കശജലത്തിന്നു്
 “ദേവസ്വ തപാ സവിതഃ” ഇത്യാദി മൂന്നും, ശാലിജലത്തിന്നു്
 “ആതുഃ ശിശാനോ വൃഷഭോന ഭീമഃ” എന്നും; മദ്യേ വ്യോമ
 മന്ത്രാകഃ - നടുവിൽ ബ്രഹ്മകലശത്തിന്നു് പ്രണവോപചാരപീഠ
 മന്ത്രമുത്തിമന്ത്രകലാതത്ത്വപരിവാചമന്ത്രത്തുകൾ മഹാവ്യോമ
 വ്യാപിമന്ത്രവും അദ്രസുക്താഭിമുലപ്രണവങ്ങളും. ഇങ്ങനെ കല
 ശാഭിഷേകമന്ത്രക്രമങ്ങൾ.

ഇങ്ങനെ ശിവൻറെ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളേ ഹരഞ്ചിട്ട് തൈലാഭിഗ-
 ന്ധഃകർമ്മരൂഢികളേ ഹരയ്ക്കുന്നു:-

ദ്രവ്യ തത്ത്വമിത്യേത്ര ഷോഡശഭിർവ്യഭൃംഗപുഞ്ചൈർയുതേ
 കന്ദാനാം ത്രിശതീ ദ്വിശതൃപി സമായുക്താ ത്രിപഞ്ചാശതാ
 മൃതസാപാർശ്വയുഗസ്ഥഗന്ധസഖഭേദസ്തീൻ കൃത്യപേതത്രിശ-
 ത്യാകതാ പഞ്ചശതീ യ പഞ്ചസഹിതാ കർപ്പൂരകാദ്യനപിതേ.

[മര

അത്ര തത്ത്വമിത്യേത്ര ദ്രവ്യ അഭൃംഗപുഞ്ചഃ ഷോഡശഭിഃ
 യുത - ഈ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യത്തുകൾ തൈലാഭിയായ പതി
 നാദ്രവ്യങ്ങളും കൂടിയ കലശത്തുകൾ, കന്ദാനാം ത്രിശതീ ത്രി
 പഞ്ചശതാ സമായുക്താ ദ്വിശതീ അപി - കലശങ്ങളുടെ സംഖ്യ
 മുന്തററിന്നായിട്ടും ഇരുന്തററിന്നവയ്ക്കുമെന്നായിട്ടും ഭവിക്കും.

മുതലാപാർശ്വവൃഗ്ഗസ്ഥഗന്ധവലിലേ അന്തിൻ കൃത്യപേരതി ശതി അഥ - ഈ തൈലാദിദ്രവ്യത്തുകൾ മുജ്ജലത്തിന്റെ രണ്ടുപുറത്തും ഗന്ധജലത്തോടു കൂടിയ ഗന്ധാദികലശത്തുകൾ മുന്തറിയുരുപത്തിന്നായിട്ടും, കർപ്പരകാലനപിതേ - ഈ ഗന്ധാദികൾ കർപ്പരാദിദ്രവ്യങ്ങളേകൂടിയുള്ള കലശത്തുകൾ, പഞ്ചസഹിതാ പഞ്ചശരീ ച - അഞ്ഞൂററിഅഞ്ചുകലശങ്ങളായിട്ടും, ഉഷ്ണ - കലശത്തിന്റെ സംഖ്യ പറയപ്പെട്ടു.

ക്ഷേത്രേ തത്ര ത്രയോവിംശതിപുട ഇഷ്ടവർഗ്ഗാത്മകദ്രവ്യ-

[കുടുംബപ്പാ]

മദ്ധ്യേ കൃതപാഷ്ട്രയുക്തം ശതമഥ പരിതഃ കല്പയേദീമികാന്തേ ദിക്കോണാഭ്യന്തരസ്ഥാസ്തിമിനവദിനകൃത്സമ്മിതാൻ നന്ദ-

[സംഖ്യാൻ]

വാ കുംഭാൻ പ്രാഗപന്തർബഹിരഥ കലശാൻ പൂരയേതൈല-

[പൂർവ്വൈഃ. മ. ൨ വ]

തത്ര ത്രയോവിംശതിപുടേ ക്ഷേത്രേ - അതൈലാദി കൂടിയ കലശത്തുകൾ. ഇരുപത്തിമൂന്നു പുടമായിട്ടു ചതുരശ്രക്ഷേത്രമുണ്ടാക്കിയാൽ, മദ്ധ്യേ ഇഷ്ടവർഗ്ഗാത്മകദ്രവ്യകുടുംബപ്പാ അഷ്ടയുക്തം ശതം കൃതപാ - നടുവിൽ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യത്തുകൾ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപോലെ നൂററിഒമ്പതുകലശത്തിന്റെ പത്മത്തേ പതിനഞ്ചുപുടംകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയാൽ, അഥ വീമികാന്തേ-പിന്നെ ചുറ്റും ഒരു പുടംകൊണ്ടു വീഥിയേയുണ്ടാക്കിയാൽ, പരിതഃ ദിക്കോണാഭ്യന്തരസ്ഥാൻ തിമിനവദിനകൃത്സമ്മിതാൻ കുംഭാൻ - ചുറ്റും പുറമേ മൂന്നു പുടങ്ങളുള്ളതിൽ ദിക്കുകളിൽ പതിനഞ്ചീതും കോണുകളിൽ ഒമ്പതീതും അന്തരാളങ്ങളിൽ പന്ത്രണ്ടീതും കലശങ്ങളേ വസ്തുനുള്ള പത്മങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കൂ. അപ്പോൾ മുന്തറിയുന്ന കലശത്തിന്റെ പത്മം വരും. നന്ദസംഖ്യാൻ വാ കല്പയേത് - ഇവിടെത്തന്നെ ദിക്കുകളിൽ രണ്ടുപുറത്തും മുമ്മൂന്നുപദം കളഞ്ഞു നവകമാക്കൂ. അന്തരാളങ്ങളിൽ ദിക്കിന്റെ അടുത്തഭാഗത്തു മൂന്നു പദം കളഞ്ഞു അവിടെയും നവകമാക്കൂ. അപ്പോൾ ഒക്കെയും നവകങ്ങളായി വരും. അപ്പോൾ അത് ഇരുനൂറ്ററിഅമ്പത്തിമൂന്നു കലശത്തിന്റെ പത്മം, അന്തഃ പ്രാഗപത് - അകത്തേ നൂറ്ററി ഒമ്പതും മുമ്പിലേപ്പോലെ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളുണ്ടാക്കു നിറ

പു. ബഹിഃ കലശാൻ തൈലാപ്യവൈഃ പൂരയേത് - പുറത്തു പതി നാരുഖണ്ഡങ്ങളിലേയും ബ്രഹ്മകലശങ്ങളേ തൈലാദി പതിനാറു കൊണ്ടും നിറപ്പൂ.

തൈലം പൂളം കേരസാംഭസീ ച
തീർത്ഥം സരിദപാരി തടാകവാരി
കൂപാംബു ച നൃസൃത ഭിഗപിദിക്ഷു
ശർവാദിമന്ത്രേർവ്വിഷമൈഃ സമൈശ്വ. ഫലൻ

ഭിഗപിദിക്ഷു വിഷമൈഃ സമൈഃ ശർവാദിമന്ത്രൈഃ - ദിക്കു കളിൽ ശവായ നമഃ, പശുപതയേ നമഃ, ഭവായ നമഃ, മഹാ ഭവായ നമഃ ഇങ്ങനെ വിഷമങ്ങളായ ശർവാദിമന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടു, തൈലം പൂളം കേരസാംഭസീ ച - റുണ്ണ, ശർക്കര, തേങ്ങാപ്പാലു, തേങ്ങാവെള്ളം ഇവയേയും നിറപ്പൂ. കോണു കളിൽ അദ്രായ നമഃ, ഹൃശാനായ നമഃ, ഉഗ്രായ നമഃ, ഭീമായ നമഃ ഈ സമങ്ങളായ ശർവാദിമന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടു, തീർത്ഥം സരിദപാരി തടാകവാരി കൂപാംബു ച നൃസൃത - തീർത്ഥ ജലത്തേയും നദീജലത്തേയും, കളത്തിലേ വെള്ളത്തേയും കിണറിലേ വെള്ളത്തേയും നിറപ്പൂ.

നൃസൃതം ഭൂശാദിഷ്ടപചലോക്ഷശ്രംഗ-
വേദ്യതമിതാഃ ക്ഷേത്രവലോത്ഥിതേ ച
നദ്യബ്ധിതീർത്ഥപ്രഭവാശ്ചമൃതസാഃ
കൃമേണ വിദ്യേശപരനാമമന്ത്രൈഃ. ഫലം

ഭൂശാദിഷ്ട വിദ്യേശപരനാമമന്ത്രൈഃ - ഇന്ദ്രന്ദ്രിയം അഗ്നിയുടേയും മദ്ധ്യത്തുകൽ ഭൂപദത്തുകൽ തുടങ്ങിയുള്ള അന്തരാളാ ഷ്ടകങ്ങളിൽ അനന്തസൂക്ഷ്മാദികളായ വിദ്യേശപരപുഷ്പയികലേ മന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ടു, അപലോക്ഷശ്രംഗവേദ്യതമിതാഃ - പർവ്വതത്തുകൽ നിന്നും, കാളക്കൊമ്പേൽനിന്നും, അഗ്നിഹോത്രവേദിയിങ്കൽ നിന്നും, ക്ഷേത്രവലോത്ഥിതേ ച - വിളഭൂമിയിങ്കൽ നിന്നും, കലപ്പയിങ്കൽനിന്നും, നദ്യബ്ധിതീർത്ഥപ്രഭവാഃ - പുഴയിൽ നിന്നും, സമുദ്രത്തിൽനിന്നും, തീർത്ഥത്തിൽനിന്നും എടുത്തുകൊണ്ടു വന്നു മൃതസാഃ - മണ്ണുകളേ, നൃസൃതം - നൃസിപ്പൂ. ഇങ്ങനെ നാല്പത്തിഒന്നുവൃത്തങ്ങളേക്കൊണ്ടു തൈലാദി രണ്ടുപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

അനന്തരം ഗന്ധാദിപുഷ്പരണ്ടും -

ക്ഷേത്രേ തത്ര പൂജനീകവർഗ്ഗപുടഭാജി പാദശോർദ്ധപം ശതം
മന്ത്യാംശാശ്രിവില്വപൂകോഷ്ഠാഖടയുക്താധായ തദ്ബാഹുതഃ
ദിഷ്ട പാദശ ചോഡശാശ്രിഷ്ട ചതുഷ്ഠാഞ്ചനരാളേ ത്രിശഃ
കൃതപാ നൃസൃത മൂലതോദീരമിതമുത്പാർശപദപയേ ഗ-

[സ്ഥകം. ൩൧

തത്ര പൂജനീകവർഗ്ഗപുടഭാജി ക്ഷേത്രേ - അവിടെ ഗന്ധാദിയുക്തമായ ഇരുതററി ഇരുപത്തിയൊന്നു കലശത്തിങ്കൽ ഇരുപത്തഞ്ചു പുടങ്ങളോടുകൂടി ചതുരശ്രക്ഷേത്രത്തുകൽ, മന്ത്യാംശാശ്രിവില്വപൂകോഷ്ഠാഖടയുക്താ പാദശോർദ്ധപം ശതം ആധായ - നട്ടവിൽ നൂറോളം കലശത്തിന്റെ പത്തുതല ഉണ്ടാക്കുന്നതെന്ന് മാനുഷത്തുരുദ്ധ കോണുകളിൽ ഓരോ പടങ്ങളേ കളഞ്ഞിട്ട് ഉള്ളതിന്നു നൂറുകൾ ചൊരിയ ആ പടത്തിലേ കലശങ്ങളോടുകൂടി ഇരിക്കുമാറ് നവകംതന്നെ ആക്കി പതിനഞ്ചു പുടംകൊണ്ട് തററിപ്പതിപ്പുറം കലശത്തിന്റെ പത്തുതല ഉണ്ടാക്കി ചുറ്റും വീഥിയുമാറ്റാൽ, തദ്ബാഹുതഃ - അതിന്റെ പുറത്തു ചുറ്റും നാലു പുടങ്ങളുള്ളതിൽ, ദിഷ്ട പാദശ - ദിക്കുകളിൽ പന്ത്രണ്ടിതും, അശ്രിഷ്ട ചോഡശ - കോണുകളിൽ പതിനാറീതും, അനന്തരാളേ ത്രിശഃ ചതുഷ്ഠാണി കൃതപാ - അനന്തരാളത്തുകൽ നട്ടവിലും രണ്ടു പുറത്തും ആയി മൂന്നു സ്ഥാനത്തും നന്നാലായിട്ടുണ്ടാക്കി ശേഷം വീഥിയും ഉണ്ടാക്കൂ. പിന്നെ അകത്തു പഞ്ചവിംശതിഭൂവുങ്ങളുണ്ടെന്നും പുറത്തു ദിക്കോണാ തരാളങ്ങളിൽ തൈലാദി പതിനാറു ഭൂവുങ്ങളും നൃസിച്ച്, മൂലതഃ അദീരമിതമുത്പാർശപദപയേ ഗന്ധകം നൃസൃത - തന്മൂലംകൊണ്ട് മൂന്നു നൃസിച്ചതിന്റെ രണ്ടു പുറത്തുമുള്ള അനന്തരാളങ്ങളിൽ സത്യകാന്തരിക്ഷാദിസ്ഥാനങ്ങളിൽ അപ്തഗന്ധത്തേ മൂലംകൊണ്ടു നൃസിച്ച് വെള്ളം നിറപ്പൂ. ഇവിടെ അമ്പത്തേഴു ഖണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങൾ വരും. ഇങ്ങനെ ഗന്ധാദിയായ കലശങ്ങൾ.

അനന്തരം കർപ്പൂരാദിയേ പറയുന്നു:-

ഏകത്രിംശത് പുടേന്തർനവയുതശതമേതദ്ബഹിർദിഗപിദിക-

[സ്ഥം

ചാപുർവ്വേ പ്രോക്തരീത്യാ നവകമഥ സമാഭ്യന്തരത്രിതികം ച

ഏതദ് ബാഹ്യേ ചതുർദ്വിക്ഷപവി ഘടനവകാന്യദ്രിസംബ്രഹ്മി

[കൃതപാ

കർപ്പരാദ്യൈഃ സമാപൂരയതു മനയുഗഭവ്യകൈശ്വ ക്രമേണ.

[ചന്ദ്ര

ഏകത്രിംശത്പദേ - കർപ്പരാദികൂടിയ അത്തരൂരി അഞ്ചു കലശത്തുകൽമുപ്പത്തിനൊന്നു പടത്തോടു കൂടിയ ചതുരശ്രത്തുകൽ, അന്തഃ നവശതം - അകത്തു പതിനഞ്ചു പടങ്ങളേക്കൊണ്ടു് ഉണ്ടാക്കിയ നൂറ്റിഒമ്പതു കലശത്തേയും, പുതദ്ബാഹ്യഃ - അതിന്റെ പുറത്തു് ഒരു പടം വീഥിയുണ്ടാക്കിയാൽ പുറത്തു്, ദിഗ്വിദിക് സ്ഥം നവകം സമാഭ്യന്തരത്രിത്വം ച - ദിക്കോണുകളിലേ നവകത്തേയും അന്തരാളങ്ങളും മൂന്നിലേയും മുമ്മൂന്നിനേയും, പ്രോക്തരീത്യാ ഞപൂർവ്വ - പറഞ്ഞ ക്രമപോലെ അകത്തു് പഞ്ചവിംശതി ഭവ്യകൊണ്ടും പുറത്തു് ത്രൈലാഭി പതിനാറിനേയും അന്തരാളപയത്തിങ്കലേ അഷ്ടഗന്ധജലകൊണ്ടു് പതിനാറും നിറച്ചാൽ, ഏതദ്ബാഹ്യേ - ഇതിന്റെ പുറത്തു്, ചതുർദ്വിക്ഷ അദ്രിസംബ്രഹ്മി ഘടനവകാനി കൃതപാ - ഇതിന്റെയും പുറത്തു് വീഥിക്കു പുറമേ ഈശകോണിൽ തുടങ്ങി അഗ്നികോണോളം ഏഴു നവകത്തേയും, അഗ്നികോണിൽ തുടങ്ങി നിരൂതിയിങ്കലോളം ഏഴു നവകത്തേയും, നിരൂതിയിങ്കൽ തുടങ്ങി വായുവിങ്കലോളം ഏഴു നവകത്തേയും, വായുവിങ്കൽ തുടങ്ങി ഈശാനങ്കലോളം ഏഴു നവകത്തേയും, ഇങ്ങനെ നാലുപുറത്തും ഏഴു നവകങ്ങളേയും ഇടയിൽ വീഥിയോടും കൂടി ഉണ്ടാക്കിയാൽ, കർപ്പരാദ്യൈഃ മനയുഗഭവ്യഃ ച ക്രമേണ സമാപൂരയതു - ഇരുപത്തിയെട്ടു ഭവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടു് ഈശാനാദി പ്രദക്ഷിണക്രമേണ നിറപ്പൂ.

പുണ്യേനവാന്തരപരോദപടിരവാരി-

കഷ്ടാഗ്രതൻ ഹരിദിശീശപദാദികേവ

വൈഡ്യൻ നീലമണിവിദ്യ മവഭൂമുക്താ-

ഗാരുത്ഥതാനി ഹമരാഡ്ദിശി ലോരനാറ്റാ.

[ചന്ദ്ര

നൃഗ്രോധചിപ്പലശിരീഷപലാശബിലപ-

പ്ലക്ഷാമുജകപഥിതവാതുജതഃ പ്രസീദ്ധാം

ഗോധുമശാഖിയചമുദ്ഗതിലപ്രിയംഗു-

നിഷ്ണാവകാൻ നൃസതു വാമത ഉത്തരസ്യാം. ചന്ദ്ര

ഘരിദിശി ഈശ്വരഭാദികേവ്യ പുണ്യം - കിഴക്കുകിഴക്കി
 ലേ നവകുളിയിൽ ഇരുകോണിൽ തുടങ്ങി തത്പ്രയത്നേ
 കൊണ്ട്, ഇന്ദ്രവാനരപരോദപദീരവാരികയാഗ്രന്തം - കർപ്പൂര
 നേയും കണ്ടിവെണ്ണയേയും മുത്തങ്ങായേയും ചന്ദനനേയും
 ഇരുവേലിയേയും കൊട്ടുന്നേയും അകിലിനേയും നൃസിപ്പു.
 യമരാധിദിശി ചോരനാമ്നം - തെക്കേ നവകുളിയിൽ അരോഹാര
 നേക്കൊണ്ട്, വൈദ്യശ്ശനീലമണി വിദൂരപ്രഭ മുത്താഗാരത്തുനി
 - വൈദ്യശ്ശനേയും ഇന്ദ്രനീലനേയും മാണിക്കനേയും പാവി
 ഴനേയും വൈരനേയും മുത്തിനേയും ഗരുഡപ്പച്ചനേയും
 നൃസിപ്പു. പ്രതീച്യം വാ അജതഃ - പടിഞ്ഞാറേ നിര
 തികോണിൽ തുടങ്ങി സദ്യോജാതനേക്കൊണ്ട്, നൃഗ്രോധപി
 പ്തലശിരീഷപലാശബിലപച്ഛക്ഷാത്രജ്ജ്വലിതവാരി ച - പേ
 രാലും, അരയാലും, വാകയും, പ്ലാശും, കൂവളവും, ഇത്തിയും,
 മാവും ഇവറ്റിന്റേറ തൊലി ഇട്ടു വേകിച്ചു കഷായജലത്തേ
 നിറപ്പു. ഉത്തരസ്യാം വാമതഃ - വടക്കേ ദിക്കിൽ വായുകോണിൽ
 തുടങ്ങി വാമദേവനേക്കൊണ്ട്, ഗോധുമശാലിയവമുദ്ഗതിലപ്ത
 യംഗുനാഷപാവകാൻ - ഗോതമ്പിനേയും, നെല്ലിനേയും, യവ
 നേയും, ചെറുപയറിനേയും, എള്ളിനേയും, തിനയേയും, തുവര
 നേയും നൃസിപ്പു. ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞ നവകുളിയിൽ ഇരുപത്തെ
 ടിന്റെ ഭവ്യങ്ങൾ.

തൈലാദിത്രിവിധോക്തഭവ്യാണാം പൂരണേ പ്രോക്താഃ

മന്ത്രാ ഏവ സ്തപനേ സ്തപനമിതിശേ/ഭൂധായി പഞ്ചവിധം.

[മന്ത്രം]

തൈലാദിത്രിവിധോക്തഭവ്യാണാം സ്തപനേ - തൈലാ
 ദിയും ഗന്ധാദിയും കർപ്പൂരാദിയും ഇങ്ങനെ മൂന്നുപ്രകാരം ഭവ്യ
 ങ്ങളേ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കലശങ്ങളെ ആട്ടുന്നതിൽ, പൂരണ
 പ്രോക്താഃ മന്ത്രാഃ ഏവ - നിറപ്പാൻ പറഞ്ഞ അധിദേവതാമന്ത്ര
 ങ്ങൾ തന്നെ ഉള്ളൂ. ഇതി ഈശ്വര പഞ്ചവിധം സ്തപനം അഭ്യ
 ധായി - ഇപ്രകാരം ശിവങ്കൽ സപ്തദശ പഞ്ചവിംശതി
 തൈലാദി ഗന്ധാദി കർപ്പൂരാദി ഇങ്ങനെ അഞ്ചുപ്രകാരം കലശാ
 ദിഷേകം പറയപ്പെട്ടു.

അനന്തരം ഓർമ്മയുടെ കലശപ്രകാരത്തെ പറയുന്നു:

ഇഷ്ടകൃതിപരിസംഖ്യദ്രവ്യകൈരള ഭർഗ്ഗാ-
സ്തപനമഭിദധേ/സ് മിൻ കംഭസംഖ്യാദിക ഞ്ഞപ്പിം
പ്രഥമനിഗമിതൈവ സ്യാദഥ ദ്രവ്യമന്ത്ര-
ക്രമപരിഗതമേതദ്ഭേദമാത്രം വദാമി. മന്ദന

അദ്ദേഹം ഇഷ്ടകൃതിപരിസംഖ്യദ്രവ്യകൈരള ഭർഗ്ഗാസ്തപനം അഭി
ദധേ - ഞ്ഞപ്പിം പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ട് ഓർമ്മയുടെ
കലശത്തെ പറയുന്നു. അന്തിമം കംഭസംഖ്യാദിക ഞ്ഞപ്പിം പ്രഥ
മനിഗമിതാ ഏവ - ഈ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യത്തുകലേ കലശ
ങ്ങളുടെ സംഖ്യയും പത്മങ്ങളും ഈ പടലത്തിന്റെ ആദിക്ക്
ബ്രഹ്മപ്രകാരം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു തന്നെ, സ്യാത് - ഭവിക്കും. അഥ
ദ്രവ്യമന്ത്രക്രമപരിഗതം ഏതദ്ഭേദമാത്രം വദാമി - അനന്തരം
ഇവിടെ ദ്രവ്യങ്ങളുടേയും മന്ത്രങ്ങളുടേയും ക്രമത്തിനലേ ഭേദത്തെ
തന്നെ പറയുന്നു.

ബ്രാഹ്മേ ഗന്ധപുഷ്പൈശ്ച ധിഫലമണിഹേമാംബു സ്യാത് -
[ശവാദി ദൈവേ
സക്തൃഭം ഭസ്മ മാധുപീ തിലരസഗുളമശപതാദൃവ്യാദരൈപ്യം
പാല്യാർഹ്യം പഞ്ചഗവ്യാന്യപൃഥഗപിപൃഥക് കൌശകാഷായ -
[രത്നം
ഗാംഗേയം ധാതുഗന്ധാർത്തവഫലമപി ദിക്ഷോണമദ്ധ്യേഷു
[ബ്രാഹ്മേ. മന്ദന

ബ്രാഹ്മേ ഗന്ധപുഷ്പൈശ്ച ധിഫലമണിഹേമാംബു സ്യാത് -
ബ്രഹ്മകലശത്തുകൽ അഷ്ടഗന്ധവും പുഷ്പവും ഫലവും ഓഷധിദ്ര
വ്യങ്ങളും നവരത്നസപർണ്ണവും നൃസിച്ഛ വെള്ളം നിറപ്പു. ദൈവേ
ശവാദി - പിന്നെ ദൈവികത്തിങ്കൽ ഈശകോണിൽ തുടങ്ങി പ്ര
ദക്ഷിണമായി വടക്ക് അവസാനമായിട്ട്, സക്തൃഭം ഭസ്മ മാധുപീ
തിലരസഗുളമശപതാദൃവ്യാദരൈപ്യം - അരി വരുത്തു പൊടിച്ച
തിനേയും, ഭസ്മ മത്തേയും, തേനിനേയും, പുണ്ണയേയും, ശക്തരയേ
യും, അരയാൽതച്ചിനേയും, കറുകയേയും, രജതത്തേയും നൃസിച്ഛ.
അന്തരാളങ്ങളിൽ ഭൂശാദിയിായിട്ട്, കൌശകാഷായരത്നം ഗാം
ഗേയം ധാതുഗന്ധാർത്തവഫലം അപി - കശജലത്തേയും കഷാ

യജുലത്തേയും രത്നജലത്തേയും സപണ്ണജലത്തേയും ധാതുജലത്തേയും
അഷ്ടാഗന്ധജലത്തേയും പഷ്പജലത്തേയും ഫലജലത്തേയും
ബ്രഹ്മീകൃ.

മൂലം ബ്രാഹ്മേ പൂരണേ ദൈവികേത
സ്വാഷ്ട്യം വണ്ണാ മാനുഷാംഗാനി ദിക്ഷു
ചതപാത്സ്യം കോണദേശേ തപിഥ സ്വ-
ന്നേത്രം തപാസ്തപന്തരാളേഷു ഭൂയഃ. ചന്ദ്രവ

ബ്രാഹ്മേ പൂരണേ മൂലം - ബ്രഹ്മകലശത്തേ നിറപ്പാൻ
മൂലംതന്നെ. ദൈവികേ തന്ത്ര അഷ്ടാ വണ്ണാൻ - ദൈവികത്തു
ങ്കൽ മൂലത്തിന്റെ അഷ്ടാക്ഷരം ഓരോന്നുകൊണ്ടും; മാനുഷേ
ദിക്ഷു അംഗാനി - മാനുഷത്തുങ്കൽ ദിക്ഷുകളിൽ ഏതൊക്കെ വചാ
ന്തം നാലുകൊണ്ടും, കോണദേശേ ചതപാരി അസ്രം(?) - നാലു
കോണിലും അസ്രമന്ത്രവും, ഇഥ അഷ്ടാസു അന്തരാളേഷു നേത്രം -
ഇവിടെ എട്ടു അന്തരാളങ്ങളിൽ നേത്രമന്ത്രം തന്നെയും നിറപ്പാൻ
മന്ത്രങ്ങൾ ഭവിക്കും.

അഭിഷേക മന്ത്രങ്ങളേ പഠയ്ക്കുന്നു: -

പാദ്യ ഇദം വിഷ്ണുരണഃ പര ആപോഹൃഗ്നിമീള ഇതി ഗവേവ്യ
ഭ്യുന്തേഷു നിഷാർമാശ്വാജ്യ ഇഷേ തപാ കശേ തു തസവിതുഃ.
[ചന്ദ്രൻ

പറഞ്ഞു ദിക്ഷുകളിലേ, പാദ്യേ ഇദം വിഷ്ണുഃ - പാദ്യജല
ത്തിന് ഇദം "വിഷ്ണുർവിചക്രമേ" എന്നും, പര ആപോഹി -
അർദ്ധ്യജലത്തിന് "ആപോഹിഷ്ഠാമയോളവഃ" എന്നും, ഗവേവ്യ
അഗ്നിമീള ഇതി - പഞ്ചഗവ്യത്തിന് "അഗ്നിമീളേ പരോഹിതം"
എന്നും, ഭ്യുന്തേഷു നിഷാർമാഃ - തൈര കഴിവോളം സ്വമന്ത്ര
ങ്ങൾ. ഗോമൂത്രത്തിന്, "തസവിതുഃ" എന്നും, ഗോമുജലത്തിന്
"ഗന്ധപാരം" എന്നും, പാലിന് "ആപ്യായസപ" എന്നും,
തൈരിന് "ദധിക്രാവ്ണോ അകാരിഷം" എന്നും, ആദ്യേ ഇഷേ
തപാ - നെയ്തിന് "ഇഷേ തേപാജേ തപാ" എന്നും പിന്നെ അന്ത
രാളങ്ങളിൽ, കശേ തു തസവിതുഃ - കശജലത്തിന് "തസവി -
തുർവ്വരേണ്യം" എന്നും.

അശ്വപത്മേ ത്രുംബകമഥ ഹിരണ്യഗർഭസ്കൃതഃ പരം ക്രമശഃ
മാനസ്സോകേ ശന്നഃ പഷ്പപാവത്വേവ പഷ്പഫലജലയോഃ.

[ചമം

കഷായജലത്തിന്ന് “അശ്വമേധം വോനിഷദനം” എന്നും
 തണുത്തജലത്തിന്ന് “തൃബകം യജാമഹേ” എന്നും, അഥ ഹിരണ്യ
 ഗർഭം - സ്വർണ്ണജലത്തിന്ന് “ഹിരണ്യഗർഭം സമവർത്തതാഗ്രേ” എ
 ന്നും, തത്ത്വം പരം മാനസ്സോക്തേ ശന്നഃ - ധാതുജലത്തിന്ന് “മാന
 സ്സോക്തേ തനയേ” എന്നും ഗന്ധജലത്തിന്ന് “ശന്നോ ദേവീഃ” എ
 ന്നും, പുഷ്പഫലജലയോഃ പുഷ്പാവതീഃ ഏവ - പുഷ്പജലത്തിന്നും
 ഫലജലത്തിന്നും “പുഷ്പാവതീഃ പ്രസുവതീഃ” എന്നും ഇങ്ങനെ
 മാനുഷത്തിങ്കലേ മന്ത്രങ്ങൾ.

സക്തുകേ സുമിത്രാ ഭൂതിശ്രീഭൃക്കേ മധ്യേ സ്വാർഹഃ
 തൈലേ വിശ്വാനിന ഇതി ഗൗളേഗ്നേതപഃ ച പൈപ്പലേ-

[ശ്വമേധം. ൧൪൧

ശന്നോ ദേവീരഗ്നേ തപഃ പരയോർമദ്ധ്യമേ തു ചിത്തിസ്സൃക്
 ത്രിഷ്ടുഭൃക്കൈകാർണ്ണൈഃ പരിഖണ്ഡയ്മദ്ധ്യമേന്ദ്രപിതം

[ശേഷം. ൧൪൨

പിന്നെ ദൈവികത്തുകൽ ഈശകോണിൽ തുടങ്ങി ക്രമേണ,
 സക്തുകേ സുമിത്രാഃ - സകുതജലത്തിന്ന് “സുമിത്രാ ന ആപ
 ഓഷധയഃ സന്തു” എന്നും, ഭൃക്കേ ഭൂതിശ്രീഃ - ഭസ്മജലത്തിന്ന്
 “ഭൂതിശ്രീഃ പിംഗലോ ബഭുഃ” ഇത്യാദി പന്ത്രണ്ടാം പടലത്തിൽ
 പറയുന്നതും, മധ്യേ സ്വാർഹഃ - തേനികൽ “മധുവാതാ”
 ഇത്യാദി മൂന്നും, തൈലേ വിശ്വാനിനഃ ഇതി - എണ്ണയ്ക്കു
 “വിശ്വാനിനോ ദുർഗ്ഗമാ ജാതവേദഃ” എന്നും, ഗൗളേ അഗ്നേ
 തപഃ - ശക്തരികൽ “അഗ്നേ തപഃ പാരയ നവ്യഃ” എന്നും,
 പൈപ്പലേ. അശ്വമേധം - പിപ്പലജലത്തിന്ന് “അശ്വമേധോ
 നിഷദനം” എന്നും, പരയോഃ ശന്നോ ദേവീഃ അഗ്നേ തപഃ - ഭൃഗ്വാ
 ജലത്തിന്ന് “ശന്നോ ദേവീഃ” എന്നും രൗപ്യജലത്തിന്ന്
 “അഗ്നേ തപഃ പാരയ നവ്യഃ” എന്നും, മദ്ധ്യമേ തു ചിത്തിസ്
 സൃക് - നടുവിലേ ബ്രഹ്മകലശത്തിന്ന് “ചിത്തിസ്സൃക്
 ചിത്തമാജ്യം” എന്നും ഇങ്ങനെ പഞ്ചവിംശതിഭൂതത്തിന്റെ
 ഗുണകരം. പരിഖണ്ഡ ത്രിഷ്ടുഭൃക്കൈകാർണ്ണൈഃ - പരിഖണ്ഡ
 ത്തുകൽ എല്ലാടവും “ജാതവേദസേ” ഇത്യാദി ത്രിഷ്ടുഭൃക്കിന്റെ
 ഓരോ അക്ഷരങ്ങളോടു കൂടീട്ടും, മദ്ധ്യമേ ശേഷം അന്ദപിതം

ച - രഖിയ ബ്രഹ്മകലശത്തുകൽ “പാർവതി ഭർത്താണി വിശ്വാ”
ഇത്യാദി അധികം വരുന്ന അക്ഷരങ്ങളോട കൂടീട്ട് കലശങ്ങളേ
ആട്ടു. ഇങ്ങനെ ഭക്തിയിങ്കലേ പഞ്ചവിംശതിഭവുകലശക്രമം.

അത്യുഷിസംഖ്യഭവിണാഭിഷേകേ

സദ്രവ്യകുന്ദകൃമന്ത്രകുന്ദപിഃ

സ്വാഭാവിജ്ഞാഭിഹിതാ കമാത്യാ-

മിതീരിതഃ സ്താനവിധിർഭവിയാത്ര.

മർദ്ദ

അത്യുഷിസംഖ്യഭവിണാഭിഷേകേ കമാത്യാം - ഭക്തിയിങ്കൽ
സപ്തദശഭവങ്ങളുണ്ടെന്നുള്ള കലശസ്ഥാനത്തുകൽ, സദ്രവ്യ
കുന്ദകൃമന്ത്രകുന്ദപിഃ വിജ്ഞാഭിഹിതാ സ്വാത് - സപ്തദശ
ഭവങ്ങളും മന്ത്രങ്ങളും ഭവന്ത്യാസക്രമങ്ങളും കലശസംഖ്യയും
വിജ്ഞാപിങ്കൽ ആജ്ഞാദി സപ്തദശഭവങ്ങളുണ്ടെന്നുള്ളതു തന്നെ
ഭവിക്കും. കമാത്യാം ഇതി സ്താനവിധിഃ ഭവിയാ ഇതിരിതഃ - ഇങ്ങ
നെ ഭക്തിയിങ്കൽ രണ്ടു പ്രകാരം കലശാഭിഷേകം പറയപ്പെട്ടു.

അനന്തരം സമ്പ്രദായത്തിന്റെ കലശത്തേ പറയുന്നു:-

ഉത്തമത്രിതയമുത്തമഭവം

മദ്ധ്യമഭവമന്യമഭവം

ബാഹുലേയകലശാഭിഷേചനം

പ്രാഹുരത്ര നവധാ ബുധോത്തമാഃ.

മർദ്ദ

ബുധോത്തമാഃ അത്ര - വിദ്വാന്മാരായിരിക്കുന്ന ആചാര്യ
ന്മാർ ഇവിടെ, ഉത്തമത്രിതയം ഉത്തമഭവം മദ്ധ്യമഭവം അന്യമ
ഭവം ബാഹുലേയകലശാഭിഷേചനം നവധാ പ്രാഹുഃ - ഉത്ത
മോത്തമം ഉത്തമമദ്ധ്യം ഉത്തമന്യം ഇങ്ങനെ ഉത്തമത്രയമായും,
മദ്ധ്യമോത്തമം അന്യമോത്തമം ഇങ്ങനെ ഉത്തമഭവമായും, മദ്ധ്യമ
മദ്ധ്യം അന്യമദ്ധ്യം ഇങ്ങനെ മദ്ധ്യമഭവമായും, അന്യമഭവം-
മദ്ധ്യമന്യം അന്യമന്യം ഇങ്ങനെ അന്യമഭവമായുമിരിക്കുന്ന
സമ്പ്രദായത്തിന്റെ കലശാഭിഷേകത്തെ ഒമ്പതു പ്രകാരമായി
പറയുന്നു.

ശരണശതസംഖ്യേരേതർലാംഗ്രിസംഖ്യ-

ന്വയുതശതസംഖ്യേരദിമത്യാ നവത്യാ

നവകൃതിശരണിദ്യാം ഘടൈസ്തത്പ്രദോ

നവ ഗിരിശരണിദ്യാം ച സദ്രവ്യഭേദാഃ. മർദ്ദ

ശരപതശതസംഖ്യഃ - അഞ്ഞൂററിന്നു സംഖ്യയായിട്ടും, ഏതദർദ്ധാംശ്രിസംഖ്യഃ - ഇതിന്റെ ചാതി ഇരുനൂറ്ററിന്നാല്പത്തിന്റെപത്ത് സംഖ്യയായിട്ടും നാലൊന്ന് നൂറ്ററിയിരുപത്തഞ്ചു സംഖ്യയായിട്ടും, നവയുതശതസംഖ്യഃ - ഒരുന്നൂറ്റിമ്പതു സംഖ്യയായിട്ടും, അദ്രിമത്യാ നവത്യാ - തൊണ്ണൂറ്റിഏഴു സംഖ്യയായിട്ടും, നവകൃതിശരഷഷ്ടിഭ്യാം - എണ്ണത്തിന്നും, അരപത്തിയഞ്ചു സംഖ്യകളായിട്ടും, ഗിരിശരവർഗ്ഗാഭ്യാം ച - നാല്പത്തിഒമ്പത് ആയിട്ടും, ഇരുപത്തിഅഞ്ചായിട്ടും, ലക്ഷൈഃ - കലശങ്ങളെക്കൊണ്ടു, സദ്രവ്യഭേദാഃ തത്പ്രഭേദാഃ നവ - ദ്രവ്യത്വംസഭേദങ്ങളോടു കൂടി ഉത്തമോത്തമം തുടങ്ങി അധമായമാന്തം ഒമ്പതുപ്രകാരം കലശങ്ങൾ ഭവിക്കും.

ഉത്തമോത്തമം പരമം:-

ത്രിംശത്സൂത്രയുതേ ഘടീശരശതേ ക്ഷേത്രേ വിധായാമിതോ വീഥീ പഞ്ചപുടാന്തരേ/ഭിക്രതികോഷ്ഠേഷ്വപഷ്ടവണ്ഡേഷപഥ ഏകൈകോപപദാല്പ്തേന രചയേന്മത്ത്യാംശകോണാനി ഷഡധിംശത്യാ കലശൈര്യുതാനി നവകാശ്യാന്യന്തരാളാനി ച.

[മർന്ന

ഘടീശരശതേ ത്രിംശത്സൂത്രയുതേ ക്ഷേത്രേ - അഞ്ഞൂററിന്നു കലശത്തുകൾ മുപ്പതു സൂത്രമിട്ടു ഇരുപത്തിമ്പതു പദങ്ങളോടു കൂടിയ ചതുരശ്രത്തുകൾ, അഭിതഃ പഞ്ചപുടാന്തരേ വീഥീ വിധായ - നാലുപുറത്തുനിന്നും അയ്യഞ്ചു പുടങ്ങൾ ഇടയിൽ വരുമാറു വീഥികളേ ഉണ്ടാക്കിയാൽ, അഭിക്രതികോഷ്ഠേഷ്വപഷ്ടവണ്ഡേഷ - ഇരുപത്തഞ്ചിതു പദങ്ങളോടു കൂടിയ ബ്രാഹ്മം ദൈവികാ മാനുഷം ഈ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഖണ്ഡങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതിൽ, അഥ മത്ത്യാംശകോണാനി ഏകൈകോപപദാല്പ്തേന ഷഡധിംശത്യാ കലശൈര്യുതാനി രചയേത് - പിന്നെ മാനുഷാതികലേ കോണുകൾ നാലിലും പുറത്തേകോണിൽ ഓരോ പദങ്ങളേ പ്രാദേശം ഉണ്ടാക്കി യോജിപ്പിച്ച് ഇരുപത്താറു കലശങ്ങളോടു കൂടുംവണ്ണം ഉണ്ടാക്കൂ. അന്തരാളാനി നവകാശ്യാനി ച - കിഴക്കും വടക്കും തെക്കും തുടങ്ങി ദിക്കിന്റെ വടക്കു പാശ്ചന്ത്യസ്ഥാനത്തു തുടങ്ങിയുള്ള അന്തരാളങ്ങൾ എട്ടും പുറത്തേ വരിയിലേ പതിനാറു പദങ്ങളോടു കൂടി വീഥിയിൽ കൂടി നവകലശത്തേ വയ്ക്കുമാറു

ഉണ്ടാകൂ. ഇവിടെ ബ്രഹ്മസ്വരൂപമായും ദൈവികതരികളേ ദിക്കോ
ണകളിലും മാനുഷതരികളേ ദിക്കുകളിലും ഇരുപത്തഞ്ചിതു കല
ശങ്ങൾ വരും. ഇങ്ങനെ ഉത്തമോത്തമം അഞ്ചുതരികൾ കല
ശത്തിന്റെ പത്മം.

വ്യത്യസ്തത പറയുന്നു:—

ബ്രാഹ്മ ദൈവികദിഗ്വിദിക്ഷപഥീ തഥാ ഗവ്യാജ്യഭൂമം ദധി
ക്ഷൗരം തൈലഗുളേ ക്ഷുതീത്ഥസലിലം ചാപുരയേന്ദ്രമുലതഃ
തത്രശ്യാപചക്ഷാഷ്ടകാന്യദിതക്തപ്താ രത്നകാല്യഷ്ടകേ-

ഷേപകൈകദ്രവിണേന ശുദ്ധസലിലൈഃ ശേഷാനദിത്യന്തി-
[മാൻ. ൧൪ ൭

ബ്രാഹ്മ ദൈവികദിഗ്വിദിക്ഷ അഥി ഗവ്യാജ്യഭൂമം
ദധി ക്ഷൗരം തൈലഗുളേ ക്ഷുതീത്ഥസലിലം ച മുലതഃ ആപുര
യേത് - ബ്രഹ്മകലശത്തുകൽ പഞ്ചഗവ്യത്തേയും ദൈവികത്തുകലേ
ദിക്കുകളിൽ നെയ്യിനേയും, പാലിനേയും, തൈരിനേയും, തേനി
നേയും, കോണുകളിൽ എണ്ണയേയും ശർക്കരയേയും കരിമ്പുന്തിരി
നേയും ശുദ്ധജലത്തേയും എല്ലാടവും മൂലം കൊണ്ടുതന്നെ നിറപ്പു.
തത്രശ്യാപചക്ഷാഷ്ടകാനി - ഈ വെതു ദിക്കുകളിലേയും ബ്ര
ഹ്മന്റെ ചുറ്റുമുള്ള ഉപചക്ഷങ്ങളേ എട്ടിനേയും, ഉദിതക്തപ്താ
- പറഞ്ഞപോലെ ദിക്കും കോണുമായിട്ട്, രത്നകാല്യഷ്ടകേഷ്ട
കൈകദ്രവിണേന - രത്നങ്ങൾ തുടങ്ങിയുള്ള വെതു ദ്രവ്യങ്ങ
ളുടേയും എട്ടെട്ട് ഉള്ളതിൽ ഓരോന്നുകൊണ്ടു നിറപ്പു. ശേഷാൻ
ഉദിത്യന്തിമാൻ ശുദ്ധസലിലൈഃ ച - അതിന്റെ ചീറത്തേ വരി
യിൽ ഉള്ള കലശങ്ങളേ പതിപ്പാറിനേയും ദിക്കും കോണം
പഞ്ചത്വാദിപാധി ഉദിതിപദം അവസാനമായിട്ട് അന്തരാളങ്ങ
ളേയും ശുദ്ധജലം കൊണ്ടു നിറപ്പു.

രത്നാനാം ബീജാനാം കപാലാനാമഷ്ടകാണി പുഷ്പാണാം
ഫലഗന്ധലോഹകാനാമമൗഢധീനാമപാമപീതി നവ. ൧൪ ൮

രത്നാനാം അഷ്ടകാണി - വലിയ ബ്രഹ്മന്റെ ചുറ്റു
മുള്ള എട്ടു കലശത്തിന്റെ രത്നങ്ങൾ എട്ടിനേയുമോരോന്നായി
നിറപ്പു. ബീജാനാം - കിഴക്ക് ഖണ്ഡബ്രഹ്മന്റെ ചുറ്റും ബീജ
ങ്ങൾ എട്ടിനേയും, കപാലാനാം - തെക്ക് കഷായാഷ്ടകത്തേയും,
പുഷ്പാണാം - പടിഞ്ഞാറ് പുഷ്പാഷ്ടകത്തേയും, ഫലഗന്ധലോഹ
കാനാം - വടക്ക് ഫലാഷ്ടകത്തേയും, അഗ്നികോണിൽ ഗന്ധാഷ്ടക

ത്തെയും, നിത്യതികോണിൽ ലോഹാഷ്ടകത്തെയും, അഥ ഓഷ
ധീനാം - വായുകോണിൽ ഓഷധികളുടെ അഷ്ടകത്തെയും, അപാം
അപി - ഇശകോണിൽ ജലാഷ്ടകത്തെയും, ഇതി നവ - ഇങ്ങനെ
ഒമ്പതു ദ്രവ്യങ്ങളുടേയും എട്ടുള്ളതാനേ ഓരോന്നായിട്ടു ദിക്കോണ
കളിൽ നിറപ്പൂ. ഇതൊക്കെയും പരികലശങ്ങൾ തന്നെ; ദ്രവ്യത്യാ
സം മൂലംകൊണ്ടു ചെയ്തു. ഇതിന്റെ പുറത്തേ കലശങ്ങളെ
ശുദ്ധജലംകൊണ്ടു ദിക്കോണാതരാളക്രമേണ നിറപ്പൂ.

സാഗരഭവം സരിജ്ജം നിർദ്ധരവാപീതടാകജം ച ജലം
ഏകരൂപസേതുജാതം ജലാഷ്ടകേന്ത്യാനി പൂർവ്ഗണിതാനി. ൧൪൯

ജലാഷ്ടകേ - ഇവിടെ പറഞ്ഞ ജലാഷ്ടകത്തുകൾ, സാഗര
ഭവം സരിജ്ജം - സമുദ്രത്തിലേതും, പുഴയിലേതും, നിർദ്ധരവാപീ
തടാകജം - അരുവിയിങ്കലേതും പൊയ്ക്കിടിലേതും കളത്തിലേതും,
ഏകരൂപസേതുജാതം - കയമുള്ളതേതും കിണറിലേതും ചിറ
കെട്ടിയേടത്തേതും, ജലം ഗ്രാഹ്യം - ഈ എട്ടു ദിക്കിലേയും ജലം
വേണം. അന്ത്യാനി പൂർവ്ഗണിതാനി - ശേഷം രത്നാഷ്ടകാദി
ക്കെയും മുമ്പു സംഖ്യാതദ്രവ്യത്തുകൾ പറഞ്ഞതുതന്നെ.

ധാത്രിം രാത്രിപിഷ്ടമാചാമമാല്യം

കൈശം കാശം സേവ്യകം ദൈവ്യകം ച
ത്വേന്ത്യദ് ദിക്കോണക്രമാന്മത്ത്വഭാഗേ
പർജന്യാദിഷ്ടപരശോ/ത്രാങ്കരാംശ്വ. ൧൫൦

മത്ത്വഭാഗേ ദിക്കോണക്രമാത് - പിന്നെ മാറഷ്ടകത്തുകൾ
ദിക്കുകളിലും കോണുകളിലും ക്രമേണ, ധാത്രിം - നെല്പിക്കായും,
രാത്രിപിഷ്ടം - മഞ്ഞാ അരച്ചതിനേയും, ആചാരം - ആചമന
ദ്രവ്യത്തേയും, അച്ഛം - അച്ഛദ്രവ്യത്തേയും, കൈശം - കശയേ
യും കാശം - ആറുദഭ്യേയും, സേവ്യകം - രാമ്യത്തേയും, ദൈ
വ്യകം - കരുകയേയും, ത്വേന്ത്യദ് - തൃസിപ്പൂ. പർജന്യാദിഷ്ട
ഏകശഃ അങ്കരാൻ ച - കിഴക്കുവടക്കു വശത്തു് അന്നരാളത്തു
ങ്കൽ തുടങ്ങി എട്ടിലും ഓരോരോ തളിരുകളേയും തൃസിപ്പൂ.

ത്വഗ്രോധോഭംബരാശപത്മപ്ലക്ഷവിലപപലാശജാഃ

ശമ്യപാമാഗ്ജാശ്വൈവ ക്രമാഭ്യോങ്കരാഃ സ്മതാഃ. ൧൫൧

ത്വഗ്രോധം - പേരാഖ്, ഉഭംബരം - അത്തി, അശപത്മം -
അരയാൽ, പ്ലക്ഷം - ഇത്തി, വിലപം - കൂവളം, പലാശം -

പ്ലാശ്, ശമീ - വഹ്നി, അപാമാഗ്നോ - കടലാടി. ക്രമാത് അ
ഷ്ടാങ്കരാഃ - ക്രമേണ ഏട്ടിന്റെയും തളിരുകളേ സൃഷ്ടിപ്പു.

ഉപാധിമദ്ധ്യമേണ പര്യവർത്തനം.

ഭൂട്ടപശ്ചയുതദിശത്വമ ഘടാനാം ചേദിഹ ക്ഷേത്രകം

കൃതാ സപ്തദശപ്രദേഭിതപടം വീഥിം ച പഞ്ചാന്തരേ
ത്രിംശത്കാനി ശിലീമുഖോപപദസംയുക്ത്യാ ബഹിർഭിക്ഷപഥോ
കോണേഷുൽകൃതിസംഖ്യകാനി രചയേദേകൈകകോഷ്യാനപ-
ത്രയാത്. ൧൫൨

ഇഹ ഘടാനാം ഭൂട്ടപശ്ചയുതദിശതീ - ഇവിടെ കലശ
ങ്ങളുടെ ഇരുത്തററിനാല്പത്തിഒമ്പതുകൽ, സപ്തദശപ്രദേഭിതപടം
ക്ഷേത്രകം കൃതാ പഞ്ച അന്തരേ വീഥിം ച കൃതാ - പതിനേഴു
പടമായിട്ട് ചതുരശ്രക്ഷേത്രത്തേ ഉണ്ടാക്കി അതുകൽ അഞ്ചുപട
ത്തിന്റെ ഇടയിൽ വീഥിയേയും ഉണ്ടാക്കി ഇരുപത്തിയഞ്ചിതു
പദങ്ങളായിട്ട് ഒമ്പതു ഖണ്ഡങ്ങളേയുണ്ടാക്കിയാൽ, ബഹിർഭിക്ഷ
ശിലീമുഖോപപദസംയുക്ത്യാ ത്രിംശത്കാനി - പുറത്തു ഭിക്ഷകളിൽ
നാലിടത്തും പുറത്തു ഒരു വരിയായിട്ട് അയ്യഞ്ചു പദങ്ങളേ കൂട്ടി
മുപ്പതിതായിട്ടും വരണം. കോണേഷു ഏകൈകകോഷ്യാനപയാത്
ഉതകൃതിസംഖ്യകാനി ച രചയേത് - കോണുകളിൽ നാലിടത്തും
ഓരോ പദങ്ങളേ പുറത്തു കൂട്ടി ഇരുപത്താറീതായിട്ടുണ്ടാക്കൂ.
ബ്രഹ്മസ്ഥാനത്ത് ഒരു പദംകൊണ്ട് അഷ്ടദശത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ.

ഗവ്യാദിതീർത്ഥസലിലാവധിഭിഃ സരോജ-

രാഗാദിസേതുസലിലാവധിഭിശ്ച തദപത്

ആപുർവ്വ ചാഗ്രകപൂർവ്വകദൈവ്യാകാശൈ-

ർഭിരേണാഗാനപഘടാൻ പരിപൂരയേത. ൧൫൩

ഗവ്യാദിതീർത്ഥസലിലാവധിഭിഃ സരോജരാഗാദിസേതുസ
ലിലാവധിഭിഃ ച തദപത് ആപുർവ്വ - ഇവിടെ ബ്രഹ്മകലശത്തു
കൽ പഞ്ചഗവ്യത്തേയും അതിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള കലശങ്ങൾ
എട്ടിലും പത്മരാഗാദിത്തങ്ങളേ ഓരോന്നിനേയും നിറപ്പു.
ദൈവികത്തുകൽ ഖണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങളിൽ ആജ്യദഗ്ധധി
ക്ഷൗദ്രതൈലഗുളേക്ഷജപതീർത്ഥങ്ങളേയും അവറ്റിന്റെ പരിക
ലശങ്ങളിൽ ബീജകഷായപുഷ്പപലഗന്ധലോഹമൗഷധിഃ ലങ്ങളുടെ
അഷ്ടകത്തേയും ഓരോന്നായിട്ട് മുമ്പിൽ പറഞ്ഞപോലെ നിറപ്പു.

ദിക്കോണഗാൻ ഉപപദാൻ ആമലകപൂർവ്കമെന്റുകൊണ്ടെ
പരിപൂരയേത - പുറത്തു് അഞ്ചും ഓരോന്നും ദിക്കോണകളിൽ
കൂടിയിരിക്കുന്ന ഉപപദങ്ങളേ മാനുഷാവരണങ്ങളെന്നു കല്പിച്ചു്
ശാത്രാദിദുർവ്വാനന്തം മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ ഭൂവൃക്കളേക്കൊണ്ടു് നിറപ്പു.
ഇങ്ങനെ സപ്തഭൂമിഭൂവൃക്കളേക്കൊണ്ടു് ഉത്തമമദ്ധ്യമം ഭവിക്കും.

ദിക്കോണഗാന്യുപപദാനി സകോണഃ ഖണ്ഡാ--

ന്യത്രാപരായ സഹതത്ത്വപശതേ ഘടാനാം

ഗവ്യാദിമധപവധികൈരഥ പദ്മരാഗ-

പൂർവ്വേഷു പുരയതു താൻ കദളീഫലാണൈഃ. ൧൫൪

ഘടാനാം സഹതത്ത്വപശതേ - ഉത്തമായമത്തുകൾ നൂറ്ററി
യിരുപത്തഞ്ചു കലശത്തുകൾ, അത്ര ദിക്കോണഗാനി ഉപപദാനി
സകോണഖണ്ഡാനി അപരായ - ഇവിടെ മുമ്പു പറഞ്ഞ ഉത്തമ
മദ്ധ്യമത്തുകൾ ദിക്കിലും കോണിലും അഞ്ചും ഒന്നും പദങ്ങളേ
കൂട്ടി ഉണ്ടാക്കിയതും കോണിലേ ഖണ്ഡങ്ങൾ ഒക്കയും ഇങ്ങനെ
തോറിപ്പതിന്നാലു പദങ്ങളേ കളഞ്ഞാൽ ബ്രഹ്മസ്ഥാനത്തും ദൈ
വികത്തുകൾ നാലു ദിക്കിലും ഇരുപത്തഞ്ചീതു്. ശേഷമുള്ളതു
തന്നെ പത്മമാക്കിക്കൊണ്ടു്, ഗവ്യാദിമധപവധികൈ - ആജ്യ
ഭൂമിഭവധികൈരൂദ്രങ്ങളേക്കൊണ്ടു് ബ്രഹ്മകലശങ്ങളേയും, പദ്മരാഗ
പൂർവ്വേഷു കദളീഫലാണൈഃ ച താൻ പുരയതു - പത്മരാഗം തുട
ങ്ങിയുള്ള രത്നാഷ്ടകംകൊണ്ടും ബീജാഷ്ടകംകൊണ്ടും കഷായാഷ്ടകം
കൊണ്ടും പുഷ്പാഷ്ടകം കൊണ്ടും കദളിക്കായ് അവസാനമായുള്ള
ഫലാഷ്ടകം കൊണ്ടും പരികലശങ്ങൾ എട്ടെട്ടു് ഉള്ളതിനേയും
നിറച്ചു് പൂജിപ്പു. ഇങ്ങനെ പഞ്ചഭൂവൃക്കളേക്കൊണ്ടു ഉത്തമാ
ധമതേതെ പറഞ്ഞു.

ഈ പറഞ്ഞ ഉത്തമഃധമം തോറിയിരുപത്തഞ്ചുകൾ നവഭൂവുമായിട്ടും
തേ പക്ഷഭേദത്തെ പറയുന്നു: -

അന്തസ്രയോദശപുടേ ശരവർഗസംഖ്യാ-

നാശാസു പഞ്ചഭഗ സൈകകനന്ദസംഖ്യാൻ

കുമാൻ വിദിക്ഷു പരിപൂർവ്വ കരോതു വാത്ത്ര

ഗവ്യാദിസേതുസലിലാവധിഭിർജഘന്യം. ൧൫൫

ത്രയോദശപുടേ അന്തഃ ശരവർഗസംഖ്യാൻ കുമാൻ - പതി
മൂന്നുപുടമായ ചതുരത്രക്ഷേത്രത്തുകൾ അകത്തു് ബ്രഹ്മസ്ഥാനത്തു്
ഇരുപത്തിയഞ്ചു കലശങ്ങളേയും, അശാസു - ദൈവികത്തുകൾ
ദിക്കുകളിൽ, പഞ്ചഭഗ - പതിനഞ്ചീതും, വിദിക്ഷു സൈകകനന്ദ

സംഖ്യാൻ - കോണുകളിൽ നവകത്തിൻപുറത്തു് ഓരോ പദങ്ങളേ കൂട്ടി പതുപ്പത്തായിട്ടും കലശങ്ങളേ വയ്ക്കമാറു പത്മത്തേളണ്ടാക്കി ഗവ്വാദിസേതുസലിലാവധിദിഃ പർവ്വയ്ക്കു ജഘന്യംകരോതു വാ - പഞ്ചഗവ്യം തുടങ്ങി തീർത്ഥജലാന്തമുള്ള നെമ്പതുകൊണ്ടു് ബ്രഹ്മ കംശങ്ങളേ നെമ്പരിനേയും രത്നഘൃകം തുടങ്ങി ജലഘൃകം വരെ യുള്ള ദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു് പരികലശങ്ങളേയും മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ പോലെ നിറച്ചു് ഉത്തമായമത്തേ ചെന്തിലുമാം. ഇങ്ങനെയാകുമ്പോൾ നവദ്രവ്യമായിട്ടു വരും.

ഇങ്ങനെ ഉത്തമത്രികരേണ പരഞ്ഞിട്ടു് ഉത്തമപായത്തേ പറയുന്നു:--

അന്തസ്ത്രയോദശപക്ഷേ ശരവർഗസംഖ്യാ-

സ്തദ്ബാഹ്യതസ്തിഥിരസപ്രമിതാഃ ക്രമേണ

ദിക്ഷോണയോർനവശതേന്ദ്ര ശതേ ത്രിഹീനേ

ബാഹ്യേ തു ധൃജ്ജിഹ്വരിപ്രമിതാ ഷടാഃ സ്വഃ. ൧൫൩

നവശതേ ത്രയോദശപക്ഷേ അന്തഃ ശരവർഗസംഖ്യാഃ - മദ്ധ്യ മോത്തമമായ നൂറ്ററിനെ തു കലശത്തിലും പതിമൂന്നു പട്ടത്തുകൽ മുമ്പിലേപ്പോലെ ഇരപത്തിയഞ്ചു കലശത്തേയും, തദ്ബാഹ്യതഃ ദിക്ഷോണയോഃ തിഥിരസപ്രമിതാഃ - അതിന്റെ പുറത്തു ദിക്കുകളിൽ പതിനഞ്ചു വരും. കോണുകളിൽ നെമ്പത് ഉള്ളതിന്റെ അകത്തുവശത്തു മൂന്നുപദം ഇതു് ആറാകൂ. ഇങ്ങനെ നൂറ്ററി നെമ്പതിന്റെ പത്മം അഥ ത്രിഹീനേ ശതേ - ഇവിടെ അധമോത്തമം തൊണ്ണൂറ്ററിഏഴു് ആകുമ്പോൾ, ബാഹ്യേ ധൃജ്ജിഹ്വരിപ്രമിതാഃ - ദിക്കുകളിൽ അകത്തേവരിമ്പിൽ ഏഴുപുറത്തും ഇരരണ്ടു പദം ഇതു് പതിനെന്ന് ആകൂ. കോണുകളിൽ നവകത്തിൽ രണ്ടു പദം ഇതു് ഏഴു പദമാകൂ. ഇങ്ങനെ തൊണ്ണൂറ്ററിഏഴു കലശത്തിന്റെ പത്മം.

ഇവിടെക്കു പെരെ ദ്രവ്യങ്ങളേ പറയുന്നു:--

അന്തസ്തപഃപക്ഷേഷു സർവ്വമണിതോയം ഗവ്യകം ഭൃശലകം ദധ്യാജ്യം മധു ഗൌളമിക്ഷുസലിലം തൈലം ഹരിദ്രാജലം ധാത്രിവാരി ഫലോദകം കപഥിതകം കൌശാംബുകാശാംബുനീ സേവ്യം ദൈവ്യമപീതി സപ്തദശകം വിന്യസ്യ വിഭാഗഥ.

[൧൫൪]

പാദീരാസ്യഗയഃപ്ലവംഗമുരമാംസീതോയമുസ്താംബുമുക് -

ചോരൈലാശശിജാതികഷ്ടകലവകതപക് ച യേ ഷോഡശ

ഗന്ധാസ്തേഷു യുഗം യുഗം നൃസതു പച്ന്യാദികാഭൃന്തരേ
 തദ്ബഹിഃ ദിക്കോണവണ്ഡേ

പ്രസിദ്ധി. മ. ൧൦൮

തത്ത്വപരമേശ്വര അന്തഃ സർവ്വമണിതോയം - നടുവിലേ ഇരു
 പത്തിയഞ്ചു കലശങ്ങളിൽ അകത്തു ബ്രഹ്മകലശത്തുകൾ രത്നാശ്വ
 കത്തേയും നവരത്നസപ്തത്തേയും നൃസിപ്പു. ബ്രഹ്മകലശത്തി
 ന്റെ പുറമുള്ള കലശങ്ങളിൽ ദിക്കുകളിലും കോണുകളിലും,
 ഗവ്യകം ഘൃതകം ദദ്യാജ്യം മധു ഗന്ധം ഇക്ഷുസദിലം തൈലം -
 പഞ്ചഗവ്യത്തേയും പാലിനേയും തൈരിനേയും നെയ്യിനേയും
 തേനിനേയും ശർക്കരയേയും കരിമ്പുനീരിനേയും എണ്ണയേയും
 നിറപ്പു. അതിന്റെ പുറത്തും ദിക്കോണുകളിൽ, ഹരിദ്രാജലം
 ധാത്രിവാരി പലോദകം കപഥിതകം കൌശാംബുകാശാംബുനീ
 സേവ്യം ദൈവ്യം അപി - മഞ്ഞപ്പൊടിയേയും നെല്ലിക്കായേയും
 ഫലദ്രവ്യത്തേയും കഷായജലത്തേയും കശജലത്തേയും ആറുദർഭയേ
 യും രാമച്ചത്തേയും ദുർവാജലത്തേയും, ഇതി വിദപാൻ സപ്തദശകം
 വിനൃന്ധ - ഇപ്രകാരം വിദപാനായിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ പതിനേഴു
 ദ്രവ്യങ്ങളേ നൃസിപ്പാൽ, പച്ന്യാദികാഭൃന്തരേഷു - ഈശകോണി
 ന്റെ തെക്കുള്ള പച്ന്യാദിയായ അന്തരാളങ്ങളിൽ, പാടീരാസ്യകം-
 ചന്ദനത്തേയും കങ്കമത്തേയും, അഗ്നികോണിന്റെ വടക്ക്, അയഃ
 പ്ലവംഗ - അകിലിനേയും കണ്ടിവെണ്ണയേയും കൂടിയും, മുരമാംസീ -
 മുരത്തേയും മാഞ്ചിയേയും കൂടിയും, തോയമസ്താ - ഇരുവേലിയേയും
 മുത്തങ്ങായേയും കൂടിയും, തെക്കേ അന്തരാളങ്ങളിൽ, അംബു
 മുക്തപാരാ - കുഴിമുത്തങ്ങായും കമ്പോലക്കിഴങ്ങും കൂടിയും; ഏലാ
 ശശി - ഏലത്തരിയും കർപ്പൂരവും കൂടിയും, പടിഞ്ഞാറു രണ്ടു
 പുറത്തും, ജാതികഷ്ടക - ജാതിക്കായും കൊട്ടവും കൂടിയും, ലവ
 ങ്ഗത്വകം ച - ഇലവർണ്ണത്തിന്റെ പൂവും തൊലിയും കൂടി,
 വടക്കു രണ്ടുപുറത്തും, ഗന്ധാഃ തേഷു യുഗം യുഗം നൃസതു -
 ഈ ഗന്ധങ്ങൾ അന്തരാളങ്ങളിൽ ഇരണ്ടായിട്ട് നൃസിപ്പു.
 തദ്ബഹിഃ ദിക്കോണവണ്ഡേഷു അഭിമിതാൻ അങ്കരാൻ
 ച - അതിന്റെ പിറയ്തു് മുബിൽ പറഞ്ഞ നൃഗ്രോധാദി അങ്കര
 ങ്ങളേ ദിക്കോണവണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങളിൽ നൃസിപ്പു. ഇങ്ങനെ
 മുപ്പത്തിമൂന്നു ദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ട് മദ്ധ്യമോത്തമം നൂററിമ്പതും
 അധ്യമോത്തമം തൊണ്ണൂററിഏഴും കലശങ്ങളേ പറഞ്ഞു.

ഏകാശീത്വം പ്രാഗ്ഗ്വാനന്ദനവകാന്താദയീത തദ്രൂപഭേ
 അതൈത്രവപഞ്ചഷഷ്ട്വം ബഹിഃസ്ഥിതാനുഷ്ട സപ്തകാനി സ്വഃ.

[൧൫൯]

ഏകാശീത്വം തദ്രൂപഭേ പ്രാഗ്ഗ്വത് നവ നവകാനി ആദയീ
 ത - മദ്ധ്യമദ്ധ്യമായ എൺപത്തൊന്നു കലശത്തുകൾ മുഖിൽ
 ചൊവ്വപ്പുറത്തുകൾ പറഞ്ഞ സപ്തദശദ്രവ്യത്തിങ്കലേപ്പോലെ വെട്ടു
 നവകങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കൂ. പഞ്ചഷഷ്ട്വം അതു ഏവ ബഹിഃസ്ഥി
 താനി അഷ്ട സപ്തകാനി സ്വഃ - അധമദ്ധ്യമായ അറുപത്തിയഞ്ചു
 കലശത്തുകൾ ഈ പത്മത്തിൽ തന്നെ പുറത്തു നവകങ്ങൾ
 എട്ടു ഏഴാക്കിക്കൊള്ളൂ.

ഇവിടത്തേ ഉപയുക്തങ്ങളേ പറയുന്നു:—

സപ്തിർമൂത്രശക്താതി ഭഗ്ധഭധിനീ ഗോരോചനാവാരികം
 കൌശം രത്നകഗന്ധമാക്ഷികഗുളം കപാലോദബീജോദകം
 മൃതസാന്തോയതിലോദസുനസലിലം സ്വർണ്ണോദകം കർണികാ-
 തദ്ദിക്കോണലാദികേഷപവി നിദദ്ധ്യാനമദ്ധ്യമപന്ദപകേ. ൧൩൦

മദ്ധ്യമപന്ദപകേ - മദ്ധ്യമപന്ദയമാകുന്ന കലശത്തുകൾ, കർണി-
 കാതദ്ദിക്കോണലാദികേഷ - കർണികയിങ്കലേ ബ്രഹ്മകലശത്തു
 കലം അതിന്റെ അടുത്തു് ദിക്കും കോണം ആയിട്ടു് ദലകലശങ്ങൾ
 എട്ടിലും ആദിശബ്ദംകൊണ്ടു് പുറത്തേ ചണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങളിൽ
 ദിക്കോണകൃമേണയും, സപ്തിഃ - ബ്രഹ്മകലശത്തുകൾ നെയ്യിനേയും,
 മൂത്രശക്താതി ഭഗ്ധഭധിനീ - ഗോമൂത്രത്തേയും ചാണകവെള്ളത്തേയും
 പാലിനേയും തൈരിനേയും, ഗോരോചനാവാരികം കൌശം
 രത്നകഗന്ധമാക്ഷികഗുളം - ഗോരോചനാജലത്തേയും കശജല
 ത്തേയും രത്നോദകത്തേയും അഷ്ടഗന്ധജലത്തേയും തേനിനേയും
 ശക്തരയേയും, കപാലോദബീജോദകം - കഷായജലത്തേയും, ബീ
 ജോദകത്തേയും, മൃതസാന്തോയതിലോദസുനസലിലം സ്വർണ്ണോദ
 കം ച നിദദ്ധ്യാത് - മൃജ്ജലത്തേയും തിലജലത്തേയും പുഷ്പദ്രവ്യജല
 ത്തേയും സ്വർണ്ണശകലജലത്തേയും ഇങ്ങനെ പതിനേഴുദ്രവ്യങ്ങളേ
 കൊണ്ടു നിറച്ചു പൂജിച്ചു.

അധമദ്ധ്യത്തേ പറയുന്നു:—

ഗവ്യക്ഷൗദ്രപയോഘൃതാനി ദധിഗൌളേക്ഷ ഭതൈലം നവം
 കേരീവാതൃഥ പാദ്രമർഘ്യസലിലം ചാലാമകം കപാലകം

രത്നാഭഃ ഫലവാരി ഗന്ധസലിലം പുഷ്പാദകം ചാധാ-
 പന്ഥപ്രവൃഗണോ/കശൈലപുടയോഃ പ്രോക്താ പദപ്രക്രിയാ.
 [ചന്ദ്രമ

ഗവ്യക്ഷൗരൂപയോഽപുതാനി - ബ്രഹ്മകലശത്തുകൽ പഞ്ച
 ഗവ്യം; ദലകലശങ്ങളിൽ ദികോണക്രമേണ തേനം പാലം നെയ്യും,
 ധിഗൗളേക്ഷു ദതൈലം - തൈരും ശർക്കരയും കരിമ്പിൻനീരും,
 നവം കേരീവാരി - ഇളനീർവെള്ളവും, മനുഷ്യത്തുകൽ ദികോണ
 കളിൽ, പാദ്രം അർഘ്യസലിലം ആചാമകം കപാഥകം - പാദ്ര
 ജലവും അർഘ്യജലവും ആചമജലവും കഷായജലവും, രത്നാഭഃ
 ഫലവാരി ഗന്ധസലിലം പുഷ്പാദകം ച - രത്നജലവും ഫലജലവും
 അഷ്ടഗന്ധജലവും പുഷ്പദ്രവ്യജലവും, അധമദ്രവ്യഗണഃ - ഇങ്ങനെ
 മദ്ധ്യമായമം നാല്പത്തിയൊമ്പതു കലശത്തുകലേയും അധമായമം
 ഇരുപത്തഞ്ചുകലശത്തുകലേയും തുല്യങ്ങളായ സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങൾ,
 പദപ്രക്രിയാ അകശൈലപുടയോഃ പ്രോക്താ - പത്മങ്ങൾ
 വെതുപുടത്തുകൾ ഏഴുപുടത്തുകൾ മുമ്പ് വൈഷ്ണവത്തുകൽ
 പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു തന്നെ.

ഈ കലശങ്ങൾക്ക് കൂലാടവും ഭൂജങ്ങളേ തൃസിപ്പാൻ മൂലംതന്നെ, സ്ക
 തകത്രത്തേ പറയുന്നു:—

മൂലേന ബ്രഹ്മഘടൈർഗായത്ര്യാ ദ്രവ്യപൂർണ്ണപരികലശൈഃ
 അംഗാണന്നാവശിഷ്ടൈഃ സ്തപയതു മദ്ധ്യാദിപുരണക്രമതഃ.

[ചന്ദ്രമ

മൂലേന ബ്രഹ്മഘടൈഃ - മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടും ബ്രഹ്മകലശ
 ങ്ങളേ കൈക്കൊണ്ടും, ഗായത്ര്യാ ദ്രവ്യപൂർണ്ണപരികലശൈഃ -
 ഗായത്രികൊണ്ടു ദ്രവ്യത്യാസം ചെയ്ത പരികലശങ്ങളേക്കൊണ്ടും,
 അവശിഷ്ടൈഃ അംഗാണന്നാ - അംഗമന്ത്രംകൊണ്ട് അവശിഷ്ട
 ങ്ങളായ ശുദ്ധജലം നിറച്ച പരികലശങ്ങളേക്കൊണ്ടും, മദ്ധ്യാദി
 പുരണക്രമതഃ സ്തപയതു - ബ്രഹ്മകലശം തുടങ്ങി ദ്രവ്യത്യാസക്രമം
 പോലെ ബ്രാഹ്മം ദൈവികം മനുഷ്യ ഇപ്രകാരം കലശങ്ങളേ
 ആട്ടു.

മൂലോപചാരാണകമാർസുകതഃ

സംസ്താപയേദ് ബ്രഹ്മഘടേന മൂലതഃ

ചാണഡാന്തരബ്രഹ്മഘടൈജിനാർണതഃ

സദ്രവ്യൈഃ ശുദ്ധജലൈർഹൃദേതി വാ. ചന്ദ്രമ

മൂലോപചാരാൺകമാരസുകരത് ബ്രഹ്മവേദേന .. മൂലം ഉപചാരം കമാരസുകരം ഇത്യാദികൊണ്ട് വലിയ ബ്രഹ്മകലശം കൊണ്ടും, മൂലത്ത് ഖണ്ഡാന്തരബ്രഹ്മാലയം - മൂലംകൊണ്ടു പരി ഖണ്ഡബ്രഹ്മകലശങ്ങളേക്കൊണ്ടും, ജിനാർണ്ണതഃ സദ്രൂപ്യൈഃ .. ഗായത്രികൊണ്ടു ദ്രവ്യപൂർണ്ണങ്ങളായ പരികലശങ്ങളേക്കൊണ്ടും, ഹൃദാ ശുദ്ധജലൈഃ .. ഹൃദയമന്ത്രംകൊണ്ട് ശുദ്ധജലകലശങ്ങളേ കൊണ്ടും, സംസ്താപയത് - കലശാഭിഷേകത്തെ ചെയ്തു. ഇതി വാ - ഇപ്രകാരവും മന്ത്രങ്ങൾ ചൊല്ലാം.

പൂർത്തൈ പഞ്ചശതസ്യ യോ ഹൃപാലഃ കോണേവ്യ തേന
[സ്വപ-
ണ്ഡൈക്യാത് പഞ്ചകമേകം ച വിഹിതം ദിക്ഷോണയോ-
[യുത്പന്നഃ
ഖണ്ഡൈകതപജ്യാപി തേന മനുജാംശദ്രവ്യഭാജാ പൃഥഗ് -
ദേവേശം സ്തപയേദിതിഹ നവധാ പ്രോക്തോദ്ഭിഷേകോ ഗുഹേ.
[മനുർ

പഞ്ചശതസ്യ പൂർത്തൈ കോണേവ്യ യഃ ഉപാലഃ - അഞ്ഞൂറു കലശത്തിന്റെ തികവിന്നായിരിക്കൊണ്ട് കോണുകളിൽ കൂട്ടിയിരിക്കുന്ന ഉപാലം യാതൊന്നും, സ്വപണ്ഡൈക്യാത് തേന ച - അതിന്നേ കോണിലേ ഖണ്ഡത്തിങ്കലേ ഇരുപത്തഞ്ചിനോടു കൂട്ടിയിരിക്കുകൊണ്ട് കോണിലേ കലശങ്ങൾ ഇരുപത്തഞ്ചിനേയും ആടിയാലുടന്നേ ആ ഉപാലത്തേയുമാട്ടു. പുന്നഃ ദിക്ഷോണയോഃ പഞ്ചകം ഏകം ച വിഹിതം - പിന്നെ ഇരുനൂറ്റിരുപത്തഞ്ചൽ ദിക്ഷോണുകളിൽ അയ്യഞ്ചം ഓരോന്നും കൂട്ടിട്ടുള്ളവരേ, ഖണ്ഡൈകതപജ്യാ അപി - ഒരു ഖണ്ഡത്തോടു കൂടി ഇരിക്കുന്നു ഏകിലും, മനുജാംശദ്രവ്യഭാജാ - മനുഷ്യമനു കല്പിച്ച് ദ്രവ്യത്വാസവും പൂജയും വേറെ ചെയ്തിരിക്കുകൊണ്ട്, പൃഥഗ് ദേവേശം സ്തപയേത് - ആ അഞ്ചിനേയും ഒന്നിനേയും മാനുഷമാക്കിക്കല്പിച്ച് വേറെ ആടിക്കൊള്ളണം. നൂറ്റിയിരുപത്തഞ്ചൽ കോണുകളിൽ ഒരു പദം കൂട്ടിയതിന്നേ ദ്രവ്യത്വാസമില്ലാതെ ഖണ്ഡത്തോടു കൂടി ഇരിക്കുകൊണ്ട് ആ ഖണ്ഡത്തിൽ ഒരുപതിനോടു കൂടെ ആടിക്കൊള്ളൂ. ഇരുനൂറ്റിനാല്പത്തിയെട്ടഞ്ചൽ അഞ്ചും ഒന്നും ഖണ്ഡത്തോടു കൂടാതെ വിവിധ പുറത്തു ഉണ്ടാക്കാനെന്നും ആഗമത്തിൽ പറയുന്നുണ്ട്. അപ്പോൾ പത്തൊമ്പതുപ്പട്ടത്തിൽ പത്തു

എന്നും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇഹ ഇതി നവധാ അഭിഷേകഃ പ്രോ
ക്തഃ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ ഇപ്രകാരം വെന്തായിട്ടു കലശങ്ങൾ
പറയപ്പെട്ടു.

അനന്തരം ഗണപതിയെപ്പോലെയെ കലശത്തേ പറയുന്നു:—

വിഷ്ണുശേഖരപി മഹേശ്വരത് ഘടപുടാഭ്യായായ വൈധാതുകം
കുംഭാ ദ്വാദശരത്നകേന പരിപൂർണ്ണാപൂരയേത്തത് പരം
അന്തർഭിഗ്വിദിശോർബ്ബഹിശ്ച കലശാൻ പാദ്യാദിഭിർഭൃഷ്ടഭി-
സ്സൈരേവാഥ തദാന്തരാളികഗുളാഭ്യാശ്ചൈവ വാ തൃഷ്ടഭിഃ.
[മന്നു

വിഷ്ണുശേഖരപി - ഗണപതിയിങ്കൽ, മഹേശ്വരത് ഘടപു
ടാദി ആധായ - ശിവങ്കൽ പറഞ്ഞപോലെ കലശങ്ങളുടെ സംഖ്യ
കളും പത്മങ്ങളും സംക്ഷേപശുദ്ധവൃത്തകലം പഞ്ചവിംശതിഭൂതവൃത്ത
കലം ഉണ്ടാക്കിയാൽ, വൈധാതുകം കുംഭാ ദ്വാദശരത്നകേന പരി
പൂർണ്ണ - രണ്ടിടത്തും ബ്രഹ്മകലശത്തേ സംഘാതത്തിൽ പറഞ്ഞ
ദ്വാദശരത്നംകൊണ്ട് നവർത്നസപർണ്ണത്തോടു കൂടി നിറപ്പു.
തത് പരം അന്തഃ ബഹിഃ ച ഭിഗ്വിദിശോഃ - പിന്നെ ദൈവിക
ത്തകലും മാനുഷത്തികലും ദിക്കും കോണം ക്രമമായിട്ട്, പാദ്യാ
ദിഭിഃ ഭൃഷ്ടഭിഃ - പാദ്യം തുടങ്ങിയുള്ള മന്നു ഭൂവുങ്ങളേക്കൊണ്ട്,
കലശാൻ ആപൂരയേത് - കലശങ്ങളേ നിറപ്പു. ഇങ്ങനെ
സപ്തദശഭൂവുങ്ങൾ. അഥ തൈഃ ഏവ തദാന്തരാളികഗുളാ
ഭ്യാശ്ചൈവ തൃഷ്ടഭിഃ വാ ആപൂരയേത് - പഞ്ചവിംശതിഭൂതവൃത്ത
ങ്കൽ പാദ്യാദി പതിനാറും അന്തരാളങ്ങളിൽ ഗുളാദി എട്ടു
ഭൂവുങ്ങളോടു കൂടി. ഇരുപത്തിനാലു ഭൂവുങ്ങളേക്കൊണ്ട് നിറ
യ്ക്കുന്നു എങ്കിൽ പഞ്ചവിംശതിഭൂവുങ്ങളായിട്ടുമാം.

പാദ്യാദിഭൃഷ്ടഭിഃ പറയുന്നു:—

പാദ്യാർഘ്യാചമനീയഭഗ്ദ്ധാഭിസർപ്പിഃ ക്ഷൗരദ്രഗവ്യം ഫലം
ഭക്ഷ്യം താവകശാലികേ സതിലരത്നാഷ്ടാപദം വിഭ്രമം
ഗൌരം പശുജലം ച ദൈവ്യസലിലം ധാതുഭട്ടതാകശം
ചുവരാകേരപയശ്ച ഷോഡശ വദന്തി ഭൂവുകാഞ്ചൈവ ച. മന്നു

പാദ്യാർഘ്യാചമനീയഭഗ്ദ്ധാഭിസർപ്പിഃ - പാദ്യത്തേയും,
അർഘ്യത്തേയും ആചമനീയത്തേയും പാലിനേയും തൈരിനേയും
നെയ്യിനേയും, ക്ഷൗരദ്രഗവ്യം - തേനിനേയും പഞ്ചഗവ്യത്തേയും

ഇതു എട്ടാം ദൈവികതുല്യമല്ലെന്ന്, ഹിമാ ഭക്ഷണം താമരശാലി
കേ - ഫലത്തെയും ഭക്ഷ്യത്തെയും രവത്തെയും നെല്ലിനേയും,
സതിലരത്താഷ്ടാപർവ്വം റിദ്രമം - എള്ളിനേയും രത്തങ്ങളേയും
സ്വർണ്ണത്തെയും പവിത്രത്തെയും ഇതു എട്ടാം മാനുഷതുല്യമല്ലെന്ന്
ദിക്കോണുകളിലേ സർവ്വഭൂതങ്ങളും. ഗൗരവം പുഷ്പജലം
ദൈവസലിലം ധാതുദൃവ്യങ്ങളും - ശക്തരായും പുഷ്പങ്ങളേയും
കുറുകയേയും ധാതുദൃവ്യത്തെയും മണ്ണുകളേയും ക്ഷമയേയും, മുക്താ
കേരം - ച - മുത്തീനെയും തേങ്ങാപ്പാലിനേയും ഇതു എട്ടാം അ
ന്തരാളങ്ങളിലേയ്ക്ക്; ഇതി ചോഡശ അഷ്ടാ ച ദ്രവ്യാണി വദ
ന്തി - ഇങ്ങനെ പതിനാറാം എട്ടാം ദ്രവ്യങ്ങളേ പറയുന്നു വിദവാ
ന്മാർ. ഈ രണ്ടുവകയ്ക്കുകിയാൽ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങൾ.

തദ്ഭവതാ ഗണേശഃ പിതരോ വാഗ്വഹ്നിവല്ലഭാ സോമഃ
അഭ്രാഹ്മണിർഗുഹസാവിത്രിത്യ ച ഗണേശോ ഗജാസ്യകഃ പവനഃ.
[ചന്ദ്ര

വിശേഷഭേദാ രഥധനദബ്രഹ്മാണാം ഫലിനകരോ ഭർഗ്വാ
വിഷ്ണുർലക്ഷ്മീഃ സപ്ത ച മനയോ ഭൂവഹ്നിവരണസോമാഃ സ്യുഃ.
[ചന്ദ്രവ

ഗണേശഃ - ബ്രഹ്മകലശത്തിന്നു ഗണേശായ നമഃ, പിതരഃ
വാഗ്വഹ്നിവല്ലഭാ സോമഃ പിതൃഭ്യോ നമഃ പരസ്വതൈത്യ നമഃ
സ്വാഹായൈ നമഃ സോമായ നമഃ, അഭ്രാ അഗ്നിഃ ഗുഹസാവി
ത്രിത്യ - അഭ്രായ നമഃ അഗ്നയേ നമഃ സ്മരായ നമഃ സാവിത്രിത്യ
നമഃ ഇതു എട്ടാം ദൈവികതുല്യം, ഗണേശഃ ഗജാസ്യകഃ പവനഃ
വിശേഷഭേദാ - ഗണേശായ നമഃ ഗജാസ്യായ നമഃ വായവേ നമഃ
വിശേഷഭ്യോ ദേവേഭ്യോ നമഃ, രഥധനദബ്രഹ്മാണഃ അഥ ദിനകരഃ -
യമായ നമഃ വൈശ്രവണായ നമഃ ബ്രഹ്മണേ നമഃ ആദിത്യായ
നമഃ ഇതു എട്ടാം മാനുഷതുല്യം ദിക്കോണുകളിൽ, ഭർഗ്വാ വി
ഷ്ണുഃ ലക്ഷ്മീഃ സപ്തമനയഃ ച - ഭർഗ്വായൈ നമഃ വിഷ്ണവേ നമഃ
ലക്ഷ്മ്യേ നമഃ സപ്തഗൃഹിഭ്യോ നമഃ, ഭൂവഹ്നിവരണസോമാഃ
തദ്ഭവതാഃ സ്യുഃ - പ്രഥിവൈത്യ നമഃ അഗ്നയേ നമഃ വരണായ
നമഃ സോമായ നമഃ ഇതു എട്ടാം അന്തരാളങ്ങളിൽ. ഇങ്ങനെ
ദ്രവ്യക്രമേണ അഗ്നിദേവതാമന്ത്രങ്ങൾ ഭവിക്കും.

ശതതൃയസ് ഗണനാത്ഥ ഗണപതി എന്തും പാളാലികാരതക
 പാശൈരം പിളഞ്ഞത് തെളിയിക്കുന്ന പല ദിക്കും കോണും അറയ്ക്ക
 രാളവും ക്രമമായിട്ട് പാളാലി മുതലായ തത്ത്വനാലു ചണ്ഡങ്ങളിലേയും
 കലശങ്ങൾ ആടി, കോണും - ബ്രാഹ്മകലശംകൊണ്ടിട്ട് ഗണപതിയെ
 അഭിഷേകം ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ ഗണപതിയെ പല സപ്തദശ
 ദ്രവ്യവും പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യവും ഒന്നായിപ്പറഞ്ഞു.

അതേപോലെ ശാസ്ത്രപരമായും പല പല രീതികളിൽ പഠിക്കുന്നു. ---

ആത്യന്തം പാളമന്തർദ്വാശി വിദിശി ബഹിശ്ചാർഹ്യമാ ചാമ.

[ഗവ്യേ

ഗോമുതം ഓഗ്ദ്ധദയാജ്യമപി മധു കഷായം ഫലം മാർജ്ജനം മുത്
 സക്തും ഗന്ധപുഷ്പാദകയവഗുഹ്മിഷ്ടം ദകേരീരസം സ്രാത്
 കേരോദം രത്നലോഹോദകമാപി സഹതീർത്ഥാക്ഷതാംബുവത-

[രാന്തം. ചന്ദ്ര

ആത്യന്തം അന്തം പാളം- ശാസ്ത്രാധിപൻ അകത്തു ബ്രഹ്മകല
 ശതതൃയസ് പാളദ്രവ്യത്തേയും, അന്തം ദിശി വിദിശി - പിന്നെ ദൈ
 വികത്തൃയസ് ദിക്കുകളിലും, കോണുകളിലും; അർഹ്യം ആചാര
 ഗവ്യേ ഗോമുതം ഓഗ്ദ്ധദയാജ്യം മധു - അർഹ്യത്തേയും ആ പമന
 ത്തേയും പഞ്ചഗവ്യത്തേയും ഗോമുതത്തേയും പാലിനേയും തൈ
 രിനേയും നെയ്യിനേയും തേനിനേയും നിറപ്പു. ബഹിഃ ദിശി വിദി
 ശി - മാനുഷത്തൃയസ് ദിക്കോണുകളിൽ, കഷായജലം മാർജ്ജനം
 മുത് സക്തും ഗന്ധപുഷ്പാദകയവഗുഹ്മിഷ്ടം - കഷായത്തേയും
 മാർജ്ജനത്തേയും മുത്തുകളേയും തരിപ്പണത്തേയും അഷ്ടഗന്ധത്തേ
 യും പുഷ്പദ്രവ്യത്തേയും യവത്തേയും നൃസിപ്പു. അന്തരാന്തം -
 ഒട്ടക്കം അന്തരാളങ്ങളിൽ ശക്തയേയും, ഇഷ്ടം ദകേരീരസം -
 കരിമ്പുനീരും, കേരീരസം, തേങ്ങാപ്പാലം, കേരോദം - തേങ്ങാ
 വെള്ളവും, രത്നലോഹോദകം - രത്നോദകവും ലോഹോദകവും,
 സഹതീർത്ഥാക്ഷതാംബു അപി സ്രാത് - തീർത്ഥജലവും അക്ഷത
 ജലവും ഇങ്ങനെ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങൾ ഭവിക്കും.

തദ്ദേവതാഃ പിതൃശ്രീവാക്സാവിത്രപുസ്തകൈവ ഗായത്രി
 സോമോ അഗ്നിമഹാ വിശ്വപവിഷ്ണുശിവരോ മഹീ ജ്യേഷ്ഠ.

[ചന്ദ്ര

ഇദം സപ്തർഷിമരന്തസ്മിഹമദർഗ്ഗാസ്തത് പരം ക്രമശഃ
ശ്രീധരയുഗജകണ്ഠരാഃ പുരുഷോ നിരൂതിഃ പരശ്ച സംപ്രോക്താഃ.

[൧ ൭ ൫]

പിതൃശ്രീവാക്സാവിത്രഃ- ബ്രഹ്മകലശത്തിന്നു പാദ്യദ്രവ്യത്തിന്നു പിതൃഭ്യോ നമഃ, ദൈവികത്തുങ്കൽ ദിക്കോണകളിൽ ശ്രീയൈ നമഃ സരസ്വതൈ നമഃ സാവിത്രൈ നമഃ; തഥാ ഗായത്രിസോമഃ അദ്രാഗ്നിഗുഹാഃ - ഗായത്രൈ നമഃ സോമായ നമഃ അദ്രായ നമഃ അഗ്നയേ നമഃ സ്തന്ധായനമഃ; മാനുഷത്തുങ്കൽ വിശേഷവിശേഷേശ്വരഃ മഹീ ജ്യേഷ്ഠാ - വിശേഷഭ്യോ ദേവേഭ്യോ നമഃ ഗംഗണപതയേ നമഃ പൃഥിവ്യൈ നമഃ ജ്യേഷ്ഠായൈ നമഃ, ഇദം സപ്തർഷിമരന്തസ്മിഹമദർഗ്ഗാഃ - ഇദ്രായ നമഃ സപ്തർഷിഭ്യോ നമഃ വായവേ നമഃ നൃസിംഹായ നമഃ അന്തരാളങ്ങളിൽ ദുറ്റായൈ നമഃ; ശ്രീധരയുഗജകണ്ഠരാഃ - ശ്രീധരായ നമഃ ശ്രീധരായ നമഃ ബ്രഹ്മണേ നമഃ വൈശ്ണവണായ നമഃ, പുരുഷഃ നിരൂതിഃ പരഃ ച തദ്ഭവതാഃ സംപ്രോക്താഃ - പുരുഷായ നമഃ നിരൂതൈ നമഃ. ഇങ്ങനെ പാദ്യാദി പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളിൽ അധിദേവതാമന്ത്രങ്ങളുക്തങ്ങളായി.

ഷണ്മൂലപ്രണവാണന്നാ സ്തപിതയേത് സംപൂരണോക്തക്രമാന്തപാദ്യാദിദ്രവിണാഭിപൂർണ്ണകലശൈസ്സപസേവാപകുന്ദൈഃ സുധീഃ സാവിത്ര്യാദൃണപഞ്ചകം തദന്ന സാവിത്ര്യാദിതത്തന്മന്ത്രൻ ഗവ്യാദ്യേഷ യനക്തു മധപവധിഷ ദ്രവ്യേഷ ഷട്സ ക്രമാത്.

[൧ ൭ ൭]

സുധീഃ പാദ്യാദിദ്രവിണാഭിപൂർണ്ണകലശൈഃ സപസേവാപകുന്ദൈഃ ഷണ്മൂലപ്രണവാണന്നാ സംപൂരണോക്തക്രമാൽ സ്തപിതയേത് - സുധീയായിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ പാദ്യാദിദ്രവ്യങ്ങളേ നിറച്ചിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മകലശങ്ങളേക്കൊണ്ടു തത്തൽപരികലശങ്ങളോടും കൂടി ഷണ്മന്ത്രവും പ്രണവവും ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു പൂരണക്രമപോലെ അഭിഷേകത്തെയ്യുവു. ഗവ്യാദ്യേഷ മധപവധിഷ ഷട്സ ദ്രവ്യേഷ സാവിത്ര്യാദൃണപഞ്ചകം തദന്ന സാവിത്ര്യാദിതത്തന്മന്ത്രൻ ച യനക്തു - പഞ്ചഗവ്യം തുടങ്ങി തേൻ അർവസാനമായി ആറു ദ്രവ്യങ്ങൾ നിറച്ച കലശങ്ങൾക്കു ഗായത്രി തുടങ്ങിയുള്ള അതാതു മന്ത്രങ്ങളേക്കൂടെക്കൂട്ടു. പഞ്ചഗവ്യത്തിന്നു

തത്സവിതുഃ ഗന്ധപാദാഭം ആപ്യായസപ ദധിക്രാവ്ണ്ഃ തേജോ
സി ഇതു അഞ്ചും. ഗോമുത്രത്തിന്നു തത്സവിതുഃ, പാലിന്
ആപ്യായസപ, തൈരിന് ദധിക്രാവിണ്ണഃ, നെയ്യിന് തേജോസി,
തേനിന് മധുവാതാ ഇത്യാദി മൂന്നും. അധിദേവതാമന്ത്രങ്ങളും
ഐല്യാദവും വേണം.

മധപന്തിമോഽധമവിധിർവവചാരിനീഷുഃ

സ്യാന്മദ്ധ്യമോഽക്ഷതജലാന്തിമ ഉത്തമഃ സ്യാത്
തത്തത്ക്ഷമം ഘടപുടാദി വിധായ ചൈവതത്

ത്രിഷേപകമാചരതു ച സ്തപനം പ്രഭേദേ. മ ഐ

മധപന്തിമഃ അധമവിധിഃ പാദ്യാദിഃ - തേൻ അവസാനമാ
യ സ്വേദു ദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടു സപ്തദശദ്രവ്യത്തുകലേ പത്മങ്ങ
ളേ ഉണ്ടാക്കി ദലകലശങ്ങളിൽ ദ്രവ്യന്യാസം കൂടാതെ ഖണ്ഡബ്ര
ഹ്മന് സ്വേതിലും ഈ 'ദ്രവ്യങ്ങളേ നൃസിച്ച് പൂജിപ്പൂ. ഇത്
അധമമായ കലശവിധി. യവചാരിനീഷുഃ മദ്ധ്യമഃ - പാദ്യാദി
യവോദാനതം സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങളെ നൃസിച്ച് പൂജിപ്പൂ. ഇങ്ങനെ
മദ്ധ്യമമായ കലശവിധി. അക്ഷതജലാന്തിമഃ ഉത്തമഃ സ്യാത് -
പാദ്യാദി അക്ഷതജലാന്തം ഇരുപത്തിയഞ്ചു ദ്രവ്യങ്ങളേ നൃസിച്ച്
പൂജിക്കുന്നത് ഉത്തമവിധി. പ്രഭേദേ തത്തത്ക്ഷമം ഘടപുടാദി
വിധായ - ആദിക്കു പറഞ്ഞ പത്മങ്ങളിൽ അതാതികൽ ശക്ത
മായുള്ള പത്മങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കി, ഏതത്ത്രിഷു ഏകമാചരതു ച-
ശാസ്താവികൽ ഇങ്ങനെ മൂന്നുപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൽ
അവിടെ ഇഷ്ടമായുള്ളതിനെ ഒന്നിനെ ചെയ്തുകൊള്ളൂ. ഇങ്ങനെ
ശാസ്താവികലേ കലശപ്രകാരം.

ഇങ്ങനെ ഏല്പം പരമം കലശപ്രകാരത്തെ പറഞ്ഞിട്ട് "വിവരണ"ത്തുകൽ
പഞ്ചവിംശാദിപ്രവൃത്തകൽ ചില വിശേഷത്തെ പറഞ്ഞിനെയും പറയുന്നു:-

ത്രിംശത്സൂത്രേ ശരപുടവിഭക്ത്യന്തരോന്മുഷ്ടവീഥൌ
ക്ഷേത്രേ ബ്രാഹ്മം കമലമിഷ്ടതയാ ബഹിസ്തപകംഭാഃ
സർവ്വം ഖണ്ഡാ രസശതവിധാവർക്കകുമാന്തരാളാ-
സ്തേപതേ വേദജ്ജ്വലഘടയുതം വൈധസം പഞ്ചശതയാം.

രസശതവിധൗ - പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യത്തുകൽ അറുനൂറ്റി
ന്നു കലശമാകുമ്പോൾ, ത്രിംശത്സൂത്രേ ക്ഷേത്രേ - ഇരുപത്തൊ

വതു പട്ടമായ ചതുരശ്രത്തുകൽ, ശരപട്ടവിഭക്ത അന്തരാ
 ഉന്മുഷ്ടവീഥി - അഞ്ചു പട്ടങ്ങളേ വിഭജിച്ച് എടയിൽ വീഥി
 യേ തുത്ത്, ഇഷ്ടകൃത്യാ ബ്രാഹ്മം കമലം - നടുവിൽ ഇരുപത്തിയ
 ബുകൊണ്ട് ബ്രഹ്മസ്ഥാനത്തേ അഷ്ടദലത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ. ബഹിഃ
 സർവ്വം ഖണ്ഡാഃ തത്ത്വപങ്കാഭാഃ - പുറത്തു ദൈവികത്തിങ്കലേയും
 മാനുഷത്തുകലേയും ഖണ്ഡങ്ങൾ കൈയും ഇരുപത്തഞ്ചിതു
 തന്നെ. ബ്രഹ്മസ്ഥാനത്തു് ഒന്നുതന്നെ. അപ്പോൾ അന്തരറി
 ഒന്നു കലശങ്ങൾ വരും. പഞ്ചശത്യാം ഏതേ അർക്കംഭാഗത്താ
 ഭാഃ വേദപുരാണായുതം വൈധസം ച - അന്തരറിഒന്നു കലശമാ
 കമ്പോൾ ഈ പത്മത്തിൽത്തന്നെ അന്തരാളങ്ങളിൽ എട്ടു
 പന്ത്രണ്ടിതു് ആകൂ. ബ്രഹ്മകലശത്തിന്റെ കൂടെ നാലു ദിക്കി
 ലും ദലകലശത്തേയും വയ്പു. അപ്പോൾ അന്തരറിഒന്നാ
 യിട്ടുവരും.

ശിവങ്കു കർപ്പൂരാദികലശം ഏഴന്തരിപ്പതിന്നൊന്നായിട്ടും "ചന്ദ്രിക
 യിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്" ആര്യപിൻപ്രകാരത്തേ പറയുന്നു.

പഞ്ചത്രിംശത്പട്ടേന്തർനവയുതശതമേതദ്ബഹിർഭഗ്വപിക് -
 [സ്ഥം
 ചാപുതു പ്രോക്തരീത്യാ നവകമല സമോഭ്യന്തരത്രിത്രികം ച
 ഏതദ്ബാഹ്യേ ചതുർദ്വിക്ഷപവി ശരതിമയസ്തത്ത്വപസംഖ്യം വിഭി-
 [കസ്ഥം
 കർപ്പൂരാദ്യഃ സമാപുരയതു മനയുഗൈരദ്രയുക്സപ്തശത്യാം.

അദ്രയുക്സപ്തശത്യാം - ഏഴന്തരിപ്പതിന്നൊന്നു കലശത്തു
 കൽ, പഞ്ചത്രിംശത്പട്ടേ - മുപ്പത്തഞ്ചു പട്ടത്തിങ്കൽ മുമ്പിൽ
 പറഞ്ഞപോലെ അകത്തു ത്തരിയെതും അതിനു പുറത്തു ദിക്കോ
 ളുകളിൽ നവകങ്ങളും അന്തരയത്തുകയും മുമ്മൂന്നും ഉണ്ടാക്ക
 തെലാഭഗന്ധാദിയും നിറച്ചാൽ, ഏതദ്ബാഹ്യേ ചതുർദ്വിക്ഷപ
 വി ശരതിമയഃ - നാലു ദിക്കുകളിലും അയ്യഞ്ചു പതിനഞ്ചായിട്ടും,
 കോണു നാലിലും ഇരുപത്തഞ്ചിതും ആയി തുടച്ചു കർപ്പൂരാദി
 ഇരുപതു ദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ട് നിറപ്പു. ഇങ്ങനെ ഏഴന്തരിപ്പ
 തിന്നൊന്നായ കർപ്പൂരാദി ശിവങ്കൽ വേണ്ടുന്നതു്.

“വിവരണ”ത്തിൽ കേവലം നവകാളം പറയുന്നു—

മാണിക്യമുദാകലിശം പ്രവാളം
 ഗാരുത്തരം പുഷ്പമജാദിഷു സ്പൃഃ
 വൈഡൂര്യനീലം പശുമേഢമാശാ—
 കോണേഷു ചൈവം നവകാളിഷേകഃ.

അജാദിഷു ആശാകോണേഷു - ബ്രഹ്മകലശം മുമ്പായിട്ട്
 ദിക്കുകളിലും കോണുകളിലും മാണിക്യം മുതൽ വൈരം പവിഴം
 ഗന്ധശില പുഷ്പരാഗം വൈഡൂര്യം നീലം ഗോമേദം ഈ
 മെതു രത്നങ്ങളേ നൃസിച്ച് വെള്ളം നിറച്ചുപൂജിപ്പൂ.

മൂലം ഹരാവേഷ്ഠപഥ വാസുദേവ-
 ശാന്ത്യാദയസ്സച്ചർമനവഃ ക്രമേണ
 ബ്രഹ്മാണി പഞ്ചാർച്ചനദേശഭാജി
 ചാംഗാനി ശംഭാവപരേഷു മൂലം.

ഹരൗ ഏഷു മൂലം വാസുദേവശാന്ത്യാദയഃ മനവഃ -
 വിഷ്ണുവിങ്കൽ ഈ നവകങ്ങളിൽ മൂലവും വാസുദേവാദി നാലും
 ശാന്ത്യാദി നാലും അധിദേവതാമന്ത്രങ്ങൾ. ശംഭൗ അർച്ചന
 ദേശഭാജി പഞ്ചബ്രഹ്മാണി അംഗാനി ച - ശിവങ്കൽ പൂജയിങ്കൽ
 പറയുന്ന ദിക്കുകളിൽ പഞ്ചബ്രഹ്മങ്ങളും തരംഗങ്ങളും അധിദേ
 വതകൾ, അപരേഷു മൂലം - ശേഷം എല്ലാ ദേവന്മാരിലും മൂലം
 തന്നെ.

കേവലൈർനവഭിർഭൂവൈഃ പൂജാഃ സ്പൃഃ കലശാ അപി
 മല്യാദിപൂരണം ചാത്ര മല്യാന്തം സ്തപനം ഭവേൽ.

ഈ പറഞ്ഞ നവരത്നങ്ങളേ നൃസിച്ച് മെതു കലശത്തേ
 പൂജിപ്പൂ. ഇവിടെ ബ്രഹ്മകലശം മുമ്പായിട്ട് പൂജിക്കുകയും ബ്രഹ്മ
 കലശം ഒടുക്കമായിട്ട് ആടുകയും എല്ലാ ദേവന്മാരിലും ചെയ്യൂ.

അനന്തരം പ്രാർത്ഥിച്ചതിട്ടുള്ള കലശത്തിൽ സ്വരൂപത്തെ പറയു
 ന്നു:—

ഏകാശീതിപദം കൃതപാ നവധാ ച ദ്വിധാ സ്ഥിതം
 അത്ര സപ്തദശഭൂവൈഃ പഞ്ചവിംശദ്ഭിരേവ വാ
 ദ്വിവിധൈഃ സഹ വാ കൗണ്ടർഭൂതൈഃ സപ്തശതൈസ്ത വാ
 ബഹിഃ കോണപഭാപായാത് ഷട്ഛതം വാ ഭവേദിഹ.

ചിയാ സപ്തദശവ്യന്യാസമായിട്ടുതാൻ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യന്യാസമായിട്ടുതാൻ, നവധാ ഏകാശീതിപദം കൃതപാ - മുക്തഞ്ച പട്ടമായിട്ട് കൈയും മുതുമുതൽ പട്ടത്തിന്റെ ഇടയിൽ വീഥി ഉണ്ടാക്കിയാൽ നടുവിലും ദിക്കുകോണുകളിലും കൂടി എണ്ണത്തൊന്നു കലശത്തിന്റെ പത്മം വെച്ചായിട്ട് ഉണ്ടാക്കൂ. അത്ര സപ്തദശവ്യന്യാസം പൂർണ്ണമേ - ഈ വെച്ചേടത്തും വെച്ചേറേ സപ്തദശവ്യന്യാസങ്ങളേക്കൊണ്ടു നിറച്ചു പൂജിച്ചു. ആകെ എഴുന്നേറ്റി ഇരുപത്തിയെട്ടു കലശമായിട്ടു ഭവിക്കും. ഇഹ ബഹിഃ കോണു വിശ്വാപതഃ (?) ഷട് ശതം വാ ഭവേത് - ഇവിടെ പുറത്തു് എട്ടു ദിക്കിലേയും എണ്ണത്തിന്റെ കോണുകളിലേ പദങ്ങൾ നന്നാലും കളഞ്ഞു് അയ്യഞ്ചു് ആക്കൂ. അപ്പോൾ എട്ടുദിക്കിലും അറുപത്തിയഞ്ചു കലശങ്ങളായി വരും. നടുവിൽ എൺപത്തിയൊന്നുതന്നെ. ഇങ്ങനെയാകുമ്പോൾ അറുനൂറ്റിന്നു കലശമായി വരും ഇതും. സപ്തദശവ്യന്യാസംതന്നെ വെച്ചേടത്തും നിറച്ചു. പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യം ഏവ വാ - ഇവിടെ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടു് ആകുമ്പോൾ പത്മത്തേ പറയുന്നു.

ഏകാശീതിപദാനി പാവനപട്ടേ മദ്ധ്യേ ച ദിക്ഷപർവയേത് പ്രത്യേകം നവധാ ച പഞ്ചകൃതിഭിഃ കർത്വാത് പദൈരംബുജം ബാഹ്യേ കോണനിവേശിതാനി നവകാന്ത്യേഷാം ദിശാസ്വന്തരേ തീണി തീണി വിധായ പഞ്ചകൃതിഭിർഭവ്യസ്തു സംസ്താപയേത്.

പാവനപട്ടേ - നാല്പത്തിയൊന്നു പട്ടത്തുകൾ പതിമൂന്നു പട്ടങ്ങളേക്കൊണ്ടു്, മദ്ധ്യേ ദിക്ഷ ച ഏകാശീതിപദാനി അർപ്പയേത - നടുവിലും പുറത്തു് എട്ടുദിക്കിലും എണ്ണത്തിയൊന്നു കലശത്തിന്റെ പത്മത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ. പഞ്ചകൃതിഭിഃ പദൈരംബുജം നവധാ അംബുജം - ഇരുപത്തിയഞ്ചു പട്ടങ്ങളേക്കൊണ്ടു് വെതിടത്തും അഷ്ടദശത്തേയും, ബാഹ്യേ കോണനിവേശിതാനി നവകാനി പുറത്തു കോണുകളിൽ വെതിടത്തും നവകങ്ങളേയും, ഏഷാം ദിശാസ്വ അന്തരേ തീണി തീണി വിധായ - ഇവറ്റിന്റെ ദിക്കുകളിലും അന്തരാളങ്ങളിലും മുതുമുതൽ, ഇങ്ങനെ 'ക്ഷേത്രേ ത്രയോദശപട്ടേ' എന്നതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞപോലെ വെച്ചു പത്മത്തേ ഉണ്ടാക്കി, പഞ്ചകൃതിഭിഃ ഭവ്യസ്തു സംസ്താപയേത് - പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടു വെച്ചേറേ നിറച്ചു പൂജിച്ചു് അഭി

ഷേകത്തേ ചൊല്ലു. ഇവിടെയും കലശസംഖ്യ ഏഴുനൂറ്റി ഇരുപത്തിയെട്ട്. പിറത്തേ കോണുപദങ്ങൾ എട്ടുദിക്കിലും കൂടി നൂറ്റായിരുപത്തൊട്ടും കളഞ്ഞു പഞ്ചകങ്ങളാക്കി ഓരോ ദിക്കിൽ ഇരുപത്തഞ്ചായിട്ടും വരുത്തി പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടു നിറച്ചു പൂജിപ്പു. ഇങ്ങനെ അറുനൂറ്റിനൊന്നായിട്ടുമാം. ഒപിവിടെയും കലശലും സഹ വാ - എന്നതുകൊണ്ടു സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങളും പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളും പ്രദീപ്തമാം. അവിടെ പത്മം മുപ്പത്തിയെട്ടു പട്ടത്തിൽ നടുവിൽ പതിമൂന്നു പടംകൊണ്ടു പഞ്ചവിംശതി ദ്രവ്യത്തിങ്കലേപ്പോലെ എൺപത്തിയൊന്നു കലശത്തിന്റെ പത്മത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ. പുറത്തു എട്ടുദിക്കിലും പതിനൊന്നു പട്ടത്തുകൾ സപ്തദശദ്രവ്യത്തുങ്കലേപ്പോലെ വെന്തീതു നവകങ്ങളേയുണ്ടാക്കൂ. ഇങ്ങനെ പത്മമുണ്ടാക്കുമ്പോൾ ദിക്കുകളുടെ രണ്ടുപുറത്തു. ഇരണ്ടു പടം വീലിയും വരും. ഇവിടെ അകത്തു പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യത്തേയും പുറത്തു എട്ടു ദിക്കിലും സപ്തദശദ്രവ്യത്തേയും നിറപ്പു. എന്നിങ്ങനെ അകത്തു സപ്തദശദ്രവ്യവും പുറത്തു പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളും ആകുമ്പോൾ നാല്പത്തിയൊന്നു പട്ടത്തിൽ പതിമൂന്നു പടങ്ങളേക്കൊണ്ടു പുറത്തു പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യത്തുങ്കലേപ്പോലെ എട്ടുദിക്കിലുമുണ്ടാക്കൂ. അകത്തു പതിമൂന്നു പട്ടമുള്ളതിൽ പുറത്തു ചുറ്റും ഒരു പടം കളഞ്ഞു സപ്തദശദ്രവ്യത്തുങ്കലേപ്പോലെ നവകങ്ങളേ ഉണ്ടാക്കൂ. ഇങ്ങനെ രണ്ടുംകൂടിയുള്ള ദ്രവ്യാവൃത്തികൂടും.

അഷ്ടോത്തരശതം മദ്ധ്യേ ബാഹ്യേ ദിക്ഷു വിദിക്ഷു ച
 ശ്രമാദേകോനപഞ്ചാശദേവം പഞ്ചശതം യ വാ.

മദ്ധ്യേ അഷ്ടോത്തരശതം - നടുവിൽ നൂറ്റിയെട്ടു കലശത്തിന്റെ പത്മം. ബാഹ്യേ ദിക്ഷു വിദിക്ഷു ഏകോനപഞ്ചാശത് - പുറത്തു ദിക്കിലും കോണിലും നാല്പത്തിയെട്ടു കലശത്തിന്റെ പത്മം. ഇവിടെ കലശയും സപ്തദശദ്രവ്യമാകുമ്പോൾ മുപ്പത്തിമൂന്നുപട്ടത്തിൽ നടുവിൽ പതിമൂന്നു പടംകൊണ്ടു നൂറ്റി എട്ടിന്റെ പത്മം. പുറത്തു വെന്തീതു പടംകൊണ്ടു നാല്പത്തിയെട്ടു കലശത്തിന്റെ പത്മം. ഏവം പഞ്ചശതം വാ - ഇങ്ങനെ അഞ്ഞൂറു കലശമായിട്ടും വരും. ഇവിടെ പഞ്ചവിംശതിയാകുമ്പോൾ മുപ്പത്തിയെട്ടുപട്ടത്തിൽ നടുവിൽ പതിനഞ്ചുപടം

കൊണ്ടു നൂറ്റിയെട്ടിന്റെ പത്മം പുറത്തു പതിനൊന്നുപുടം കൊണ്ടു നാല്പത്തി ഒമ്പതു കലശത്തിന്റെ പത്മം. ഇവിടെയും കലശം അഞ്ഞൂറ്. ഇവിടെയും രണ്ടു കൂടീട്ടു വരത്താം.

സർവ്വപുടേ മാനുപുടേ മദ്ധ്യേ സദാദശം ശതം കർച്ചാൽ
ദിക്ഷു തഥാ കോണശതം നവോത്തരം തമഃസമസ്രപദക്തവ്യേ.

സമസ്രപദക്തവ്യേ - ആയിരത്തിയൊന്നു കലശത്തു കൽ, സർവ്വപുടേ - നാല്പത്തിയേഴു പുടത്തുകൽ, മാനുപുടൈഃ മദ്ധ്യേ സദാദശം ശതം കർച്ചാൽ - നടുവിൽ പതിനഞ്ചു പുടംകൊണ്ടു കോണപദലോപം കൂടാതെ നൂറ്റിപ്പത്തുണ്ടു കലശത്തിന്റെ പത്മത്തേ ഉണ്ടാക്കൂ. ദിക്ഷു തഥാ - ദിക്ഷകൾ നാലിടത്തും അപ്രകാരം നൂറ്റിപ്പത്തുണ്ടീതു കലശങ്ങൾ, കോണശതം നവോത്തരം തത് - കോണുകൾ നാലിലും നൂറ്റിഒമ്പതീതു തന്നെ. ആകെ ആയിരത്തിഒന്നു കലശം വരും. ഇവിടെ സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങളാകുമ്പോൾ നാല്പത്തിയൊന്നു പുടം. അവിടെയും കോണുകളിൽ ഒരു പദം കൂട്ടി നൂറ്റിപ്പത്തുണ്ടീതു അഞ്ചു സ്ഥാനത്തു വരത്താണ്. മിശ്രവിധിയും ഉൾക്കൊള്ളിക്കുക. ഇങ്ങനെ അഞ്ഞൂറ്റി ഒന്നായിട്ടും അറുനൂറ്റിഒന്നായിട്ടും ഏഴുനൂറ്റിഇരുപത്തിയെട്ടായിട്ടും ആയിരത്തിഒന്നായിട്ടും നാലുപ്രകാരം ദ്രവ്യാവൃത്തിയായ കലശങ്ങളേ പറഞ്ഞെടുത്തു് ഒക്കെയും സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങളായിട്ടും പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളായിട്ടും ഈ രണ്ടുകൂടി സമ്മിശ്രങ്ങളായിട്ടും മൂന്നുപ്രകാരം വരും.

ദ്രവ്യാവൃത്തിരിയം ദ്വികേവലവിമിശ്രാകാരകൈവം ത്രയീ
ത്വക്ഷായോക്ഷജയോശ്ച സംഭജിതി ച പ്രായഃ സ്തം ഭിദ്യതേ
ഫേരംബേ ദ്രവിണപ്രദേദവിധുരേ ത്രയേവ ശാസ്തൃമോ
സ്തന്ദേ ത്രയുപി നൈവ ശങ്കരമരൈ ചോഹ്യാ തു വാ ഭൂയസി.

ഇയം ദ്രവ്യാവൃത്തിഃ ദ്വികേവലവിമിശ്രാകാരത്രയീ(?) - ഈ ദ്രവ്യാവൃത്തി കേവലം സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടും പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ടും പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളും സപ്തദശദ്രവ്യങ്ങളും കൂടീട്ടും മൂന്നുപ്രകാരം. ത്ര്യക്ഷായോക്ഷജയോഃ സംഭജിതി ച പ്രായഃ

1. "കാരതസ്ത്രയുപി" എന്നു "വി.പ.ഭാ."യിൽ പറയുന്നതു കേവലം,

സ്കന്ദം ഭിദ്യതേ - ശിവങ്കലും വിഷ്ണുവിങ്കലും ഭർഗയിങ്കലും മിക്ക
വാരും ഭേദത്തോടു കൂടി ഭവിക്കുന്നു. ദ്രവിണപ്രഭേദവിധുരേ ഹേരം
ബേ ശാസ്തര ച ത്രയി ഏവ - സപ്തഭഗയും പഞ്ചവിംശതിയും ദ്രവ്യ
ങ്ങൾക്കു ഭേദം ഇല്ലായിരിക്കുകൊണ്ട് ഗണപതിയിങ്കലും ശാസ്താ
വിങ്കലും മൂന്നുപ്രകാരംതന്നെ ഉണ്ടാകും. ഭേദമില്ലാതെയുമിരിക്കും.
സ്തന്ദേ ത്രയി നൈവ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ മൂന്നുപ്രകാരം ഉണ്ടാകുക
യില്ല. ശങ്കരനാരായ ഭൂയസി ഉഗ്രഹ്യാ - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ
പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളേ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

സുബ്രഹ്മണ്യങ്കലും ശങ്കരനാരായണങ്കലും മേന്മപ്രകാരം മുമ്പിൽ കലശ
ഭേദമില്ലാത്തതായി സപ്തഭഗദ്രവ്യങ്ങളാകാതെ പരത്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. പഞ്ച
വിംശതിദ്രവ്യവും നാറി ബ്രഹ്മകലയും കൂടി പരത്തിട്ടില്ലായിരിക്കുകൊണ്ട്
ഇവിടെ രണ്ടുഭേദത്തെയും പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങളേ പറയുന്നു:—

ആജ്ഞാദിസപ്തഭഗ ഗൗളമിഹേക്ഷതോയം
കേരീരസം ഹരിഹരേ തപഥ ശാന്തിതോയം
ചതപാരി മംഗലജലാന്യപി പഞ്ചവിംശ-
ത്വേതൈഃ സഹസ്രചരമം സ്തപനം വിദദ്ധ്യാത്.

ഹരിഹരേ - ശങ്കരനാരായണങ്കൽ, ആജ്ഞാദിസപ്തഭഗ -
ബ്രഹ്മൻ തുടങ്ങി ദൈവികത്തുങ്കലും മാനുഷത്തുങ്കലും ദിക്കോണ
കളിൽ ആജ്ഞാദി പതിനേഴു ദ്രവ്യങ്ങളും മുമ്പിൽ പറഞ്ഞ
പോലെ നിറച്ചാൽ, മാനുഷത്തിങ്കലേ അന്തരാളങ്ങളിൽ ശങ്കരയും
കരിമ്പിന്നീയും തേങ്ങാപ്പാലും ശാന്ത്യംഭസ്സും ഈ നാലും നിറച്ച്
ശേഷം നാലിലും മംഗലാംഭസ്സിനേ നിറച്ചു. പൂരണമന്ത്രവും
അഭിഷേകമന്ത്രവും മുമ്പിൽ പറഞ്ഞപോലെ. ഏതൈഃ പഞ്ച
വിംശത്യാ സഹസ്രചരമം സ്തപനം വിദദ്ധ്യാത് - ഈ ഇരുപ
ത്തിയഞ്ചു ദ്രവ്യങ്ങളേക്കൊണ്ട് കേവലം പഞ്ചവിംശതി തുടങ്ങി
ആയിരം വരെയും വിഷ്ണുവിങ്കലേപ്പോലെ പത്മങ്ങളിൽ കലശത്തേ
ചെയ്തു. മാനുഷദിക്ഖണ്ഡഘടൈഃ ഇത്യാദി പതിനേഴുമാടിയാൽ
ഒട്ടക്കം തപം വിഷ്ണോ ഇത്യാദികൊണ്ട് ഏഴാദി എട്ടിനേയും ആട്ട.
ഇങ്ങനെ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യം.

പഞ്ചവിംശദ്ഘടേഷേപവം മദ്ധ്യസ്ഥേഷു സമീരിതൈഃ
ദ്രവ്യൈസ്ത പഞ്ചവിംശദ്ഭീർബാഹ്യദ്രവ്യവിചർജ്ജിതൈഃ.
പഞ്ചവിംശതിമാരഭ്യ സഹസ്രാന്തഘടൈർബുധാഃ
ശിവവൽ സ്തപനം കർച്ചർജ്ജഹേ ശുദ്ധോദകാനപിതൈഃ.

ഇഹേ - സുബ്രഹ്മണ്യൻ, മദ്ധ്യസ്ഥേഷു പഞ്ചവിംശദ് ഘടേഷു സമീരിതൈഃ പഞ്ചവിംശഭിഃ ദ്രവ്യൈഃ ച ഉത്തമപാത്രകൾ നടുവിലേ ഇരുപത്തിയഞ്ചു കലശങ്ങളിൽ, അന്തസ്തപഘടേഷു സർവ്വമണിരേവേം ഇത്യാദി ഇരുപത്തിയഞ്ചു ദ്രവ്യങ്ങളേ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്; പഞ്ചവിംശതിമാരഭ്യ - കേവലപഞ്ചവിംശതി തുടങ്ങി, ശുദ്ധോദകാനപിതൈഃ സഹസ്രാന്തഘടൈഃ - ശിവങ്കലേഷ്വേവൈ ശുദ്ധജലങ്ങളോടു കൂടിയുള്ള ആയിരത്തിയൊന്നു കലശം വരെയും പൂജിച്ച് അഭിഷേകത്തെ ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ സുബ്രഹ്മണ്യനേ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യങ്ങൾ തത്ത്വദ്രവ്യസമ്പന്നമിതി കൃതവാ ദ്രവദ്രവ്യകുന്ദാൻ

മുക്തവാ ശേഷാൻ സ്വപരികലശാൻ വാരിണാ വരേണേന ആപൂര്യേഷുജ്ജ്വലകിസലയാദൃഞ്ചിതേഷു സ്വമന്ത്രേ-

ണാവാഹ്യാഭ്യർച്ചതു ജലഗന്ധാദിഭിശ്ചാഞ്ചവണ്ഡം. ച വ

ഇതി തത്ത്വദ്രവ്യസമ്പന്നം കൃതവാ - ഇപ്രകാരം അതാതു കലശങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങളേ ന്യസിച്ചാൽ, ദ്രവദ്രവ്യകുന്ദാൻ മുക്തവാ - പാൽ തൈര് തേന് ഗന്ധം നെയ്യ് ഗോമൂത്രം ശർക്കര തോങ്ങാപ്പൊള്ളം കഷായം എണ്ണ തേങ്ങാപ്പാല ഇത്യാദി ദ്രവദ്രവ്യങ്ങളേ അതാതുകൊണ്ടു തന്നെ നിറപ്പു. ശേഷാൻ സ്വപരികലശാൻ വരേണേന വാരിണാ ആപൂർച്ച - ശേഷങ്ങളായിരിക്കുന്ന പാശ്വാഹ്യാദിദ്രവ്യങ്ങളേ ന്യസിച്ച് കലശങ്ങളേയും പരികലശങ്ങളേയും വരണേന പൂജിച്ചിരിക്കുന്ന ജലദ്രോണിവെള്ളംകൊണ്ടും; ആപൂർച്ച - നിറച്ച്, ഉജ്ജ്വലകിസലയാദൃഞ്ചിതേഷു ഏഷു - ഞ്ചം മാവം ചക്രികയും ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതങ്ങളും മുകളിൽ വച്ച് അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്ന കലശങ്ങളിൽ, അനുവണ്ഡം സ്വമന്ത്രേണ ആവാഹ്യ ജലഗന്ധാദിഭിഃ അഭ്യർച്ചതു - ബ്രഹ്മന്നായിട്ടു ദ്രവ്യങ്ങളേ ന്യസിച്ച് ദലകലശങ്ങളിലും വണ്ഡങ്ങളിലും വെച്ചേറേ മൂലംകൊണ്ട് ആവാഹിച്ച് ലിപിതത്ത്വന്യാസാദി ചെയ്ത് സകളീകരിച്ച് വെച്ചേറേ നിവേദിച്ച് പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ പരികലശപൂജ-

ആപാർച്ചഃ സഹ മുത്തിപൈരഥ ദിശാസ്വഗ്നിഃ വിഹൃത്യ ക്രമാത് സ്വസേവാകതദ്രവിണാണഭിഃ കൃതഹൃതിസ്സമ്പാതപാതം പുനഃ കൃതവാ ദ്രവ്യഘടേഷു മന്ത്രമഹിതാൻ ഹൃദ്യാംശുകൈർവ്വർമ്മണാ താൻ സംഹാരഃ വിഭ്രഷയേത് സസ്മരണോദഭാക്ഷതാദ്യൈരപി.

[ച നെ

ആചാര്യർ മുന്തിരിപൈഃ സഹ ദിശാസു ക്രമാദ് അഗ്നിം വി
 ഹൃത്യ - ആചാര്യൻ പരികർമ്മികളോടും കൂടി കിഴക്കു തുടങ്ങിയുള്ള
 ഖണ്ഡങ്ങളിൽ ക്രമേണ ആചാര്യകണ്ഡത്തുങ്കൽ നിന്ന് അധിവാ
 സത്തുങ്കൽ പറഞ്ഞ ക്രമപോലെ അഗ്നിയേ വിഹരിച്ചു, സ്വ
 സ്വപാകതദ്രവിണാണഭിഃ കൃതഹൃതിഃ - തന്നിക്കു തന്നിക്കു പറഞ്ഞി
 രിക്കുന്ന ദ്രവ്യങ്ങളോടും മന്ത്രങ്ങളോടും കൂടി അധിവാസമോമങ്ങ
 ലേച്ചെയ്ത്, പുനർവ്യാഖ്യാനേ സമ്പാതപാതം കൃതവാ - ദ്രവ്യ
 പൂർണ്ണങ്ങളായുള്ള കലശങ്ങളിൽ ദ്രവ്യത്വാസക്രമേണ സമ്പാത
 ത്തേ സ്പർശിച്ച്, മന്ത്രമഹിതാൻ ഹൃദ്യാംശുകൈഃ സംഹാദ്യ -
 അധിഭേവതാമന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ട് അർപ്പിച്ചു തൊട്ടുജപിച്ചുരിക്കുന്ന
 അക്ഷലശങ്ങളേ മനോഹാരങ്ങളായ വസ്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ട് കവച
 മന്ത്രംകൊണ്ടു മുടി, സസുമനോദർശനതാലൈഃ അപി വിഭ്രഷ
 യേത് - ദർശനസുമസമിത്തുകളേക്കൊണ്ട് ആ കലശങ്ങളേ
 അലങ്കരിച്ചു.

പ്രാഗാസ്യസ്സമുപസ്ഥിതോഽഥ കലശക്ഷേത്രാദ് ബഹിസ്തപതാ-
 രാരാദ്ധ്യാഖിലഖണ്ഡതത്തപവിഹിതൈകാംഗം വിഭാദ്യാഥ തം
 ഭൂതാനി പ്രവിലാപ്യ ശോഷദഹനാദ്യായായ സൃഷ്ടവാ ലാപാ-
 ന്ത്യാസാനേ സ്വമന്ത്രദയാദി സകലാദ്ധ്വാനാസനീഷും ചരേത്.

[ചുവം

അഥ കലശക്ഷേത്രാദ് ബഹിഃ പ്രാഗാസ്യഃ സമുപസ്ഥിതഃ -
 ഈ കലശത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറു ചീരത്തിൽ കിഴക്കോട്ടു നോക്കി
 നിന്ന്, തത്തപതാരാദ്ധ്യാ തം അഖിലഖണ്ഡതത്തപവിഹിതൈ
 കാംഗം വിഭാദ്യ - തത്തപങ്ങളേക്കൊണ്ട് അതതു ഖണ്ഡങ്ങളിൽ
 പുഷ്കാരാധനംകൊണ്ട് തത്തപസ്വരൂപങ്ങളായിട്ടും പ്രണവാരാധന
 കൊണ്ടു തദൈകൃത്തേയും ഭാവിച്ചു ഒരു സ്വരൂപമാക്കിക്കല്പി
 ച്ചാൽ, ഭൂതാനി പ്രവിലാപ്യ ശോഷദഹനാദി ആയായ സൃഷ്ടവാ -
 ശ്യാനാധിവാസത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നപോലെ ദേഹശുദ്ധ്യാദി
 ചെയ്ത് നുരുവിനേയും ഗണപതിയേയും പൂജിച്ച് പ്രണവം
 കൊണ്ടു തളിച്ചു ക്ഷേിച്ചു തളിച്ചു തൊട്ടുജപിച്ചു നാഡീസന്ധാനം
 ചെയ്ത് ചൈതന്യത്തേ രങ്കൽ യോജിപ്പിച്ച് ജലാധിവാസോക്ത
 ന്ത്രായേന പഞ്ചഭൂതങ്ങളേ സംഹരിച്ചു ശോഷണാദികളേച്ചെയ്ത്

ചൈതന്യത്തെ യോജിപ്പിച്ച് പഞ്ചഭൂതങ്ങളേ സൃഷ്ടിച്ച്, ലിപി-
ത്യാസാനേ - സംവത്സരപ്രാണാമാമാദിലിപിത്യാസാനേതുങ്കൽ,
സ്വമന്ത്രദയാദിസകലാധപത്യാസനിഷ്ഠം ചരേത് - അഥ ഹ ഹ ഹം
ഇത്യാദിമന്ത്രോദയപ്രാണാമാമവും പീഠത്യാസവും മൂലപ്രാണാ-
മാമവും ചെയ്തു ഷഡദ്ധപാക്കളേ നൃസിച്ച് മൂലാക്ഷരത്യാസാനം
ചെയ്തു.

ഇഷ്ടാ പീഠമിഹാഭിവാഹ്യ സകളീകൃത്യൈകഭൂതം ഗതം
സംപൂജ്ഞേനമഥോ നിവേദ്യ പരിതോ ഭദ്രാദ് ബലിം പൂർവ്വത്
സ്വസേവാകൈർബലിമന്ത്രാകൈരഥ സമാചമ്യാന്തരദ്വേത്യ തം
നൈവേദ്യം പ്രവിസൃജ്യ തോഷണസപതും ച പ്രകർ്യാദ് ഗുരുഃ.

[പദ്യം]

ഗുരുഃ ഇഹ പീഠം ഇഷ്ടാ - ആചാര്യൻ ഈ കലശത്തു-
ങ്കൽ പീഠത്തെ പൂജിച്ച്, അഭിവാഹ്യ സകളീകൃത്യ - ആവാഹിച്ച്
ലിപിതത്ത്വാദികളേ നൃസിച്ച്, ഏകഭൂതം ഗതം ഏനം
സസൃജ്യ - ഒന്നായിട്ടു കല്പിച്ചിരിക്കുന്ന ദേവനേ അച്ഛാദിക്കാട്ടു-
ത്തു മുന്തിപൂജയും ചെയ്ത്, നിവേദ്യ പരിതഃ പൂർവ്വത് സ്വസേവാ-
കൈർ ബലിമന്ത്രാകൈർ ബലിം ഭദ്രാത് - നിവേദ്യത്തെ ഉണ്ടാ-
ക്കി പാതി നിവേദിച്ച് തക്ഷ്ഠേഷംകൊണ്ട് അധിവാസത്തുകലേ-
പ്പോലെ ബ്രാഹ്മണരോ ഉന്തി മണ്ഡപത്തിന്റെ ചുറ്റും അവിടെ
പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങളേക്കൊണ്ട് അവിടെ ബലിയേയും തുകി-
യാൽ, അഥ സമാചമ്യ അന്തഃ അദ്വേത്യ - പിന്നെ കാല കഴി-
ക്കാമിച്ച് മണ്ഡപത്തിൽവന്ന്, നൈവേദ്യം പ്രവിസൃജ്യ തോഷ-
ണസപതും ച പ്രകർ്യാത് - നിവേദ്യത്തെ എടുത്തു ഗണ്ഡ-
ഷാദി കൊടുത്തു തീർത്ഥപ്രോക്ഷണാന്തമുള്ള പ്രസന്നപൂജയേയും
ചെയ്തു.

ശുദ്ധാ ഭവന്തപിത്വണനാ ച പഞ്ച-
വിംശത്യുപേതേന പവിത്രപാണിഃ
സമ്പാതശേഷാനപിതവാരിണോക്ഷേത്
കുമാർ കിരേദക്ഷതസുനകൈശ്വ.

പദ്യം

പവിത്രപാണിഃ ആചാര്യഃ - ആചാര്യൻ പവിത്രഹസ്തനാ-
യിട്ട്, “ശുദ്ധാഭവന്തു” ഇതി അണനാ പഞ്ചവിംശത്യുപേതേന
ച - ഓ ‘ശുദ്ധാഭവന്തപിമേ കുമാർ’ ഇതുകൊണ്ടും, ‘പഞ്ചവിം-

ശരിയാ വിണ്ണേ' ഇപ്പോഴുകൊണ്ടും, സമ്പാതശേഷനപിതവാ
രഹാ കരോൻ ഉണ്ണിത് - മന്ത്രി ഭരത സമ്പാതശേഷത്തിൽ
ശബ്ദജലം കൂടിയവെള്ളം കൊണ്ടു കരശങ്ങളേ തളിപ്പു. അക്ഷ
തസുനകൈ കിരേത് മഹ - മഹന്ന ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതത്തേയും
വിതും.

“ശ്രദ്ധാ ഭവന്തപിമേ കുംഭാഃ സകലാഃ സാപിധാനകാഃ
വാതതഃ പവിതാരഃ ഇലക്ഷണസംയുതാഃ.
പഞ്ചവിംശതിയാ വിണ്ണേയ്യാത്ഥപഭേദേന തിഷ്ഠതഃ
ദേവ്യേയത്താത്ത്വസ്താഃ സാമപ്താഃ വിഭൃതയഃ.”

ഇതു രണ്ടും തളിപ്പാനുള്ള മന്ത്രങ്ങൾ.

സാമപ്തം ശാസ്ത്രോദിതമിത്യനേന
മന്ത്രേണ മന്ത്രി രചിതങ്ങളലിഃ സൻ
ഭത്തപാ/വസാനീയകം അർച്ച്യമസൈ
ദേവായ കർവിത ലയാംഗകാദ്യം. മ വ ന

മന്ത്രി രചിതങ്ങളലിഃ സൻ - ചാർച്ചൻ നിന്ന് അങ്ങളലി
യേ ബന്ധിച്ചു, ശാസ്ത്രോദിതം എന്നു അനേക മന്ത്രേണ സംപ്രാ
ത്ത്വ - ‘ശാസ്ത്രോദിതമിദം ചാസ്ത്വ’ ഇപ്രകാരമുള്ള മന്ത്രംകൊണ്ട്
പ്രാർത്ഥിച്ചു, അസൈ ദേവായ അവസാനീയകം അർച്ച്യം ഭത്തപാ
ലയാംഗകാദ്യം കർവിത - ഈ ദേവനായിക്കൊണ്ടു അവസാനീയാ
ർച്ച്യത്തേ കൊടുത്ത് വ്യാചകവും ലയാംഗവും ചെയ്തു രക്ഷിപ്പു.

“ശാസ്ത്രോദിതമിദം ചാസ്ത്വ സ്തപനം ദേവനിർമ്മിതം
അനേന സ്തപനേനാസ്തു പ്രസന്നോ ഭഗവാൻ ഹരിഃ.”

ഇതു ഇവിടുത്തേ പ്രാർത്ഥനാമന്ത്രം.

അഭ്യേത്യ ദേവായതനാഗ്രസംസ്ഥഃ
കൃതപാ പ്രസൂനാങ്ങളലിമങ്ങളലിം ച
വിജ്ഞാപയേദപിശചജനീനമേനം
ബുധോദ്യവിവാസഃ കൃത ഇത്യനേന. മ വ ര

അഭ്യേത്യ ദേവായതനാഗ്രസംസ്ഥഃ - പിന്നെ മണ്ഡപ
ത്തിൽ നിന്നും ദേവന്റെ നടയിൽ ചെന്ന്, പ്രസൂനാങ്ങളലിം
അങ്ങളലിം ച കൃതപാ - പൂണ്ണപുഷ്പങ്ങളലിചെയ്ത് വന്ദിച്ചു, അധി

വാസഃ കൃതഃ ഇത്യന്തേന വിശ്വജനീനം ഏനം വിജ്ഞാപയേൽ -
വിശ്വജനഹിതവധാശിയാശിരിക്കുന്ന ദേവനോട് 'അധിവാസഃ
കൃതോ ദേവ' ഇതിമിമന്ത്രംകൊണ്ട് പ്രാർത്ഥിച്ചു.

“അധിവാസഃ കൃതോ ദേവ! സ്തപനാമതോ തവ
ക്ഷണേന മേ പ്രസാദോ/സ്യ ക്രിയതാം പുരുഷോത്തമ!”
ഇങ്ങനെ പ്രാർത്ഥനാമന്ത്രം.

അതോടൊപ്പമവിഷ്ണോരിത്യാദിപദാംശകേഷു മന്ത്രിതമഃ
ശംഭോരിത്യാദിപദം സ്വം സ്വം കർവീത സർവദേവേഷു.

[മ വ ി

അതു ഉദാഹൃതവിഷ്ണോഃ ഇത്യാദിപദാംശകേഷു -
ഇവിടെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മന്ത്രങ്ങളിൽ വിഷ്ണോഃ എന്നും ഹരിഃ
എന്നും പുരുഷോത്തമ എന്നും മൂന്നു പദങ്ങളുടെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ,
മന്ത്രിതമഃ സർവദേവേഷു ശംഭോഃ ഇത്യാദി സ്വം സ്വം പദം ക
ർവീത - ആചാര്യവരൻ സർവദേവന്മാരിലും ശംഭോഃ ഹരേ പര
മേശ്വര ഇങ്ങനെ ശിവാദികളിൽ തങ്ങളുടെ പദത്തേ കൂടി പ്രാ
ർത്ഥനകളോട് ചേർത്തു.

സമേത്യ മണ്ഡപം തതോ നിജേ നിഷദ്യ വിഷ്ണുരേ

പരം പദം പരാമുശന്നനിദ്രിതോ നിശാം നയേത്. മ വ നു

തതഃ മണ്ഡപം സമേത്യ - പിന്നെ ആചാര്യൻ മണ്ഡപ
ത്തിൽ വന്ന്, നിജേ വിഷ്ണുരേ നിഷദ്യ, തന്റെ ചലകമേലിരുന്ന് -
അനിദ്രിതഃ പരം പദം പരാമുശൻ നിശാം നയേത് - ഉറക്കം
കൂടാതെ കലശത്തുകൽ ഏകസ്വരൂപനായി പൂജിച്ചിരിക്കുന്ന
ദേവനെ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് രാത്രിമുഴുവൻ അവിടെത്തന്നെ ഇരി
ച്ചു. മുമ്പിൽ ധ്യാനാധിവാസത്തുകലേ ഇതിഹാസപുരാണാദിക
ളും വേണം.

ഇങ്ങനെ കലശലധിവാസത്തേ പറഞ്ഞിട്ട് ചതുർത്ഥവിവരത്തുകലേ
സ്നാനക്രമത്തെ പറയുന്നു:-

പ്രാതസ്തൂർച്ചിനേ സ്വസാസ്രുതികൃത് സന്യജ്യ സർവാത്മകം
താരേണാഥപ്രഥമം സ്വതത്ത്വപുരുഷം കൃതപാർത്ഥ്വഹസ്തോ/ഗ്രതഃ
കൃതപാ മുലമന്തം പ്രജപ്യ മന്തോ-ഭാരം വിഭാർത്ഥഭിഗ-
മ്യാന്തർദ്ദർശിതമംഗലോർദ്ധ്വസ്ഥിലം ദേവായ ഭദ്രാദ് ഗുരുഃ.

[മ വ ി

തുല്യദിനേ പ്രാതഃ - പ്രതിയുയുടെ നാലാം ദിവസം നേരത്തു്, ഗുരു സ്വസാന്ധ്യതികൃതം - ആചാര്യൻ സന്ധ്യാവന്ദനാദി പ്രഭാതകൃത്യങ്ങളേ ചെയ്ത് കലശമണ്ഡപത്തിൽ വന്നു ദേഹശുദ്ധ്യാദി ചെയ്ത്; സർവാത്മകാ ദേവം സമുജ്ജ്വ - ഏകസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന ദേവനെ പീഠപൂജാദിചെയ്തു നിവേദിച്ചു് പ്രസന്നപൂജയും ലയാംഗവും ചെയ്താൽ, താമരണ പൂഥക് സ്വതന്ത്രപുരുഷം കൃതപാപപ്രണവംകൊണ്ടു പുഷ്പങ്ങളേ ആരാധിച്ചു വെച്ചേറേ ആക്കി തത്ത്വങ്ങളേക്കൊണ്ടു ബ്രഹ്മൻ തുടങ്ങി ദൈവികമാനുഷക്രമേണ ആരാധിച്ചു തത്ത്വസ്വരൂപങ്ങളാക്കി അധിദേവതാമന്ത്രംകൊണ്ടു അർച്ചിച്ചു് അതാതു മുത്തിസ്വരൂപങ്ങളാക്കി മുടിയ വസുമെടുത്തു് നിരാജനത്തെയുമുഴിഞ്ഞാൽ, അർഘ്യാഹസ്തഃ ഗതപാ - അർഘ്യജലത്തേ ഏടുത്തുകൊണ്ടു നടയിൽചെന്നു്, മരുതാ ദ്വാരം വിഭാത്യ - വായുബീജംകൊണ്ടു വാതലിനേ തുറന്നു്, അന്തഃ ദേവായ് ദർശിതമംഗലഃ - ഗർഭഗൃഹത്തുകൽ ചെന്നു ദേവനായിക്കൊണ്ടു അഷ്ടമംഗലത്തേ ദർശിപ്പിച്ചു്, അർഘ്യസലിലം ദദ്യാത് - അർഘ്യജലത്തെയുംകൊടുപ്പു. അഷ്ടമംഗലങ്ങൾ മുമ്പിൽ അധിവാസത്തുകലേ "ശംഖാരി കേതുൻ" ഇത്യാദിതന്നെ. എന്നിരേ

“ദീപ്തികാ ദർപ്പണം ഹേമ യന്ത്രിപാത്രം ഫലം ദധി
പുസ്താമംഗലപാത്രി ച ലെങ്കികം മംഗലാഷ്ടകം”

ഇങ്ങനെയും ഉണ്ടാക്കൂ. അഷ്ടദിക്പാലാസ്രങ്ങളും കറുകയും കൂടിവെച്ചു് ഉണ്ടാക്കിയ നിരാജനം തന്നെയുമാം. പശുവിനെയും ദർശിപ്പിയ്ക്കു. പിന്നെ ഉപചാരംകൊണ്ടു് അർഘ്യത്തേ കൊടുപ്പു.

നിർമ്മാല്യം വ്യപനീയ വിശ്വമന്ത്രം വിഷ്ണു പരേഷപ്രഭൃതോ മശ്രീ മൂലത പ്രവവാ ശിവഹരൗ ഗവ്യേന പംസുക്കതഃ തൈലേനാജ്യപരേഷ ചാസ്രമന്ത്രം ശൈരീഷമുണ്ണാദിഭി-

ർഘ്യാപാ ഭൂരിജലൈर्वിശേഷ്യ ച വിഭം സംപൂജയേത് പായ

[സൈഃ. മവവ

വിഷ്ണു വിശ്വമന്ത്രം - വിഷ്ണുവിങ്കൽ “വിശ്വതശ്ചക്ഷുത” എന്ന ഗ്രന്ഥംകൊണ്ടും, പരേഷ അസ്രുതഃ മൂലതഃ വാ. ശിവാദികളിൽ അസ്രുതംകൊണ്ടു താൻ മൂലംകൊണ്ടു താൻ, നിർമ്മാല്യം വ്യപനീയ - നിർമ്മാല്യപുഷ്പമാലകളേ ഏടുത്തു് വിഷ്വപക്സേനാദി

നിർമാല്യധാരിയിങ്കൽ നമുപ്പിച്ചാൽ - മന്ത്രി ശിവഹരത പുഷ്പ
 കത്തഃ ഗവേഷ്യ പരേഷു തൈലേന ച ആജ്യം - ആചാര്യൻ
 സ്വസ്തികത്തുങ്കൽ പഞ്ചഗവ്യത്തേയും എണ്ണയേയും അവിടെ
 വേണ്ടുന്നതിന്നു മൂലംകൊണ്ടു പുജിച്ചു ശങ്കരനാരായണങ്കൽ പുര
 ഷസ്യകതംകൊണ്ടു സ്നാനകാലത്തു പഞ്ചഗവ്യത്തേ ആട്ടു.
 വിഷ്ണുപാദികൾക്കു പുജിച്ചിരിക്കുന്ന എണ്ണയേ ആട്ടു. അസ്രമനനാ
 ശൈരീഷപൂർണ്ണാടിഭിഃ ഘൃഷ്ടാ - പിന്നെ എല്ലാടവും അസ്രമ
 ന്തംകൊണ്ടു വാകപ്പെടിതാൻ തേച്ചു എണ്ണയേ കളഞ്ഞു, ഭൂരി
 ജ്വലൈഃ വിശോദ്ധ്യ - വളരെ വെള്ളങ്ങളേക്കൊണ്ടുകഴുകു. ആപോ
 ഹിഷ്യാദികൊണ്ടു അഭിഷേകംചെയ്തു, പായസൈഃ വിഭും പുജ
 യേത് - വസ്ട്രാദികൊടുത്തു പുജിച്ച പായസം നിവേദിച്ചു പ്രസ
 നപുജയും ചെയ്തു.

ഈഷ്ടാ പീഠമിവാഭിവാഹ്യ സകളീകൃത്യ പ്രഭായ ക്രമാത്

പാദ്യാർഘ്യേ സ്വജിനാർണ്ണതോ/സ്രമനനാ വാ/ഛിദ്യ

[തത് കൈതുകം

പ്രക്ഷാല്യ സ്വകരത പ്രഭായ പുനരാചാമാദി സംസ്സാപ്യ തം

സിക്തവാ തത്തപഹതാന്തമോമകലശൈഃ പ്രത്യേകമദ്യ-

[ച്ഛേത്. ച വൻ

ഇഹ പീഠം ഈഷ്ടാ അഭിവാഹ്യ സകളീകൃത്യ - പിന്നെ
 പീഠം പുജിച്ചു വ്യാപകാംഗാന്തം തൃപ്തിച്ച പാദ്യാർഘ്യങ്ങളേ
 കൊടുത്തു, സ്വജിനാർണ്ണതഃ അസ്രമനനാ വാ തത് കൈതുകം
 ആച്ഛിദ്യ - ഗായത്രികൊണ്ടുതാൻ അസ്രമന്തംകൊണ്ടുതാൻ മുമ്പു
 കെട്ടിയിരിക്കുന്ന കൈതുകബന്ധനത്തേ അഴിച്ചു, സ്വകരത
 പ്രക്ഷാല്യ - കൈയും കഴുകി, പുനഃ ആചാമാദി പ്രഭായ സംസ്സാ
 പ്യ - പിന്നെ ആചമനീയം തുടങ്ങി സ്നാനാന്തമുപഹാരങ്ങളേ
 കൊടുത്തു, തത്തപഹതാന്തമോമകലശൈഃ സിക്തവാ പ്രത്യേകം
 അദ്യച്ഛേത് - പ്രായശ്ചിത്താദിതത്തപാന്തമുള്ള മോമങ്ങളേ
 തലേദിവസം ചെയ്തിരിക്കുന്നതിന്റെ കലശങ്ങളേ ഓരോന്നായിട്ട്
 ആടി വെച്ചേറേ പുജിച്ചു. ഇവിടെ തത്തപമോമം തലേനാൾ
 കഴിക്കുമ്പോൾ അനുജ്ഞാപുജയും നാഡീസന്ധാനവും സംഹാരത
 ത്വപസന്ധാന്തവും വേണ്ട. അന്നു നേരത്തേ കഴിക്കുന്നപക്ഷത്തു
 കൽ സംഹാരസന്ധാന്തമുണ്ടാക്കി സ്തർശിച്ച നാഡീസന്ധാനവും
 കൂടി ചെയ്തു.

അഥാ, ആരാധ്യ പീഠം സമാവാഹ്യ ദേവം
 തദീയാശ്ച മുദ്രാഃ പ്രദർശ്യാർന്നതത്ത്വം
 സ്വമന്ത്രോത്തരം നൃസ്യ ഭരതോപഹാരാൻ
 ജ്വലൈഃ സ്നാനകാലേഭിഷിച്ഛാച്ഛിതപാ. മൻ ൦

അഥ പീഠം ആരാധ്യ - പിന്നെ പീഠത്തെ ഏജിച്ച്, ദേവം സമാവാഹ്യ - ദേവനെ ആവാഹിച്ച്, തദീയാഃ മുദ്രാഃ പ്രദർശ്യ, ആവാഹനമുദ്രകളേ കീട്ടി, അർന്നതത്ത്വം സ്വമന്ത്രോത്തരം നൃസ്യ - ലിപിയേയും തത്ത്വങ്ങളേയും മൂലാക്ഷരാംഗാദിയേയും നൃസിച്ച്, ഉപഹാരാൻ ഭരതപാ - അർദ്ധ്യാദ ഉപഹാരങ്ങളേ കൊടുത്തു, സ്നാനകാലേ ഭിഷിച്ഛാച്ഛിതപാ - സനാനകാലത്തുകൾ വെള്ളംകൊണ്ട് അഭിഷേകത്തെ ചെയ്ത് അർച്ചിച്ച് നീരാജനത്തേയും ഉഴിയും.

ഗതപാർത്തർമജ്വകുമാനമതികൃപഗമ്യാർച്ച ചോലാർച്ചകുമാ
 നീരാജ്യാർഘ്യം പ്രദായ സ്വവിഹിതമനുനോലാത്ര ഗതപാ-
 [ന്തരർഘ്യം
 ഭരതപാ നീരാജ്യ ദേവം സ്തപയതു കലശൈരർച്ചയേച്ഛാനഖണ്ഡം
 നൈവേദ്യോത്തേന്തരാ സ്നാനമപി വിതനയാത്തതദധാരാണ-
 [നാ/ത്ര. മൻ ൧

അന്തഃ ഗതപാ - കലശമണ്ഡപത്തിന്റെ അകത്തുചെന്ന്, മജ്വകുമാനമതികൃത് - ബ്രഹ്മകലശത്തുകൾ പുഷ്പാരാധനത്തേ ചെയ്ത് കലശങ്ങളെ എടുപ്പാനുള്ള അനുജന്തയെ പ്രാർത്ഥിച്ച്, ഉലാത്രകുമാ ഗതപാ നീരാജ്യ - മുഖിൽ എടുപ്പാനുള്ള കലശത്തിന്റെ അടുക്കൽചെന്ന് നീരാജനത്തേ ഉഴിഞ്ഞു, അർഘ്യം പ്രദായ - അർഘ്യം കൊടുത്തു, സ്വവിഹിതമനുനാ ഉലാത്ര - ഗായത്രികൊണ്ട് ബ്രഹ്മകലശത്തേയും മൂലംകൊണ്ട് തത്പരികലശത്തേയും പരികർമ്മിക്കേണ്ട എടുപ്പിച്ച്, അന്തഃ ഗതപാ അർഘ്യം ഭരതപാ - ഗർഭഗൃഹത്തുകൾ കൊണ്ടുപോയി അർഘ്യത്തേക്കൊടുത്തു, ദേവം നീരാജ്യ കലശൈഃ സ്തപയതു - നീരാജനത്തേ ഉഴിഞ്ഞു ദേവനെ തത്പണ്ഡത്തുകൾ കലശങ്ങളേക്കൊണ്ടു സ്നാനത്തേ ചെയ്തു. അനുഖണ്ഡം അർച്ചയേൽ ച - ഖണ്ഡംതോറും കലശങ്ങളേആടിയാൽ പൂ ചാത്തി വ്യാപകാംഗംചെയ്ത് മൂലംകൊണ്ട്

അർച്ചിച്ചു നിവേദിച്ചു. അത്ര നൈവേദ്യംതന്നെ തത്തടുകതാണെന്നു അന്തരാസന്നാനമപി വിതന്നയാൽ - ഇവിടെ നിവേദ്യം കഴിഞ്ഞാൽ ഗണ്ഡുഷാദി കൊടുത്തു അർച്ചിച്ചു നീരാജനംതന്നെ ഉഴിവു. അവടെ പറയുന്ന മന്ത്രംകൊണ്ടു അന്തരാസന്നംതന്നെയും ചെയ്തു.

സർവ്വത തത്തടനമൈവതമുപതാമൈർ-

മദ്ധ്യസ്ഥിതൈഃ പലൈഃ സംസ്താപനം ചരതു - പ്രണവവും ഉപചാരവും അതാതു വ്യവസ്ഥയ്ക്കനുസരിച്ചു അധിദേവതാമന്ത്രവും മുഖപ്രണവങ്ങളുംകൊണ്ടു വണ്ഡങ്ങളിലേ ബ്രഹ്മകലശങ്ങളേക്കൊണ്ടു അഭിഷേകംതന്നെ ചെയ്തു. നിർദ്ദൈവതൈഃ പലൈഃ - അധിദേവതാമന്ത്രങ്ങൾ കൂടാതെ ഏകം മൂന്നുപ്രണവങ്ങളുംകൊണ്ടു പരികലശങ്ങളേക്കൊണ്ടു ആട്ടു. കുമ്പളം ദർഗ്ഗാഭിഃ - ദർഗ്ഗയിങ്കൽ പഞ്ചദുർഗ്ഗകളേക്കൊണ്ടും, ശരണേ അംഗമനുഭിഃ ഏകാവാ - സുബ്രഹ്മണ്യങ്കൽ അംഗങ്ങളേക്കൊണ്ടു താൻ ഏകമന്ത്രംകൊണ്ടു താൻ പരികലശങ്ങളേ ആട്ടു. മനവിത് എന്നതുകൊണ്ടു മന്ത്രയോഗത്തേ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആചാര്യനെന്ന് താൽപര്യം.

തന്മഹേശ്വരനാ മഹേശ്വരേ

ശ്രീശന്ദേശശാഹരിസുന്ദരാഭിഷി

ബ്രഹ്മജ്ഞാനമനനാ സ്വമുഖരേ-

അന്യേഷു ച സ നവനമന്തരാ ചരേത്. മൻൻ

മഹേശ്വരേ തന്മഹേശ്വരനാ - ശിവങ്കൽ തന്മഹേശ്വര വിദ്മഹേ ഇത്യാദികൊണ്ടും, ശ്രീശന്ദേശശാഹരിസുന്ദരാഭിഷി ബ്രഹ്മജ്ഞാനമനനാ - വിഷ്ണുവിങ്കലും ശങ്കരനാരായണങ്കലും ദുർഗ്ഗയിങ്കലും “ബ്രഹ്മജ്ഞാനം പ്രഥമം ചരന്തേ” എന്ന ഏകംകൊണ്ടും, അന്യേഷു സ്വമുഖരഃ - ഗണപതി, ശാസ്താവു സുബ്രഹ്മണ്യന്മാരായ്ക്കൽ ചരുകൊണ്ടും, അന്തരാസന്നാനം ചരേത് - അന്തരാസന്നാനത്തേ ചെയ്തു.

തത്തദ്ഭാഗസമീരിതശ്ച മനുഷ്യാപൈതരിതി സ്നാപയേ-

ദേവം ദ്രവ്യമുടൈഃ സ്വപ്നം പരികുടൈശ്ച പ്രകൃത്യാശ്രിതം
ആശ്രിത്യ ക്രമമനുരൂപവശദിക്കോണാദികം വേഷധൃതൈർ-
മദ്ധ്യാന്തേ സ്നാപയേദ്വ രാദ്രവ്യമടാ രജ്യതദന്തേദ്വനാ.

[ചുരുക്കം]

തത്തദ്ഭാഗസമീരിതശ്ചമനുഷ്യാപൈതരിതി ദ്രവ്യമുടൈഃ
ഇതി. ദേവം സ്നാപയേത്. - അതാതു ദേവന്മാരുടെ കലശസ്സാ
നമുനങ്ങളേ പറഞ്ഞേടത്തേ ക്രമങ്ങളോടും മനുഷ്യങ്ങളോടുംകൂടി
ദ്രവ്യപുണ്ണങ്ങളായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മകലശങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഇപ്രകാരം
ദേവനേ സ്നാനം ചെയ്യിക്കണം. പ്രകൃത്യാശ്രിതം ക്രമം വാ
അനുരൂപവശദിക്കോണാദികം വ. ആശ്രിത്യ ഉദ്യുതൈഃ സ്വപ്നം
പരികുടൈഃ ച - പ്രകൃതി എന്നാൽ പഞ്ചവിംശതിദ്രവ്യത്തു
കലും സപ്തദശദ്രവ്യത്തുകലും ഖണ്ഡങ്ങളുടെ ഉദ്ധാരക്രമം മാനുഷം
മുമ്പായിട്ടും ദൈവികം മുമ്പായിട്ടും ദിക്കോണാന്തരാക്രമമായിട്ടും
പ്രദക്ഷിണക്രമമായിട്ടും ഓരോരേ പ്രകാരം ക്രമം പറഞ്ഞിട്ടു
ള്ളത് ആ കലശത്തുകലേ പ്രകൃതിയാകുന്നത്. ഓരോരോ ഖണ്ഡ
ങ്ങളിലുള്ള കലശങ്ങളേയും പ്രകൃതിക്രമപോലെ എടുക്കണം
എന്നു അർത്ഥവും അല്ലോ സപ്തദശദ്രവ്യത്തുകൽ ഇത
ന്താരിമ്പതു കലശത്തുകൽ പറഞ്ഞ ഇരുപത്തിയഞ്ചു കലശ
ങ്ങളുണ്ടല്ലോ. പ്രകൃതി പതിനേഴത്തന്നെ ഉണ്ടാകും. അവിടെ
കോണിലേ കലശങ്ങൾ എടുത്താൽ അരീത്തേ രണ്ടു പറഞ്ഞതും
കൂടെ എടുക്കണമെന്നു വരും. വിഷ്ണുവിങ്കൽ മാനുഷത്തുകലേ
ദിക്കുകളിൽ കഴിഞ്ഞാൽ ബ്രഹ്മൻ; പിന്നെ കോണിലേ കലശ
ങ്ങൾ; ഇങ്ങനെ പ്രകൃതിയാകുകൊണ്ട് അപ്രകാരം ഖണ്ഡങ്ങളി
ലൊക്കെയും ഉപഹിക്കണം. ഇങ്ങനെ പ്രകൃതിക്രമമായിട്ട് ഖണ്ഡ
ങ്ങളിൽ ഉപഹിച്ച് എടുക്കുമ്പോൾ ഓരോരോപ്രകാരം വരുമെന്നു
വെച്ച് ആ ക്രമത്തേ ഏകദേശംഗീകരിച്ചുകാണുന്നില്ല.

പിന്നെ അനുരൂപവശദിക്കോണക്രമം എന്നു പറഞ്ഞിരി
ക്കുന്നത് മുമ്പിൽ ബ്രഹ്മൻ ദൈവികത്തിങ്കലേ ദിക്കുകൊണ്ടുകൾ
പിന്നെ മാനുഷത്തുകലേ ദിക്കുകൊണ്ടാത്തരങ്ങൾ ഇങ്ങനെ ക്രമമാ
യിട്ടു പരികലശങ്ങളേ എടുക്കുന്നത് എല്ലാ ദേവന്മാരിലും എല്ലാ
കലശങ്ങളിലും ഉപഹിച്ച് ഒന്നുപോലെ എടുക്കുന്നതിന് പ്രകാശം

കറഞ്ഞിരിക്കുകൊണ്ട് അതിനേത്തന്നെ എല്ലാവരും അംഗീകരിക്കുന്നു. അവിടെയും ആയിരംകലശത്തുകൾ പുറത്തുവരിയിൽ ദിക്കും കോണുമെടുത്താൽ അന്തരാളത്തിൽ രണ്ടുള്ളതിനേ സത്യകാദിയായ എട്ടും മുന്പേ എടുത്താൽ പിന്നെ ദുരാഭിയായ എട്ടും എടുക്കാൻ “കലശചന്ദ്രിക”യിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുകൊണ്ട് അപ്രകാരം എടുപ്പു. “വിവരണ”ത്തുകൾ ഇവിടെയ്ക്കും പൂർവ്വാനന്തരമന്തരം എന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ താൽപര്യം എങ്ങനെ എന്നു മറിഞ്ഞില്ല. ഇങ്ങനെ രണ്ടു പ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൽ അന്തരം ഗവശദിക്കോണക്രമത്തേ അനുസരിച്ച് പരികലശങ്ങളെക്കൊണ്ടും അഭിഷേകത്തേ ചെയ്തു. അത്ര മദ്ധ്യാന്തേ സ്തപനേ തദുലഘടായദി - ഇവിടെ ബ്രഹ്മകലശമാടാക്കമാകുകയും അവിടെ ശുദ്ധജലമായ ദലകലശങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുകയും എന്നിൽ, ഏതദന്തേ അമൃതാ സ്താപയേത് - ദലകലശങ്ങൾ മുന്പേ ആടി ഒട്ടുക്കുന്നതെന്ന ബ്രഹ്മകലശത്തേ ആടുന്നു.

കൃതപാർവാതന്യകുമാർ സ്തപനമിതി സമഭ്യർച്ച ദേവം സമേത്യ പ്രാദപാസ്യാന്ത്യ ഘടേ തത്സകലമിമമുപാനീയ ബിംബോ-
 കതനീത്യാ
 കരദേശനാഭിഷിപ്യ സ്തപയതു വിധിവത്തേന തത്സ്ഥാപ്തകാ-
 ദൈത്യ-
 നീരാജ്യ നൃസ്തമന്ത്രം മഹിതമുപഹിതാർച്ചം യജേത് പായസേന.
 [ചുരുക്കം]

അന്ത്യകുമാർ അവാക് സ്തപനം ഇതി കൃതപാ- ഒട്ടുക
 മത്ത കലശത്തിന്നു മുന്പിലുള്ള കലശങ്ങളേ ഒക്കെയും ഇപ്രകാരമാ
 ദിയാൽ, ദേവം സമഭ്യർച്ച- ദേവനേ പൂജിച്ച് ഖണ്ഡനിവേദ്യവും
 നീരാജനവുമുഴിഞ്ഞു, സമേത്യ - മണ്ഡപത്തിൽവന്ന്, അന്ത്യ
 ഘടേ തത്സകലം പ്രാദപാസ്വ - ഒട്ടുക്കും ബ്രഹ്മകലശം ആടുന്നേട
 ത്തു ബ്രഹ്മകലശത്തുകയും, ഖണ്ഡബ്രഹ്മൻ ഒട്ടുക്കമാകുന്നേടത്തു
 ഖണ്ഡബ്രാഹ്മകലശത്തുകയും; തോരണധാരകലശമണ്ഡപശ
 ക്തികളേയും അഗ്നിചൈതന്യത്തേയും ഉദാസിച്ച്, ഇമം ബിം
 ബോകതനീത്യാ ഉപാനീയ - ഇക്കലശത്തേ ‘സ്താനീരാജനമന്ത്ര’
 ഇത്യാദി പ്രതിഷ്ഠയികലേപ്പോലെ കുരുകുക്കരികളോടും കൂടി
 ബിംബസ്ഥാനത്തു ബ്രഹ്മകലശമായി അകത്തുകൊണ്ടുപോയി,

കാലേശന അഭിഷിപ്ത - കർമ്മരേഖകൊണ്ട് മൂന്നു പരമേഷ്വരന്മാരെ ചെയ്ത് പൂർണ്ണാർച്ചയ്ക്ക് സ്വർണ്ണം നൃസിച്ച് 'കാലേശന' കൊണ്ട് അഭിഷിപ്തപത്യാസാദിയ്ക്കുകയും; തത്സ്ഥാനം കാലേശനീരാജ്യം തന്നെ വിധിവത് സ്തപയതു - ബ്രഹ്മകലശം മുടി വസ്ത്രാദികളേ ഉഴിഞ്ഞു മുമ്പിൽ പാഞ്ഞ മന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ട് ആ കലശത്തെ ആടും. നൃസ്തമന്ത്രം മഹിതം ഉപഹിതാർഹ്യം പായസേന യജേത് - പന്നെ കലശത്തുകൽ പൂജിച്ച മന്ത്രങ്ങൾക്കെയും നൃസിപ്പു. ബ്രഹ്മകലശം എങ്കിൽ കലാത്യാസം തത്ത്വത്യാസം ഷഡ്ഭാഗത്യാസം മൂലാക്ഷരത്യാസം; ജീവാവാഹനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മകലശം എങ്കിൽ പ്രാണത്യാസാദി കൈയും കൂടെ വേണം. പിന്നെ പൂജിച്ച് അർച്ചാദികൊടുത്ത് പായസത്തെ നിവേദിച്ച് പിന്നെയും പൂജിച്ചു നീരാജനത്തെ ഉഴിവു.

തതോ യഥാവിധിപൂജ്യ ഭേദം

നിവേദ്യ സന്തർപ്പ്യ തമഗ്നിരൂപം

സാവസ്യം തോഷം പരിഷദ്ബലിം ച

കൃതം വാളം ഭാവയതു പ്രസന്നം.

മർന്ന

തതഃ യഥാവിധി ഭേദം അഭിപൂജ്യ - പിന്നെ ഭേദമനുസരിച്ചു പാദാർച്ചയ്ക്കുകയും ചെയ്ത് നിവേദ്യം സന്തർപ്പ്യ - നിവേദിച്ചു തക്ഷേപം കൊണ്ട് അഗ്നിയിൽ ദേവനെ പൂജിച്ച് അർച്ചിച്ച് ബ്രഹ്മണഭോജനവും ചെയ്തു ബലിയും തുകി പ്രസന്നപൂജയും ചെയ്തു. സാവസ്യം തോഷം പരിഷദ്ബലിം കൃതം വാളം പ്രസന്നം ഭാവയതു - കലശങ്ങളെ ആട്ടുന്നതായ് തക്ഷേപങ്ങളെ ഒന്നാക്കി ദ്വാത്വാദി പരിവാരങ്ങൾക്ക് അർവസ്രാവപ്രോക്ഷണത്തെ ചെയ്ത് ശ്രീഭൂതബലിയും തുകി ഭേദമനുസരിച്ച് അതിപ്രസന്നനായിട്ട് ധ്യാനിച്ചു.

ഇതി തന്ത്രസമുച്ചയേ സമുദ്യദ്ഘടസംഖ്യാപരികല്പനാപ്രകാരം പടലം കലശപ്രസാദനൈസ്തത് സ്തപനാഖ്യാനപരോഽദ്ധ്യായഃ

[സമാപ്തം. മർന്ന

ഇതി തന്ത്രസമുച്ചയേ - ഇപ്രകാരം തന്ത്രസമുച്ചയത്തുകൽ, സമുദ്യദ്ഘടസംഖ്യാപരികല്പനാപ്രകാരം - സമുദ്യത്തായിരിക്കുന്ന കലശങ്ങളുടെ സംഖ്യകളും പത്മങ്ങളും ദ്രവ്യത്യാസശ്രമങ്ങളും

ഇവറ്റിന്റെ പ്രകാരത്തോടു കൂടി കവശായിവാസവിധിയും അഭി
 ഷേകരൂപങ്ങളും തന്മന്ത്രത്തോടും കൂടി, കവശപ്രസാധനത്തെ
 തത്സ്തപനാഖ്യാനപരം അജ്ഞാതം സമാപ്തം - എട്ടാമത്തെ പട്ടലം
 സമാപ്തമായി.

ആകെ എട്ടാമത്തെ പട്ടലംവരെ ശ്ലോകങ്ങൾ ൧൧൧൧.

ഇതിൽ ൧൪ ശ്ലോകങ്ങൾ വ്യാഖ്യാനത്തിലുള്ളതു്.

ഇതിന്നുസമുദയനാമം.

അജ്ഞാത പട്ടലം

സമാപ്തം.

